Kaàli Nagy Zoltàn

Madàch Imre fögimnàzium diak-
kèpkiàllitàsàn szerepelt.

Mo. 934. III. 29

Kaáli Nagy Zoltán

Madách Imre-főgimnázium képkiállításán szerepelt.

NU. 934. III. 23

MDK

Kaag Albert, fotóm.

művészi értékü fotográfiákkal szerepel.

Rosner Károly: Reklámgrafika - Magy.Iparművészet.1934.
94-96.l.

Az Iparmüv. Társ. Kiállitása.

Kaan Arthur

Kézigránát-harcos, bronz

Cs.Kir. sajtóhadiszállás kiáll. 1918. máj. O.M.K.T.

30 1.

9=

Kaan Albest Gyula festőművész
Doberdo a Meránról
Sajtóhadiszállás második kiállitása
Nemzeti Szalon, 1917 február

5. l.) — Berti Toesca 948—950 l. (Képe 948. l.) (Pinturicchio.) — Lepold—Lippay 55. l.

PINTURICCHIO, BERNARDINO (umbriai festő, 1454—1513) KÖVETŐJE

Madonna Jézussal és angyalokkal (109. kép)

Tondo, fa, tempera, átm. 41·5 cm.

—ó: Az esztergomi Hercegprímási képtár. Magyar Korona, III., 1879., 20. szám. — Rényi 13. l. — Z.: Az esztergomi érseki képtár. Új Magyar Sion, XVI., 1885., 677. l. — Körösy László: Esztergom. Esztergom, 1887., 235. l. — Maszlaghy II., 49. szám. (Sienai festő.) — Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. l. — Esztergom vármegye . . . Bp. é. n. 176. l. — Gerevich PA, 232. l. (Pinturicchio ismeretlen tanítványa.) — Van Marle XI., 1929., 546. l. (Verocchio isk.)

PISAI ISKOLA, XIV. század

Szent Jeromos

Fa, tempera, 26×28·5 cm.

A kölni Ramboux- és az Ipolyi-gyüjteményből. Ramboux, 137. szám. — Gerevich PA, 230. l. (Pisai iskola.)

PISANELLO (veronai festő, 1397—1455)

Szent Jusztina egyszarvúval (110. kép)

Fa, tempera, 100×90 cm.

Az Ipolyi-gyüjteményből.

Restaurálta Kakay Szabó György, 1939.

Kaán János

világi vajztanár volt az alábbi intézetben

1857, 1858, 1859, 1860.
1861, 1862, 1863, 1864,
1865, 1866, 1867, 1868,
1869, 1870, 1871, 1872,
1873, 1874, 1875, 1876,
1877, 1878, 1879-ben.

Vojnits Döme: Az esztergomi kapitalani iskola és gymnasium története.
III. rész Esztergom, 1897.
164–167 l.

Kaan

Ltab. II. 123

IV. 43

Kaan János

Esztergomban

– Beszédes Kálmán és Kaan János tanár most a gr. Forgách Ágoston főispán két arcképét festik.

Fővárosi Lapok

1875. 313 l.

I. felén

Kaan János Pesten

1854. jan.-febr. kiáll. Müegylet.
Tanulmányfő, olajf., 60 ft.

Flandorffer Ignácz lovag arczk.

III. 145.

Kaan János

A pesti műegylet 1854-ei kiállításain: (jan.-febr.) „Tanulmányfő", olajf.; (60 ft).

MNK

Kann Henrik

A Pesti Műegylet 1841-ben a redoute-épületében rendezett kiállításan szerepelt.

Újházy Ferenc: Főv.művészeti alapotai a mult század közepén.

Nyugat, 1922.márc.16. 377.l.

Kann Henrik

1818 - 1860?

Stäb I. 59

IV. 43, 136, 150

Kann Henrik

l.

Va Hö Ernst gjöjt.

VII/IV. 15.

Nemzeti Legitimista Néppárt
V., Bálvány-u. 5.
Telefon: 883-37, 883-68.

—

Kedves Barátom!

Többször és nyiltan szállítam szemb
mely a mai veszedelmes külpolitikai he
vezetett. Nem sikerült. Ezért még a kép
pártjából.

Az ország sorsáért való mélységes
kapcsolatom arra kötelez, hogy tovább kü
érdekeit, a polgárság nyugalmát és a gazd

Én tehát felveszem a harcot, am
ki az országot a mai szörnyű helyzetéből

kibontom a legitimizm

„Istenért, Kir

Kann Henrik.

Vann (de art hiszem

Kann) Heinrich

17 évés, született Budán

1829

Bècsi akadèmia
Ojh zy

Kuczinszky Bálint dr. II. 238.

Kann Heinrich

Geb. in Ofen
28 J. alt.

1822/23

Bécsi akadémia

um 1795

1795
28
23

Kölcsey Lajos II. 229

Kann Heinrich

stud. Budán 17 éves

35
17
18

1830.
17
13

Bécsi akadémia
Ujházy

Karpereczi, hallstatt Eori V. 167

Kann Henrik

"Csinos képeit" kiemeli a pesti Müegylet kiállitásáról szóló közlemény "A mükiállitásról" cimmel.

Családi Lapok, Pest, 1852. II. félév
3. sz. 139-141. lap

Kann Henrik

"Tanulmányfő" c. művét birálja a "Január-fwbruári kiállitás" c. beszámoló a "Művészet" c. rovatban.

Családi Lapok, Pest. 1854. I. félév.
3. sz. 137-138. lap

Kann Henrik

festő

Budáról, 1830. jan. 18 éves

Kann Henrik, festő, Budáról, 18 éves korában, 1830 jan.-ban iratkozott be és 1833 jún.-ig a tört. festészet és rajz szakosztály r. hallgatója volt.

lásd

Fleischer Béla. 56. l.

T. 4523.

áz foglalja el, a melynek kapujában
ról egy tiszt közeledik; a háttér-
zemünkbe. Felirata:

VORMALS HUNYADI´SCHES SCHLOSS, IN

e 1849.

: 24.8 cm.

Kann Heinr

1813–1860

l.

Ernst-Muzeumaukcioja I.

32. l.

Kann (?) 1823

Lind

Lay Bpest ipartiur Eiall

70. l

EBET

LITÁSA

-ig

Kánn Henrik

---

läsd
Ernst biedermeier
Rat 1913.
30. l.

- Abry Leon 9.
- Bedini 50.
- Boretnier 19
- Brawn 51.
- Brisot 22
- Bartels H. 52
- Bellanachi Carlo 27.
- Bisi Luigi 40.
- Bazzani 59. 50.
- Bloemart A. 46.
- Chilone 35. 39.
- Curtens F. 30.
- Detaille Edouard 2.
- Delfosse C. 42.
- Diaz R. 3.

Le Dieux Alfr. 4.
Dupré Jule 68.
- De Roy J. B. 33.
- Dorée G. 53. 54.
Feyen Perrin A. 23.

- Gabriel 13.
- Genisson 36.
- Graf L. 70.
- Granet F. M. 44.
- Hubert Alf. 56.
- Hermans Charles 8.
- Hognet C. 19.
- Hagemans M. 63.

Kann (Kaan) Henrik

festo-

szül. Óbuda 1818

† Pest 1860

Ujj. Mts. L.

451. l.

MAGYAR KIRÁLYI ÁLLAMÉPITÉSZETI HI

Á.3671/1931.szám:

Ajánlott

Tekintetes

MÜEMLÉKEK ORSZ

Dijátalányozva:

Kánn Henrik

festő

laid

Ernst-Lajos

30 l.

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Engedé

.....

a mühelyfőnök v
alái

8. sorsz. Mühelyi minta.

Kaan Heinrich

festo

1853 - Pesten.

L.

Kaan Henrik

Mäeinet 1911. 92
– 1914. 198. 380

Kaan Henrik

festö Pesten

Müoplet: 1854

Kann (Kaan) Henrik

festö vul Óbuda 1818, meghi Pest 1860. Münchenben tanult s 1843 Kassán telepe dett le, utóbb Pesten dolo gozott.

Szoborfej, római VIII. 134.

Kann. Henrik

Pesten

1852. mügelet.

Tanulmány. olaff. (24 A)

Arczkeji. olaff. (38 a)

Gyermekek. olaff. (76)

L

Kann Henrik Kassa

1842. pesti mügisl.
Archiep. olaff.

L.

Kann Henrik. festő Pesten.

Arczkép és tanulmány főket állitott ki az 1852 iki pesti mükiállitáson. 1.)

1.) Budapesti Viszhang. 1852 év. 298 t

Kann Henrik

festo

wed

z

Zolnai Béla =

A magyar bieder-
meier. Bp. é. n.
187. l –

Kann Henrik
Herlo"

Fővárosi Lapok 1896. márc. 8., 17. old.
(Sz. T.: Kiásott művészek.)

Kalmár

Kann Henrik

fertő

Ród

Ernst Mur. kiáll. X

Magyar biedermeier-

művészet. Bp 1913.

30. l.

Kann Henrik

Thieme Becker

XIX . 523. l.

— (Lyka)

u rendelete alapján
al bérmentesíthető!

OPA

terjesztő és könyv-
rt. raktára

BUDAPEST,
Eötvös-utca 43.

Elismervény

(megőrzendő)

Az EUROPA RT.
részére feladott makulatura
csomagról.

Tartalma:

194 ---------- hóról.

Magy. Nemz. közn.		makulatura
" " vasárn.		
Függ. Magyarorsz.		
Hétfő Reggel		
Képes Sport		
M. Rejtvény Ujság		
Sztár		
Film, Szinh., Irod.		

---------- kgr.

Postai bélyegzővel ellátni.

Kaan Henrik Pest

1853. nov.–dec. kiáll. Müeglet.
A ~~[illegible]~~ leskelődő leány,
olajf., 120 ft.
1854. febr.–márc. kiáll.: Archép, olajf.
– Archép, olajf.
1854. máj.–jun. kiáll.: Archép, olajf.

Erdély VII. 123.

Kann Henrik

festő

1840. Erkül Pesten működött.[1]

1) Honnüvész. 1840. II. 445. l.

Nagy Iván. Magyarországi képzőművészek a legrégibb időktől 1850 ig. Szaradott. 1874. 88. l

Strassburgi Könicvesföpáholy II. 195.

Kann Henrik

Pest

1841 pesti kiäll.

A ~~leselkedő~~ leskelődő rabló, olajf.

L. 1841

Székely irók/művei V. 185.

Kann Henrik

1840 Pest. fertö

1840. pesti kiäll.

A lovag és szeretöje, olajf.

Arckép, olajf.

Egy perzsa arcképe, olajf.

Arckép, olajf.

L. 1840.

~~Roma~~ 6. n. IV. 17, 18.

Kaan Henrik Kassan

1843. nüegl.
Keresztelő zz. Janos.
olaszt

L

Kann Henrik

festő Pesten.

Az 1840. pesti kiállitáson:

84. sz Egy perzsa erkeje.

192 sz Arckep.

48. sz A lovag és kedvese.

A pesti művészeti egyesület. Athenaeum.
1840. II 16 és 31. l.

Parlagi Pesti műkiállitás. Honmüvész
1840. 445. l.

Kann Henrik

1841. Pest

Az 1841 pesti mukiállitáson a kör-
olaff.

1. ~~Leskelő~~ Leskelődő rabló.

Pesti mukiállitás Hornmüvera 1841-
403. l.

Amberg József közös műve, a II., 200 koronás díjat Fayl Frigyes, a III., 200 koronás díjat Szekeres Béla kapta.

JUHÁSZ ÁRPÁD rajzolta e szám fejléceit.

ADATOK MŰVÉSZETÜNK TÖRTÉNETÉHEZ

EGY MAGYARORSZÁGI KÉPTÁR EMLÉKE. Pesten a mult század közepén, 1855-ben eladásra került báró Luzsenszky Pálné, szül. Tisza Vilma képtára. A képtár 401 darabot számlált s így tekintélyesnek mondható s a képek mesterei közt vannak a bécsi Altomonte, Poussin, a német Schinagel, Andrea del Sarto, Maulpertsch, Salvator Rosa, Luca Giordano, Diego Velasquez, Tintoretto, Fiamingo, Paolo Veronese, Rembrandt, Cuyp, Angelica Kaufman, Annibale Caracci, a paraszt Breughel, Spagnoletto, Van Ostade, Jacopo Palma az ifjabb, Caravaggio, Canaletto, Rubens, Giulio Romano, a bécsi Hamilton, Tiziano, Hondekoter, Pietro da Cortona, Pietro Perugino, Adam Pynacker, Giovanni Bellini, Rugendas csataképe, Holbein aragoniai Katalinja, Palco bibliai tárgyú képe és számos más név. A képtár a váci-utcai Kasselik-féle házban volt elhelyezve s Kaan Henrik képíró, illetőleg ekkor már özvegye gondozására volt bízva. A képtár megbecsülésére a bíróság Marastoni Jakabot, a pesti festőakadémia igazgatóját és Brechler Albert, pesti reáliskolai tanárt küldte ki, akik azt 6668 frtra becsülték a Kassa város levéltárában őrzött iratok szerint. Az elárverezett képekből, mint a lajstromban irónnal feljegyzett összegek összeadásából kitűnik, 6654 forint folyt be.

 K. L.

vételre. Március 15-én délután 5 óráig a kiállításra szánt teljes anyagnak be kell érkeznie a Műcsarnokba. A kiállításon a báró Forster Gyula-féle 3200 koronás Vaszary-díj, és a báró Harkányi Frigyes-féle 450 koronás díj kerül kiosztásra. A 4000 koronás Társulati-díjat a választmány ezúttal kivételesen az 1911/12. évi Téli kiállításra helyezte át.

A FELVIDÉKI VÁNDORKIÁLLÍTÁS a mult évi december hó 27-én záródott be Gyöngyös városában. Addig is, míg az elszámolást lezárják, és kimerítő jelentést adhatunk a kiállítás eredményeiről, röviden közöljük, hogy a vásárlások összege jóval meghaladja a 60.000 koronát, úgy hogy egy-egy városra körülbelül átlag 9000 korona vásárlás esik. A kiállított műveknek több mint a fele elkelt.

KIÁLLÍTÁSOK. Január és február hónapokban japáni iparművészeti kiállítás volt az Iparművészeti Múzeum helyiségeiben.

Székesfehérvárott januárban volt Neogrády Antal festő képeinek gyűjteményes kiállítása.

A Művészházban január 6-ikán nyílt meg a IV. csoportos kiállítás (Boromissza Tibor, Jakab Zoltán, Kovácsy Bérta, Páldy Zoltán, Papp Géza, Sassy Attila, Szigeti Jenő és Vaskovics Erzsébet művei).

Január 14-ikén nyílt meg a Nemzeti Szalónban a Kéve művészegyesület harmadik kiállítása.

Január 17-ikén nyílt meg a Művészotthonban Charles Palmié gyűjteményes kiállítása, amelyen egyúttal modern magyar iparművészeti tárgyak is ki voltak állítva.

Január 29-ikén nyílt meg a Könyves Kálmán szalónjában Pór Bertalan gyűjteményes kiállítása.

A Műcsarnokban február 3-ikán nyitották meg

Kaan Henrik

festő Kassán 1843
márc. 7.-én kapott lete-
lepedési engedélyt.

Művészet 1914. 198. l.

Kaan Henrik

festö

lásd Kann H

alatt.

245.

Bléry, Eugène

Kastélyrom. (Ruines du Château de Chapotais). Rk.

112 m, 180 sz.

K. 20. —

Kann

K. 2. *(Kaan) Henrik*, festő, • Óbuda 1813, † Pest 1860. Münchenben és Bécsben tanult; 1843. Kassán telepedett le. Utóbb Pesten dolgozott. 1840-től romantikus életképeket (Leskelődő rabló, A lovag és kedvese), egyházi tárgyú festményeket (Kersztelő sz. János) és számos arcképeket állított ki a Pesti Műegylet tárlatain.

Ka. Gy. I. 5241

Köpenge VII. 244.

Kann (Kaan) Henrik

F (13. szám)

A pesti műegylet 1853. évi november – decemberi kiállításán: Leskelődő leány, olajf., (120 frt). 1854. évi február – márciusi kiállításán: Arcképf. olajf. — Arckép (22 szám), olajf.; — (máj.–jun.) Arckép, olajf.

Kann Henrik

Festö

l.

Siepm. Mus. Erk

IX. 275. l.

Orcagna, Andrea, olasz festő:
Mária mennybemenetelét
ábrázoló festménye VII. 202

Festett oltárképet is (Szentkuti templomban, Nógrád m.) Meghalt 1874-ben Budapesten.

118. Családi kép. Dr. Moskovicz Iván ur tulajdona.

119. Gyurkovics generális. Miniatur. 1843. Imrédy Kálmán ur tulajdona.

120. Férfi arckép. Miniatur. Eladó.

121. Női arckép. Wolfner Gyula ur tulajdona.

HAHN ANTAL született 1827-ben Békéscsabán, meghalt 1888-ban Capri szigetén, tanult Münchenben, ahol az akadémiára 1839-ben irták be. Eleinte Pesten dolgozott, de az ötvenes években Olaszországba ment és ott maradt. Meghalt 1888-ban. Főbb művei: IX. Pius pápa arcképe (1857), Léda (1861).

A haldokló honvéd. Az Ernst-muzeumban. IX. terem. 37.

HEINRICH EDE, született 1819-ben Pesten s meghalt 1885-ben Milanoban. Sokat volt Olaszországban, ott nyomorogta át az életét. Fő művei: Régiségbuvár. (1846. Szépműv. Muzeum). Négy évszak (1851).

Teleki Blanka arcképe. Az Ernst-muzeumban. IX. terem. 41.

122. Gróf Brunswick arcképe. Miniatur. 1820. Dr. Figdor K. ur (Bécs) tulajdona.

HESS JÁNOS MIHÁLY, Egerben született 1768-ban, a bécsi akadémián tanult s főleg bibliai s történeti tárgyu festményeit méltányolták. Főbb művei: Szent István (Eger, a lyceumi templomban), Szent Anna (agárdi

templom), azonkivül sok arckép és rézkarc. 1820-ban egy festészeti akadémia tervét dolgozta ki. (Kiadta Ernst Lajos. 1898.).

123. Miniatür. Dr. Feledy Dezső úr tulajdona.

HÖFEL JÁNOS NEPOMUK, született 1786 ban, meghalt 1864 ben Pesten. Iskoláit Pesten végezte, tanult a bécsi akadémián (1804), ahol Krafft tanitványa lett. Már az akadémiában — klasszicizáló stilusban festett — munkákkal tünik ki, Olaszországba utazik, majd Münchenbe és vissza Becsbe. Mithologiai, történeti és vallásos képeket festett, elvétve arcképet is. (Pyrker egri érsek). Ösmert művei: Szent István, rákospalotai templom oltárképe, Szent Egyed, besztercei templom oltárképe. Bécsben a penzingi templomban van egy feszülete, magántulajdonban több nagy méretü mithologiai képe.

124. Oedipus. 1831-ből. Eladó.

JACAB, életrajzi adatai ösmeretlenek. Magyar művész volt, mert 1826-ban Budát ir s nem Ofent.

125. Vogel S. a. arcképe. Szignálva Pinx. Jakab. Buda, 1826. április 3.

Ismeretlen festő: 126. Átkelés a Dunán. A fővárosi muzeum tulajdona.

KÁNN HENRIK, 1818 körül született Ó-Budán, Münchenben tanult s Kassára települt 1843-ban, előzetesen megnősülve s ott festői gyakorlatot folytatva. Később Pestre költözött s 1860-ban meghalt.

127. Férfi arckép. Dr. Fekete Ignác ur tulajdona.

Ernst Mur. Kiáll X. Magyar biedermeier — művészet, Bp. 1913. 30. l.

K a s s a

Kaan Henrik festő lakhelye
/1843/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
198.
/:Sajtóhiba!,helyes lapszám:189.:/

Kann Henrik festő Pesten 184o körül

Századok 1874.84-1o2 o.

Nagy Iván:Magyarország képzőművészei

K a a n Henrik festő
/Kassa 1843/

M Ű V É S Z E T
XIII.évf.1914.
198.
/:Sajtóhiba!,helyes lapszám: 189.:/

Pest

Kann Henrik festő müködése 184o körül

Századok 1874.84-1o2 o.

Nagy Iván: Magyarország képző művészei

Kaan (Kaan) Heinrich, ing. Maler v 1818 Buda + 1860 Pest. Stud. München, liess sich in 1843 in Kassa nieder, wirkte später wieder in Pest, wo er Porträts u Genrebilder malte.

~~355-409~~

Thieme-Becker

Kaan (Kaan) Heinrich

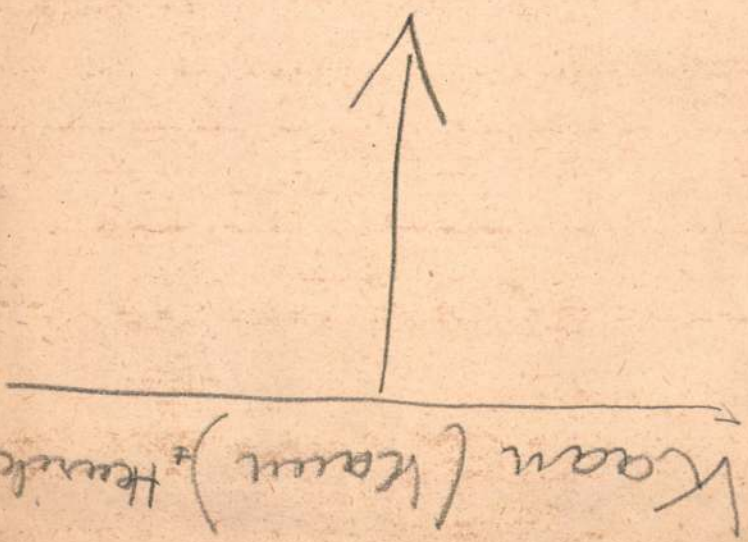

MDK

Kann Henrik, 1813-60.

Reményi Ede, of.

Ernst Muz. aukc. Árv.Közl. 1.rk.sz. 1939.jan.

32 l.

MDK

Kánn Henrik festő, /Ó-Buda, 1818 k. - Pest 186o./

Férfi arckép, festm.

Ernst Muz. kiáll.K. M. biedermeier művészet. Bp. 1913. 3o.l.

Kaan Henrik / Kann/ /Többféleképen irják a művész nevét./

"Széles ecsettel festett, szépen felfogott tehetséget tanusitó arcképei" szerepelnek a "Mütárlat február-márciusi kiállitás"-án, -mint a kritika irja.

Családi Lapok, Pest. 1854. I. félév.
4. sz. 183-185. lap

Kaán

l.

[Lykanemzromantika

96. III, 196-210 l.

Osobatk Jerzych
Bugaemonostor

Kaan

l.

LykaMagyműI300-50
254.376.4/9.l.

VIII. Tábla

AZ ELSÖ EMELET ALAPRAJZA. LITT. C.

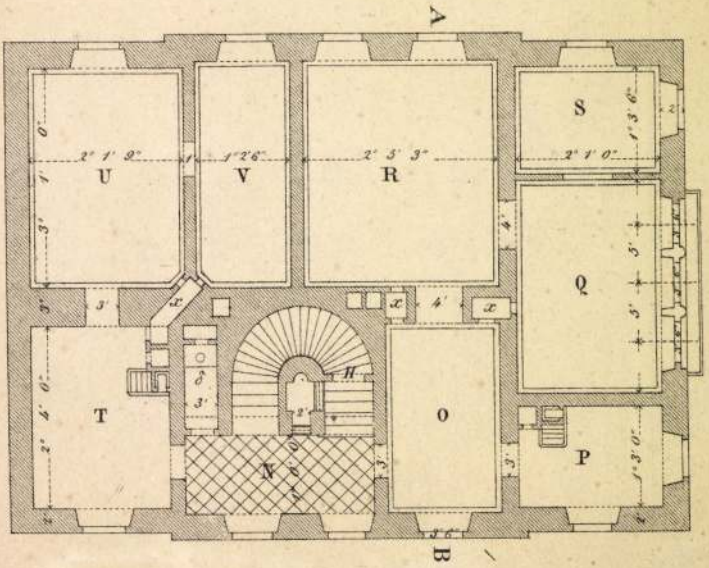

4" – 1 höl

Kaan Henrik Karsa
festő"

Leer Ungar 1843. júl. 14.
(Sz.: Pesther Salon 1843.)

Kalmár

Kaan Hennik

KAAN *Henrik.* festő. l. *Kann H.*

bbrafordult, de szembe
:ete, bajusza és szakálla
e sötét, kivágott mellénye
nóros atillája vörösbarna.
. — Lelt. sz. 701. — Értéke
1-féle ereklyemúzeumból. —
kat l. a 62. lapon az 589
lis 23-án (107–95). — Átvételi
omásul vette az 1896 április

Kaán Károly, erdőm. 1.) Folytatás,
dr. Bölöni József! Az erdők sorsa a mi sorsunk is.

Az erdővel, de általában minden fás kultúrával szembeni magatartás formálásának, megváltoztatásának alapja és eszköze a nevelés. Az idejekorán megkezdett nevelés, amelynek színhelye — az otthontól a tévéig — és módja igen sokféle lehet. Alapvető bázisa azonban az iskola. Érdemes idézni és megszívlelni a magyar erdészet kiemelkedő egyéniségének, Kaán Károlynak a gondolatait és javaslatát: „Gondoskodni kell róla, hogy már az iskolában megszerettessük az ország népével a fát és az erdőt. Megismertessük annak nagy közgazdasági jelentőségével, s ez úton, valamint egyéb társadalmi akcióval biztosítsuk hazánk lakosságában az erdő megbecsülését és az erdőnek... kultuszát..." Az erdő megbecsülésére, védelmére irányuló iskolai nevelés feltételezi, hogy az erdőismereteket tartalmazó tankönyvek megfelelnek ennek az elvárásnak, az oktatók, nevelők pedig „erdőélménnyel" rendelkeznek. E nélkül alig lehet az erdőről meggyőzően beszélni!

Budapest folyóirat,
1985., 6., 21-old.

Kaán Károly erdész 2.) Folytatás.
H. Csötönyi József: Az erdők sorsa a mi sorsunk is.

A budapesti erdők és minden magyar erdő és fás kultúra iránti felelősségérzet, a pedagógus és az erdész együtt munkálkodása, az erdő féltett közkinccsé válása együttesen eredményezheti annak a jövőképnek a megvalósulását, amit a nagy magyar erdész, Kaán Károly látnoki szavaival így fogalmazott meg: „El fog jönni ezzel, mert el kell jönnie az időnek, amikor az erdő minden magyar kultúrember szemének és szívének is egyik legkedvesebb tárgya lesz és azt nemcsak azért fogja nagyra becsülni, mert testét-lelkét üdíti és megnyugtatja, szépérzékét pedig gyönyörködteti, — de mert a magán- és közgazdasági érdekek nézőpontjából és benne a nemzet egyik legszebb és legértékesebb kincsét ismeri fel."

Ettől még — sajnos — nagyon messze vagyunk. Ahhoz, „hogy nagyra nőjenek a fák", meg kell hallgatnunk és szívünkbe, tudatunkba kell vésnünk az erdő hozzánk, hozzád és hozzám intézett fohászát: „Vándor, ki elmész mellettem, hallgasd meg kérésem. Ne bánts!"

Budapest folyóirat,
1988., 6., 21-old.

Illyefalvi: Pesti és budai polgárok 1686-1848 II. 142 l.

Név: Kaar Conrad

Foglalkozás: üveges (Glaser)

Szárm. hely: _____

Hitfelekezet: _____ Csal. állapot: _____

A polgárjog megszerzésének időpontja: 1730. III. 6

A polgárjogért fizetett összeg forintban: _____

Kaán János Esztergom F.19.2.

Eszt.ban rajztan. /Lyka.N.r.96.o./
Marastoni és Waldmüller tanitványa, nemcsak reáliskolában, de nevelőint.ben is tanitott /é857-től/, 1861 egy öreg eszt.g.-i koldus, gyümölcscsendélet 1856 levél Waldm.től, az buzditja. Táblavilág stilus. egy pesti fogház számára készitett oltárkép.

Kaar Jancsi

ötösinas.

Mestere Mohiár Laczi
János Flevre negödott
1654. máre 2 án. Apja
Pál.

F Kassai.

Mihalik József Kassaváros
ötvösségének története.
Bpest. 1900. 322. l.

Beck Ö. Fülöp

festőművész.

Ne fogjunk kezet!

Ujabb levelek a kesztyűvita postájából

A kesztyűvita eldöntésére érkező levelek túlnyomó része ma már azzal a kérdéssel foglalkozik, hogy *egyáltalában ne fogjunk kezet.*

Alább közlünk négy levelet a kesztyűvita postájából:

1.

Igen tisztelt Szerkesztő úr! A »kesztyűvita« kérdésében néhány szót! Nagy, kiterjedt ismeretségem és baráti köröm van.

Ezek egyikében — nagyon sokan tartozunk ide — minden előzetes megbeszélés nélkül, ősidők óta az a szokás, hogy üdvözöljük egymást, de akár van kezünkön kesztyű, akár nincsen — *sohasem fogunk kezet egymással.* Érdekes a dologban az, hogy erről — bár szokásunk évtizedes — sohasem beszéltünk; az csak úgy jött magától értetődően.

Még tavaly nyáron találkoztam egy kesztyűlehúzós-párti ismerősömmel. Az én kezemen nem volt kesztyű, Ő azonban elég maszatos kesztyűjének lehúzásával bibelődött, dacára, hogy felajánlottam a kézfogást kesztyűs kezével is. Mialatt ezt elmondtam neki, már a kesztyűtlen kezek rázták egymást. Rázás közben még megkérdeztem, hogy nyáron miért hord ilyen vastag kesztyűt? *'Az orvos ajánlatára hordom,* — mondja ő, a kesztyűs — mert *excemám van. Excuse my glove!*

Szívélyes üdvözlettel

Tomzon

2.

Tisztelt Szerkesztőség! Érdeklődéssel olvasom a kesztyűvitát, de őszintén bevallva — nem értem. Nem értem, hogy miért kell tiszta és kevésbé szalonképes kesztyűről, izzadt és nem tudom még milyen kézről beszélni, amikor nyilvánvaló, hogy ezekben a részletkérdésekben úgysem tudnak megegyezni.

Eljutottunk tehát addig, hogy itt — akárcsak a hasonlóképpen nagyon fontos felfegyverkezési konferenciákon — megegyezés nem lesz. Tessék abbahagyni a vitát a kézfogás mikéntjéről! Ha a kézfogás körül vita lehet, az csak arról folyhat, hogy *egyáltalában kezetfogjunk-e vagy sem.* Szerintem: *nem!*

Őszinte tisztelettel:

S. L.

3.

Tisztelt Szerkesztőség! Hálás eszmefuttatás a kesztyűvita, amely most olyan vágányra terelődik (a hozzászólások tömkelegén keresztül), hogy méltán kiprovokálja mindnyájunk véleményét. *Szüntessük be a kézfogást.* Ha egyáltalán szó lehet arról, hogy e középkorból ittmaradt és szorosan vett értelemben semmi gyakorlati jelentőséggel nem biró üdvözlési formát elhagyjuk, azt fogjuk látni, hogy először *nem hiányzik a kézfogás,* másodszor *az oly gyakran előforduló sértődési felületek, amelyek a kézfogás vagy nemfogásból származnak, eltűnnek,* harmadszor *megoldódik az ominózus kesztyűkérdés. Erre szavazzunk!*

Tisztelettel:

Márkus Dezső gyógyszerész
(Vámosmikola.)

Igen tisztelt Szerkesztő úr! Ha szabad kérnem, kesztyűs kézzel méltóztassék hozzászólásomhoz nyúlni, elnézvén annak anonimitását. Nem vagyok sem kesztyűgyáros, sem kesztyűkereskedő, sem »jampec«, sem »iparos-legény«, mégis hordok kesztyűt, városban nyáron is, mert ezt a viseletet a »rendes« öltözködés kellékének tartom, csakúgy, ahogyan az ember városban felöltőt hord és nem lódengallért, de azonkívül célszerűnek, sőt higienikusnak is. Akármennyire igaz is a hozzászóló orvos uraknak az a megállapítása, hogy a tiszta kesztyű sem steril, mégis tagadhatatlanul védi a benne lévő kezet. Sőt továbbmegyek: ha két kesztyűs úr kezet fog, mind a két kéz »védve van«. Márpedig a nagyvárosban másként, mint kesztyűvel, nem védekezhetünk sem a piszok, sem az infekció ellen. Az orvos, aki betegeit látogatja, ugyan mindenütt kér és kap mosdóvizet, de a kereskedő, ha ügyfeleihez, a tanár, ha tanítványaihoz jár, a vendég, ha »feketére« invitálják, nem szaladgálhat folyton a mosdóhelyiségbe, anélkül, hogy komikus figurává ne válnék. És mennyi izzadó kezet, hány piszkos fogantyút, pénzdarabot, koldusmarkot stb. kell az embernek megérintenie, anélkül, hogy utána azonnal tiszta kezet találkodhatna? S vajjon melyikünk nem találkozik sűrűn azzal a jóbarátjával, aki, mielőtt jóviálisan búcsúkezét nyujtogatná, udvariasan elfordulva még egy jóízűt beletüsszent a markába? Egészségére váljék!

Azt hiszem, célszerűbben az érem másik oldalát nézném: Baktériummentesség csak az operációsteremben van, de örökigaz marad a régi mondás: »*tisztaság, egészség*«. A tiszta ing egészségesebb, mint a piszkos. Csakúgy a kesztyűnél is. Nem vagyok Rothschild, mégis napjában legalább egyszer váltok inget, háromszor zsebkendőt, *kétszer kesztyűt.* Uraim! *Egy féltucat mosókesztyű szétvágja a gordiusi csomót!*

Aki kesztyűs kezét felénk nyujtani nem meri, abban valamilyen félelemérzet lappang. De azért nem kell mingyárt a pszichoanalitikushoz szaladnia. Elég, ha a kesztyűsboltba!

Maradok Szerkesztő uramnak *régi híve*

Holnap, szerdán este a Royal Apollóban nyilvánosan bontjuk fel a számokat tartalmazó közjegyzői borítékot

Lezárult a szavazás a kétszázezerpengős Miklós Andor Alap áprilisi tízezerpengős díjaira

Vasárnap éjfélkor lejárt a szavazási határidő, hétfőn befutottak az utolsó szavazattömegek is, ma még megvárjuk, hogy az ország legtávolabbi részéről is minden szavazat beérkezhessen és holnap, szerdán este a Royal Apollóban a 10 órás előadás keretében nyilvánosan bontjuk fel közjegyző jelenlétében azt a borítékot, amelyben a tizenegy sorszámot a verseny kiírásakor lezártuk és közjegyzői letétbe helyeztük.

Szerdán este tíz órakor tehát kiderül, mik voltak azok a számok, amelyeket el kellett találni ahoz, hogy a *Pesti Napló* előfizetői megkaphassák a 200.000 pengős Miklós Andor Alap áprilisi 10.000 pengős díjait.

A boríték felbontása után megkezdődik a zsűrizés óriási munkája, *minden egyes szavazócédulát alaposan megvizsgálunk és megállapítjuk, ki találta el vagy ki közelítette meg legjobban a közjegyzői borítékból kikerülő számokat és a közjegyzői számozással megállapított sorrendjüket,* aminek a megállapítása azért fontos, mert két egyenlő szavazat esetén azé az elsőség, aki előbb szavazott. A legjobb szerencsés szavazó 5000 pengőt kap, a következő tíz legjobb 500—500 pengőt.

A Royal Apolló szerdai tíz órai előadására, amelynek keretében a borítékot felbontjuk, kedvezményes jegyek kaphatók *a Pesti Napló kiadóhivatalában, Erzsébet körút 18—20.*

A főváros nem mond le az Erzsébet sugárútról és az építkezések folytatásáról

Sipőcz polgármester a borravaló ellen — A telefóntarifa, a művésztelep, a zsírexport a közigazgatási bizottság ülésén

(Saját tudósítónktól.) Hétfőn délelőtt a főváros közigazgatási bizottsága ülést tartott, amelyen szóba kerültek a közönséget érdeklő összes időszerű kérdések. *Csilléry* András azt fejtegette, hogy *a belügyminiszter törvénytelenül járt el, amikor költségvetési leiratában a kiadási és bevételi előirányzatokról érdemben nem nyilatkozott.* A belügyminiszteri intézkedést támadja meg a főváros panaszjoggal és egyben készítsen új költségvetést. *Ügyelni kell arra, hogy az orosz szovjet kereskedelmi cégér alatt ne fejthessen ki bolsevista propagandát. Bánóczy* László azt kívánta, hogy a főváros tegyen meg mindent az Erzsébet sugárút mielőbbi megépítése és általában az építkezések folytatása érdekében. Sürgette a telefondíjak mérséklését és a borravaló eltörlését. A Százados úti művésztelepről a jóhiszemű, de nemfizető művészeket nem szabad kilakoltatni. Kifogásolta, hogy a belügyminiszter nem engedte meg a fővárosi polgári iskolák tandíjleszállítását. *Hann* Arnold a kolduskérdés megoldását sürgette. *Kozma* Jenő a nagyvásártelep hibáiról beszélt.

A felszólalásokra először *Huszár* Aladár főpolgármester válaszolt. A legnagyobb sajnálattal vette tudomásul, hogy a pénzügyminiszter az új házak építésére nem akar adómentességet adni és hogy az Erzsébet sugárút építését időszerűtlennek tartja. A Közmunkatanács elnökével már érintkezésbe lépett, mindent elkövetnek, hogy az építkezések folytatódjanak. *Apellálni fognak a jobban informált pénzügyminiszterhez, ő maga fel fogja keresni a miniszterelnököt is.* A kedvezmények jó hatása tapasztalható a telefón belépési díj mérséklésénél is, ez azonban csak az első lépés; mindent meg fog tenni, hogy az alapdíjat és a beszélgetési díjat is leszállítsák. A posta így nagyon *jó üzletet fog csinálni* és megtalálja számítását.

Sipőcz polgármester válaszában kijelentette, hogy a költségvetés jóvánemhagyása közigazgatási szempontból nem jelent fennakadást. Más az alkotmányjogi kérdés. *Az alkotmányosság szempontjából át fogja vizsgálni a belügyminiszter költségvetési leiratát.* Bejelenti, hogy *a zsírexport kérdésében máris felírt a kormányhoz* és kérte, hogy Budapestet az exportból ne kapcsolják ki. A Nagyvásártelep elleni panaszokat megvizsgálja, de már most megállapítja, hogy a vidék és főváros közti harmóniát rendkívüli jelentőségűnek tartja. *Nem bántják a vidéket, de a fővárosi érdekeket is meg kell védeni.* A kolduskérdés rendezése nem fog lekerülni a napirendről. A Százados-úti művésztelep lakóinak méltányos esetben hajlandók részletfizetési kedvezményt adni. *A borravalókérdésben az a felfogása, hogy feltétlenül el kell törölni. Az illetékes tanácsnok a kereskedelmi miniszternél tartandó értekezleten ennek az álláspontnak fog kifejezést adni.*

A bizottság ezután tudomásul vette a polgármesteri jelentést és a szakhivatalok jelentéseit.

A Maróczy Géza jubiláris sakkverseny

A Sakkszövetség versenyeinek második fordulóján a Lipótvárosi Kaszinó dísztermében nagy érdeklődő közönség gyült egybe az érdekes játszmák szemlélésére. Különösen nagy volt az érdeklődés a *Lilienthal—Szigeti* játszma iránt. Világos a középjátékban tisztet nyert, mire sötét kapitulált, a vezércsel megnyitású játszma, mindössze 29 lépés volt. *Vécsey—Erdélyi* vezércsel megnyitású játszmában sötét minőséget áldozott, de két gyalogtöbbletével megadásra kényszerítette világost. *Havasi—Grünfeld* indiai védelmű játszmát *Havasi* finoman vezetett, tempóra kiszámított végjátékkal nyerte.

A *Kóródy—Boros* vezércselmegnyitású játszmában Kóródy hatalmas királyszárnyi támadással szétnyomta sötét állását, a döntő pillanatban azonban hibás tisztáldozattal elvétette a nyerőfolytatást, mire hosszú, kínos hadargásokkal csak késleltette világos halálát, azonban végzetét el nem kerülhette. Döntetlenül végződött *Eliskases—Pikler, Steiner E.—Steiner Lajos és G. Réthy—dr. Balogh* játszma, míg a *Rohacsek—Lovas* játszma függőben maradt. A hétfői harmadik fordulón, a *Pikler—G. Réthy* sziciliai védelmű játszmában világos túlgyors, felületes támadása megtört sötét ellenállásán és kapitulálni volt kénytelen. A *Sterk—Rohacsek* ortodox vezérceljátszma lassú mederben folydogált, kiegyensúlyozott hadviselés, lecserélt tisztek, végül döntetlen. A *Steiner Endre—Havasi* spanyolmegnyitású játszmában rendkívül bonyolult állás keletkezett, mely éles játék után döntetlenül végződött. Az *Erdélyi—Kóródy* játszmában Erdélyi két könnyű tisztet nyert bástyája ellenében és anyagi előnyét nyerésig fokozta. *Dr. Balogh—Steiner Lajos* nehéz sziciliai játszmája dr. Balogh győzelmével végződött. A *Lovas—Eliskases, Boros—Lilienthal* és *Grünfeld—dr. Vécsey* játszmák függőben maradtak. *Szigeti* szabadnapos volt.

AROSA JUVENTAS
1. osztály. Üdülőotthon fiúk és leányok számára 8—12 éves korig. Télisport.
2 osztály. Magángimnázium és reáliskola. Internátus.
Vezető: F. Streiff lelkész és dr. R. C. Streiff.

Uraim!
Az asszony megbocsát
című szenzációs United Artists filmet holnap mutatjuk be.
Rendezte: King Vidor
Főszereplői:
Kay Francis
Ronald Colman
Kizárólagos joggal FORUM

NAPI HÍREK

JÓ REGGELT!

Hétfőn tovább folytatták a borravaló vitáját. A pincérek parlamentje újból foglalkozott a kérdéssel. Majdnem olyan élesen sértegették egymást, mint az igazi Házban.

A jósnőket ki akarják irtani a főváros területéről. Ilyen szomorú jövőt még ők sem jósoltak maguknak.

Beszélgetés a kávéházban: »Olvasta? Bécsben két garasba kerül egy telefónhivás.« »Maholnap jobban járunk, ha Bécsből hívjuk Budapestet, mintha itthon tárcsázunk.«

A nap aktuális kérdése: »Vajjon a Városi Színház is borravalópárti, hogy olyan magas kauciót követel?«

A nap hőse: a Fradi, amely győzött a derbyn. A zuhogó eső nem ártott a győztes csapatnak, állítólag csupán a banketten ázott el egy-két játékos.

A francia kormány egyórás sztrájkot sem engedélyezett a tisztviselőknek. Ebben az államban egyedül a munkanélkülieknek van joguk sztrájkolni.

Beszélgetés a villamos perrónján: »Olvasta? Háromszázötvenezer pengő a túlkiadás a Nemzeti Színházban.« »Ez igazán megnyugtató. Mindenütt mérsékelik a jegyek árát, csak ennél a színháznál kell az adózó polgároknak ilyen sokat felülfizetni.«

Mindenben első a Pesti Napló

Egy 14 éves tanuló öngyilkossági kísérlete a Tisza Kálmán téren

(Saját tudósítónktól.) A Tisza Kálmán téren egy padon hétfőn este a rendőr eszméletlen fiatal fiút talált. A mentők a Rókus-kórházba vitték. Megállapították, hogy a fiú arzénnel megmérgezte magát. *Kauder* Ernő a neve, 14 éves tanuló, aki a József ucca 34. számú házban lakik édesapjánál, Kauder Gusztáv autótaxitulajdonosnál. A fiú néhány hónappal ezelőtt már egyszer megkísérelt öngyilkosságot, akkor édesanyja sírján mérgezte meg magát.

A koránérett diák az utóbbi időben nálánál idősebb fiatalemberek társaságába került. Sokszor mondta az édesapjának, aki első felesége halála után másodszor nősült, hogy *édesanyja után vágyik. Vasárnap este részegen jött haza. A lakásban rosszul lett.* Nem szólt hozzá senki. Az éjszakát végigaludta. Hétfőn délben az édesapja megdorgálta és azt mondta neki, hogy *részeg emberrel nem ül egy asztalhoz.* A dorgálás után a fiú leült egy sarokba. Délután elment hazulról és a *Tisza Kálmán téren megmérgezte magát.* Hosszú búcsúlevelet írt édesapjának. A levélben bocsánatot kért, hogy részegen jött haza, megírta, hogy a barátok vitték kocsmába.

— Bocsássatok meg, — írta — többször nem leszek terhetekre, mert elmegyek, mint a dal mondja, ahová »az őszi fekete fellegek«. A halálos ágyamon kérlek benneteket, bocsássatok meg nekem.

A kórházban megállapították, hogy *Kauder* Ernő állapota súlyos, de az orvosok remélik, hogy a fiú felgyógyul.

— A Hajder-Abadi fejedelem elutazott Budapestről. Budapest előkelő vendége, a Hajder-Abadi fejedelem: *Mir Juszuf Ali Khán* vasárnap délben a szabadságtéri Országzászlós őrségváltást, utána pedig a Várban az ottani őrségváltást nézte végig kíséretével. Hétfőn az Iparművészeti és Néprajzi Múzeumokat, majd Aquincumot tekintette meg a fejedelem, s a legnagyobb elragadtatással beszélt Budapest szépségeiről és két nappal meghosszabbította ittartózkodását. Vasárnap helyett *kedd reggel utazik tovább Bécsbe.*

ABBAZIÁBAN DR. HORVÁTH SZANATÓRIUM
nyújt igazán kifogástalant. Diéták, kúrák, fürdők felár nélkül. Teljes penzió már 9.— pengőtől. Pausál-kedvezmények. Budapesten: Dr. Horváth-iroda Astoria-szállodában, délelőtt 11—3-ig. Telefon: 87-8-40.
Ötcsó társasutazás e hónap 15-én

A szovjetkövet átnyujtotta megbízólevelét a kormányzónak

(Saját tudósítónktól.) *Petrovszkij* Adolf, a Szocialista Szovjet Köztársaságok Uniójának Budapestre kinevezett követe hétfőn délben félegy órakor adta át megbízólevelét *Horthy* Miklós kormányzónak. Tizenkét óra után két kormányzósági autó ment a Bristolba *Scholtz* kapitánnyal, a kormányzó szárnysegédével, hogy felvigye a Várba a szovjetkövetet és kíséretét. A kormányzósági palota előtt nagy közönség várta a szovjetkövet érkezését. *Hetényi* Imre főkapitányhelyettes vezetése alatt sok detektív tartózkodott a főbejárat környékén.

Petrovszkij, a szovjet első budapesti követe hétfőn délelőtt szállodai szobájában, mielőtt a Várba indult, hogy átadja megbízólevelét Horthy kormányzónak

Három autó vonult fel. Az első kocsiban a szovjetkövet ült *Scholtz* szárnysegéddel, a második kocsiban *Scheinyin* Gergely követségi attasé, a harmadik pedig, a bécsi szovjetkövetség osztrák rendszámú kocsija, üresen kísérte a két kormányzósági autót. A palota udvarán díszruhás palotaőrök, lovas és gyalogos testőrök álltak sorfalat. Amikor a követ az autóból kilépett, *az őrség fegyverbe állt.* A palota bejáratánál *Miecz* szertartásmester fogadta az orosz követet, fenn a folyosón pedig *Uray* István, a kabinetiroda helyettes főnöke. Petrovszkij ezután bevonult a kormányzó fogadótermébe és átnyujtotta megbízólevelét. Az üdvözlő- és választbeszédek elhangzása után a kormányzó beszélgetést folytatott a követtel, aki bemutatta a kíséretében megjelent követségi attasét. Az ünnepélyes aktusnál közreműködtek *Kánya* Kálmán külügyminiszter és *Uray* István államtitkár, a kabinetiroda főnökhelyettese. Az ünnepélyes aktus után a szovjetkövet ugyanolyan külsőségek között, mint ahogy érkezett, Scholtz kapitány kíséretében a Bristolba hajtatott.

— Van-e Sipőcz polgármesternek egyenruhája? *Sipőcz* Jenő polgármester érdekes levelet kapott *Trataro Ushizuka* tokiói polgármestertől. Tokió polgármestere angol nyelvű levélben aziránt érdeklődik, *visel-e Sipőcz polgármester egyenruhát és általában egyenruhában járnak-e a budapesti városi főtisztviselők?* Ha igen, milyen alkalmakkor viselik. Az is érdekli a tokiói polgármestert, vajjon *Budapest polgármesterének van-e külön polgármesteri zászlója* vagy egyéb jelvénye? Amennyiben ilyen uniformisok vagy jelvények volnának, képes ismertetésüket kéri a tokiói polgármester. *Sipőcz* polgármester levélben közölte tokiói kollégájával, hogy sem egyenruhája, sem polgármesteri zászlaja, sem egyéb hivatali jelvénye nincs.

— A frontharcosok »menyasszonyi ládája«. Az Országos Frontharcos Szövetség X. kerületének hölgybizottsága *Ádám* Éva indítványára elhatározta, hogy felújítja a régi szép magyar szokást, s a világháborúban résztvett tizedik kerületbeli frontharcosok leányai számára *»menyasszonyi láda segélyalapot«* létesít, hogy abból *évente egy, vagy több frontharcos leányát nagyobb támogatásban részesítse.*

— Iskolai találkozó. *A bencés diákok egyesületének budapesti szakosztálya* áprilisi összejövetelét 12-én este fél 9 órakor tartja a Váci ucca 38. szám alatti vendéglő különtermében.

— »Olaszország revíziós álláspontja: erős Magyarországot a pángermán s a pánszláv törekvések közé« — mondotta Eckhardt Tibor. Tegnap este a Hétfői Társaságban *Eckhardt* Tibor másfélórás előadásban foglalta össze nyugateurópai útjainak eredményét, ami az európai külpolitikai helyzetet s benne *a magyar revízióét* illeti.

— A Népszövetség — mondotta *Magyar* Bertalan üdvözlő szavai után *Eckhardt* — *gyökeres reform nélkül semmi munkát nem végezhet.* A francia—német megegyezés francia részről ma úgyszólván *lehetetlen;* a Locarnóhoz visszavezető utak teljesen elzárultak. A tény maga, hogy *Európában 65 millió német mellett csak 40 millió francia él,* magyarázza a francia álláspontot, amely a béke egyetlen biztosítékát *a francia fegyverkezésben látja.* Döntő volna *Anglia* szava, amely azonban *csak közvetít,* bár bizonyos, hogy *akut konfliktusban* Franciaország mellé állna.

A még rezerváltabb *Olaszország az Anschluss kérdésében Franciaországot, a leszerelési kérdésben Németországot támogatja. Olaszország revíziót akar, egyrészt, mert érdeke a pángermán és pánszláv törekvésekkel szemben a magyarságot támogatnia, másrészt, mert gyarmati számításait is ezen az úton találja meg.* Az európai egyensúly kulcsa *Ausztria,* hisz *az Anschluss-szal Németország voltaképpen utólag megnyerné a világháborút.* Az európai erők mozgása mindenesetre *a revízió irányvonalában* történik, annál is inkább, mert *ez a béke megőrzésének egyedül lehetséges politikája.*

Eckhardt Tibor nagyhatású előadását a Hétfői Társaság nevében végül *Görgey* István köszönte meg.

— Balogh Rudolf kapta a milánói Triennale nagydíját. A milánói *Triennale* iparművészeti kiállítás magyar kiállítóinak kitüntetései most érkeztek meg a kultuszminisztériumhoz. *Nagydíjat kapott:* az Országos Iparművészeti Iskola, *Balogh* Rudolf. *Díszoklevelet kapott:* Kaesz Gyula, dr. Biarbauer Virgil, Rahmer Mária, a Székesfővárosi Iparrajziskola, Vadas Ernő, Rónay Dénes, Pekáry István. *Aranyérmet kapott:* Weichinger Károly, Divéky József, Molnár C. Pál, Berény Róbert, Kovács Margit, Pannonia csipke, Seiden Gusztáv, Kálmán Kata, vitéz Nagy László, Hetyey Pál, Osváth Károly. *Ezüstérmet kapott:* Fay Dezső, Borsnyik Sándor, Gádor István, Gorka Géza, Ohmann Béla, Oláh Gusztáv, Upor Tibor, Győző Ferenc, Szőllősy Kálmán, Kinszky Imre, Pécsi József, Escher Károly, Ramhab Gyula. *Bronzérmet kapott:* Dallos Hanna, Szabó G. Kálmán, Nemes Erik, Fülöp Zoltán, Vértes Árpád, Bor Pál, Kontuly Róza, Hasenfels Oszkár, Marnitz Frigyes, Zinner Erzsébet, Kaas Ede. *Közreműködő oklevelet kapott* minden kiállító.

— Leugrott a negyedik emeletről egy ismeretlen férfi. Hétfő délután 6 órakor a Dohány ucca 94. számú ház negyedik emeletéről *egy ismeretlen férfi az udvarra vetette magát.* Még élt, amikor a mentők a Rókusba szállították, ott azonban néhány perccel beszállítása után *meghalt.* A házban senki sem ismeri. Kopottan, de tisztán öltözött, körülbelül 40 éves férfi, aki sötét felöltőt és kemény kalapot viselt.

BEKULDÖTT HIREK. *Kedd. Előadások.* A Külügyi Társaságban Jacques *Kayser:* Les grandes heures de la troisième République. 6 órakor. Országház, XI. kapu. — A Cobden Szövetségben dr. *Eisler* Mihály József: Az erőszaknélküli társadalom. 7 órakor. Zrinyi u. 5. — A Lipótvárosi Polgári Kaszinóban dr. *Erczy* Miklós: Sebészet a szépség szolgálatában. ½7 órakor Berlini tér 5. — A Földrajzi Társaságban prof. dr. Karl *Haushofer:* Die Geopolitik des fernen Ostens und ihre Fernwirkung an Donau und Rhein. 6 órakor. Üllői út 33—35. — A Nyelvtudományi Társaságban *Hakuninen* Lauri: A finn nyelvjárási szótár előmunkálatai. 5 órakor. Akadémia. — A Statisztikai Társaságban *Téri* Tihamér: A szovjetstatisztika számai mögött. 5 órakor Keleti Károly u. 7. — A Gyorsírószövetségben *Vándor-Weiss* Ervin és dr. *Nosz* Gyula ad elő. 6 órakor. Markóuccai gimnázium. — Az Irástanulmányi Társaság közgyűlésében *Rényi* Artúr 6 Klages pszichológiája. Közgyűlés: 7 órakor. Előadás: ½8 órakor. Eötvös u. 3. — A Stefánia Szövetség tanfolyamán dr. *Szénássy* József ad elő. 6 órakor. Vas u. 10. — Dr. *Nándassy* László Dezső: A nemi kérdés orvosbölcseleti és társadalmi szempontból. 7 órakor. Toldy Ferenc u. 30. — A Szülők Szövetségében *Berta* Ilona és *Muraközy* Gyula ad elő. 7 órakor. Szerb u. 23. — A Szociális Tanfolyamon *Batiz* Dénes, *Novágh* Gyula, *Lukács* Sarolta, *Steller* Mária ad elő. 5 órakor. Alkotmány u. 11. — A Liszt Ferenc Társaság irodalmi művészestjén *Haics* Géza: Liszt — mai szemmel. 7 órakor. Zeneakadémia kisterem. — *Különfélék:* A vitézségi érem tulajdonosai *az érempótdíjak folyósításának előkészítése* ügyében jelentkezzenek a Magyar Hadviseltek Orsz. Gazdaságpolitikai Pártjában délelőtt 9—12 ig. Jókai tér 6. — A *Szinyei Merse Pál Társaság taggyűlése.* 8 órakor. Fészek. — A volt 82. *székely gyalogezred tisztjei* szíveskedjenek címüket s volt ezredtársaik címét közölni *Bagi* Lajos tart. főhadnagygyal (Kecskemét, javadalmi hivatal), a kecskeméti *»hirös héten«* megrendezendő ezredtalálkozó elkőkészítése céljából. — A Népművelési Bizottság megtekinti a *Baár-Madas-intézetet.* Gyülekezés 6 órakor, fogaskerekű villamos. — *II. Rákóczi Ferenc Országos Kurucz Egyesület* ez évi rendes közgyűlésén elnöknek baráthosi *Balogh* Benedeket, ügyvezető elnöknek dr. *Fery* Aladárt, alelnököknek *Dancsa* Istvánt. *Fodor* Pált, dr. *Kávássy* Bélát és dr. *Kricsfalussy* Miklóst választotta meg. A Zrinyi Ilona-gárda női vezetője özv. dr. *Hasitz* Henrikné, ügyvezetője *Znakovszky* Zoltánné lett.

ÓRIÁSI választék modern, stilus és antik bútorokban. Tervezés. Csere. Külön házban használt bútor.
BÚTORházak LÁZÁR u. 3 4 és

Kaas Ede báró

textilterverő

l.

(Magy-Iparm

1941. 4. n)

Muskátli 1941.

28. l.

29. l.

TOTT:

Ő FELSÉGE CAROLA SZÁSZ KIRÁLYNÉ.

KITÜNTETVE:
PARIS 1900.
WIEN 1873.
BUDAPEST 1896
SZEGED 1876.

rgy és Fia
nűintézet

Budapest, 1915. november 24.

VII. VÁROSLIGETI FASOR 49.

I Z O T T S Á G A,

B u d a p e s t.

fikai és Rokoniparosok Főnőkegyesülete"

k szerezni a háború által okozott

Kaas Ede

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1934. 72. l.

A MILÁNÓI IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS MAGYAR KITÜNTETETTJEI. A milanói Triennale Nemzetközi Iparművészeti Kiállítás magyar kiállítóinak kitüntetései most érkeztek meg a kultuszminisztériumhoz.

A mult év nyarán megtartott eme nagy nemzetközi kulturális versenyben a magyarok ismét igen szép sikereket értek el s ez annál is inkább örvendetes reánk nézve, mert a versenyt az európai művészetben oly vezető nyugati államokkal kellett felvennünk, mint Itália, Franciaország, Belgium, Nagybritannia, Németország, Ausztria, Hollandia stb.

A magyar tudás, ízlés és alkotó erő impozáns voltát igazolják azok a kitüntetések, amelyeket a magyar kiállítók oly nagy számban hoztak haza. lábbiakban ismertetjük a kitüntetettek névsorát:

Nagy díjat kaptak: az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskola, ~~Balogh Rudolf.~~

Díszoklevelet kaptak: ~~Bierbaueer Virgil dr.~~, Kaesz Gyula, Pekáry István, Rahmer Mária,

...em volna cédulárva, ez okv. pótlandó!

Rónay Dénes, Székesfővárosi Iparrajziskola, Vadas Ernő.

Aranyérmet kaptak: ~~Berény Róbert, Divéky József~~, Hetyey Pál, Kálmán Kata, Kovács Margit, Molnár C. Pál, vitéz Nagy László, Osváth Károly, Pannónia csipkeüzem, Seiden Gusztáv, Weichinger Károly.

Ezüstérmet kaptak: Bortnyik Sándor

Escher Károly, Fáy Dezső, Gádor István, Gorka Géza, Győző Ferenc, Kinszky Imre, Ohmann Béla, Oláh Gusztáv, Pécsi József, Ramhab Gyula, Szöllősy Kálmán, Upor Tibor.

Bronzérmet kaptak: Bor Pál, Dallos Hanna, Elliöp Zoltán, Hasenfeld Oszkár, Kaas Ede, Kontuly Róza, Marnitz Frigyes, Nemes Erik, Szabó G. Kálmán, Vértes Árpád, Zinner Erzsébet.

Ezenkívül közreműködő oklevelet kapott minden kiállító.

Kaas Ede

milánói ipar-
művészeti kiállí-
tás 1933.
bronzérem-

Magyar Iparművészet
1934. 72. l.

R Ajánlott | Debrecen 1
D. 1 | 12087

Feladó:
Déri Múzeum igazgatósága
DEBRECEN.

Nagyságos

Dr. Sz

Hivatalból
díj átalányozva.

NYOMTATVÁNY

R

Kaba

Hobrais

l.

Árv. Csamok 109. aukc

hal

" " 110. " "

GEMONA

Két kisebb oztensorium

Divald Kornél: A magyar iparművészet története.
Bp. 1929, 88 l.

Kaba István

Kaba István műveinek első kiállítására 72 éves korában került sor a nagy festők hecskeméti műzeumában.

— · —

Tükör, 1977. január 30 – 41. oldal

Kaba István
naiv festő

Törökszentmiklós on él a 72 esztendős Kaba István. Fiatalon fakesi kovácsmester volt, majd aratógépész lett. Munkája után rajzolta és festette az alföldi fakesi és tanyai élet eseményeit.

— : —

Tükör, 1977. január 30-41. oldal.

Kaba Melinda
régész.

megvalamit Budapestről, illetve a Budapestről! A Fővárosx folyóiratának szeptember és októberi számaiban háro m fürdőnkről is találhatnak olvasnivalót. A legilletékesebb, a feltárást vezető, Kaba Melinda számol be a lapban, Buda uj látványossága, a Flórián téri Római fürdő történetéről. A megmentésre váró, II., Malomtó és Törökfürdő, a még mindig pusztuló, VII., Hungária fürdő és Kontinentál Szálló két másik izgalma s téma a lapban.

Végezetül egy riport, amely igy októberben, müsorunkban már hagyomány. Két éve vetettük fel, hogy kellenenyáron város védő épitőtáborokat szervezni. Tavaly a KISZ KBszékházában

1984. nov. 2. TV-1, 21.10 /vgr./

Utcáink sem forgják őket

megtudtuk, hogy a KISZ felkarolta a kezdeményezést, de 1983-ban különböző akadályok nehezítették a dolgot. Idén ismét ellátogattunk tavalyi ripportunk helyszínére. Történt-e valami a városvédő építőtáborok ügyében? Történt-e valami előrelépés?

- Igen, történt. Egyrészt is városvédő jellegű építőtábor működött a nyáron. Ez a jóoldala. A rossz oldala, hogy azért az a is városvédő építőtábor az nem a z eredeti elképzelés szerint működött. Tehát nem az a fűcsiesztegatás, rácsfestés volt csak, voltilyen is, hanem hát lakások, parkoknak a karbantartása, festészete benne volt, a csatornázással munka is benne volt. Amit azért én ugy érzem, hogy hozzátartozik a város megóvás, a városszépitéshez. Ebben benne volt a Ingyvázsonyi várnak a rendbetétele, megóvása , és hát különböző park, területek, Gelliérthegy lépcsőinek a karbantartása, tisztántartása. Mi elsősorban az eredeti ötlet alapján, ingatlankezelő vállalatok, tanácsi vállalatok jelentkezésére számitottunk, hogy mondják meg, hogy mit kell csinálni, hiszen ezt ne várják el tőlünk, hogy mi mondjuk meg, hogy mit kell elvégezni magunknak. Ezzel szemben nem nagyon volt jelentkező.

-. A városvédő és városszépitő egyesületek juniusi kazinóbarcikai találkozóján megállapodtunk abban, hogy Kaposvár, a kaposvári városszépitő egyesület 1985-ben egy olyan városvédő, értékmegóvó, városszépitő építőtábort szeretne fogadni, amelyik a városközpontban, azokat az értékeket, amelyek megvannak, megóvná, felujitaná, szépitené, ezen tulmenően pedig segitene abban, hogy egyrészt a jelenlétével, a közhangulatot, a tudatot is formálja. Szeretnénk tehát, ha 1985-ben Kaposvárott műegyetemistákból, épitőipari szakközépiskolásokból, művészeti szakközépiskolásokból, gy kicsit tehát a szakmából, olyan fiatalok jönnének hozzánk, akik segitenének feltárni és megóvni az értékeket, akik megszeretnék a városunkat! És, ha megszeretnék, akkor talán néhányan vissza is jönnének hozzánk szakemberekként dolgozni, akivel a jövőben nyilván könnyebben szót lehet érteni, a városszépités, városvédelem , értékmegóvás ürügyén, egyszóval ezt szeretnénk! De ehhez a városszépitő egyesület pénze, mert ehhez pénz is kell, kevés. A gyerekeknek jó helyen, méltó helyen kell lakni. A gyerekeket elszeretnénk vinni a Balatonra, elszeretnénk járatni őket a kaposvári strandfürdőre, le szeretnénk vinni őket a Zselicbe, ismerjék meg, szeressék meg Somogyot, Somogyországot. Egyszóval ehhez pénz kell! Na most termelési értéket egy költséggel szembeállitani, ezesetben én nem tartok illőnesnek. Egyszó-

val biztos előállit egy termelési értéket az az épitő tábor, de hogyha optimista vagyok, még akkor sem lenne elegendő az a költségekhez képest. Ugy néz ki, hogy a kalkuláció szerint 100-150 ezer forint hiányzik még ahhoz, hogy kimondhassuk a boldogitó igent, hogy akkor jöhet az épitőtábor! Ehhez segitség kell. Lehet, hogy ez most kissé kiadulásnak tünik, dehát ilyen jó ötletért, én ugy gondolom, ahogy azt az elnökségünk megfogalmazta, azt sem kell, hogy szégyelljem!

-Ami a költségeket illeti, azt hiszem, hogy ésszerü szervezéssel, az előre kalkulált költségek csökkenthetők, szállás, étkezés, utaztatási költségek. Megemliteném, hogy épi táborthelyet szervezni ugy, hogy van valami jutalmazás, de ha előre kifejezetten ugy hivjuk a diákokat, hogy az kifejezetten társadalmi munka, ellenszolgáltatás nélkül. Akkor is szivesen jönnek, a társaság kedvéért, a szép város kedvéért, azért, hogy megismerjék az ország egy szép részét, és a munka kedvéért ugyszintén. Tehát meg kell szervezni azt az épitőtábort, mi is feladatunknak tekintjük, közösen azt. Hogyha esetleg még hiányzik pénz, ennek az előteremtésében is tudunk még segiteni.

Jövőre remélem, hogy ujabb városszépitő, városvédő épitőtáborok működéséről számolhatunk majd be!

- Jövőre mi is igyekszünk majd Önöknek beszámolni a fejleményekről! Makacsul hiszek abban, hogy a városvédő épitőtábor segit rendbehozni olyan értékeket, amire más módon nem volna pénz vagy kapacitás. Másrészt hiszek abban, hogy az a gyerek, fiatalember, aki saját kezemunkáját adja egy értékes ház, utcai diszz, szobor karbantartásához, rájön, hogy érték, amin dolgozik. Éskésőbb becsülni fogja. Esetleg szeretni is. De feltehetően nem bántja majd! Talán meg is védi, ha szükséges! Megvédi az épületet, az épületdiszt, az épületeket, a hagyományokat. Megismeri történetét Megszereti, becsüli és megvédi a várost, az országot is
A decemberi viszontlátásra!

- - -

Kababik József

1905-ös feliratú, nagyméretű bütykös
Rózsás, naturalisztikus díszítés
Hollóháza

Sikota Győző: Hollóházi kerámia Bp. 1961.
60-o.

Kabáczy Szilárd

a „Fotóművészet" c. folyóirat pályázatánál díró- és érdíjasai között van.

Magyar Nemzet
1969 jan. 18

– Napló –

KABÁCZY SZILÁRD (fotó)

Kiállitása Székesfehérváron, 1984.nov.

Fotóművészet, 1985.1.sz. 55.p.

A tömeggyilkos macskák

Tömeggyilkosokat melengetünk a keblünkön — ez a mottója annak a drámai jelentésnek, amelynek szerzője valószínűleg nem sok barátot tudhat maga mögött a brit macskarajongók milliós táborából.

Nick Fox, a neves brit biológus minap közzétett tanulmánya minden eddig kitalált horrorsztorit megszégyenít. A felmérés nem kevesebbet állít ugyanis, mint azt, hogy a Nagy-Britanniában tenyésző mintegy nyolcmillió házimacska — amikor éppen nem a gazdi simogató kezei alatt dorombol — elképzelhetetlen vérfürdőt rendez az ország madár- és kisemlős-állományában.

Az összefoglaló szerint a házi kedvencek évente nem kevesebb, mint 210 millió madarat és egyéb kistestű állatot mészárolnak le, s további 42 milliót nyomorítanak meg. Ha a macskákra is vonatkozna a büntető kódex, akkor minden további nélkül alkalmazni lehetne a különös kegyetlenséggel elkövetett gyilkosság vádját, a Fox által törvény elé idézett állatok ugyanis átlagosan fél órán át kínozzák a legválogatottabb módon áldozataikat, mielőtt végrehajtják rajtuk a halálos ítéletet.

A brit tudós szerint a házimacskák lelkén szárad a Nagy-Britanniában évente erőszakos halállal kimúló, vadon élő állatok 80 százalékának élete. A legveszélyeztetettebbek a verebek — azok a városi macskák kedvenc célpontjai —, de nem érezhetik biztonságban magukat a rigók és a seregélyek sem, különösen vidéken, illetve a külvárosi kertekben. Szakértők szerint a mészárlásnak igen egyszerűen elejét lehetne venni: a tulajdonosokat rá kellene venni arra, hogy kis csengőt szereljenek macskáik nyakörvére, s ez riadóztathatná a potenciális áldozatokat a nyomukban lopakodó veszélyre. A Királyi Madárvédelmi Egyesület (RSPB) Skóciában már ki is próbálta az ötletet, s az első beszámolók szerint a kísérlet sikerrel járt.

Kézikönyv az orrfújásról

Hiányt pótló kiadvány jelent meg a minap Hollandiában: az eddig bizonytalankodó orrfújóknak nyújt gyakorlati segítséget az a képekkel gazdagon illusztrált kézikönyv.

A Hozzon ki többet az orrából — az orrfújás művészete címet viselő munka egyebek között ismerteti a klasszikus orrfújási módszereket — köztük például a begörbített ujjakkal végezhető, úgynevezett összecsukható kés metódust, a csavarhúzó-eljárást, amely mélyre hatoló forgómozgással valósítható meg, vagy a korzikai tolóvariánst, amely az orr megfelelő szegletét teszi hozzáférhetővé.

A könyv brit szerzője, Roland Flicket szerint az orrfújást végső soron a személyes megkönnyebbülés teljes értékű formájaként kell elismerni.

-PVC VÁSÁR!
november 18-23-ig.
s engedmény
-tól – Festhető tapéta – Vékony PVC
– Hőálló tapéta – PVC-szegély
– Ragasztók
yja ki a lehetőséget!
8-ig, szo.: 9-12-ig. (188593/1H)

BÚTORVÁSÁR
A BODI BÚTOR DISZKONTBAN
20%-30%-40%-50%
engedménnyel
Közvetlenül a gyártótól vásárolhat!
HITELLEVÉLRE IS!
Szfváron, a Budai u. 41.
(volt orosz laktanya, a Gösser sörözővel szemben),
folyamatosan, amíg a készlet tart.
Nyitva: H-P: 9.00-18.00-ig. Szo.: 8.00-12.00-ig.
(190807/1H)

AKCIÓ!
DZSEKI VÁSÁR MÁR 500 Ft-tól!
A BRÜSSZEL BÁLÁBAN!
Szfvár, Széchenyi út 84.
Ny.: h-p-ig 8.00-15.00. Tel.: 321-039.
(190882/1K)

számítógépes
BÉLYEGZŐKÉSZÍTÉS
1 óra alatt is! A legkedvezőbb áron.
Saliber
Névjegykártya- és kiadványszerkesztés
Székesfehérvár, Czifra-Üzletház
Vasvári Pál u. 3. (az Ősfehérvár mögött)
Tel.: 22/340-852/18 mellék

IÓ
I RAKTÁRÁRUHÁZBAN
t (KORONA BÁZIS)
nyel árusít
i cikkeket, testedző gépeket
en mást!
g a kárpitozott bútorokra
ıdezési cikkekre
EDMÉNYT ADUNK!
-17 óráig, szombaton 8-12 óráig.
(191710/1K)

Sonic Market
Mór, Vértes üzletsor
220 l hűtőláda 47 500,-
360 l hűtőláda 66 800,-
51 cm tv 51 500,-
55 cm tv TXT 59 600,-
Varrógépek... 25 900,- Ft-tól.
Háztartási gépek nagy választékban.
Előleg nélküli hitel
Előleg nélküli Whirlpool hitel.
(191715/1H)

A PÓTKERÉK BÜFÉ
10 ÉVES
1996. XI. 18-tól
XI. 24-ig
Várjuk minden kedves régi és új vendégeinket!
Minden ételből
10% engedmény!
81-es főút,
6 km

*Az **ALCOA-CSI** a világ vezető műanyag kupakgyártója műanyag és üvegpalackokhoz, a Coca-Cola, a Pepsi-Cola és számos más üditőitalgyártó cég egyik legnagyobb beszállítója. Magyarországi vállalatunk, mely 100 %-os amerikai tulajdonban van, több mint 1 éve működik sikeresen az európai piacon. Piacaink jelentős bővülése miatt szükségessé vált létszámunk növelése. A következő, az **átlagot meghaladó jövedelemmel** párosuló pozíciókba keresünk olyan munkatársakat, akik tagjai akarnak lenni egy jóhangulatú csapatnak és meg kívánnak felelni a nyugati vállalatvezetési követelmények támasztotta kihívásoknak:*

ALCOA

Számviteli csoportvezető

Elvárások: felsőfokú végzettség, 3-5 éves szakmai tapasztalat lehetőleg iparvállallatnál, a számviteli és adózási szabályok naprakész, gyakorlati ismerete, rugalmasság. Számítógépes ismeretek (Windows, Word, Excel), az amerikai könyvelési szabályok és az angol nyelvismeret előnyt jelent.

Vállalatunk a betanulást biztosítja !

Fényképpel ellátott szakmai önéletrajzukat kérjük mihamarabb a következő címre elküldeni vagy személyesen behozni:

CSI Magyarország Kft., 8002 Székesfehérvár, Berényi u. 72-100. Pf. 300 (Videoton Ipari Park 38-as épület, földszint)

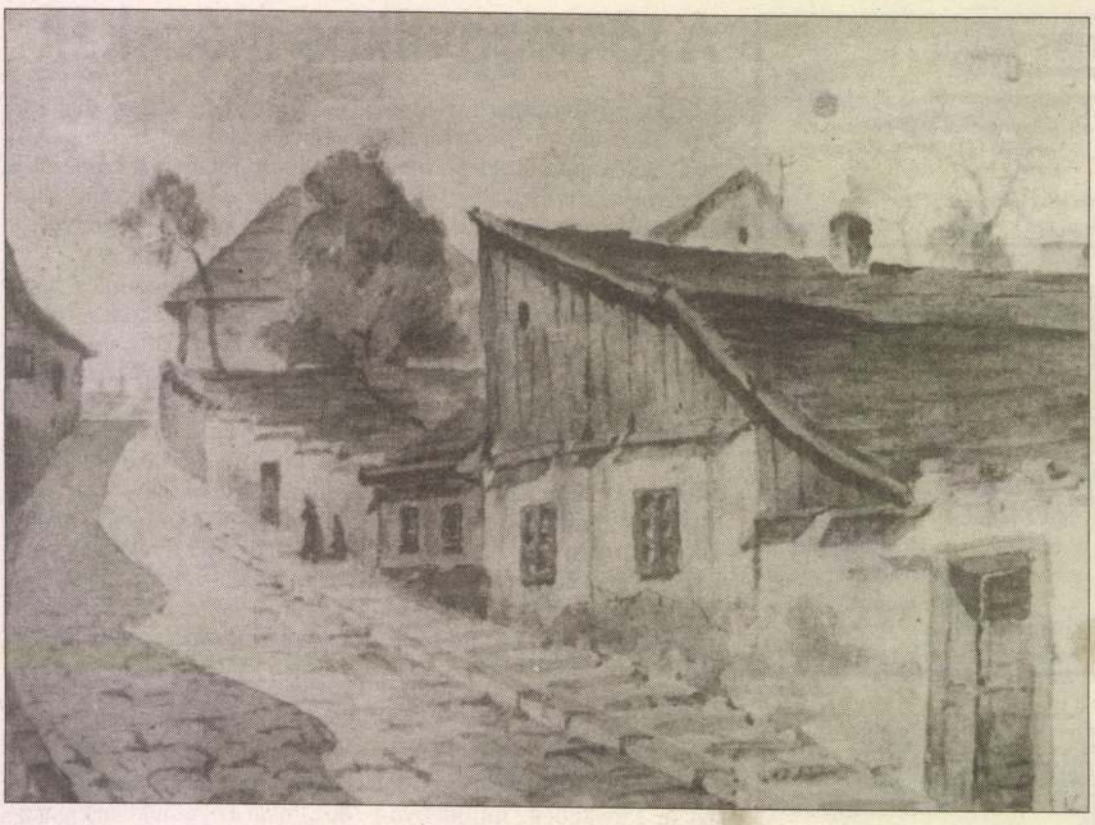

VISSZAFOGOTT RAGYOGÁS

A fotóművész Kabáczy Szilárd rajzirónt, festőecsetet vett kezébe

A közelünkben élő emberek, akiket ismerni vélünk, néha tudnak meglepetést okozni. Azzal, hogy rejtett oldalukról mutatkoznak meg. Így történt ez kabáczy Szilárddal is, akit aligha kell bemutatni a hírlap olvasóinak és a fotóművészet kedvelőinek. Jellegzetes, „kabáczys" felvételeivel gyakran találkozhattunk a legkülönbözőbb újságok oldalain, s nem ritkán rangos tárlatokon. Országosan is a szakma nagy „öregjének" számít, több korszak immár történelmivé, vált eseményeit, személyiségeit kapta, kaphatta lencsevégre. Irigylésre méltó tulajdonsága, hogy össze tudta egyeztetni magában a riporteri gyors reagálókészséget és a művészet elmélyültségéhez szükséges meditatív lelkiállapotot. Fotóin még a laikusnak is feltűnt a képzőművészeti érzék: a komponálás, szerkesztés eredetisége, a fény és árnyékhatások mesteri kezelése.

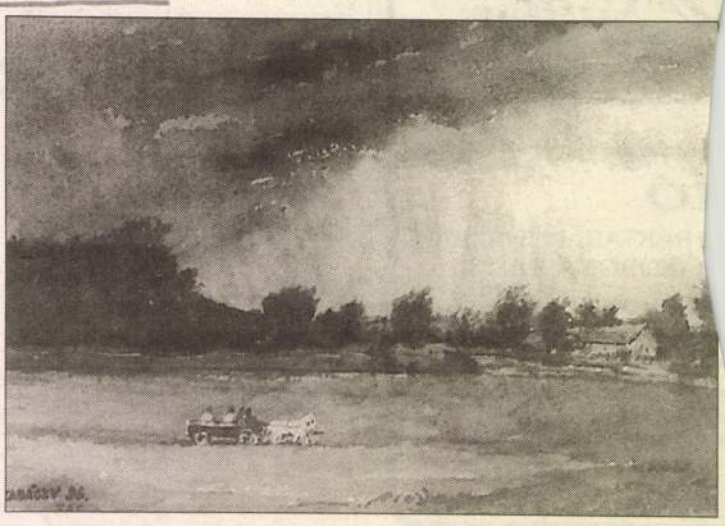

És most kiderült: mindez nem véletlen!

Az ötvenes években a diák Kabáczy Szilárd a budapesti Képző- és Iparművészeti Gimnázium festő szakán folytatta tanulmányait és 1954-ben érettségizett. A főiskolára származása miatt nem vették fel (mint jó néhány hasonló sorsú tehetséges fiatalt). Így kényszerült pályamódosításra: a festőnövendékből fotós lett, aki — úgy tűnt — örökre eltemette képzőművészeti álmait.

Mégsem így alakult. Nyugdíj utáni betegsége — amely korlátozza mozgását — sem bénította meg alkotóképességét: harminc év után ismét rajzirónt és ecsetet vett a kezébe. A képek megörökítésének vágya és belső kényszere nem hagyta nyugodni... S íme, több éves kitartó munkálkodása, amellyel visszatalált az egykor megkezdett úthoz, komoly eredményeket hozott. Szebbnél szebb akvarellek sorát, amelyeket a József Attila Kollégium kiállítótermében mutatott be először a fehérvári érdeklődőknek.

Egyes csendéletek és tájképek még erősen tanulmányjellegűek. De mind markánsabb az ecsetkezelés, a színekkel, valőrökkel való bánás. Feltűnik az a lírai tónus, amely a fotós Kabáczyra is oly jellemző. Fesse bár az alcsúti arborétum százados fáit, a Vértes hajlatait, vagy a Tisza-part varázslatos hangulatát. Idill és harmónia tükröződik a képeken, ám ez sohasem édeskésen visszatetsző. Az érdesebb motívum, a sötétebb árnyék mindig ellenpontozza a napsütötte vidék meghittségét. Az égboltról árad a fény, de tompán, visszafogottan, derengően. Ez a visszafogott ragyogás ad telítettséget képei felületének, amiben van némi bujkáló bölcsesség és megbocsátó derű is...

A meglepetés teljes, a figyelem általános. Számosan drukkerei vagyunk ennek a sajátos átváltozásnak, melynek során a fotóművész „visszatanul" egykori, ifjúi önmagához, félbehagyott tehetségéhez. Várjuk a további festményeket, az újabb tárlatokat, mert úgy látszik, a „képalkotás belső kényszere" mindennél erősebb.

P. I.

Szentiványéji álom: a Csányi csapat újra színre lép

Kulka János kapta a legjobb férfi főszereplőnek járó díjat

A hercegi mátkapár, a tündérházaspár, a két ifjú szerelmespár és a színjátszó kézművesek álomba szőtt története ismét megelevenedik.

Shakespeare Szentiványéji álom című, örökzöld műve ugyanis újra látható Csányi János rendező alkalmi csapatának tolmácsolásában, ezúttal az Új Színház Kamaratermében szerdán, csütörtökön, pénteken, illetőleg vasárnap.

Theseus, Oberon, Hippolyta, Titánia és társaik történetét a rendező, Csányi János fordításában játssza Kulka János, Udvaros Dorottya, Kaszás Gergő, Fekete Ernő, Murányi Tünde, Magyar Attila, Vasvári Emese, Mucsi Zoltán, Szabó Győző, Gazdag Tibor, Scherer Péter és Tóth József.

Az előadás több szakmai díjat is elnyert az elmúlt évben. Kulka János kapta meg például a legjobb férfi főszereplőnek járó díjat a XIV. Országos Színházi Találkozó zsűrijétől, és a produkció a legjobb alternatív előadás címet is kiérdemelte a fővárosi színházi díjak sorában.

Mindez az örökzöld és örökérvényű üzeneteket hordozó dráma érdeme, és azé a csapaté, amely friss szemmel és szellemmel újra rácsodálkozott a klaszszikus remekműre, és megint kibontott belőle valami újat, egy kicsit mást, egy kicsit többet, mint a korábbi bemutatók. Lehet megint álmodozni...

Kabáczy Szilárd
fotóművész

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1984 NOV 3

021

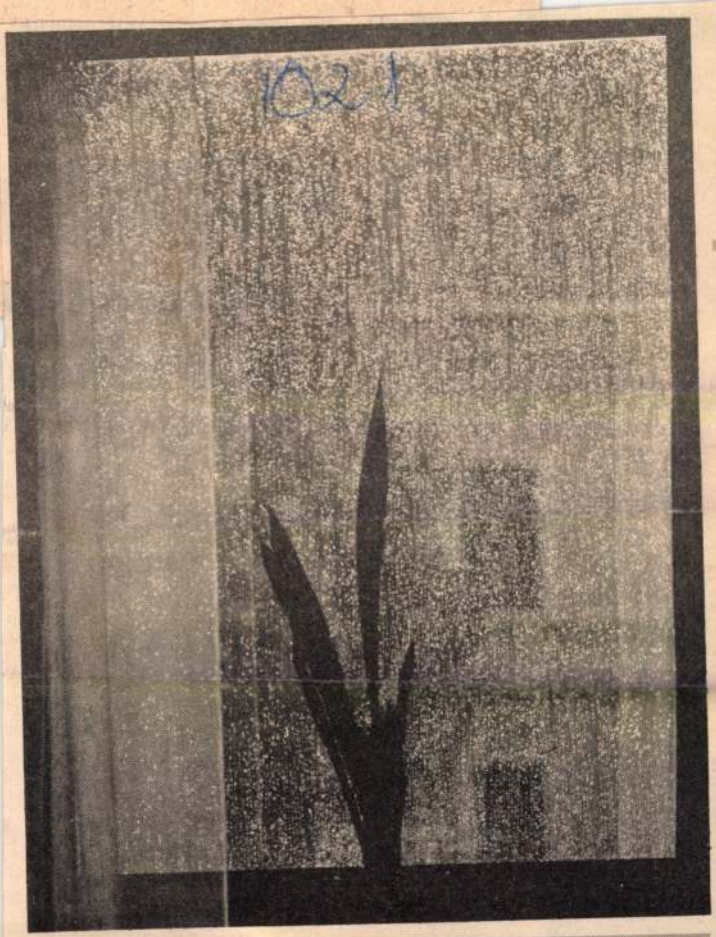

Úgy koppan az eső... KABÁCZY SZILÁRD felvétele

nek igen mag
kük. Ezenkívi
években jó ere
tek el az alga-
a Laminaria é
termesztésében
déglőkben gya
nek az étlapok
készült ételek.
országokban is n
algát, az ember
ban, addig is fe
a gyógyszeripar
takarmányként.

Képünkön: szovjet kutatók az „óceán gyümölcseit" osztályozzák egy Indiai-óceánon végzett expedíció után.

- maradéko

Nem ritka, ha valaki sok pulóvert köt, a maradékokból összegyűjt egy újabb pulóverre való fonalat. Ilyen maradékokból készült az a méregzöldből a tojáshéjszínbe hajló, változatos mintájú pulóver, amelynek rajzát és kötésminta-képét mellékeljük.

A maradék fonalak: körülbelül 30 deka citromsárga gyapjúfonal, Rita és Klára fonalmaradékok, 5—6 dekásak. Színek: méregzöld, zöldesszürke, lilásrózsaszín, fűzöld, almazöld, bézs és homokszín. Egyszerre három fonallal dolgozunk, kötés közben, ahogy fogynak a színek, egy-egy fonalat cserélünk. Ez adja az átmenetet a sötétből a világos felé. A mintapulóver kötésmódja: az elejét és a hátát is 45 szemre kezdjük, fa kötőtűvel, jersey

KABÁCZY Szilárd (fotó)

A Szocialista Kulturáért kitüntetést kapta 1984-ben

Emlékeztető naptár =
Fotóművészet, 1985.1.sz. 55.p.

Kabafi Adrienn

A Tanács körut 4 sz alatti kiállitóteremben közös tárlaton szerepelt.

Magyar Hirlap 1980/10/4/6

Korda: Művészet a változó világban

Kabafi Adrienn, belsőépitész

1021

1981. VI. 17. Petőfi 20.48
Válas/s/zi

- Május végén kétnapos iparművészeti vásár volt az óbudai Zichy kastélyban.
85 iparművész kb. 1000 féle tárgyával találkozhattak a vásár látogatói.
A vásári holmik jó része kimondottan erre az alkalomra készült.
Ugyancsak vonzóvá tette az akciót, hogy a művészek maguk árusitották munkáikat, és igy lehetőség nyilt arra, hogy az érdeklődők személyesen is találkozhattak az alkotásaikon keresztül talán már ismert művészekkel.
A 85 iparművész együttesen szinte valamennyi szakmát képviselte. Ötvösök, kerámikusok, textiltervezők munkái mellett, jelen voltak a fából, bőrből, üvegből készült használati- és disztárgyak és különösen nagy volt az érdeklődés a gyermekjátékok iránt.
A vásárról Béla Pál hangosfotóját halgassuk meg.

- Dán Anna a Fiatal Iparművészek KISZ-szervezetének titkára.
Különös kiséretetekkel legyetek idegenvezetőim ezen a vásáron. Azért beszélek többesszámban, mert még itt van Kabafi Adrienn, belső épitész.
- Az Iparművészeti Vállalatnak készitek kisbutorokat.
- Az az érzésem, kényszerüség, kényszerpálya igy. Nem?
- Mindig szerettem volna butorgyárba elmenni tervezőnek, Ugy fogadtak "jaj de jó, végre egy fiatal: kellenek a fiatalok", és amikor konkrétan a munkára került sor, azt mondták, hogy az én szemléletem az tulságosan modern, és látszik rajtam, hogy nemrég kerültem ki a főiskoláról, és hogyha...
- Mikor?
- 79-ben, két éve végeztem. Es hogyha megcsinálják azokat a butorokat, amiket én terveznék nekik, akkor a kereskedelem nem rendelné meg.

Kabai Károly

MDK

hamarosan sor kerül müveinek kiállitására a bácsalmási müvelődési ház és a Bajai Türr István Muzeum közös rendezésében.

K.A.: Eggyüttmüködés. Kiállitások, tárlatok Bácsalmáson.
Petőfi Népe. 1963 dec. 14.

Kabai Lajós

festő

Részt vett az első világháborúban, harateréve nem talált más foglalkozást festeni kezdett. Azelőtt gyári munkás volt. Remecz Lajossal dolgozik együttesben.

Pesti Napló. 1932. dec. 30. (B. B.: „Nézze Remecz.")

MUSZLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
394/1943 szám.
1943 ... hó 21. n.

ur jelezte, hogy jön e hó 17 én képet
kérek posta fordultával utasítás
mert én addig annig utasítást
elkerdeni, annál is inkább mert
adta nekem, hogy annig Ö-
ne merjen bele kapni. (Mh

~~Ist~~ Ismételve kérek
végett és vagyok:

Szfehérvár 1913 junius 19-én

KABAI LÁSZLÓ grafikus

Néplap 1996. jún. 13.

Aki a kun tájat rajzolja

A napokban a kispesti Helikon Kulturális Egyesület szabadtéri festőversenyt rendezett a Vekerle-telepen. Ezen részt vett Kabai László grafikus, s tollrajzaival az első helyen végzett. Jelenleg az Esti Kornél váci irodalmi kávéházban van önálló kiállítása, melyet Bod László festőművész nyitott meg. Kabai László már kora gyerekkorától fogva jó rajzolónak számított, ám csak az utóbbi öt évben kezdett el intenzíven foglalkozni művészi rajzzal. Eleinte portrékat, karikatúrákat készített, majd egyre inkább a karcagi táj vonzáskörébe került. Munkájának új lendületet adott Macskássy ral. Eleinte csak figyelt, s mindenütt lüktetést, mozgást látott. Tollrajzain is ezt, a legelőször megérzett lüktetést adja vissza. A kunsági táj átalakulóban van, a régi tanyák romba dőlnek, a kunhalmokat elhordják vagy beszántják... előbb-utóbb el fognak tűnni. Ennek az értéknek a megőrzését vállalta Kabai László a képein.

Aki látta már képeit, az tudja, hogy fekete-fehér és színes tollrajzaiban életre kel a karcagi táj, s a nézők is a kunhalmok között járnak, s az alkotóval együtt felfedezhetik a nagykunsági táj varázslatos egyszerűségét. Kabai Lászlóba

Hideg alkony

Izolda grafikus-festőművész támogatása, biztatása.

Mint megfogalmazta, sokáig azt hitte, hogy a karcagi jellegtelen, kopár, sivár, nehezen megfogható táj. Aztán elkezdte járni a határt kerékpárúgymond beleivódott a szülőföld iránti szeretet, a hagyományok ápolása. Ebből a számára oly fontos alföldi tájból szeretne egy kicsiny szeletkét átnyújtani a dunai embereknek is.

RÁDIÓ

MR SZOLNOKI KÖRZETI SZERKESZTŐSÉGE

Szolnok 1350 kHz (222,22 m) kábelfrekvencián 102.8 MHz

14.00-18.00: Alföldi magazin. Szórakoztató közszolgálati magazin. A tartalomból: Hírek - 14.20: Beszédtéma - Kié lesz Magyarország? - 14.30: Alkonyatkor - 15.15: Mindent bele! Zenés kavalkád. Benne. Telefontoló - 16.00: Délutáni krónika (Kossuth) - 16.20: Jelenidőben. A nap legfontosabb eseménye: Vámés külkereskedelmi napok Szolnokon - Zsarufesztivál - 16.30: Ritmusrodeó - 16.55: Forró-nyom. Bűnügyi krónika - 17.00: Szóváltás. Az EU-csatlakozás Brüsszelből - 17.30: Alföldi krónika - A nap esemény-összefoglalója. Tel.: 421-133, 424-618

RÁDIÓ 2000

Szolnok városi rádió az FM 92,2 MHz-es ultrarövidhullámon, valamint a Szolnok városi kábeltelevízió hálózatában a 107,6 MHz kábelfrekvencián - Tel.: 56-426-400

5.00: Kávé helyett. Zene korán kelőknek, ébredezőknek - 6.00: Ébresztő. Reggeli zenés műsor, telefonos játékkal. Közben: 6.00 és 7.00: Hírek. Időjárás - 6.30 és 7.30: BBC-világhíradó - 6.40: Közlekedési információk - 8.00: Napról napra. Zenés információs magazin, telefonos játékokkal. Benne: 8.01: Ajánló. Műsorismertetés, a nap érdekessége, lapszemle - 8.20: Torpedó. A nap játéka - 9.30: Hírek, időjárás - 9.40: Filmes Party - 10.30: A nap menüajánlata - 11.00: Koktél - 12.00: Műsorzárás

AKTÍV RÁDIÓ

Az URH 92,2 MHz-es és kábelen a 107,6 MHz-es frekvencián:

12.00-16.00: Nem mondunk csüragrafus - 23.00: Hírek - 23.05: Diszkotéka - 0.00: Hírek - 0.10: Himnusz - **URH:** 6.55-9.00: Körzeti információs magazinok - 18.30: V materinskom jazyku (szlovák) - 19.00: In limba materna (román) - 19.30: In der Muttersprache (német) - 20.00: Na materinjem jeziku (horvát) - 20.30: Na maternjem jeziku (szerb) - 21.00-22.00: Az Amerika Hangja magyar műsora - 23.00-23.30: A BBC késő esti magyar műsora

PETŐFI

4.30: Hírek - 4.33: Hajnali dallamok - 6.00: Hírek - 6.03: Reggeli csúcs - 7.45: Sportreggel - 8.00: Petőfi-délelőtt - 11.47: Magán-klinika - 12.00: Muzeális nótafelvételeinkből - 12.50: Korkérdés - 13.00: Hírek - 13.03: Manapság... - 13.08: Állomáskereső - 13.15: A Bűvész becsülete - 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés - 14.00: Kabarécsütörtök - 17.00: Hírek - 17.03: Petőfi-délután - 19.00: Hírek - 19.03: Észkerék - 19.30: Enciklopédia - 20.00: A Deep Purple együttes összes lemeze - 21.00: Hírek - 21.03: Manapság... - 21.08: Állomáskereső - 21.15: Az MR Karinthy Színpada - 22.15: Körös-körül zene - 22.30: Jazzlista - 23.00: Hírek - 23.03: Sporthíradó - 23.10: Ennyi... - 0.15-4.20: Éjszaka

BARTÓK

6.00: Muzsikáló reggel - 9.00: Műsorismertetés - 9.04: Pódium. Gundula Janowitz operafelvételeiből - 10.00: Hírek - 10.05: Este. Ardi Lives hangjátéka - 11.10: Zenekari muzsika - 11.50: Szervánszky Endre: Zsidó népdalok - 12.00: Hírek - 12.05: Hangverseny délidőben. Perényi Eszter hegedül - 13.27: Magyar művészek operafelvételeiből - 14.00: Hírek - 14.05: A Hercegnő Vére. Závada Pál hangjátéka - 15.20: Francia szerzők műveiből - 16.00: Hírek - 16.05: Zenekari muzsika - 17.00: Operamagazin - 17.50: Népzenekutatók műhelyében - 18.00: Hírek. Idő-

Kabai Mihály

18. sz. utolsó negyedében debreceni rézmetsző diák.
1788. a debreceni aszkalosok céhlevelelét metszette: a város egykori látképe klasszicizáló ornamentiko-

A képzőművészetek Debrecenben 1961. D. 23. l

Kabai Mihály

rézmetsző deák

1788. Debrecen

lásd

Sörvezető

202. l.

206. l.

Kabai Mihály mézmetsző diák

Debrecenben.

1788-ban a debreceni asztalosok céhlevelét metszette.

A kézzőmű vészetek Debrecenben, 1961

2-3 oldal

Kabai Mihály

debreceni rézmetsző - az asztalos cék részéra kénitett szabaduló levele a ref. kollégiumban van.

A képzőművészetek Debrecenben, 1961

63 oldal

MDK

Kabai Mihály rézmetsző

A debreceni asztalos céh részére készült szabaduló levelét a kollégium könyvtára őrzi. A rézmetszet Debrecen 1788-i látképét ábrázolja. (Debreceni diák volt.)

Tóth Ervin: Fejezetek Debrecen grafikai múltjából

Alföld, Debrecen, 1959. 3-4. sz. 114. l.

Kabai Mihály

debreceni vézmetsző deák.

A debreceni asztalos cék felszabaduló levelére 1788-ban a város akkori látképét metszette

Sörvezető 202.

Repr. a 203. lapon.

A „Budapest“
Kiadóhivatala (I)

Kabai Miklós

László
2

Dr Ecsedi István: A rézmetszés művészete a debreceni református kollégiumban. A rézmetsző deákok.
Debrecen, 1931;

10, 13. l.

1.

Kabai Mihály

1788-ban a debreceni asztalos céh számára felszabadító levelet metszett rézre; amelynek különös érdeme, hogy emlékezetben hagyta reánk Debrecen akkori látképét, amely legrégibb ismert ábrázolása a régi Debreceninek. Kabai valószínűleg egy azzal, a Kabai Mihállyal akit 1769-1772 között a tógas diákok névsorában látunk.

Zoltkálvmův

12. P

Kabai Mihály

Debrecen látképe

4

KABAI Mihály órás (1750 - 1815 ápr.2.)

TAKÁCS József: Toronyórakészitők és kezelők Debrecenben. 1770 - 1830. = A Hajdu-Bihar megyei Levéltár Évkönyve, XVIII. (1991) 42-43.p.

ozott másfél millióját
ájci frankban? dollár-
nem tudni, pedig hát

AKORSZÁG
KULTÚRA

1992. március 11., szerda

Színház

Csillagpor

ürren-
. Alig-
Az öreg
gy Ro-
arafrá-
a játék
ba tar-
inden
A me-
otóele-
natur-
alakok
igazán
llagpor
zt sem

bizo-
lfgang
rend-
a kór-
dió, el-
nozzák
gysze-
) meg-
ajdani
műte-
festő,
nyörű-
galább
mája).
i a két

KABAI Mihály órás

Debrecen, 18.sz. vége

TAKÁCS József: Hogyan kapott toronyórát a debreceni Szt.Anna templom? = A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve 1989-1990 (1992) 231.p.

KABAI Mihály rézmetsző

2. Sternegy Mária: A debreceni asztalosok bizonyságlevelei. = MÉrt. 1997/1-2. 95-98. ill

504. ÖRSI Károly: Győr-Sop
az első történeti kertekke
kollokviumon. = Magyar Műe
281-297. ill. .i.Örsi Káro

505. ÖRSI Károly: ICOMOS -
Történeti kertek napjainkb
276-277. .i.zzzÖrsi Károly

506. PETRAVICH András - FE
műemlékei nemzetközi ICOMO
kecskemét, 1982. június 22
(1983) 62-63. .i.Petravich

507. PINTÉR Attila: Nemzet
Veszprém, 1976. július 22-
253-254. .i.Pintér Attila:

508. RÁTKAI Ferenc: A pest
emlékei [kiállításmegnyitó
Felügyelőség, 1988. októbe
(1989) 130-131. ill..i.Rát

509. ROMÁN András: Beszámo
kongresszusáról és a hozzá
[Rostock - Drezda, 1984. m
28 (1984) 309-310. .i.Romá

510. ROMÁN András: Beszámo
testületeinek, valamint az
bizottságának 1989 novembe
34 (1990) 126-127. .i.Romá

KABAKOV, Ilja

kiáll. Bartók' 32 Galéria, 1992

ism. (bán): Suhanó angyalszárny. = Népszava, 1992. julius 17. 6. ill.

l, Esterházy Pál
lvar, sem a szabad-
yt.
vészetpártolásának
mat kezdetén még
eti alkotással vok-
készítteti el 1691-
vasszobrát Martin

p) A szabadonálló
zetben királyok és
onumentuma volt.
absburg birodalom
nak Lipót császár-
udunk. A fraknói
táv svéd uralkodó
negláncolt rabszol-
s, hogy a legyőzött
. Lajos szobraival
típus a kismartoni
val is hűséges szó-
amellyel Esterházy
bővíteni, mintegy
, s amelyet a vár-
nt tisztelő titulusa
bai uralkodókhoz,
egjelenni, s mecé-
ottságának kitűnő
rra a művészi for-
atásosabban meg-

ecénási gesztusra
a során nem akad-
politikától vissza-
tevékenységének
életének egyetlen
otás megbízásából,
dben. Csak éppen

Kabai Miklós

laid
2

Bm 1901 50 l

Jelentem, hogy .....

távolmaradását.

Tudomásul vette:

.....

az osztályfőnök aláírása.

Enged

.....

a műhelyfőnö

8. sorsz. Műhelyi min

Kabai Mózes

ötvös inas.

Mestre Göncz ~~[illegible]~~
István Kassai. 4 évre
szegődött 1692. dec
8 án.

Mihalik József Kassavárosi
ötvösségének története. Bpes
1900. 321. l.

Alanda Keresztély

ötvös.

XVIII. század.

Kabai ref. templom

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP.

Megjelenik minden hó 15-én. Szerkeszti a PÜSPÖKI HIVATAL. Szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debrecen, Kálvin-tér 17. sz. — Előfizetési ára egész évre 6 P.

1938. MÁJUS, 58. ÉVF., 5. SZÁM. Dr. Papp Ferenc: Legújabb iskolareformok. *Kelemen Gyula:* Meghívják a lelkipásztort. *Baráth Imre:* Ótestamentom. — Újtestamentom. *Molnár Gyula:* A diakónusképzés közérdekű részletei. *Dr. Horkay László:* Énekeskönyvünk dicséreteinek eredete. *Kulcsár Ferenc:* Templomaink. *Dede Kálmán:* A kabai templom. *Sipos Károly.* Egy régi templomban (vers). *Dr. Dancsházy Sándor:* A modern református templom. *Dr. Nagy Sándor:* Debrecen négyszázéves kollégiuma.

Kabai Rákóczi-kert III. 24.

Mur-KA-Ét

Kabai Rákóczi-kert

MDK

Kabai Samu alias Tozer
ötvös inas.

Mestere Laskay István Kassán. Szegödött 1692- aug. 23.-Felszabadult 1694.máj. 3-án.Tanuló éveit Békési ötvös Gyrgelynél kezdte. Ettöl elvették s 691 jun.18-án szegödött Laskayhoz. Felszabaditotta a céh mert Laskay meghelt.1692?.

Mihalik József: Kassa város ötvösségének története. Bpest. 1900. 323.l.

Kabai Samu, alias Tozer

ötvös inas.

K.

Mestere Laskay István Kassán. Hagödott 1692. aug. 27. felszab. 1694. máj 3. Tanuló évcit Bécsi ötvös Gergelyről kezdte, F ettől elvették s Laskayhoz adták. Felszabadítatta azért, mert Laskay meghalt.

F Kiher 1691. jun. 18-n hagödott 1692.-ben Laskayhoz adják.

Mihalik József. Kassavárosi ötvösjaink történte. Bpest 1900. 323. l.

id. Péchváradi Sámuel

ötvös

XVII. st.

M.D.K.

Kabai Sándor, nyomdász

Nagy Károly és társai cég tagja Debrecenben. Ők adták ki 1934-ben Gágyorjáni Szabó Kálmán Könyvjegyei c.művet. 333.o.3.jegyz.

Szij[illegible] Rezső: A debreceni bibliofília 1920-1944 között. 329.o.

A Debreceni Déri Múzeum Évkönyve. 1965. Debrecen 1966. Alföldi Nyomda. Debrecen

M.D.K.

xxxxxxxxxxor,

KABAKOV, Ilja

Bp.Bartók 32 Galéria,1992. julius 13-31.

ism.SZEGŐ György: Az ablaknéző Archipov. = Uj Müvészet, 3,1992,11. 58 - 59. ill.

udiopoli 1743, 57 — 58
ebus Transsilvanicis II.
k föliratát itt Gyulaf.
jteményéből) közlömy
zöveg alatt!). Kiadta
rzései, Budapest 1881,
a sorvégeket, sem a
nindkettő igen fontos.
t őrzi még Budapesten
a (Epistolarum Turci-
rő sorvégződésekkel és
másolata is, Fejérváry
őrzik, jelzete: Oct.Lat.,

us, Stephano Fratr, in
anie succedens, Magna
studuit, pacem coiuit,
s, opibus inuit, Amlans
, patiens, Justus, atq;
m Morborum molestia
mensibus Charissimā
mj Angore occupatus,
Sigismundum filium
gentem Aetatis Annū,
em Nominauit, Albam
, Jnualescentibus cum
etuis quamdiu hiscere

I

elzete:
, nr. 612.
és történelmi emlékei.

ügyekről, 1603—1623.
re, Szeged 1983, XXII.
Ardealului, Moldovei şi
Bucureşti 1930, 243/2.;

de Quadner és Ignatius
sze a Báthory Kristófét;
éjébe került. (Budapest,
ltsz.: 16.565. és 14.527.)

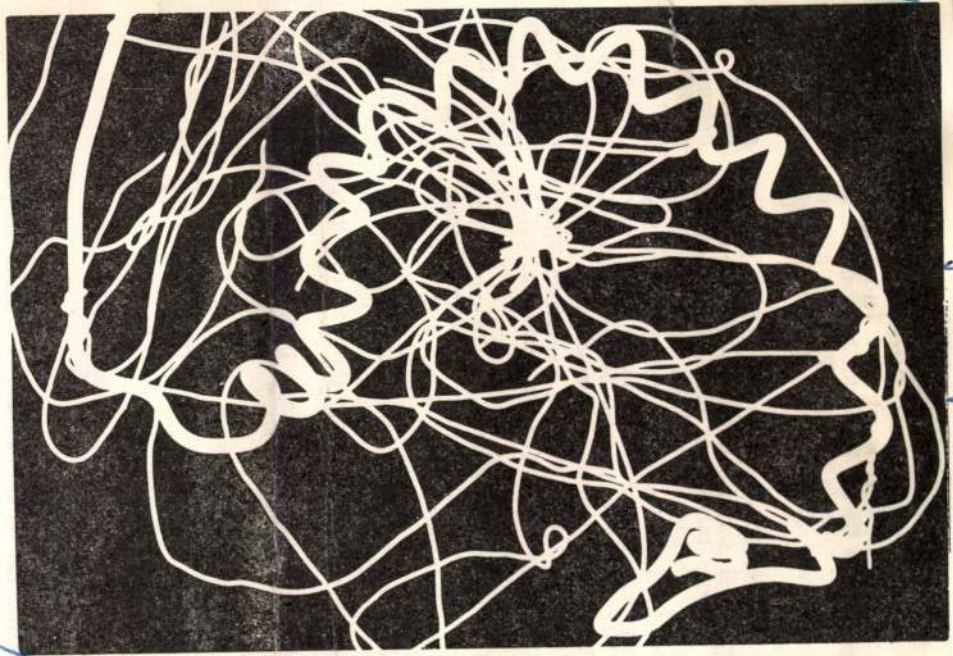

Mozgalom

Kabán József művészfotója

majat.

● A marosvásárhelyi Hídverők Irodalmi Kör február 21-én [illegible] idézte. Bevezetőt mondott [illegible] György; Eminescu [illegible] Katalin, Szász Em[illegible] Péter, Major Olga [illegible] györgyi István S[illegible] vendéke.

● A falusi K[illegible] rendezvényei so[illegible] Beke György ta[illegible] nátonban febru[illegible]

● Radnóti M[illegible] siszentgyörgyön [illegible] it az 1-es líceu[illegible] Galbács Anna [illegible]

● Március [illegible] Sándor és To[illegible] szobrászati ki[illegible]

● Otto Lang professzor, a [illegible] zeti Színház volt igazgatója, aki az Osj[illegible] bemutatóját rendezte két évvel ezelőtt a Temesvári Állami Német Színházban, most Lessing *Minna von Barnhelm*jének a bemutatóját állította színpadra Temesváron. Az előadás főszerepeiben Ildiko Jarcsak (Minna) és Peter Schuch (Tellheim) lép fel.

● A kolozsvári 1-es, 3-as és 16-os iskola irodalmi köreinek tagjai Nagy Istvánnal találkoztak.

● A fővárosi Petőfi Sándor Művelődési Házban rendezték meg Gámentzy Zoltán festészeti kiállítását.

címe, s egy háza[illegible] ténetéről szól. (Az [illegible] éve [illegible] örődésé[illegible] a fele[illegible] élkül[illegible], folyt[illegible] cia [illegible] iki a[illegible] n c[illegible] film[illegible] t töltö[illegible] opterek[illegible] ischer [illegible] jelentet[illegible] itikai ki[illegible] er (New [illegible] égzi, Jur[illegible] germar[illegible] ágában a meg a *Jean Eff*[illegible] megismerkedheti rozat eredeti raj[illegible]

● Egy nyugat[illegible] san bemutatja C[illegible] rű festőnek *Com*[illegible]

VILÁG

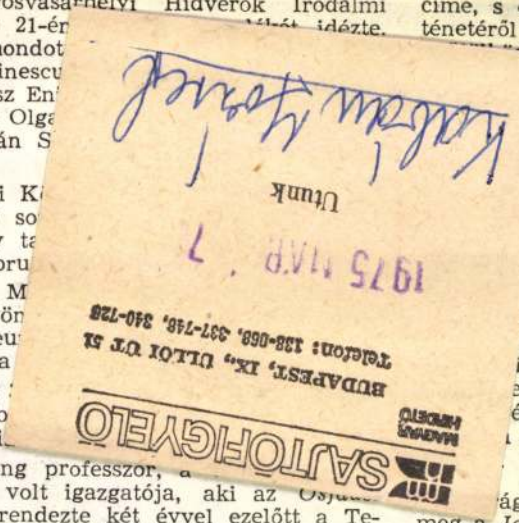

S

KÁROLY, LÁNG GUSZTÁV, MIKÓ ERVIN (szer-
VÁN, DUMITRU RADU POPESCU, SZILÁGYI

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726

Nagyvilág

1975 MÁR -

1021
Kabán József

Kabán József (Románia): Ballada

dapesten dolgozom, a Corvina Kiadó lektoraként. Ez egyú
egy főfoglalkozásom lett a magyar művek fordítása.

Az utóbbi években szemlátomást emelkedett a fran
száma. Mindenekelőtt Gara László jóvoltából, aki nagy l
biztatta és támogatta azokat a költőket, akik munkatárs
zásában megjelent magyar versantológiának. De Gara I
szorgalmazta. Vele fordítottam Fejes Endre *Rozsdatemető*
kiadónál jelent meg, Kassai Györggyel pedig Mészöly Mi
lyet viszont Magyarországon adtak ki, a Corvina Kiadó gondozásában. Manapság egyre több magyar mű jelenik meg franciául, s a legnagyobb magyar írók neve már nem cseng ismeretlenül a műveltebb franciák fülében.

A fordítók változó sikerrel végezték munkájukat. Franciaországban, természetesen, nem sokan tudnak magyarul. De többet ér egy igazi költő vagy egy jó író, akit nagy szakértelemmel kalauzol az eredeti szöveg nyersfordítója, mint egy meddő, minden merészebb képtől rettegő filológus. Ez persze nem jelenti azt, hogy jó költő egyáltalán nem tudhat magyarul... A magyar művek zömét különben nagy odaadással és kellő szerénységgel fordították, olyan költők, akik megértették e versek mélyebb üzenetét, s akik nem akarták mindenáron érvényre juttatni tulajdon egyéniségüket.

Fordítás nincsen problémák nélkül. Be kell hatolni abba a korba, amelyben a mű született, a vers atmoszférájába, a hősök gondolatvilágába. Ha erre törekszik az író, nem jár úgy, mint, legalábbis a kezdet kezdetén, jómagam, amikor Rába György egyik igen modern fölépítésű versét könnyedén pergő, XVIII. századi alexandrinusokban fordítottam. Azóta a költő több versének lefordításával vezekeltem le bűnömet, s maga Rába György is elégedett az eredménnyel. Bár ha a nyersfordító történetesen éberebb egy kicsit, könnyen elkerülhető lett volna ez a tévedés.

Ami a regényfordítást illeti, a fordítónak kivált a cselekmény környezetét kell alaposan ismernie. A versfordítás terén viszont a prozódiai problémák okoznak gondot. Valamelyest elhanyagolják manapság Franciaországban a kötött formájú, rímes verseket, jóllehet egyes költői törekvések, épp ellenkezőleg, a „klasszikus vers" reneszánszáról tanúskodnak. Magyarországon viszont a kötött formájú, rímes vers minden jogát megőrizte. A magyar vers prozódiája sokban különbözik a francia versétől. Nemcsak a kifejezéseknek, a képeknek kell tehát megkeresni a megfelelőjét, de a ritmusnak, a vers zenéjének is. S a rímről még nem is beszéltem. Egyesek amellett kardoskodnak, hogy minden verset szabadversben kell fordítani. Ez, úgy vélem, a könnyebbik megoldás, s valójában a vers elárulása. Ugyan mi értelme volna szabadversben adni vissza klasszikus vagy romantikus költőink, André Chénier vagy Victor Hugo műveit? Olyan lenne ez, mintha a báli ruhájában álomba merült Csipkerózsikát hippi-öltözékben keltenők életre. A nyersfordító itt is nagy segítségére lehet a költőnek: tanácsos többször is fölolvasnia a lefordítandó művet, hogy a fordító megjegyezhesse a vers dallamát.

Kabán József

Világegyetem - emberközelben (grafika)

Konunk, 1972. nov. 31. evf. 11 sz. 1624 p.

Kalán József

Mikrofon előtt (fotó)

Konenk, 1972. szept. 31. évf. 9 m. 1437 p.

Kaban József

Ellentétek (grafika)

Konunk. 1974. júl. 33. évf. 7sz. 856p.

Kabán József

Alkony (grafika)

Konink, 1974. szept. 33 erf. 9 sz. 1039 p.

Kabán József

Magasfeszültség

/Fotografika/

Repr.

Korunk, 1972. 6. u. 944.

Kabán lórset

Fotógrafika

Repr.

Korunk, 1972. 6. n. 855.

Kabári József

„Mikrofon előtt"
(repr.)

Kolozsvár, 1942. 9.

Kabán József

„Egy gyermek elindul"

- grafika

Komm 1974/11

1259 old

Kabdu József

Müve szempel a Korunk Galéria
"Ady szeme, Ady arca" c. kiállitásán

Kolozsvár, 1977. október

KABÁN JÓZSEF

FESTŐ
AZ OBJEKTÍV ELŐTT

115.

KORUNK GALÉRIA

1979. FEBRUÁR

I. P. Cluj Municipiul Cluj-Napoca 1979-6121, 500 ex.

KABÁN

korunk galéria
1979

Újratalálkozásunk Kabán Józseffel a Korunk Galériában egy másik kedves emléket, emlékezetes eseményt is felidéz: Incze Ferencnek hosszú idő után az első nyilvános bemutatkozását, a Korunk szerkesztőségi tárlatán, amelyet aztán nem sokkal egy „hivatalos" kiállítás követett, a Képzőművészeti Szövetség kolozsvári nagygalériájában. A Hollandiából sikeres kiállítások után nemrég hazatért festőművész ezúttal úgy jelenik meg közöttünk, ahogy a fotós látja őt, beszélgetés, vita, munka közben, képei között. Kabán nem most jelentkezik először képzőművészeti tárgyú fényképekkel. A reprodukció-készítés vezette el grafikusokhoz, festőkhöz, szobrászokhoz, portrékat csinált (nemegyszer éppen a mi galériánk katalógusaihoz, önzetlenül) — és így fedezte fel a művészi témát, a hálás „nyersanyagot". Így fedezte fel a maga számára Incze Ferencet is (a „meséskönyvben" már vallott erről), aki készségesen vállalta a „modell" szerepét — s ebből a találkozásból nemcsak hiteles művészeti dokumentumok, de új művészi alkotások is születtek. A fotóművészet nyelvén. Szerencsés találkozásról vall e tárlat anyaga. Hiszem, meggyőzően.

KÁNTOR LAJOS

A FESTŐ MINT MODELL

Kabán Józsefben régi ismerősét üdvözölheti a Korunk Galéria látogatója: ő volt az első kiállítónk, 1973 tavaszán, még a szerkesztőség főtéri helyiségében. Amikor azonban most visszatér, nem csupán az alapító tagot üdvözöljük benne, hanem a jó fél évtized alatt az ország sok városát megjárt, képeivel külföldre is eljutott, különböző díjakkal jutalmazott fotóművészt, aki szüntelen keresésével, alkotó nyugtalanságával áttörte a közöny falait, s nem egy helyen szerzett új híveket a fotóművészetnek. Ő volt nálunk az első, akinek szorgalma és türelme könyvben is gyümölcsözött: a **Felnőttek meséskönyve,** Palocsay Zsigmond verseivel, a Kriterion jóvoltából, a romániai magyar könyvkiadásban az első fotóalbum. (Más kérdés az, hogy mire kiadói és nyomdai tér nyílt számára, maga Kabán már meghaladta e könyvbe tervezett egyes fotóinak a szemléletét, művészi szintjét, s hogy a technikai feltételek sajnos nagyon távol álltak attól, amit egy ilyen kiadvány nyomdailag megkövetel.)

Kabán József

- A Kossuth Galériában okt-1-én megnyílt Ady-emlékkiállításon szerepelt munkáival

(Kossuth Lajos)

Kossuth 1977/10

Kubán József

„Fiatalság"

Kormuk

1976 IX. 714 oldal

Kabán József

A bukaresti kiállítás
anyagából

Kornuk

1975 305 oldal

Kabán József

Vihar után

Kornuk

1975 416 oldal
433 4

Kubán József

Ellentétek

Korcz

Kornuk

1974 XI. 856 oldal

Kabán József

Egy gyermek elindul

Kornuk

974 1259 oldal

Katán József

Alhony / Rojz

Kornuk

474 1039 oldal

MP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1977 5

KORUNK

Kabán József

/1021

Kabán József: Studió

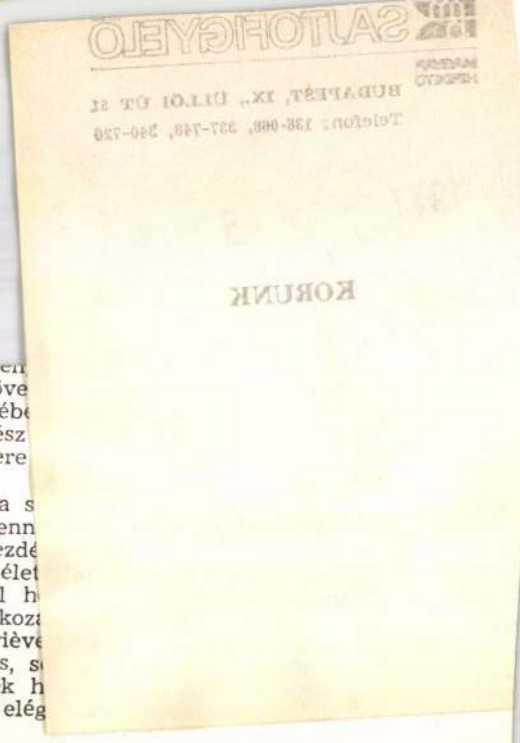

életkorban a játék a gyermek fő tevéken
válhat. A kérdésnek nagy s egyre növe
sokféle funkciót tölt be a gyermek életébe
talán a legvilágosabban: a fejlődés egész
az értelmi fejlődésnek, gyakorlórendszere
és a szocializációnak.

Érthető tehát, miért tanulmányozza s
lyen tárgyak, eszközök, foglalkozások lenn
mában történő nevelés mielőbbi megkezdé
már olyan kézikönyv, amely az első élet
vékenységet ismerteti: kezdetben hétről h
különböző játékszereket, játékos foglalkoz
csoportosítva a tanácsokat. (Dr. Geneviève
pest, 1974.) És hogy mindez nem túlzás, s
a nevelőmunkának, azt újabb kísérletek h
mény, hogy a nevelést sohasem lehet elég

Nevelés. „Sokan, ha ezt hallják: nevelés — rögtön a *kényszerre* gondolnak — jegyzi meg Vekerdy Tamás pszichológus. — Pedig a nevelés szó a *növeléssel* egy tőről fakad, és *növelni* sem növényt, sem gyereket nem lehet *erőszakkal*." Nyilván a túlzott engedékenység sem célravezető. Hány olyan esetről hallani, hogy „mindene megvan" a gyermeknek, mégsem érik el a kívánt eredményt. Nem, mert a gyermek a vele való rendszeres foglalkozást igényli a leginkább. S ez akkor lehet igazán eredményes, ha természetszerűleg alkalmazkodik az ő fő napi tevékenységéhez: a játékhoz.

Amikor óvodába kezd majd járni, tehát szakképzett nevelő irányítása alá kerül a gyermek, akkor sem lazulhat az otthoni foglalkozás. Az értelmi képességek, a tanulási potenciál alakítását, fejlesztését nem lehet kizárólag a hivatásos pedagógusokra hagyni, hiszen ezekben a legaktívabb, legfogékonyabb esztendőkben a család szerepe rendkívül jelentős. Amint dr. Benjamin Spock amerikai orvos tételesen is megfogalmazza: „A jó óvoda nem pótolja az otthont, csak kiegészíti."

Az óvodai foglalkozásoknak nagy irodalmuk van, a tevékenységeket országosan viszonylatban pontosan meghatározza az érvényben lévő program. Kevesebb szó esik viszont az óvodán kívüli nevelésről, holott a nap jelentős részét mégiscsak családi környezetben tölti a legtöbb gyermek. Hogyan? Úgy, hogy játszik. Ha valami miatt nem játszhatik alaposan és eleget, annak egész súlyos — kórházban vagy javítóintézetbe vezető — következményei lehetnek. E. A. Flerina szerint a

KABÁN JÓZSEF

Kabán József fotóinak kiállitása "Festő az objektiv előtt" cimmel látható a Korunk Galériában. /rövid hir./

Utunk, XXXIV.évf. 8. /1582./ sz. 1979. febr. 23. 8.old.

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő

UTUNK
1977 JUL 1

1021 Kabán József

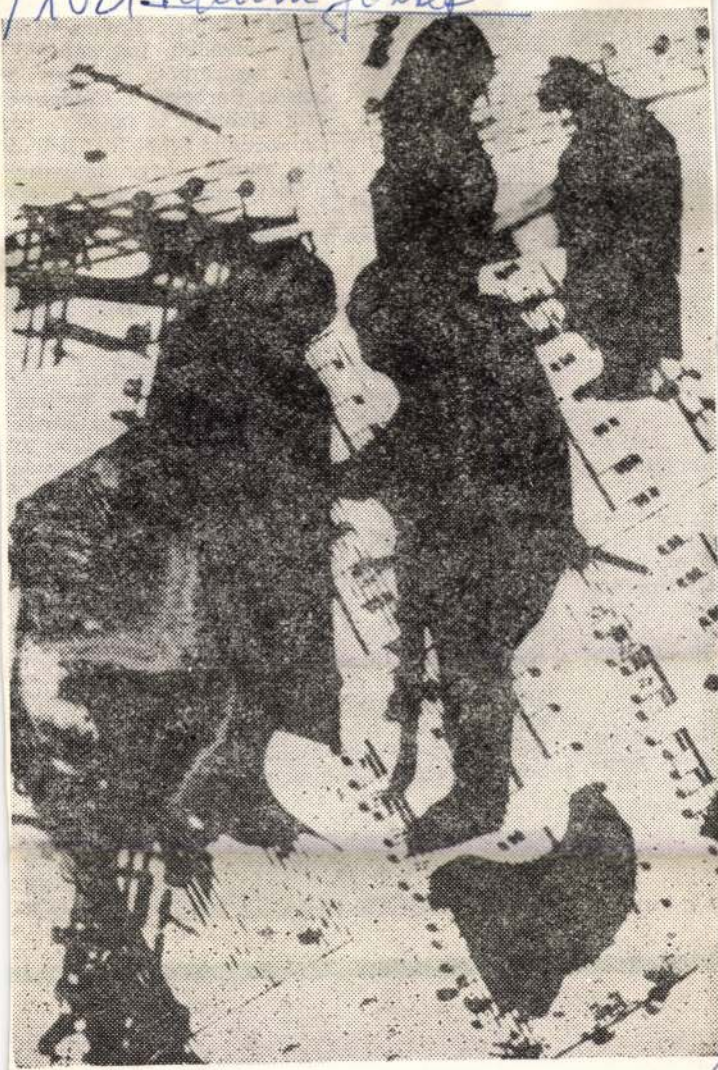

Kabán József: Koldusopera

Ljubiša Ris-

*Előré*ben Ro-
nti az ötven-

ínház bemu-
Iuntele című
igen Mandric
literară ha-
ja a darabot

b számában
Szemlér Fe-
dónál megje-
életrajzi kö-

elemzi a Te-
árom előadá-
és Radu F.
lira Iosif pe-
endégjátékát

lődés és Ne-
ozőművészeti
n ex libris-
szek mellett
met, jugosz-
zági, ameri-
bemutatják

elent Fo g-
latom egyik
fantasztikus
ú József ko-
szereplőnek
szájsebész-

N SÁNDOR

usz
● kezd
feszt
kotás
nálu
a kő
● Miha
arany
ték k
● 1
mutat
kács c
cióbar
rendezője Manosz Zahariosz, operatőre a magyar Kende János. Zalka Mátét Kozák András személyesíti meg.

● Az újvidéki *Hid* júniusi számában több tanulmány, visszaemlékezés foglalkozik Pechán József festőművész életével, munkásságával. Idézik többek között Ziffer Sándornak és Molter Károlynak a művészhez intézett leveleit vagy róla szóló írásait.

● A párizsi Marguerite Long — Jacques Thibaud hegedűverseny XVII. kiadásán fiatal román hegedűművésznek, a tizenkilenc éves Florin Paulnak ítélték oda a második díjat (az elsőt nem adták ki), valmaint egy mai zenemű legjobb előadásáért a „Rainier monacói herceg" díjat.

● Edouard J. Maunick kapta a Goncourt-díj költészeti megfelelőjét, az Apollinaire-díjat *Ensoleillé vif* című kötetéért, amely a Saint-Germain-des-Prés kiadónál Léopold Sédar Senghor előszavával jelent meg.

VILÁG

Kéziratokat
A

Új templom

Jurta

Lélek

Torony

MEGNYITÓ: 2003. AUGUSZTUS 28. 18.00

A KIÁLLÍTÁST DR. MATITS FERENC
MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ NYITJA MEG.

MEGTEKINTHETŐ: SZEPTEMBER 28-IG

GRAND HOTEL HUNGARIA
1074 BUDAPEST, RÁKÓCZI ÚT 90.

GRAND HOTEL HUNGARIA

M E G H Í V Ó

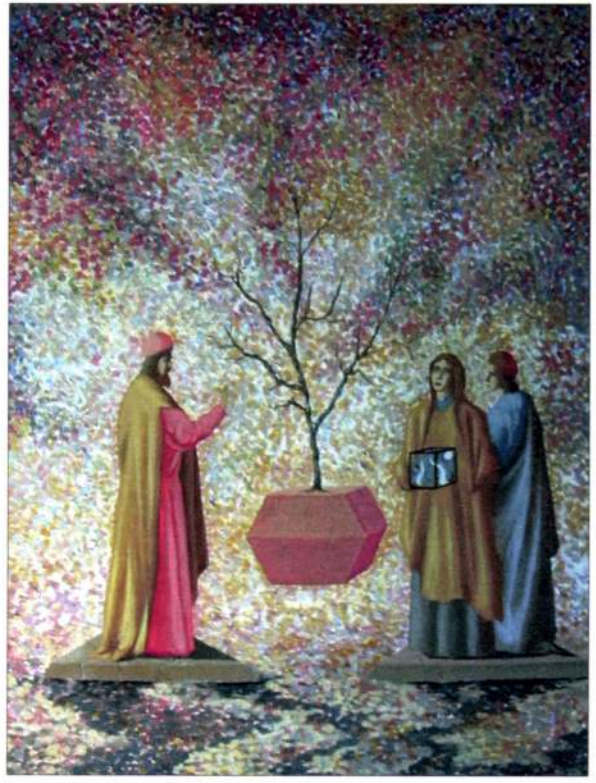

ÁLMOK A SZENTFÖLDRŐL

KABANOV ALEXANDR
KIÁLLÍTÁSA

Bejárat–kijárat

ALEKSZANDR KABANOV

1960-ban született Moszkvában, festőművész családban. 1979-ben fejezte be tanulmányait a Moszkvai Képzőművészeti Középiskolában.

Majd a Moszkvai Iparművészeti Főiskola festészet szakán kapott diplomát 1987-ben. G. Korgijev professzornál tanult. 1988-ban részt vett a Moszkvai Ifjúsági Palota mozaikjainak elkészítésében. 1988–1990-ig Moszkvában, Omszkban és Novoszibirszkben készít falfestményeket.

1992-ben kifesti a novoszibirszki Alekszandr Nyevszkij székesegyházat, majd 1994-ben az omszki székesegyházban készít falfestményeket. 1993-ban Belgiumban, 1996-ban Szíriában és Thaiföldön járt tanulmányúton és damaszkuszi galériákban állított ki. 1998-tól Budapesten él és dolgozik. Tagja a Magyar Képzőművészek Szövetségének.

KIÁLLÍTÁSAI:

1991. Budapest, „Art Expo" Nemzetközi Kiállítás
1993. Antwerpen, Hollandia
1994. Moszkva, „Art Mif" Nemzetközi Kiállítás
1996. Damascus, Szíria
1999. Moszkva, Budapest, Dunakeszi, Pécs
2002. Budapest
2003. 27. Salgótarjáni Tavaszi Tárlat

Öreg bejárat

Vörös torony

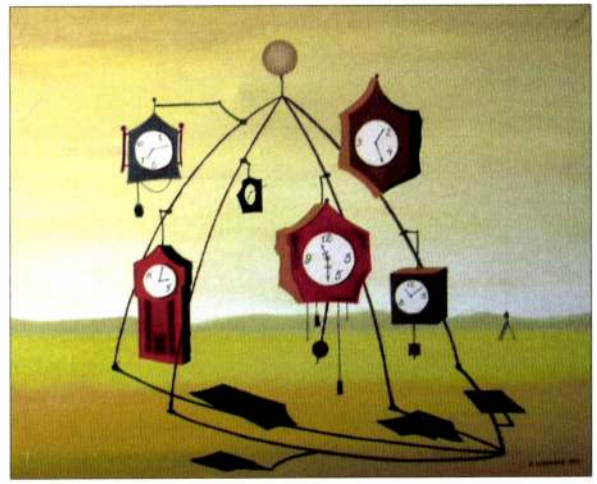

Órák

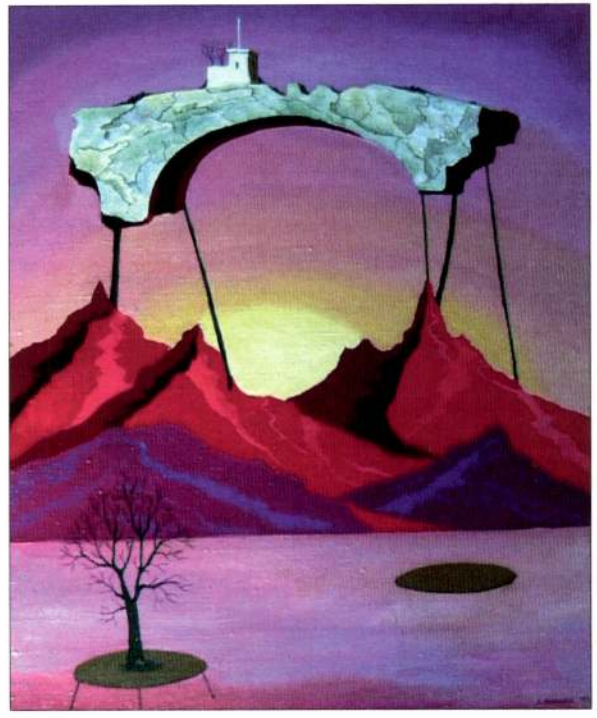

Híd a hegyen

MDK

Kabatek, festö

szentkép-figuralista, 1883-tól kb. 30 évet töltött a gyárban. /Kolerikus./

Nikelszky Géza beszámolója Dr.Szentiványi Gyulának: A Zsolnay gyár müvészei és kivitelezöi. Pécs. 1948.nov.16.

MDK

Kabatek Carl, festöm.
szentkép figuralista.

1883-tól
a Zsolnay gyárban dolgozott összesen kb. 30 évig.

Mikelszky Géza: A Zsolnay gyár művészei és kivitele
Pécs. 1949. ápr. 12.

MNK

Kabatek Carl
szentkép festő, figuralista

A Zsolnay-gyár művészeti munkáiban közreműködött
1883-1915.

66.o.

NIKELSZKY GÉZA: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

Kabatek Károly

Festő a Zsolnay gyárban

Született: Steinsøhőnau. 1856

A gyárba belépett: 1883

Nikelszky Géza: A Zsolnay-gyár művészete.
Pécs. 1959.

74.o. 18. jegyz.

D. Kabath Alexandra

4.

Gróf Károlyi Viktorné: Hazatérés, Retour à la Maison, Coming Home,

gróf Károlyi Viktorné: Anya a gyermekkel, La Mère avec son Enfant, Mother whit her Child.

Rainerné Istvánffy Gabriella:
Tehenek a Balatonon,
Vaches an B. Cows at the B.

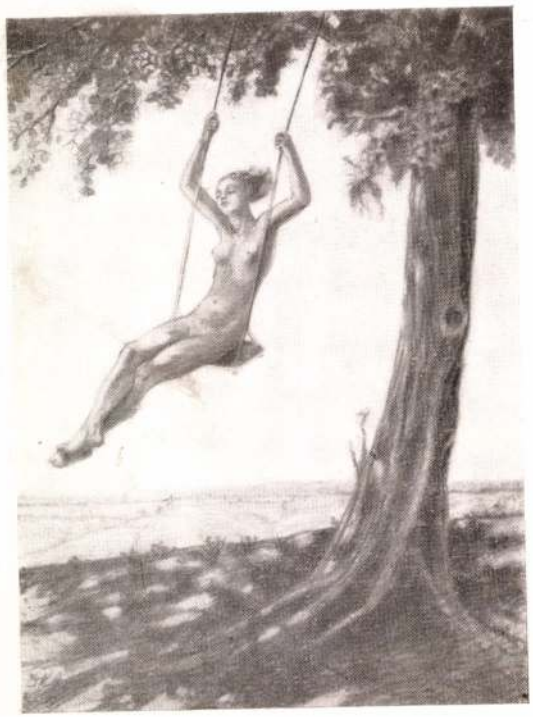

D. Kabath Alexandra: Nyár. Ceruzarajz.
Été, dessein au crayon, Summer, pencil-drawing.

D, Kabath Alexandra; Feledés, Akvarel, Oubli, peinture a l'aquarelle, Forgetting, painting in water-colours

D, Kabath Alexandra:
Az asszony és a vágy, Rézkarc.
La Femme et le Désir. Gravure en taille-douce.
The Woman and the Desire. Copper-plate.

D. Kabath Alexandra

festő

Műcs. kiáll, 1935 tól
Pipics 115. l

MDK

D. Kabath A.

Szent Ferenc, hidegtü

"Te mondád", cer.

Grafikai kiáll. Müterem, 1937. aug.

3 l.

MDK

D. Kabath A.

Bendik J.-né arcképe, cer.

Keresztlevétel, rézk.

Angyali üdvözlet, hidegtü

Grafikai kiáll. Müterem, 1937. aug.

31.

D.Kabat Adrienne

Festőnüvész.

Budai Szépmüvészeti Társulat Ősi Tárlata - II.Margit körut 48.sz.a. - képével szerepel.

Finom müvü arcképe.

Uj Magyarság
1935.I.27.

D. Kabath Alexandra

A Múcsarnok tárlatán állít ki, említve két rézkarca.

Reggel 1935. III. 26.

Magyar királyi államvasutak. Ügyirat-s

Utalványszám ...../Bl..... ügyosztály.

Fizetési u

.....

a magyar királyi államvasutak főpénztára á

.....

Pengő

azaz

A .....Pengő .....fillérről kiállítandó .....

.....

.....

Budapesten, 193.....

Utalványozza «.....» főosztály:

.....

A könyv

D.Kabat Alexandra

Rézkarca szerepel a Mücsarnok harmadik nemzeti képzőművészeti kiállitásán.

Nemzeti Ujság 1935.III.24.

MDK

D.Kabath Alexandra, festőm.

Bendig J.-né arcképe. Repr.
A III.Nemzet ...?

Képzőművészet. 1935. 83-84.sz. 85.l.

MDK

D.Kabath Alexandra, festöm.-graf.

Nyár.	Ceruzarajz.	Repr.
Feledés.	Akvarel.	Repr.
Az asszony és a vágy.	Rézkarc.	Repr.

Európai Kurir. 1935. II.évf. 1.sz.

MDK

D. Kabath Alexandra

Bendig J.-né. Ceruzarajz. Mgt.
Levétel a keresztről. Rézkarc.

III. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. 1935.
Márc. 24.-Máj. 15. Műcsarnok. Kat. 17, 18.1.

D.Kabat Alexandra MDK

Levétel a keresztről, rézkarc

Mücsarnok 1935 XII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

D. Kabath Alexandra

MDK

Bendig J.-né, ceruzarajz

Mücsarnok 1935 III.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kabáth Vince MDK

Gyermek arckép, olf.

Műcsarnok 1891/92. téli kiáll.

Kabáth Vince MDK

Dr. Prix János Bécs város főpolgm. arcképe, olf.

Műcsarnok 1890/91. téli kiáll.

ma: Rákos völgye

Pap Gyula: Ebéd

KIÁLLÍTÁSRÓL

Egyéb szobrok: A kiállítás nagy egységén belül egy teljesebb kerekdedebb egységet alkotnak a szobrok. Ez érthető is, mert a festészet érzelmi (líra) és értelmi (epika) tulajdonságai mellett — amelyek ott elsődlegesek — a szobrászatnál előtérbe lép az akarati aktus, mert csak így oldhatók meg azok a nehézségek, amelyek az anyag kötöttségével és nehézkességével föllépnek. Zala György monumentális szobrászatának jeles másolataival jött a kiállításra, hogy szobrásztársainak ismét alkalmat adjon a fölényes, pátoszteli, fen-

D. Kabath Alexandra: Bendig J.-né

Foto Seidner

A III. Nemze

irányának tanulmányozására. Ligeti Miklós, Szentgyörgyi István, Damkó József, Markupp Béla, Bory Jenő még ebben a tárgykörben is mozognak, de a lehetőségek csökkenése nagyon kevésszámú követőt ösztönöz. Még ide sorolható a röviddel ezelőtt elhúnyt Tóth István, de a többiek már inkább visszatérnek a ma problémáihoz, ott mutatva meg alkotó tehetségüket. Medgyessy Ferencet örömmel látjuk fejlődni, úgyszintén a fiatal Mészáros László is mindjobban közeledik a végleges kialakulás felé. Beck Ö. Fülöp továbbra is bizonyítja tudását. Hatalmasat alkotott Csorba Géza atlétájával. Megragadó alkotásokat hoztak Vilt Tibor, G. Fekete Géza (Néger női fej), Ifj. Zölley

Képzőművészet
1935. 83–84. sz.
85. l.

Kabath Vince

Thieme Becker
XIX. 403. l.

(Lyka)

EUROPA RT.

Tájéko

Folyó év február hóban a következő kiadv

Magyar Nemzet II. 1.-től II. 2
„ „ II. 1.-től II. 2
Film, Színház, Irodalom 5, 6, 7,
Képes Sport 5, 6, 7,
Magyar Rejtvényujság 5, 6, 7,
Sztár 2. szám
Magyar Nők La
Mit tesz egy ki
Metropolis ...
Fekete gyertyák
Az arisztokrácia

FONTOS TU

1.) Az elszámolási iv **postán** küldendő
2.) Csak igazolt hiányt ismerünk el. Mind
azonnal közölje.
3.) A példányszámot úgy szabályozza, hog
4.) Remittendáját jól csomagolva küldje.
feladó nevét és helyét irja rá.
5.) Az elszámolási iv adatait ne javitsa. E
6.) Elszámolásaira, annak pontos számfejté
7.) Az elszámolási ívvel egyidőben adja fe

KABÁTH *Vince*, festő, * Kobila 1852. Bécsben tanult s azután is ott dolgozott. Főleg arcképeket festett; ezek közül egy gyermekarcképet és dr. Prix János bécsi főpolgármester arcképét 1891. a bpesti Műcsarnokban is kiállította. Mint másoló és restaurátor is működött.

E. G. I. 5181

701. Beniczky Lajos.

látható, kissé jobbra fordul, a

Mellig, ~~szaknem~~ szembe néz.
szakálla rőt, szeme barna. Nyakkendője s
zsinóros atillája ~~[illegible]~~

Vászon, mértei 63: 46.8 cm.
Az 1848/9-iki szabadságha
Átvétetett az 1896: IV. 8-

paszománt gallérú és

904: V. 4.

Kabáth Vince

1891. Mödling. (magyar?)

(119) Dr. Prix János Bécs város főpolgármesterének archépe. Olajf. magant

(427) Gyermek archép. Olajf. magantul.

Téli kiállítás 1891/92

Hul. Kobila 1852. Bécsben tanult, sarután ott és Mödlingben dolgozott. Főleg archépeket festett, ezek közül egy Gyermek archépet és dr. Prix János bécsi főpolgármester archépet 1891 a bpesti Műtoarnokban is kiállította. Mint másoló és restaurátor is működött.

Kabay Adrienne

A Duna Galériában állitott ki dobozos épitő-játékot., melyek müanyagból készültek.

Magyar Hirlap 1980/12/19/12

Wagner: Iparmüvészeti ajándék

Kabay Béla

A megdermedt. pillanat (fotógrafika)

Korunk, 1973. jún. 32. évf. 6 sz. 909 p.

Kabay Béla

festő

Adatrendner (fotokomp.)

Repr.

Kornak 1971. III. 464.

Kabay Dénielné MDK

A lap hirt ad arról,hogy a magyar müvésznők május elsején megnyiló kiállitásán bemutatásra kerülnek a Kabay Dánielné mütermében részben Horti Pál tervei,részben klasszikus minták szerint készitett selyemszövésü csomózott szőnyegek.

Müvészi szőnyegek.
Mücsarnok.19o1.15.sz.216.1.

Kabay Danielne

l

Györi Páris I

82. l

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási
vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Kabay Dániel né

selyem szőnyegek

laid

Művészi Ipar

1906. 91. l.

FORGALOMBA HOZZA: FOX FILM

egyike

t

nagyobb választé

egyfelvonásos
kultúr-, sport-,
trükk- és rajz-
filmekből

Kabay Dániel

München 1904 406

Francia Giacomo: Mária a gyermekkel és szent Ferenczel 35 (1002), 56 (975), 4236 (869).

Kabay Dánielné

Gyparusikiáll

240. l

Alatta "No.162."
/Hajóniddal./ 224 x 148 m/m.

ehende Gebäude
József tér-
ve.A házak a
szályhajók.

előtérben
Jelz.:Lith.
7 x 33 cm.

Kabay László

Nobrait

Árverési Csarnok aukció kat

36. n. 1927 febr.

Csókos pár, bronz

37–41. nem nyerpel

Hadjárat 1848/9-ben:

A kassai i

Középy
követ. Balra
lyeknek elsej
viszneк és a
lábát társa
el ~~va~~ és a köleg
~~xxx~~ A látté
irata fölül
„Winter
alól három

S

az előtérben
alól balra: „
Bachman
jobbra: „
legalól bal
és jobbra:

MDK

Kabay Dánielné ipm.

Almási Balogh L: A karácsonyi kiáll. Magyar Iparművészet 1903. jan. 1. 1-28. l. képekkel

MDK

Kabay Dánielné, ip. művész

Sajátságos technikával készült selyemszönyegekkel szerepel. Pompás az a darab, melyet Horti tervezett.

Lyja Károly: Művészeti krónika.-Uj Idők. 1901 VII.436 old.
Magy.müv.nök kiáll.-Iparcsarnok.

MDK

Kabay Dánielné

szőnyeg

Györgyi K: Az iparm. a párisi kiáll.on. MI
1900. 233-240. l.

Kabay Dánielné iparművén

Magyar Iparművészet, 1901

6. sz. 245-248 és 257-259. o.

Mueller Linda: Az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállítása.

K a b a y, Dánielné szőnyegkészitő

M Ü V É S Z E T
I.évf. 1902.
354.
"A turini nemzetközi kiállitáson.."

Kitüntetések

Ezüst érem a torinoi nemzetközi
iparművészeti kiállitáson:
- Kabay Danielné -

M Ű V E S Z E T
I.évf. 1902.
354.
"A turini nemzetközi..."

Kabay Dánielné.

Művészet.1905.III.406.l.

Kabay Dánielné

l.

Fitt György

34.l.

A vall.és közokt.m.kir.mini
kelt és a IX.ker.állampénzt

A brassói ev.főte
helyreállitási munkálatain
koronát engedélyezvén, utas
összeget a Müemlékek Ország
nyugtájára, elszámolás köte
és tárcám fentmegjelölt alm

A hiv. másolat

mazásához nem értenek (hogy ne is beszéljünk folt alkalmazásról), de annyi dekorativ érzékük sincs, hogy egy több négyzetméternyi helyen csak némi kis rajzi feltünést kelteni tudnának.

A Kalapkirály plakátja — Kürthy György műve — kis formátumában igen jó folthatásu. Szerzőjének van érzéke a feltünő hatások iránt, — kissé hajlik a groteszk felé. De még sok rajta a fölösleges részlet.

Ezek azok az ujabb reklámrajzok, a melyeket a fővárosi közönség nap-nap után láthat. Sajnos, még a kevésbbé művészi rajzok is tulságosan kevesen vannak. Pedig a jó plakátnál nincs hatásosabb reklám.

Modern hazai plakátokról szólva, nem hallgathatjuk el egy kellemes felfedezésünket. Kolozsvárt bukkantunk rá a napokban. Egy fiumei kávébehozatali-társaság reklámrajza ez a mely a legjobb magyar plakátok egyike. Nagy — másfélméteres — kinai fejet ábrázol fekete czopffal és oly dilettáns rajzolta, a kinek — ugy látszik — még nem rontotta el az izlését és szemét a sok iskola, manir, tradicziő, tekintély és akadémia.

Nők kiállitása. A Művészet és Művelődés Vigadóbeli helyiségeiben egy kis kiállitást rendezett bőr és bársony, cserépedények, csipkék és szőnyegek stb. munkákból, a melyek közt valami eredetien művészi munkát nem találtunk. Kabay Dánielné remek szőnyegei mellett érdekes volt Katonáné néhány cserepe, a melyeknek magyaros rajza és finom szinhatása remélni engedi, hogy szerzőjük e művészeti ágban — ha jól megösmeri a technikát — stilszerüt fog alkothatni. A legfőbb baj az, hogy a tervezésre a legtöbb művészi iparral foglalkozó nő nem nagy sulyt vet, megelégszik sablontervek másolásával, — a mi különben a női természetben rejlik — pedig csak az eredeti terv adja meg a tárgyak művészi jelentőségét.

Egy röpiratra.

A kritika ellen rendesen nem a sasok szoktak panaszkodni; a kappanoknak erre nagyobb a hajlandóságuk.

ALFRED KERR.

gummi-gutti szinben tartott, festői részlete). A falakról a napokban lekerült Saharet-plakát, a mellett, hogy meglehetős folthatása volt, inkább nagyitott és szinezett, de ijesztő czeruzarajz benyomását tette (éppenugy, mint a Léandre készitette vörös-fekete Galipaux-plakát is).

Hazai plakátjaink közül csak a legutóbbiakra szoritkozunk. Nem emlitjük Márk Lajos sárga kigyómozdulatu hatásos kristályasszonyát, Fényes kitünő Lipik-hirdetését stb. Sőt figyelmen kivül hagyjuk a sok rossz litografus-munkát is, a dilettáns bankház-reklámokat és mulató-hirdetéseket, — hanem csak azt a néhány ambiczióval készült művészkéztől származó hirdetést akarjuk vizsgálni, a miket még ma is mindenki megnézhet az utczákon.

Legelső sorban a Király Szinház és az Iparművészeti Társulat uj hirdetéseiről essék szó. Mind a kettőt — azaz hármat — a Barta-Reinhard-műhely készitette. A Gül-Baba előzetes hirdetése rendes sötétkék alapon fehér betükkel és kottákkal hirdette az operettet. Se szinben, se felfogásban nem kiváló: inkább mesterember fantázia és munka impresszióját kelti. Sokkal jobb és érdekesebb a szindarab figurális hirdetése: az öreg fehérszakállu Gül-Baba rózsái között, háttérben a mostani sirjául szolgáló épülettel a budai Rózsadombon. Konturnélküli háromszinnyomás, a minek az érdekességei, — véleményünk szerint — éppen a technikai fogások érdekes véletlenségeiből kerültek ki. Foltban és vonalmenetben, valamint szinkontrasztokban kiemelkedik plakáttársai közül és jól betölti a plakát hivatását, azaz meglehetősen feltünik. Sokkal gyöngébb és sablónosabb, bár technikájában tudatosabb és szineiben élénkebb, az Iparművészeti-Társulat téli kiállitását hirdető rajz (paraszt-fazekas kék fazekat néz; kék ég, fehér felhővel, fekete mellény és haj, barnás testszin).

Legujabb plakátjuk, a Népszinház Leányká-jához, finom részletmunka, csak nem elég plakátszerü, t. i. széles folt, éles szin és erős kontraszt hiján való.

A Tátrafüred téli életét hirdető plakát — Tull rajza — egyszerüen nagyitott illusztráczió; a jó plakát kellékeit (széles foltok, leegyszerüsitett éles szinkontrasztok stb.) figyelmen kivül hagyva. Hasonló, bár rajzban és beállitásban feltétlenül gyengébb, a Magyar Szinház legujabb plakátja (szerzője ösmeretlen).

A Vasárnapi Ujság uj plakátja pedig elrettentő példája lehet mindazoknak a rajzolóknak, a kik sem a szinek alkal-

viszonyok kényszeritették őket olyanokká lenni, a milyenek. A mai kornak és nemzedéknek sokszor idegen, sokszor csak kegyeletes vagy tradicziónális környezeteül szerepelnek a régi utczák, terek, a régi paloták és az ősi viskók. Nálunk századok számitanak annyit, mint a mennyit a körutak tarka papirosbeszédjénél hetek. Igazságtalanság volna tehát reáoktrojálni a régiekre a mi felfogásunkat és viszont; noha tény az is, hogy izlés, művészi felfogás és az artisztikum szükséglete nem is születik meg máról-holnapra, hanem csak fejlődik. Lassabban-gyorsabban; néha évtizedek, néha meg évszázadok alatt alacsonyabbrendüből magasabbrendüvé.

Mindez régi városokra vonatkozik, a hol az erdőirtás módjára történő házirtás ökonómikusan megy végbe, a hol az illető kulturnemzet nem változik át a karámból a dómokba egy-két emberöltőn keresztül, a hol a czivilizáczió-hajsza nem kénytelen az összes tradicziók fölhányásával egyszerre uj világot teremteni, — mint például nálunk. A mi fővárosunk — mert ebben a tekintetben, sajnos, csak Budapestről lehet szó — ugy van, mint a mikor egy tiz holdas tölgyest kivágnak, hogy helyébe egy ötven holdas gyümölcsöst ültessenek: nagyon kiskoru és nagyon elhamarkodott... de erről most ne legyen szó, csak annyi, hogy a mi városunk, puszta véletlenből, éppenugy kifejezője a mai budapesti emberek izlésének, mint a könyvek, a miket nekik irnak, vagy a plakátok, a mik figyelmüket akarják felhivni.

Az általános művészi kiskoruság és elnapoltság szimfoniáit mutatják nálunk azok a hengeralaku vasoszlopok és nagy fatáblák, a melyek tarkán és meglehetős együgyüen, bámulnak bele a nagyvárosi forgalomba. Művészi munkának alig akad néha-néha helye rajtuk, részint a hozzánemértés, részint az oktalan fukarság miatt. A mi kevés figyelemreméltót e tekintetben a közelmultban és a jelenben meg tudtunk látni a hirdetés-rajzok között, arról hadd essék néhány szó.

A külföldi dolgokat ezuttal hagyjuk figyelmen kivül. Egyrészt, mert csak a legselejtesebbje kerül hozzánk, másrészt meg az az óhajtásunk, hogy még jó munka is csak elvétve — mintegy jó példának — kerüljön utczáinkra.

Ilyen jó, sőt nagyon jó plakátra a közelmultból mindenki emlékezhetik. Ez Weissgerber az 1906-os nürnbergi nemzetközi kiállitást hirdető ideálisan feltünő, artisztikus szines kőrajza volt (nagy kék ég-mezőben három feketeruhás férfi, kik három kék-fehér zászlót tartanak; hátul Nürnberg egy,

IPARMŰVÉSZET

Petőfi-plakett. Az Éremkedvelők Egyesülete szétküldte első tagilletményét, Beck Ö. Fülöp Petőfi-plakettjét. A plakett két oldalas, az egyik oldalán Petőfi arczképe, a másikon a Szabadság szimbóluma. Petőfi arczképe a művész legsikerültebb alkotásai közé tartozik. Különösen a kifejezés erejéből, a lelkes tekintetből érezzük ki a szabadságdalok hatalmas költőjét. Ebben a tekintetben benne van az Előre szenvedelmes hangu világköltője, a lázadó, hatalmas hangu dalnok, Petőfi, a mint lelkünkben ideállá alakult. Széles, hatalmas előadásban, a formák megkapó erejével és főkép egyszerüségével fejezte ki ez érzését. A másik oldal allegóriája a lánczaitól megszabadult szabadságvágyat jelképezi. Három vadul előrerohanó alak, a fékevesztett erők hatalmas felszabadulásában, a mozgás szenvedelmes kifejezésével. Beck Ö. Fülöp ez alkotása a magyar plakettművészet egyik legnagyobb sikere.

Uj budapesti plakátok. Egy város lakóinak izlését talán nyilvánosabban demonstrálják azok a napról-napra változó és meg-megujuló dokumentumok, a melyek a hirdetési oszlopokat ellepik, — mint az épitkezése, a mely leginkább a multé, mig a plakát magában hordja az aktualitás jellegét. Az épületek legnagyobb része eltünt generácziók, más szabásu emberek és korok gondolat- és érzésvilágából születtek, más szelek fujták össze, más

Kabai Dániel

Modern Művészet

1906. I. 4. sz. 251. l

Uj bpi plakátok

Kabar Dániel, özv

könyegyövö az
Iparmüvészeti Muzeum-
ban Horti Pál tervei
után dolgozott

Erőd
Milano 1906
74. l.
Ellenőrizni!

MDK

Kabay Dánielné iparm.

Meller S: Az Ipm. Társ. karácsonyi kiáll.
Magyar Iparművészet, 1901. 6.sz. dec.

K.A. mester

Muzeumi Hirlevél. XI.évf.12.sz. 1990. 15.p.

Az Iparművészeti Múzeum IV. negyedévi vásárlásai:

– *1 db 1937–65 között készült, K.A. mesterjeggyel ellátott Magyarországon készült ezüsttál*

MDK

K.B. monogrammu festö
XIX sz. második fele.

Egy magyar ur arcképe. Jel.: K.B. Vászon.
40 x 29 cm.

Almásy -Teleki. XI. 1943. Kat. 15.1.

K. [?] M.D.K.

Bp.1901.

A kresevói zárda. 13X19 cm. illusztráció Thallóczy Lajos: Történet c. cikkéhez. id.mü 181-274.p.

Szign.Háry - K.sc.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. M.Kir.Állny.

O.m.19.köt.Bosznia és Hercegovina.1901.223.p.

K mesterjegyü pesti ötvösmester

aranyozott ezüstkrhely, Kiskundorozsma 1796 körül

Budapest régiségei a tört. muzeum évkönyve

XVII. évf 1956. 264 l

Kaáli Nagy József

szobrász

Székely honvéd,
terrakotta

Művészeti hetek
Kolozsvár 1942.

102. l.

Kaáli Nagy József

szobrász

Marosvásárhely

Kossuth Lajos u. 38.

Láid

Barabás M. Céh kiáll.

Kolozsvár 1943.

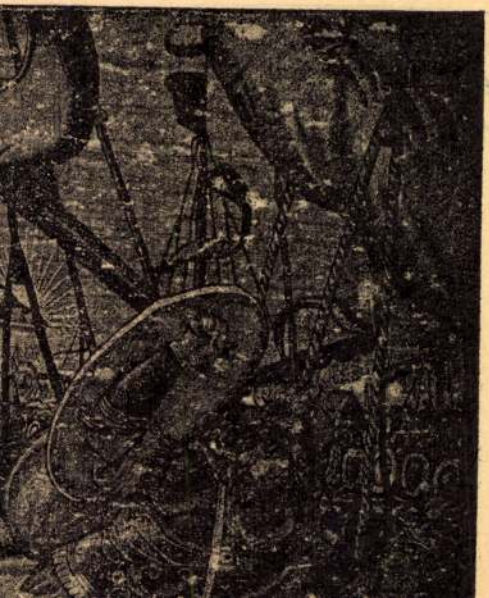

Kaáli Nagy József

nobrász

91. Önarckép, gipsz, repr. a Kat-ban.

Erdélyi képzőm. pünkösdi kiáll.

Kolozsvár, 1944.

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

KAÁLI NAGY JÓZSEF
143. Női fej, terrakotta 900.-

Nemzeti Szalon
1944. márc.
Barabás Miklós Céh
Kiáll.

BIZOMÁNYOS

CELLDÖMÖLK

Kaali Nagy József.
Marosvásárhely. Kossuth Lajos. 38.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula urnak

Budapest

Lágymányosi u. 16 szá

Életrajz.

Kaáli Nagy József született 1912 jan. 10-én Székelykálban /Marostorda vm./ Iskoláit Mvásárhelyen kezdte Kolozsvárt fejezte be, ugyan itt kezdte Képzőművészeti éveit amit Temesvárt végzett.

937-től 940-ig észak Erdély visszacsatolásáig Bpesten folytatott tanulmány utján több neves szobrász mütermét látogatja, majd 940 tavasszától 5 honapot tölt Olaszországban.

Jelenleg Marosvásárhelyt él, az erdélyi Barabás Miklós Céh tagja s mint annak állandó kiállitója.

Kompoziciokat, arcképeket mintáz, farag köbe és fába. Kizárólag művészetből él.-

K Nagy József

K. S.

[illegible] Siekes fehérvár

[illegible]gőtig, 347. l

2072

Nr. 2060

KS

Teaszűrő. — Teesib.

Egerer Gedeon, Bp. Expoe. 1918 : 872.

Tie

M e g h i v

a Műemlékek Országos

1931. évi junius hó 21.-én, vas

gödöllői kálváriát felavató ünn

Az ünnepély a gödöllői

órakor tartandó szent misével k

után Kertész K. Róbert, h. álla

se ünnepi beszéd keretében lele

Kiállítások -
A K. T. Karácsonyi
Társulata.

K. T. 1507/1897.
1897. nov. 20.

Kiállítások.

A Kr. V. téli tárlata.

és 1472/1897.

Kr. V. 1396/1897. és 1392/1897.

1897. nov. 2. és okt. 31.

és nov. 16.

Kiállítások.

A K. T. téli tárlata.

K. T. 768/1898.
1898. dec. 3.

Kiállítások -
A K. T. karácsonyi tárlata;

K. V. 714/1899.

K. n.

Egyesületek.

A K. T. alapszabálymó-
dosítása.

K. T. 295/1898.

1898. (é. márc. 27.)

Egyesületek

A Kr. T. jelentése a V. és K. minisztériumhoz 1896. szept. 1. – 1897. aug. végéig terjedő működéséről.

Kr. T. 1365/1897.

1897. okt.

M.D.K.

K.V.

Rajza "Egy régi budai utca" cimmel a "Papagály" c. darabból.

Pesti Mozi, Bp. 1912. nov. 4. I. évf. 3. sz.

„K. V"

mesterjegye szerepel az Eisenstadt-i plébániatemplom épületén.

Allgemeine Landestopographie des Burgenlandes, Eisenstadt, 1963-

II./a kötet

4151

K.Z. S.

monogrammal

klasszicista rácsok a Majakovszkij u. 52. ház udvarán.

Zekariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

141.1.

Kaàli Nagy Zoltàn

Madàch Imre fögimnàzium képkiàllí-
tàsàn szerepelt.

MH. 934. III. 29.

K. S.

ötvös Pécs

Kőmagyötvj.

286 l.

1619

Nr. 1612

Sótartó négy kecskelábon. — Salzfaß auf vier Bockfüßen.

Dr. Cholnoky Ferencné, Pécs — Fünfkirchen.

MDK

K.P.

Kőrisfából készültmángorló.

Háták K.P. betük és 1891-es évszám.

505.1.

Repr. VI. tábla 2. kép.

NAGY GYULA: NÉPMŰVÉSZETI TÁRGYAK AZ OROSHÁZI MUZEUM ANYAGÁBÓL.
A SZÁNTÓ KOVÁCS MUZEUM ÉVKÖNYVE. OROSHÁZA.1960.497-513.1.

KNC 71

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

1969 DEC 21

Hajnali dúdoló

1021

Szándék-kelepce távolodva
szemed csavarja fátyolokba
recsegő-merev fagyhalálból
utolsó perced még kilábol
öklöd véres tükröd bevágva
rádförmed poros némasága
sötét villódzik elhajolnak
a villanydrótok semmi holnap
semmi aztán bárgyú bölcsek
mosolyognak elrepülnek
utánuk bámulsz éjjelente —

hangtalan harmat hull szemedre.

Somodi Barna

Szűcs Lászlóné statisztikus

Szekeres János géplakatos

Bodorgi Imre műszerész

két asszony válaszolhatott volna, *Drenkovics János* párttitkár frissen gépelt kimutatást rakott elém.

— Nem sikerült rosszul egyik menyecskének sem, de *Szerencsés Mihályné* lett a legszerencsésebb. A növénytermesztés versenyét ugyanis az ő csapata nyerte el, 130,7 százalékos teljesítményével. *Erdélyiné csapata* 121,4, *Kelemenné csapata* 129,1 százalékot ért el, ami szintén jó eredmény.

— Miért van a kalap?

Erdélyiné benyúl bő szoknyájának zsebébe, valami papírt akar mutatni, de mint mondja, otthon van az írás. Így hát szóban közli a következőket:

— A tsz-ünknek 380 holdas szárazkertészete van, ahol főleg zöldborsót, uborkát, paprikát, paradicsomot, spárgát termesztünk. A földeket egyformán trágyázzák, egyformán művelik, de miként az egy szülőtől származó gyerekek is különbözhetnek, a földnek is minden darabja más és más. Nem mindegy, hogy ki, melyik részen kap földet, melyik darabot fogja csapatával művelni. Így aztán legjobbnak tartottuk a sorshúzást.

— Jujgattunk, meg nevettünk a húzáskor — mondja Kelemenné. — Na, Júlis, na Róza, édes-e, keserű-e a kezed?... „Ha még az uraé mondaná!"...

Pórul azért nem járt senki, mert a *Dinka-brigád* 122,5 százalékos teljesítménnyel zárta az 1969-es esztendőt. A kertészet összesen 129,8 százalékot ért el. Az asszonyok szerint azért, mert a tsz-ben évek alatt egy nagyon jó versenymódszer alakult ki. A tsz tagjai szeretik, igénylik, derekasan folytatják ezt a nemes versengést.

610. TALPAS CUKORTARTÓ FEDŐVEL, kerek talpán levél- és gyöngysor, testén rozettás fríz, födelén levél- csomó. M. 15 cm. K T mesterjegy. Magyar, 1800 k. —
Wertheimer Adolf.

Grót L.

ALELNÖKÖK:

CSÓK ISTVÁN HORVAY JÁNOS
FARKAS ZOLTÁN

A

„CÉHBELIEK“ MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
TÁRSASÁGA

JUBILÁRIS KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

K. P. mesterjegy

Nagyszeben XVII. sz.

953. Kispohár, ezüst, vésett aranyozás.

Ernst Múzeum adományából

XXXIX.

1064

1321

131. POHÁR. Ezüst, részben aranyozva, oldalán trébelt virágszálak. K P mesterjegy. M. 9 cm. Nagyszeben, XVII. sz. 2. fele.

Becher. Silber, z. T. vergoldet, mit getriebenen Blumen. K P Meisterzeichen. Nagyszeben, XVII. Jh. 2 Hälfte.

Báró Herzog Mór Lipót.

Erdélyi kiáll. 1931

K P mesterjegy. Nagyszeben XVII.

K I. mesterjegy

XVIII. sz.

154. KIS POHÁR. Ezüst részben aranyozott. Oldalán vésett címer. K. I. mesterjegy. M. 4·3 cm. Erdély, XVIII. sz. vége.

Becherchen. Silber, z. T. vergoldet, mit graviertem Wappen. K. I. Meisterzeichen. Siebenbürgen, Ende XVIII. Jh. Özv. báró Bornemissza Gyuláné.

Erdélyi kiáll. 1931

K L mesterjegy

881. TÜPÁRNA, ezüst talapzattal, négyzetes, négy gömbös lábon álló, hullámos körvonalu állványon domboru rozetták. A párnán sárga selyem alapon szinesen himzett két szegfüszál. KL. mesterjegygyel. Old. h. 9.5 cm. Magyar, XIX. sz. e. f.

Ernst Muzeum aukcioi

II

MAGYAR KIRÁLYI FERENCZ JÓZSEF
TUDOMÁNYEGYETEM

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI INTÉZET

KOLOZSVÁR

ROYAL HUNGARIAN FRANCIS JOSEPH
UNIVERSITY

DEPARTMENT OF HISTORY OF ART

KOLOZSVÁR

Hivatalból
Díjátalányozva.

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula Urnak
a M O B főtitkárának

B U D A P E S T.

XI. Lágymányosi ut 16.

Szeged Városi Nyomda Rt. 40—5201

K I mesterjegy

XVIII. sz.

270. HÁROM DARAB GYERMEKJÁTÉK: sajtár, puttony és veder. Ezüst. K. I. mesterjegy. Erdély, XVIII. sz. vége.
Kinderspielzeuge, 3 Stück: Schaff, Butte, Eimer. Silber.
K. I. Meisterzeichen. Siebenbürgen, Ende XVIII. Jh.
Özv. báró Bornemissza Gyuláné.

Erdély - kiáll. - 1931

39. ÚRASZTALI TÁLCA, részben aranyozott, ovális lapja 3 gömbös lábon áll, függélyes pereme indásan és pártázatosan áttört. Lapján bevésett felirat, köriratban Özvegy G. Toldalagi Lászlóné G. Korda Anna készittette 1817-ben Isten ditsőségére. H. 19 cm. K F mesterjegy. Erdély (Kolozsvár), 1817. — Gróf Bánffy György.

Vászon (Leinwand). 56×46 cm.

Komlóssy Ede (Eduard v.), szül. (geb.) 18

269. ÖNARCKÉP (Selbstbildnis). Jelzés l
Vászon (Leinwand). 37×29·5 cm.

Komlóssy Ede (Eduard v.), szül. (geb.) 186

270. A SZAKÁCSNŐ (Die Köchin). Jelzés
Vászon (Leinwand). 46.5×37 cm.

Komlóssy Ede (Eduard v.), szül. (geb.) 18

271. FELKELÉSKOR (Beim Aufstehen). J
Vászon (Leinwand). 35×27 cm.

Komlóssy Ede (Eduard v.), szül. (geb.) 186

272. ASZTALOSMÜHELY (Tischlerwerkst
Komlóssy Ede.
Vászon (Leinwand). 64×91 cm.

König Herbert (?) (1820—1876).

273. PARASZTEMBER (Landsmann).
Ceruza és aquarell (Bleistift u. Aqua

Konvolut.

274. 10 darab KÜLÖNFÉLE METSZET

K. mesterjegy

brassói ötvös

1800 körül

l.

Va Hó Ernst gyűjt

75. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

K. C. mesterjegy

871. POHÁR, ezüst, poncolt felületén elől koszoruban cimer: kardot tartó kar, 1656. évszám és K. C. betük bevésve. M. 10.5 cm. Magyar, XVII. sz.

Ernst Muzeum aukcioi

képet nyujtottam a Kiléngi gyüjtem
A mint láthatjuk a müvészet sz
sát arra indította, hogy ne csak kivá
iparmüvészet változatosabb termékei

és darabját Kienyi a Glergi-gyűjte-
XIII. századi püspöki pásztorbotot,
y gyöngyházfényü derutai tálat) és
dó-perzsa szőnyegtöredéket.
sebb perzsa szőnyeg, néhány mult
om francia eredetü gobelin szőnyeg

csoportjában elsősorban egy Georg
ett és teljes névvel jelzett meisseni
és mesteri — Heroldmodoru — festé-
rab, mely Keil nevével van jelezve.
ényéből került egy kiváló budapesti
al diszitett gömbös edény a holicsi
hatott mintául.
üjtötte a holicsi fajánszokat, melyek
tt gyár kezdő idejéből származik és
jelentős. (Pl. a lakkos diszitésü boros
szögletes patikaedény az egri püspöki
ar keménycserép gyárak termékei
s példányokkal vannak képviselve.
yira kedvelt termékei közül szintén

223.
224.
225.

18.

K mesterjegy

Nagyszeben XVII. sz

Talpas pohár

1 -

Csányi régi erüst

28. l.

9. 419. 328.

K mesterjegy

Nagyne-
ben
XVII. sz

Csanyi régi ötvöst
I. tábla

191.

I

Ernst Vilmos

Steiner Lajos

annyiban kerültek kiállításra, amennyiben magángyüjtemények részét képezik. Ékszerek kiállításától ezúttal el kellett tekintenünk. A tárgyak zöme a XVII. és XVIII. századból és a XIX. század első negyedéből való; természetszerüleg fősúlyt a magyar készitményekre helyeztünk.

A kiállitás semmiképen sem kíván versenyezni az 1884. évi nagyszabású ötvösműkiállitással, melynek anyaga az ötvösség minden szakát és korszakát, az őskortól kezdve a XIX. századig felölelte s melyen 380 kiállító vett részt, köztük maga az uralkodó, valamint Nagy-Magyarország egyházai, közgyüjteményei, főúri családai és néhány külföldi gyüjtemény.

Viszont az elmúlt évtizedekben az ötvösségre vonatkozó ismeretek lényegesen bővültek és specializálódtak s a viszonyok is változtak annyiban, hogy az ezüst-gyüjtők száma hazánkban megnövekedett. Igy az ezüst műtárgyak állaga is megváltozott azóta, részben gyarapodott is olyan idegen anyaggal, melyet hazánkban élő külföldiek hoztak be az országba. Különösen az újabbkori francia ötvösség néhány kiváló példája gazdagitja a kiállitást.

Habár az itt látható régi ezüst csak csekély része annak

KB

Nr. 1013 *a)* Pohár, liliomos, övpántjáig hengeres, azonfelül tölcséres testtel ; peremén vésett indadísz, fenekében vésett felirat — *Becher, unten zylindrisch, ober dem Mittelreifen trichterförmig ; am Lippenrand Rankenornament, im Boden Inschrift grav. :* „SZIVOS IANOS DEAK 1652“

Ref. egyház, Veszprém — *Ref. Kirche, Vesprim.* Expos. 1934 : VIII, 23, 23.

Nr. 1014 *b)* Hasonló pohár. — *Ähnl. Becher.* — „SZIVOS IANOS DEAK ANNO 1653.“

Özv. Keresztszeghyné, Bp. Expos. 1918.

Nr. 1014 ? *c)* Kenyérosztó tányér. — *Hostienteller.* — „1653“

Ref. egyház — *Ref. Kirche,* Dad. Expos. 1934 : VII, 22, 63.

Nr. 1013 *d)* Hasonló pohár, mint *a)* — *Ähnl. Becher wie* a). — SZIVOS IANOS DEÁK 1657.

Ref. egyház — *Ref. Kirche, Kecskemét.* Arch. Értesitő 1896, 338 (Mihalik J.). A kecskefejnek nézett SVC alapján a tárgy itt kecskeméti származásuként s a mesterjegy az 1625-ben Kecskeméten szereplő ismeretlen családnevű Balás mester (Kecskeméti Balázs) müveként szerepel. Megjegyzendő, hogy Kecskeméten a Szivós-család előfordul. 1707-ben, Kecskemét feldúlásakor a rácok megölik Szivós János ősz tanácsbélit János fiával együtt. Ez azonban még nem elég bizonyiték az SVC-jegy kecskeméti használatához. — *Das für einen Ziegenkopf angesehene SVC-Zeichen veranlasste, dass J. Mihalik diesen Gegenstand dem Kecskeméter Meister Blasius (e. 1625) zuschrieb. Die Familie Szivós kommt allerdings in der Geschichte Kecskemets vor, doch das beweist noch nicht, dass das SVC-Zeichen auch in Kecskemét gebraucht worden sei.*

Urisch

L

K. ötvösmester

Pest 1818.

Sótartó, Tört. Múzeum

Tört. Oszt.

lásd

Lay Bpest iparmúzeiáll

24. l.

BET

ITÁSA

ig

861. TALPASTÁL, trébelt ezüst, részben arany
vázaidomu, tálja ovális és tagozott. KZM
Silber, teilweise vergoldet, mit reichem F
Meisterzeichen. Nagyszeben, 1720—30. Mag.

861

ıyozva, három saskarmos lábon áll, oldalán három vésett-
sz. v. — Gerippter Becher, Silber, teilweise vergoldet, auf
g gravierte Medaillons. Holländisch, E. XVII. Jh.

részben aranyozva, levelesdiszü ovális talpon áll, levehető
ahnförmiges Gefäss, Silber, teilweise vergoldet, der Kopf
. Illusztr. XXXVII. tábl.

ÓVEL, aranyozott ezüst, virágkehelyalaku csészével, váza-
égy domboru kagylódisz, födelén álló férfialak. IK mester-
— Kleiner Buckelpokal, mit Deckel, Silber vergoldet, der
igen Schaft drei Henkel, am Fuss Reliefdekor, am Deckel
XVII. Jh.

ban, talppal és fedővel. Talpa hatkarélyos, testén angyal-
— Kokuspokal, in Silber gefasst, mit sechspassigem Fuss
nder mit Engelköpfe. Ungarisch, E. XVII. Jh.

ist foglalatban, fedővel és talppal. Erdély, XVI. sz. v. —
assung, mit Deckel und Fuss. Siebenbürgen, E. XVI. Jh.

t, trébelt virágdisszel. XVII. sz. stilusában. — Ovale
enem Blumendekor. Im Stil des XVII. Jhts.

erezdekkel és akantusz disszel. V. I. mesterjegy. Augsburg,
r, mit gewundene Rippen und Accanthusdekor. Augsburg,

216. TALPAS POHÁR. Ezüst, részben aranyozva. Peremén trébelt gyümölcsköteges lambrequin dísz; övénél három állatalak. M. 16·5 cm. Brassó, XVII. sz. közepe.

Becher. Silber, z. T. vergoldet. An der Mündung getriebene Behänge mit Fruchtbündeln, am Gürtel drei Tiergestalten. Brassó, Mitte XVII. Jh. Hirschler Henrik.

217. KIS TALPAS POHÁR. Ezüst, részben aranyozott. Trébelt indás leveles és palmettás lambrequin dísszel. I. C. mesterjegy. M. 14·5 cm. Nagyszeben, XVIII. sz. 1. fele

Becher. Silber, z. T. vergoldet. Getriebene Behänge mit Blattranken und Palmetten. I. C. Meisterzeichen. Nagyszeben, XVIII. Jh. 1. Hälfte. Br. Prónay György.

218. KENYÉROSZTÓTÁLCA BORÍTÓVAL. Ezüst, részben aranyozott. Ovális alak. „ANNO DOMINI 1636" körirattal. Borítóján Kapusi-címer. H. 20 cm. Erdély, XVII. sz.

Hl. Abendmahlsplatte mit Sturz. Silber, z. T. vergoldet. Oval, mit Monogramm und Umschrift: ANNO DOMINI 1636. Am Sturze graviert Kapusi-Wappen. Siebenbürgen, XVII. Jh. Gróf Andrássy Géza.

219. NYOLCSZÖGŰ DÍSZTÁNYÉR. Aranyozott ezüst. Peremén trébelt csigás dísz között gyümölcskötegek, közepén vésett levélkoszorúban Barcsay Ákos erdélyi fejedelem címere. Átm. 26 cm. Erdély, XVII. sz. közepe.

Prunkteller. Silber, vergoldet. Achteckig. Am Rande getrieben: Rollwerk und Fruchtbündel. Im Fond graviert: Wappen des Akusius v. Barcsay, Fürsten von Siebenbürgen. Siebenbürgen, Mitte XVII. Jh. Magántulajdon.

220. DÍSZTÁNYÉR. Aranyozott ezüst. Nyolcszögű peremén cápás alapon trébelt csigás leveles dísz. Átm. 25·5 cm. Erdély, XVII. sz.

Prunkteller. Silber, vergoldet. Achteckig. Auf dem Rande getriebenes Roll- und Laubwerk auf gepunztem Grunde. Siebenbürgen, XVII. Jh. Báró Prónay György.

221. SZEMERE LÁSZLÓ ÉS PUTNOKY KLÁRA DÍSZTÁNYÉRA. Ezüst, részben aranyozva. Nyolcszögű; peremén trébelt nagy virágszálak; közepén vésett koszorúban kettős címer és 1664. évszám. Átm. 25 cm. Erdély, 1664.

Prunkteller des Ladislaus v. Szemere und der Klara v. Putnoky. Silber, z. T. vergoldet. Achteckig. Auf dem Rande getriebene Blumenzweige, im Fonde graviertes Allianzwappen mit Jahreszahl. Siebenbürgen, 1664.
Báró Prónay György.

222. APAFI MIHÁLYNÉ ÉKSZERTÁLA. Aranyozott ezüst. Felhajló oldalán hólyagdísz. Közepén vésettrajzú címer. Füle angyalfejes. Átm. 17 cm. Mesterjegy: B. D. vagy K. D.) Nagyszeben, 1666.

Schale der Gattin des Michael v. Apafi. Silber, vergoldet, gebuckelt. Im Fond graviertes Wappen. Undeutliches Meisterzeichen (B. D. oder K. D.) Nagyszeben, 1666.

M. N. Múzeum.

223. TELEKI MIHÁLY ÉS VÉR JUDIT TÁNYÉRJA. Aranyozott ezüst. Peremén trébelt csigás-leveles és gyümölcsös díszek. Közepén vésett koszorúban kettős címer. Átm. 24 cm. K. D. mesterjegy. Erdély, XVII. sz. 2. fele.

Prunkteller des Michael v. Teleki und der Judith v. Vér. Silber, vergoldet. Sechseckig. Auf dem Rande getriebenes Rollwerk und Fruchtranken, im Fond Allianzwappen mit Jahreszahl 1670. K. D. Meisterzeichen. Siebenbürgen XVII. Jh. 2. Hälfte. Báró Prónay György.

224. DÍSZTÁNYÉR. Aranyozott ezüst. Hatszögű peremén trébelt indás és gyümölcsös dísz, közepén bevésve Teleki Mihály és Vér Judit címere. Átm. 24·5 cm. Erdély, 1670.

Prunkteller. Silber, vergoldet. Sechseckig. Auf dem Rande getriebene Ranken und Früchte, im Fonde graviertes Allianzwappen des Michael v. Teleki und der Judith v. Vér. Siebenbürgen, 1670. Mauthner Alfréd.

225. TELEKI MIHÁLY ÉS VÉR JUDITH DÍSZTÁNYÉRA Aranyozott ezüst. Hatszögű peremén poncolt alapon trébelt csigás és gyümölcsköteges dísz. K. D. mesterjegy. Átm. 24·5 cm. Nagyszeben, 1670

Prunkteller des Michael v. Teleki und der Judith v. Vér. Silber, vergoldet. Sechseckig. Auf dem gepunzten Rande getriebenes Rollwerk und Fruchtbündel. K. D. Meisterzeichen. Nagyszeben, 1670. Magántulajdon.

226. TELEKI MIHÁLY ÉS VÉR JUDITH DÍSZTÁNYÉRA Aranyozott ezüst. Hatszögletes peremén trébelt csigás és gyümölcsös indadísz. Közepén kettős címer 1670-es évszámmal. K. D. mester műve. Átm. 24·5 cm. Erdély, XVII. sz.

Prunkteller des Michael v. Teleki und der Judith v. Vér. Silber, vergoldet. Sechseckig. Auf dem Rande getriebenes Rollwerk und Fruchtranken, im Fond Allianzwappen mit Jahreszahl 1670. K. D. Meisterzeichen. Siebenbürgen, XVII. Jh. O. M. Iparművészeti Múzeum.

227. KÉT DÍSZTÁNYÉR. Aranyozott ezüst. Nyolcszögű peremén cápás alapon trébelt csigás-leveles díszek. Átm. 25·5 cm. Erdély, XVII. sz.

Erdélyi kiáll. 1931.

222, 223, ~~224~~, 225, 226. k.

MDK

Kabay Dánielné, ezüst érem

A torinói kiállitás kitüntetései. Magyar Iparmüvészet 1902. 246.l.

KDK

Kabay Dánielné, iparm.

a turini nemzetközi iparmüv.kiállításon
kitüntetést kapott ezüstérem

Kitüntetések. Művészet, 1902. 254. l.

MDK

Kabay Dánielné
1900. Páris; bronzérem
1902. Torino, ezüstérem

Az Iparm.Társ. kiállitásainak kitüntetettjei.
M.I. 1903. 153.l.

MDK

Kabay Dánielné ipm.

Szegedi ipm. kiáll. Vas. Ujs. 19o1. 38.sz. 614.1.

MDK

Kabay Dánielné

Bronzérem kitüntetése a párisi világkiállitáson. /Szőnyegek, szőnyegkárpitok, butorszövetek oszt./

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

MDK

Kabay Dánielné ipm.

Divald K: A szegedi kiáll. Magyar Iparművészet 19o1. 2o7-13. l.

MDK

Kabay Dánielné

Kitüntetései:
1900. Páris, bronz-érem.
1902. torinoi kiállitáson selyemszőnyegért ezüst-érem.

Cikk: A magyar iparművészek törzskönyve.

Magyar Iparművészet, 1903. 153.l.

MDK

Kabay Dánielné

Aranyérem kitüntetést kapott a st. louisi világkiállitáson.

Művészet, 1904. 406.1.

Kabay Éva

A Corvina Kiadónak és a Kossuth Nyomdának ebben a munkájában valóban könyvművészettel találkozunk. Bizonyára részes ebben a szerkesztő, Kabay Éva, a műszaki szerkesztő: Horváth Frigyesné...

Gij R.: Könyvművészeti jegyzetek.
László Gyula: Szőszember művészete.

Jelenkor XII. évf. 7-8. sz. 1969. júl-aug.
762. l.

Kabay Gyula, 1913-1945

MDK

Támaszkodó nő

Rózk.művészete. Művész Gal. 6.kiáll. 1948. jan.

KBi. Const. mesvarius

M.D.K.

Miskolc

4 sorból

1952)

Művért. Kapossy János: Építők, szobrászok, festők és grafikusok Magyarországon 1828-ban 136. l

KLP. jelü mester, pecsétvésó M.D.K.

Mária Terézia arcképe aranybullájján. 1765-1767.

repr.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Magyarország történetének képeskönyve 896-1849. Bp. 1962. 200,201.l.

K.M./?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Szent László ereklyetartó ezüst mellszobra és egyházi ezüst kannák. Szövegközti illusztráció Bunyitay Vince: Nagyvárad c. cikkéhez.id.mü 379-396.p.

Szign. Dörre T. - K.M.sc. - Morelli G.F.i.

Dörre Tivadar rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.391.p.

K.N.

plakátja:

"8 órai Ujság" é.n.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960. 30.l.

M.D.K.

K.E. kőfaragó

--

A debreceni Hatvan-utcai temetőben Dávid János és felesége 1846-ból való sirkövének D.P.-vel közösen készitett sirköve. Piszkei vörös márvány. Átmenet a klasszikus hatású és a romantikus stilus között. 14-ábra. 176.o.

Sápi Lajos: A régi Debreceni Temetők és siremlékeik 151.o.

A Debreceni Déri Múz. Evkönyve. 1962-64. Debrecen. 1965 Alföldi Nyomda, Debrecen

KF v. FK mesterjegy Zolozsvári ötvös

Kőműves v. inkább Képíró Ferenc nevetői

A frakvói Esterházy-Zincstán egyik ezüst

Zancsóján szerepel „Engem chenáltatott Losonci

Antal, 1548"

Magyarországi reneszánsz és barokk
Akadémiai Kiadó Bp,1975.

485. old

F. **K.** monogramos mester
Budai ötvös.

Buda

Művei :

66

33

Fogadalmi tárgy, ezüstlemez
1850
Máriaremetei templom

34

Fogadalmi tárgy (szempár)
Felirat: „Anna Vissek"
1854
Máriaremetei templom

Irodalom :
Patakyné III. 206. p.

Pest-Buda 1977

fel. 1841. V. 10. mester. 1849-ig említik. Műhelye 1845-ben a „Tb 634" sz. házban volt.

Művei:

Kehely

Felirata: „Ió. 14 próbás ezüst készítet; Rem. Kovátsy I. a Budán 1841 év."
1841
Egykori Piarista M. Lappang

KOVÁCSY
65

30

„G"
51

Ecet- és olajtartó, ezüst

1843
Iparm. M.

Talpas pohár, ezüst

K.H./?/ M.D.K.

Budapest, 1888.

Hajók a Dunán Budapestnél. 13X19 cm.illusztráció Lukács Béla: Közlekedésügyi intézmények. id.mü 512-526.p.

Szign. Dörre.888 - K.H.sc. - MorelliF.i.

Dörre Tivadar rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.I.köt.1888.513.p.

K H mester MDK

Bártfai /Bardejov/ muzeumban őrzött bártfai epitáfiumra vonatkozó adatok Adattárban.
A kép tárgya: Krisztus bucsuja anyjától.
A kép jobb alsó sarkán levő Monogram K H 1522; antiqua felirata: NACH GEMELTE ZEIFER HAT HERR HANNS KOELLER DIS TAFEL FUNDIRET A° 1522. Alatta: HANNS GRÜNWALDT HAT SI IM JAR 1614 RENOVIRET UND NEU GEZIERET.

A képre vonatkozó irodalom

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.274.l.

K H mester MDK

(1522-benkészült

A bártfai Krisztus bucsuját ábrázoló epitáfium /reprodukciója könyvben CCXXII.tábla/ jobb alsó sarkában K H betüből formált monogram, s német nyelvü felirat, amely a festmény alapitójakéntKoeller Jánost nevezi meg. Ugyancsak Koeller Jánosnak tulajdoitották néhársi főoltárt. Lásd Koeller Jánost. Eltérő stilusjegyek azonban nem valószinüsitik, hogy a két emlék egyazon kéztől származik.

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp.1955.178.l.

K H mester MDK

Péter és Hekler a bártfai képet Koellernek, a héthársi oltárt egy másik, H L E R monogramu festőnek tulajdonitotta. (Péter A. A Magyar művészet története. Bp. 1930. I. 128-129. Hekler A. A Magyar művészet története. Bp. 1934. 101.l./

Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei. Bp. 1955. 214.l.

KH. M.D.K.

Bp.1899.

Szulyó völgye. Szövegközti illusztráció Lovcsányi Gyula: Trencsénmegye c.cikkéhez. id.mü 294-331.p.

Szign. H. - KH. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 311.p.

KH. M.D.K.

Bp.1899.

Oroszlánkő. Szövegközti illusztráció Lovcsányi Gyula: Trencsénmegye c.cikkéhez. id.mü 294-331.p.

Szign. Háry Gy. - KH. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 3o7.p.

K.H. M.D.K.

Bp.1899.

Liptószentmiklós. 13 x 19 cm. illusztráció Majláth Béla: Liptómegye c.cikkéhez. id.mü 373-396.p.

Szign. Mednyánszky - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Mednyánszky László rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 385.p.

K.H./?/ M.D.K.

Budapest,1891 körül.

Karcagi toronyőr. 19X10 cm. illusztráció Baksay Sándor: A Jászkunság c. cikkéhez.id.mü 231-256.p.

Szign. Pataky L. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Pataky László rajza után K.H./?/ egyszinü fametszete Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.247.p.

K.H./?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Kun ember. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: A Jászkunság c. cikkéhez. id.mü 231-256.p.

Szign. Biczó Géza - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Biczó Géza rajza után - - egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.241.p.

K.H./?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Tiszai halászok. Szövegközti illusztráció Jókai Mór: Tiszamenti élet c. cikkéhez. id.mü 40-62.p.

Szign. Ébner - K.H.sc.

Ébner Lajos rajza után - - egyszinü fametszete. M.K. O.m. IIX. Magyarország. II. köt. 1891. 53.p. Állny.

K.H./?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Leánykérés. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Magyar nészokások. c. cikkéhez.id.mü 73-148.p.

Szign. Roskovics - K.H.sc. - Morelli F.i.

Roskovics Ignác rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.IIX.Magyarország.II.köt.1891.77.p.

M.D.K.

K.H./?/

Budapest,1891 körül.

Országos vásár. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Magyar népszokások c. cikkéhez.id.mü 73-148.p.

Szign. GJ - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Greguss János rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.MóKir.Állny.

O.m.III.Magyarország.II.köt.1891.144.p.

K.H./?/ Budapest, 1891 körül. M.D.K.

Vasuti hid Szolnok mellett. Szövegközti illusztráció Hoitsy Pál: Szolnok és vidéke. c. cikkéhez.id.mü 207-212.p.

Szign. DTörre - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Dörre Tivadar rajza után K.H./?/ egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.209.p.

K.H./?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

A Széchenyi-tér Szegeden télen.13X19 cm. illusztráció Mikszáth Kálmán: Szeged c. cikkéhez.id.mü 481-504.p.

Szing. Háry Gy. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.495.p.

K.H./?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Dugonics András szegedi szobra. Szövegközti illusztráció Mikszáth Kálmán: Szeged c. cikkéhez. id.mü 481-504.p.

Szign. H. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.499.p.

K.H./?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Kubikos és kenyereskofa. Zárókép Mikszáth Kálmán: Szeged c. cikkéhez.id.mü 481-504.p.

Szign.Pataky L. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Pataky László rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.504.p.

K.H./?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

A hertelendyfalvi székelyek. Szövegközti illusztráció Hermann Antal: Pancsova és vidéke c. cikkéhez. id,mü 532-542.p.

Szign. H. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.537.p.

KH /?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Öreg német házaspár. Szövegközti illusztráció Szentkláray Jenő: Délmagyarországi németek c. cikkéhez.id.mü 543-572.p.

Szign.Mannheimer - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Mannheimer Géza rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.II.Magyarország.II.köt.1891.557.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

A keresztény hadak bevonulnak Buda várába 1686-ban. 13X19 cm. illusztráció Salamon Ferenc: Budapest története c. cikkéhez.id. mü 7-72.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Karl Herbel szönyegképe után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.51.p.

K.H. /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Buda és Pest a XIX. sz. elején. 13X19 cm. illusztráció Salamon Ferenc: Budapest története c. cikkéhez. id.mü 7-72.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

"Artaria"szines képe nyomán - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.55.p.

KH /?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Dodola, az "esőcsináló" leány. 13X19 cm. Illusztráció Hadzsics Antal: A délmagyarországi szerbek c. cikkéhez. id.mü 619-656.p.

Szign. U.P.1890 - KH sc. - Morelli G.F.i.

Predics Uros rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Allny.

U.m.III.Magyarország.II.köt.1891.445.p.

KH/?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Népi és régészeti motivumokból kezdőkép Hadzsics Antal: A délmagyarországi szerbek c. cikkéhez. id. mü 619-656.p.

Szign. Cserna - KH sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m.III.Magyarország.II.köt.1891.619.p.

KH/?/ M.D.K.

Budapest, 1891 körül.

Szerb eskövő. 13X19 cm. illusztráció Hadzsics Antal: A délmagyarországi szerbek c. cikkéhez. id.mü 619-656.p.

Szign. Szirmai - KH - Morelli G.F.i.

Szirmai Antal rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.III.Magyarország.II.köt.1891.634.p.

K.H. M.D.K.

Bp.1900.

Tiszai halászat. 13 x 19 cm. illusztráció Perényi Zsigmond: Ugocsamegye c.cikkéhez. id.mü 461-470.p.

Szign. Révész Imre - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Révész Imre rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m. 18.köt. Magyarország VI. 467.p.

K.H. M.D.K.

Bp.1900.

Felsőbánya. Szövegközti illusztráció Schönherr Gyula: Nagybánya és vidéke c.cikkéhez. id.mü 470-480.p.

Szign. Cserna. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 18.köt. Magyarország VI. 475.p.

K.H. M.D.K.

Bp.1901.

A József főherceg-barlang Rézbánya környékén. Szövegközti illusztráció György Aladár: A Bihar-hegység c.cikkéhez. id.mü 137-146.p.

Szign. Paur. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Paur Géza rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Magyarország VII. 143.p.

KH. M.D.K.

Bp.1899.

Beczkó vára. Szövegközti illusztráció Pasteiner Gyula: Épitészeti emlékek Felső-Magyarországon c. cikkéhez. id.mü 45-176.p.

Szign. Háry Gy. - KH sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 135.p.

K.H. M.D.K.

Bp.1899.

A bártfai városháza. 13 x 19 cm. illusztráció Pasteiner Gyula: Építészeti emlékek Felső-Magyarországon c.cikkéhez. id.mü 45-176.p.

Szign. K.H. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 153.p.

KH. M.D.K.

Bp.1896.

A pozsonyi városház tanácsterme. 13 x 19 cm. illusztráció Pasteiner Gyula: Építészeti emlékek Felső-Magyarországon c.cikkéhez. id.mü 45-176.p.

Szign. Dörre T. 1896. - KH. - Morelli G.F.i.

Dörre Tivadar rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 155.p.

K.H. M.D.K.

Bp.1899.

Handlova piaca. Szövegközti illusztráció Lovcsányi Gyula: Nyitramegye c.cikkéhez. id.mü 253-293.p.

Szign. H. - K.H. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 279.p.

KH M.D.K.

Bp.1897.

Nyitra. 13 x 19 cm. illusztráció Lovcsányi Gyula: Nyitramegye c.cikkéhez. id.mü 253-293.p.

Szign. Dörre T.897. - KH - Morelli G.F.i.

Dörre Tivadar rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 285.p.

K.H. M.D.K.

Bp.1899.

Trencsén városa és vára. 13 x 19 cm. illusztráció Lovcsányi Gyula: Trencsénmegye c.cikkéhez. id.mü 294-331.p.

Szign. H. - K.H. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 15.köt. Magyarország V. 325.p.

KH [?] M.D.K.

1901.Bp.

A krapinai barlang. Szövegközti illusztráció Hranilovic Henrik: Zagorje c. cikkéhez.id.mü 420–439.p.

Szign. O.Ivekovic – KH sc. – Morelli G.F.i.

Ivekovic Otto rajza után – – egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Áll. ny.

O.m.21.Magyarország.VIII.köt.1901.436.p.

K.H. M.D.K.

Bp.1901.

Tököly Száva. Szövegközti kép Hadzsics Antal: A szerbek jogviszonyai c.cikkéhez. Id.mü 80-88.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Ismeretlen rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m. 21. Magyarország VIII.köt. 1901. 85.p.

K.H. M.D.K.

Bp.19o1.

Brankovics György. Szövegközti kép Hadzsics Antal: A szerbek jogviszonyai c.cikkéhez. Id.mü 8o-88.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Ismeretlen rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m. 21. Magyarország VIII.köt. 19o1. 83.p.

KH. M.D.K.

Bp.19o1.

Szelistyei nők és férfiak. 19 x 13 cm. illusztráció Moldován Gergely: A románok c.cikkéhez. id.mü 4o9-432.p.

Szign. Pataky - KH. - Morelli G.F.i.

Pataky László rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m. 2o.köt. Bp.19o1. Magyarország VII. 419.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

Marokszedés. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: Tolnamegye c. cikkéhez. id.mü 267-291.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Feszty Árpád rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.279.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896.körül.

Koszoruvivő aratók. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Tolnamegye c. cikkéhez. id.mü 267-291.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Feszty Árpád rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.281.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

Tolnai németek. Szövegközti illusztráció Baksay Sándor: Tolnamegye c. cikkéhez.id.mü 267-291.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Kimnach László rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.13.köt,Bp.1896. Magyarország.IV.1283.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

A mohácsi piac. 13X19 cm. illusztráció Baksay Sándor: Baranyamegye c. cikkéhez.id.mü 322-360.p.

Szign. Cserna K. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.349.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

A szombathelyi székesegyház. Szövegközti illusztráció Balogh Gyula: Vasmegye c. cikkéhez.id.mü 361-394.p.

Szign. Cserna - K.H. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.369.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

Róka a Fertő mocsaraiban. Szövegközti illusztráció Rodiczky Jenő: Mosonmegye c. cikkéhez.id.mü 439-464.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Feszty Árpád rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.457.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896.körül.

A győri főreáliskola. Szövegközti illusztráció Francsics Norbert: Győrmegye c. cikkéhez.id.mü 465-486.p.

Szign. H. - K.H. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.481.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896.

Esztergom a Duna felöl. 13X19 cm. illusztráció Kőrösy László: Esztergom és környéke c. cikkéhez. id.mü 507-628.p.

Szign. H. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajuza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.511.p.

K.H./?/ , M.D.K.

Bp.1895.

Vitéz János siremléke az esztergomi székesegyházban. Szövegközti illusztráció Kőrösy László: Esztergom és környéke c. cikkéhez.id.mü 507-528.p.

895.

Szign. Dörre T. - K.H. - Morelli G.F.i.

Dörre Tivadar rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.519.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

A tihanyi félsziget. Kezdőkép Eötövs Károly: A Balaton tava c. cikkéhez.id.mü 577-600.p.

Szign. DT. - K.H. - Morelli G.F.i.

Dörre Tivadar rajza után K.H./?/ egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M. Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.577.p.

K.H./?/ M.D.K.
Bp.1896 körül.
Héviz fürdőtelep. Szövegközti illusztráció
Eötvös Károly: A Balaton tava c. cikkéhez.id.mü
577-600.

Szign. H. - K.H. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete.
Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.587.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

Héviz-tó. Illusztráció Eötvös Károly: A Balaton tava c. cikkéhez.id.mü 577-600.p.

Szign. H. - K.H. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.köt.Bp.1896.Magyarország.IV.587.p.

K.H. MDK.

Bp.19oo.

Az ipolysági megyeháza. Szövegközti illusztráció Sajó Sándor: Hontmegye c.cikkéhez. id.mü 61-91.p.

Szign. Cserna - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 69.p.

K.H. MDK.

Bp.1900.

Az ipolysági városháza. Szövegközti illusztráció Sajó Sándor: Hontmegye c.cikkéhez. id.mü 61-91.p.

Szign. Cserna - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.1900. Magyarország.VI.köt. 69.p.

K.H. MDK.

Bp.19oo.

Az ipolysági plébániatemplom. Szövegközti illusztráció Sajó Sándor: Hontmegye c.cikkéhez. id.mü 61-91.p.

Szign. Cserna - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 69.p.

K.H. MDK.

Bp.19oo.

A márianosztrai fegyház és a fegyencek. Szövegközti illusztráció Sajó Sándor: Hontmegye c. cikkéhez. id.mü 61-91.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Kimnach László rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 89.p.

K.H. MDK.

Bp.19oo.

Balassagyarmat. Szövegközti illusztráció Nagy Iván: Nógrádmegye c.cikkéhez. id.mü 1o7-137.p.

Szign. Cserna K. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 115.p.

KH. MDK.

Bp.19oo.

Dévény vára. Illusztráció Nagy Iván: Nógrád-megye c.cikkéhez. id.mü 1o7-137.p.

Szign. Cserna - KH.sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 119.p.

KH. MDK.

Bp.19oo.

Salgó vára. Illusztráció Nagy Iván: Nógrádmegye c.cikkéhez. id.mü 1o7-137.p.

Szign. Cserna - KH.sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 119.p.

KH. MDK.

Bp.19oo.

Hollókő vára. Illusztráció Nagy Iván: Nógrádmegye c.cikkéhez. id.mü 1o7-137.p.

Szign. Cserna - KH.sc. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 119.p.

KH MDK.

Bp.1897.

A pásztói templom. Szövegközti illusztráció Platthy Adorján: Hevesmegye mátrai része c.cikkéhez. id.mü 195-216.p.

Szign. Cserna 97. - KH - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 2o3.p.

KH MDK.

Bp.1894.

Az aggteleki barlang nagyfolyosója a Minerva-sisakkal. Szövegközti illusztráció Schmidt Attila: Gömörmegye c.cikkéhez. id.mü 137-181.p.

Szign. Kacziány Ödön 894. - KH - Morelli G.F.i.

Kacziány Ödön rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 153.p.

K.H. MDK.

Bp.19oo.

A kassai Szent Erzsébet székesegyház a Forgách utcánál. 13 x 19 cm. illusztráció Király Pál: Abauj-Tornamegye c.cikkéhez. id.mü 239-274.p.

Szign. H. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 271.p.

KH MDK.

Bp.19oo.

A Vörös-klastrom. Szövegközti illusztráció Horvay Ede: A Szepesség és a Magas-Tátra c. cikkéhez. id.mü 275-324.p.

Szign. Mednyánszky - KH sc. - Morelli G.F.i.

Mednyánszky László rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 299.p.

K.H. MDK.

Bp.19oo.

Lubló vára. 13 x 19 cm. illusztráció Horvay Ede: A Szepesség és a Magas-Tátra c.cikkéhez. id.mü 275-324.p.

Szign. Mednyánszky - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Mednyánszky László rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 3o3.p.

K.H. MDK.

Bp.19oo.

Aratók. 13 x 19 cm. illusztráció Platthy Adorján: Hevesmegye mátrai része c.cikkéhez. id.mü 195-216.p.

Szign. Aggházy Gy. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Aggházy Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 2ol.p.

KH. MDK.

Bp.1900.

Kapi vára. Szövegközti illusztráció Berzeviczy Albert: Sárosmegye c.cikkéhez. id.mü 325-362.p.

Szign. H. - KH.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m.18. Bp.1900. Magyarország.VI.köt. 333.p.

KH. MDK.

Bp.19oo.

Munkács vára. 13 x 19 cm. illusztráció Lehoczky Tivadar: Beregmegye c.cikkéhez. id.mü 417-437.p.

Szign. Paur G. - KH.sc. - Morelli G.F.i.

Paur Géza rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország.VI.köt. 419.p.

KH. MDK.

Bp.1900.

A késmárki harangtorony. Szövegközti illusztráció Horvay Ede: A Szepesség és a Magas-Tátra c. cikkéhez. id.mü 275-324.p.

Szign. Háry Gy. - KH.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir. Állny.

O.m.18. Bp.1900. Magyarország.VI.köt. 313.p.

K.H./?/ M.D.K.

1893 körül, Bp.

A közlekedés c. freskó a Keleti p.u. előcsarnokában. 13X19 cm. illusztráció Keleti Gusztáv: Szobrászat és festészet c. cikkéhez.id.mü 413-470.p.

Szign. Than Mór - K.H. - Morelli G.F.i.

Than Mór freskója után - - egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.449.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Szent Erzsébet. 19X13 cm. illusztráció Keleti Gusztáv: Festészet és szobrászat c. cikkéhez.id.mü 413-470.p.

Szign. Liezenmayer S. - K.H. - Morelli G.F.i.

Liezenmayer Sándor festménye után - - egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M. Kir. Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.427.p.

K.H./?6 M.D.K.

1893 körül.

Hunyadi László a ravatalon. Szövegközti illusztráció Keleti Gusztáv: Festészet és szobrászat c. cikkéhez. id.mü 413-470.p.

Szign.K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Madarász Viktor festménye után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Áll. ny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.435.p.

K.H. /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Jókainé. Szövegközti illusztráció Paulay Ede: A magyar szinészet. c. cikkéhez.id.mü 339-378.p.

Szign. K.H. - Morelli G.F.i.

Barabás Miklós rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.367.p.

KH/?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Madách Imre. Szövegközti illusztráció Váczy János: A magyar irodalom c. cikkéhez.id.mü 245-338.p.

Szign. Roskovics - K H.sc. - Morelli G.F.i.

Roskovics Ignác rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.311.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Arany János. 19X13 cm. illusztráció Váczy János: A magyar irodalom c. cikkéhez.id.mü 245-338.p.

Szign. Roskovics - K.h.sc. - Morelli G.F.i.

Roskovics Ignác rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.321.p.

KH /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

A régi Nemzeti Szinház. Kezdőkép Paulay Ede: A magyar szinészet c. cikkéhez. id.mü 339-378.p.

Szign. Roskovics - KH sc. - Morelli G.F.i.

Roskovics Ignác rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.339.p.

KH /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Moór Anna színésznő. Szövegközti illusztráció Paulay Ede: A magyar színészet c. cikkéhez.id.mü 339-378.p.

Szign. Roskovics - KH sc. - Morelli G.F.i.

Roskovics Ignác rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny. Donát János festménye nyomán.
O.m.9.k.Magyarország.III.1893.343.p.

KH /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Déryné.Szövegközti illusztráció Paulay Ede: A magyar szinészet c.cikkéhez.id.mü 339-378.p.

Szign.Radó Sámuelné Hirsch Nelly - KH sc. - Morelli G.F.i.

Radóné Hirsch Nelly rajza után - - egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.347.p.

KH /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Kántorné.Szövegközti illusztráció Paulay Ede: A magyar szinészet c. cikkéhez.id.mü 339-378.p.

Szign. Rottefeldné Hirsch Nelly - KH - Morelli G. F.i.

Rottefeld /Radó/ Sámuelné Hirsch Nelly rajza után - - egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.353.p.

KH /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Bpi rendőrök. Szövegközti illusztráció Jókai Mór: Budapesti élet c. cikkéhez. id.mü 119-168.p.

Szign. KH sc. - Morelli G.F.i.

Kimnach László rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

0.m.9.k.Magyarország.III.1893.161.p.

KH/?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Kisfaludy Sándor. Szövegközti illusztráció Váczy János: A magyar irodalom c. cikkéhez.id.mü 245-338.p.

Szign.Cserna K. - KH. - Morelli G.F.i.

- - egyszinü fametszete Cserna Károly rajza után. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.289.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Volkmann Róbert. 19X13 cm. illusztráció Káldi Gyula: A világi zene c. cikkéhez. id.mü 392-412.p.

Szign. Roskovics - K.H. - Morelli G.F.i.

Roskovics Ignác rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.mó9.k.Magyarország.III.399.p.

KH. /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Liszt Ferenc. 19X13 cm. illusztráció Káldi Gyula: A világi zene c. cikkéhez.id.mü 392-412. p.

Szign. Roskovics - KH. - Morelli G.F.i.

Roskovics Ignác rajza után - - egyszinü fametszete.Készült.Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.395.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Az Operaház diszlépcsője. 19X13 cm. illusztráció Káldi Gyula: A világi zene c. cikkéhez.id.mü 392-412.p.

Szign. Dörre T. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Dörre Tivadar rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.All. ny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.409.p.

KH /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Kölcsey Ferenc. Szövegközti illusztráció Váczy János: A magyar irodalom c. cikkéhez.id.mü 245-338.p.

Szign. Cserna K. - KH. - Morelli G.F.i.

Cserna Károly rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Áll. ny. Ensle Anton festménye nyomán.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.295.p.

К.Н./?/

K.H./?/ M.D.K.

1893 körül.Bp.

Nyugvó Psyche. Szövegközti illusztráció Keleti Gusztáv: Festészet és szobrászat c. cikkéhez.id.mü 413-470.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Brocky Károly festménye után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.441.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Deák Ferenc szobra. 19X13 cm. illusztráció Keleti Gusztáv: Festészet és szobrászat c. cikkéhez.id.mü 413-470.p.

Szign. NR.91. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Huszár Adolf szobra után Nádler Róbert rajza nyomán - - egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.463.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Siremlék. Szövegközti illusztráció Keleti Gusztáv: Festészet és szobrászat c. cikkéhez.id.mü 413-470.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Zala György szobra után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.467.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

Gépgyáir kéreköntő-mühely. Illusztráció Lukács Béla: Budapest ipara és kereskedelem c. cikkéhez.id.mü 471-500.p.

Szign. Dörre T. - H.K.sc. - Morelli G.F.i.

Dörre Tivadar rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.474.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

A Kőhegy. Szövegközti illusztráció Thirring Gusztáv: Szent-Endre és Visegrád vidéke. c. cikkéhez.id.mü 551-564.p.

Szign.Háry Gy. - K.H. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.557.p.

KH /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

A fiumei városi szinház. Szövegközti illusztráció Kenedi Géza: Fiume és kerülete c. cikkéhez. id.mü 565-6o&.p.

Szign. NL - KH - Morelli G.F.i.

Nádler Róbert rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.579.p.

K.H. /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

A fiumei kikötő. Szövegközti illusztráció Kenedi Géza: Fiume és kerülete c. cikkéhez.id. mü 565-604.p.

Szign. H. - K.H. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

o.m.9.k.Magyarország.III.1893.587.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

A magyar tengerészeti hatóság épülete. Szövegközti illusztráció Kenedi Géza: Fiume és kerülete. c. cikkéhez.id.mü 565-604.p.

Szign. H. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.593.p.

K.H. /?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

A fiumei tengerészeti akadémia. Szövegközti illusztráció Kenedi Géza: Fiume és kerülete c. cikkéhez. id.mü 565-604.p.

Szign. H. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.595.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1893 körül.

A Városligeti jégcsarnok és pálya. Szövegközti illusztráció Jókai Mór: Budapesti élet c. cikkéhez. id.mü 119-168.p.

Szign. Vágó K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Vágó Pál rajza után - - egyszinü fametszete.Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.9.k.Magyarország.III.1893.135.p.

K.H. /?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

A pozsonyi Ferenc József hid. Szövegközti illusztráció Gonda Béla: A magyar Duna c. cikkéhez. id.mü 17-84.p.

Szign. h. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után - - egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.k.Magyarország.IV.1896.23.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

A bagoméri zárgát. Szövegközti illusztráció Gonda Béla: A magyar Duna c. cikkéhez.id.mü 17-84.p.

Szign. H. - K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után K.H./?/ egyszinüfametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Állny.

O.m.13.k.Magyarország.IV.1896.31.p.

K.H./?/ M.D.K.

Bp.1896 körül.

A Dráva beömlése a Dunába. Szövegközti illusztráció Gonda Béla: A magyar Duna c. cikkéhez.id.mü 17-84.p.

Szign. K.H.sc. - Morelli G.F.i.

Paur Géza rajza után K.H./?/ egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében.M.Kir.Á llny

O.m.13.k.Magyarország.IV.1896.47.p.

K.K.A. mester

az 1568. évi tordai országgyülést ábrázoló festmény

TARR László: Székely templom az udvaron. = Heti Budapest, III. .évf. 1.sz. 1991 15.p. ill.

Bp. IX. Hőgyes Endre u.3.

K.N. MDK

8 órai Ujság, é.n.

Micsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

MDK

K.N.

8 órai Ujság. é.n., 95x62 OSZK 133

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 30.l.

KK. MDK.

Bp.19oo.

Aranyosmarót. Szövegközti illusztráció Ruffy Pál: Barsmegye c.cikkéhez. id.mü 29-61.p.

Szign. Háry Gy. - KK.sc. - Morelli G.F.i.

Háry Gyula rajza után -- egyszinü fametszete. Készült Morelli Gusztáv müintézetében. M.Kir.Állny.

O.m.18. Bp.19oo. Magyarország. VI.köt. 39.p.

Ez a festő monogramja:

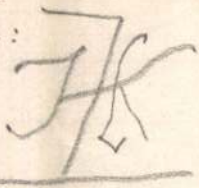

K. L.

festő

835

N 47

jelzésű kép Nyári Jenő tulajd.
Villányi út 5.

A fiszt arckajs hátán

„Johann Gruber

Ofen 25 July 1835"

Ez az átrázolt neve

Ungvári mika,
alighan Bécsben
tanult

16684-88. Posner, Budapest.

VÁLLALKOZÓK KÖZLÖNYE

ÉS

MAGYAR ÉPITŐK LAPJA

Tizennegyedik évfolyam. 26. szám. Budapest, 1908. junius 24-én

Előfizetési felhivás.

1908. évi julius hó 1-től uj előfizetést nyitunk lapunkra és tisztelettel kérjük az esedékes előfizetéseknek mielőbbi megujitását, hogy a lap szétküldése zavartalanul eszközölhető legyen.

Bécs város uj épitőszabályzata.

Irta: *Kabdebó Gyula.*

A bécsi épitőszabályzat, illetőleg annak az a tervezete, amelyet most az utolsó fórumok tárgyalnak, hogy aztán a császárváros jövendő épitkezéseinek hosszú évekre méltó keretéül szolgáljon, a legtökéletesebb alkotások egyike. Az eddigi bécsi szabályzat, amely a budapestinek is például szolgált, a modern haladásnak valóságos kerékkötője volt. De évtizedek mulasztását pótolja az uj. A reformálás nem olyan bátortalan és tökéletlen módon történt, amint azt a mienk ujjáalkotásának példája mutatja. A bécsiek egy csöppet sem idegenkedtek attól, hogy régi szabályzatuknak legmegszokottabb tételeit kimélet nélkül elvessék, amikor látták, hogy azokat a jelenkor igényei, épitőanyagai és lakásviszonyai alkalmatlanokká és avultakká teszik. Az uj tervezetben a legradikálisabb törekvéseket látjuk. Tulszárnyalja szabadelvüség szempontjából majdnem valamennyi épitő irányt, és ha kifogást tehetünk ellene, talán csak az egyetlen az, hogy tulságosan sok szabadságot enged a §-ok között való magyarázatra. De ez sem hiba, hogyha a törvénymagyarázókat komoly és haladás iránt érzékkel biró, modern technikusok közül válogatják, mert legalább az az előnye van ennek, hogy az előre nem látható találmányok és felfedezések közvetlenül helyet tudnak találni az épitő iparban és a szerkezetek eltolódása minden zökkenés nélkül, természetes módon önmagától történhetik meg. Az ilyen liberális szabályzat nem azért enged meg valamit, mert az véletlenül a tételes törvény pontjainak megfelel, hanem azért, mert jó és tökéletes, és igy nem a bürokratizmus fejlődésére, hanem az eleven életnek érvényesülésére ad alkalmat.

A bécsi épitőszabályzat fő elvei között a legfontosabbak egyike a magántulajdon érinthetetlensége. A magántulajdonnak tökéletes és legszabadabb kihasználása, a benne rejlő anyagi erők kifejlesztése, vagyis azoknak legfokozottabb jövedelmeztetése az egyik cél, amelyet elérni szándékozik olyan határok között, amelyeket annak az általános közérdek szab. Nem gátolja a magántulajdon értékesedését, de korlátokat vet eléje ott, hol a közjólétet veszélyeztethetné, vagy pedig ahol ez más tulajdon rovására történnék. És éppen ebben áll a nehézség: ugy korlátozni a magántulajdon kihasználását, hogy az a közérdekbe ne ütközzék.

A most érvényben lévő szabályzat 1883. óta van életben, 1890-ben egy kisebb pótlékkal bővitették és azóta rajta semmi változás nem történt. A mult század folyamán azonban igen sokszor kapott Bécs ujabb és ujabb épitőszabályzatot, amelyeknek legrégibbje 1829-ből való. A következők 1838., 1859. és 1868-ban keletkeztek. A legujabb szabályzat három főszakaszból áll. Az első a szabályozások törvényeit, az utak, terek és telkekkel szemben való eljárást tüzi ki három fejezetben, 31 pontban. A második főszakasz az épitkezést magát szabályozza; ennek öt fejezete van és a 32—100-ig terjedő pontokat tartalmazza. A harmadik főszakasz végül az épitő hatóságokról és a hatósági eljárásokról szól, egy fejezetben és a 100—115-ig terjedő pontokban.

Az egész törvény tehát 115 §-t foglal magában és igy a budapestinek 380 §-ával szemben szüknek tünik föl. A dolog azonban nem egészen igy áll, mert a bécsi szabályzat §-ai néha oldalakra menő terjedelmüek és bennök a rendelkezések egész sora követi egymást ugy, hogy tulajdonképen sokkal bővebb és mindenesetre tetemesen alaposabb a mienknél.

Az első főszakasz első fejezete a városszabályozásról szól. Megállapitja az általános szabályozási tervnek méreteit 1 : 3000-ben (a budapesti 1 : 5000-ben), tehát oly mértékben, amely elegendő nagy arra, hogy már a telkek formáját is megszabja. A telkek tervének mértéke 1 : 1440-el ugy a külső, mint a belső városrészekben, (a mienk külvárosokban 1 : 1440, belvárosokban 1 : 720), ami telekterveknél meg is felel és a tervtárakat tulságos anyagtömeggel nem terheli meg. A fejezetnek egyik legelső pontja utasitást ad a községi képviseletnek az általános szabályozási és épitkezési terv megállapitására, amely nélkül csak némileg is kielégitő városfejlesztés teljességgel lehetetlen. Pontonkint megadja ennek a tervezetnek követelményeit is. Kivánja benne az utcai és épitési határt (ez a kettő nem ugyanaz, mert például a villaövezetben az épitési határ az utcai határ mögé esik az előkert következtében), az utcák keresztszelvényeit, a vasut és folyó forgalmi középpontjait és vonalait, az épitési övezeteket különös tekintettel az ipari és kereskedelmi városrészek kijelölésére, a nyilvános területeket, kerteket, temetőket, gyermek-játszóhelyeket, katonai célokra szükséges területeket, emlékeket, és egyes föntartandó tájakat, a telkeknek müvészi formáját, főleg azokét, amelyek a város képére lényeges befolyással vannak és végül a végleges nivómagasságokat, különös tekintettel arra, hogy a vizállások emelkedhetnek.

A szabályozási terv tartalmának megállapitása után a tervnek alapelvei jönnek sorra, amelyeket nagy körültekintéssel tüz ki a szabályzat. A következők a legfontosabbak közülök:

1) Az utcák és utak helyzetében a nyugat-keleti irányt lehetőleg kerülni kell. Ennek a követelménynek az a célja, hogy az utak észak-déli irányitása következtében a házak utcai és udvari homlokzatai lehetőleg kelet-nyugati fekvést kapjanak, amit ma a hiegienikusok több buzgósággal, mint helyességgel követelnek. Az ujabb kutatások azt mutatták, hogy a keleti, vagy nyugati homlokzatok előszeretete jogosulatlan, és viszont az északi vagy déli fekvésü homlokzatok kizárása nem indokolt. Igaz, hogy a kelet-nyugati homlokzatokon hosszabb ideig tart a napsütés, mint az észak-délieken és sohasem oly heves, mint például a délin, ezzel szemben azonban a kelet-nyugati homlokzatok szobái tavasztól őszig majdnem türhetetlen melegek, mert azokat a napfény az egész nap folyamán éri és viszont télen alig kapnak napot. Az észak déli homlokzatok közül a déli ugyan erős napnak van kitéve, ám csak igen rövid időre és ekkor is hüvösek maradnak a szomszédos, tehát északi szobák, de még télen is elegendő napot kapnak a déli homlokzatok a közegészség szempontjából. A kelet-nyugatnak forduló helyiségeknél nyár folyamán hüvös szobák soha sincsenek és igy a nagyvárosokban szinte elviselhetetlen kánikulai forróság ezekben a lakásokban menedék nélkül sujtja a lakókat. A bécsi szabályzat azonban, miután ezek a fölsorolt indokok csak legujabban kezdenek az általánosan elismert igazságok közé kerülni, kénytelen volt a technikusok mögött járó higienikusok szájaize szerint rendelkezni és azért a kelet-nyugati homlokzatfekvést előirni.

2) A telektömböket ugy kell megszabni, hogy azok a gyakorlati épitkezés igényeinek megfeleljenek. Bizonyára ez alapon kivánják elkerülni a bécsiek azt az előnytelen telekfelosztást, amely Budapesten szokásos és amely szerint a telek utcai homlokzati vonala 10, 15 stb. ölekben van megszabva, holott éppen a 8 vagy 12 öl volna helyes. Az előbbi egy udvari traktusra teljesen elég, kettőre pedig a 10 öles elégtelen. Kettős udvari traktusnak legelőnyösebb telekszélessége a 12 öl, ahol két szép utcai lakást lehet a lépcsőháztól jobbra és balra beosztani és igy az alapterületet lehető leggazdaságosabban kihasználni.

3) Az utcák szélessége a fővonalakon 24—33 méterre van téve; kivételek a diszutak, amelyek szükség szerint méretezhetők. A mellékutcákat, ha előkertes házak épülnek rajtuk 8 méterre, ha pedig zárt sorban épülnek ki, 10 méterre teszi a szabályzat.

4) A tulságos hosszuságu egyenes utvonalak kerülendők, zsákutcák tervezése meg nem engedhető. (A Rákos felé meghosszabbitott Andrássy-ut ennek alapján semmi esetre sem nyerné meg a bécsiek tetszését és igy jogosan gondolkozhatunk rajta, vajjon valóban olyan nagyhatásu volna-e az, amint sokan állitják.)

5) Szabad terek és nyilvános ültetvények, templomok és iskolák számára szánt területek már előre kijelölendők.

6) Az előkertek zárt sorban való épitkezésnél legalább 7 méter, szabad épitkezésnél legalább 5 méter mélyek legyenek.

7) Városi érdekekből megtiltható egyes utvonalaknak kétoldali beépitése.

8) Müvészi becsü és történelmi értékü müemlékek, valamint átmeneti alkotások kimélendők.

A következő tétele ennek a fejezetnek az épitési övezetekről szól. Az uj szabályzat szerint Bécs városa *hat épitési övezetre* fog oszlani. Amint látszik tehát Budapestnek négy épitési övezetre való beosztása valóban kevés, mert éppen azokra a szerkezeti és telekkihasználási könnyitésekre nem ad alkalmat, amelyeket a modern higiéna és az épités drágasága napról-

Mázoló- és ércfényező- (akár uj, akár renoválási) **munkákra vállalkozik** HAJNAL (Honig) MIKSA Budapest, VII., Dembinszky-u. 34 TELEFON: 101—97.

TEICHNER ÁDÁM
vasszerkezet, mű- és épület-lakatos
BUDAPEST, VII., HÁRSFA-UTCZA 61. sz.

Készit: **épületvasszerkezetet, mükovácsolásokat, kapu, kandalló és bronz-munka különlegességeket.**

A milanói kiállitáson két arany éremmel, **a pécsi orsz. kiállitáson** nagy állami ezüst éremmel kitüntetve.

„URANIT“ olajvizelő egy darabból, vizöblités nélkül, szagtalan.

FÉM-CEMENT mint öntési anyag, három szinben.

Vegyészeti gyár AUNER és Társa Medgyes.

Ügynökök kerestetnek.

napra jobban követel. A bécsi első épitési övezet a belvárost foglalja magában, tehát az üzleti házak területét. A második a 2—10-ig menő kerületeket, vagyis a régi külvárosokat, tehát az előkelők, jómóduak számára épitett ugynevezett luxus-bérházak területét. A harmadik övezet a többi kerületeket, az ugynevezett nagy Bécset öleli föl, vagyis átlagosan tekintve a normális, egyszerü bérházat, tehát a polgárság zömének lakóterületét. A negyedik övezet a villák számára van föntartva, az ötödik a város határához közel a mezőgazdasági vidéket, végre a hatodik a külön kijelölt gyári és ipari városrészt foglalja magában. Gyárépületek ugyan szükség esetén a negyedik és ötödik, a villa és gazdasági övezetben is épithetők, de csak különösen meghatározott esetekben. Az épitkezés az első három övezetben, tehát az üzleti, a luxus-bérház és az egyszerü bérház övezeteiben zárt sorban az utcavonalra emelt homlokzatokkal történik. A második három övezetben az u. n. szabad épitési mód kötelező, előkertekkel és oldalkertekkel. De gondoskodik a szabályzat olyan épitkezési módról is, amely szerint kisebb épületcsoportok egy födél alá tehetők, vagyis a *bérvilla* és a kettős villa létesitése az uj szabályzat szerint biztositva van. Egy másik pont a *munkáslakóházak* épitését engedi meg az u. n. block-rendszerben, amely eddig e téren a legolcsóbbnak bizonyult. Ezek a munkásbérházak szükség esetén zárt sorban is épithetők, ami ismét az olcsóságnak egyik előmozditója. Az emeletek számát itt tisztára az épitési övezet és az utca szélessége szabja meg, tehát nem a holt betü, hanem a szakértőknek a szükségletekhez szabott alapos megfontolása. Kiterjed a szabályzat figyelme a Németországban most már elterjedt közös udvarok és belső kertek kérdésére is, amelyeknek létesitésére nézve a legnagyobb szabadságot adja.

A fejezet utolsó §-a az általános szabályozási tervről foglal magában intézkedéseket meglehetős terjedelmesen és az összes jogi szempontok figyelembe vételével.

Az első főszakasz második fejezete az utcákról és telkekről szól. Mindenekelőtt megállapitja a fogalmaknak és műszavaknak jelentőségét, hogy azután azokra a további tárgyalások folyamán ismételve hivatkozhassék. Itt különbözteti meg a *telekhatártól az épitési határt*, amely a helyesen megállapitott szabályzatokban nem azonos fogalom, mert a higienikus és esztetikai okokból a beépitési határ igen gyakran nem esik össze a telekhatárral. Ebből a körülményből azután egy csomó intézkedés következik: itt találunk kikötéseket arra az esetre, hogyha az épitési határ bele esik a telekhatárba, ami a zárt sorban való épitkezésnél történik. Kiterjeszkedik a szabályzat a homlokzat különböző kiugró részeire, kezdve a lábazaton egészen a főpárkányig. A pincéknek a járdán keresztül való világitásáról is van szó, aminek engedélyezése és igy a nálunk teljesen eltiltott Luxfer-világitó aknák létesithetése tisztán attól függ, hogy azok a közlekedést ne akadályozzák. Az egész pontnak főelve, hogy lehető engedékenységet mutasson mindazon szerkezetekre, amelyek akár a háztulajdonosra, akár a lakókra hasznosak és előnyösek, viszont megtiltson minden olyan különlegességet, ami fölösleges vagy luxusdolog. Ugyanezek a részletezések ismétlődnek a következőkben azokra az esetekre, amidőn a telek határa nem esik össze a beépitési határral, tehát az előkertes épitési módra. A kivételes intézkedéseket olyformán állapitja meg a szabályzat, hogy azok mindig csakis a kikötések enyhitésére és igy az épitkezés megkönnyitésére szolgáljanak.

Az ajtók-, ablakok-, lépcsőházaknak az utcára való kinyulása és az előkert nyer szabályozást a következő pontban, majd egy külön szakaszban az utcára nyiló udvarok, az u. n. Cours d'Honneurök dolga. amelyek napjainkban szokásosak kezdenek lenni és jogosan követelnek az épitőszabályzatban különleges bánásmódot. Mindezekre csak egy fontos kikötés van, az, hogy a parkozások és fásitások sem a saját épületet, sem a szomszédosat el nem sötétithetik.

A következő §§ ok az épitőszabályzatnak nem szorosan vett szerves részei s olyan intézkedéseket foglalnak magukban, amelyek sokkal inkább a hatóság szerepére vonatkoznak, mint magánosokra. Itt találjuk ugyanis tárgyalva az utaknak és utcáknak kiképzését és fentartását, a csatornázást és azokat a költségmegállapitásokat, amelyekkel a telektulajdonosok ezekhez járulni tartoznak. A még ki nem épitett utcákra nézve természetesen külön szabályok szólnak, mert ott, amint az helyes is, az összes közlétesitmények az utcák telektulajdonosait terhelik. Igen fontos elvet állapit meg az uj szabályzat: hogy bárminemü telek-csoport fölosztását olyan esetben, ahol az a város fejlődésére fölösleges, a város hatósága minden további indokolás nélkül megtilthatja. Mindenesetre elegendő lesz ez a pont arra, hogy a nagyvárosokban elhatalmasodott telekspekulációnak és az ezzel kapcsolatos fölösleges parcellázásoknak végét szakitsa.

A *harmadik fejezet* az épitési telkekről szól. Mindenekelőtt megállapitja, hogy nem minden telek egyszersmind épitési telek, azaz nem minden telektulajdonosnak van joga ahhoz, hogy telkét beépitse. Ez ismét uj elve az épitőszabályzatnak és ha sok vitára is fog alkalmat adni, igen nagy előnyöket is nyujt. Az épitési telek kellékei között a legelső és legszembetünőbb kikötés, hogy az szellős és világos épület emelésére alkalmas legyen. *Teljesen mellőzi a szabályzat mindenféle telekminimumnak megadását.* Bécsben tehát ezentul nem lehet beszélni kicsiny vagy nagy telekről, legföljebb alkalmas vagy alkalmatlan házhelyről. Az épitkezés drágaságának és polgári családi lakóház telepek keletkezésének minden városban épen a telekminimum követelése vetett határt. Mindenütt, ahol nem volt telekminimum vagy legalább is nagyon alacsonyra volt az téve, alakultak ilyen családi lakóház-telepek a középosztály számára is, de mindenütt, hol a telek minimum magas volt, csakis gazdagoknak jutott az a szerencse, hogy a saját házukban lakhassanak. A bécsi szabályzat nem csupán a családi házak szempontjából könnyiti meg a telkek fölapritását, hanem a bérház vidékeken sem tesz fölösleges kikötéseket. Az épitési telek legkisebb szélességét 5 méterben szabja meg, vagyis az olyan telken, ahol a kapubejáraton vagy lépcsőházon kivül még egyetlen szoba beosztható, már lehet bérházat is épiteni. Igy a nálunk szokásos soklakásu bérházak helyett egész utcasorokban létesülhetnek olyan bérházak, ahol emeletenkint egy-egy lakás van, ami tehát a családi lakóházhoz való közeledésnek egyik módozata. De bármily szabadelvü is ebben a pontban a szabályzat, még sem hiányos, mert kiköti, hogy a tulságos ferde és igy roszszul fölosztott telkeknél az épités megtiltható mindaddig, amig azok tulajdonosai egymásközt való megegyezéssel jó és helyes parcellázást csinálnak.

A telkek kellékeinek utolsó kikötései a telekcsoportokról szólnak és módot nyujtanak arra is, hogy eredetileg csupán fogyatékosan beépithető telkek, tulajdonosaik beleegyezésével összekapcsoltassanak és igy jövedelmezővé tétessenek. Az összekapcsolt telkeken való épitkezés más korlátnak nincsen alávetve, minthogy a közös épületrészleteknek a különböző tulajdonosok telkeire való bekebelezése, vagyis az u. n. szolgalmi jog biztositása megtörténjék.

Az épitőszabályzat *második főszakasza* az épületek dolgairól szól. Az *első fejezet* az épitési engedélyt tárgyalja. Részletesen kiterjeszkedik az engedélyt korlátozó szabályokra tételesen fölsorolja mindazon épitkezéseket, amelyeknél épitő engedélyre van szükség és külön azokat, amelyek létesitése épitési engedély nélkül egyszerü bejelentésre megkezdhető és végül azokat, amelyeknek munkába vételéhez még csak ilyen bejelentésre sincs szükség. Ez a hármas beosztás az eddigi szokásos kettestől eltérőleg sok előnyt nyujt. Amig eddig minden, csak kicsit épitésjellegü munka már engedélyhez volt kötve és csupán a lakások karbantartására szükséges legapróbb változások történhettek hatósági beavatkozás nélkül, a bécsi szabályzat igen helyesen megkülönböztet egy középső fokot, amelybe a készen álló épületeknek majdnem minden átalakitási, tatarozási és karbantartási munkája esik, amelyhez tehát az oly sok vesződséggel járó épitőengedelem nem szükséges. Viszont ezekben az esetekben is módja van a hatóságnak az ellenőrzést gyakorolni, mert a munkák meg-

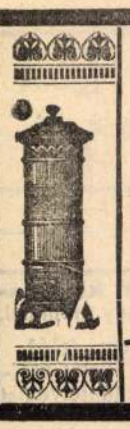

Eredeti Meidinger rendszerü szabályozó-, töltő és szellőző kályhák minden kivitelben.

BUDAPEST és BÉCS

EHRLICH J. és H. Meidinger kályhagyára.

Központi légfütések.
Meidinger caloriféres-ek cserépburkolatban.
Cs. és kir. kiz. szabadalm.
Siemang-Ehrlich-féle kaszárnya kályhák.

BUDAPEST, IX. ker., Lónyay-utca 15. szám.

SZABADALMAZOTT
PARAFAKŐGYÁR
részvénytársaság
EZELŐTT:
KLEINER és BOKMAYER
IGAZGATÓSÁG VIII., FŐHG. SÁNDOR-TÉR 4.
TELEFON 60—33. Gyár: KŐBÁNYA. TELEFON 50—61.
IGAZGATOSÁGI és MÜSZAKI IRODA: TELEFON :67-25.

Szabadalmazott „EMULGIT“ parafakőszigetelő-anyag, Shedtetők, facementtetők, mansardtetők, hideg és vékonyfalak burkolására. Könnyü hangfogó-válaszfalak. Hütők, jégvermek, sörraktárak, borpincék szigetelése. Padlószigetelés nedvesség ellen. Transportabilis épületek tervezése. Hang- és hőszigetelő parafakőszerkezetek, vas- és favázas parafakőrendszerü épitkezések.

Gőz, meleg és hideg vizvezetékek és készülékek szigetelése. Tulhevitett vezetékek szigetelése szabadalmazott „THERMALIT“ anyaggal.

Müszaki iroda a parafakőanyag célszerü alkalmazására vonatkozó tervezések kivitelére.

kezdését be kell jelenteni. Olyan esetekben azután, ahol az ellenőrző városi tisztviselő aggályokat lát, követelheti az illető munkára a szabályszerü épitési engedelemnek kieszközlését. Ezek a könnyitések végeredményben oda vezetnek, hogy a hatóságok figyelme egészen helyesen leginkább az uj épitkezések felé fog fordulni és viszont az épittetők az uj épületek emelésénél szorittatnak a munkálatok tökéletes kivitelére. Lényegtelen ügyekben pedig sem a hatóság, sem a magánosok fölösleges munkára kényszeritve nem lesznek.

Az engedélyezési eljárás külön szakaszában találjuk a felelős szakértő kérdését tisztázva. Az épitkezésnél *öt ügyfelet* különböztet meg az uj törvény: az épitési engedély benyujtóját, az épitési terv készitőjét, egyes különleges tervrészletek felelős szakértőjét, az épitésvezetőt és a telektulajdonost. Uj a tételben az épitési terv szerzőjének és a terv egyes részei szerzőjének elválasztása, a mi indokolását találja az épitőszakmában az utóbbi időben speciálizálódott menyezetszerkesztő vállalkozókban, akiknek munkájáért természetszerüleg más nem viselheti a felelősséget. A tervezet készitője a terv helyességéért, az épitőszabályzatok betartásáért, az épitőanyagok megengedett igénybevételéért és a művészi kiképzésért szavatol. Mindezen felelősségek alól az épitési engedélylyel sem szabadul és felelőssége meg nem szünik akkor sem, ha a jóváhagyott tervtől el nem tér, de dacára ennek kifogások merülnek föl az épitkezés ellen. Az engedélyezési eljárásban a szóbeliségnek fokozottabb kiterjesztését találjuk, mert a szabályzat kiköti, hogy a terv tárgyalására az engedélyt kérő, a terv szerzője és az épitésvezető meghivandók, ami csak olyankor mellőzhető, ha teljesen lényegtelen épitkezésről van szó. E tárgyalások alatt kell a szomszédokkal is megegyezni, ha azok bárminemü kifogást tesznek az engedély ellen. Olyan esetekben, amidőn semmiféle akadály nem merül föl, a hatóság legfölje*bb* 14 nap alatt az engedélyt kiadni köteles. Az épitkezés a hatósági kitüzés előtt meg nem kezdhető, az épitkezés alatt az összes tervek a helyszinén megtekinthetők legyenek. Az épitőengedély két év alatt elévül, de minden külön kérvény nélkül egyszerü bejelentéssel még egy esztendeig meghosszabbitható.

A *második fejezet* a higienikus intézkedéseket tartalmazza. A bécsi szabályzat lesz az első, a mely teljesen különálló szakaszt szentel ennek a rendkivül nagyfontosságu kérdésnek. Méltó dicsérete ez a tervezet készitőinek és diadala a higienikusoknak, akik már évtizedek óta sürgetnek maguknak az épitkezések dolgában nagyobb szerepet, de ezt tudtunkkal ez alkalommal birták először biztositani. A lakóhelyiségek egészségügyi követelményeit állapitja meg a szabályzat legelőbb és már a kezdő sorokban igen radikális intézkedést tartalmaz, a midőn megszabja, hogy a helyiség rendeltetésének megállapitását a hatóság saját belátása szerint végzi, a tervbe tett bejegyzésektől függetlenül. Ez a mód alkalmas arra, hogy megszüntesse azokat a visszaéléseket, a melyek a lakásuzsora támogatására történnek, amikor apró helyiségeknek létesitését ugy erőszakolják keresztül, hogy azoknak rendeltetésére nézve a hatóságot félrevezetik. A budapesti bérház-terveknek kamrául szereplő és cseléd-szobának használt sötét és fülledt fülkéi kiáltó bizonyságai az ilyen rosszhiszemü megtévesztésnek. Ha a jóváhagyó hatóság szabad kezet nyer, ugy fölismerve a félrevezetési szándékot, az ilyen helyiségeknek létesitését megtilthatja, mert ha már azok megépültek, a használat módjának szabályozása majdnem lehetetlenné válik. A lakóhelyiségekre nézve számos követelményt állit föl a szabályzat, a melyek igen helyesen meglehetős általánosságban mozognak és igy akár kellő szigoruságra, akár adott esetekben való enyhitésre megadják a szükséges módot. A lakóhelyiségek kellő napfényt kapjanak, minden lakás legalább két elválasztott helyiségből álljon, a szellőzés mértéke olyan legyen, hogy lakásoknál egyszeres, műhelyeknél másfélszeres és vendéglőknél, kávéházaknál háromszoros óránkénti légcsere történjék, egészségnek ártó gőzök elvezetése megfelelő szivóernyőkkel történjék, nagy látogatottságu helyiségek számára még háromszornál sürübb óránkénti légcsere is követelhető. Ezek a legfontosabb részek.

A következő szakaszok a házakba való bejuthatást, a kapuzatok és átjárók méreteit és a belső udvarokon létesitett épitményekre vonatkozó kikötéseket tartalmazzák. Az épületek magasságát állapitja meg a következő pont: Az első épitési övezetben az épületmagasság az utcának $1^1/_2$-szerese lehet, a második épitési övezetben $1^1/_4$-szeres, a harmadikban $1^1/_6$-szoros és a többiekben pedig az utcaszélességgel egyező. Ez az övezetenkint való magasság megadás határozottan nagy haladásra mutat és elkerüli azt a képtelen helyzetet, amit például a mi szabályzatunk is teremt, a midőn a főváros egész területén egyformán szabja meg az épületmagasságot. A bécsi szabályzat körülbelül az első övezetre adja azokat a méreteket, a miket a mienk általánosit és igy a külsőbb övezetekre sokkal szigorubb, ott tetemesen szélesebb utcák szükségesek a három-négy emeletes házakhoz, mint a belvárosban, a mig nálunk ugyanolyan szélességü utcában akár a belváros közepén, akár a külvárosok szélén legyen is az, egyforma magas házat szabad épiteni. A lakóhelyiségek emeletmagassága szintén az övezetek szerint változik, ez első kettőben 3, a többiekben 2·80 méter az. Itt a bécsi szabályzat kissé tullőtt a célon és szemelől tévesztette azt a nagyfontosságu elvét, hogy az épitkezést lehetőleg megkönnyiteni segitse. A 2 80 méter szobamagasság külvárosokban teljesen fölösleges, még a budapesti szabályzat is 2·60-ig megy le és vannak nagy városok, a hol ez a minimum még a belvárosokban is megengedett.

Az épithető emeletsorok száma szintén az övezetekhez van szabva. Nálunk ismét csak az utcák szélessége adja az emeletsorok számát. Bécsben az első övezetben 6, a másodikban 5, a harmadikban 4 emeletsorból állhat az épület. A negyedik, villa övezetben mindössze 3, az ötödik, mezőgazdasági övezetben 2, a hatodik, gyári övezetben pedig 3 az emeletsorok maximuma. Természetesen különleges gyárépületeknél különleges szabályok érvényesek.

Az épületek különböző részleteiről szólanak ennek a fejezetnek a többi pontjai. Az ablakok méretezésénél meglehetős részletes és ennek dacára hiányos kikötéseket találunk. A bécsi szabályzat megkülönböztet fő- és mellékablakokat; a főablakokat a világitásra, a mellékablakokat pedig a szellőztetésre szánja. Sokkal helyesebb volna azonban utcai és udvari ablakokról szólni, mert igen gyakran az udvari ablakok a nap legnagyobb részében világitásra alig alkalmasak és azért e téren megszoritásra igen sok ok volna és akár nagyobb udvarokat, akár terjedelmesebb ablakokat lehetne követelni. A bécsi szabályzat értelmében a hat méternél hosszabb szobáknak már három ablakosoknak kell lenniök, a négy méternél szélesebbeknek pedig két ablakosoknak, vagy pedig az ablakok méreteit kell erősen megnövelni. Ez mindenesetre tulzás, mert széles utvonalokon akár 8—9 méter hosszu szoba megvilágitására is elég két ablak, mig keskeny udvarra nyiló helyiségnél már négy méter hosszu szoba is megkivánja a két ablakot. Ebben a szakaszban egyelőre még igen sok a tapogatódzás és azt a célt, hogy a világosság és szellőzés szükséges mennyiségét kikösse, a szabályzat egyáltalában nem éri el Azt hiszszük, e téren nem is annyira a tételes törvény, mint az segitene, ha az épitőtervek megbirálásánál a higienikus is szóhoz juthatna.

Az udvarok méretei ugyancsak zónák szerint vannak megszabva. Különböző épitési övezetekben különböző nagyságu udvarokat követel a szabályzat és pedig igen radikális méretekkel. Igy az első övezetben a házak udvarának szélessége az épületmagasság felét, a másodikban $^2/_3$-adát, a harmadikban teljes magasságát kell elérnie. Átszámitva ezt a gyakorlati méretekre, azt találjuk, hogy az első övezetben a négy emeletes ház udvarának szélessége 12 méterben, a másodikban 16 méterben és a harmadikban 25 méterben van megszabva. Ideális méretek ezek valóban, de attól félünk, hogy nem lesznek keresztül vihetők. Hiszen ha tekintetbe veszszük a budapesti szabályzat által megkövetelt hat méter minimális udvari szélességet, el nem képzelhetjük azt, hogy a bécsi hatóság tudja bérházaknál ennek 4-szeresét kötelezővé tenni. Ennek a pontnak tultökéletessége lesz a hibája. Igaz, hogy kivételekről is gondoskodik a szabályzat, de csak olyan esetekben, ahol már beépitett telkeknek ujraépitése történik. Itt az első övezetben körülbelül a mi szabályzatunkat födi a kikötés, a többiekben azonban fokozatosan nagyobb méreteket kiván. Az udvarokra vonatkozó szabályok kiterjeszkednek azután a befödött udvarokra, a világitó udvarokra és aknákra is, ugyancsak nagy szigoruságggal. Fürdőszobák és klozettek szellőzésére szolgáló világitó aknákat (nálunk 1m²), a bécsi szabályzat legalább 6 m²-re teszi és még ezt is megnöveszti négy és öt emeletes házaknál két-két m²-rel. A világitó udvarok szellőztetéséről is történik gondoskodás, hogy mindazon

Síklás Géza épület és műlakatos
Budapest, VII. ker., Garai-tér 11. szám. (Alpár-utca sarok.)
Készit és állandóan nagy raktárt tart: mindenféle vasrácsok, keritések, kapuk és ablakokban.
Tervek, költségvetések ingyen.

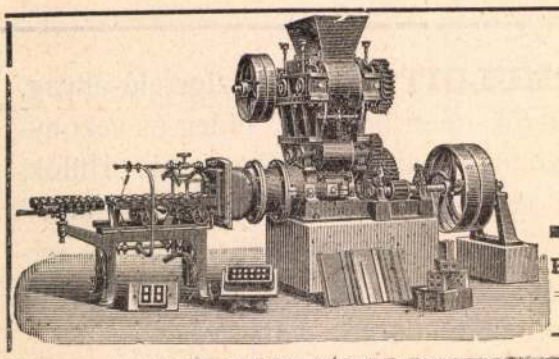

BENDEL GUSZTÁV

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRUT 80. SZ.

Ajánlja mint egyedelárusitó **Magyarország és melléktartományai** részére a hires **konstanci vasöntöde- és gépgyár r.-t. (Rieter & Koller)** legujabb

TÉGLAGYÁRTÓ-GÉPEIT.

Különös figyelmet érdemel: Az összes téglagyártó gépek és készülékek a legujabb kivitelben vannak épitve és pedig 30 évi tapasztalatok alapján.

Kitünőnek bizonyult modernebb készülékek cserepek gyártásához!
Kivánatra költségvetések és külön katalogusok!

udvarok, amelyek 12 m²-nél kisebbek, amelyeknek tehát a természetes szellőzése igen csekély, mesterséges módon szellőztetendők olyanformán, hogy alsó részükben akár az utcáról, akár más nagyobb udvarból vagy kertből légbevezető aknák nyiljanak, megfelelő, legalább $^1/_8$-ad m² tiszta keresztmetszettel. Ez a pont szintén fontos ujitást foglal magában és ha költségessége dacára is keresztül vihető lesz, alkalmas arra, hogy a dohos és fülledt világitó udvarokat és igy a lakásoknak azokon keresztül való megfertőzését megszüntesse.

A szabályzat következő tételeiben külön intézkedéseket találunk a nyilvános és ipari épületek, a pincehelyiségek és a padláshelyiségek épitésére. A pincéknek $1^1/_2$ méternél mélyebben nem szabad feküdniök az utcavonal alatt. A mi szabályzatunk a pincehelyiségnek az utcavonal fölé 1·10 méterrel való emelkedését kivánja. A két kitétel eredményében körülbelül egyre megy. A padlásterek az első három övezetben, tehát ott, ahol bérházak épülnek, lakásokul ki nem használhatók, bennök csak mosókonyhák vagy mütermek lehetnek. A többi övezetben, tehát a villák és a munkásbérházak területén is, szabad padlásszobákat épiteni. Ebben a tekintetben ismét nagy könnyitéseket tartalmaz a szabályzat, mert az ily szobáknak határfalait fazázas szerkezettel is megengedi, csupán azt köti ki, hogy a lépcső maga legyen tüzmentesen elzárva tőlük. Tekintve, hogy az eddigi statisztika igen kevés olyan esetet mutat, amidőn ilyen padlásszobákban ütött volna ki tüz, ezek az enyhitések minden veszély nélkül valók és viszont olcsó és aránylag jó lakások létesitésére alkalmasak.

Az egészségügyi kikötések következő tételei a viz beszerzésére és a csatornázásra vonatkoznak. E pontok nem állanak az előbbieknek magaslatán, mert nagyrészt idejét mult, vagy nem eléggé alapos intézkedéseket foglalnak magukban. A pöcegödröktől és a trágyadomboktól öt méternyire helyezett kutak egyáltalában nem felelnek meg a mai higienikus igényeknek, valamint az a könnyités sem, hogy két kisebb lakás számára közös klozett épithető. Ebben a tekintetben sokkal többet is lehetett volna kivánni. Egyetlen igen praktikus kikötést találtunk a teméntelen elavult között, azt, hogy a klozetcsészék deszkával való burkolása tilos. Ez mindenesetre a tisztaságnak egyik előmozditója lesz. A csatornázásnál körülbelül a most érvényben lévő szabványok maradtak meg. Egyetlen szigoritás, hogy a házi csatornavezeték csakis kész csövekből, nem pedig falazott aknából állhat. Bár ezt a követelményt a nagy városokban a gyakorlat már majdnem rendszeresitette, annak tételes becikkelyezése még sem volt fölösleges. Sok kilyukadt falazott csatorna és csatornalével elárasztott pince fog megszünni általa.

Egy ma már sok helyütt kitünően bevált szemétgyüjtő rendszerről nem találunk emlitést a szabályzatban, a központos csatornaszerü gyüjtésről, amely szerint a minden emeleten nyiló aknán keresztül a pincében elhelyezett és onnan légmentesen elzárva kiszállitható gyüjtőbe kerülhet a szemét. Természetesen a mai szemétszállitási rendszerek mellett ez az eljárás előnyeinek nagy részét a szemeteskocsira való átszállitáskor elveszti, azonban az ilyen berendezések létesitéseiről az uj épitkezéseknél mégis lehetett volna gondoskodni. A fejezetnek utolsó szakaszai az istálló berendezésekről, a gőz- és elektromos vezetékekről szólanak, meglehetős terjedelemmel, de anélkül, hogy bárminemü ujitást vagy tökéletesitést tartalmaznának.

(Folytatjuk.)

A Máv. internátus pályázata.

Még az elmult évben a Máv. igazgatósága, Wolfner gyárostól megvette Ujpesten a Barossutca és Attila-utca között fekvő 35.281.00 m² területet, a melynek délnyugati szélén egy ujonan nyitandó 15 17 mtr. széles utcával, a fennmaradó 30,076.00 m² területet, három utcával megközelithetővé teszi.

Ezen terütetre épiti fel az internátust, a mely a modern kor követelményeinek mindenben megfelelően kiképezett és berendezett három épületből fog állani. Egy főépület, egy gazdasági épület és egy kórház épület alkotja majd a telepet. Az igazgatóság, a Magy. Mérnök- és Epitész-Egyesület átiratának és a magánépitészek régi óhajának is eleget akarva tenni, Marx elnök, helyettes igazgató elhatározása folytán f. évi február hóban pályázatot hirdetett eme épület terveinek beszerzése céljából és erre három dijat tüzött ki és két terv megvételét helyezte kilátásba.

A dijak, tekintve az épitkezés végösszegét, aránytalanul csekélyek voltak, azonban kecsegtető volt a pályázókra nézve a kivitellel való megbizás, — a mi nagy jelentőségü — mivel eddig az összes máv. épitkezéseket a magasépités osztálya tervezte és vezette. Tehát az volt első lépése a Mávnak, hogy külső épitészt kivánt megbizni az épületének tervezésével és kivitelével A pályázat lejárta a M. M. és É. egylet átirata folytán meghosszabbittatott és pedig április hó 30-ig, a mely időpontig 19 tervezőtől 20 terv érkezett be, a melyek felett a biráló bizottság — a napokban döntött. A mint már régebben közöltük, az első dijat egy hangulag Kotál Henrik épitésznek, a második dijat Fleischl Róbert épitésznek, a harmadik dijat pedig Sebestyén Artur épitésznek itélte oda. Két tervet és pedig „Ifjuság A“ és „M. Á. V.“ jeligével ellátottakat 400—400 koronával megvételre ajánlotta.

Az összes tervek a Máv. igazgatósága épitési főosztályában nehány rövid napon át csakis délelőtt 9 és 12 óra között — tehát igen rövid ideig voltak láthatók, és igy nem volt alkalmunk a terveket bővebben tanulmányozni.

A legtöbb tervező abba a hibába esett, hogy a főépületet egy zárt udvar köré épitette, a mi, tekintve a rendelkezésre álló 30,076·00 négyszögméter területet helytelen kiindulás volt.

Ezeket a bizottság az első birálat alkalmával kiselejtezte. Egy terv pedig a főépületet programm ellenesen nem két, hanem három emeletesre tervezte, melyet egyéb jó oldalai dacára mint programm elleneset a dijazásból kizártak.

Fleischl Róbert és Sebestyén tervei nem használták ki a rendelkezésre álló óriási terület előnyeit, mert a főépületet jórészt közel az utcai vonalhoz épitik és szárnyak által, — ha nem is egészen zárt — udvarokat létesitenek és az épületeket a területen nem helyezték el elég szerencsésen

Kotál Henrik terve a birálat által felsorolt előnyeinél fogva mindenesetre kiérdemelte az első dijat, nemcsak az épületek elhelyezésére és az azokhoz szükséges kertek és területek célszerü beosztására volt kellő figyelemmel, hanem mindenben teljesen a programm és pótprogrammnak megfelelve oldotta meg a feladatot.

Az igazgató és gondnok lakásokat egy egyemeletes épületrészbe helyezte, a mely közvetlen az utcáról közelithető meg, mig az épület többi részét 18 és 32 mtr. széles előkertek hagyásával tervezte. A gazdasági épület közel és összeköttetésben a főépülettel az étterem felől, mig a kórház távol ezen épület csoporttól az Attila-utca felöl eső parkban nyert elhelyezést. Külön nagy játszóudvara van a főépület és szomszéd között, e mellett pedig a nyári kerti étkező, gazdasági udvar és nagy területü konyhakert csatlakozik ezen területhez.

Valószinü, hogy a pályanyertes mű szerzője a további tervezéssel és művezetéssel való megbizatást is el fogja nyerni, a minek örvendeni fogunk, mert ez a tervpályázatok lezajlásának logikus következménye és a pályázat utján való épitkezés ideális módja.

A vállalkozás körében előforduló jogesetek.

Haszonélvezettel terhelt telekre emelt uj épület.

Jogszabály az, hogy haszonélvezettel (szolgalom) terhelt épület elenyésztével a haszonélvezeti jog gyakorlása is szünetel. De jogszabály az is, hogy amennyiben a haszonélvezettel terhelt telekre *uj épület emeltetik* a haszonélvezőnek ebbeli *joga ujra feléled*. Egy fennállott lakház, melyre felperesnek haszonélvezeti joga volt telekkönyvileg bekebelezve, közveszélyessége miatt hatósági intézkedés folytán lebontatott. Ennek folytán alperesek erre a telekre két uj lakházat épittettek, melynek haszonélvezetéből azonban felperest kizárták. A Curia fenti jogszabályok alkalmazásával megállapitotta, hogy felperest a két uj lakházra is megilleti a haszonélvezeti jog. feléledés jogcimen.

(Curia 1908. 24. 6779.)

Balesetet szenvedett munkás szolgálat teljesitése.

Munkaadónak jogában áll a sérültet ugyanazzal a javadalmazással alkalmazni, a melylyel ez sérülése előtt birt, és a kártérités összegét a javadalomba való beszámitás utján kiegyenliteni, mert ez esetben sérültet károsodás nem éri. Ebből következik, hogy amennyiben a munkaviszonyt önként vagy nem jogos indokból szünteti meg, kártéritésre igénye nem lehet.

(Curia 654—908.)

Prister György egészségügyi berendezések telepe.

Mühely és iroda: BUDAPEST, VI., IZABELLA-UTCA 71. Telefon 22—12.

Vizvezetéki, fütési és világitási telepek, csatornázások, fürdők és closetek, vizállomások, szivattyumüvek, kézi és erőmüvi hajtásra. Vizvezetékek kastélyok és községek részére. Tüzoltási berendezések gyáraknak. Melegviztelepek. Technikai berendezések, fürdők, kórházak, szanatóriumok, iskolák és gyógyfürdők részére.

FISCHER FERENC

EPÜLET-, MŰ- ÉS TÜZHELY-LAKATOS

Készitek bárminemü kovácsolt munkát, u. m. vas és bronz-csillárokat, rácsokat, kandallókat, bárminemü világitótesteket saját terv vagy rajz után, különlegességeket u. m. dombormü, vert vagy kovácsolt vasból.

BUDAPEST

V., KER., VADÁSZ-UTCA 26. SZ.

MDK

Kabdebo Gyula épitész

Magy.Mérnök és Epitészegyeltből. Vállalkozók Közlönye, 19o7. febr.13.

MDK

Kabdebo Gyula

A Gellérthegy kiképzése és N.Pantheon. Vállalkozók Közl. 1908. épr. 8. 5 l.

Kabdebo Gyula +

Teljes életrajz

Saját kéz

Építő Ipar —

Építő Művészet

1926. 40–41. sz.

175. l. (Kabdebo

Gyula tanácsnok

meghalt.)

MOB Kft

remléke

különösen IV. Béla kora, Magyaror-
em utoljára kultúr- és müvészettör-
bb ütemü korszakok egyike volt, sü-
alkotásokkal. Most történt az átmenet
a tulnyomóan francia behatástól az
z vagy a kettőnek kibogozhatatlannak
lette összetett folyamatnak igazolá-
találni, mint a király legszemélye-
árhegyen alakult város, mely a ta-
es vonalú kialakulásban a régi ma-
történeti katasztrófában elpusztult
ásának szükségessége és az uj sti-

Kabdebó Gyula

l.

MMÉEÉvk

1937.145-l.

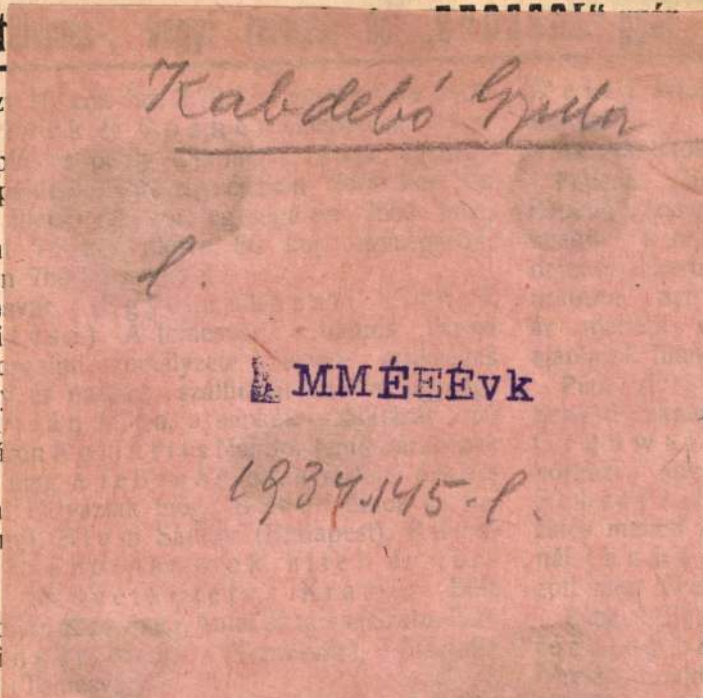

ett felsőbb helyre terjesztették.

Ersekujvár. (Ágynemü szállitás.) érsekujvári vármegyei közkórház igazgató- a február 27-én árlejtést tartott a folyó első negyedében szükséges ágynemü llitására. Ajánlatot tettek: Krausz Vilmos társa (Nyitra) 1760 kor., Freudiger zes és fiai (Budapest) 1778 kor. 90 fill., llósi Sándorné (Eperjes) 2226 kor. 50 , Kuncz József és társa (Budapest) 3 kor. 50 fill., Ungár és Weltner

Métyesán Ján Áron Herman

Pápa. (Ócska m. kir. 7. huszár állomásain elhely ruha, legénységi eladására Pápán ban március alapján Hecht latát terjesztik el Ajánlatot tettek m

ek, DEUTSCH B. okl. mérnök BUDAPES
S VII. Rákóczi-ut 80. Telefon 104—67

220 cm. h. ütköző
gáron 9000 kor.,
benső tölgytalpfát
kor., 220 cm. h.
talpfát 2·70 kor.
zka testvérek
tölgytalpfát 5·60
Kallós Jakab
benső tölgytalpfát
kor., Kardos
ütköző tölgytalpfát
kor., 220 cm. h
kor. egységáron
cm. fsz. közbenső
on 1500 korona,
ő r.-t. (Budapest)
4.80 kor. egység-
s Ödön (Kézdi-
tölgytalpfát 4·15
20 cm. h. 16 cm.
3 kor. egységáron
égáron 5960 kor.,
talpfát 2·65 kor.
h. ütköző bükk-
n 1175 korona,
uszt) 220 cm. h.
talpfát 2·65 kor.
5 kor. egységáron
pedig: épélüt 72
ségáron összesen
ór és fiai (Buda-
gytalpfát 5·54 kor.
44 kor. egységáron
cm. fsz. közb.
áron 17.856 kor.,
enső tölgytalpfát
kor., 220 cm. h.
2·65 k. egység-

áron 1680 kor., Meitner M. és B. (Bu
pest) 250 cm. h. közbenső tölgytalpfát 5·4
egységáron 92.480 kor., 220 cm. h. 14
fsz. közb. tölgytalpfát 2·48 kor. egység
7440 kor., Nacht Viktor (Arad) 220 cm
16 cm. fsz. közb. tölgytalpfát 3 kor. egy
áron 9000 kor., Neubauer Bódog és
(Fiume) 250 cm. h. közb. tölgytalpfát 5·60
egységáron 22.400 kor., 220 cm. h. 14 cm.
közb. tölgytalpfát 2·50 kor. egységáron 8
kor., 220 cm. h. 16 cm. fsz. közb. tölgytalp
2·70 k. egységáron 2160 kor., Neuschlo
féle nasici tanningyár (Budapest) 220 cm
16 cm. fsz. közb. tölgytalpfát 3 k. egység
6000 kor., tölgy váltótalpfát 79·50 kor. egys
áron 119.250 kor., Reizman Herr
(Kisvárda) 220 cm. h. 14 cm. fsz. közb. töl
talpfát 2·35 kor. egységáron 133 950 kor.
2·47 kor. egységáron 61.750 kor., 220 cm.
ütköző tölgytalpfát 4·37 kor. egységáron 8
kor., 220 cm. h. 16 cm fsz. közb. tölgytalp
2·64 kor. egységáron 7920 kor., tölgy vá
talpfát és pedig épélüt 76 kor. tompaélüt
kor. egységáron 7500 kor és 80 kor., ille
78 kor. egységáron 15.800 kor., Reizma
Sámuel (Munkács) 250 cm. h. közbenső töl
talpfát 5·60 kor. egységáron 33.600 kor., tö
váltótalpfát és pedig épélüt 77 kor., tompae
74 kor. egységáron 3775 kor., Sorg
Weiszmayer és tsa (Eszék) 250
hosszu ütk. tölgytalpfát 6·30 korona egység
34 650 kor., 220 cm. hosszu ütk. tölgytalp
4·80 kor. egységáron 18.960 kor., 220 cm.
16 cm. fsz. közb. tölgytalpfát 2·90 kor. e
ségáron 5075 kor., Schmidt és Ung
(Budapest) 250 cm. h. közb. tölgytalpfát 5
kor. egységáron 35.750 kor. és 5·40 kor. e
ségáron 1960 kor.

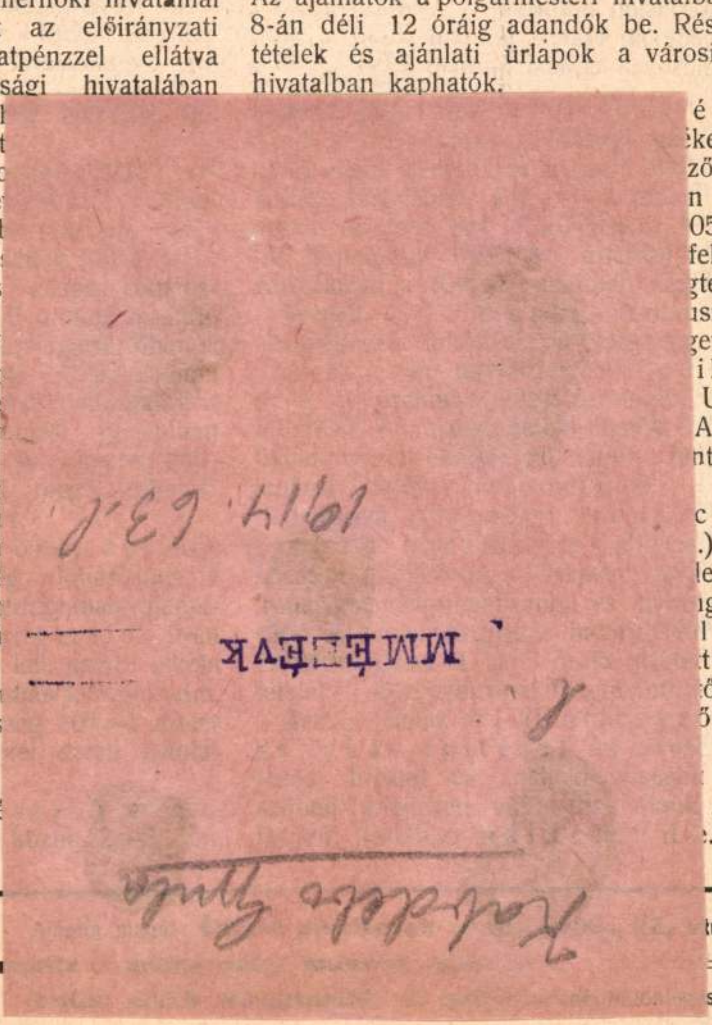

Kabdebo Gyula

l.

MMÉÉÉvk

1914. 63. l.

zut 232—234 km. szakaszának felmagos a 11. sz. hid ujraépitése engedélyezs pedig:

ltfelemelés munkái	11590 k.	96 f.
erékvetők felállitása	336 „	35 „
11. sz. hid épitésénél:		
eton alépitményi munkák	10585 „	97 „
asszerkezeti munkák	4005 „	23 „
artvédelem épitési munkái	7555 „	35 „
etoncsövek épitési munkái	2791 „	63 „
összesen	36865 k.	49 f.

gel. A munkáknak biztositása céljából s 8-án d. e. 11 órára a dicsőszentm. kir. államépitészeti hivatalban tarersenytárgyalás hirdettetik. Ajánlat tehető zes munkákra, vagy pedig az egyes nemekre külön-külön. Az ajánlathoz az összeg 5%-ának megfelelő bánatpénzkir. adóhivatalnál történt letételét igazoló csatolandó. A müszaki müvelet, valaltalános és részletes feltételek a dicsőártoni m. kir. államépitészeti hivatalnál inthetők, ugyanott megszerezhető az ajánltségvetés ivenként 1 koronáért, az ajánták pedig dijtalanul. A munka f. évi folyamán fog vállalkozónak megkezdés átadatni és a befejezési határidő a munka nak napjától számitandó 15 hét.

egyháza. (H i d é p i t é s.) A debrecen—háza—csap—ungvári áll. közut 78—79 akaszán levő 37. sz. hid ujjáépitése 9995 ill. erejéig engedélyeztetvén, e munbiztosit sa céljából m á j u s 14-én 0 órára a nyiregyházai m. kir. államti hivatalban tartandó versenytárgyalás tik. Az ajánlathoz az ajánlati összeg ak megfelelő bánatpénznek valamely m.

Szekszárd. (A b l a m. kir. selyemgomb vörös fenyőből készü A részletes feltétele igazgatóságánál és a selyemtenyésztési fe kaphatók. Minta abla hető. Az ajánlatok á pénzzel együtt a selye hez Szekszárdra küld

Szekszárd. (A b l a mohácsi m. kir. sely relésére vörös fenyő szállitandók. A részl selyemfonóda igazga m. kir. országos sely nél dijmentesen kaph dában megtekinthető 25-ig 5% bánatpénz kir. országos selyemt küldendők be.

Szekszárd. (A b l a komáromi m. kir. s szerelésére vörös fen szállitandók. A részle selyemfonóda igazga m. kir. országos sely nél dijmentesen kap fonódában megtekint l i s 25-éig 5% bá szárdi m. kir. országo ügyelőséghez küldend

Ujkécske. [Pest m Az ujkécskei izr. hit ellátott 20.000 kor. sitendő imaház épit nak pályázni óhajtók

elymes mérnök és Társa BUD VII., Ró TEL

Kab-debó Gyula

1

MMÉ Évk

1937.143.1

SZABÓ KÁROLY
□ ASZTALOS ÜZLETE □
Bank, iroda, boltberendezés különleges készitője, elvállal minden e szakmába vágó szolidabb kivitelü munkákat.
Budapest, VII., Izabella-utca 5. sz.

ÁLLALAT: Vizművek, szivattyu telepek, központi fütés és szel-
ornázás, gőzfőző- és mosókonyhák u. m. fürdő-

en e szakmába vágó ácsmunkákat,
és kivitelét, — ugyszintén becsléseket és
expertiseket.
Telefon 44—73.

házai m kir. államépitészeti hivatalban tartandó versenytárgyalás hirdettetik. Az ajánlathoz az ajánlati összeg 5%-ának megfelelő bánatpénznek valamely állampénztárnál, vagy adóhivatalnál történt letételét igazoló nyugta csatolandó. A tervek, szerződési minta, általános és részletes feltételek a nyiregyházai m. kir. államépitészeti hivatalban megtekinthetők.

Radnót. [Kisküküllő m.] (Iskola épitész.) A radnóti ref. egyházközség előljárósága Radnót községházánál február 14-én d. e. 9 órakor árlejtést tart az épitendő református iskolának 25.000 koronával előirányzott munkáira. A terv és költségvetés a községi jegyzőnél megtekinthetők.

Debrecen. (Pályaáthidalási munka.) A máv. debreceni üzletvezetősége a debrecen—diószegi ut számára épitendő pályaáthidalás falazati munkáinak előállitására árlejtést hirdet, melyre az ajánlatok február 16-án déli 12 óráig az üzletvezetőség titkárságánál nyujtandók be. A tervrajzok, a szerződési tervezet és a feltétfüzetek az üzletvezetőségnél Debrecenben (Piac-utca 18. sz.) megtekinthetők és ugyanott az ajánlati szöveg és az ajánlati

Kabdebo Gyula

épitéz

l.

Bierbejtört

269. l.

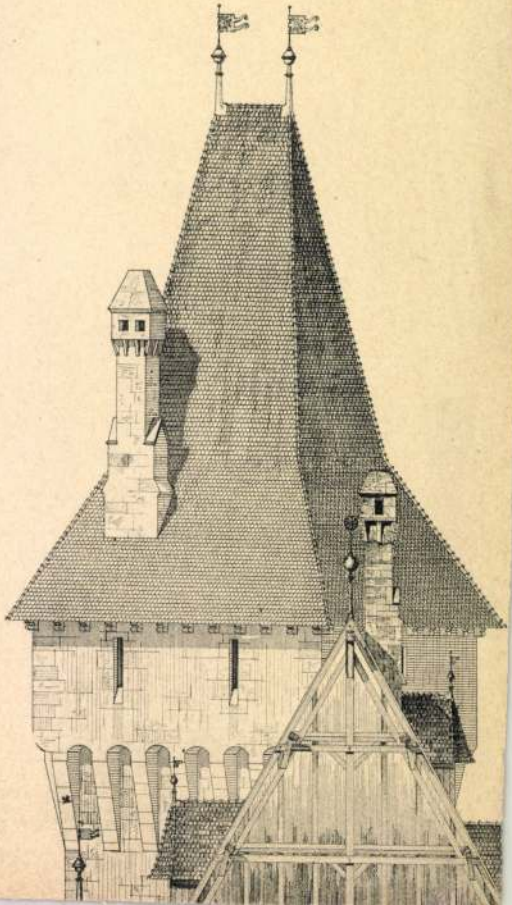

Kabdebó Gyula
építész könyve

Kabdebó Bp

minisztert s.hiv. igazgató.

ladási csekkszámla terhére utaljon ki.

31-én. A miniszter rendeletéből:

osztálytanácsos.

másolat hiteléül:

s.hiv.igazgató.

(Kabdebo Gyula)

könyve

( ) Budapest székesfővárosi kislakás és villa építkezései. Bp. 1913. 4-r.

szeptember 22.

Dr.Horváth Kálmán s.k.

alispán.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS TANÁCSA

A műemlékek Országos

Nagytekintetü Bizottságának

BUDAPEST

Az előadó urral folyó hó 6-án folytatott megbeszélésünk kapcsán irásban is bátor vagyok közölni, hogy a bizottság előadás ciklusában nem tudok részt venni.

Őszintén köszönöm a bizottság részéről iránt am megnyilvánult bizalmat, azt a magam részére a legnagyobb kitüntetésnek tekintem és igaz örömömet még inkább fokozza az a körülmény, hogy az előadás ciklus tényleg megvalósul.

Az igen tisztelt bizottságnak maradtam

Budapest, 1923. október 6.

kész szolgája

műsz. főtanácsos.

Közp nyomt. XXVI. cs 1/a sz.

Székesfővárosi házinyomda 1923

MŰEMLÉK ... 380 23 szám
Kt.: 923 oktober 10

Kabdebo Gyula
ejutan

XLVI. ÉVFOLYAM 40. SZÁM 1922. NOVEMBER 15.

ÉPITŐ IPAR
ÉPITŐ MŰVÉSZET

A budapesti építőipari szakmák ipartestületei, a Hadviselt Mérnökök, Építészek és Műszaki Tisztek Nemzeti Szövetsége, a Magyar országi Építési Anyagkereskedők Szövetsége, Budapesti Ácsmesterek Ipartestülete, az Építőmesteri Képzettség megvizsgálására szervezett bizottság, a Városi Mérnökök Országos Szövetségének hivatalos lapja.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: EGY ÉVRE 600 K. EGY SZÁM 25 K. PÓSTACSEKKSZÁM: 49197.

FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: BUDAPEST, I., Horthy-Miklós-út 15c V/38 TELEFON: JÓZSEF 132—95.

Az építészi díjazás kérdése.

A tervezésből élő magyar építészi karnak alig lehet ma fontosabb, életbevágóbb kérdése az építészi díszabás szabályozásánál. Tény az, hogy a mai díjazások mellett az építész nemcsak tisztességes megélhetésre nem tarthat számot, hanem a legnagyobb nyomoruságban kénytelen vergődni, annak ellenére, hogy minden idejét tudását és tehetségét sokkal intenzivebben kell a reá rótt feladatok megoldására forditania, mint békében. S csodálatos! Míg a többi megélhetési ágakon alig ismernek ma égetőbb kérdést a munkadíjaknak az életszükségletek árszinvonalához való fölemelésénél, addig a magyar mérnökök és építészek sorsuk jobbrafordulását — ugy látszik — felsőbb halalmaktól várják.

A Magyar Mérnök- és Építész Egylet díjszabása igen jó volt a békebeli állapotokban, azonban a mai merőben megváltozott gazdasági viszonyok mellett egyáltalán nem kielégitő. Azok a nagy időközökben megjelenő nevetségesen alacsony áremelések távolról sem elégithetik ki a magyar mérnökök és építészek jogos és méltányos igényeit és ki kell mondanunk a kartársaink szivében élő néma keserűséget, hogy t. i. *a megállapított díjazások nem méltóak a mérnöki és építész munkakörhöz és ez a szakmánk alábecsülésének tekinthető.* Mikor az összes elsőrendü életszükségleteink árai a paritás szinvonalán mozognak, vagyis hozzávetőlegesen a békebeli árak 500-szorosára emelkedtek, addig az építészi díjazások nagy része (az időszerinti díjazás) a közelmultig a *békebeli árak 20-szorosa volt*, s csak legujabban emeltetett azok 40-szeresére.

Valami érthetetlen kicsinyhitüség üli meg a lelkeket, mely nem meri kérni a mindenképen magasabbrendű építészi munka méltó honorálását. Mi önmagunk becsüljük le önmagunkat. Hogy lehetséges az, hogy a békebeli napidijak — melyek akkor sem voltak szerénytelenek — a legujabb díjszabás szerint is csak a régi díjak 40-szeresére vannak emelve? Hol vagyunk ma már a 40-szeres áraktól! Hisz ez tisztán anakronizmus. Vagy mit szóljunk ahhoz, hogy az építészeti díjszabás *építési költséghatárai ma is a békebelieknek 20-szorosában vannak megállapitva!* Mikor egyik megbizómnak ezt a díjszabást bemutattam, csodálkozva, sőt idegenkedve fogadta azt, mondván: „Hogyan Uram, hisz Ön az mondja, hogy az épitkezés ára ma a békebelinek ca. 500-szorosa, s ime a Mérnök és Építész Egylet hivatalos díjszabása csak 20-szoros áremelkedést állapit meg.“ Erre nem tudtam mit felelni. Mert csak nem mondhatom azt, hogy ez a megállapitás teljesen irreális.

Ma ugy látszik egész általánossá kezd válni a buzaparitás alapján történő ármegállapitás. A székesfőváros telkei után buza-adó van kivetve. A vállalkozó követelését buzában állapitja meg. Vajjon nem volna-e meggondolandó, hogy az építészi munka honorálását is a békebeli árak alapján, de buzaparitásban állapitsuk meg? Valamiképen az építészi munkakör lebecsülésére vezet a tiszteletdijnak lassu kullogása a régi nivó felé és arra, hogy a kartársak nagy része meg nem élhetvén a díjszabás által feltüntetett építészi honoráriumokból vagy pályáját kénytelen jövedelmezőbbel felcserélni, vagy pedig megalkudván a helyzettel más uton iparkodik magát kárpótolni, ami a mérnöki- és építészi kar erkölcsi integritásának megőrzése szempontjából óriási kárt jelent, melyet minden erővel megakadályozni épen a Magyar Mérnök és Építész Egylet hivatott.

Azt hisszük, ezt csakis egy, az ujviszonyoknak megfelelő teljesen uj alapokra fektetett díjszabályozás kidolgozásával érhetjük el.

Örömmel konstatáljuk, hogy a Magyar Mérnök és Építész Egylet mű- és középitési szakosztálya hetek óta a díjszabás reformján dolgozik, s igy reméljük, hogy az e téren tapasztalható nyomoruságok orvoslását, az építészi munkák pedig legalább is a békebeli állapotoknak megfelelő honorálást nyernek.

Dr. Fábián Gáspár.

Kérjük az előfizetések sürgős beküldését.

Az állami lakásakció anyag- és munkáskérdéséhez.

I. Az anyagár stabilizációja.

Irta: **K. Császár Ferenc.**

3. Vannak kisebb és ujabb megbízhatókézben levő anyagtermelő üzemek, melyeknek a szállítóképességét a tőke korlátoltsága és az anyagkartel elszigetelési tendenciája bénítja. Az építkezéseknek állami támogatása igen hatékonyan nyilvánulhatna meg azáltal, hogy ezen kisebb vagy ujabb vállalatoknak tőke bocsájtatnék rendelkezésére üzemük nagyobbítására, oly kikötéssel, hogy tartoznak tűrni az állami ellenőrzést, vajjon a befektetés rendeltetésének megfelőleg lett-e behasználva, amellett, hogy megfelelő anyagszállítási kedvezményt az építési akciónak biztosítanának.

Ezzel nemcsak ipari fejlődésünket mozdítanók elő, hanem a kartellek stb. árdrágító tendenciáját is hatékonyan lehetne ellensulyoznl. Pl. az ujlaki hidraulikus mész, fél oly drága s jobb a normális mésznél, de az üzem nincs nagyobb megrendelésre berendezve, pusztán tőke hiány miatt.

b) A tétényi kőgyár helyszini gépüzemmel vágván a követ, nemcsak a kézi fejtésű tétényi kőnél, de a téglánál is jóval olcsóbb s amellett nem jár szénfogyasztással. Az üzem nagyobbításra és tökéletesbbítésre szorul, hogy nagyobb arányban éreztesse árcsökkentő hatását.

c) Az üveg a cseh koronától függetleníthető, ha az állam a hazai táblaüveggyár alalapítási törekvést kellő támogatásban részesítené, miáltal az üveg jelentékenyen olcsóbban volna az állami akció részére biztosítható.

4. A drága valutájú országok építőanyagainak lehető kiküszöbölése nemcsak az olcsóbb beszerzést, de a koronánk védelmének egyik tényezőjét is jelenti. Előnyösebben szerezhető be a félmilliárdnyi építkezéshez még szükséges gerenda s fűrészárú és a crc.1000^3 asztalosfa pl. Németországból. Németország állítólag Szentendrére 1000 márka köbméter árban szállít le hajón kész összerakható házat, míg nálunk egy m^3 legegyszerűbb kivitel 3000 koronába kerül. Igaz, hogy az így hozatott házelemek csakis a lakásszükségen enyhítenek, de az építőiparon nem.

Mindezen 1—4 alattiak az anyagárák stabilizációját és ökonomiáját vannak hivatva szolgálni, anélkül, hogy abban a reményben ringathatnók magunkat, hogy ezzel az árnivóhullámzást megszüntethetjük, legfeljebb lényegesen csökkenthetjük. Az árcsökkentő hatása azonban kétségtelenül várható, mi az építési összegnek illetve az állami hozzájárulás összegének kissebbedésében nyilvánul, miáltal a támogatás mérvét és számát lehet emelni. Ha ugyanígy költségvetéssel 1 millióból 0·4 millió volna a támogatás, mely az 1—4 alattiakkal 0·2—0·3 millióból nyujtható volna, ugy 25—50%-al több építkezés volna állami támogatásban részesíthető

II. A munkabér stabilizációja felé való törekvés.

Hiába van terv, pénz, ha nincs kellő számú s kellő hajlandóságu munkás. Budapesten már csak 1300 kőmives van. Ez most is kevés, ujabb aktióhoz meg épen elégtelen, miért is 400 lakás építésénél a kereslet s kinálat szükségképeni következményekép bérdrágulás előre várható, annyival is inkább, mert szakiparosainkat a bomlasztó folyamat állandóan a jobbvalutáju országok felé csábítja.

Igy a feladatunk odairányul:

a) A szakiparosok kicsábításának megakadályozása.

b) A kicsábítottak visszaédesgetése.

c) Itteni s visszajött munkások lekötése az állami lakásépítéshez.

(Folytatása következik.)

SZAKIRODALOM

A gazdaságos építkezések ujabb módjai.

Az ujabb gazdaságos anyagok és szerkezetek ren szeres áttekintése.

Irta: *Dr. Enyedi* Béla okl. mérnök. Németh József kiadása. 1922.

Dr. Enyedi Béla egyike legszorgalmasabb technikai könyvíróinknak. Műveit komoly tudás és célirányos beállítás jellemzi. Jelen 230 oldalas könyve is hézagot pótol a magyar technikai irodalomban. 331 ábrán mutatja be az uj szerkezeteket, melyek nagyrésze uj falazó anyagokra és rendszerekre, továbbá uj fajta födém-, födél és egyébb szerkezetekre vonatkozik. Legértékesebb Enyedi könyvében az, hogy nemcsak az ujításokról számol be rendszeresen. hanem minden egyes szerkezetről és építésről szakszerű kritikát mond, feltárja azok előnyeit és hátrányait. A kitünő szakkönyv ára 680 korona, megrendelhető kiadóhivatalunkban

Vasbeton keresztmetszetek szilárdságtana.

Segédkönyv vasbetonszerkezetek ellenőrzéséhez tervezéséhez

Irta: *Dr. Kardos* Ferenc okl. építész. Mérnökök, építészek és egyetemi hallgatók használatára. 14 táblázattal. Ára 284 korona. Kiadta a Műszaki Könyvkiadó intézet. Rendelhető kiadóhivatalunkban

A fenti munka magában foglalja a vasbetonszerkezetek elméletének azt a részét, melyek a szerkesztő mérnök és építész gyakorlatában előfordulhat. Több uj megoldást is tartalmaz a mű, igy a IV. és V. táblázatokon alapuló tervezés és ellenőrzés valamint az excentrikus terhelés esetén felmerülő feladatok megoldásaira ad jó támasztékot. Komoly tömör szakmunka, melegen ajánlhatjuk.

KRÓNIKA

A Magyar Nemzeti Muzeum Néprajzi Osztálya elhelyezésének régen vajudó kérdése megoldás felé közeledik.

A Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium az osztály elhelyezésére szolgáló épületet szándékozik emeltetni. Az épület terveit pályázat útján kivánja megszerezni, mely pályázat előkészítését a kiküldendő bíráló bizottság a miniszter személyes elnöklete alatt már e hó közepén megkezdi s remélhető, hogy az előmunkálatok a tavaszra teljesen elkészülnek, ugy, hogy a muzeum építése, idejében megkezdhető lesz.

Ez esetben a nagy kulturkincsünket képező gyüjtemények talán a következő tél beállta előtt lesznek az épületbe átszállíthatók. A biráló bizottság tagjai: A kultuszminisztériumból: *Kertész* K. Róbert min. tan., előadó, *Sváb* Gyula min. tan., jegyző, dr. *Czakó* Elemér min. tan., dr. *Batky* Zsigmond, *Korb* Flóris, továbbá a keresk. min. az Orsz. Közm. Tanács és Magy. Mérnök és Építész. Nemz. Szöv. egy-egy tagja. A Mérnök és Építész Egylet részéről *Alpár* Ignác és K. *Császár* Ferenc.

A vidéki elektromos központok száma eggyel ujból szaporodni fog, amennyiben Berettyóujfaluban, csonka-Bihar vármegye székhelyén, az e célból alakult részvénytársaság agy 50 KW. teljesitményü villamos telep, valamint köz- és magánvilágitási vezeték hálózat építésére kapott engedélyt. A termelt 50 periodusu és 3000 volt üzemfeszültségü forgóáram a motoros fogyasztók számára 380 Voltra, világitási célokra pedig 210 Voltra fog transzformáltatni.

Díjnyertes épitőművészek. A Műcsarnok kiállitásán két jeles építészünk nyert kitüntetést. *Bory* Jenő építész és szobrászművész „*Ecce Homo*“ szobra a *Rökk-Szilárd* díjat, *Makoldy* József építész és festőművész „Kőszegi vár“ cimü vizfestménye a gróf Eszterházy-díjat nyerte.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Megyaszay István műépitészt. Sváb Gyula miniszteri tanácsos, műépitészt, Kabdebó Gyula székesfővárosi műszaki tanácsos, műépitészt, dr. Lux Kálmán műépitészt és dr. Ybl Ervin miniszteri titkár, műtörténeti irót a Műemlékek Bizottsága rendes tagjává az 1927. évi március hó 15-ig terjedő ciklusra kinevez.e

Az 1922—23. évi építészeti nagypályázat díját a nagymélt. m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter felemelte olyképen, hogy a pályázat I. díját 6000 K, a II. dijat 4000 koronában állapitotta meg.

Halálozás. Mint részvéttel értesülünk *Szuchy* János érdemes kartársunk hitvestársa az Urban elhunyt.

A Műcsarnok téli távlatán hiába keressük az idén az épitő művészeket. Sanyarú állapotnak hű képét mutatja ez a távolmaradás. A grafikai teremben csak *Makoldy* József épitőművész jeles akvareljeit találtuk, melyek méltó feltünést keltettek frisseségükkel monumentalitásukkal. A hátsó teremben pedig kiváló kartársunk *Bory* Jenő épitőművészt állitotta ki nagyszerű szoborgyüjteményét. *Bory* Jenő egy uj szobrászati anyaggal kisérletezik a pirobazalttal, melynek segitségével pompás bronzszerű, remek fényességü szobrokat állit elő. Különösen sikerült *Czakó* Adolf hatalmas portréja.

VÁLLALKOZÓK KÖZLÖNYE

ÉS

MAGYAR ÉPITŐK LAPJA

Tizennegyedik évfolyam. 36. szám. Budapest, 1908. szeptember 2-án.

Előfizetési felhivás.

1908. évi szeptember hó 1-től uj előfizetést nyitottunk lapunkra és tisztelettel kérjük az esedékes előfizetéseknek mielőbbi megujitását, hogy a lap szétküldése zavartalanul eszközölhető legyen.

A tizezer munkásház.

Általános örömmel fogadta a közvélemény Wekerle Sándor ministerelnök javaslatát a 10.000 munkáslakóház épitéséről. Annak az akciónak akart ez első nagy lépése lenni a cselekvés terén, melylyel a hirhedt fővárosi lakásinséget, lakásdrágaságot tervezte a kormány megszüntetni. Mondanunk is fölösleges, hogy bár e munkásházak emelése e tekintetben is nem jelentéktelen momentum, de a kitüzött célnak elérésére egészen más természetü tenni valók vannak. Ettől a 10.000 munkásháztól a viszonyok javulását csak a laikus várhatja.

Szakember tisztában van vele, de sajnos, sem a törvényhozást sem a napisajtót s e réven a tájékozatlan nagy közönséget annak idején nem világositotta fel erről senki. A kedvező alkalmat minden illetékes faktor elmulasztotta, hogy világot vessen a budapesti lakás-nyomor mélyebben gyökerező okaira, melyek az épitőszabályzatunkban és szabályozási tervünkben rejlenek, s melyek sajnos ott rejtőzködnek a Damokles kardjaként fejünk felett csüngő uj szabályzattervezetben is, mert bár ily irányban fog számos szakvélemény megnyilatkozni, azoknak kellő pillanatban senki sem fog tudni érvényt szerezni.

Igy lesz! Igy volt és marad, ha a szakegyletek a sajtó utján a közvélemény helyes irányitásával, érdeklődésének felkeltésével és ébrentartásával a kellő pressiot nem gyakorolják a hatóságok basáskodó egyéniségeire.

De ha a hozzáfüzött vérmes remények teljesülése nem is várható a 10.000 munkáslakóháztól, különben is, mint a gyakorlat még a külföldön is mutatja, az intellektualis osztály proletárjai lakják azután ezeket és nem a munkásosztály, amely az ilyen telepektől álszeméremből és büszkeségből tartózkodik; mégis megvalósulását örömmel kell üdvözölnünk. És örülünk első sorban annak, hogy a kormány megtalálta a módját, miként kell az ilyen feladatot azután ideálisan megoldani. Elfogadta a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet propositióját, hogy a tervek nyilvános pályázat utján szereztessenek be s ily módon nemcsak a műszaki, de a művészi szempontok is kellő szerepet játszhatnak.

A gyanusitás százfejü hidrája ugyan ezuttal is már felütötte a fejét. A szép francia szó, a *fait accompli* kisért megint. Azt állitják némelyek, hogy a kormánynak már meg van a kiszemeltje, aki az épitést végrehajtja, s hogy ezért hangsulyozza annyira a kivitelre nézve teljesen szabad kezét a birálati döntés után. Nem hinnők. De akárhogy is van, a pályázat révén az épitőművészeink kezében van a szép feladat. Rajtuk áll, hogy gyönyörü dolgozataikkal, szeretettel rajzolt tervezeteikkel lehetetlenné tegyék a mellőzésüket. Ha kellő eredménynyel zárul a pályázat, önként merit belőle majd annyi erkölcsi erőt az épitőművész-gárda, hogy érvényt tud szerezni tudásának, művészetének és hozzáértésének.

A Magyar Mérnök és Épitész-Egylet a pénzügyministerium vezetésével megbizott ministerelnök megbizásából a Kispest határában fekvő Sárkány-féle telken létesitendő állami munkáslakótelep szabályozására, beépitésére és a munkáslakóházak terveinek beszerzésére ime nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázati feltételek szerint a pályázatban kizárólag magyar honos épitészek és mérnökök vehetnek részt. A tervek aláirás nélkül, zárt jeligés levélt tartalmazó csomagban, lepecsételve, átvételi elismervény ellenében ez évi *október hó 10-én d. u. 6 óráig* a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet titkári hivatalához (IV., Reáltanoda-utca 13. sz.) nyujtandók be. Postán vagy vasuton érkező pályaterveknél a feladás ideje irányadó. Ezen rendelkezéseknek meg nem felelő tevek vagy pályamüvek természetesen birálatra nem fognak bocsáttatni.

A terpályázati hirdetés és a szabályozási terv céljaira felhasználandó helyszinrajz két koronáért a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet titkári hivatalában szerezhetők be; ugyanott megtekinthető a munkáslakótelepnek a főváros és a szomszédos községek közé való beilleszkedését feltüntető térkép is.

Minden pályázó bemutatni köteles: a titkárságtól beszerzett 1:1440 léptékben készült eredeti helyszinrajzon a szabályozás és beépités tervét, mely a következőkép szinezendő:

a nyilvános épületek telkei kékre szinezendők és azok rendeltetése bejegyzendő, az emeletes lakóházak sötétvörösre, a földszintesek világosvörösre, a telkek be nem épitett, beültetett vagy udvarnak hagyott részei világos zöldre szinezendők. A telkek számozandók és a megfelelő lakóépületek tervezetének betüjével jelölendők.

Azután be kell mutatni, a 470.771 négyszögöl terület tervezett felhasználásáról egy táblázatos kimutatást; a különféle és betüvel jelzett lakóházról, illetőleg lakóház csoportról 1:200 léptékü alaprajzot és egy homlokzati rajzot. A beépitett terület és köbtartalom minden alaprajzi lapon feltüntetendő; a tervezett lakások táblázatos és könnyen áttekinthető összefoglalását; minden épülettipusnál az egy-egy lakásra eső kertterület feltüntetésével; rövid tervmagyarázatot és végül a tervezett lakóházakról táblázatos kimutatást, mely feltüntesse azok beépitett területét és köbtartalmát, valamint az összes beépitett területeket és köbtartalmakat is. A köbtartalom a járda szinétől a homlokzati fal felső éléig számitandó.

Egyéb itt fel nem sorolt rajzok nem fognak a biráló bizottság elé terjesztetni.

A szabályozási pályatervek közül az első három legjobb kétezer, ezerötszáz illetőleg ezer, a lakóház tipusok közül a három legjobb pályaterv hatszáz, négyszáz illetőleg háromszáz koronával fog dijaztatni. A még rendelkezésre álló 1700 koronából további dijak adatnak ki, még pedig egyenkint szabályozási tervekre legalább 400, lakóháztervekre legalább 150 koronájával. A dijazott tervek a kincstár tulajdonába mennek át és az épitkezés céljaira korlátlanul felhasználandók, de a tervek dijazása azok felhasználására nézve a kincstárt semmiféle irányban nem kötelezi s neki a kivitelre nézve teljesen szabad keze marad.

A nem dijazott pályaművek, a benyujtáskor kapott elismervény visszaszolgáltatása ellenében, a titkári hivatal által a pályázat eredményének kihirdetésétől számitott két hónapon belül visszaadatnak. E határidőn belül át nem vett tervek a kincstár tulajdonába mennek át.

A pályaterveket 7 tagból álló bizottság bontja fel és birálja el; e bizottság határozata végérvényes és meg nem felebbezhető; annak döntése legkésőbb október 30-áig megtörténik. A biráló-bizottság tagjai: Forbáth Imre dr., Kabdebó Gyula, Kommer József, Krátky János, Liptay Ágost, Hauszmann Alajos Virágh Andor. Helyettesek pedig Sándy Gyula, Szesztay László, Tőry Emil.

A pályaművek a birálat megejtése után két héten át a Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet helyiségeiben közszemlére fognak kiállittatni s a pályázók a kiállitás mellőzését nem kérhetik. Végül minden pályázó elismeri, hogy a pályázati feltételeket ismeri és azoknak magát aláveti.

A tervezés főelveit a programm következőkben irja körül: A rendelkezésre álló terület a lehető leggazdaságosabb módon szabályozandó és parcellázandó, külön tekintet forditandó az uthálózatnak a már kiépült szomszédos városrészekhez és községekhez való kellő csatlakozására, valamint annak közlekedési és forgalmi szempontból való teljes kialakitására. Figyelemmel kell lenni az utvonalnak az égtájakhoz és a gyakori szélirányhoz (északnyugat) való kedvező helyzetére, nemkülönben az utak nivóinak a létező terepviszonyokhoz való alkalmazkodására és a létesitendő szennyvizcsatorna-hálózat

Mázoló- és ércfényező- (akár uj, akár renoválási) **munkákra vállalkozik** HAJNAL (Honig) MIKSA Budapest, VII., Dembinszky-u. 4. TELEFON: 101—97.

TEICHNER ÁDÁM
vasszerkezet, mű- és épület-lakatos
BUDAPEST, VII., HÁRSFA-UTCZA 61. sz.

Készit: épületvasszerkezetet, mükovácsolásokat, kapu, kandalló és bronz-munka különlegességeket.

A milanói kiállitáson két arany éremmel, **a pécsi orsz. kiállitáson** nagy állami ezüst éremmel kitüntetve.

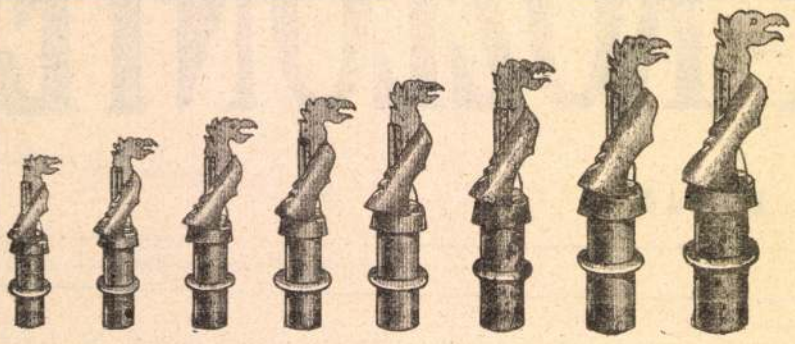

MUNKÁCSY GYULA LAKATOS IPAR-ÜZLETE

IRODA ÉS MINTARAKTÁR:

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 102.

12 ÉVI JÓTÁLLÁS.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény- és szellőztető toldója.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók a kitüzött célnak legjobban megfelelnek s a műszaki elrendezése a többi kéménytoldók felett áll.

Erős vaslemezből készült. Erős szerkezete, csinos kivitele és szabályos működése által a legnagyobb keresetnek örvend.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók eddig a **legolcsóbbak** és a **legjobbak.**

Szivóképességük felülmulhatlan; a szél és napsugár káros befolyását a kéménycsatornák huzatára kedvezővé teszi s igy szivóképességénél s nagy olcsóságánál fogva a rossz huzatú kéményeknél nélkülözhetetlen.

Telefon: 12—80.

zatra, amelynek főgyüjtőjévé az Illatos-árok van kiszemelve. Figyelem forditandó az utak, terek és telkek csapadékvizeinek a fölszinen való elvezetésére, az utak, utcák és terek kellő mérezetésére azon kikötéssel, hogy a rövidebb mellékutcák legalább 6 méter szélesek, a fő közlekedő utvonalak pedig — eltekintve az azokra tervezett terektől és esetleges kiszélesedésektől — 26 méternél szélesebbek ne legyenek, minthogy 26 méter széles utak két közuti vasuti sinpár elhelyezésére elegendők.

Megjegyzi a programm, hogy a dombok részbeni leásásából körülbelül 270.000 köbméter homok téglagyártás céljaira fog felhasználtatni.

A telepen a lakóházakon kivül alkalmas helyeken és művészi térkiképzés mellett középületek számára is kell telkekről gondoskodni és pedig: két templom, egyenkint 400—400 négyszögöl, tizenkét óvoda, egyenkint 600—600 négyszögöl, nyolc elemi iskola, egyenkint 900—900 négyszögöl, a fogyasztási szövetkezet központi raktára számára 600 négyszögöl, a munkás-kaszinó számára 600 négyszögöl, a tüzoltóság számára 300 négyszögöl, a központi fürdő számára 300 négyszögöl, ambuláns betegek orvosi rendelő intézetére és gyógyszertárra együttesen 300 négyszögöl, közmühely-épület számára 600 négyszögöl, két később meghatározandó rendeltetésre diszponibilis egyenkint 600—600 négyszögöl, végül piactérre 1600 négyszögöl. Külön játszóterek tervezése mellőzendő.

A fölsorolt középületi telkek kijelölése után megmaradó összes beépithető terület lakóházak elhelyezésére használandó föl. A tervezőknek minden megszoritása nélkül megjegyeztetik, hogy lehetőleg négyezer lakás elhelyezése kivánatos. Erre nézve alapelvül szolgáljon, hogy minden munkáslakás egy körülbelül 20 négyszögméter és egy körülbelül 15 négyszögméter terjedelmü szobából, körülbelül 10 négyszögméter terjedelmü konyhából, azután kamara, klozet, padlás és esetleg előtérből álljon. A munkáslakóházak alá pince nem tervezhető. A munkáslakások szobamagassága 2·60 m. A lakások tulnyomóan földszintes házcsoportokba helyezendők el, azonban megfelelő utvonalakon illetőleg tereken egyemeletesnél nem magasabb házcsoportok is tervezhetők akár zártsoru előkertes, vagy előkert nélküli, akár szabadon álló beépités mellett. Lehetőleg elkerülendők a csak egy lakást tartalmazó és aránylag kevésbbé gazdaságos különálló épületek.

Egyes épületekben kellő topográfiai elosztással körülbelül 50 helyen olyan földszinti kétszobás lakások is létesitendők, amelyekhez még egy utcára nyiló körülbelül 30 négyszögméter területü bolthelyiség is csatlakozik.

Az egyes lakás- és épületcsoportok elhelyezése művészi és hatásos változatosságot tüntessen föl, a megkövetelt leggazdaságosabb épitési mód mellett.

A magyar épitőművészeknek először nyilik ezzel az alkalom, hogy ilyen feladat megoldásánál tudásukat, művészetüket érvényesithetik. Csak egyet nem tartunk feleslegesnek megjegyezni, s ez az, hogy *a külföldi tipusok átültetése a mi népünk lakás igényeit ki nem elégiti.* A magyar család és kivált a gazdasszony természetrajzát ismerje meg az, a ki hajlékot épit nekik.

Idegen ipar magyar köntösben.

A fejlődésben levő magyar ipar nem minden ágában erősödött még meg annyira, hogy a külföldi ipar mellőzésével a hazai vállalatokra támaszkodhassunk. Éppen ezért szivesen látjuk városainkban a külföldi vállalatok letelepülését és térfoglalását, de csak az esetben, ha ezek az országban található nyers anyagok feldolgozásával és magyar munkáskezek alkalmazásával igyekeznek a magyar ipart fejleszteni. Milliókat áldoz erre az ország és áldoznak városaink. Viszont azonban a magyar ipar érdekében állónak tartjuk, hogy felemeljük tiltakozó szavunkat akkor, midőn a külföldi vállalkozó a létező, az igényeket minden tekintetben kielégitő magyar ipar megrontása révén ki nem érdemelt és semmi jogosultsággal nem biró előnyöket akar szerezni.

Résen kell tehát lenni hatóságainknak, hogy hangzatos magyar cég neve alatt betolakodó idegen vállalatok által meg ne hagyják magukat téveszteni. Egy ilyen esettel találkozhattunk éppen az Esztergom városa által megtartott versenytárgyalás alkalmával. Esztergom városa néhány utcájának burkolására versenytárgyalást hirdetett, minek folytán 4 ajánlat érkezett be. Kettő kőburkolatra vonatkozik, kettő aszfaltra. Az egyik aszfalt vállalkozó az ugynevezett „Fiumei aszfalt vállalat.“ Miután tudtunkkal a Fiumei aszfalt vállalat Magyarországon még aszfaltburkolatot nem létesitett, kötelességünkhöz hiven utána jártunk a cég kilétének kipuhatolására és eközben épületes dolognak jöttünk nyomára. Kisült ugyanis, hogy ez a vállalat hazánkban aszfaltbányával nem rendelkezik s a felhasználni kivánt aszfaltot külföldről szerzi be. Igaz ugyan, hogy Fiumében van egy egész jelentéktelen gyártelepe, amelynek egész felszerelése szinte külföldről szereztetett be, s ahol mintegy 20 munkást foglalkoztat, de ott csak a külföldről behozott aszfaltnak formába való öntésével foglalkoznak. Hivatalos okmányból állapitottuk ezt meg. A fiumei iparfelügyelőnek a kereskedelemügyi ministerhez intézett felterjesztésében ezen vállalatról a következők foglaltatnak:

„Az egész berendezés Simmeringből lett beszerezve.

Feldolgozásra kerül: földszurkos mészkő (bitumen kaldé) Catániából (Olaszország.)

Bitumen: Trinidad (Antillák) Örmény-országból.

Motorüzem: kőszén Angolországból.“

Ez a Fiumei aszfalt vállalat az Oesterreichische Asphalt Actien-Gesellschaft fiókja, amelyre az osztráknak azért volt szüksége, hogy magyar köntösben becsempészsze magát hazánkba s igy a magyar ipar védelmére irányuló törekvésünket közismert módon kijátszhassa. Arra alapitja ugyanis számitásait, hogy elegendő, ha hangzatos cimet vesz fel s ezzel jogot válthat magának arra, hogy idegen portékát árulhasson.

Ám hazánk zsenge ipara azt el nem türheti, mert ezzel elriasztatik a magyar tőke attól, hogy magyar bányavállalatba fektesse filléreit. Köztudomásu, hogy a magyar föld méhében rengeteg mennyiségü aszfalt van. Milliók áldoztattak arra, hogy azok kibányásztassanak és nemzetiségi vidékeken egész falvak jutnak kenyérhez és magyar kulturához azáltal, hogy a magyar föld e sajátságos terméke értékesittetik. Ha a magyar ipar jogciméhez elegendő volna az, hogy külföldről behozott aszfalt használtassék fel közmunkákhoz, mi célja volna annak, hogy milliók áldoztassanak fel a magyar föld termékének értékesitéséhez? Akkor nem szükséges a magyar bánya müvelés és botor az a vállalat, amely milliókat áldoz a magyar bánya fenntartására és ezer és ezer munkás kenyeréről és azok gyermekeinek magyar szellemü iskoláztatásáról gondoskodik. Ha megengedtetik az idegen aszfaltbánya termék alkalmaztatása, akkor becsukhatók a magyar aszfaltbányák, mert ugyanazt a célt pár ezer korona befektetéssel és tiz-husz munkás alkalmaztatásával eléri bármely vállalkozó.

Azért a dicsőségért, hogy az Oesterreichische Asphalt Actien-Gesellschaft hazánkban hamis cégér alatt befurakodjék, csepp kedvünk sincs arra, hogy zsenge bányaiparunkat tönkre tegyük. A hazai ipar védelmét nem azért hangoztatjuk, hogy annak jótéteményét az „osztrák“ rakja zsebre, hanem hogy az igazi magyar iparnak oltalmat adjunk a külföldi erős iparral szemben.

Városaink hazafias közönségét nem féltjük, mert erős a hitünk, hogy itt ajtót mutatnak az osztráknak. Ugy halljuk, *hogy legutóbb Nagykanizsán* is bekopogtatott ez a fiumeinek elkeresztelt osztrák Fregoli-cég s ott komolyan számolni akarnak vele, mert a város a magyar aszfalt cégektől ajánlatot nem kapott. Az árlejtés ugyanis nem tisztán aszfaltra volt kiirva, hanem vegyesen más munkával, s miután a „Fiumei“ próbálgatása már párszor hajótörést szenvedett a magyar városok hazafias magatartásán, most egyedül ő tett ajánlatot, mert bármely áron be akar furakodni valamely magyar városba. Óva intjük Nagy-Kanizsa város vezetőségét, ne adjon alkalmat arra, hogy az ő nevéhez füződjék az idegen aszfaltiparnak hazánkba való beeresztése, mert az osztrák megint jót nevetne a markába. Hirdessenek az aszfaltra külön árlejtést s erős a meggyőződésünk, hogy magyar cégtől is kapnak legalább oly olcsó ajánlatot. Vegyenek példát Luegertől, Bécs város polgármesterétől, aki kijelentette, hogy minden aszfaltbánya terméket megtür, csak a magyart nem, s ha megtudná,

KRASSNER A. ANDOR utóda
DIPOLD JÁNOS
épület és műlakatos

Budapest, VII., Rózsa-utca 8. sz.
TELEFON 97—18. TELEFON 97—18.

Készitek bárminemü kovácsolt munkát, u. m. vas és bronz-csillárokat, rácsokat, kandallókat, bárminemü világitótesteket saját terv vagy rajz után, különlegességeket u. m. dombormü, vert vagy kovácsolt vas és fémbutor vereteket.

Művészettörténeti előadások.

Berzeviczy Albert, akadémiánk tudós elnöke és hazánkban a műtörténelmi irodalomnak lelkes és hivatott munkása, néhány évvel ezelőtt az University Extension (Népszerű Főiskola) keretében előadásciklust tartott a Cinquecento olasz festészetéről és szobrászatáról. Ugyanakkor a párisi Louvre iskolában *Reinach* Salamon francia műtörténész ismertette előadássorozatban a művészettörténelem egész területét. Mindkét előadásciklus laikusoknak szólott, céljuk a nagyközönség művelése, oktatása volt és fölkeltése annak a művészeti érzéknek, amely egyedül alkalmas arra, hogy a mai idők szerteszét ágazó s nem egyszer téves művészeti irányai között tájékoztassa a közönséget. Noha a francia közönség, a nagy tömeget számítva, majdnem teljesen készületlen ezen a téren, nem sokkal áll tehát a mienk előtt, hatásában a két kurzus, mindamellett óriási különbségeket mutatott föl. Külsőségekben sok hasonlóság volt közöttük. Ott is, itt is a hallgatóság nagy része hölgyekből állott, akik az ilyen előadások idején, a délutáni és a kora esteli órákban kevésbbé vannak más dolgokkal elfoglalva, mint a férfiak, akiknek napi munkájuk után talán ez a rövid idő az üdülés egyetlen szaka. De amig a francia előadások közönsége estéről-estére majdnem állandó volt, sőt számra nézve szaporodott is, a budapesti meglehetős változatosságot mutatott és lehet mondani, csak kis részében maradt kitartó híve előadójának. Kurzusa végén mindkét tudós könyvben is kiadta annak anyagát. A francia műből a nagypéldányszámú párisi kiadáson kívül még ugyanabban az évben német, angol és rövid idő mulva magyar került napvilágra és mindegyik meglehetős népszerűségre jutott. A magyar publikáció olcsósága dacára sem volt képes prosperálni, úgy hogy a példán elkedvetlenedve, a budapesti népszerű főiskola be is szüntette előadásainak kiadását.

Minő élénken illusztrálja ez a néhány vonás a mi közönségünknek készületlenségét a művészet ügyeiben. Mennyire mutatja azt a sok-sok teendőt, amely nálunk ezen a téren a népszerűsítőkre vár és mennyire magában foglalja az elítélését is annak a módszernek, amelyet a mi választottaink nagy része ebben a tekintetben követ. Szó sincs róla, hogy a budapesti közönség műveltség dolgában vagy tudnivágyban mögötte állana a párisinak, vagy bármely más világváros lakosságának. Fényes bizonyság erre ugyanennek a népszerű főiskolának más, sokkal elvontabb és nehezebb előadásciklusa. *Alexander* Bernát majdnem minden évben filozófiai előadásokat tart ugyanennek a közönségnek, amelyek látogatottságban és a hallottak megfigyelésében sőt gyakran megvitatásában is messze fölülmúlják a többi előadásokat. És bár csodálatosnak tünik föl a dolog, be kell látnunk, hogy a magyar közönség még a bölcseletben is, ebben az aránylag elvontabb tudományban, magasabb kultúrális fokon áll, mint művészeti dolgokban. Lapjaink, színházaink, sőt műveltebb társaságaink kivétel nélkül kultiválják az esztétikai kérdéseket és alig találunk olyan újabb regényt vagy szindarabot, amelyben egy-egy többé-kevésbbé aktuális ilyenfajta kérdésről terjedelmes tirádák nem volnának. A modern irányú darabok és regények kiváltképen kitünnek ebben s a mi közönségünk örömmel veszi ezt az aránylag tartalmas táplálékot is, amely szellemi munkáját még a mulatság idején is igénybe veszi. A középosztály társaságaiban viszont ma már nem is ujság a szociális vita. Nem ritkaság nagy bölcselők neveivel találkozni egyszerű, sőt néha léhának tartott, hétköznapi társalgás közben. Miért van hát mégis az, hogy ugyanaz a közönség, amely járatosságra törekszik az ilyen dolgokban, még fárasztó tanulmányok vagy legalább is figyelmes olvasgatások alapján is, teljesen idegennek mutatkozik a művészet kérdéseivel szemben. Ugyanott, ahol például a *teozófia* mai állásáról és jogosultságáról idézetekkel bőven tarkított vitákat hallhatunk, a legsekélyesebb fölfogásnak, az abszolút tudatlanságnak bizonyságát láthatjuk még egy *Michel-Angelo* szerepével szemben is.

Talán nem járunk messze a valóságtól, ha a mulasztásokat azoknak rójuk föl, akik hivatva lennének a közönségnek ez irányú szellemi táplálékáról gondoskodni és akik *ahelyett, hogy tanításukat az elemeken kezdenék, az előtanulmány nélkül való publikumot magasabb kérdésekben való önálló ítélkezés nehéz problémája elé állítják.* Ezt a helytelen eljárást látjuk a közművelés mindkét eszközében: a *tanításban* meg az *irodalomban* is. Szaklapjaink és szakkönyveink minden kritika nélkül vezetik a közönség elé a ma fejlődésben, forrongásban lévő művészet fölkapott képviselőinek műveit. Ultramodern festőink külön kiállításairól hasábos tárcákat hoznak a napilapok. A közönség, amely talán semmit nem követ úgy, mint megszokott, kedvenc újságjának tanácsát, rohan az eseménynek kikiáltott tárlatba és mikor három, négy vagy még több terem sok száznyi vászna előtt végig megy, lelkében egy diszonáns akkorddal áll meg a kijáratnál: a legnagyobb bizonytalanságban. Érzi, hogy amit látott, reá kellemes hatással nem volt, látja, hogy sem a témák, amelyeket a képek eleibe vezetnek, sem a földolgozás, a kifejezés módja nem az ő kedvére való. Ő mást szeretne lefestve látni és másféle modorban. A társadalom bűneinek, az emberiség salakjának kegyetlen realizmussal és brutális modorban való előadása meg nem ragadja, benne lelkesedést nem kelt, ellenkezőleg csak undorral és kedvetlenséggel tölti el. Mint művelt ember, természetesen elmélkedik: s nem érti, honnan van ez a baj és mert a következő alkalommal egy másik megdicsért gyűjteménynél ismétlődik vele az eset, a művészetben csalódva, megszünik az iránt érdeklődni. Meggyőződése tehát nem alakul ki, nincs tisztában azzal, vajjon nem érti-e meg a modern festészetet vagy a szecessziós festők nem tudnak-e festeni? Önérzete tiltakozik az első, napról-napra olvasott tekintélyeinek szava pedig a második ellen. A dolog vége az, hogy mélységes *szakadás kerül a közönségből élő művész és a művészetet támogatni hivatott közönség közé.* A tárlatok látogatottsága pedig összezsugorodik a hangversenyes napokra, akkor sem a képek, hanem a muzsika és a társas érintkezés vonzzák oda a budapestiek ezreit. A műpártoló egyesületek statisztikáiban azonban megtaláljuk a remekül csoportosított számadatokat, amelyek azt mutatják, hogy közönségünk érdeklődése évről-évre fokozódik, mert az idei látogatottság 100, 200 meg 500%-kal múlja fölül a tíz év előttit. Amellett pár sorral alább elkeseredetten panaszkodik ugyanaz a jelentés a művásárlások majdnem teljes csődje miatt és szomoruan konstatálja, hogyha az állam a múzeumok számára, meg a társaságok kisorsolás céljára nem vásárolnának megfelelő összegért, úgy hatvan-hetven művészünk egy évi munkával talán fejenkint alig 100—100 K-át tudott volna megszerezni.

Beszélünk azután művészeti túlprodukcióról, a közönség szűkkeblűségéről és más hasonló ürügyekről. Ugyanakkor pedig azt találjuk, hogy a műpártoiástól tartózkodó vagyonosaink két-három olajfestmény árát sem sajnálják egy-egy előadó művésztől, aki estélyüket néhány dallal vagy zenedarabbal élénkíti. Az okot csak őszintén beösmerni resteljük, pedig nagyon kézenfekvő az: X vagy Y főúr nem sajnál ötszáz vagy ezer K-át az énekesnőtől, aki házának vendégeit tiszta, igaz gyönyörűségben részesíti, de nem ad egy fillért sem az oly képért, amelyet meg nem ért, amely neki már a tárlaton sem tetszett és amely az ő ismeretségének körében legföljebb csodálkozó vagy megbotránkozó megjegyzések tárgya lehet.

Igy volt ez bizonyára más nagy városokban is. Igy kellett lennie, mert hiszen sem a francia, sem a német, sem az angol vagyonos osztály nem áll műveltségben a mienk fölött és viszont sem a francia, sem a német, sem az angol *modern* festő nem fest olyat, ami akár témájában, akár előadásában Rafaelhez vagy Tiziánhoz hasonlítana. Tisztán a közönség szakműveltségében, a művészet megértésében rejlik tehát az ok. A külföldi műkedvelő a nagy forradalmakon, melyeket a képzőművészet évtizedeinkben átélt, gondos, figyelmes és gyöngéd vezetők karján haladt keresztül, akik lelkében fölkeltették a megfigyelésnek és a művészi ítéletnek azt a fokát, amely őt erre az átmenetre előkészítette és később a saját lábán való járásra képessé tette. A magyar közönséget azonban mint a derült égből lesujtó villám érte az ironikusan szecessziónak nevezett reformáció. A mult század vége felé még a legnaivabb utánzás virult nálunk a művészetben és tárlataink olyan alkotásokkal voltak telve, amelyek a becsben tartott olasz és német nagy-

mesterek másolatai is lehettek volna. Közönségünk azonban ezt a pusztuló művészetet szerette és becsülte, mert kezdetleges műértelmével egyezett és művészetileg fejletlen fölfogását kielégítette.

Idegen akadémiák emlőin nevelkedett fiatal titánjaink hazaözönlésével megfordult a helyzet. Azok az alkotások, amelyeket ezek a forrongó, meg nem állapodott, de azért érvényesülni és mindig újabbal és ismeretlenebbel föltünni vágyó reformerek kiállítottak, nem fejlesztették és tanitották, hanem megijesztették és azután elkedvetlenítették az embereket. A velük pajtáskodó, hibáikat nem kifogásoló és a reklámtrombitát harsogtató műkritika pedig azt eredményezte, hogy a meghódítandó ellenfél — a magyar közönség — ellenállás nélkül megadta magát. Nem ismerte el a művészek és krónikásaik igazát, de nem szállott vele pörbe, hanem visszavonult előlük s ezáltal elvonta tőlük a művészetnek legfontosabb éltetőjét, az eszmei harcot, a meggyőzés alkalmát és annak minden módját. Az idegen mecenást a modern művészi irányok hosszú, heves ellenállás után győzték meg és évtizedekig tartott, amíg a francia kastélyok falaira a Rembrandtok és Van-Dyckek mellé a Corotk és Miletk kerültek. Addig, amíg a gazda ezek iránt is azt a szeretetet és rokonszenvet nem érezte, mint amazokkal szemben. A mi főúri kastélyaink falaira azonban a mi modernjeink közül egynek vászna sem került. A termek ajtói becsukódtak a jövevények előtt, a házigazda elhitte, miután azt oly sokan trombitálták a fülébe, hogy ezek az ujoncok, akik neki nem tetszenek, tulajdonképpen kiváló és méltó vendégei lehetnének, de miután arra, hogy ez nála meggyőződéssé váljék, a türelmetlen erőszakosság időt nem hagyott, a saját eszközeivel élt ellene és a bebocsátásra váró modern művészetet kizárta otthonából.

Igy áll most a helyzet a képzőművészetek egész vonalán. A közönség idegen a művészi irányokkal szemben és a művészek közönségük elismerését, megértését nélkülözve, csüggedten és ami nagyobb baj, szegényen folytatják munkájukat. A csalódás mindkét oldalon nagy és a javulás jelei alig láthatók. Azoknak kellene tehát segítségre sietniök, akik mint igazi műértők és kritikára jogosultak, az egymást meg nem értőket egy akolba tudnák terelni. Azoknak, akik nem pajtásságból és klikkszellemből, de a művészetek megértéséből, a mult ismerete alapján a jövőben való bizalomtól vezérelve cselekednek. Akik tanulni vágyó közönségünket fokozatos vezetéssel, a művészet ismeretével és szeretetével megajándékozni képesek volnának, akik nem tanterv és tanrend szerint tanítanak, hanem a nagyközönség mívelését tartják hivatásuknak. Azoknak, akik leginkább szenvednek a nagytömegnek művészi dolgokban való járatlansága miatt és akik néha csak heves harcok után képesek a szépet és jót megkedveltetni azzal: *a társadalmi úton művelő* független és éppen azért tetteikben szabad intézményeknek.

Természetesen a tudományok legfőbb őrei és választott papjai nem volnának nélkülözhetők ebben a munkában. Ha közönségünk művészi nevelését szolgálni akarjuk, úgy semmi esetre sem mellőzhetjük azokat, akik akadémiáink és egyetemeink keretein belül már régebben és hivatottan szolgálják a művészeti kultura ügyét. Azonban reméljük, hogy ő általuk és mellettük egy más, új tanítóság is keletkezik a nem tisztán szaktudósok köréből. És ezekre volna tulajdonképpen bízva a munka propagandája. Ezek hirdetnék a nagyközönség körében, hozzájuk közel férkőzve, őket fölkeresve az igét, talán nagyobb sikerrel azért is, mert közülök valók és mert őket nem feszélyezné a szaktudós nagy távolsága a laikus hallgatótól.

A munkát megindító fórumok között legelőször Egyesületünkre gondolok. Egyesületünk tagjai érzik legközvetlenebbül közönségünk nagy elmaradottságát. Az építész, aki építtetőjétől azt az utasítást kapja, hogy tervét ehhez vagy ahhoz az ismert vagy esetleg szomszédos palotához hasonlóan alkossa meg, hogy azt ilyen vagy olyan kupolákkal ékesítse, az építész küzdi a legkeservesebb harcot, míg a laikust meggyőzi arról, hogy a művészetnek nem lehet célja más idők és más helyek alkotásainak áttelepítése és hogy minden időnek, minden országnak meg van az önálló művészi fejlődése, amely éppen azért művészi, mert önálló és éppen azért fejlődés, mert haladást és a régitől való eltérést foglal magában.

A Mérnök- és Építész-Egyesület a napokban új otthonba került. Fővárosunk közepén hatalmas előadóteremmel fog rendelkezni, amely a hétnek csak néhány napján szolgálja az Egyesület céljait, de legalább is vasárnapon mindig üresen áll. *Ez az otthon, ez a terem válhatnék a képzőművészetek népszerűsítésének legfőbb fórumává.* Építészeink pedig, akik hivatásuknál fogva az összes képzőművészeteknek dolgaival amúgy is foglalkoznak, lehetnének a magyar közönség nevelői ezen a területen. Évente 25—30 előadás, rendszeresen felölelve az építőművészet, szobrászat és festészet nevezetesebb korszakait, bemutatva legkiválóbb alkotásait, a művelt közönség kitünő nevelőjévé válhatnék. A munkában részt vennének többi közművelődési egyesületeink is. A Szabad Egyetem, a Szabad Liceum, a Társadalomtudományi, a Magyar Társadalomtudományi és az Archeológiai Társaság most készítik elő a *szabadtanítás* nagy intézményét. Vajjon ki volna hivatottabb, mint Egyesületünk arra, hogy ennek anyagtömegéből a művészeti képzést magára vállalja. Az előadók száma eleinte természetesen kicsi volna, de fajsúlyára nézve annál becsesebb. Műegyetemünk és tudományegyetemünk tanárai között már most is néhány kiváló erőt lehetne megnyerni az eszmének. A példa, azt hiszszük, vonzana és mert a művelt embereknek a tanítás a tanulásnál nem kisebb gyönyörüsége, új és új rekrutákban nem volna hiány. Eleinte az építészeti előadások lennének ugyan többségben, de ez egyátalában nem hiba, mert hiszen maguk a művészetek is az építéssel egyidejűleg és jóformán annak fensősége alatt keletkeztek és fejlődtek mai magaslatukra. Később sorra kerülnének a szobrászat, a festészet, az iparművészet is abban a terjedelemben, amint azt a mi közönségünk igényei megkövetelik. A munka, az anyag földolgozása és annak közlése mindig szélesebb és szélesebb területre terjedne ki és új meg új híveket szerezne a tanításnak és tanulásnak egyaránt.

Az erők összesítése adná meg az eredmény garanciáját. A mai rendszertelen ötletszerű művészeti előadások erre nem alkalmasak és különben is túlságosan az aktualitás lobogója alatt állanak. Csak némileg alapos műveltséget is csupán rendszeres és fejlődésében folytatólagos tanítással lehet elérni. Azok számára természetesen, akik már a művészeti ismeretek bizonyos magasabb fokán allanak, az olyan előadások, amilyeneket ma fővárosunkban hallunk, teljesen alkalmasak és azok sohasem is fognak megszünni, amint hogy az egész világon mindenütt szokásosak. Azért ez az előadásciklus, amelyet ajánlunk, amazoknak konkurrense sohasem lehetne, közönségét nem azokéból szerezné, hanem a teljesen nyers hallgatóanyagot kutatná föl és szólítaná lobogója alá. A hódítás legföljebb abban nyilvánulna, hogy azok az előadók, akik most néhány tucat főből álló válogatott hallgatóság előtt fejtegetnek részletkérdéseket, eljönnének ebbe a valóban nagyközönség számára létesített iskolába is, hogy tízszerannyi hallgató előtt, de csupán tizedrészannyi részletességgel mondják el azt, amiben ők az illetékes mesterek minálunk.

Sok mindenféle népszerű előadást volt alkalmunk az utolsó években Budapesten hallani. Ezek győztek meg bennünket arról, hogy sem előadókban sem hallgatókban művészeti témáknál sem volna hiány. Hogy csak néhány nevet írjunk ide, vajjon nem magas színvonalú ciklusok volnának-e azok, amelyeken az előadásokat, vagy előadás csoportokat *Hauszmann* Alajos, *Nagy* Virgil, *Berzeviczy* Albert, *Beöthy* Zsolt, *Pasteiner* Gyula, *Radisics* Jenő, *Szalay* Imre, vagy a fiatalabb gárdából *Éber, Meller, Tőry, Hültl, Lyka, Malonyay, Csányi* és mások tartanának. Pedig ezek mindegyike szívesen vállalkoznék olyan munkára, amely a nekik kedves stúdiumok népszerűsítésével és a magyar kultúra fejlesztésével jár.

Kabdebo Gyula.

□ □ □ □

VÁLLALKOZÓK KÖZLÖNYE

ÉS

MAGYAR ÉPITŐK LAPJA

Tizenötödik évfolyam. 13. szám. Budapest, 1909. március 31-én.

Előfizetési felhivás.

1909. évi április hó 1-től uj előfizetést nyitottunk lapunkra és tisztelettel kérjük az esedékes előfizetéseknek mielőbbi megujitását, hogy a lap szétküldése zavartalanul eszközölhető legyen.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE.

Meghivó.

A Magyar Épitőművészek Szövetsége folyó hó **31-én, szerdán este fél hét órakor**, saját helyiségében (IV. Ferenciek-tere 7. I. em. 6.)

egyetemes ülést

tart.

Az ülés tárgyai:

1. az épitésügyi szabályzat tervezetének dolgában a közmunkák tanácsához intézendő, *Palóczi* Antal I. mester által szerkesztett felirat folytatólagos tárgyalása.

2. tagválasztások: *Pallós* Arthur l. t.
Wannenmacher Fábián
Reichl Kálmán
rendes tagokul.

3. a Marosvásárhelyi Kereskedelmi és Iparkamara székháza tervpályázatának biráló bizottságába 1 tag választása.

4. folyó ügyek, inditványok.

Palóczi Antal I. mester. **Fleischl Róbert** ü. v. titkár.

Ülés után társasvacsora a Szövetség helyiségében.

A főváros épitkezései.

Hosszu vajudás után végre az egész vonalon megindult a munka a főváros lakásviszonyaival kapcsolatos ügyek rendezése körül. Hónapok óta folyik az épitőszabályzat reformjának vitája a legkülömbözőbb müszaki szakvélemények meghallgatásával s alapos remény van arra, hogy az épitkezés olcsóbbá, gazdaságosabbá tevésével karöltve az épitőipar letargikus állapotából egészséges, eleven müszaki élet fejlődik ki. Egy másik nevezetes akcio a fővárosi lakásszükségnek momentán enyhitésére törekszik, s nagyszabásu programmjával egyuttal az épitőipari munkásság terén is hatalmasat lendit.

E nagyszabásu épitőprogramm Budapest főváros polgármesterének, dr. *Bárczy* Istvánnak műve, aki megértvén a közvélemény siralmait, az ábrándozások és tervezgetések teréről a gyakorlat mezejére lépett és — cselekszik. Cselekszik nemcsak nagy elhatározással, hanem nagy energiával és óriási tőkének mozgósitásával.

E hatalmas programm — melynek kidolgozásában dr. *Wilner* Ödön tanácsjegyző és *Kabdebo* Gyula épitész, fővárosi mérnök voltak a polgármester segitségére, — meg akarja szüntetni a lakásnyomort, tisztességes hajlékot akar biztositani azoknak, akik ma ágyrajárók, a városi tisztviselőknek lakáspénzük arányában megfelelő lakást akar biztositani, s a bérházakban elhelyezett iskolák részére uj épületek emelésével ezek kapuit is meg kivánja ismét nyitni a lakástkereső közönség előtt. A programm végrehajtása nem kevesebb, mint kilencvenöt millió koronába kerül. Ha sikerül végrehajtani, Bárczy István büszke lehet majd alkotására.

Hogy milyen veszedelmeket óhajt elháritani ez az akcio, e lap hasábjain fölösleges indokolni. Számos cikkünkben foglalkoztunk vele, s igy nincs okunk ismertetni Bárczy programjának megokolását, mely többek között azt a megdöbbentő adatot közli, hogy a főváros lakosságának szaporodása a lakásviszonyok áldatlan befolyására rövid idő alatt 40—45%-ról 14%-ra apadt le. A rohamos fejlődés, melylyel fővárosunk 2 évtized alatt a világvárosok közé emelkedett, teljesen megakadt. Érdekes a főváros közönségének az a letargikus türelme, s a hatóságoknak az a bámulatos közönye, illetőleg tehetetlensége, melylyel ezt a kérdést évtizedek óta kezelik. Már 1883-ban érezhető volt a lakásviszonyok nem normalis volta, s már innen datálódnak az első intézkedések — természetesen a veszély elháritására szólitó szózatok pusztába elhangzása. Már akkor bizottságok alakultak a bajok gyökeres és *gyors* orvoslására. Épen 10 év telt el egy második ilyen feladattal megbizott bizottság kiküldéséig. Kötetet tesz ki a sok memorandum, amit akkor szerkesztettek. De minden látható, vagy legalább is érezhető eredmény nélkül. Mert annak a látható minta munkásháznak, amit 1898-ban fenti mozgalmak eredményekép megépitettek, gyakorlati jelentősége természetesen nem volt semmi.

A lakásinség történetének legutolsó korszaka is közel 5 esztendőre tekint vissza. Ez a korszak, mely a közönséget hasonlithatatlanul jobban sujtotta a korábbi oknál, évről-évre sulyosabb csapásokat mért a főváros lakosságára s el sem képzelhető az a tömérdek inditvány, ankét és bizottság — nem is szólva a sajtótermékek, cikkek tengernyi özönéről, — mely ezen idő alatt a helyzet javitásáért esdekelve napvilágot látott.

Bárczy emlitett programmjában élénken vázolja mint szorul le a legtöbb család a korábbi kényelemből legalább is egy-egy fokkal, mint kénytelen mindenki kisebb lakásba huzódni s végül, akinek emberileg még megfelelő volna egy szoba, abba az egy helyiségbe nem másod és harmad, hanem 8—10-ed magával szorul együvé. Az ő programmjában olvassuk, hogy:

„És még lejebb szállva a legalsóbb társadalmi osztályoktól a társadalmon kivüliek osztályáig, találunk igen számos réteget, amely kénytelen egyszerüen olyan helyeken „lakni", amelyeket a szókimondó statisztika nem lakásoknak jelez: szállitó kocsi, csatorna, hidalja, ólak, bokrok stb."

A polgármester terve szerint az épületek nyolc csoportra oszlanak. A fertőző betegség folytán kilakoltak befogadására három szükségbarak épül 60 lakással, mintegy 200.000 kor. költségen. Három barakterem 400 lakóra a szezonmunkásoknak fog hajlékot adni, ennek épitőköltsége 400.000 koronában van előirányozva. Öt népszálló épül 2200 cellával kisebb keresetü magánosok, legényemberek számára, 3 millió és 300.000 koronával. Két népotthon fog gondoskodni a nép kulturális szükségleteiről, egy millió és 100.000 korona előirányzattal véve számitásba felépitésüket. Háromezer kislakás épitését 18 millió korona értékben a jobb keresetü állandó bérmunkások és kis polgárok tüzhelyéül szánta Bárczy, a fővárosi alkalmazottak számára pedig külön 1600 lakást tervez, mintegy 30 millió korona költséggel. Ezenkivül a nagyközönség részére 500 üres lakást teremtő nagy bérházépitést kontemplál 10 millió korona tőkével. Végül 90 uj iskolaépületet emel a jelenleg bérházakban elhelyezett 336 osztály, vagyis 13.400 tanuló részére. Az eddig elfoglalt bérházak ezzel felszabadulnak s eredeti rendeltetésüknek adatnak vissza. Ezen iskolák épitésére a programm 32 millió koronát irányoz elő. Ez összesen 95 millió korona, mely az épitőipar területén forog, munkát és kenyeret osztogatva és 7—8000 uj lakás, mely kiegyenliti a lakáskereslet és kinálat közötti disharmoniát s lakástulprodukciót eredményezvén, paralizálja az ugynevezett lakásuzsorát. Jobb és rosszabb, ujabb és régibb, kényelmesebb modern és elhasznált rozoga lakások között árkülönbözetet teremt s ilyenek között a viszonyokhoz mérten a szabad választásoknak teret nyit. Szóval egészséges lakásviszonyokat fog eredményezni.

Bárczy határozati javaslata a főváros közgyülésén az épités fentjelzett programmján kivül a következőképen szól:

„Hatalmazza föl a közgyülés a tanácsot, hogy ezeknek az épitkezéseknek tervezését és kivitelét részben a mérnöki hivatal, *részben magánépitészek megbizása utján* sürgősen készitse elő, esetleg a belügyminister jóváhagyása reményében a munkálatoknak ajánlati versenytárgyalásáról azonnal intézkedjék. Tegyen a tanács az épitkezések költségének fedezésére sürgősen javaslatot; készitse elő a telekszerzést, gondoskodjék a főváros tulajdonában lévő belső és üresen álló telkeknek értékesitéséről. A közgyülés megkéri a kormányt, hogy a fővárosban bérházakban elhelyezett hivatalainak és intézeteinek sürgősen épitsen középületet.

Utasitja a közgyülés a tanácsot, tanulmányozza, milyen kormányhatósági kezelés alatt lévő alapokból lehetne állami és fővárosi alkalmazottak számára szolgáló bérlakások épitésére olcsó kölcsönt kérni.

A főváros lakáshivatalt állit föl s utasitja a tanácsot, hogy a hivatal szervezésére 30 napon belül tegyen javaslatot.

Fölhivja a közgyülés a tanácsot, *hasson oda, hogy a készülő épitésügyi szabályzat az épitkezési anyagokra és szerkezetekre a biztossági tekinteteken belül lehetséges legmesszebbmenő takarékosságot és az épitkezés intenzivitásának a város fejlődésével lépést tartó szabályozását is biztositsa.*

Foglalkozzék a tanács sürgősen a telekkönyvezett terjedékek beépitésével és a kisajátitási

„ASBESTIT"

a jelenkor egyedüli nézagtalan, állandóan pórusmentes felületü, tetszőleges szinben készithető, ugy a müszaki mint gazdasági, de főképen **hygienikus** szempontból

a TÖKÉLY MAGASLATÁN ÁLLÓ

ASBESTPADLÓ- és FALBURKOLAT

LEGMESSZEBBMENŐ JÓTÁLLÁS!

LEGOLCSÓBB KÖLTSÉGVETÉSSEL ÉS MINTÁKKAL AZONNAL BÉRMENTVE SZOLGÁL A

MAGYAR ASBESTIT MŰVEK R.-T.

Igazgató: **POLGÁR P. LAJOS**

TELEFON 63—24. **BUDAPEST, VII., ELEMÉR-U. II.** TELEFON 63—24.

Szabadalmakat, védjegyeket és minta oltalmat megszerez
Szabadalmakat Értékesitő Vállalat
Pásztor (bej. cég)
Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. sz.
Telefon 24—20. Telefon 24—20.
Felvilágositás dijtalan.

törvénynek a kormány által tervbevett reviziója alkalmával igyekezzék minél szélesebb körü, a fővárosi lakás és telekpolitika céljait szolgáló kisajátitási jogot, valamint a megokolatlan nyereségeket gátló kártalanitási elveket és eljárást biztositani.

Tegyen sürgősen előterjesztést a tanács a külső részeken fekvő alkalmas nagyobb területek megszerzésére, a főváros beépitett részein még üresen álló, vagy kellőképpen be nem épitett telkeknek övezetek és fokozatok szerint mérsékelt megadóztatására három hónapon belül tegyen javaslatot.

Tegyen előterjesztést, hogy fővárosi telkeken hol és miképpen volnának alkalmas kisebb területek mérsékelt áron bérbe adhatók, hogy azokon a vagyontalanabb néposztályokhoz tartozók egészséges mellékfoglalkozást, nemes szórakozást és családi együttmunkálkodást, másrészt egy kis anyagi mellékkeresetet nyujtó konyhakertek és gyümölcsök müvelésével foglalkozhassanak, miként és hol lehetne a főváros szerényebb anyagi helyzetü lakosságának olcsó nyaralótelepeket létesiteni.

A szegényebb néposztálynak külsőbb területen való lakását megneheziti a közuti vasuti közlekedés drágasága. A ma uralkodó állapotokat türhetetleneknek tartja és a bajon rövid időn belül föltétlen segiteni akar. Ezért utasitja a tanácsot, hogy a kérdés alkalmas megoldására a közuti közlekedési vállalatokkal azonnal tárgyaljon és iparkodjék e téren megfelelő eredményeket biztositani, ha pedig az eljárása nem vezetne kellő eredményre, tegyen sürgősen javaslatot, milyen más módon lehetne a közgyülés akaratának érvényt szerezni.

Terjesszen elő javaslatot a kerékpár-adó megszüntetése iránt.

Foglalkozzék a tanács állandóan a lakáspolitika rendszeres gondozásával és a lakásügy és városrendezés érdekében álló telekpolitikával, hogy alkalmas telekszerzések és telekeladások utján egyfelől a telekértékemelkedés haszna lehetőleg a város javára biztosittassék, másfelől a városfejlődésre és a telek- és lakáspiacra magának döntő befolyást biztositson.

Ez épitkezések egyharmadrészét már a jövő évben megvalósitani tervezik. Hisszük, hogy a tervezésből most az egyszer valóság is lesz. Olyan ember áll a főváros adminisztrációjának élén, aki nem beszél, hanem cselekszik. Akinek nemcsak szép tervei vannak, de erős akarata és tudása is, mely felismeri és érvényesiteni tudja a megvalósitás biztos eszközeit. Minden épülete egy-egy emlékműve lesz annak, hogy a főváros közönségének jajszavát megértve, hivatását polgártársai bizalmára méltóan betöltötte.

A vállalkozás körében előforduló jogesetek.

Az épitész tervei.

Az épitész által készitett és épitésre alkalmas tervek *megrendelteknek tekinthetők* és jogosan követelhető azok dijazása, ha az épittető azokat átvette és megtartotta.
(Curia 2451/908.)

Köztér feletti rendelkezés.

Gy. város alperes, a vámházhoz oly módon keritett be udvart, hogy 2 m. magas palánkot állitott fel, miáltal felperes házának sarokrésze elzáratott a közlekedéstől és háza homlokzatának a Névtelen utcára eső része megcsonkittatott; ezek alapján felperes kérelme arra irányul, hogy a háza homlokzatát elfogó sérelmes épitményt bontassa le alperes.

A két alsóbiróság itéletében abból indult ki, hogy alperes, mint a köztér tulajdonosa saját területén keritést emelni jogositva van. Ezzel szemben a kir. curia kimondotta, hogy a város a *köztér felett csak közérdek szempontjából jogositott rendelkezni*

(Curia 1909. jan. 15. 4975/908. sz. a. I. pont.)

Szakbavágó szabadalmi feljegyzések.

Bejelentés találmányok szabadalmazására.

Az alább nevezettek a kitett cimek s kelt alatt szabadalmat jelentettek be. A bejelentés tárgya egyelőre a jogtalan használat ellen védelemben részesül (34. §) A bejelentés ellen a közzététel napjától számitandó két havi határidőn belül felszólalások adhatók be. (35. §.)

1273. alapsz. Adler József gazdatiszt Nadlányban. — Eljárás műkőlemezek előállitására. (Képv.: Adler.)

—

1279. alapsz. Idősb Antony Lajos gyáros Gölnicbányán. — Ujitás mindennemü ajtó- és ablaksarokpántokon. Pótszabadalom a 44050. sz. szabadalomhoz. (Képv.: Kalmár.)

—

4060. alapsz. Bleier Sándor müegyetemi hallgató Budapesten. — Eljárás kőszenet pótló tüzelőanyag előállitására.

—

4220. alapsz. Bara István lakatos Budapesten. — Csavaranya biztositás.

—

4340. alapsz Barthelmess Emil mérnök R/m. Neussban. — Kőtörő. (Képv.: dr. Szilasi.)

—

1660. alapsz. Csiky Árpád főgépész Eszéken. — Eljárás homoktégla és mükő előállitására. (Képv.: dr. Surányi Imre ügyvéd.)

—

1667. alapsz. Dr. Clauss Félix vegyész Berlinben. — Eljárás és anyag meleg előállitására. (Képv.: dr. Szilasi.)

—

1210. alapsz. Erath János gipszelőmester Strassburgban. — Kapocsfüzőfogó gipszpallók, sodronyfonatok, nádfonatok és giszlemezszövetfödémek fölfüggesztésére. (Képv.: dr. Halász.)

—

1348. alapsz. Ehrich & Graetz cég Berlinben. — Gázizzófényü vaggonlámpa. (Képv.: Kalmár.)

—

3618. alapsz. Kárpáti Dezső mérnök Budapesten. — Tüzelőberendezés. (Képv.: Kalmár Hugó.)

—

3625. alapsz Köddewig Heinrich kereskedő Bochumban. — Berendezés körkemencéken nyers téglák előszáritására a kemence gázai segélyével. (Képv.: Harsányi.)

—

2426. alapsz. Grünwald József és Hosner Salamon okl. gépészmérnökök Budapesten. — Berendezés folyékony tüzelőanyagok elégetésére.

—

2497. alapsz. Gorecki József császári tanácsos gyáros Krakauban — Szemétszállitókocsi. Pótszabadalom a 43111. sz. szabadalomhoz. (Kép.: Török.)

—

2591. alapsz. Maschinenfabrik Germania vorm. J. S. Schwalbe & Sohn cég Chemnitzben. — Tömités nyomószivattyuk dugattyurudjai számára. (Képv.: dr. Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

3400. alapsz. Hutchings John bánya- és gépészmérnök Londonban. — Mótorszivattyu. (Képv.: Kalmár.)

—

2654. alapsz. Gärtner Ábrahám kereskedő Numbergben. — Öntőformákhoz való megtámasztó. (Képv.: Janssen.)

—

3411. alapsz. J. Hirschhorn cég Berlinben. — Cseppfolyós tüzelőanyaggal táplált gőzizzólámpa a világitóláng fölött elrendezett elgőzősitővel és a harangon kivül fekvő keverő fuvókával. (Képv.: Halmár.)

—

3640 alapsz. Kaufmann Wilhelm gyárigazgató Wienben. — Uszóval fölszerelt villamos vizállásmutató. (Képv.: Bernauer.)

—

3658. alapsz. Keith James mérnök Londonban. — Ujitások ventilátorokon. (Képv.: Kalmár.)

—

2417. alapsz. Lammine Emil Theodor gyáros Mühlheimben. — Hegesztett izzóhenger kovácsolt vasból. (Képv.: dr. Incze Samu ügyvéd.)

—

2452. alapsz. Lüthke Frigyes épitési vállalkozó Bremenben. — Kocsialváz elrendezés mótoros járművekhez. (Képv.: Török.)

—

3305. alapsz. Maydl Richard épitész Würzburgban — Butorokhoz való kampószár. (Képv.: Janssen)

—

2540. alapsz. Parker Thomas mérnök Londonban — Eljárás könnyen meggyuladó koksz előállitására. (Képv.: Harsányi és Messinger.)

—

2620. alapsz. Chemisch-elektrische Fabrik „Prometheus“ Gesellschaft mit beschränkter Haftung cég M/m. Frankfurtban. — Elektromos fütőtestek. (Képv.: Bernauer.)

—

2628. alapsz. Pärr & Kopetz cég Wienben. — Készülék fa impregnálására, vagy festésére. (Képv.: Schön.)

—

2150. alapsz. Rökk István gépgyáros cég Budapesten. — Csöves előmelegitővel kombinált vizcsöves gőzkazán.

—

2184. alapsz. Rahn Frigyes udvari lakatos Darmstadtban. — Zár elektromos uton kiváltható dióelreteszeléssel (Képv.: Kalmár)

—

2188. alapsz. Ransome International Conduit Company cég New-Yorkban. — Ujitások betontestek előállitására. (Képv.: Janssen)

—

4501. alapsz. Siemens & Halske Aktiengesellschaft cég Berlinben. — Eljárás elektromos világitáshoz való izzószálak előállitására wolframból és más nehezen olvadó fémekből. (Képv.: Kalmár.)

—

1910. alapsz. Schnabl Gustav mérnök Atzgersdorfban. — Mutatós mérleg a mérlegelendő terhet átvivő közbekapcsolt emeltyűkkel. (Képv.: Weisz Sándor.)

—

2360. alapsz. The Westinghouse Electric Company Limited cég Londonban. — Berendezés sinfékeken. (Képv.: Schön.)

—

2428. alapsz. Deutsche Waffen- und Munitionsfabriken cég Karlsruheben. — Hajlékony csőből álló, a csővégek által csuklós rudazat segélyével hordott hosszkiegyenlitő, csővezetékek számára. (Képv.: Harsányi.)

Szabadalmakat, védjegyeket és minta oltalmat megszerez
Szabadalmakat Értékesitő Vállalat
Pásztor (bej. cég)
Budapest, VII., Erzsébet-körut 17. sz.
Telefon 24—20. Telefon 24—20.
Felvilágositás dijtalan.

„Phönix“ fémárugyár
Mechanikai találmányokat gyártó iparvállalat.
Gyár: Budapest, X., Román-u. 22. Telefon 64—19.
Iroda és raktár: VII., Baross-tér 15. Telefon 28—18.
Kárpitos szögek, fémgombok, kisebb tömegcikkek gyártása.
Pártoljuk a magyar ipart!

2. A pályázóktól követelt anyagi munka a lehető legkisebb legyen, mert a tervpályázatok tulajdonképpeni célja: jó eszmék, illetőleg olyan tervvázlatok beszerzése, amelyek a végrehajtásra alkalmas tervezetek készítésére alapul szolgáljanak.

3. Az alaprajzok, metszetek és homlokzatok rendszerint 1:200 arány szerint készítendők; ennél kisebb mértékű tervek csak nagykiterjedésű épületcsoportok, nagyobbak pedig csak igen kis építményekre vagy dekoratív műtárgyakra követelendők; egyes részletek nagymértékű rajza pedig csak kivételesen akkor követelendő, ha ez a tervezet megértésére vagy a művészi egyéni szaktudás fölismerésére különös okokból szükséges.

4. Helyszinrajzok, legfölebb 1:500, sőt épületcsoportok tervezésekor csak 1:1000 arányban rajzolva követelendők.

5. Az esetben, ha ez a tárgyilagos bírálat érdekében szükséges, a rajzok művészi ábrázolására vonatkozó esetleges követelmények (tollrajz, vízfestmény) megjelölendők.

6. Főszmintát vagy távlati képet csak speciális — művészi — jelentőségű pályázat esetében, belső perspektívát pedig csak nagyszabású oly feladatokra, melyekre a belső térhatásra is súly helyeztetik, végre madártávlati képet csak nagykiterjedésű épületcsoportok tervezésekor méltányos követelni. Ez esetekben abból a célból, hogy a bírálat egyöntetű alapon történhessék, szükséges, hogy a főszminta mértéke, illetőleg a távlati rajz, távlati szempontja és a kép mértéke már a pályázati feltételekben megállapíttassék.

7. Épületekre az építési költség a beépítendő köbtartalom szerint számítandó; a számítás módja feltüntetendő kellően részletezett és könnyen ellenőrizhető kimutatásban. Leghelyesebb, ha már a programmban meg van jelölve a köbméterenkint való egységár és meg van szabva, hogy a köbtartalom a pincetalajtól (hol ilyen nincs, a járdaszintől) a főpárkány, illetőleg a homlokzat felső éléig számítandó, melyhez még az esetleges mélyebb pincerészek, tornyok vagy egyéb kiemelkedő épületrészek köbtartalma, illetőleg költsége hozzá számítandó.

8. Fölösleges rajzok (padlás-, pince-alaprajzok, mellék-, a főhomlokzattól kevessé eltérő homlokzatok rajzai, fütő, szellőztető tervek stb.), részletezett méretkimutatáson alapuló költségvetések, árelemzések, különös tanulmányt igénylő fűtő vagy egyéb berendezések költségeinek összeállításai nem kívánhatók.

9. Részletes költségvetést csakis kisebb tárgyakra nézve méltányos és célszerű követelni. (Folyt. köv.)

VEGYESEK.

Az orvosok nemzetközi kongresszusa. Nagy internationalis ünnepek színhelye volt a héten Budapest: a világ minden nemzetének orvosai ezekben a napokban tartották XVI. kongresszusukat; 4000-nél több külföldi tudós vendége volt a székesfővárosnak és ezzel Magyarországnak, beszámolandó a tudománynak az utolsó időkben való haladásáról. A lefolyt ünnepségek másik nem kevésbbé fontos célja hazánkat közelebbről is érinti, érdekli, mert most illetékes tényezőknek mutathattuk be a hygienia terén elért helyzetünket. A technikusokat is érdekelte tehát a vendégek tanácskozása és itt időzésük folyamán kialakult véleménye, mert a hygieniát, a közegészségügyet a műszaki tudományoktól elválasztani nem lehet. A kórházak, vágóhidak, városcsatornázás, vízvezeték stb. mindmegannyi tényezője a közegészségügynek, amelyeket pedig első sorban a technikusok teremtenek meg. Örülhetünk, hogy már ezen a téren is, a tudományos célokat szolgáló klinikákon kívül, számos intézményünket teljes önérzettel mutathattuk be a tudományos világnak. Ez alkalommal tanúságot tettünk arról is, hogy a közfelfogás nálunk is méltányolja immár a tudományok bajnokainak érdemeit, akik között már mi is többel dicsekedhetünk. Ennek örvendetes jelei az a több orvos-szobor is, melyek Budapest köztereit díszítik; ezek száma a kongresszus alkalmából is megnövekedett, mert a megnyitás napján avatták föl a kiváló hygienistának, néhai *dr. Fodor Józsefnek* a szobrát, akinek nagy kiterjedésű tevékenysége Budapest csatornahálózatának megállapításakor is jelentékeny eredményeket ért el. Az itt csak vázlatosan érintett szempontok indítják arra a technikusokat, hogy az orvoskongresszust szívélyesen üdvözöljék és működését érdeklődéssel kísérjék.

A szobrászat története. Ez a címe az Építőmunkavezetők Könyvtára című vállalat XIX—XX. kötetének. Irta *Kabdebo* Gyula, akinek ebben a vállalatban nem ez az első műve, mert a háromkötetes Építészet története szintén az ő termékeny tollából származik. Későbbre kell halasztanunk azt, hogy a most megjelent könyvet érdeme szerint méltassuk, amelynek nem az az egyetlen érdeme, hogy hézagot pótol a magyar szakirodalomban. Most csak a figyelmet óhajtjuk ráirányítani azzal, hogy a tartalmát ismertetjük. Szerencsés gondolat, hogy bevezetésül a szobrászat technikáját ismerteti meg olvasóival; azután sorra veszi az ókort Egyptom, Babilon, Perzsia, Kisázsia, Főnicia, Görögország mikénei, arbói, azután a virágzás és hanyatlás korát, majd Róma etruszk és római művészetét). Következik a középkor ókeresztény, román és gót művészete és a magyarországi középkori szobrászat. Az újkor tárgyalásakor a korai, a virágzó reneszánsz, az olasz barokkorszak, a korai és a virágzó francia reneszánsz, a francia barokkorszak, a korai és a virágzó német reneszánsz, a német barok, végül a magyarországi reneszánsz-szobrászat ismertetését találjuk; végül a XIX. század szobrászatának bemutatásakor az olasz, német, a francia és a magyar művészet termékeivel találkozunk. Utolsó a Teremtés kora (a jelenkor), a franciák, németek és belgák modern műveivel. A 180 lapon, 170 ábrával díszített kötet ára 5 k.; kapható lapunk szerkesztősége útján is, épp úgy, mint a többi műve a vállalatnak, melyet *Jakabffy* Ferenc, a budapesti építőmesterek, kőműves, kőfaragó és ácsmesterek ipartestületének nagy tevékenységű elnöke szerkeszt és az ipartestület a kereskedelemügyi miniszter támogatásával ad ki. A most megjelent kötetet *Thék* Endrének ajánlta az ipartestület, mert *Théknek* szintén vannak érdemei a vállalat kiadásában.

Az építőiparosok Kolozsvárt f. hó 12-én tartandó kongresszusán az *építőiparosok követeléseinek biztosítása* tárgyában *Kéler* Zoltán dr. szöv. ügyész határozati javaslata ez: Mondja ki a Magyar Építőiparosok Országos Szövetségének harmadik vándorgyűlése, hogy az építőiparosok követelésének biztosítására az ipartörvénytervezet 172. §-ában konteptált módozatot alkalmasnak nem tartja és ezen szakasz rendelkezését, mint oly félrendszabályt, amely az építőiparosok követeléseinek biztosítására elégtelen, de másrészt az építkezési kedvet hatékonyan veszélyezteti, mellőzendőnek véli. Minthogy azonban a magánjogi kodifikációval kapcsolatos olyan törvényhozási intézkedések, amelyek a fennálló helyzeten lényegesen javítani alkalmasak, a közel jövőben nem várhatók, a vándorgyűlés szükségesnek tartja ideiglenesen fennálló törvények keretében a meglevő bajokon legalább részben segíteni azáltal, hogy a Magyar Építőiparosok Országos Szövetségének tagjaira kötelezőnek mondassék ki minden, a jövőben elvállalandó építési munka tekintetében oly szerződési kikötés létesítése, amely szerint az építési vállalati összegnek bizonyos meghatározandó része, amely rendszerint az építési kölcsön által fedezve lenni nem szokott, avagy az általános tapasztalás szerint leggyakrabban van veszélyeztetve, az építtető ingatlanára az építőiparos javára közvetlen az építkezési kölcsönt követő rangsorban építési költségbiztosítéki összeg jogi természetben való kelekkönyvi bejegyzés által biztosíttassék. Az építőiparos követelésének biztosítását célzó szerződési pont következőleg hangzanék: „Az építtető beleegyezését adja, hogy . . . . . sz. $\frac{\text{tjkvben}}{\text{tjkvi betétében}}$ . . . . . hrsz. alatt felvett ingatlanára a vállalkozónak az építési szerződésből, annak határozmányai értelmében, származó követelései részbeni biztosítására a zálogjog . . . . . korona építési költségbiztosítéki összeg erejéig közvetlenül az építési kölcsönt követő rangsorozatban bekebelezteassék". — A *jogosulatlan iparűzés* kérdéséhez *Hevessy* József (Kolozsvár) ezeket javasolja: Az építőipari kontárkodás meggátlása, mésrészt pedig a kontárkodás elleni lehető védekezés céljából, intézzen a vándorgyűlés felterjesztést az illetékes kereskedelmi kormányhoz, hogy a házilagos építkezéseknél (ipari munkáknál) az építtető (munkaadó) köteleztessék az alkalmazott munkásokat az iparhatóságnál az ipari nyilvántartásba és úgyszintén a munkásbiztosító pénztárnál szabályszerűen bejelenteni, amely bejelentések elmulasztása részben büntetést vonjon maga után, részben pedig a munka háztlagos jellegét szüntesse meg; egyben pedig az illetékes hatóságok utasíttassanak, hogy a kontárkodás elleni feljelentésekben a legkörültekintőbb gondoskodással járjanak el. Ugyanehhez a ponthoz

Az építészeti tervpályázatok szabályzata.*)

I. *A tervpályázatok célja.* A tervpályázatok célja mindenekelőtt gyakorlati, vagyis az, hogy a pályázat tárgyául szolgáló tervező feladatnak lehető legmegfelelőbb megoldása több pályázónak egyazon programmra alapított tervező munkájával biztosíttassék; célja továbbá az építőművészet és műízlés fejlesztése, mert egyrészt a verseny a pályázók munkakedvét és tapasztalatát gyarapítva, a tehetségek érvényesülését elősegíti, másrészt pedig a pályatervek kiállítása, az érdeklődést szélesebb körben felköltve, a közönség műízlését is fejleszti.

II. *A tervpályázatok jellege.* 1. A tervpályázat lehet: átalános vagy szűkebbkörű; mindkettő lehet országos vagy nemzetközi.

2. Az országos tervpályázatban csakis magyar honos építész vehet részt.

3. A nemzetközi tervpályázat rendezése csakis olyan rendkívüli esetekben megokolt, amikor kívánatos, hogy a kitüzött föladat megoldásához a hazai építészeken kívül külföldi szakférfiak is hozzá járuljanak.

4. A szűkebbkörű tervpályázat lehet korlátolt, amikor az egyes megyék, városok vagy testületek szakférfiaira szorítkozik azon okból, mert a pályázó részéről pontos helyi ismeretek vagy az illető testülethez való tartozás kívántatik; lehet továbbá zártkörű, amidőn a pályázatban csak erre felszólított építészek vehetnek részt.

III. *A tervpályázatok rendezése.* 1. Az átalános tervpályázat hirdetése minél szélesebb körben közzé teendő, hogy az abban való részvételre hivatottak, arról minél nagyobb számmal tudomást nyerjenek.

2. A korlátolt pályázatra vonatkozó hirdetésben világosan kiteendő, hogy a részvétel mily egyéni föltételekhez van kötve?

3. A zártkörű pályázatban való részvételre vonatkozó fölszólításban a fölszólítottak teljes névsora közlendő; utólagos fölszólítás csak akkor engedhető meg, ha valamely visszalépő pályázó helye okvetetlenül betöltendő; ennek megtörténte a pályázókkal szintén közlendő.

4. Átalános tervpályázat esetében előfordulhat, hogy egyes szakférfiak a feladat megoldására tiszteletdíjjal külön megbízást nyernek; ez a körülmény, valamint az ekként felszólítottak nevei a pályázati hirdetésben fölemlítendők. Az ily módon beszerzett munkák a pályadijak tekintetéből versenyen kívül állanak.

5. A tervpályázati hirdetés, illetőleg felszólítás a következőket tartalmazza:

a) a hirdető félnek teljes címét, továbbá a pályázat jellegének, valamint tárgyának megjelölését;

b) annak megjelölését, hogy a részletes tervező programm és mellékletei hol és mely időben szerezhetők meg;

c) a követelt munkálatok terjedelmének és minőségének körülírását;

d) annak megállapítását, hogy a munkák miképp — jeligével vagy névaláírással — jelölendők? továbbá a benyujtásra kitűzött hely és idő pontos feltüntetését;

e) a pályabírók neveit;

f) a tervek miként való díjazását;

g) a pályamunkák kiállítására, a nem díjazott tervek visszaszolgáltatására vonatkozó és más különleges tudnivalókat; végül pedig azt a kijelentést, hogy a pályázatra nézve ennek a szabályzatnak a megállapításai érvényesek.

ad a) *A hirdető fél, a pályázat jellege és tárgya.* 1. A pályázat kihirdetésével a hirdető a pályázókkal szemben kötelezettséget vállal ennek a szabályzatnak és a pályázat közelebbi feltételeinek pontos tartására, viszont a pályázók a pályázatban való részvétellel ugyane szabályzat, illetőleg föltételek kötelező voltát magukra nézve hallgatagon elismerik.

2. A pályázati hirdetésben a pályázatot hirdető fél teljes címe (név, lakóhely) félreértést kizáró módon kitüntetendő.

3. Megjelölendő a tervpályázat jellege, vagyis hogy az nyilvános, szükebbkörű. országos vagy nemzetközi-e?

4. Megnevezendő a tervpályázat tárgya, vagyis a tervezendő műtárgy rendeltetése.

ad. b) *A tervező programm és mellékletei.* 1. A pályázat sikere érdekében föltétlenül szükséges, hogy a hirdető fél, mindenesetre szakértők közreműködésével és lehetőleg már a bíráló bizottság bevonásával, a tervező programmot és a pályázat közelebbi föltételeit szakszerűen megállapíttassa és minden félreértést kizáró módon, világosan szövegeztesse.

2. A programmban felsorolandók a szükségelt helyiségek; megjelölendők azok rendeltetése, nagysága, fekvése és esetleg kívánatos összefüggése. Felsorolandók az alkalmazható építőanyagok és szerkezetek, a szoliditás és monumentalitás mértéke, szóval minden körülmény, ami az épület tervezésére befolyással birhat. Amennyiben a tervbe vett építkezés helyszinén, különleges építési vagy tűzrendészeti szabályok volnának érvényben, tanácsos ezeknek a tervezésre nézve lényeges pontjait szintén ismertetni, vagy pedig arról gondoskodni, hogy ezek a szabályzatok a pályázók részéről megtekinthetők vagy megszerezhetők legyenek.

3. A programm szövegezésekor az okvetetlenül megtartandó követelmények világosan megkülönböztetendők a csak óhajtottaktól, mert az előbbiek meg nem tartása esetén a pályamű a díjazásból kizáratik.

4. A tervezett építmény művészi kiképzésének módját, hacsak különös okok az ellenkezőt nem kívánják, legcélszerűbb a tervezőre bízni. Valamely stylus megkövetelése vagy annak kizárása a programmban határozottan kifejezendő.

5. A programmba felveendő, hogy a hirdető fél az építkezésre mily összeget kíván fordítani. Határozottan ki kell emelni, hogy ezt az összeget csak megközelítőleg kell-e a tervezéskor megtartani, vagy pedig, hogy annak túllépése a pályázatból való kizárást vonja-e maga után? Ezért igen fontos, de az utóbbi esetben okvetetlenül szükséges, hogy az előirányzat szakszerű és alapos számításokkal programmvázlat alapján állapíttassék meg oly összegben, amelyért a programm követelte épület tényleg előállítható, mert a kellő alaposság híján megállapított előirányzat veszélyezteti a pályázat reális eredményét, lehetetlen feladat elé állítja a pályázókat és a bíráló bizottság feladatát is rendkívül megnehezíti.

6. Kívánatos, hogy a programm megfelelő szerkeszthetése érdekében a helyiségek beosztására és rendeltetésére nézve előzetesen esetleg elkészített tájékoztató vázlatok a programm melléklete gyanánt pályázóknak rendelkezésre bocsáttassanak.

7. A pályázni szándékozók rendelkezésére bocsátandó az építés helyének és környékének pontos térrajza, mely az égtáj megjelölésével a feladat megoldásakor tekintetbe veendő terepviszonyokat a magassági, szabályozási csatornázási stb. adatokkal együtt ismerteti; hogy az emelendő épület a környezettel (város képével) összhangzásba hozható legyen, ajánlatos a környezet távlati képét vagy fényképét a programmhoz mellékelni.

8. A programm és annak mellékletei (melyek lehetőleg sokszorosítás útján készüljenek, hogy azonosak legyenek) rendszerint ingyen bocsátandók a pályázni szándékozók rendelkezésére.

9. A mellékleteket pénzért árusítani csak akkor méltányos, ha azok előállítása a pályázat rendezőjének is nagyobb költséget okozott; a mellékletek vételára azonban visszaadandó azoknak, kik a pályázatban tényleg résztvettek.

ad. c) *A pályázati munkálatok.* 1. A hirdetésben megállapítandó a követelt rajzok száma, mértéke és felsorolandók a követelt egyéb kiegészítő munkálatok (költségvetés, tervleírás, esetleg távlati kép vagy gipszminta).

*) Lapunk szűk tere miatt csak most közölhetjük a kereskedelemügyi m. kir. miniszter által a múlt év őszén 79049/1908. sz. a. kiadott rendeletet, nehogy a fontos okmány a lapunkból hiányozzék. *A szerk.*

VÁLLALKOZÓK KÖZLÖNYE

ÉS

MAGYAR ÉPITŐK LAPJA

Tizennegyedik évfolyam. 33. szám. Budapest, 1908. augusztus 12-én.

Az uj ipartörvény.

Az ujonan alkotandó ipartörvény előadói tervezetének ismét egy nagyobb töredékét hozza nyilvánosságra a kereskedelemügyi miniszter. A most közreadott rész azokat a rendelkezéseket tartalmazza, melyek a munkabeszüntetésekről és munkás kizárásokról, a békéltető és választott birói eljárásokról, a döntő biráskodásról, az ipari szervezetről, a büntető határozatokról, a hatóságok és hatósági eljárásokról szólanak, végül a vegyes és záró határozatokat tartalmazza.

Már a multkoriban ismertettük az előadói tervezet eddig publikált részét, s röviden összefoglalva abban egyrészt az iparüzési jog feltételei, az ipar gyakorlása, az iparüzési jog megszünése és megvonása, az iparoktatás uj törvényei foglalvák, másrészt a munkásvédelemmel foglalkozván, tárgyalja a munka viszonyt, munkarendet, felnőttek, nők és gyermekek munkaidejét, a magántisztviselők vagyis irodai alkalmazottak, és a kereskedelmi alkalmazottak munkaidejét és az üzleti zárórát, az ipar gyakorlása terén az egészség és testi épség védelmét, a felügyeletet, végül a munkaközvetitést, illetve a közvetitő intézményeket.

Hogy az egész törvénytervezet teljes legyen, kiegészitendők még a sztrájkokról, bojkottokról rendelkező szakaszok, melyek teljes kidolgozása még folyamatban van s csak őszszel készülnek el vele a kereskedelmi miniszteriumban.

Az egészben nyolcszáztizenhét szakaszra terjedő törvénytervezetnek legnagyobb jelentőségü, s a külföld előtt is érdekes, uj és értékes része az, melyben a kormány bele nyul a munkás és munkaadó között való viszony ugynevezett hatalmi kérdéseibe.

Az ipari szervezetről szóló, most megjelent cim hat fejezetre oszlik és szól az ipari és kereskedelmi testületekről, ipari nyilvántartásokról, ipari és kereskedelmi egyesületekről, ipari szövetkezetekről és a munkásérdekek javára alkotott két uj intézményről, a munkaügyi választmányokról és a munkáskamarákról.

Kötelezővé teszi és szabályozza a békéltető és választott birói eljárást és szervezi a döntő bíróságokat, ez utóbbiakat azokra az üzemekre való vonatkozással, melyekben a sztrájkot és kizárást tiltja a javaslat.

A döntő bíróság elnöke egy táblai elnök vagy tanácselnök, egyik birája pedig táblai biró lesz, a kik az iparhatóság elnökével és az érdekelt munkások és munkaadók két-két kiküldöttjével egyetemben héttagu tanácsban kötelezőleg itélnek a munkaadó és munkásság között felmerült vitás ügyekben.

Tudnunk kell, hogy a még munka alatt levő javaslat rendelkezései meg fogják szüntetni, illetve büntető határozatokkal meg fogják torolni a hatalmi tulkapásokat, természetesen kölcsönösen, ép ugy a munkásság, mint a munkaadók részéről. A javaslat bizonyos megkötésekkel szabad teret fog engedni a sztrájknak és kizárásnak, mint a munkakinálat és kereslet érdekköreinek összeütközésénél alkalmazható jogos eszközöknek, de a két fél gazdasági érdekharcát csak a közvetlenül érdekeltekre korlátozza, s azok cselekvő szabadságának bárminő megszoritását a törvényes lehetőségek közül kizárja.

De feltétlen tilalom alá is veszi a sztrájkot és kizárást, és pedig azon üzemkörökben, melyekben az ilyen munkamegszüntetés lényegesen sérti a közérdeket. Igy például a közvilágitási, vizvezetéki, vasuti és hajózási üzemek, tüzoltás és kórházi szolgálat keretében a sztrájk vagy bojkott okozta munkamegszüntetésnek egyáltalában nem enged helyet. Egyéb üzemekben csupán azt tiltja a javaslat, hogy ilyen esetekben ugynevezett hatalmi kérdések érvényesülhessenek, avagy erre irányuló bárminő eszközök alkalmazásba vétessenek, szóval gondoskodik, hogy külső, közvetlenül nem érdekelt elemek a vitás kérdésben szerepet egyáltalában ne játszhassanak.

Tiltva lesznek például az olyan megállapodások, melyeknek célja a munkaadót az alkalmazott és viszont az alkalmazottat a munkaadó szabad megválasztásának jogában korlátozni. Az uj törvény meg fogja tiltani a szervezett kizárást is, vagyis a munkaadó kizárhat, de más munkaadókkal a kizárásra nézve megállapodnia nem lesz szabad. Tiltva lesz a sztrajkra, kizárásra csábitó felhivás szóval vagy irásban, a csatlakozásra erőszakkal való rábirás is, s nemcsak a tettesek, de a részesek és felbujtók is még az okozott kár egyetemleges megtérítésével is tartozni fognak.

Az ipari és kereskedelmi egyesületekről szóló fejezet rendelkezései a mai szakszervezeteket szellemökben és müködési gyakorlatukban jótékonyan át fogják alakitani, olyan egyesületek pedig, melyek nem e törvény rendelkezései szerint alakulnak, tagjaik gazdasági érdekeinek bármely irányban való védelmével vagy előmozditásával nem is foglalkozhatnak.

A közforgalmu, géperejü vasuti vállalatok alkalmazottainak egyesülési joga tekintetében az 1907. évi XLIX. t.-c. rendelkezései maradnak irányadók.

A javaslatot, mely Szterényi államtitkár müve a kereskedelmi miniszter október első hetében fogja az érdekeltek összehivandó ankétje elé bocsátani, hogy a javaslat ott megbirálva, lehető tökéletessé csiszolva még a tél folyamán a törvényhozás elé kerülhessen.

A javaslat birálata addig is minden oldalról széles mederben sőt itt-ott bizonyára szenvedélyesen is fog folyni, de természetes, hogy az érdekek valamennyinek jogossága mellett is ellentétesek lévén, ezen ellentétek méltányos összeegyeztetését, másrészt az ipari közbiztosságot célzó törvény tervezet sokoldalu éles kritikában, sőt valószinüleg támadásban is fog részesülni.

Mindez azonban mitsem von le a nagyszabásu törvénytervezet alkotójának érdeméből és alkotásának értékéből.

A tervezet végleges szövegét, mely több módositást is fog tartalmazni az előadói munkálattal szemben, a miniszter szét fogja küldeni az érdekelteknek, azzal az értesitéssel, hogy a tervezetről — mint már emlitettük — október első hetében kezdik meg a szaktanácskozást. Az érdekelt köröknek idejében be kell jelenteniök megbizottaikat, akikkel a tanácskozásban részt óhajtanak venni.

Páris épitőszabályai.

Kabdebo Gyula

II.

Udvarok. Az udvaroknál háromféle alosztályt különböztet meg a szabályzat. Az olyanoknak mérete, amelyekbe lakóhelyiségek nyilnak, legalább 30 m² (nálunk 12), amelyekbe csak konyhák és mellékhelyiségek nyilnak 15 négyszögméter (nálunk 8) és végül tisztán mellékhelyiségek szellőzésére szolgálók 8 m² (nálunk 1 négyszögméter) területüek lehetnek. Valóban a közegészség legszigorubb igényeit is kielégitő méretek. Néhány könnyités szerkezeti okokban találja magyarázatát. Igy a kapus konyha már 8 m²-es udvarra is nyilhat és viszont az épület legfölső emeletén még lakóhelyiség is nyilhat 8 m²-es udvarra, mert hiszen ott már fölnyuló tüzfalak nem sötétitik el az ablakokat. Az udvarok határozzák meg a beléjük nyiló lakóhelyiségek mélységét és igy nem lehet aránylag kis udvarra tulságos mély szobát épiteni. A maximális szobamélységek a következők: 30 m²-es udvarnál 4 méter, 33 m²-nél 4·30 méter, 36 m²-nél 4·60 méter, 40 m²-nél 5 méter, 46 m²-nél 5·60 méter és 50 m²-nél 6 méter (nálunk ebben a tekintetben különbség nincsen statuálva). A nagy udvarba nyiló szobák legkisebb mélysége 5 méterben van megszabva. Az egyes udvarok között a határfalak nem lehetnek magasabbak, mint amennyit a szabályzat egy hasonló szélességü utcára megenged, a napvilágtól elzárt udvar-aknák tehát nem lehetségesek. Csak a lépcsőház fala emelkedik a megengedett magasság fölé egy emelettel, ez is csak azért, mert a padlásra jutást kell lehetővé tenni. Mivel a szabályzat csakis az emberek védelmére tesz szigoritásokat, mindenütt, ahol az udvarra nem lakóhelyiségek nyilnak, korlátlan a falak magassága. A világitó udvarok keskenyebbik mérete legalább 1·90 méter legyen. Az udvarokat üvegtetővel boritani csak annyiban szabad, hogy a szabályzatban kikötött udvarterület üvegezés nélkül, tisztán megmaradjon. De még a lefödött udvarrész tetejét is ugy kell szerkeszteni, hogy annak egyharmadrésze 40 centiméter magasságra kinyitható legyen, hogy igy belé kellő légbevezetésről gondoskodás történjék. Az olyan udvarokat, amelyek 8 m²-nél nem nagyobbak és egy másik nagyobb udvarral nincsenek közvetlen kapcsolatban, külön légbevezetéssel kell szellőztetni.

Egymás mellé épült házak, ha tulajdonosaik megegyeznek, az épitési szabályzat megkövetelte kereteken belül, közös udvarokat készithetnek. Az egészséges blokkház rendszernek törvénybe iktatása az a pont, amely főleg a német nagy városokban játszik ma nagy szerepet. Az egyetlen megszigoritás erre nézve a párisi szabályzatban, hogy a közös udvar föntartása telekkönyvileg is biztositassék. Az ilyen közös udvaroknak az egy-egy házhoz tartozó része a legalsó emeleten bő nyilásu és alacsony vasrácscsal elválasztható. Ez által az udvar légtömege közös, de viszont a szomszédos házak független elzárása és igy biztonsága precizirozva van.

Emeletmagasság. A párisi lakóházak emeletmagassága a földszinten és első

Mázoló- és ércfényező- (akár uj, akár renoválási) **munkákra vállalkozik** HAJNAL (Honig) MIKSA Budapest, VII., Dembinszky-u. 34 TELEFON: 101—97.

TEICHNER ÁDÁM
vasszerkezet, mű- és épület-lakatos
BUDAPEST, VII., MÁRSVA-UTCZA 61. sz.

Készit: épületvasszerkezetet, műkovácsolásokat, kapu, kandalló és bronz-munka különlegességeket.

A milanói kiállításon két arany éremmel, a pécsi orsz. kiállításon nagy állami ezüst éremmel kitüntetve.

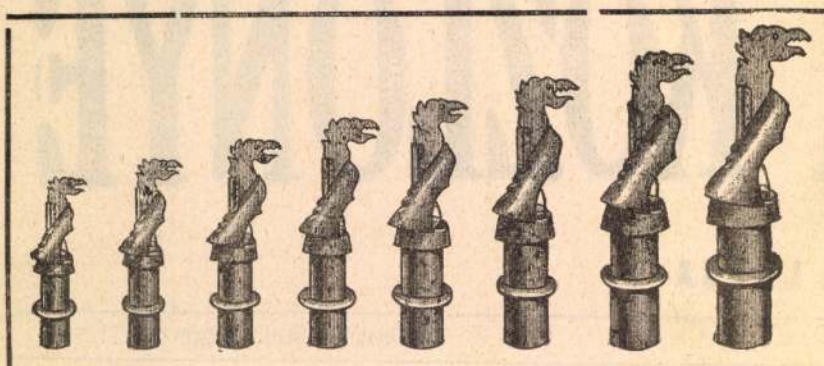

MUNKÁCSY GYULA
LAKATOS IPAR-ÜZLETE

IRODA ÉS MINTARAKTÁR:
BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 102.

12 ÉVI JÓTÁLLÁS.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény- és szellőztető toldója.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók a kitüzött célnak legjobban megfelelnek s a műszaki elrendezése a többi kéménytoldók felett áll.

Erős vaslemezből készült. Erős szerkezete, csinos kivitele és szabályos működése által a legnagyobb keresetnek örvend.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók eddig a **legolcsóbbak** és a **legjobbak**.

Szivóképességük felülmulhatlan; a szél és napsugár káros befolyását a kéményecsatornák huzatára kedvezővé teszi s igy szivóképességénél s nagy olcsóságánál fogva a rossz huzatú kéményeknél nélkülözhetetlen.

Telefon: 12—80.

emeleten tisztán 2·80 méterben van megszabva. Ez ugyan csak igen csekélylyel kevesebb ami 3 méteres minimumunknál, az a lényeges különbség azonban meg van közöttünk, hogy mig a párisiak a szabályzatuk megengedte szükségletnél többet sohasem épitenek, és igy beérik a 2·80 tiszta szobamagassággal, addig ami fényüző igényeinkhez képest, a bérházaink legalább is 3·60-tól 3·80-ig terjedő tiszta szobamagassággal épülnek. A párisi szabályzat ezenfölül, szerényebb bérü lakásoknál, még redukciót enged meg és csak 2·60 méter tiszta szobamagasságot követel. Nálunk erre az épitőszabályzat nincs tekintettel és a félemeleti luxuslakást az ötödik emeletivel egyenlő magas szobákkal látja el. A párisi szabályzat a legolcsóbb lakásokat, a manzard-szobákat is lehetővé teszi, (a mienk ezekről nem tud), amelyeknél ugyancsak 2·60 m. a megkövetelt szobamagasság, ugy azonban, hogy ez a manzard szoba ferde homloksikjának legfölső csucsa, mig a legalsó csak 2 méterrel áll a padló fölött. De ez teljesen elég, mert a padlástér kihasználása lehetővé válik és a szobákban való mozgas semmi kellemetlenséggel nem jár.

Ez a néhány kikötés adja meg magyarázatát annak a már emlitett körülménynek, hogy a párisi épitészek egész kényelmesen beosztanak megengedett 20 méter magasságukba öt emeletet, holott a mieink 21 méternél is csak hármat tudnak biztositani és már a négyemeletes házakra 25 méter minimumot kell megszabni.

K i s z ö k e l l é k e k. A lábazat minden utcában 1·50 magasan 20 centiméter kiugrásu lehet; a homlokzat többi részének kiszökellése már az utca szélesség szerint számittatik és pedig a homlokzat alsó részére és felső részére más-más módon. A homlokzat alsó és fölső része közötti határ a 12 méternél keskenyebb utcában 3 méter magasan, az ennél szélesebb utcában 6 méter magasan áll a járda fölött. Ez a kétféle intézkedés okát találja abban a körülményben, hogy a szélesebb utcákon épülő monumentális palotáknál rendesen magasabb lábazatra van szükség az architektonikus megoldás érdekében, mint a keskeny utcák bérházainál. Ezért az alépitményre tett kivétel a keskeny utcáknál aránylag kis magasságig van leszoritva, mig a széles utcákon a magasabb határ nagyobbszabásu alépitmény kiugratását engedi meg.

A homlokzat alsó részének kiszökelléke a tiz méternél nem szélesebb utcákban az utszélesség 8%-a, az ennél szélesebb utcákban 60 cm. hozzá adva az utca szélesség 2%-át, de 1·20 méternél soha nem nagyobb. A homlokzat fölső részének kiszökelléke az alsó részeknél mindenütt 20%-al kevesebb. A többhomlokzatu épületeknél ezen számitás minden egyes homlokzatnál külön ejtendő meg. A párkányok a megszabott kiszökellék maximumból 45 fok alatt kiállhatnak. Az erkélyek a megengedett kiszökellékeknek egynegyed részével kijebb ugorhatnak, de csak olyan módon, hogy azok összes homlokzati területe az emelet homlokzat területének egynegyedrészét tul ne lépje. Ez a pont okozza, hogy a párisi bérházak erkélyei a legnagyobb változatosságot és legfestőibb elrendezést mutatják. A szeszélyes játéknak tetsző müvészkedés itt tulajdonképen gondos számitások és a megengedett előnyök teljes kihasználása.

A kapuzatok monumentális kiképzését megkönnyiti a szabályzatnak az az intézkedése, hogy azoknak párkányai és konzóljai a megengedett méretnél kétszerte kijebb ugorhatnak, de csakis a járdától 2·50 méterrel fölfelé. Ezáltal az utcai járdák közlekedését az architektonikus részletek meg nem zavarják, viszont a Párisban annyira kedvelt és a bérház homlokzatának egyáltalában egyik legszebb részét képező motivumnak, a kapuzatnak, müvészi megalkotását lehetővé teszik.

Az erkélyrácsokra nézve szintén találunk némi könnyitést a szabályzat tételei között, amennyiben azok a megengedettnél 25 cm.-rel kijebb állhatnak, ami tekintettel arra, hogy az ilyen nyilt erkélyek a levegő szabad mozgását nem igen korlatozzák, egészségügyi szempontból kifogás alá nem is eshetik. A kiszökellékek szabályozásánál a manzardablakok is némi korlátozást kapnak, amennyiben azoknak összes homlokterülete nem lehet nagyobb, mint az illető emelet elképzelt homlokzat felületének kétharmad része. Vagyis amig egyrészről lehetővé van téve a padlástérnek lakásokul való gazdaságos kihasználása, viszont meg van akadályozva az, hogy a szabályzat kijátszása által a 20 méterben megszabott bérházmagasság még egy, manzardnak nevezett, de tulajdonképen rendes emelettel szaporittassék. Ez a pont különben igen helyesen a manzard ablakok mögötti helyiségek használatától függetlenül állapitja meg azok létesitését, mert közegészségügyi szempontból valóban teljesen mindegy, hogy az utcákat lakóhelyiségek, vagy pedig mosókonyhák sötétitik el a megengedettnél fokozottabb mértékben.

Az épületeknek az utcára való kiszökellései két csoportban vannak szabályozva. Az elsőbe azok tartoznak, amelyek nem tisztán a szerkezet kiegészitő részei, mint a kirakatok, a kávéházi kertecskék, amelyek legföljebb olyan terjedelemben létesithetők, hogy a járdából három méter tisztán a közlekedésre megmaradjon. Azonkivül ezeknek vizszintes elzárása csupán félméterrel a járda fölött kezdődhetik, hogy ezen a résen át az utca felől való tisztogatás megtörténhessék. A szerkezethez tartozó kiszökellékek közé vannak sorozva a szilárd kirakatok, amelyek mint az épület falainak kiugrásai méretezhetők. Kivételt képeznek mindkét csoportból a cégtáblák és függő hirdetmények, amelyek az uttestnek csak három százalékát foglalhatják el, de legföljebb 80 cm.-re terjedhetnek. Egy 8 öles azaz 16 méteres utcánál tehát az ilyen reklám tábla 48 cm.-nyire állhat ki az utcatestbe. Vasrácsok, kirakatok előtti vasredőnyök, terjedelmesebb szélfogó ajtók, napvédőernyők és kirakati vitrinák csupán a földszint, félemelet és első emelet homlokzatait foglalhatják el, de akkor is csak olyan terjedelemben, hogy a kiszökellékekre megállapitott szabályokat ne lépjék tul. Ugyanez érvényes a többi emeleteken elrendezett erkélymellvéd rácsokra, zsaluziákra, markizokra és diszitő keretekre is. Az emeleteken általában semmiféle kiugró reklámtábla nem helyezhető el, csupán az erkélyek alatt. Ennek az intézkedésnek kettős oka van. A magasabb emeletsorokban kiakasztott reklámtáblák megerősitése csak igen nehezen és ritkán ellenőrizhető, tehát meglazulhat és igy a tábla szerencsétlenségeket okozhatna. A kiugró táblák a fölöttük lévő emeletek elől az utcára való kilátást elzárják.

A kirakatokhoz tartozó támasztó szerkezetek, lámpatartó konzólok és diszitő rácsok csupán a kirakat kétszeres mélységével állhatnak az utcatestbe, de csupán az első emelet magasságáig létesithetők. Ezenfelül minden falra alkalmazott tárgy láthatatlan módon, tehát direkt falba való csavarás által vagy szögezéssel erősitendő meg. Különböző cimtáblák, hirdető vagy magyarázó pajzsok, cimerek, bérleti hirdetések, kivilágitott vitrinák és transzparensek vagy lámpák akár karon lógnak, akár konzólon nyugosznak, ugy vannak szabályozva, hogy ha a fallal párhuzamosan feküsznek, csak a szerkezetileg megengedett kiszökellék méretéig ugorhatnak ki és csak egy-egy emelet magasságát foglalhatják el; ha az épület falára merőlegesek, akkor csakis az uttest egytized részéig, de legföljebb 2 méter mélyen nyulhatnak előre és magasságuk a megengedett szerkezeti kiszökellék magasságnál, vastagságuk annak felénél terjedelmesebb nem lehet.

Baldachinok, védőtetők legfeljebb 3 méter mélyen ugorhatnak az utcába. Kivételes esetekben monumentális palotáknál, szinházaknál és középületeknél a szajnai prefektus engedélyével ettől a kikötéstől eltérni lehet. A védőtető szerkezetének magassága 1 méternél több ilyenkor sem lehet, a támasztó konzólok nélkül. A tetők fölülete erkélyül föl nem használható és azért mellvédet sem kaphat. A szomszédok érdekeinek védelmére azonkivül ki van kötve az is, hogy azok az épületek fölirati tábláit, vagy az utcai lámpásokat el nem fedhetik és a közlekedés érdekében az utca nivojához legföljebb 3 méternyire közeledhetnek. Napvédő ernyők 3 méter kiugrást kaphatnak, 2·5 méterrel a járda fölött kezdődve. Emeleti napvédő ernyőnél 80 cm. a kiugrás, amely az erkélyeknél az erkély mellvédjének külső szélétől számittatik. Reflektor tükrök, vagy Luxfer-üvegernyők legföljebb 50 cm. kiugrást kaphatnak és a járda fölött legalább 2·5 méterrel legyenek.

Átmeneti intézkedés van az olyan esetekre, amidőn az utcaszabályozáshoz épitett uj ház már a leendő, belső homlokzatra kerül, mig a két szomszédja a régi, külső utcanivón, tehát esetleg több méterrel előtte áll. Nehogy ilyenkor az üzletek értékesitése a keletkezett disztelen és forgalmilag is alkalmatlan beugrás által csökkentessék, igen helyesen meg van engedve, hogy az épittető megfelelő, ideiglenes szerkezetü kiszökellékkel a szomszédos régi házak homlokzatába léphessen ki. Ilyenformán mindaddig, amig a szomszédok nem épitkeznek, a házsor utcai vonala egy szinbe esik. Az ilyen kivételes épitkezés csupán a földszinten és az első emeleten, tehát az üzletileg nagyfontosságu helyeken történhetik és a szomszédházak felépülte után annak elbontása és a végleges szabályozási vonalra való visszalépés kötelező. A szabályzat előtt épült régi házak kiszökellékeire az az intézkedés van, hogy azok olyan alkalom-

KRASSNER A. ANDOR utóda
DIPOLD JÁNOS
épület és műlakatos

Budapest, VII., Rózsa-utca 8. sz.
TELEFON 97—18. TELEFON 97—18.

Készitek bárminemü kovácsolt munkát, u. m. vas és bronz-csillárokat, rácsokat, kandallókat, bárminemü világitótesteket saját terv vagy rajz után, különlegességeket u. m. dombormü, vert vagy kovácsolt vas és fémbutor vereteket.

Divald továbbá Brocky Károly főművéről szólva, azt állítja, hogy az eperjesi oltárképet valószinűleg Kolbenheyer Mór eperjesi pap felszólítására festhette meg, a kivel együtt járt Késmárkon. Miután bebizonyítottam, hogy Brocky sohasem járt Késmárkon és hogy a késmárki evang. lyceumról csak Mayer buzdítására emlékezett meg végrendeletében, elesik Divald azon nézete is, hogy a későbbi eperjesi pap, Kolbenheyer Mór Késmárkon ismerkedett volna meg Brocky Károlylyal. Az tény, hogy Kolbenheyer Mór a késmárki lyceumban járt. A késmárki ev. lyceum 1822-iki anyakönyvében ez a feljegyzés olvasható: Mauritius Kolbenheyer Annor. 12. Ev. A. C. Bilitzna, Silesia domicilium habuit apud Fabricium panniferrum. Syntaxista veter. ex Eperiensio venit. Ebből látható, hogy Kolbenheyer Mór a sziléziai Bielitzből származik, atyja Károly bielitzi polgár volt, aki azonban Eperjesen telepedett le. Az 1831/2. évben ujra olvassuk a lyceumi anyakönyvben, hogy Kolbenheyer Mór mint másodéves lyceumi hallgató (studens) 22 éves korában újra beiratkozott s a megjegyzési rovatban látjuk, hogy ő „ex Polytechnico Viennensi" jött. Kolbenheyer Mór tehát az említett hiteles adat szerint a bécsi polytechnicumban járt, mi sem valószinűbb tehát, hogy Kolbenheyer ez alkalommal ismerkedett meg Brocky Károlylyal, aki szintén ezidőszerint látogatta a legnyomorúságosabb megélhetési viszonyok közt szorgalmasan a bécsi polytechnicumot.

Tehát a bécsi polytechnicumban kötött barátság révén festhette meg Brocky Károly eperjesi oltárképét, nem pedig, amint Divald mondja, a késmárki iskolatársi reminiscencia fejében. Végül megemlítem még, amit Scholcz Frigyes személyes közléséből tudok, hogy Brocky Károly tulajdonkép szláv származású volt, amint ezt neki Mayer J. György többször is elmondta. —80.

Bruckner Győző

MÁRIA HALÁLA
A SZEPESI SZÉKESEGYHÁZ EGYIK MELLÉKOLTÁRÁN

MŰVÉSZETI IRODALOM

AZ ÉPÍTŐMŰVÉSZET TÖRTÉNETE AZ ÓKORBAN. Irták: Czigler Győző, Nagy Virgil, Tőry Emil műegyetemi tanárok, Orczy Gyula, Sándy Gyula, Szabó Gyula, Ullmann Gyula, Schoditsch Lajos, Báthory István, Kabdebo Gyula, Wittinger Aladár, Kertész Róbert építészek. Szerkesztette Kabdebo Gyula építész. 1000 szövegközti ábrával és 64 külön táblán 100 melléklettel. A szerzők kiadása. Budapest, 1903. 464 l. — Ez a díszes és kiváló szakmunka első kötete egy nagyszabású műtörténeti ciklusnak, amelyet a fentnevezett szerzők saját kiadásukban juttatnak a magyar könyvpiacra. A prospektus szerint az építőművészet története három kötetet fog felölelni, három a szobrászat és három a festészet történetét adja, egy befejező kötet az iparművészet történetével foglalkozik. Akkora vállalkozás, amely mellett csaknem az összes magyar gyűjteményes munkák kisarányúaknak tűnnek fel. Midőn most a ciklus első kötete megjelent, nemcsak az ebbe fektetett nagy munkát, hanem a kiadók friss bátorságát is őszinte örömmel honoráljuk.

A könyv beosztása világos és könnyen áttekinthető, ami ekkora vállalatnál nem csekély előny. Elősegíti használhatóságát a sok széljegyzet és a gondos index. A legtöbb fejezet három szerves részre oszlik: az első egy-egy nép őstörténetét, kulturáját, rövid jellemzését foglalja magában; a második rész az idevágó szerkezettant és alaktant, a harmadik a műemlékek leírását és magyarázatát. A roppant anyagban tehát nem nehéz eligazodni.

Nagy nehézséget kellett a szerkesztésnél leküzdeni a könyv egysége érdekében. Ahol ennyi szerző ir egy közös könyvet, ott könnyen szétmállik az egész s csak a bekötési tábla foglalja egybe az anyagot. Ez pedig ép egy oly organikus fejlődés leirásánál, mint amilyent minden épi-

Művészet 1904.

tési stilus mutat, okvetlenül elkerülendő. S itt sikerült is. Az egyes szerzők nézeteltérései (jelesül a fakonstrukció elemeinek a kőkonstrukcióban való kimutatása kérdésében) nem szembeszökők s csodáljuk, hogy csak néhány ily ellentétet találtunk a vaskos kötetben. Végül temérdek fáradságba került a rengeteg kép-anyag összeállítása, jobban mondva kiselejtezése, mert ily mű illusztrálásánál mindig az okozza a főbajt, hogy túlbő anyag kínálkozik, amelyekből nagy ügyességgel kell kiválasztani a csakugyan lényegest és ki nem hagyhatót. Ez is kiválóan sikerült, sőt nyugodtan mondhatjuk, hogy ez a kötet bármely nagy külföldi hasonló művel kiállja a versenyt a gondos illusztrálás és a reprodukciók jósága dolgában.

Az egyes szerzők munkája gondos, lelkiismeretes és kiválóan szakszerű. Ha nem is volt módjukban önálló kutatásokat végezni Előázsiában, Kínában, Középamerikában, — módjukban volt az idevágó gazdag monografikus irodalmat felhasználni s ezt ki is aknázták. Oly adatokat is találtunk a kötetben, amelyek mindössze egy vagy kétévesek. E részben szorosan szakmájukhoz ragaszkodtak — a szerzők valamenyien gyakorló építészek — kevesebb ügyet vetve a modern őstörténeti és filologiai kutatásokra. A népek őstörténetének leírásánál még szívesen időznek a legendáknál és szent hagyományoknál. Annál jobban belemerülnek a szorosan vett architektonikus kérdésekbe. Így kapta meg ez a kötet kézikönyv-jellegét, azaz nem való arra, hogy folytatólagosan olvassuk, (mint ahogy például Taine, Burkhardt, Ruskin és Muther könyveit olvassuk), hanem inkább arra termett, hogy pontos adattárul szolgáljon, amelyben minden idevágó kérdésről gyorsan tájékozódhatunk. Erre predesztinálja terjedelme s a feldolgozás stílusa is. A könyv tehát eltér azoktól a művektől, amelyek az adatok részletezése helyett az organikus fejlődés élénk szemléltetésére helyezik a súlyt s hasonlóbb azokhoz, amelyek a fontos tények és beható részletek gazdag tárházát adják. Innen van az is, hogy a legtöbb műemléknek megtaláljuk pontos méreteit is, a mi helyén van egy kiválóan a szakemberek számára írott műnél.

Egyes fejezetek túlterjeszkednek azon a határon, a melyeket a régibb történetírók nyomán ókornak nevezünk. Nevezetesen ebbe a kötetbe került az ókeresztény építkezés is. Ez rendjén van így, mert a történelmi fejlődést nem lehet késsel kettémetszeni. Sőt szerettük volna, ha a szerzők ezt a meggyőződésüket már a kötet címén is kifejezték volna, a helyett, hogy odanyomatják az „ókort". Nincs többé sem ókor, sem középkor, sem újkor. Vannak bizonyos kultur-korszakok, de ezek nem igazodnak egyoldalúan bizonyos nagy világtörténeti események szerint. Voltak országok, a melyekben az irodalom már mélyen benn járt az „újkorban", midőn ugyanott a gazdasági élet, vagy a tudomány, vagy a politika még messzi a „középkorban" járt. Példa mindenre az olasz renaissance, a melyet hiába kelteznének az „újkor" hívei Amerika felfedezésétől. Az néhány évszázaddal megelőzte a mesterkélten beállított „újkort".

A kötet a következő anyagot tartalmazza: Egyiptomi építés (Kabdebo Gyula), káld és asszir építés (Orczy Gyula), kisázsiai, feniciai és izraelita építés (Báthory István), perzsiai építés (Wittinger Aladár), indiai, kínai és japáni építés (Kertész Róbert), amerikai építés (Kabdebo Gyula), görög építés (Nagy Virgil és Tőry Emil), etruszk építés (Ullmann Gyula), római építés (Tőry Emil és Sándy Gyula), ókeresztény építés (Schoditsch Lajos és Kabdebo Gyula), iszlám építés (Szabó Gyula). A második—hatodik fejezet anyaga az, a mely a jövőben a legnagyobb meglepetésekkel fog szolgálni: Elő- és Kisázsia csak részben fölszántott terület, a melyen a filologusoknak és archeologusoknak kell az építéstörténet előmunkálatait végezniök s ez ma, bármily serényen folyik is, még mindig hiányos és jóformán telistele van megoldatlan problemákkal. Elég, ha a pelazg-khéta-sumir kérdésre utalunk, a melyhez talán nemsokára meglepetéssel teljesen csatlakozik az elámi-méd-ősárja kérdés. Hasonlót mondhatunk a közép- és délamerikai építéstörténeti kérdésekről. E bőséges fejezetek szerzőinek tehát rendkívül óvatosan kellett megmérlegelniök ítéletüket, nehogy fejtegetéseiket a közeli napok valamelyik ásatási eredménye hamarosan halomra döntse.

A klasszikus építés történetének szerzői szabadabb kézzel dolgozhattak. A görög és római alak- és szerkezettan kérdései ma már tisztázottaknak tekinthetők. Csak ez építés fejlődési menete, kivált a legrégibb időkben, kínál még megoldatlan problemákat, de ezek pozitiv eldöntését aligha várhatjuk a legközelebbi évektől. A szerzők e részben nem ragaszkodtak szorosan a sokáig egyetlen tekintélynek ösmert Semperhez, hanem tekintetbe vették a legmodernebb véleményeket is. Mindezek után elmondhatjuk, hogy a kötet a kutatás mai állását tükrözi.

A szakmunka jellegét erősíti s javára válik a műnek az is, hogy kiterjeszkedik az építési anyag mindenkori technologiájára, a megmunkálás módjára is. Ily tényezők legtöbbször döntő módon folynak be az építési formákra, mint azt Uhde legújabb műve oly szemléltetőn bizonyítja.

BUDAPEST MŰVÉSZETE A TÖRÖK HÓDOLTSÁG ELŐTT. Írta Divald Kornél. Csányi Károly 10 eredeti építészeti rajzával és 49 képpel. Budapest, Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) kiadása. „Művészeti Könyvtár", szerkeszti dr. K. Lippich Elek. 165 l. — Ezzel a kötettel hasznos és régóta várt vállalat indult meg, amely a külföldön is hirtelenül divatra kapott művészeti monografia-irodalmat fogja művelni. Hazai szerzők tárgyalják majd önálló kötetekben a legnevezetesebb művészek, esetleg egyes műtörténeti korszakok alkotásait s így egyrészt a magyarul olvasó közönségnek alkalma lesz bővebben megismerkedni a mult és jelen művészetének nevezetesebb mozzanataival, másrészt jobban nekilendül művészeti irodalmunk is. Jó okunk van tehát az új vállalatnak erőteljes fejlődést kívánni.

Az előttünk fekvő első kötet szerencsés kezű és igen alapos kutató műve. Divald kisebb-nagyobb cikkekben, füzetekben már foglalkozott az itt felvetett tárgy egyes részleteivel. Most mindezt egybefoglalva s újabb adatokkal bővítve adja elénk. Divald mindazokkal szemben, akik eddig Budapest multjának művészetéről írtak, egy kardi-

Kabdebó Gyula MDK

A biráló-bizottság tagjai:

A tizezer munkásház.
Vállalkozók Közlönye 19o8. szeptm.2. 1-2.o.

MDK

Kabdebo Gyula épitész

biráló bizottság tagja

Pályázatok tervkészitésre. Vállalkozók Közl.
1909. márc. 10. 4. l.

MDK

Kabdebo Gyula

Kispesti munkáslakótelep tervpályázata.
Vállalk. Közl. 1908. okt. 21. 6. l.

MDK

Kabdebo Gyula, müv.tört.

A képzőmüvészet terén járatlan nagyközönség érdeklődésének felébresztése és fejlesztése céljából fontosnak tartja előadások keretében öt oktatni, h. ezáltal a mai müvészet pártfogókat és megértőket találjon bennük. Minden más vonalon erre több alkalom nyilik, mint éppen a képzőmüvészet terén. Pedig a magyar közönség sem mivel sem áll mögötte a francia, német stb. más nemzet müveltsége mögött, sőt. -

Kabdebo Gyula:
Müvészettörténeti előadások.
MMÉE Heti Értesitője. ? 1908. aug.2. 257-8.l.

MDK

Kabdebo Gyula, építész
fővárosi mérnök

segitségére volt Dr.Bárczy István főpolgármester nagy müvének, mely a fővárosi lakásszüségnek enyhitését célozta. E programmot K.Gy. és dr.Wilner Ödön tanácsjegyzö dolgozták ki.

A Fővárosi építkezésről.

Vállalkozók Közlönye és Magyar Épitök Lapja.
1909. márc.31. 15.évf. 13.sz. 1.l.

MDK

378. Kabdebó Gyula, ép.

Szül.: Budapest, 1874. Okl. kelte: 1896 Sz.: 1209

A m. kir. József Müegyetemen oklevelet, absolutoriumot vagy oklevélhonosítást nyert építészek névjegyzéke. 1873-1928-ig.

EP-IP - EP-MÜV. 1931. márc. 1. 41.1.

Kabdebó Gyula, épitész

tollából megjelent az EPitészet történetének II. része. Uj ösvényen halad, a különös sulyt helyez a magyarországi mütörténeti emlékekre.

Az épitészet története.
Vállalkozók közlönye. Bp.1907.X.9.-én. 8.1.

ANDREA
Cementárugyár és építőipari r.-t. Műkőmunkák, padló és falburkolatok Budapest, V., Vigszinház-utca 5.
Telefon: Automata 298—37

PARAFAKŐGYÁR R.-T.
Ezelőtt: Kleiner és Bokmayer
Budapest, VIII., Főherceg Sándor-tér 4
Telefonszámok: József 301-14, József 301-16
Készít sajtolt parafa, parketta padló burkolatokat. Kórházakban, szanatóriumokban, szállodákban, fürdőkben, torna- és vivótermekben, irodai helyiségekben, könyvtárakban, muzeumokban igen előnyösen alkalmazható.
Rugalmas, zajtalan, pormentes és teljesen lábmeleg padló. Mosható, vízálló.

INCZE GÁSPÁR MŰ- ÉS BÚTORASZTALOS
Készít egyházi, iskolai és irodai berendezéseket Bpest, I, Bertalan-u. 22 T. Lá 5-13

Aranyérmekkel többszörösen kitüntetve. Alapítva: 1887
BIEBER KÁROLY épület és műlakatos mester. II., Tégla-utca 6 szám.

Központi fűtések, szellőztetési berendezések
Magyar Fűtési és Szellőztetési Berendezési Vállalat
Budapest, IX., Márton ucca 35/a. szám

KRISZTIÁN SÁNDOR *iparművészeti és szobrászműterme, Bpest, VII., Gyarmat-utca 12. Tel.: Z. 70-80*
Készít úgy saját, mint megadott tervek alapján: épület külső és belső figurális és dekorativ szobrászmunkákat, homlokzatdiszeket, belső stukkómenyezeteket, kandallókat, oszlopokat. Kerti disztárgyak, díszpadok, pergolák, virágtartók, diszkutak, síremlékek stb. úgy márvány, mint elsőrendű tartós fagyálló műkőből.

Templomberendezések
Aranyozás, fényezés, festés, szakszerű renoválás, ötvös- és bronzmunkák mintázása.
Ecclesia Részv.-Társ.
Budapest, VI., Csángó ucca 22
Telefonszám: Aut. 908-44

NEMES SEMPERNVAKOLAT
Központi iroda:
Budapest,
VI., Lövelde-tér 2-a
Telefon: József 313—60

Spalt János szobrász
Budapest, VII., Stefánia-út 1
Gipsz-, műkő- márvány-szobrász munkák. Épületmunkák-, síremlékek stb. minden kivitelben és igénynek megfelelően vállalok.

PAULAY LÁSZLÓ elektrotechnikai és műszaki vállalat
BUDAPEST, VIII., KOSZORU U. 14-16. TEL. JÓZSEF 401—76
Villamosvilágitási, villamos erőátviteli, optikai, akusztikai jelzőberendezések, magán- és házi telefonberendezések.

KRAUSZ LAJOS SZOBRÁSZ
Egyházi munkák, oltárok szobrok, keresztkutak, diszítmények stb. Profan épületi munkák, homlokzati diszítmény, specialista stukkó mennyezeti munkákban. Bronz- és famunkák. Művészi síremlékek márvány, gránit, mészkő, műkőanyagból. Elsőrangu referenciák.
Müterem: Bpest, VI., Lehel-u. 14. Telefonhivó Aut. 934-53

Speciális U vasakból
körforgó-ajtók, tűzbiztos vasajtók, vasszerkezeti munkák és üvegtetők
Kajtár Lajos
épület, műlakatos és vasszerkezeti gyára
Budapest, IX. Liliom-u. 26
Telefon: József 344—12

BOSTWICK
RENDSZ. TOLORÁCS

Lakatosáruk vasszerkezetek kovácsmunkák
TELEFON: JÓZSEF 348-15
Nagy Gyula
épületműlakatos
Budapest, VIII., Köris-utca 10a

MARGITTAI GYULA Bádogos-gáz, vízvezeték és csatornázási vállalata
BUDAPEST, I., VERPELÉTI-ÚT 5. Telefon: Lágymányos 5-95

Felelős kiadó: DR. FÁBIÁN GÁSPÁR. Centrál-nyomda, Budapest, I., Bicskei-utca 6. Igazgató: Martinovits Andor.

A m. kir. József Műegyetemen oklevelet, absolutoriumot, vagy oklevélhonosítást nyert építészek névjegyzéke. 1873—1928-ig.

I. Építészek.

Sorszám	Név	Születési hely	Születési év	Oklevél keltének éve	Oklevél száma
358	Irás Béla	Budapest	1898	1926	9113
359	Irsik László	Kisjenő	1895	1921	6807
360	Istók Zoltán	Földeák	1896	1920	6743
361	Iváncsó István	Abaújszántó	1874	1897	1890
362	Iványi Gyula	Budapest	1895	1921	6864
363	Jablonszky Ferenc	Budapest	1864	1889	559
364	Jakab Dezső	Réve	1864	1893	969
365	Jakabffy Ferenc	Budapest	1848	1881	79
366	Jakabffy Zoltán	Budapest	1877	1901	2270
367	Jamniczky Kálmán	Budapest	1880	1904	3279
368	Jankó Gyula	Arad	1902	1925	9074
369	Jánosházy László	Nagyvárad	1874	1897	1393
370	Janszky Béla	Ozd	1884	1906	3884
371	Jászay Jenő	Pusztahedze	1880	1906	3656
372	Jendrássik Alfréd	Budapest	1866	1890	630
373	jeneői Jeney Ernő	Érenréd	1876	1899	1777
374	Joannovics József	Versec	1887	1912	5120
375	Jókúthy Miklós	Budapest	1903	1927	9628
376	Jónás Dávid	Budapest	1871	1894	967
377	Jónás Zsigmond	Budapest	1879	1903	3043
378	Kabdebó Gyula	Budapest	1874	1896	1209
379	Kacsó Kálmán	Nagykároly	1893	1919	6427
380	Kaffka Péter	Budapest	1899	1925	8732
381	Kajdi Ferenc	Budapest	1899	1923	7790
382	Kalas Imre	Miskolc	1899	1925	8904
383	Kallina Géza	Budapest	1883	1905	3432
384	Kann Gyula	Budapest	1868	1892	755
385	Kápolnai József	Budapest	1898	1922	7531
386	Kappéter Géza	Budapest	1878	1903	2719
387	Kardos Ferenc	Debrecen	1892	1914	5611
388	Kardos György	Szombathely	1902	1925	8948
389	Kármán Andor	Budapest	1897	1922	7462
390	Károly Andor	Varannó	1893	1917	5968
391	Károlyi Sándor	Debrecen	1893	1917	5962
392	Kárpáti Zoltán	Hódmezővhely	1892	1925	9444
393	Kaszab Miklós	Rákoskeresztur	1882	1904	3195
394	Kató Gyula	Németbogsa	1880	1903	3002
395	Katona Dezső	Kecskemét	1900	1925	8722
396	Katona János	Szeged	1873	1898	1623
397	Kaufer Sándor	Pécs	1863	1887	344
398	Kauser Andor	Budapest	1884	1906	3638
399	ifj. Kauser József	Budapest	1881	1903	2826
400	Kautzky Tivadar	Budapest	1896	1920	6702
401	Keintzel Gyula	Szeged	1886	1909	4342
402	Kelemen József	Budapest	1894	1920	6666
403	Kelen Miklós	Brassó	1894	1925	8675
404	Kéler Elemér	Budapest	1881	1904	3236
405	Kellermann László	Szokolya	1902	1925	8465
406	Kemény Zoltán	Budapest	1889	1913	5245
407	Kende Ignác	Szécsény	1868	1895	1171
408	Keppl István	Kolozsvár	1897	1924	8396
409	Kerekes András	Székesfehérvár	1897	1922	7173
410	Kerekes Barnabás	Sajószentpéter	1894	1919	6356
411	n. Keresztes István	Gyulafehérvár	1859	1890	618
412	Kertész Béla	Nagykanizsa	1895	1924	8195
413	Kertész K. Róbert	Budapest	1876	1898	1570
414	Kesselbauer Á.	Lemberg	1874	1899	1793
415	Kintzig Béla	Tövisegyháza	1874	1897	1395
416	Kis Albert	Kolozsvár	1894	1923	7613
417	Kiss Béla	Nagykároly	1899	1925	8730
418	Kiss István	Körösladány	1857	1880	46
419	Kiss István	Csurgó	1902	1928	9984
420	ifj. Kiss János	Sátoraljaujhely	1879	1900	1985
421	Kiss László	Budapest	1887	1909	4348
422	n. Kiss Tibor	Budapest	1899	1923	7782
423	Klauschek Rezső	Budapest	1877	1900	2125
424	Klein József	Ziliz	1880	1902	2655
425	Klein Sándor	Nagyszabos	1900	1925	8572
426	ifj. Klemens Antal	Budapest	1900	1926	9351
427	Klenovits Pál	Budapest	1886	1907	3890
428	ifj. Klimkó Mihály	Lőcse	1883	1906	3654
429	Klucsik Vilmos	Budapest	1900	1923	7953
430	Kocsis Albert	Makó	1889	1913	5305
431	Kotsis Iván	Arad	1889	1911	4784
432	Kollár Gyula	Somogybükk.	1895	1920	6701
433	Kollár József	Budapest	1869	1894	974
434	Kolozs Lipót	Bezdéd	1880	1902	2552
435	Komjáthy Sándor	Budapest	1880	1904	3177
436	Komor János	Budapest	1900	1926	9040
437	Komor Marcell	Budapest	1868	1891	704
438	Koós Gábor	Debrecen	1876	1903	2963
439	Kopeczek György	Máramarossz.	1877	1898	1576
440	Kopfensteiner M.	Németlövő	1890	1914	5732
441	Korach Miksa	Szentkereszt	1861	1893	941
442	Korach Pál	Beregszász	1893	1917	6010
443	Korányi Géza	Miskolc	1891	1914	5787
444	Korb Ignác	Mór	1902	1927	9579
445	Kóródi György	Tiszaujlak	1890	1911	4789
446	Kosály Ödön	Budapest	1893	1920	6511
447	Kósch Jenő	Vágsellye	1893	1920	6606
448	Kósch Károly	Temesvár	1883	1907	4101
449	Kótai István	Nagybajom	1898	1924	7981
450	Kótay Pál	Zsarolyán	1868	1892	1310
451	Kotsis Endre	Arad	1897	1919	6465
452	Kovács Béla	Zombor	1899	1928	9886
453	Kovács Endre	Budapest	1891	1911	4790
454	Kovács Győző	Budapest	1875	1903	2920
455	Kovács Károly	Budapest	1863	1887	326
456	Kovácsics Máté	Budapest	1900	1924	8207
457	ifj. Kovrig Tivadar	Nagyenyed	1862	1889	515
458	n. Kozics István	Budapest	1864	1888	476
459	Kozma Lajos	Kiskorpád	1884	1906	3881
460	Königstein Pál	Baranyabaán	1875	1899	1762
461	Könyöki K. János	Nagyszombat	1858	1885	198
462	Kőrösi Albert	Szeged	1869	1891	834
463	Kőrösi István	Ujpest	1895	1922	7168
464	Kőszeghy Gyula	Rózsahegy	1891	1913	5321
465	r. Kövér Tibor	Battonya	1885	1909	4769
466	Kövesdy László	Budapest	1894	1916	5939
467	Kracsun Virgil	Temesvár	1898	1923	7565
468	Králik László	Nagybecskerek	1897	1920	6694
469	Krammer Vilmos	Budapest	1898	1925	8862
470	Krämer András	Óbéba	1893	1921	6993
471	Krause Tivadar	Budapest	1878	1900	2044

Kabdebó Gyula, épitesz

az ipartestület által rendezett II. tanfolyama a munkavezetőknek 1907 nov.11.-én kezdődik és 1908 febr. 16-án fejeződik be. Előadók közé tartozik fentnevezett épitész ill. ép.mester.

Fővárosi Hirek.-Epitőipari szaktanfolyam. Vállalkozók Közlönye. Bp. 1907. okt. 9. 8.1.

Kabdebó Gyula főmérnök

A székesfőváros kislakás-épitkezései Kabdebó Gyula főmérnök, műszaki tanácsos vezetése alatt kerültek végrehajtásra, a következő helyeken:

Többemeletes kislakásos bérházak: II.,Margit-krt. 64/AB, III.,Miklós-tér 2., V.., Berzenczei-u 46, 48, 50 ás 52., VI.,Váci-ut 87., Frangepán-u. 4. és 6., Angyalföldi-út 36-38., VIII.,Fiumei-ut 21-23., Alföldi-u. 16-18., IX.,Üllői-u. 119. és 121 Gyáli-út 21, 23, 30, 32, Mester-u. 5, 7., X.,Szörényi-u. 5, 7., Juranics-u.32, 34, Simor-u 7-9-11, 13., Jászberényi-u.36.

Liber Középitk. 24.lap

Kabdebó Gyula

Néptanácslap 2004. febr. 9.

Falun született a városépítő

A talpasi származású Kabdebó család jeles tagja volt Gyula, aki az Arad melletti kis faluból érkezett a fővárosba, hogy itt elismert szakmát tanuljon. Az építészet érdekelte leginkább, így 1896-ban oklevelet szerzett a József Műegyetemen, majd tanársegédként, később magántanárként az oktatók sorába állt.

Az ismeretterjesztés szívügye volt. Ő szerkesztette és részben az ő tollából született 1903-ban Az építészet története az ókorban című könyv, a XX. század elejének egyik legjelentősebb – e tárgyban írott – műve. A Magyar Építőművészet szerkesztője lett 1907-ben. Tanulmányozta hazánk reneszánsz művészetét is. Mind között a legjelentősebb a Budapest székes főváros építkezései című írása, amely 1913-ban jelent meg.

A korszakban zajló nagy fővárosi építkezések Bárczi István polgármester nevéhez fűződnek. Budapest lakossága a századfordulón rohamosan növekedett, s a tízes években már elérte a 900 000 lelket. Ugyanakkor lett kötelezővé az elemi oktatás. Ezért ki kellett dolgozni egy olyan városfejlesztő programot, amely ennek a hatalmas tömegnek a lakhatási és oktatási problémáját megoldotta. A feladattal Kabdebó Gyula hivatalnoki építészt bízták meg, akinek mindenre kiterjedt a figyelme: kislakások, bérházak és iskolák tervezésére, kivitelezésére, azok anyagi hátterére és a telkek kiválasztására is gondolt. A bérházépítések során az volt a cél, hogy sok kisebb méretű lakás szülessen, s ezzel enyhítsék a súlyos lakhatási gondokat. Bizonyos esetekben a földszinten műhelyeket, üzleteket, a legfelső emeleteken műteremlakásokat alakítottak ki. Az iskolaépítő program eredetileg kilencven oktatási intézmény tervezéséről szólt. Végül a megvalósításra szánt összegből ötvenöt nagyobb, több tantermet magában foglaló iskola lett. Nem tudjuk, hogy az egyes építészek milyen feltételek mellett kapták meg a tervezési jogot, és azt sem, hogy mi alapján döntöttek arról, hogy egyáltalán ki vehet részt a munkákban. Néhányan – igen elismertek is – kimaradtak belőle. A lényeg persze az, hogy mindez megvalósulhatott.

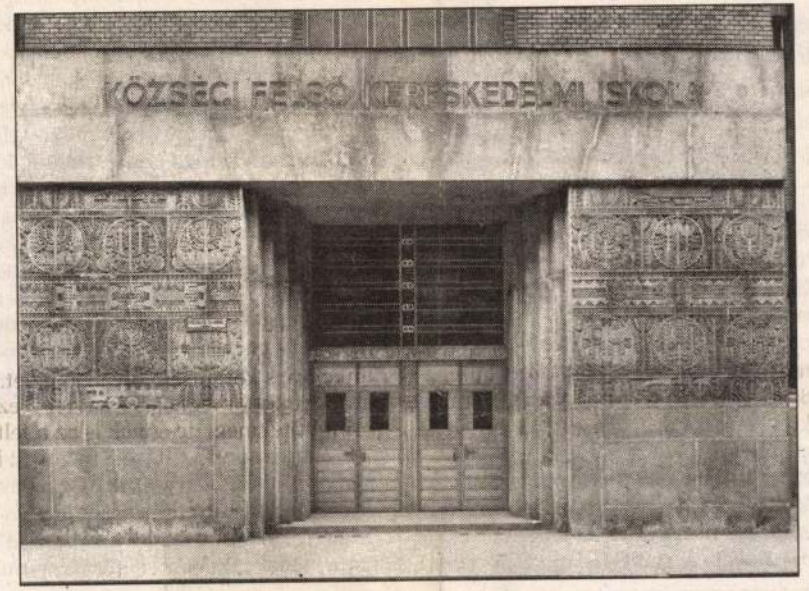

A Kabdebó-program egyik legmagasabb költségvetésű épülete, a Lajta Béla tervezte Vas utcai felsőkereskedelmi

Kabdebó Gyulának nincsenek híres épületei, munkássága azonban a főváros számára felejthetetlen. Napjaink menedzsereit felülmúlva teljesített: az általa kidolgozott program keretein belül létrejött iskolákban még mindig tanulnak diákjaink, szépen kialakított bérházak lakásaiban pedig a főváros több ezer lakosa él ma is. Ezért érdemes róla megemlékezni születésének 130. évfordulóján.

SÓS ZSUZSANNA

Kamilló: Tisztességtudó utcalány című egyfelvonásosát a filmrendező Mundruczó Kornél színrevitelében ugyancsak kétszer adták elő. Félnek, hogy a dalszínház törzsközönségének alapízlését fölzaklatnák ezek a művek.

A leeresztett vasfüggöny jelkép az Erkelben. Városi Színház korában (1928) egy évvel a botrányos lipcsei bemutató után műsorra vették a német avantgárd vezéralakjának, Ernst Kreneknek Húzd rá, Jonny! című jazzoperáját. (Bűzbombás merénylet fogadta a premiert. Nem a kényes ízlésűek fintorogtak tőle, hanem fajvédők helytelenítették.)

A librettót Britten több operájához díszletet tervező John Piper felesége (Myfanwy Piper) írta Henry James regényéből. Essexi úri kastélyban játszódó lélektani rémregény, gótikus kísértethistória. Rontó szellemek kísértenek. Szerelmi élet-halál harcot vívnak a tizenegy éves Milesért. Az ifjú nevelőnő megmenti a fiú ártatlanságát: mire az karjai között hal meg. James regénye nemcsak csupa sejtelmes beleszagol borospoharába, eszik, ásványvizet is iszik, s amikor a desszerthez jutna, terítékestül, asztalostul fölhúzzák fejünk fölé a zsinórpadlásra emelvényét. Néha eszünkbe jut a Prológus: vajon Gulyás még mindig a terített asztalnál ül, vagy kilopózott a karzaton és majd visszajön Benedek Mari katonai kék zubbonyában? Hiába várjuk. A Prológusbeli élveteg étkezésébe elmerülő nagybácsi és sötét inasának szelleme eredetileg tükörszerep: benne megerősödik a csábítás vezérmotívuma. Kovalik Peter Quint szerepére a diszkrét jelenlétű Klein Ottokárt szerződtette. Az előadásban fehér, kamasznagyságú (tunya) szobrok a két gyermekfőszereplőt azonban megsokszorozzák. A térben sikló fehér vásznakon árnyak. Bizonytalan: a valóságos gyermeké, vagy emlékműmásáé? Az opera témája a képzeletbeli meg a képzeletalatti szembenállása a realitással. Az előadás széptani megfontolásokból összemossa a kísértő kísértetiest a kézzel foghatóval. A színpadmunkások fel-alá köröznek a főszereplőkkel azonos fehérbe öltözött reverendájukban, fehér bíborosi kalapban, úszómedence-tisztító rudakkal igazgatva a vízben álló bútordarabokat, lemerve a felszínről a teniszlabdákat, pattogtatott kukoricát, teniszrakétteket. Ha nem szabatosan kijelölt a valóság, érdektelen a túlvilág. Ha minden képzeletbeli, komolyan nem vehető a valóság. Britten kínos és komor operájából Humperdinck Jancsi és Juliska gyermekoperája lesz. Ez így bábszínházi előadás. Felcserélhetőek az élő szereplők a műtárgyakkal. A hús-vér, bűnös történetből kasperli lett patyolat vásznak, szűzien makulátlan ruhák, bútorok közegében. Legföllebb a falra vetítenek gyermeteg fallikus szövegeket, ha nem hallaná ki valaki a zene mélyéről a pedofil hördüléseket, nem értené a történet kormos fordulatait, a kapcsolatok összegubancolódottságát, pótlásul a falfirkák tájékoztatják perverz graffitiként. Az énekesekkel a szobrok egyenrangú szereplők. A műszak is. Britten operáját nem az előadók jelenítik meg, hanem a lapozódó, ide-odasikló, tükröződő, árnyszínházként, vetítőfelületként működő díszlet (Antal Csaba ambiciózusan szép munkája).

> *Ha nem szabatosan kijelölt a valóság, érdektelen a túlvilág.*

Oberfrank Péter érzékeny színházi zenészként irányítja a szereplők (és a függönyök) mögé helyezett zenekart. A nézők háta mögötti monitorokról látható a karmester beintése.

Bábszínház a vasfüggöny mögött.

A Merlinben bábszínház a régi vasfüggöny mögül.

Neville Tranter Ausztráliából érkezett a Stuffed Puppet Theatre egyszemélyes bábelőadásával. Ismét gótikus rémregény. Mary Shelleynek egy négyszemélyes költői versenyen rögtönzött regénye az őrült orvosról, aki mesterséges úton állít elő eleven életet, de a fölszabadított erőszak megzabolázhatatlanul rombol.

Re: Frankenstein az előadás címe. Frankenstein-ismétlés. Frankenstein-repríz. Persze másként áll a rémregényhez Mr. Tranter, mint megannyi színrevitele, megfilmesítése, paródiája, modernitése, stilizálása, naturalizálása, dokumentumszerűsítése. Az irodalmi körülmények közt megszületett történetet az irodalmi kegyhely Weimarba helyezi, a közeli Ettersbergen állították fel a buchenwaldi

Lágerdal az elosztóbarakkban

Zavartalan a Sorstalanság forgatása Piliscsabán

INTERJÚ

Realista vagyo

KABDEBÓ Gyula ajtón

AH 1994/1 139

korábbi elalud ügyre, aminek nem
van szó, hogy *tényleg* szükség volna
azért, hogy a szétforgácsolt intézmény
bé színvonalas) építészet(történet)i
publikussá tétele hatékonyabb és hat
jelen keretek között nincs mód.)

A fentiek persze nem a szűkös
„virtuális" múzeum teljesítményére vo
mindig hézagpótlóak, ismeretbővítőek.

Különösen fontosak azok a kiállít
tészet történetéből merítenek, hiszen
részletében ismeretlen, feltáratlan kors

A mostani, két jelentős század-k
is ilyen ismeretbővítő, hézagpótló vál
len esetben: Hadik András, Hajdú Virá
gas színvonalúan teljesített.)

A kiállítás két, nagyjából egyidőb
rajzát tárja elénk: Rimanóczy Gyuláét
elsősorban párhuzamosságuk kapcsolja
tész munkásságára nagyjából azonos k

MDK

Kabdebo Gyula

Épitő Ipar 1908. aug. 30. 339.1.

M.D.K.

Kabdebó Gyula, építész

Báthory Istvánnal közösen készített tervét 200 koronás tiszteletdíjal megvették a zagrábi erdőigazgatósági épületre kivit pályázaton.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1898. XIX évf.

jul. 6. sz. 5. old.

KABDEBÓ *Gyula*, építész, * Budapest 1874 febr. 9., † u. o. 1926 nov. 8. A József-műegyetemen végezte tanulmányait, azután Budapest szfv. mérnöki hivatalában az iskolaépítések ügyét vezette, majd h. vezetője volt a magasépítési osztálynak. Építészettörténeti cikkeket és önálló munkákat is írt. Szerkesztette az „Építőművészet története az ó-korban" c. művet.

E. G. I. 578 l

48. Ereklyemuz.

le)

L fehér,

. Haja és szemöldöke fekete, bajusza és
ötét, ~~fehér~~ mellénye kivágott L ~~vörösbarna~~
örösbarna.

rczi emlékek muzeumából (107/95.No. XV.)
iki 14985 sz. leirat alapján (159/96).

522.

Kabdebo Gyula

wód
z
Budtechnikjl. 590.l.
592

Kabdebo Gyula

† 1926 nov. 8 Bpest.

Révai XX. 438. l.

BUDAPEST
1935 MÁJ. 30 8

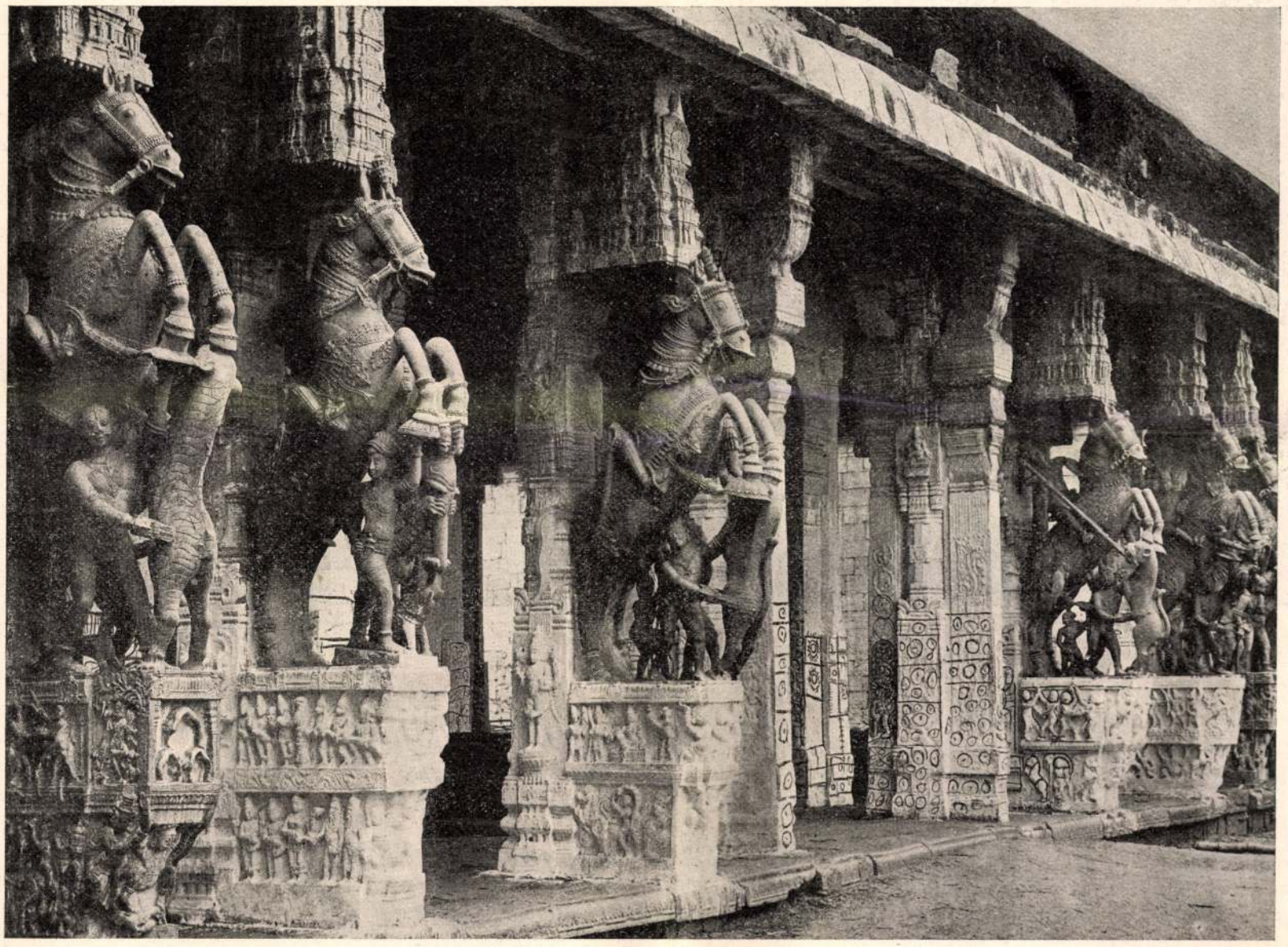

A SHIRINGHAMI CSULDRI (OSZLOPCSARNOK) BEJÁRATA INDIÁBAN.

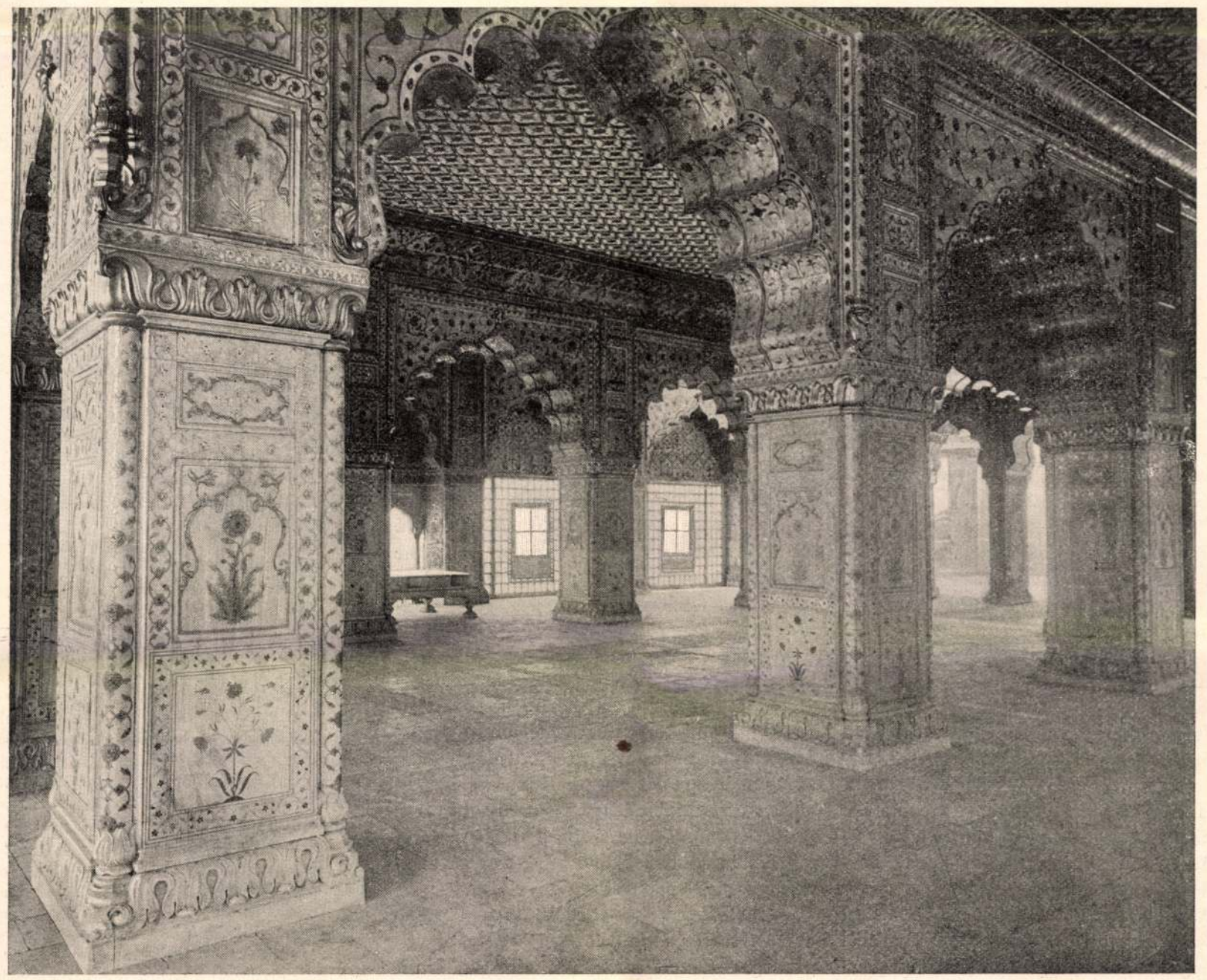

„Az építőművészet története az ó-korban" című munkából.

DSIHAN SAH KIRÁLYI PALOTÁJA DELHIBEN.

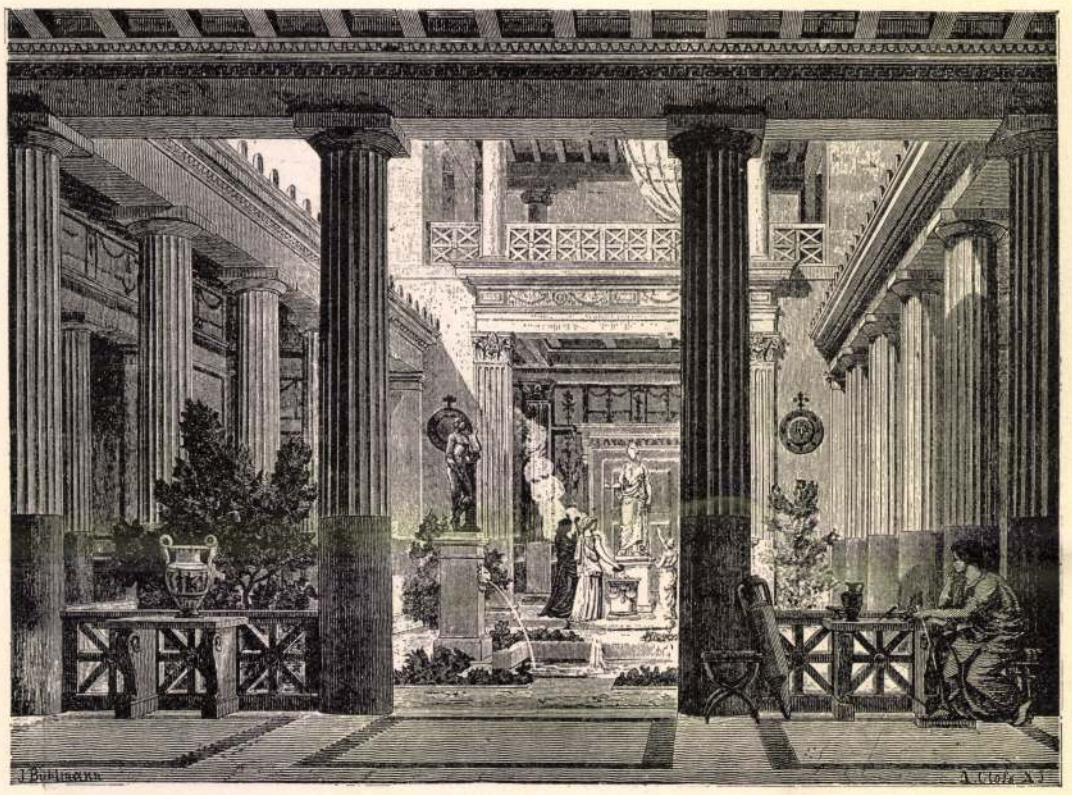

„Az építészet története az ó-korban“ című műből.

GÖRÖG LAKÓHÁZ BELSEJE.

czal, — magam is az vagyok testestől-lelkestől. Állunk tehát a kitartás mellett . . .

— Kitartunk, uram, kitartunk mindaddig, míg a magyar kommandó meg nem lesz, Isten minket úgy segéljen.

— Hát az eddig mind igen jól van, csak azt szeretném még tudni, hogyan gondolják kigyelmetek azt a kitartást?

A törökszentantali «mágnások» összenéztek, elgondolkoztak, míg végre azt a feleletet adta Besnyő János uram:

— Hát úgy, a hogy eddig csináltuk, becsülettel.

— Az az, hogy kitartanak a hurka és a kolbász mellett böfögve a télen, és diskurálnak a dologról a népkörben borocskát iszogatva — jegyzé meg az igazgató úr tréfásan. — Ez könnyű dolog. Csakhogy a királynak e közben ujoncz kell és adó . . .

— Azt nem adunk.

— Hát a nem adás is kényelmes dolog, a «nem adást» is ki lehet tartani, — okoskodott Szabó úr, — hanem a «nincsen»-t nehezebb kitartani. S egyszer csak megunja király Ő Felsége a nincsenben való kitartást.

— Az az ő dolga.

— Úgy ám, a legelején az ő dolga, de ha aztán arra határozza magát, hogy az adót és újonczot erővel szedi be, akkor már mindjárt a kigyelmetek dolga is.

— Hogy hogy? — kottyan bele Szerető Ambrus uram.

— Hát úgy, Szerető Ambrus uram, hogy vagy száz katonát küld a portájára, a kik addig ott isznak-esznek, törnek-zúznak, míg ked be nem fizeti az adót, vagyis míg kitart a nem fizetéssel.

Szerető Ambrus a fejét vakarja:

— Hm, ez a vége is lehetne? — morogja zavarral.

— Sőt ez csak a kezdete lenne, mert a kigyelmetek kitartása csak ott kezdődik, a hol a király türelme végződik. Katonaság borítja el az országot, és erre az időre gondoltam én, erre kell magunkat megerősíteni, mert van rá mód.

— Az Isten is megáldja a tekintetes urat, — hálálkodtak a gazdák.

— Azért hivtam össze, hogy erről a módról tanácskozzunk, mert a magyar vezényszóból nem engedhetünk. Mit gondolnának kigyelmetek (s itt meghalkította a hangját), ha arra az időre, mikor a király a jogara boldogabb végét fogja, nekünk is lennének ágyuink. Egyrészt, mert így mi is visszafelelhetnénk a katonáinak, másrészt talán el sem jönnének ide Török-Szent-Antalra, ha tudnák, hogy a községnek ágyúi vannak.

— Hm . . . no . . . az bizony furcsa lenne — dünnyögte az öregbiró. — A falu ágyúi, hm.

Tetszett neki a gondolat. És miért ne lehetne? Ha vizipuskája van a falunak, miért ne lehetnének ágyúi is?

— Nagy dolog lenne, okos dolog lenne, — vélték fejbólingatva az összehitt bölcsek. — De honnan vegyük?

Az igazgató most meg már épen suttogásra eresztette le a hangját.

— Beszéltem én már Bécsben egy frankfurti gyárossal és kialkudtam tiz darab ágyút, a mi számunkra.

A lelkesedés tüze csillant meg a szemekben.

— No, ez derék! — újjongtak ő kelmeik.

— Csakhogy nagyon sokba kerülnek, — hűtötte le őket az igazgató, — közel negyvenezer forintba.

— Csak talán nem?

— Egy fityinggel sem adja olcsóbban.

— Sok!

— A hazáért semmi se sok, — felelt a közbeszólásra szigorú hangon az igazgató és egy aláirási ivet húzott ki a zsebéből. — Akarom a magyar vezényszót, tehát akarnom kell az ágyukat is, mert ezek vezetnek hozzá, már tudniillik, ha mi győzünk, az ár tehát mellékes s én a magam részéről megtettem, a mi telik, aláirtam négyezer forintot, most már kigyelmeteken a sor, fogja csak Nagy Balázs uram ezt a tollat és firkantson a ked birtokához méltó summát.

Nyugtalan fészkelődés támadt a gyülekezetben, Besnyő uramat nagy asztmatikus köhögés fogta el, hogy Csibrik Gábornak kellett őt hátba ütögetni, Nagy Balázs ellenben a fejét vakarta s átadta az ivet Szeder Pálnak, hogy az irjon alá előbb, Szeder Pál pedig valami olyasmit mormogott, hogy nagyon kiköltekezett, mert két leányát adta férjhez az idén, szóval mindenki a másiknak tologatta savanyú arczczal a végzetes papirost.

— No, hát igazítsák el addig maguk közt, de a negyvenezer forintnak meg kell lenni egy garasig, — szólt hirtelen a direktor, kinek jelenteni jöttek, hogy valaki várja a pénztári szobában, — mindjárt visszajövök.

Egy kis negyedóra múlva csakugyan visszatért.

— Megvan? — kérdé kiváncsian. — Aláirták?

Kinos csend támadt. Integetésekkel, szemhunyorításokkal egymást biztatták a gazdák a feleletre, míg végre Besnyő uram, a leghevesebb, legbátrabb, megszólalt.

— Hát abban állapodtunk meg, kérem alásan, hogy talán várni kellene még egy kicsinyig.

— Várni és mire? — kérdezte az igazgató megütődve.

— Hogy, ki tudja, az ördög nem alszik hátha ez a Tiszai István mégis megtalálja csinálni a békét, akkor aztán a kányának való az ágyu.

— Megcsinálja a békét? — pattant fel az igazgató haragosan. — Hát hogy csinálná meg, mikor kegyelmetek most is abban sántikálnak, hogy ráparancsolják követjükre a bizalmi irásukkal a harczot?

— Hm, persze . . . ez már igaz . . . talán el sem kellene küldeni, — vélték néhányan, — mert jó volna ám azoktól az ágyuktól szabadulni.

— Sőt ha az ágyuktól akarnak szabadulni, — szólt elgondolkozva az igazgató, — akkor az volna az okos, ha inkább Tiszára irnának rá kegyelmetek, hogy minden erővel törje össze az obstrukcziót, mert kemény a legény, de egy kis biztatás még keményebbé tenné.

Az atyafiak fürkészve néztek egymásra.

— Bizony, mond valamit a tekintetes úr, — bökte ki végre az egyik s utána valamennyien helyeselték.

Így történt meg aztán Török-Szent-Antalon, hogy a nótárius uram, az obstruálók helyett Tisza Istvánnak komponált egy gyönyörű üdvözlő bizalmi iratot, — de ez már nem tartozik hozzánk, az már komoly «entrefilet»-be való.

Mohoray Pál.

KÉPEK AZ ÉPITÉSZET TÖRTÉNETÉBŐL.

Mai számunkban néhány érdekes és szép képet közlünk az ó-kor épitészeti emlékeiből, annak a könyvnek nyomán, melyet «*Az épitészet története az ó-korban*» czimmel *Kabdebo* Gyula szerkesztett több jeles szakerő közreműködésével s melyet lapunk más helyén ismertetünk.

Nevezetes emlékei a régi épitészetnek azok a *sziklasirok*, melyeket az ázsiai fensik nyugati részén fekvő *Frigiában* találtak. Sziklába vésett, díszesen képzett homlokzatú fülkék ezek, diszitésük himzések vagy szövetek módjára, vagy pedig plasztikus formák alakjában készült. Némelyiknek bejárata felülről, egy függőleges csatornán át nyilt, más részüknél a sirkamrának a homlokzaton valóságos bejárata van. Ez utóbbiak közé tartozik az Ajazin falunál fölfedezett sir, mely egyik képünkön látható. Nagy sziklafal ez, közepén négyszögalakú kis bejárat záradékában egy oszlop áll, melyet két oldalt az oszlopra támaszkodó két oroszlán diszit.

Méreteiben hatalmas, fantasztikus pompájú épitészetet fejlesztettek ki Kelet-Ázsia egyéb népei közt *Kelet-India* lakói, különösen istentiszteleti czélokra szolgáló épületeikben. Ez utóbbiak sorába tartoznak a *csuldri* nevű több hajós *oszlopcsarnokok*. Ezek középső hajója rendszerint szélesebb, mint az oldalhajó. E csuldrik épitésénél a keleti művészek a legmesszebb menő gazdagságot és korlátokat nem ismerő képzelő erőt fejtettek ki. Látható ez a *shiringhami csuldri* képén, a hol különböző alakokat ábrázoló domborművekkel diszített talapzatokról egy-egy óriási lovas vadászcsoport emelkedik. A szoborcsoportok fölé pagodaszerű mennyezetek borulnak. Hogy mily kifejlett iparművészetük volt a régi hinduknak, mutatják a lovak rendkívül gazdagon diszített nyergei és szerszámai. Az egyszerűbb formák-

hoz szokott európaira ezek a roppant szoborcsoportokkal diszített csarnokok szinte megdöbbentő hatással vannak; jellemző tanuságai a keleti képzelet gazdagságának, féktelenségének, a mely — európai szemmel nézve — tullépi az arányosság, a mérséklet és egyszerűség szabályait.

Mivelődéstörténeti szempontból kiváló érdekességgel birnak a *görög szinházak,* tekintve azt a fontosságot, melyet a görög életben a színi előadásoknak tulajdonitottak. E szinházakban, melyek a mi szinházaink őseiül is tekinthetők, a nézőknek szánt hely, a theatron, félkör alakúlag volt épitve, lépcsőzetesen emelkedő ülőhelyekkel, melyekre a kör sugarai irányában alkalmazott lépcsők vezettek fel. A nézőtér alsó sora egy félkör alakú szabad teret foglalt be; ez volt az orkhesztra, a görög drámában oly nagy szerepet játszó kar számára való hely. Az orkhesztra közepén az előénekesnek szánt emelvény állott. Az egyszerűbb szinházakban az orkhesztra burkolata homok volt, diszesebbekben azonban márványlemez, vagy — mint egyik képünkön is látható — márvány-mozaik. Az orkhesztra mögött, emeltebb helyen volt a színpad (szkéné), a tulajdonképeni színi előadás helye, melybe az orkhesztrából lépcső vezetett fel. Azt a részét, a hol az előadások folytak, proszkenion-nak vagy logeion-nak nevezték, ékességül egy-két szobrot e helyre okvetlenül megkivánt a görögök szép-érzéke. Képünk egy későbbi korból való szinházat ábrázol; ezen a szkéné nem mint a régieken, fából, hanem kőből épült s hátsó fala hatalmas két emeletes épitmény, olyan mint egy nagy palota homlokzata. Ez épitményben voltak a szinészek és rendezők számára szükséges szobák egymás fölött több emeleten.

A görögök hite is az volt, hogy a halállal még nem szünik meg a lét, hanem a lélek tovább él. Ezért nagy tiszteletben tartották halottaikat s olyan sírokat épitettek számukra, melyek gyakran diszesebbek voltak az élők lakóhelyeinél is. A legrégibb korban, Homérosz idejében ugyan a halottakat, kivált a csatában elesetteket, megégették s ezt a szokást az előkelők később is megtartották, de a polgárok legnagyobb része a földbe temette halottait. A *temetők* a városok kapúi előtt, leggyakrabban pedig a nyilvános utak mentében voltak; valóságos halottak utczái vonultak el a városok előtt, a bemenő vagy távozó utasnak a sírokon át vezetett el az útja. A sírokon levő emlékek közt sok volt a szobrászati és épitészeti müremek: hatalmas oszlopok, szobrok, oszlopcsarnokok, fülkés épitmények, még a szegényebb sorsú polgár is igyekezett művészi siremléket emeltetni kedves halottainak.

A görög nemcsak nyilvános épületeit, szinházait, templomait épittette művészi diszszel, hanem *lakóházait* is. A mai szokástól eltérően, a görög ház sokkal egyszerűbbnek s igénytelenebbnek látszott kivülről, mint belülről. Helyiségei nem fordúltak, mint a mieink, az utcza felé, hanem az épület belső udvara körül csoportosúltak. Az elől levő utczai részben volt a férfiak lakása, a hátsó pedig a nőké, a kettőt folyosók kötötték össze. A főbejáró egyik oldalán volt a kapus lakása, a másikon a lovak istállói; a rabszolgák a felső emeleten laktak. Egy-egy gazdagabb görög polgár házának belseje nagyon diszes volt: az udvarok oszlopos csarnokaikkal, a stukkós festéssel diszített falak, a faragványos mennyezetek, a nehéz szövetekkel beaggatott ajtónyilások, a szőnyegekkel borított koczkás márványpadló, a hol csak lehetett, kúszó növények, virágok, a nyilt udvarok közepén álló szökőkutak, vízmedenczék, — mind hozzájárultak ahhoz, hogy a lakás pompás és kényelmes otthon legyen.

A *mohamedán* épitkezésnek is bemutatjuk egyik érdekes példáját. A mohamedánizmus nemcsak nyugati, hanem keleti Ázsiában is igen nagy hódításokat tett, Indiában, sőt Khinában is. Indiában új épitészeti irányt honositottak meg Mohamed hivei, a mely fölvette ugyan magába a régi hindu épitkezés egyes elemeit, de módositva s egyéb stilusokkal elegyitve. Olyan óriási szobrokat, mint az ősi indiai épületeken, itt nem láthatni, már csak azért sem, mert a mohamedán vallás tudvalevőleg szigorúan tiltja bármely teremtett lénynek, állatnak, embernek, emberi kéz által való utánzását. Az épitkezés e nemének szép példái láthatók Delhi indiai városban. Itt csak egy uralkodó, *Dsihan-Abad* sah a XVII. század elején egymaga negyven mecsetet épitett s ezenkivül neje emlékére nagyszerű mauzoleumot, magának pedig pompás palotát. E palotát három oldalról vörös gránitkerítés övezi, negyedik oldalát pedig a Dsamna folyó mossa. Nyolczszögletű udvara van, melyet négy aranyozott márványkupolával fedett csarnok vesz körül. Falékitményei virágokból vannak összeállitva.

I. MIKLÓS MONTENEGRÓI FEJEDELEM KÖLTEMÉNYEIBŐL.[1]

Dalolgattam...

Dalolgattam tengereknek
Kékes-szürke végtelenjén;
Majd meginten a susogó
Forrásoknál, — könnyet ejtvén.

A dalaim besurrantak
A nagyúri udvarokba
S piperkőczök keblében is
Ott rejtőztek titkon, lopva.

Dalolgattam hajnal-pirról,
A napról, ha húnyni készül;
Ifjuságról, csalogányról,
Prizrend[2] drága vidékéről.

Küzdelmeim, utazásim
Sokszor dalra ihletének,
Szintúgy vésze s zápora a
Villámszóró sötét éjnek.

Dalolgattam virágokról,
Borról, lóról, hős kebelről;
Lantom húrján olykor-olykor
Szerelem is dalba csendül...

Mindent, mindent megdaloltam;
Ám valami dalra késztet:
— Isten adta, hála néki! —
A családi boldog élet.

Óh, mi szép is; óh mi népes
Ez az istenadta fészek!...
Gyermekeim anyja, az én
Kis giliczém épité meg.

Legyen áldva, apró fecskék,
Gyönge sólymok, kis tanyátok;
Fiúk, lányok, — csibécskéim! —
Csupa áldás szálljon rátok!

Én mindenem: reményteljes
Kis fejecskék! áldva áldlak, —
Megszülői örömimnek
És a földi menyországnak!

Ám úgy áldjon a jó Isten,
A mint őtet imádjátok
S szeretitek Montenegrót,
A ti édes, szép hazátok'!

Zorkámnak. *

Nem mind arany, a mi fénylik:
És a trón nem kedvező hely!
Ül azon is boldogtalan,
Kicsi lányom, hidd el, hidd el!

Korona is — bármi fényes! —
Tövisekből lehet fonva...
Elégedett, boldog királyt
Nem ismer más, csak a monda.

Am a kicsi kunyhóban is
A boldogság lakik véled,
Ha dolgozva csöndbe, titkon,
Tisztességben Istent féled...

Fordította: *Szászy István.*

[1] Montenegro mostani fejedelme, I. *Miklós*, a kit Nikita (helyesebben Nikicza) néven is szoktak emlegetni, egyike a mai legjelesebb szerb költőknek. Lirai versei, melyek 1889-ben s azóta 1894-ben újabb, bővített kiadásban is megjelentek, istenfélelmet, családja iránti benső ragaszkodást, hazája és népe szeretetét éneklik lirai hévvel, lelkes hangon. Irt néhány elbeszélő költeményt is nemzete multjából, valamint több történeti drámát, melyek közül a «Balkán czárnője» czimű nemrég magyar fordításban is megjelent.

[2] Prizrend, szerbül Prizren = nagy Szerbország fővárosa, a mely a jelenlegi kossovói villajetben van.

[3] *Zorka* herczegnőhöz, a montenegrói fejedelem egyik leányához, a mostani szerb király elhúnyt feleségéhez szólanak e sorok.

ZELENIKA.

A cattarói öböl castelnuovói partja 18 kilométer hosszban mindenképen eltérő képet nyújt a többi Dalmácziától. Castelnuovo előtt éjszakra, mintegy öt kilométerre, hirtelen megszünnek a Karszt meszes, kopár hegyei és szelidebb lejtőjü dombos vidék kezdődik, mely buja növényzettel van borítva. Források és kutak bőven találhatók, a pompás erdők pedig a fák változatosságára nézve talán sehol sem találják párjukat az Adria és a Földközi tenger mellékén. Bükk- és cserfa, tölgyek, a sötétzöld tülevelüek számos válfaja, nemes-gesztenyék, eperfák, a mirthus- és narancsligetek festői egyvelegben örvendeztetik meg a szemet és töltik be illatukkal a tenger párájától enyhe levegőt. E gazdag növényzet a felséges éghajlatnak köszönhető, mert bizony a lakosságnak abban semmi érdeme nincs, sőt kiméletlenül kihasználja. Szerencsére a természet kipusztithatlan erejével pótolja, a mit az emberek kiirtottak. Vannak itt gesztenyeerdők, melyeknek törzsei 50—100 centiméter vastagok; tölgyfák, melyek olyan növésüek, mint a fenyő; vastag narancsfák, melyek évenkint ezrével termik üditő gyümölcsüket.

Az erdők részint lenyúlnak a tengerig, részint pedig gyönyörü völgyeket kerítenek be, melyeknek szőlői és kaszálói a mi dunaparti vidékünkre, Nagy-Marosra emlékeztetnek. Az erdők tölgyei még karácsonykor is zöldes-sárgák szoktak lenni és április elején már újra sötétzöldek. A dombok nagyobb része a déli örökzöld növényzettel van borítva: babérral és olajfával. Narancs s a narancsnál is kényesebb czitromfák is diszlenek és bő gyümölcsöt hoznak. Hóról, fagyról szó sincs. Szinte csoda, ha egy-egy hideg januári reggelen a sikon dér, vagy a mély fekvésü patakok szélén vékonyka jég mutatkozik, a mi azonban a nap fölkelte után mindjárt el is tűnik. Látni ott egy pálmát, m[illegible] előtt ültettek, 12 méter magas és van tél, melyben kiérleli datolyáit. Bizonyítéka ez annak, hogy e vidék éghajlata oly enyhe, mint a Riviera legvédettebb pontjai. A tenger itt szép azurkék szinü; vize oly átlátszó, hogy a fenekén buján növő sajátságos alakú növényeket tisztán láthatni. S mindezek fölött a sötétkék olasz égboltozat terül el.

E paradicsomi vidéken, nem messze Castelnuovótól, *Zelenikában*, teremtett egy derék hazánkfia, *Magyar* Antal volt honvédhuszár kapitány egy üdülőhelyet, melynek elnevezése «Penzió a zöld tengerparthoz» s mely mindent magában egyesit, mit egy tengeri klimatikus üdülőhely csak nyújthat. E partokon keresett és talált ő maga is hét évvel ezelőtt gyógyulást már-már végzetes fordulatot vett tüdőbajából. Ez indította őt arra, hogy szenvedő vagy üdülést kereső embertársai számára e fenséges éghajlatú ponton alkalmas telepet létesitsen.

A telep tölgyerdővel borított halmok kies völgyében fekszik, 15 holdnyi területü parkban, melyen keresztül vonúl a jó karban tartott országút s mellette a vasút vonala, mely egy alagúton át lép be a völgybe és csakhamar azon túl éri el a végállomást, Zelenikát. Bámulatunkat kelti fel a park növényzete. Czédrusok és cziprusok mellett magas sudarú eucalyptusok, bosnyák szilvafák mellett sötétzöld babér- és olajfák, azután narancsfák, czitrom- és gránátalma, a fügék legkényesebb fajai és másfél kilós gyümölcsöt érlelő czitronádok. De hogy hazájáról meg nem feledkezett a park megalkotója, mutatják saját nevelésü dió- és cseresznyefái, a kilós gyümölcsöt érlelő birs és saját oltású erdélyi batul almafák. Maga sem hitte eleinte, hogy a hidegebb égalj e növényei itt megnőhessenek, de gondos ápolás mellett ez is sikerült neki. Mindez öt-hat év szorgalmas munkájának az eredménye, ott, a hol ezelőtt elhagyott, gazos szőlők disztelenkedtek.

A tenger itt soha sem viharos, mert védve van éjszak és kelet felől a herczegovinai és montenegrói égbenyúló magas hegyektől. A part

KILÁTÁS A TENGERRE AZ ERDŐBŐL.

Castelnuovótól kezdve menedékes, fehér homokkal borított, csak helyenkint tarkítják kisebb festői sziklarészletek.

A parknak a part melletti szélén emelkednek a telep épületei, közöttük a legkiválóbb a «penzió» épülete. Fürdés a tengerben ingyenes. A penzió lépcsője egyenest a vizbe vezet. A fokozatosan mélyedő homokos tengerpart a fürdést teljesen veszélytelenné teszi még a kis gyermekekre nézve is. A penzió bárkái vitorlával vagy evezővel ellátva a vendégeknek csekély díjért állanak rendelkezésükre. A halászat és vadászat mindenkinek szabad. Az étkezés valóban kitűnő és az egész ellátás, tengerparti üdülőhelynél szokatlanúl olcsó. Fényűzésnek, eddigelé legalább, nyoma sincs és mindenki fesztelenül mozoghat s élhet kedvteléseinek; elvezheti a part mentén a tenger éltető levegőjét vagy sétálhat a penzió parkjában és jó utakkal ellátott erdőiben, melyek a nyári hónapokban védelmet nyújtanak a nap forró sugarai ellen és telítvék a borostyán-, gránát-, cziprus-, narancs- és czitromfák illatától.

A ki nagyobb kirándulásokra vágyakozik, annak bő alkalmat nyújt erre a cattarói öböl mélyen a szárazföldbe nyúló kanyarulataival, melyekbe a herczegovinai és montenegrói hegyóriások vetik árnyékukat, kopár, szaggatott szikláktól meredező oldalaik komorságukkal éles ellentétet képezve a dús déli növényzettel borított castelnuovói partokkal. Mindjárt bevezetésül, a mint a hajó bekanyarodik Castelnuovóhoz, Scoglio Rondoni sziklás szigetecske, a Mamula-erőddel a csúcsán és a Punta d'Ostro közti bejárat ritka szépségével meglepi az utast és a természet minduntalan változó panorámája kiséri az öböl végső csúcsában fekvő Cattaróig.

Valamikor a cattaróiak vitorlásai százával szelték a tengerek hullámait, gazdag rakománynyal térve vissza a biztos öbölbe. A jólét általános volt, a patriczius családok fényes palotái egymást érték. Perzagno, Perasto, Stolino és más városok virágzó kereskedést űztek. De nemcsak vállalkozási szellemükkel, hanem bátorságukkal is kitűntek a cattaróiak. Századokon át harczoltak vitézül a török óriási túlereje ellen, mígnem ők is ugyanazon sorsra jutottak, mint az albán és görög parti városok, az egy Cattaro városa kivételével, melyet még az algiri alkirály, Uluch-Ali is eredménytelenül vívott. Boszúból annál jobban elpusztította az öbölmenti többi városokat.

A törökök pusztításainál is nagyobb vészt hozott azonban a gőzhajózás elterjedése. Most a fényes paloták romban hevernek és repkény borítja beomlott falaikat; a városok pedig elhagyatottságukban szánalmat gerjesztők. Ámde a vasút megépítése jobb jövővel kecsegteti a kivándorlás által is nagyon megfogyott lakosságot. Castelnuovo és a partmenti helységek új lendületet vettek. A turisták máris sűrűn keresik fel e partvidéket és különösen az üdülést keresők, a mióta Magyar Antal megteremtette penzióját.

A «ZÖLD TENGERPART»-HOZ CZIMZETT ÜDÜLŐ HELY, A KÖRÜLÖTTE LEVŐ ERDŐBŐL TEKINTVE.

Javára válik e penziónak az is, hogy az odavaló nép jóravaló, illedelmes és becsületes. Az emberek nem isznak, nem kártyáznak, nem káromkodnak, nem politizálnak, a szocziálizmust hirből sem ismerik, a mellett nem lusták, nem követelők. A telep alapítóját, Magyart nagy tiszteletben tartja az odavaló nép, ragaszkodik hozzá, mint jóltevőjéhez s már azért is szivesen látott vendég ott a magyar. Ha egy pár ezer ilyen hazánkfia telepednék meg Dalmácziában és kezébe venné az ottani még kevéssé kiaknázott természeti kincsek fejlesztését (úgy mint az angolok teszik gyarmataikban), megérhetnők azt az időt, mikor Dalmáczia nemcsak a papiroson, a corpus jurisban, hanem tényleg is Magyarország legértékesebb tartományává válnék.*

Reményi Antal.

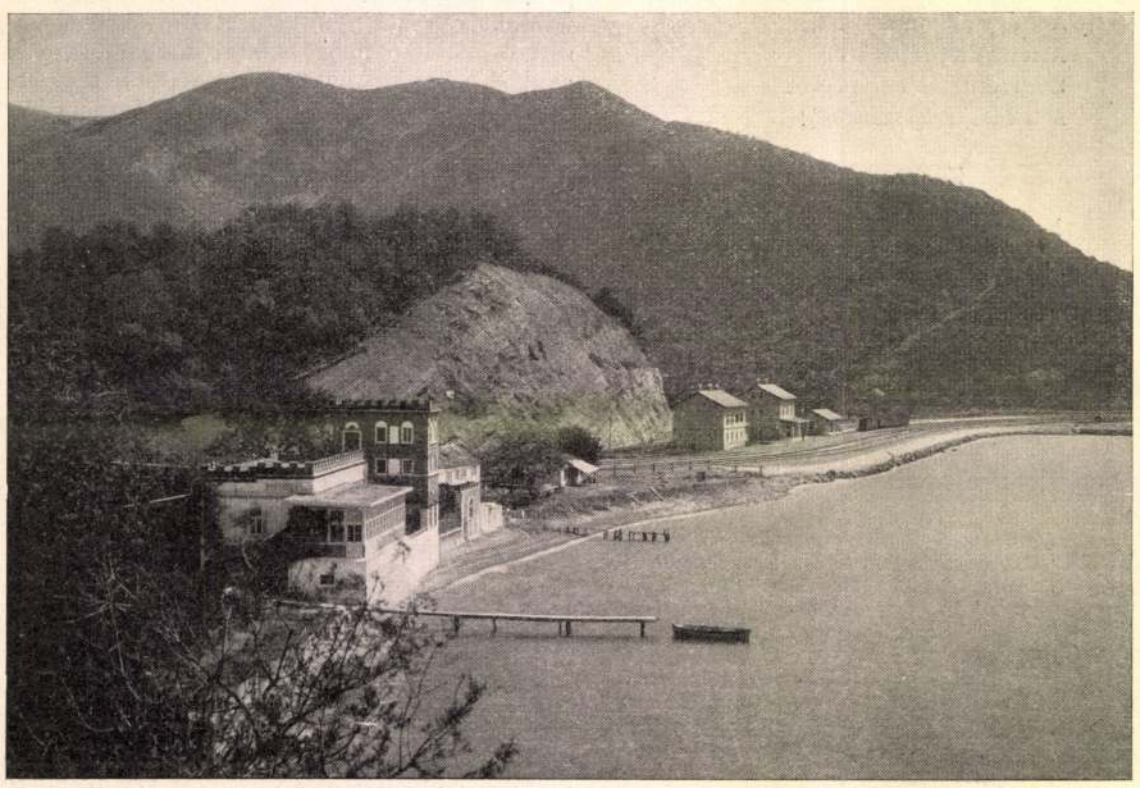

A ZELENIKAI VASUTI ÁLLOMÁS.

KÉPEK ZELENIKÁBÓL.

* Zelenikába legegyszerűbben juthatni hajón Fiuméből Gravozába, vagy Raguzába, onnan vasuton három óra alatt egyenesen Zelenikába. Vissza pedig esetleg egészen vasuton, Zelenikától Mosztáron, Szerajevón, Bródon át Budapestre.

HÍREK

— Pártatlanság és meggyőződés. A vasárnapi Wolff-lakomán Sipőcz Jenő polgármester is nagyobb beszédet mondott, amelynek egyik passzusát, őszintén szólva, kicsit érthetetlennek találjuk. Olyasmit mondott a polgármester úr, hogy »a tisztviselő pártatlansága nem mehet el olyan határokig, ahol már a meggyőződés nélküliség kezdődik, félmeggyőződéssel és tapogatódzva nem lehet megtalálni az egyenes utat, amelyre tisztán és határozottan Wolff Károly mutatott rá«. Mi azt hiszszük, hogy a tisztviselők pártatlanságának nem igen lehetne — határt szabni és a pártatlanság belső szuverénitását ép a meggyőződéstől kell megóvni, amennyiben politikai meggyőződésről van szó. Senki nem akarja távolról sem érinteni a tisztviselő meggyőződésének abszolut szabadságát, — kövesse szabadon meggyőződését a hivatalos időn és a hivatalszobán innen és túl, hivatalos ügyek intézésében azonban egyes egyedül a pártatlanság vezetheti, még pedig a semmiben és semmi által sem korlátozott pártatlanság. Meggyőződés itt csak annyiban vehet részt munkájában, amennyiben az a pártatlanságot nem érinti s amennyiben az aktában ügyre vonatkozó szakszerű meggyőződés, nem pedig nagypolitikai és várospolitikai meggyőződés. *Fél pártatlanság nincs, amint valakinek a pártatlansága nem teljes pártatlanság, az már nem is pártatlanság; Budapestnek azonban abszolut pártatlan közigazgatásra van szüksége.*

— Elfogultsági kifogás a Csengey-tanács ellen. *Feldmann* Ferenc tőzsdés a konjunktúra idején nagy vagyonra tett szert, később azonban tönkrement, több feljelentés érkezett ellene és annakidején hosszabb időt töltött a Markó uccai fogházban is. A letört fiatal tőzsdés különböző bűnpörök következtében a Csengey-tanács elé került, amely mára tűzte ki a perek főtárgyalását. Feldmann Ferenc azonban tegnap egy beadványt nyujtott be a bírósághoz, amelyben elfogultsági kifogást emelt a Csengey-tanács ellen. Emiatt a mai tárgyalást el kellett halasztani, mert az elfogultsági kifogás elbírálása végett az iratokat a táblához kell felterjeszteni.

— Hazajött Hollandiából, nem kapott állást, marólúgot ivott. Ma délelőtt nyolc óra tájban megszólalt a pesterzsébeti mentőállomás telefón csengője. A telefónnál jelentkező mentőorvosnak izgatott, kétségbeesett női hang szólott:

— Segítség, mentők jöjjenek azonnal a Maróth ucca 72. számú házba, haldoklik a kislányom.

A mentők néhány perc alatt a helyszínen vannak. Alacsony, léckerítéses zsellérház, a ház előtt és az udvaron mintegy 60—70 főnyi tömeg sopánkodik és mondja el a mérgezés részleteit. *Szücs* Lujza 16 éves hajadon nagyobb adag marólúggal megmérgezte magát.

A mentők a szoba padlóján fekve egy jól fejlett, ragyogó szépségű fiatal leányt találnak, teste néha-néha megrándul, csak ez jelzi, hogy van még benne élet. A mentők nyomban gyomormosást alkalmaznak és viszik az életveszélyes állapotban levő fiatal lányt a Rókusba.

Az öngyilkosság oka ismeretlen. Szerelem, — mondja az egyik — nyomor, — mondja az édesanyja. — Hat hónap óta nem tudott a leány állást kapni. Folyton állás után szaladgált, sajnos, hiába. *Amióta a kislányom hazajött Hollandiából, egyebet sem tett, mint állás után futkosott,* úgy látszik ez keserítette el az életét és szívettépő hangon felzokog:

— Meghalt az én szegény, drága, egyetlen kisleányom.

Kedves Képviselő

uram, most már csakugyan veszedelmesen komolyodik a helyzet, — még egy pár hét, s az urnák elé fognak járulni a választó polgárok, hogy a képviselő úr mandátumának további létéről vagy nem-létéről döntsenek. Mi ebben a helyzetben a teendő?

Legelső kötelesség a hála. Mélységes, szívből jövő hálát kell adni gróf Bethlen István őexcellenciájának, aki a régi világ legjobb diplomatáit megszégyenítő hallgatással tudta (söt még ma is tudja) leplezni a választás időpontjára vonatkozó szándékát. Óriási előny ez, nagyságos uram, mert hol az az ellenjelölt, aki belemegy a rendkívül költséges előkészületbe már akkor, amikor még nem is lehet tudni, hogy mikor lesz a választás? Minden vitán felül van, hogy a rajtaütésszerű választás mindig a már meglévő képviselőnek kedvez. Ebből önként következik, hogy Bethlen kegyelmes úrban igen nagy a kollegialitás, — nem szívesen válnék meg a mai képviselőktől, akikkel oly harmonikusan tudott együttdolgozni, s nyilvánvaló, hogy olyan új képviselőházat akar, mint amilyen ez a mostani.

A hála után a legelső teendő: körül kell nézni egy kis pénzmag után. Mert az ingyen-választást, sajnos, még nem találták fel. Mindenesetre össze kell hozni az alkotmányos költséget, akármilyen magas kamatra, mert veszélyes a helyzet. Most nem Gömbös intézi a választást, hanem másvalaki, akinek alkalmasint kiváló gyakorlati érzéke van, s azt mondják, képes lesz még arra is, hogy a kormány legbuzgóbb hívét is félreállítja, ha nem rendelkezik a választáshoz szükséges anyagiakkal. Az a néhány nagyon gazdag ember, aki kormányfőtanácsosság helyett inkább képviselői mandátumot kíván, nagyon jól tudja már, hogy melyik ajtón kell bekopogtatni. Nehogy valamelyikük elharácsolja a kerületet, a képviselő úr jól teszi, ha tudtára adja majd a választási intézőnek, hogy rendelkezik a kellő anyagiakkal.

Ha már a pénz is együtt van, akkor vagy bele kell kapaszkodni valamelyik miniszterbe (mert ők biztosan megússzák a választást), vagy pedig csatlakozni kell valamelyik befolyásos »csoporthoz«. Akiknek nem jutna csoport, azok összeállhatnak és új csoportot alakíthatnak. Ehez nem kell más, mint fel kell vetni valami kérdést, melyet a miniszter urak már nagyon únnak és egy kis lármát kell ütni körülötte. Még sohasem volt rá eset, hogy olyan embert akartak volna elhallgattatni, aki hallgatott; mindig a lármázókat szokták csak elhallgattatni.

A következő lépés: adatgyűjtés az ellenjelöltről. Hogy hívták azelőtt? (Ezt a kérdést mindig fel lehet vetni, mert a válasznak nem muszáj mindig hitelesnek lenni.) Ha történeti neve van az ellenjelöltnek, akkor meg lehet piszkálni azt a kérdést, hogy kivel tartottak az ősei Rákóczi, Bocskay alatt, mit kaptak I. Lipóttól, Mária Teréziától. Maga a jelölt úr a fronton volt-e vagy csak a hadtápon? Tagja volt-e a Nemzeti Tanácsnak vagy a Fehér Háznak? Mit csinált a nemzeti ébredés érdekében? Stb. Stb. Ilyeneket kérdezni nagyon könnyű, s akármit felelnek is ezekre a kérdésekre: az ellenjelöltre a válaszok alapján rá lehet teríteni a vizes lepedőt.

A többi már a választási elnök dolga. Így azután minden reményem meg is van rá, hogy január végén az új országgyűlésen ismét lesz szerencsém a nagyságos képviselő urat üdvözölhetni — javára az államnak, javára a társadalomnak és javára magának a képviselő úrnak. Isten tartsa, Isten éltesse!

— A magyar táj és népélet képkiállítása. A Műcsarnokban december 11-én nagyszabású kiállítás nyílik meg, amely *kizárólag a magyar táj szépségeit, a magyar élet festői voltát kívánja a közönség elé állítani.* A magyar képzőművészet nagy úttörői, az egykori nagymesterek és a jelenlegi tehetségek fognak itt felvonulni, híres festők éppúgy, mint a híres szobrászok, *Petrovics* Elek és *Majovszky* Pál, a magyar képzőművészet e két kiváló ismerője már készíti elő a kiállítást, de hogy programjukat teljes egészében megvalósíthassák, kérik a közönséget, hogy akinek a fenti programba vágó valami *jeles magyar művészi alkotás* van birtokában, bocsássa azt a Képzőművészeti Társulat rendelkezésére. A ma élő művészek alkotásait november 22-én és 23-án veszi át a Képzőművészeti Társulat.

— Pisztolypárbaj. Ma reggel a Hűvösvölgyben pisztolypárbaj volt *Czakó* Elemér volt helyettes államtitkár, az Egyetemi nyomda főigazgatója és *Sebeök* Dezső ügyvéd között. A párbaj sebesülés nélkül végződött. Oka az volt, hogy Sebeök Dezső ügyvéd egy peres ügy során összeszólalkozott az Egyetemi nyomda főigazgatójával. Czakó Elemér segédei *Sárkány* altábornagy és *Horánszky* Dezső képviselő voltak először, később azonban dr. *Rácz* Vilmos és *Szilágyi* Sándor léptek a helyükbe. Sebeök ügyvéd segédei dr. *Klár* Zoltán és dr. *Erdélyi* Béla voltak. Az ügyből különben újabb lovagias ügy keletkezett, dr. *Május* Károly tanfelügyelő, *Czakó* Elemér volt veje, szintén provokáltatta a főigazgatót.

— Díszsírhelyet kap Kapdebó Gyula. Ma reggel általános részvétet keltett a városházán *Kabdebó* Gyula műszaki tanácsnok halála. A tragikus hírt mindenütt nagy részvéttel hallgatták, miután Kab-

debó népszerű volt a városházán. Tegnap délelőtt még tárgyalt a lakásügyi bizottság ülésén, délután ki akart menni a szükséglakások építkezéséhez, hogy megtekintse a munkálatokat és program szerint este nyolc órára akart a városházára visszamenni, ahol egy tárgyalása volt. Ezen a tárgyaláson azonban hiába várták Kabdebó Gyulát. Ma reggel rendkívüli tanácsülés tárgyalt Kabdebó Gyula végtisztességéről. Kabdebó Gyulát a főváros a maga halottjának tekinti és a kerepesi úti temető díszsírhelyén fogja eltemettetni. Az elhunyt agglegény volt, öccse, Kabdebó Miklós, fővárosi árvaszéki főjegyző gyászolja.

HA A GAZDA PESTRE JÖN
ELSŐ DOLGA MEGVÁSÁROLNI A CSODÁLATOS Aladdin LÁMPÁT IV. MOLNÁR U. 21. SZÁM ALATT

ZONGORÁT, MODERN GRAMOFONT Sternberg KIR. UDV. HANGSZERGYÁRBAN! VII. RÁKÓCZI ÚT 60

ZSÁK ÉS PONYVA SZÜKSÉGLETÉT SCHLESINGER ÉS TÁRSA, PERCEL MÓR U. 2 ALATT SZERZI BE!

KÉRJE MINDEN JOBB CIPŐÜZLETBEN BOSCHÁN HENRIK FIAI UJPESTI CIPŐGYÁR FÉRFI ÉS GYERMEK CIPŐIT!

DÉLELŐTT RÁDIÓT VÁSÁROL DÉNES TESTVÉREK R.T. TERÉZ KÖRUT 26. AZ ORSZÁG LEGNAGYOBB RÁDIÓSZAKÜZLETÉBEN

503 FIAT CSAKIS FIAT AUTÓT VESZ IV. VÁCZI U. 12 TEL: 124-53 ÉS 150-76

RÉPAVÁGÓT, SZECSKAVÁGÓT ÉS TAKARMÁNYKÉSZÍTŐGÉPET „KÜHNE" R.T.-NÁL VI. VILMOS CSÁSZÁR ÚT 59. VESZ

DIT-GOT LIKÖR, RUM MINDENÜTT!

MELYIK A LEGJOBB, LEGOLCSÓBB ÉS LEGTARTÓSABB TRAKTOR? MAJD MEGTUDJA!!!

KÁVÉHÁZBAN CSAK PICCOLO SZIFONT KÉRJÜNK! SZÉNSAVDÚS ÜDÍTŐ ITAL!! EGYESÜLT BUDAPESTI SZIKVIZGYÁR. T: J. 89-39

AZ OSTENDÉBEN NAGYSZERŰ KÁVÉN KÍVÜL KITŰNŐEN VACSORÁZHAT IS ELSŐRANGÚ ZENE MELLETT!

BEVÁSÁRLÁSAI UTÁN HUNGÁRIÁBAN FÜRDIK

ESTÉRE A KAMARA-CORVIN MOZIBA MEGY

EBÉD ÉS SZÍNHÁZI VACSORA A CONTINENTAL ÉTTERMÉBEN, AHOL RÁCZ KÁROLY MUZSIKÁL

EGÉSZ NAPI MUNKA UTÁN A CONTINENTAL SZÁLLÓ ELEGÁNS SZOBÁIBAN ÉDES A PIHENÉS!! DOHÁNY U. 42-44

— **Kurzus-fasizmus.** Hogy a kurzussajtó jórésze olyan roppantúl lelkesedik a Mussolini és legújabb rendszabályaiért, azon nem lehet csodálkozni — legfeljebb a magyarság általános olaszbarát politikájának szempontjából, amely sokkal egyetemesebb, semhogy egyetlen egy pártnak szólna és semhogy olyan fentartás nélkül helyeselhetné olyan prononszírozott magyarbarát politikusok elnémítását, mint például Nitti. A magyar politikusok jórészének talán nem tetszik a fasiszta stílus, ennek még sem igen adnak kifejezést, ép olasz barátságuk miatt, mert olaszbarátságukban nem vezettetik magukat muló pártszempontból, olaszbarátságuk nem ismer és nem ismerhet pártkülönbséget és a fasisztában ép úgy a magyarbarát olaszt látja, mint azokban az olaszokban, akiket a fasiszták tűzzel-vassal üldözőbe vettek. Külpolitikában sohasem érvényesülhet a belpolitikai módszerek iránt való rokonszenv és a kurzussajtónak ez a mostani viharos fasizmusa ép azért olyan furcsa, mert mostani rendcsinálásaiban a fasizmus, enyhén szólva nincs túlságos tekintettel az olasz katolikus párt érzékenységére. Legalább is erre vall az, hogy ez a párt is kénytelen volt beszüntetni, úgylátszik nemcsak tevékenységét, hanem — önmagát is, vezéreinek egy része már rég emigrációban van s ép ma olvassuk, hogy Trientben a katolikus lap nyomdáját is megrohanták és a plébánost is el akarták hurcolni. Mi az ilyen akcióban igazán nem látunk se keresztény politikát, se konszolidációt, de még emberségi politikát sem..., de a kurzussajtó bizonyára meg tudja magyarázni, hogy miért lelkesedik annyira ezért *a rendcsinálásért.*

— **»Pör százezer Széchenyi-mellszobor miatt.«** Az *Országos Széchenyi Emlékbizottság* annak a közlését kéri, hogy *Szerdelli és Pirkl szobrászokkal semmiféle szerződést nem kötött* Széchenyi-emlékszobrok gyártására. A perfelvétel során a felperes szobrászok 500 milliós perbeli követelésüket leszállították *66 millióra, de még ez a követelés sem jogos.* A Széchenyi Emlékbizottság tovább is önzetlenül dolgozik a tehetséges magyar gyermekek hajlékának szánt Széchenyi-Otthon felállításáért.

AZ
OLCSÓ SELYEMVÁSÁR
UTOLSÓ 8 NAPJA
HEGEDÜS
LAJOSNAL, IV., BÉCSI UCCA 1.
A FÉLEMELETEN
FELJÁRAT A KAPU ALATT!

Négy európai király

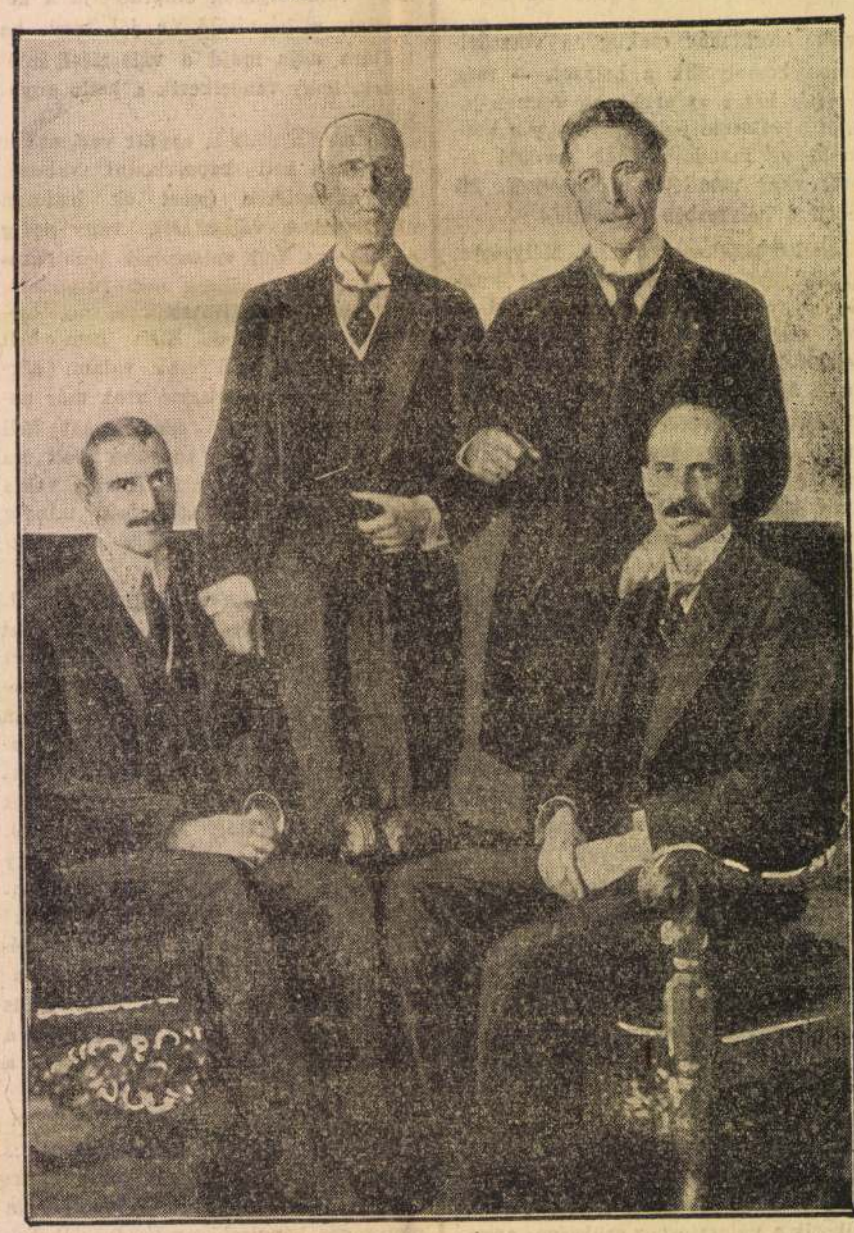

Lipót belga trónörökös és Astrid svéd főhercegnő esküvőjén négy király vett részt. Az esküvőn lefényképezték ezt a ritka együttest. Baloldalt ül X. Keresztély dán király, jobboldalt VII. Haakon norvég király. Baloldalt áll Gusztáv svéd király, mellette násza, Albert belga király

— **Ügyvédek egymás között.** Tavaly októberben nagy riadalom volt a törvényszéken: dr. *Hellenberg* Árpád és dr. *Gergely* Ernő ügyvédek összeverekedtek. A felek először pisztolypárbajt vívtak, majd az ügyvédi kamara elé került az ügy, amelynek fegyelmi választmánya mind a két ügyvédet bünösnek nyilvánította és mindkettőt *egy-egy millió korona* pénzbírságra ítélte. A párbaj folytán keletkezett bűnügy pedig aképpen folyt le, hogy a járásbíróság a feleket *öt napi államfogházra ítélte.* A büntetőtörvényszék ma az ítéletet *egy napi államfogházra* szállította le.

— **Halálozás.** Dr. *Jellinek* Hermann ügyvéd 46 éves korában Nagyatádon meghalt. Temetése vasárnap délután volt igen nagy részvét mellett.

— **Pulszky Ágost özvegye meghalt.** *Bécsből* jelentik: *Pulszky* Ágost özvegye, a *Neue Freie Presse* jelentése szerint *tegnap Bécsben hetvennégyéves korában elhúnyt.* Két leánya gyászolja. Szerdán temetik a jubileumi templomból a központi temetőbe.

— **Öt hónappal ezelőtt eltünt egy színésznő.** *Blau* Lajosné bejelentette a rendőrségen, hogy nővére, *Horváth* Nándorné színésznő, aki a székesfehérvári színháznál volt szerződtetve, körülbelül *öt hónapja eltünt* s azóta nem adott életjelt magáról. A rendőrség keresi.

— **Letartóztattak egy kolozsvári bankigazgatót.** *Kolozsvári* tudósítónk jelenti: A kolozsvári törvényszék vizsgálóbírája tegnap délután letartóztatta *Antos* Bélát, a *Mercur Bank* igazgatóját. Több feljelentés azzal vádolja Antost, hogy *a bank jövedelméből 250.000 lejt a maga céljaira használt fel s ezenkívül eltünt a kezén több, a banknál zálogba helyezett értéktárgy.* A vádtanács helybenhagyta a vizsgálóbíró letartóztatási végzését. A letartóztatás nagy feltünést keltett a városban.

— **Rózsa Károly, a gázgyár vezérigazgatójának ünneplése.** *Rózsa* Károlyt tudvalevően a gázgyár vezérigazgatójává nevezték ki. Ma, amikor minden vezető állásért protekciós emberek egész serege harcol, talán az *egyetlen Rózsa Károly volt az, akinek még ellenfele se akadt.*

Rózsa Károly

Rózsa Károly egyszerű ujságírói íróasztaltól emelkedett fel mai poziciójába. Egész életében fővárosi problémák érdekelték és mint fővárosi rovatvezető ismerte meg Budapest adminisztrációs gépezetét. Amikor Ripka Ferenc, a jelenlegi főpolgármester került a gázgyár élére, maga mellé vette és hamarosan nélkülözhetetlenné vált ebben a nagy üzemben.

Amióta a politika Ripkát másfelé sodorta, azóta ő irányította a gázgyár egész működését. Tulajdonképpen régi állapotot törvényesítettek kinevezésével.

Tegnap a józsefvárosi polgárok gyültek össze a Józsefvárosi Körben, szép szónoklatokkal ünnepelték azt az embert, aki igazán maga erejéből harcolt ki magának olyan munkakört, amelyben a közönség szolgálatára is lehet.

— **Nyolcan megmérgezték magukat.** *Ribarics* Jánosné varrónő a Zsidókórház előtt morfiummal, *Kozsnyák* Sebestyénné a Kálvária ucca 9. számú lakásán lúgkővel, *Majtényi* Miklós a Práter ucca 41. szám alatti lakásán ópiummal, *Nagy* Erzsébet háztartásbeli az Apponyi téren hipermangánnal, *Kasovitz* Ilona varrónő a Kerepesi út 42. számú házban ismeretlen méreggel, *Sipos* Julia háztartási alkalmazott a Horthy Miklós út 52. számú szolgálati helyén, *Szücs* Lujza 14 éves leány Pesterzsébeten a Marót ucca 72. számú házban, *Hölcsel* Ferencné a Rácfürdőben szublimáttal megmérgezte magát. A mentők súlyos állapotban szállították őket kórházba.

— **Házasság.** *Polgár* Ida Sásd, *Gottlieb* Imre Kaposvár, november 7-én házasságot kötöttek.

Hirschler Rózsika és *Ament* János József jegyesek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Az evangélikus egyház és a felsőházi javaslat.** Az evangélikus egyetemes egyház alkotmány- és jogügyi bizottsága tegnap nagyfontosságú ülést tartott báró *Radvánszky* Albert elnöklésével, amelyen a felsőházi törvényjavaslatnak az evangélikus egyházat érintő rendelkezésével foglalkoztak. Úgy határoztak, hogy a törvényjavaslat mai formájával szemben erélyes akciót indítanak, ragaszkodnak *a hat felsőházi taghelyhez.* Ki akarják hagyni a felsőházból az evangélikus egyház egyik püspökét és egy főfelügyelőjét. Ez ellen a november 14-iki egyetemes közgyűlésen tiltakozni fognak. A nyugtalanságot csak az az értesülés enyhítette, hogy az illetékesek nyilván honorálni fogják majd az evangélikusok kívánságait a törvényjavaslat tárgyalásakor.

— **Repülőgép és rádió.** A német légi Hansa és a Telefunken társaság érdekes kísérleteket tett a repülőgéppel és a rádióval. Egy három motoros Junkers egyfedeleü gép *magával vitt a magasba egy rádió leadókészüléket* s hosszabb körútra ment Berlintől Hannover, Köln, Majna-Frankfurt fölé és onnan vissza. *Minden város fölött gramofonlemezekről átvitt zeneszámokat és éneket továbbított a repülőgép készüléke a földre és minden egyes városban tisztán hallották a leadóállomást, viszont a repülőgépen jól hallották az egyes városok rádióleadóállomásait.*

— **Újabb sodronykötélvasutakat terveznek Ausztriában.** *Bécsből* jelentik: Miután a Raxon kitünően bevált a sodronykötélvasút, *több hasonló kötélpályát készülnek építeni Ausztriában* és az érdekeltségek tegnap gyülést tartottak. Az első terv az, hogy *függővasutat építenek a Schneebergre, hasonlót a Rax-vasúthoz.* A tervek szerint az ezer méternyi magasságot a kötélpályán 15 perc alatt fogja megtenni a függővasút és az építési költségeket 16½ milliárd koronára irányozták elő. A pálya hossza 2800 méter és olyan kabinokat fognak építeni, amelyeknek mindegyikében *24 utas számára van hely, úgyhogy a vonaton 90 utas kényelmesen elfér.* A sodronykötél átmérője 50 miliméter, a kezdő sebessége 77 lóerő lesz és az építés legkésőbb tavasszal megkezdődik.

Meldigehorzám!
Csütörtökön berukkolunk a
Royal-Apollo
kaszárnyába. Egy óra kacagás zihher!
A kétbakancsos
(Wallace Beery, Raymond Hatton)
KÁBEL
Hollywood
ROYAL APOLLO, BUDAPEST
Indeed THE TOWN OF HORROR with Dempsier is my best picture D.W. GRIFFIT
(D. W. Griffith válasza sürgönybejelentésünkre: Royal Apollo, Budapest. Tényleg „A borzalmak városa" Carol Dempsier-rel a legjobb filmem)

Még
Vademberek
is nevetnek a
Vademberen
csütörtökön
a Décsi Moziban
és az Urániában

FŐVÁROS

Mit akart megvalósitani a hirtelen elhunyt Kabdebó tanácsnok?

Csak halála után kerül nyilvánosságra, mit is akart megvalósitani *Kabdebó* Gyula, a fővárosnak ez a nagytehetségü uj müszaki tanácsnoka. *Öt napig volt mindössze tanácsnok*, valójában még el sem foglalta uj helyét és igy nem is állithatta össze, mi mindent szeretne a főváros érdekében sok-sok terve közül megvalósitani. Tegnap délelőtt, rövid életének utolsó napján mégis szakitott magának annyi időt, hogy programmját körvonalazza. Ezt a most már szinte *végrendeletnek* számitó tervezetet, amely Kabdebó tanácsnok utódjára marad, itt közöljük.

Ebből is látszik, milyen sokat veszit e derék főtisztviselő hirtelen halálával a főváros.

*

— A mostani épitési ciklus keretében — kezdte utolsó nyilatkozatát — tizenöt fővárosi bérház készül. Ezek legnagyobb része készen áll és több épületbe a lakók már be is költöztek. Igy a Váci-ut és a Mura-utca sarkán levő három épületbe és az Üllői-ut és Ceglédi-ut sarkán levő két pavillonba. A többi házak átvétele fokozatosan történik, ugyhogy legkésőbb *december 1-ére valamennyi épület közel ezer lakásában bent lehetnek a lakók*. A Ceglédi-uton készülő háromszázhusz szükséglakás munkálatai ugyancsak a befejezéshez közelednek. Ezt a munkát különösen fontosnak tartom azért, hogy azok a szerencsétlenek, akiknek semilyen lakásuk nincs, vagy emberi lakásra alkalmatlan odukban élnek, mielőbb egészséges, rendes hajlékhoz jussanak. A ceglédi-uti telepre egy héten belül be is fognak költözni a lakók. *Halad az iskolaépületek emeletekkel való kibővitése is.*

— Ezek a munkák pár héten belül szintén készen lesznek és velük együtt megszünik hat iskola tulzsufoltsága. Rövidesen befejeződik *az alföldi-utcai szegényház kibővitése is.* Itt egy emelettel nagyobbitottuk meg a régi épületet, amely eredetileg éjjeli menhely volt, de most szegényház, illetve szeretheház céljait fogja szolgálni. Épitkezünk még a *Juvartelepen*, ahol egy kisebb és egy háromemeletes lakóház készül, az *Állatkertben*, ahol az uj madárteleltetőn kivül ugyancsak egy munkáslakóházat emelünk.

— A főváros nagyszabásu fürdőprogrammjából a Széchenyi-népfürdő és uszoda, továbbá a Gellért-thermálfürdő és szálló kibővitése van a megvalósulás stádiumában. Készülnek a kerületi népfürdők tervei is. *Egyelőre öt kerületi népfürdő megépitésére kerül sor.* Először a külső lipótvárosi, aztán a külső terézvárosi és a külső józsefvárosi népfürdők készülnek el. Jövőre megvalósul *a három uj szegényház* épitésének terve. Három pavillonban ezerhatszáz lakót akarunk elhelyezni. Ezek közül elsőnek a pesti oldalon, a Népliget környékén épül egy szeretetház, a másik kettő valószinüleg a budai oldalra kerül. *A jövő legfontosabb feladatának a lakástermelést tartom.* Ezek közül is az *igen szerény és egyszerü lakások nagyszámban való épitését*, hogy a mostani nyomortanyák minél előbb megszünjenek. Véleményem szerint *jövőre ismét elkészülhet ezer rendes kislakás*, ami azonban még mindig kevés, mert a hivatalos megállapitás szerint összesen ötezer kislakásra volna szükség. Hogy az épitkezésnél milyen határig mehetünk el, az elsősorban pénzügyi kérdéstől függ és nagy anyagi áldozatokkal jár, amelyek mértékét a közgyülés bölcsesége lesz hivatva megállapitani.

— A munka eredményessége érdekében szükségesnek tartom *a müszaki adminisztráció reformját*, elsősorban azt, hogy az egyes alosztályok minél több önállóságot kapjanak és minél hamarább a bürokratikus formaságok mellőzésével intézhessék el a hozzájuk kerülő ügyeket.

*

Végtelenül fájdalmas, hogy a nagyszerü tervezgetőnek szárnyát szegte a halál...

(Egységes Budapestet akar a polgármester.) A keresztény szocialista fővárosi közüzemi munkások küldöttsége kereste fel ma *Sipőcz* Jenő dr. polgármestert, hogy őt megválasztása alkalmából üdvözölje. A küldöttség szónoka *Szabó* József volt. A polgármester megköszönte az üdvözlést. Célja — ugymond — az, hogy a munkások és a polgárok között minden ellentétet eltüntessen és létrehozza azt az *egységes Budapestet*, amely mindannyiunk hőn óhajtott ideálja. — Ezután a Budapesti Színészek Szövetségének küldöttsége tisztelgett a polgármesternél. A küldöttséget *Molnár* Dezső dr., a szövetség ügyvezető elnöke vezette. Tagjai voltak *Góth* Sándor, *Kürthy* József, *Bársony* István és *Rátkay* Márton színművészek. A küldöttség szónoka ujbóli megválasztása alkalmából a budapesti színészek szeretetéről és tiszteletéről biztositotta a polgármestert. *Sipőcz* Jenő dr. válaszában kijelentette, hogy benne mindenkor a szinházi kultura igaz barátját találják meg.

(Női szabók a kontárok ellen.) A Női Ruhakészitők Országos Szövetsége *Holczer* Sándor elnök, törvényhatósági bizottsági tag vezetésével ma tisztelgett *Ripka* Ferenc dr. főpolgármester előtt. A küldöttség elpanaszolta, hogy ezrekre megy azoknak a száma, akik saját lakásukon, vagy másnak a lakásában *iparigazolvány nélkül ruhavarrást vállalnak* anélkül, hogy a szükséges engedélyeket, sőt esetleg az előirt képesitést is megszerezték. Ezzel *törvénytelen és tisztességtelen versenyt támasztanak a tanult és egyébként is nehezen boldoguló képesitett női szabóiparosoknak*, másrészt pedig kibujnak a közterhek viselése alól.

(Januártól olcsóbb lesz a Népszálló.) A fővárosi Népszálló kezelésére felügyelő bizottság *Liber* Endre tanácsnok elnöklésével ülést tartott, amelyen a Népszálló 1926. évi költségvetését tárgyalták. Napirend előtt a bizottság nevében *Szepesy* Albert meleg szavakkal üdvözölte Liber tanácsnokot ujból való megválasztása és 30 esztendős szolgálati jubileuma alkalmából. A bizottság ezután hozzájárult a költségvetéshez és elfogadta a szociálpolitikai bizottságnak azt a javaslatát, hogy a jövő év január 1-től kezdve a Népszálló napi fülkéinek béreit szállitsák le. A bizottság végül elhatározta, hogy a Népszálló éttermének freskóit restauráltatja.

Városházi arcképcsarnok

Kabdebó Gyula

a tragikus hirtelenséggel elhunyt uj müszaki tanácsnok. A főváros tanácsa Kabdebó emlékezetére ma rendkivüli ülést tartott, amelyen *Sipőcz* Jenő polgármester bucsuztatta meghatott szavakkal a főváros halottját. Kabdebó tanácsnok temetése *csütörtök délután 3 órakor* lesz a kerepesiuti temetőben a főváros diszsirhelyére, közvetlenül a két héttel ezelőtt elhunyt édesanyja sirhantja mellé.

RÁDIÓ UJSÁG

Mit hallani a rádión?

A városok melletti szám a hullámhosszuságot jelenti.

SZERDA, NOVEMBER 10.

Budapest (560). 9.30 és 12: Hirek és közgazdaság. — 1: Idő- és vizjelentés — 3: Hirek, közgazdaság. — 4: Kálmán bácsi mesél a gyermekeknek. — 5: Idő- és vizjelentés. — 5.30: Kovách Mária előadása: A rokokóról. — 6: Székely humoros est. Közreműködnek: Balla Mariska, a Vigszinház tagja, Juhász Margit, Várnay László, Sala Domokos, Járossy Jenő dr. zeneszerző. Zongorán kisér Polgár Tibor. 1. Székely anekdoták (Sala Domokos). 2. Juhász Margit füttymüvésznő, zongorán kiséri Járossy Jenő dr. 3. a) Csikországban. b) Hargitta alján . . . c) Cip-cup egy cica, két cica . . . (Balla Mariska). 4 Zágon István: Vélemény dógában Csavarodott paraszt tréfa (Várnay László.) 5. Várady Ede: Csángó dalok (Balla Mariska). 6. Hosszu Zoltán dr.: Székely tréfák (Várnay László). — 7: Cigányzene. — 8.30: Bartók Béla hangversenye. 1. Azzolino Bernardino della Ciaia: 1. szonáta, G-dur (op. 4-ből) Toccata Canzone — Tempo primo — Tempo secondo. 2. a) Domenico Zipoli: Suite, h-moll. Preludio — Corrente Ária — Gavotta. b) Domenico Scarlatti: két egytételes szonáta (Nr. 256 cis-moll és Nr. 286 G-dur). 3. Beethoven: Szonáta op. 26. As-dur. Andante con variazioni — Scherzo — Marcia funebre — Finale. 4. Kodály a) Opus 11-ből Nr. 7 (rubato) és Nr. 2 (székely keserves) b) Opus 3-ból Nr. 4 (Allegretto scherzoso) és Nr. 5 (Quos ego . . .). 5. Bartók: a) Vázlatok. b) Suite op. 14. Allegretto — Scherzo — Allegro molto — Sostenuto. c) a 4-es 5. improvizáció. — 10: Külföldi átvétel — gramofonlemez-tánczene.

Barcelona (325, 1.5 Kw.). 6: Rádiótrió. — 9.15: Baritonista tenorista hangversenye. — 9.45: Recitáció. — 11: Hangverseny.

Bécs (531 és 582.5, 7 és 1.5 Kw.), Grác (402, 0.5 Kw.). 4.15: Hangverseny. — 5.15: Mesék. — 9.30: Könnyü zene.

Berlin (504, 571, 8.30 óra után 1300, 10, 4.5 és 18 Kw.), Stettin (241, 1.5 Kw.). 1.30: Harangjáték. — 3.30: Asszonyoknak. — 4. Mese. — 4.30: Szórakoztató zene. — 7.05: Jogtudományi előadás. — 8.30: Reiner Mária Rilke költeményei. — 9: Népszerü kuplék. — 10: A berlini hatnapos futás utolsó órája.

Bern (435, 6 Kw.). 1: Grammofonzene. — 4: Házi hangverseny. — 4.30: Mese. — 5: Házi hangverseny. — 8 után lausannei müsor.

Boroszló (418, 10 Kw.), Gleiwitz (251, 1.5 Kw.). 11.30: Grammofonzene. — 1.20: Grammofonzene — 4: Hangverseny Suppé müveiből. — 6: Folyóiratszemle. — 7: Kamarazene. — 7.40: Robert Koppel-est. — 10: Esperanto.

Dortmund (283, 1.5 Kw.). 1.30: Házi hangverseny. — 4.15: Asszonyoknak. — 4.30: Hangverseny. — 6: Mese. — 6.30: Előadás a nők öltözködéséről. — 8: Zenetudományi előadás. — 8.40: Schubert-dalok. — 10.15: Humoros előadás. — 10.45: Tánczene.

Elberfeld (250, 1.5 Kw.). 1.30: Déli hangverseny. — 4: Gyermekdélután. — 5.30: Klasszikus hangverseny. — 7.20: Schiller-költemények. — 8: Előadássorozat zenei magyarázatokkal. — 8.40: Hires müdalok. — 10.15: Vidám zene.

Frankfurt a/M. (470, 1.5 Kw.), Cassel (273.5, 1.5 Kw.). 3.30: Ifjusági előadás. — 4.30: Modern tánczenék. — 5.45: Könyvszemle. — 7.30: Sakk. — 8.15: Otto Falcke felolvassa költeményeit. — 9.15: Bokor Judit gordonkahangversenye.

Königsberg (463, 1.5 Kw.), Danzig (272.7, 1.5 Kw.). 3.30: Ifjusági előadás. — 4.20: Házi zene. — 5.25: Hildegard Landgreen szopránénekesnő dalokat énekel. — 8: Osztrák költők. Utána tánczene.

Königswusterhausen (1300, 18 Kw.). 12: Francia lecke. — 3: Angol lecke. — 7: Könyvekről. — 8 után a berlini müsor.

Leipzig (452, 9 Kw.), Dresden (294, 1.5 Kw.). 12: Fonola-hangverseny. — 3: Angol lecke. — 4.30: Mese. — 7.15: Max Adler dr.: A kapitalizmus keletkezése. — 7.45: Felix Zimmermann dr.: Az udvari élet. — 8.30: Renaissance zeneest. — 10.15: Zenekari hangverseny.

Lausanne (850, 1.5 Kw.). 6: Gyermekeknek. — 8: Harangjáték. — 8.02: Időjárás. — 8.05: Szólista koncert. 9: Szimfónikus zene.

Milano (320, 1.5 Kw.). 4.35: Quintett- és varieté-müvészek előadása. — 5.35: Gyermekek szórakoztatója. — 8.45: A Teatro Lirico egy operettjének előadása.

München (485 és 204.1, 5 és 1.5 Kw.), Nürnberg (340, 1.5 Kw.). 4.30: Házi hangverseny. — 5: Ifjusági előadás. — 7: Szórakoztató zene. — 8.30: Kleist-est. — 10.45: Jazz-band.

Münster (410, 3 Kw.). 1.30: Holger Börgesen Schubert-dalokat énekel. — 3.45: Schiller-ünnep. — 8.40: Bethoven-ciklus. Előadásra kerül a VII. A-dur szimfónia. — 9.50: Német népdalok.

Páris P. T. T. (458, 0.5 Kw.). 10.30: Hirek. — 10.45: Irodaimi előadás. — 9: Diszhangverseny.

Páris, Eiffel-torony (2600, 12 Kw.). 6: Hirek. — 7.15: Rádiókoncert.

Róma (425, 3 Kw.). 9: Hangverseny. — 10.55: Utolsó hirek.

Stuttgart (446, 1.5 Kw.). 2: Grammofonzene. — 3: Ifjusági előadás. — 4.15: Szórakoztató zene. — 7.15: Angol lecke. — 8: Schiller drámája: Wallensteins Lager. — Utána tánczene.

Toulouse (430, 2 Kw.). 12.45: Zenekari hangverseny. — 5:Hirek. — 9.05: Diszhangverseny.

Zürich (513, 1 Kw.). 12.30: Grammofonzene. — 1.15: Deviza- és tőzsdejelentés. — 3: Házi hangverseny. — 4: Grammofonzene. — 7.30: Előadás. — 8: Recitáció. — 9.50: Hirek.

TUNGSRAM
fejhallgató
tiszta, hangerős vétel

CSÜTÖRTÖK, NOVEMBER 11.

Budapest (560). 9.30 és 12: Hirek, közgazdaság. — 1: Időjárás- és vizállásjelentés. — 3: Hirek, közgazdaság. — 4.30: A m. kir. Operaház zenekarából alakult kamarazenekar hangversenye. Komor Vilmos karnagy vezényel. 1. Bizet: D'jamileh. Nyitány. 2. Csajkovszky: Onegin. Ábránd. 3. Grieg. Szeretlek Erotik. 4. Urbach: Részletek Weber müveiből. 5. Strauss: 1001 éj keringő. E hangverseny szünetében időjárás- és vizállásjelentés. — 5.30: A Zeneművészeti Főiskola operai és hangversenyének tanszakának zenekari hangversenye az intézet nagyterméből. Vezényel Unger Ernő karnagy, a Zeneművészeti Főiskola tanára. 1. Mendelssohn: Ária az «Éliás» cimü oratóriumból. (Orosz Julia.) 2. Haydn: Ária a «Teremtés» cimü oratóriumból. (Nádelkovics Anna.) 3 Liszt: «Az orleansi szüz a máglyán.» Dramatikus jelenet. (Gerő Margit.) 4. Mozart: «Az éj királynője» 2. áriája. (Sefcsik Magda.) 5. Beethoven: «Ah perfido», hangversenyária. (Stampf Anna.) 6 a) Hubay: Ima, b) Hubay: Hó takarja. (Kováts Ilonka.) 7. Szabados: «A villi», rege. (Szabó Lujza. — 7.10: Rabindranath Tagore müveiből Kacziány Géza dr. saját átdolgozásában részleteket olvas fel. — 8: Lehár-ciklus II. előadása a Studióból. Vig özvegy. Operett három felvonásban. Irták Leon Viktor és Stein Leó. Forditotta Mérei Adolf. Zenéjét szerzette Lehár Ferenc. Vezényel Kalotay László Rendezi és a bevezető beszédet tartja Gyarmathy Sándor, a Studió rendezője. Szereplők: Glavári Hanna, vig özvegy — Hegyi Anna. Báró Zéta Mirkó montenegrói párisi nagykövet, 60 éves — Érczkövy Károly. Valencienne, neje, 18 éves — Avar Kató. Danilovics Daniló gróf követségi titkár — Rohonczy Mihály. Camille de Rosillon — Szórád Ferenc. Vicomte de Cascada — Krasznay Elek. Raoul de st. Brioche — Mészáros Sándor. Kromov követségi tanácsos — Borbély Sándor. Olga, felesége — Bánhegyi Ilona. Bogdanovits montenegrói konzul — Erdős Hugó. Sylvaine, felesége — Tihany Márta. Prisics nyug. őrnagy — Kemény Sándor. Praszkovia, felesége — Pataky Rózsi. Nyegus, irnok a követségen — Virágh Ferenc. Pincér — Fekete Ferenc. Lolo, Dodó, Jou-Jou, Frou-Frou, Clo-Clo, Margot grizettek.

Barcelona (325, 1.5 Kw.). 6: Gyermekeknek. — 6.30: Rádió-trió. — 9: Angol lecke. — 10.10: Hangverseny. — 10.40: Rádió-trió.

Bécs (531 és 582, 7 és 1.5 Kw.). 11: Házi hangverseny. — 4.15: Részletek operettekből. — 6.30: Bernheimer dr. előadása a Mars-bolygóról. — 7.30: Angol lecke. — 8.05: Hangverseny.

Berlin (504, 571, 8.30 óra után 1300, 10, 4.5 és 18 Kw.), 4.30: Szórakoztató zene. — 7.05: Spanyol lecke. — 8.30: Schiller szomorujátéka: Stuart Mária. — 10.30: Tánczene.

Bern (435, 6 Kw.). 1: Grammofonzene. — 4: Házi hangverseny. — 4.30: Francia mese. — 5: Házi hangverseny — 7.30: Előadás. — 8: Vidám történetek. — 8.30: Hangverseny.

Boroszló (418, 10 Kw.), Gleiwitz (251, 1.5 Kw.). 11.30: Grammofonzene. — 3.50: Mese. — 5.15: Mária Lippmann: A tánc fejlődése. — 6: Szórakoztató zene. — 8.05: Faust a zenében. — 10.15: Tánczene.

Dortmund (283, 1.5 Kw.). 11.30: Házi hangverseny. — 3.40: Ifjusági előadás. — 5: Johann Strauss-keringők. — 6.30: Könyvekről. — 7.20: Spanyol lecke. — 8: Sakk. — 9.45: Romantikus hangverseny.

Elberfeld (259, 1.5 Kw.). 11.30: Déli hangverseny. — 1.30: Hangverseny. — 3.40: Ifjusági mesék és versek. — 5: Házi hangverseny. — 7.20: Spanyol nyelvóra. — 8.30: Szavalóest. — 9.45: Operetthangverseny.

Frankfurt a/M. (470, 1.5 Kw.), Cassel (273.5, 1.5 Kw.). 3.30: Ifjusági előadás. — 4.30: Részletek uj operettekből. — 6.15: Egészségügyi előadás. — 8.15: Mozart-dalok. — 9.15: Operett-est, utána tánczene.

Königsberg (463, 1.5 Kw.), Danzig (272.7, 1.5 Kw.). 4: Asszonyoknak. — 4.30: Tánczene. — 7.30: Ó-olasz mesterek.

Königswusterhausen (1300, 18 Kw.). 2.30: Asszonyoknak. — 3: Gyorsirási lecke. — 7: James Simon dr.: Beethoven kamarazenéje. — 7.30: A niebelungi ének. — 8 után a berlini müsor.

Leipzig (452, 9 Kw.), Dresden (294, 1.5 Kw.). 12: Házi hangverseny. — 3: Gyorsiráslecke. — 4.30: Szórakoztató zene. — 7.30: Mascagni: Parasztbecsület. Leoncavallo: Bajazzók.

RÁDIÓ-ÜZENETEK

Kr. K. Általánosságban véve Budapesten kristálydetektor készülékek megfelelős gyengén szolnának, csak a környéken lehet nagyobb eredményt elérni. Ha tud szerezni 1 darab 1000 cm. forgókondenzátort, akkor kapcsolja azt az antennába, még pedig sorba. Addig forgassa a forgó kondenzátort, amig a legerősebb hangot kapja. Ha ez nem segit, akkor csak hangerősitővel próbálkoznat és kapcsolását ha elkészíteni kivánja, szivesen közöljük. Kérdésére közöljük, hogy a huzalvastagság növelésével az eredmény valamivel kedvezőbb lesz, de számbavehető eredményt nem fog kapni.

K. Károly. Semmi akadálya nincs, hogy önnek 8 csöves készülék rajzát közöljük; de mielőtt erre vállalkoznánk, értesitsen, hogy eddig minő készülékek készitésével foglalkozott, mert lelkiismeretlenek volnánk akkor, ha önnek ily kapcsolást ajánlanánk akkor, mikor talán még ezideig általában készülékekkel nem foglalkozott.

E. T., Neutrodyn. 1. A leirt neutroformer nézetünk szerint jó, csak nem látjuk a leirásában a leágazás helyének megadását. 2. Feltétlenül külön épitse, külön szekrényben a hangerősitőt és ha lehet, 2 csöves push-pullt épitsen. 3. Fentiek alapján tehát jack alkalmazása felesleges.

L. Ernő, Kaposvár. Küldtünk önnek kapcsolási rajzot postán és amennyiben az megfelel kivánságának, további felvilágositással szolgálhatunk.

Dr. Sz. A. 1. Természetesen magyar szakmunkákat ajánlunk és szerezze meg Balogh Artur rádiókönyvét, amelyek közül a Rádiótelelon emelete cimüé 30.000, a kapcsolásoké 50.000 és a kristálydetektorosé 30.000 korona. Ezen könyvek között megtalálja mindazt, amit egy kezdőnek és haladónak tudnia kell. Előre is megjegyezzük, hogy ezen könyveknél bizonyos fizikai előismereteket fel kell tételezni. 2. Európai állomások vételére önnek, mint szetesen csak a közelebb fekvő, nagyobb leadóállomásokat veheti. Előre is megjegyezzük azonban, hogy arra nézve, hogy valamely készülékkel feltétlenül minő állomásokat lehet venni, garanciát komolyan senki nem adhat. Ilyen készülék beszerzési ára körülbelül 1.500.000 korona körül lehet. 3. Magyar szaklapok: a Magyar Rádiójuság, a Rádióamateur, a legjobb német lap: Funk.

L. Judit, előfizető. A Studió helyisége: Budapest, VII., Rákóczi-ut 22.

Vikár, Sárvár. A készüléke közelében lévő dinamók és egyéb gépek okozta zaj kiküszöbölése még ma meg nem oldott probléma. A budapesti házakban a lift okozta zavarok kiküszöbölése sem sikerült eddig kifogástalanul. Azt ajánljuk azonban önnek, próbálkozzék a lámpafütéssel előre is jelezzük, hogy hosszu, kitartó kisérletek eredménye vezethet esetleg eredményre.

L. Jenő, Budapest. Kérdésére sajnos választ nem adhatunk, mert házilag ily készüléket jól elkésziteni lehetetlenség.

K. I., Csurgó. Hozzá nem értő embernek nagyobb rádiókészülék összeszerelését semmiképpen nem ajánljuk. A szakkönyvek elolvasásával kétségtelenül közelebb jöhet ezen feladata megoldásához, azonban ezek is bizonyos fizikai alapismereteket kivánnak. Magunk részéről csak azt ajánlanók, hogy önnel ismerős rádióamatőrrel beszélje meg a kérdés megoldását és kivánságára akkor küldünk önnek kétcsöves kapcsolást, amelyet a rádióamatőr segitségével elkészithet.

H. J., Budapest. A Balogh Artur könyveit ajánlhatjuk önnek, amelyet a szerkesztőségünknél megrendelhet.

Rádiózó. Be fogja láthatni, hogy kérdésére nem válaszolhatunk, már azért sem, mert nem irja meg, minő kapcsolása van és innen a hibát látatlanba megállapitani nem tudjuk.

S. József. Egylámpás hangerősitő vázlatrajzt a hozzávaló alkatrészekkel folyó hó 12-iki számunkban közölt kapcsolásban megtalálhatja.

K. Kálmán. 2 mm.-nél gyöngébb drótot kifesziteni nem szabad és feltétlenül tartson be 50—60 méter hosszuságot.

F. Imre, Orosháza. A behozatal igen körülményes. Ha a készülék nem megfelelő, vagy helytelen visszakapcsolása van, akkor megeshetik az, hogy a vámolásnál az ellenőrző postamérnökök a készüléket minden további nélkül visszaküldik. Kétségesnek tartjuk, hogy a készülék bejuthat, mert ilyent csakis kereskedők hozhatnak be. Kérdésére közöljük, hogy a vám kg.-ként 4 aranykorona.

N. Ferenc, Kunmadaras. Jó kétlámpás készülékkel kivánságait elérheti és ha a készüléket meg akarja vásárolni, ugy annak idején szivesen szolgálhatunk tanáccsal.

G. S., Szikszó. Csodálkozással olvastuk azt, hogy önök háromlámpás készülékkel Budapestet nem tudják venni. Ott talán más hiba lehet. A teljesitmény felemeléséről tényleg szó van, de végleges döntésünk nincs.

S. Árpád, Pápa. Sajnos, ez a kérdés megoldva még nincs és igy csak ugy segithet, ha barátságosan, valamiképpen elintézi a zavaró ügyet.

V. József, Gyáli-ut. Sajnos, a szóban lévő lap nem áll rendelkezésünkre és igy felvilágositást nem adhatunk. Azt tanácsoljuk, hogy forduljon levelével nevezett lap szerkesztőségéhez, ahol bizonyára bővebb felvilágositást fognak adni.

T. Imre, Nagykanizsa. Az „Ujság" október 20-iki számában megtalál egy kétrácsos kétcsöves kapcsolást. Ha megfelel önnek, akkor irjon, küldjük a drótvázlat-rajzot.

F. György. A kért kapcsolási rajzot postán elküldöttük cimére.

M. Nándor, Budapest. A kért kapcsolást postán elküldöttük önnek. Neutrodyn készülékén lévő hiba megállapitása innen nehéz, azonban próbálkozzék a lámpafütéssel valamelyest segiteni. Ezzel igen kedvezően lehet a vételt befolyásolni.

W. K., Eeseny. Közli velünk, hogy önnél Budapestet alig, ellenben Bécs, Breslau és Prágát jól veszi. Ez általános baj, amelynek főoka az, hogy a budapesti leadások gyöngék. Próbálkozzék az antennába a készüléke elé sorba 1000 cm. forgókondenzátort kapcsolni, olvképen, hogy a forgó kondenzátor egyik kapcsát a készülékéhez, a másik kapcsát az antennához kapcsolja Sok esetben ezzel jó eredményt lehet elérni sőt a hang erősségét is lehet fokozni. Ha ön Budapestet gyengén hallja, és külföldet jól és ez a javaslatunk sem segit, akkor csak hangerősitővel segithet. 1. Azon kérdésre, hogy jobb volna-e kétszálas antenna, az a válaszunk, hogy a budapesti vételre 60 m. hosszu antenna kell, amely lehet kétszer 30, vagy háromszor 20 m. 2., 3., 4. kérdéseiben a blokkondenzátor rendeltetését, nagyságát és annak helyes bekapcsolását kérdezi. Ezen kérdései feleslegessé válnak, ha az általunk javasolt forgókondenzátort kapcsolja be. 5. A kondenzátorok párhuzamos és sorbakapcsolását a következőképen kell elvégeznie: Ha két blokkondenzátor szabad végeit akként köti össze, hogy két végéhez egy-egy drótot használ és ezen összekötő drótokhoz elvezető drótot kapcsol, akkor a két kondenzátort párhuzamosan kapcsolta Kondenzátorok párhuzamos kapcsolásával a kapacitás nagyobb, mint az egyeseké külön-külön. Ha sorba akar kondenzátorokat kapcsolni, akkor képzeljen hosszu drótot, amelyet két helyen megszakit. A megszakitott helyre iktat be kondenzátort, jelen esetben tehát kondenzátorok egymás után következnek egymást, ezért mondják, hogy sorbakapcsolták.

Dömsöd. A kapcsolási rajzon hibát nem találunk, de nem következik az, hogy jó kapcsolási rajz után készitett készülék feltétlenül jó is lesz. Különösen a neutrodyn igen kényes készülék. A visszacsatolás annak a jele, hogy a készüléket nem lehetett neutralizálni. Annak pedig, hogy mért nem lehet neutralizálni, annyi oka lehet, amennyit felsorolni sem lehetne. Ugy, hogy ez alkalommal innen tanácsot nem adhatunk. Fontos volna természetesen az, hogy a rács és anódvezeték semmiképen még közel se maradjanak egymáshoz, mert máris megvan a visszacsatolás. Azonkivül a tekercseknél sok esetben segitett az, ha a két végét felcserélték és máris lehetővé vált a neutralizálás. Éppen azért, mert sokba került a gép, ne veszitse el türelmét, hanem kisérletezzen tovább és feltétlenül meg fogja találni a hiba forrását.

F. J. H. Balogh Arthur könyveire vonatkozóan olvassa el Dr. Sz. A.-nak szóló üzenetünket.

SZINHÁZ—ZENE

Dr. Nikodémusz

Részlet Vándor Kálmán háromfelvonásos komédiájából, melyet szombaton mutat be a Nemzeti Színház Kamaraszínháza

Orvos . . . . . *Odry Árpád.*
Nikodémusz . . . *Uray Tivadar.*

Orvos *(elszállott, elhanyagolt külsejű, deliriumban csillogó szemü ember):* Ne félj te! Ne félj! Én tőlem ne félj! Tudod te, hogy ki voltam én? Mi? Tudod? *(Nikodémusz arcába hajol, forgó szemekkel beszél.)* Nekem ma a legnagyobbnak kéne lennem! A legnagyobbnak! Te! Nikodémusz! Világhirünek! És tudod-e hova jutottam? Ide! Ide! Az Isten háta mögé! Ide se urnak! Utolsónak! A kocsmaasztal mellé! A literek közé! Ezek lettek a jó barátaim! Te! Te! Nikodémiusz! Mondd! Hallottál te valaha — Wertheimer professzorról?

Nikodémusz: Igen! A hires specialista. A Csillag-szérum feltalálója.

Orvos *(egészen közelhajol, az arcába):* Hát azt a szérumot én találtam fel!

Nikodémusz *(felugrik).*

Orvos *(is):* Én! Az iszákos vén állat! *(Megfogja a kezét, leülteti, melléje huzza a széket és deliriumosan beszél.)* Még nem is voltam orvos. Csak medikus! És szerelmes voltam! Asszony volt! Királynő! Isten! Gyönyörü! Mindent tudott! Nap-nap után neki mondtam el, hogy mire mentem! Egyszer, egyszer aztán minden megvolt. Minden. A szérum! Csak valamit még tanulmányozni akartam! Külföldre kellett mennem. Odavittem mindent az asszonyhoz! Kiben bizhattam volna jobban! Neki adtam. Mind, mind! *(Iszik.)* Vigyázzon rá! Őrizze! Senkinek meg ne mutassa! Legyen nála, amig hazajövök! Ugy, ugy! Aztán elutaztam! *(Pohár után nyul.)* Igyál te is, Nikodémusz! Az ital jó! Megvigasztal! *(Iszik.)* Kint minden jól ment. Előadást kellett volna tartanom. A világ legelső tudósai előtt! Sürgönyöztem. Az asszonynak! Az irásokért! Másnap megjött a válasz. Azt kérdezte, milyen irásokat kérek! Neki nem adtam át semmiféle irást! Azt hittem megőrülök. Vonat. Haza. Nekirohantam. Ott a szobában még egy ember volt rajtunk kivül. Kollégám. Karbatett kezekkel gunyosan röhögött. Röhögött! És amikor az asszonynak rohantam, kilökött. Látod! Ezt tette az asszony! A szerelem! Az a fráter pedig, aki kilökött, a világhirü Wertheimer professzor, egy év mulva Párisban tartott előadást. Az ő szérumáról! Az én szérumomról! Én meg, én meg — idejutottam!

Nikodémusz *(félve nézi az orvost).*

Orvos *(aki eszelősen mered maga elé, majd most már csendesen megszólal):* Már harminc éve. Mint a kivert kutya. Mindig magam. Mindig. Ünnepen, hétköznap. Mindig magam. *(Veszi a poharat, hosszasan nézi, azután lassan iszik. Egész csendesen, akadozva.)* Azért . . . ne gondold . . . néha nekem is fáj. Nekem is. Igy karácsonykor. Mikor magam ülök a szobában. Fáj. Az idén gyenge is voltam. Erre az estére . . . jó volna valaki. Egy nő. Aki jár-kel a szobában . . . néha valamit szól. Csak egy szót. Erre gondoltam. Hogy hivok valakit. Akárkit. Akinek meleg a hangja. Mit tudom én. Jó volna. Csak mára. Erre a napra. Aztán elkergetni. Vissza! El tőlem! Nem szerelem, nem, nem! Csak éppen, hogy az ember megcsalja magát! Mert a szerelem öl!

Nikodémusz *(csendesen, szenvedve, tele vággyal):* Vagy életet ad! Boldogságot! Szépséget! Az egyetlen jót!

Orvos *(felkacag):* Az egyetlen jót!

Nikodémusz *(álmodva):* Olyan jó volna! Reggel ágyba hozná a kávét. Nem kellene kávéházba menni, vendéglőbe! Este megstoppolná a harisnyámat, gombot varrna az ingre, az ablakra függönyt csinálna, a lámpára színes ernyőt, hüvös kezével végigsimitaná a homlokomat! *(Lehajtja a fejét, csendesen.)* De nem kellek nekik . . .

Orvos *(deliriumosan):* A literek megvigasztalnak!

Nikodémusz *(megrázkódva):* Nem, nem, az nem kell, utálatos!

Orvos: Azt mondod utálatos? *(Felveszi a poharat, nézi.)* Utálatos? A bor? Utálatos? *(Magába dönti.)* Te, ez jó! Nagyon jó! Nagyon jó! Te! Ez mindent elfelejttet, ez mindenért megvigasztal!

Nikodémusz *(undorral):* Nem kell, nem kell!

Orvos *(hirtelen megragadja a karját):* Te! Tudok jobbat is! Jobbat! Nekem már nincs erőm hozzá, fog a bor! Ez egyszerre meggyógyit mindent! *(A zsebéből papirosba csomagolt dobozt vesz ki.)* Nézd! Ez az! Áldás! Egy pillanat és minden jó lesz!

Nikodémusz *(félve):* Mi . . . mi az?

Orvos: Orvosság! Balzsam! Méreg!

Nikodémusz *(rémülten felugrik).*

— **Opera.** *Erkel* Ferenc születésének évfordulója alkalmából a Bánk bán került szinre ma este Operaházunkban. Az ünnepi előadást nagyszámu közönség hallgatta végig, melegen ünnepelve a szereplőket.

A Belvárosi Szinház válságának hiteles története

A pénzemberek vállalták azt a kötelezettséget, hogy a Belvárosi Szinház üzemét ebben a szezonban zavartalanul fentartják

Ma délelőtt a Belvárosi Szinház tagjai megbeszélésen gyültek össze, amelyen elkeseredett hangok hallatszottak. A szinház válsága hetek óta huzódik és még mindig nem látszik a bizonyosságnak halvány sugara sem. Bizonyos «érdekeltségek» tárgyaltak hosszasan a szinház bérletére, azonban ezek közül mind kudarccal végződött. A szinészek nem látják biztositottnak exisztenciájukat, mert hiába garantál a szerződés számukra egészéves fizetést, ha nincsen aki a kötelezettséget teljesitse.

Még mindig folynak különféle misztikus tárgyalások, de senki sem tudja, nem végződnek-e ezek is ugyanugy, mint a megelőzők.

Bárdos Artur igazgatóhoz fordultunk és arra kértük, mondja el a Belvárosi Szinház válságának hiteles történetét. Bárdos igazgató nyilatkozata igy hangzik:

— A Belvárosi Szinház ügyével kapcsolatban mindenféle célzatos és hamis hiresztelések kerültek forgalomba. Eddig hallgattam, nem akartam a szinháznak az ügy ujabb és ujabb hánytorgatásával még jobban ártani. De most már mégis csak meg kell állapitani az igazságot.

— Ott kell kezdenem, hogy tavaly nyáron az előttem teljesen ismeretlen *Gáspár* Ignác és *Gönczi* Ferenc urak lakásomon megjelentek és azt az ajánlatot tették, hogy az ő tőkéjükkel

vegyem át a Belvárosi Szinházat a csődbejutott Uniótól.

Elmondták, hogy malomtulajdonosok és az állami szállitásokkal foglalkozó *Süss Nándor Rt. gépgyár* tulajdonosai. Információkért — hogy eléggé tőkeerősek egy szinház finanszirozására — forduljak a Hazai Takarékpénztárhoz. Az a kijelentésük is szorosan a későbbiekre tartozik, hogy *senki mással a világon szinházat nem csinálnának,* csak velem, akinek egyéni tisztességét és müvészi tudását a legnagyobbra értékelik.

— Később azután ezek az urak *bekapcsolódtak a Renaissance-Szinházba is,* ami — mint a továbbiakból kitünik — befektetett tőkéjüknek még legbiztosabb konszolidációját igéri.

— A szinházak öthónapi müködése után — ez év februárjának elsején —

Gáspár és Gönczi urak felbontották a szinészekkel kötött szerződéseket és bizony szegény szinészeim a kollektiv szerződés egyik kegyetlen pontja szerint, máról-holnapra elvesztették szerződésüket.

Mindezt kifelé az ügy érdekében valahogy fedezni kellett, egyébként nem is tehettem máskép. Gáspár és Gönczi urak azzal biztattak, hogy igy legalább üzleti felfogás szerint *korrektül* intéződnek a dolgok, mindenki megkapja a pénzét, *a vállalat egy fillérrel sem fog tartozni senkinek.* Ezenfelül minden tüzön és viharon keresztül

megmentünk egyet és ez: a Belvárosi Szinházat.

Meg kell jegyeznem, hogy ez a februári üzembeszüntetés nem is annyira a már megtörtént ráfizetések, mint inkább *a jövőbeni ráfizetésektől való félelemből* történt. A ráfizetések inkább akkor történtek, amikor már a szinház nem folytatta üzemét, hanem a szinész-konzorcium müködött.

— A konzorcium megszünésével, nyáron ismét átvettem a Belvárosi Szinházat és sikerült is mindjárt az első darabbal, a „Darázsfészek"-kel igen jelentős anyagi sikert csinálnunk. *Május 22-ikén* azután Gönczi és Gáspár urak *ujabb szerződés kötésére szólitottak fel.* Ebben a szerződésben le kellett mondanom a *Renaissance-Szinházzal* szemben minden fillér igazgatói fizetésről, sőt ugyszólván ingyen át kellett engednem a magam összes részvényeit is, hogy

a Radius-moziból befolyó bruttó részesedést — az adósságok kiegyenlitése után — Gáspár és Gönczi urak 100%-ban élvezhessék.

Ezzel szemben azonban — *és ezért kellett minden áldozatot meghoznom!* — fenti urak kötelezték magukat, hogy a Belvárosi Szinházat 1926 szeptember 1-től 1927 augusztus 31-ig *feltétlenül finanszirozzák „és annak zavartalan menetét biztositják".* És itt értünk el a leglényegesebbhez.

— Megindult a szezon és az első darabok közül egyik sem tudott megfelelő közönséget vonzani. Mindenki tudja, mit jelent a szinházban a szeptember-október; nem is kell ehhez bukás, hiszen tudjuk, hogy ma

csak az egészen nagy siker tudja a közönséget megmozgatni,

a középsiker nem számit. (Éppen ez a jellemzője a legridegebb konjunktúráknak.) *Ekkor az történt, hogy október 8-án, tehát öt héttel a szezon megindulása után,* a vállalat finanszirozói váratlanul kijelentették, hogy

— minden irásbeli legszigorubb kötelezettségük dacára — a vállalatot elhagyják.

El kell ismernem, hogy módot akartak adni nekem a vállalat átvételére is, de egyrészt én nem vagyok üzletember, másrészt azzal, hogy a vállalatot fünek-fának kinálták és ez a lapokba is belekerült, lehetetlenné tették összes megindult tárgyalásaimat.

— Lehet-e, szabad-e egy szinház ötheti mérlegéből konzekvenciákat levonni? A finanszirozó urak most a nyáron, tehát alig néhány héttel ezelőtt, a tőlük eredetileg távol eső szinházi üzemnek már teljes ismeretében

vállalták azt a feltétlen kötelezettséget, hogy a vállalatot ebben a szezonban folytatják.

Ezt a kötelezettséget talán mégsem lehet ugy értelmezni, hogy ez csak *a haszon felszedésére* vonatkozzék, ráfizetés esetén azonban oda lehessen dobni egy vállalatot, embereket, kulturális érdekeket — *és nem is szükségből, hanem merő szeszélyből* — a megsemmisülésnek. Mindenesetre le kell szögeznem, hogy *én a Belvárosi Szinház sorsát teljes gondossággal biztositottam* akkor, amikor *egy jómódu érdekeltséggel* a fenti szerződést megkötöttem.

Kit terhel ezekután felelősség?

Azért kell ezt a szines komikus kérdést feltennem, mert ugy szeretnék a dolgot beállitani, hogy *én vagyok az akadálya a szinház átmentésének. Lemondtam a Renaissance-Szinházban lévő vagyonom utolsó töredékéről, hogy megmentsem a Belvárosi-Szinházat.* Sőt — ezt is közölhetem — *lemondok 18 éves szerződésemről is és*

mindössze egyetlen évi fizetésemet kivánom,

hogy ne álljak semmi megoldás utjában. De hiszen egy pillanatig sem voltam én az akadály, mert arról az egyetlen érdekcsoportról, mely nélkülem akarta átvenni a szinházat, kiderült, *hogy nem foglalkozik komolyan a dologgal.*

Végül még csak annyit, hogy valótlanság az, hogy négymilliárdot *„veszitettek"* a Belvárosi Szinházon. A Belvárosiba és a Renaissanceba együtt is *jóval kevesebbet fektettek bele,* ami egyébként, minden valószinüség szerint *meg fog térülni,* talán többszörösen is abból a *11½ százalékból,* amely a Radius-mozi bruttó jövedelméből befolyik.

Galsworthy óriási sikerü drámája

A menekülő asszony

Gombaszögi Frida, Csortos Gyula, Hegedüs Gyula, Törzs Jenő

Ahány előadás, annyi táblás ház!

Magyar Szinház

Ahány előadás annyi táblás ház!

* **A soproni társulat segélyezése.** A Sopronban működő Somogyi-féle szintársulat válságának megszüntetése érdekében Thurner Mihály polgármester vezetésével a város illetékes tényezői akciót inditottak. Elhatározták, hogy a szinház kedvezményes szelvényfüzeteket bocsát ki, amelyeket azután különböző társadalmi egyesületek igyekeznek tagjaik között elhelyezni. Ezenkivül Thurner polgármester felhivással fordult a hivatalfőnökökhöz és felkérte őket az akció támogatására, hivatkozva arra, hogy a civitas fidelissima nem nézheti a magyar színészet csődbejutását. A győr—sopron—ebenfurti vasut már bevezette szombatonként a szinházvonatot s most a Délivasut hasonló intézkedését igyekeznek kieszközölni, hogy igy a vármegye közönsége is bekapcsolódhassék a soproni magyar színészet támogatásába.

* **Létezik-e atonális zene?** Ez a kérdés válik csakhamar központjává minden, az uj muzsika problémáit tárgyaló vitának. *Arnold Schönberg* ugyanis megszüntetvén a dur és moll skálarendszer kizárólagos uralmát, a tonalitás fogalmának uj értelmet adott s ezzel az európai zene három évszázados (1600—1900) korszakára tette rá a zárókövet. Egyuttal *Debussynél* már jelentőségüket vesztett, csupán hangzási effektusokat szolgáló akkordok számára is uj funkcióbeli törvényeket fektetett le. Hogy mennyire sikerült ez által a régi harmóniarendszer nagy átfogási képességét pótolni, azt leginkább a saját müveiből itélhetjük meg. *Schönberg Hat kis zongoradarab* cimü müvét teljes egészében fogja *Szelényi* István zongoramüvész az *Uj Föld* zeneestélyén, november 13-án, a Zeneakadémia nagytermében előadni. Bevezető előadást *Molnár* Antal, a Zeneművészeti Főiskola tanára tart.

FILM-SZINHÁZ

Moszkva 1910

és a **Petrovich-film**

Libanon asszonya

* **Ostrom a Pelikán ellen.** Megemlékeztünk arról a minden megdöbbentő komolyságában is *humoros eseményről,* amely tegnap délután a Jókai-téren lejátszódott. A Pelikán-mulató vasredőnyeit leengedték és a direkció őrségbe állt az utcán, hogy megvédje a helyiséget a szinészek *ostroma* ellen, akik állitólag *erőszakkal* akarták elfoglalni a Pelikánt. Mert a mulató tulajdonosai kizárták az ott vendégszereplő Régi Apollo tagjait, azon a cimen, hogy nem teljesitették a szerződésben vállalt kötelezettségeiket. A tegnap estére várt ostrom elmaradt, annál *hevesebben kezdődött meg egy mástermészetü ostrom* a mai napon. A szinészek, azonfelül, hogy kártériést követelnek az elmaradó előadásokért, *bünvádi feljelentést* tesznek a tulajdonosok ellen, mert azzal vádolják őket, hogy több pénzt vettek fel, mint amennyi járt nekik. A Pelikán különben elintézettnek tekinti az ügyet, mert ma már megkezdette a helyiség átalakitását és már hamarosan meg akarja nyitni *Magyar Falu* néven.

* **Relle Gabriellát külföldre hivják.** A külföldi operaházak sorra csábitgatják legkiválóbb énekeseinket. *Anday* Piroska, *Németh* Mária, *Pataky* Kálmán, *Székely* Mihály és *Alpár* Gitta után most *Relle* Gabriellára került a sor, aki igen előnyös szerződtetési ajánlatot kapott Bécsből és még jobbat Berlinből. A kitünő müvésznő, akit különben is köt a szerződése, nem hagyja itt első nagy sikereinek a szinhelyét és a budapesti közönséget, amely szereti és megbecsüli a müvészetét s ezért mind a két ajánlatot visszautasitotta. A harmadikat azonban, amely Bécsbe hivja, hogy énekéről grammofon-felvételeket készitsenek, azzal a feltétellel fogadta el, hogy kiutazik, ha erre Operaházunk igazgatóságától szabadságot kap. Mindenesetre érdekes és jellemző közgazdasági életünkre, hogy *budapesti* müvésznő énekéről *Berlinben* akarnak grammofon-felvételeket csinálni. Ez éppen olyan dolog, mint amikor a komoly magyar zeneszerzők müvével külföldi kiadók csinálnak jó üzletet, mert az itteniek nem tartják érdemesnek, hogy foglalkozzanak velük.

* **A magy. kir. Operaház volt tagjainak müvészestélye.** Nagy piros plakátot kaptunk, amelynek tetején óriási betükkel ékeskedik a fenti pár szó. Amikor a vidéki hangverseny müsorát végignéztük, láttuk, hogy a közreműködők között csupán egyetlen egy volt operaházi tag szerepelt. Az is csak az énekkarban müködött pár évig és tudomásunk szerint nem is véglegesitették. Az ilyen beállitás sérti az Operaház tekintélyét és rontja a hitelét. Értesülésünk szerint mozgalom is indult meg az Operaház tagjai között, hogy ennek a — szerintük — visszaélésnek gátat vessenek és eltiltsák az illetőket attól, hogy magukat mint az Operaház volt tagjait szerepeltessék. Ezt a mozgalmat a hangversenyrendezőhöz közelállók azzal szerelték le, hogy az illető hangversenyrendező legközelebb nem fogja jogtalanul használni az Operaház nevét. Ezért most még mi sem állitjuk pellengérre a hangversenyrendezőt, csak ezzel a közleménnyel is igyekszünk megakadályozni, hogy az Operaház tagjainak nehéz munkával szerzett müvészi hitelét ezentul kevésbé értékes produkciókkal rontsa.

Első Sár Hó

kabátok K **300.00,** ernyők K **100.000.**
cipők, valódi svéd:
női . . . K **170.000,** férfi . . . . K **190.000.**
cipők, valódi svéd:
női . . K **340.000,** férfi . . . K **500.000.**

Kertész Tódor Budapest, Kristóf-tér

* **Dr. Nikodémusz,** Vándor Kálmán háromfelvonásos szinjátéka, a Kamaraszinház szombat esti bemutatója, második darabja a fiatal drámairónak, aki a mult szezonban mutatkozott be ugyancsak a Kamaraszinházban Özvegy Varga Ábrisné cimü nagysikerü egyfelvonásosával. Dr. Nikodémusz egész estét betöltő szinjáték, amelynek főszerepeit Aczél Ilona, Ligeti Juliska, Kiss Irén, Uray Tivadar, Odry Árpád, Sugár Károly és Vaszary Piroska játsszák.

MA 75-ször

Romain Rolland remekműve

A Szerelem és Halál játéka!

Simonyi • Gellért • Táray

Belvárosi Szinház

A szinházak és kabarék hirei.

* **Ma, szerdán este** Huszka—Martos legszebb operettje, Hajtóvadászat. E heti előadások: holnap, csütörtökön, szombaton és vasárnap este — Városi Szinház.

* **Akácfavirág,** Mikszáth—Fráter dalosjátékának legközelebbi előadása pénteken este — Városi Szinház.

* **Vasárnap délután Aida** mérsékelt helyárakkal — Városi Szinház.

50-edszer kerül pénteken szinre

Kálmán Imre világhirü operettje, A cirkuszhercegnő a Király-Szinházban. Az 50-ik előadást is az illusztris komponista vezényli.

---

* **Peer Gynt** — Ibsen remeke — Grieg zenéjével — Törzs Jenő klasszikus alakitása — szerdán este a Magyar Szinházban.

* **A Kövessy-Vár nagy estélye a Newyork-kávéházban.** November 20-án, szombaton a Newyork-kávéház összes helyiségeiben, több szinpadon a főváros müvészeinek legkiválóbbjai lépnek fel, hogy segitségére jöjjenek a Várnak azért, hogy karácsonykor az agg szinészek, özvegyek és árvák most már ötödször kaphassanak pénzbeli segélyt és természetbeni ajándékokat. A budapesti társadalom szine-java fog ezen estén megjelenni estélyi ruhában. Asztalok a Newyork igazgatóságánál foglalhatók. Belépti dij nincs.

Kabdebó József
építész
[MMÉÉÉvk
1937. 217. l.

e la d á s a.) A m. kir. marosvásárhelyi 22. honvéd gyalogezrednél időnként hasznavehetetlenné

KRASSNER A. ANDOR utóda
DIPOLD JÁNOS
épület és műlakatos

zab szállítása.) A cs. és kir. helyőrségi csapatok, intézetek és elszigeteltek részére az 1909. évben szükséges kenyér és zab szállításának biztositására az alábbi helyeken és időben versenytárgyalás fog tartatni. És pedig: október 13-án d. e. 10 órakor Nagyszebenben a cs. és kir. 12. hadtest hadbiztosságánál Nagydisznód, Fogaras, Medgyes és Székelyudvarhely állomások részére október 19-én d. e. 10 órakor a brassói cs. és kir. élelmező fiók raktárnál Botfalu, Szentpéter és Höltövény állomások részére, október 20-án d. e. 10 órakor ugyanott Feketehalom, Keresztényfalva, Vidombák és Rozsnyó állomások részére, október 6-án d. e. 10 órakor Gyulafehérvárott a cs. és kir. élelmező raktárnál Abrudbánya, Szászváros és Erzsébetváros állomások részére, október 8-án d. e. 10 órakor Kolozsvárott a cs. és kir. élelmező raktárnál Marosvásárhely állomás és a hozzátartozó sátortábor, valamint Beszterce állomás részére. Bánatpénz a szállitási érték 5%-a. A szállitási feltételek nevezett élelmező raktárakban, valamin a brassói katonai fiókraktárban betekinthetők, illetve megszerezhetők.

Pécs. (Ruha és fehérnemüek szállitása.) A pécsvárosi közkórház részére 1909—1911. években szükséges ruha, fehérnemü, pokróc stb. szállitásának biztosi-

AK és HÜTŐK

ren egyedüli specialista

PEST X., KŐBÁNYA GERGELY-UTCA 8.

dezések készitője.

Kabdebo Gyula

Kabdebo Gyula gyásza. Mint őszinte részvéttel értesülünk K a b d e b o Gyula fővárosi műszaki főtanácsos édesanyja. özv. Kabdebo Gyuláné 76 éves korában meghalt. Temetése október 12-én volt a kerepesi-uti temető halottas házából nagy részvét mellett.

Építő Ipar - Építő Művészet 1926. 164. l.

Kabdebo Gyula, [ ]

L: Feszl Frigyes

dr Vámossy F: Az építészeti kritika hazai történetéből
16-19

Magyar
Építőművészet, Bp. 1983 83/1

Kabdebó Gyula

1874. februar 9-én született.

Népszava, 1974. febr. 9. 102 évf. 33 sz. 10p.

Kapdebó Gyula

[illegible] † 1926

U. 4240

4237

4236

ARAD, 1926 aug. 31.

Telefon-interurban 918
Telefon-helyi . . 335
Telefon-lakás . . 123

én elrendeltsék végre ügyemben a
észletes információt kapott Hadzsy
nár innen küldtem Hadzsynak kimeri-
7.- iki terminust állitólag a biró
azonban H. nem közölte velem, hogy
z.- Meglepetésemre ma kapom fele-
k tartalma megdöbbentett és ezért

Kabdebó Gyula

építész

szül Budapest 1874

okl. nyert 1896.

Műegyet. Műegyetem 10 l.

Kabdebó Gyula,
talpasi

epitert szül.
1874. febr. 9.
Bpest

Vod
Z
Krück

I. 580. l.

Vodalmi mutó
dése ~~jele~~ /

Rudolf császár II. 55.

1906. I. 5.

Dr. Csernyi Béla végézeti szakmegbizott nak: jelentése az őszjel végzett magántanulmányi útjáról tudomásul zolgál, buzgalmáért elismerés fejeztetik ki (1083/905)

Kahdelő Gyula

építész, szül. Budapest 1874
febr. 9. ~~#~~ IH a Józsefmű-
egyetemen tanult s arután
Bpest székesfőváros mérnöki
osztalyán az iskolaépítések
ügyét vezette. 1904-tól
vodalmilag is munkodott.

251

Bléry, Eugène

Erdei pusztak. Rk.

93 m, 127 sz.

K. 8.—

Kabdebo Gyula

Münchner 1904. 61

Francken Frans III.: Napoleo
Bölsche 166 (613), 4047 (582).

Kabdebo Gyula

építész

Nő élet. arck.

Szefellex. 720. l.

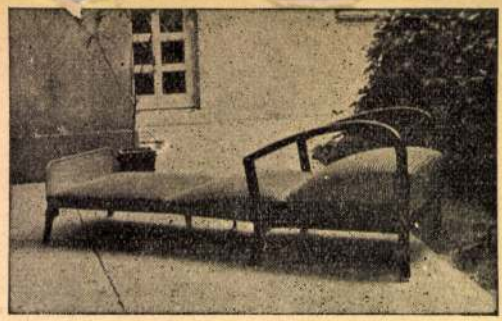

„Fidor" fotel-ágy széjjelnyitva.
8 lábon nyugszik, ülés kivehető, egy kézmozdulattal ággyá alakitható. Kényelmes fekhely. **Féregmentes.**

Abszolut kényelmes fekhelyet nyujtanak.

„Fidor" fotel-ágy összecsukva.

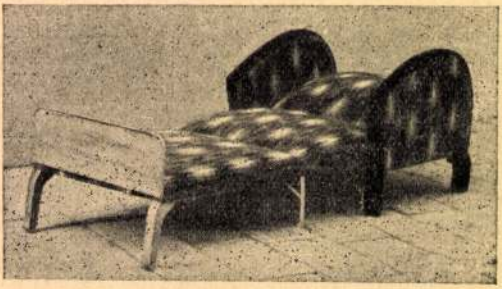

„Fidor" fotel-ágy széjjelnyitva.

Abszolut kényelmes fekhelyet nyujtanak.

<Kabdebó Gyula>

cikke

<> Budapest új
épitő szabályzata.
Épitő Ipar
1913. 51. sz.

emelkedik fel a paradicsomba.

Az Utolsó Ítélet grandiózus képét
109. psalmus „Dixit Dominus domino
léjába festette. Ez a miniatúra a kódex
lapját díszíti, amelyet növényi ornam
zett széles lapkerettel gazdagított a mű
szélének díszítésében, kis putto segítsé
nagyszárnyú angyal tartja a napsugara
niatúra négy sarkában egy-egy medai
és könyvet tartó Szent Lukács, továbbá
evangelista, János, Márk és Máté je
míg a miniatúra mellett a lapkeretdísz
ötödik medaillonban Szent Ferencne
mellképe. Az Utolsó Ítélet jelenetét ké
hosszú harsonája két részre tagozza. F
mandorlában ül az ítélkező Krisztus:
balra pedig hat-hat apostol félalakja lát
kétoldalt egy-egy röpülő angyal a kíns
zeit tartja. A miniatúra alsó felében
és elkárhozottak csoportját látjuk. A
e dantei víziójában a művész naív elk
kelteti az Inferno borzalmait, a vörö
égő, szenvedő lelkek és a fekete, vigyor
zsúfolt kavarodását. Az üdvözültek rul
Szent Mihály arkangyal hatalmas paj
karddal védelmezi a pokol lángjától

A budapesti csonka Antifonale er
bizonnyal Jézus életéből vett több jel
mazott, ma azonban csak egyet találun
nak, Duccio-ra emlékeztető ábrázolá

Kabdebó Gyula
műszaki tanácsos

l -

Liber Középitk

24. l. 25. 1.

Magyar Numizmatikai Társulat

VII. 186.

Kabdebó Gyula

A fővárosi kislakásépítkezések végrehajtásának vezetésével és irányításával a polgármester néhai K. Gy. műszaki főtanácsost, majd tanácsnokot önálló hatáskörrel bízta meg, aki ezt a nagy felelősséggel járó feladatot utolsó pillanataig végezte.

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1927. 3-4. sz. II. l.

Gallina Frigyes dr.:

Budapest székesfőváros 1925-26. évi kislakásos építkezései.

Kabdebó Gyula

1874–1926.

Rerrich Béla: Kabdebó Gyula emlékéhez.

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1927. 3–4. sz. 5, 8,

9. l. Arcképpel.

Kabdebó már aránylagszint kisebb tisztviselő irányította a fővaros első világháboru előtti első épitő ciklusát és a székesfőváros épitkezéseinek megszervezése az utolsó két évtizedben kivétel nélkül az ő nevéhez fűződik.

Wälder Gyula tartott felette emlékbeszédet.

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

Kabdebo Tivadar

vad

Lechner Jenő

Modern és nemzeti
építőművészet
MAGYARORSZÁG
1908. 169 l.

< Kabdebó Gyula >

könyvei

< > Az épitészet tört. I. – Ókor. Bp. 1907

< > Az épitészet tört. II. Középkor. Bp. 1907

< > Az épitészet tört. III. Ujkor. Bp. 1907.

Épitő Munkavezetők Könyvtára

< > A szobrászat tört. Bp. 1909.

u. o.

-

kőfaragójelek vizsgálata megerősiti
gairól alkotott képet.
áderfaragó munkát végző mesterek munka-
nem a mai értelemben vett művészi kéz-
álatuk még csak egyes műhelyekben van elterjed-
elületes átvizsgálása alapján is már
60.kép/, ami ugyanannyi munkaerőt je-
ind az első, mind a második épitési sza-
léül annak, hogy az épitkezés egy em-
nélkül ment végbe. A harmadik épitési
átsági templomon, sem a Szent Jakab-
t.

(Kabdebó Gyula)

[] A veneszaúsz-cikke építés kezdete Magyarországon.

Budapesti Épitőmesterek, Kőmives-, Kőfaragó és Ácsmesterek Ipartestülete, VIII.

Erkönyv. Bp. 1912

181–209. l.

5-BZ 11 1

(Kabdebó Lyula)

cikke

7

( ) Helyreállított műemlékeink. III. sorozat. Budapesti Építőmesterek, Kőművesek, Kőfaragó- és Ácsmesterek Ipartestülete. VI. Évkönyv. Bp. 1910. 91–126. l. Egyéb

(U. az. II. sorozat. V. Évkönyv. Bp. 1909. 1 105 és köv. Egyéb

U. az. IV. sorozat. Lel. VII Évkönyv. Bp. 1911. 225 és köv. l.

..... szám.

T.

Műemlékek Országos Bizot

Budapest

Hivatalból
egyházi ügyben

~~U. p.~~ IX. Hőgyes E

<Kabdebó Gyula>

cikke

<> Négy helyreállított műemlékünk.

Budapesti Építő-mesterek, Kőmives- Kőfaragó és Ácsmesterek Ipartestülete. IV. Évkönyv. Bp. 1908. 139–180. l. képekkel.

Frankenthal
Nymphenburg
Ludwigsburg
Ansbach
Berlin

módon könnyed és rendkivül változatosan diszitett fülkékből áll, a melyek szerepe ismét csak az, hogy a homlokzatot végig elboritó sgraffito-diszités főbb elemeinek keretéül szolgáljanak. A sgraffito-diszités XV. századbeli eredeti olasz technika s lényege az, hogy a diszitendő falra sötétszinü vakolatréteget boritanak, ezt lesimitása és megszáradása után vékony világos vakolatréteggel vonják be. Ez utóbbiba karcolják a diszitést, mely ilyformán az alsó vakolatréteg szinében tünik elő s plasztikus hatások előidézésére szerfölött alkalmas. A Szepesség XVI. századbeli emlékein az oromfalak arkaturás diszitése merőben sgraffitókból áll, a melyeket többnyire csak a XVII. században pótol a sgraffitókkal párosuló plasztikus tagozás. Ez utóbbi a leghatásosabban Sárosvármegye emlékein érvényesül. Maga a stil emlékei és ezek nyomai után itélve Felső-Magyarországon Nagyszombattól Sárospatakig mindenütt elterjedt s mindazon vármegyéinkben virágzott, a melyeket kulturális fejlődésükben a török hóditás meg nem akasztott."

Divald ezen soraiból, melyek közismerten nem hevenyészett munka eredményei, hanem történelmi kutatásokon, okmányokon alapulnak, s nem pusztán a magyar faj alkotóképességébe vetett rajongó hite, vagy fanatizmusa diktálták őket, világosan kitünik, de kitünik mások történeti kutatásaiból is, hogy a német befolyás szerepet művészetünkben alig játszott. Sőt ellenkezőleg épen a német lakosu Szepesség városai határozott magyar sajátosságú müveket hagytak ránk örökül, bizonyságául a rajtuk győzedelmeskedő s akkoriban virágzó magyar kulturának.

A magyar faj szerepe mutatható ki eklatánsan Mátyás korában is, dacára a sok olasz mester munkásságának, ebben a korban tényleg a nemzeti karakter nem domborodott ki.

A ki azomban mütörténetet ir s szakitani akar a magyar épitőművészi tevékenység eddigi sajnálatos mellőzésével, az szakitson a müemlékeink ismertetésének pongyolaságával is, s lásson legalább ott, a hol a magyar géniusz megnyilatkozását látnia adatott.

Mindezeket pedig amaz emlitett nagy épitéstörténet szerkesztőjének a figyelmébe.

L—r.

A technikai munka jelentőségéről.

IV.

A technikai munka jelentőségéről szólva, annak a civilizációra való hatására is ki kell terjeszkednünk.

Találóan mondja *Maccalay*, a nagy angol történetiró, hogy az emberi szellem találmányai közül a civilizációra azok a legjelentősebbek, amelyek a távolságokat megröviditették.

Nyilvánvaló, hogy ezek a találmányok a technikus tudásnak eredményei.

Kétségtelen tehát a technikai munkának s éltető elemének a technikai tudományoknak a civilizációra való hatása.

Az előadásunk folyamán már is felsorolt kiváló technikai alkotások szépen bizonyitják ezt a hatást.

A technika vivmányai következtében az ember mindinkább függetleniti magát a tértől és a helyi távolságoktól.

A technikai munka eredményképpen az emberiség tevékenysége, a kultura, ma oly magas fokon van, hogy ezt a korábbi kulturának legszebb virágzási kora még csak meg sem közeliti.

A haladásnak óriási mértékét, a technikai tudományok példátlan sikerét kapjuk, ha az ó-kor 7 világcsodájával szembeállitjuk a legujabb kor önkényesen kiválasztott 7 világcsodáját: a vasutat, a lokomotivot, a gőzhajót, az óriási hidakat, a nagy hosszaságu alagutakat, a hatalmas völgyzáró gátakat s a nagy csatornákat.

Az ó-kor világcsodái csak egy példányban voltak meg, az uj-kor világcsodáit az emberiség teremtő ereje számos példányban hozta létre.

Az ó-kor csodáit a határtalan mennyiségü és kiméletlenül kihasznált emberi kézi erő teremtette, az uj-korét tökéletesebb szerszámokkal, gépekkel, alapos tanulmányok s tudományos vizsgálat alapján az emberi teremtő erő.

Éppen a szerszámok feltalálása és fejlesztése az, amivel a technika minden nyelv és tudomány előtt a kultura alapjait megteremtette.

A piramis épitésénél, amint Herodotos irja, az egyes kövek odavonszolásához 3 hónapra, az ehhez szükséges ut kiépitéséhez 10 évre és az egész piramis felépitéséhez 20 évre volt szükség.

Az asszuáni gátat, amelynek létrehozására $^3/_4$ millió köbméter földet ástak ki s több mint fél millió köbméter falat helyeztek el, 4 év alatt épitették fel.

Naponta 30 ezer métermázsa s a nagy ár vizet megelőző hónapban 45 ezer köbméter falat raktak.

Az asszuáni gát költsége 85 millió frank volt, a Cheops-piramisnál Herodotosnak sokak által ugyan megtámadott adatai alapján csupán az egyiptomi rabszolgák ellátása 9·4 millió frankba került.

Az uj-kor csodái közül a civilizációra kétségtelenül a modern közlekedési eszközöknek volt legnagyobb hatásuk s ezek fejlesztésében is a legutóbbi 3 évtized szerepel legnagyobb sulylyal.

A régi Rómában személyszállitó kocsik csak diadalmenetekben, vallásos fölvonulásokon és versenyekben vehettek részt. Teherszállitó kocsik a város utcáin nappal nem közlekedhettek.

Nagy Károly még kétkerekü taligában utazott, melyet 4 ökör huzott.

Angliában London és egyes szomszéd városok között a 17-ik században, 1669-ben, vezették be a személyszállitó postakocsikat. A kocsik hetenként háromszor közlekedtek és 6 személyt tudtak felvenni. Meglepő sebességük folytán — télen naponkint 45, nyáron 75 km. utat tettek meg — repülő kocsiknak nevezték.

A repülő skót vonat London és Edinburg között ma óránkinti 100 km. sebességgel közlekedik.

És hova fejlődött a postai intézmény. 1874-ben Bernben megalakul a világposta egyesület. 1873-ban azokban az államokban, amelyek 1874 ben a világposta-egyesülethez tartoztak, kereken 3300 millió postai küldeményt szállitottak, 1896-ban a washingtoni kongresszus idejében már kereken 20.000 milliót, amiből 9000 millió levél volt.

A magyar kir. postán az összes levélposta-küldemények darab száma ugyanekkor 256 millió volt, 10 évre rá 1906-ban 512 millió. A szaporodás éppen 100 százalék.

Az emberi tevékenységnek kevés területén dolgoztak annyi kitartással, erőmegfeszitéssel s ilyen hozzátehetjük annyi sikerrel, mint a mult század utolsó harmadában vasuti hálózatunk kiépitésében.

1829 október 10-én arat diadalt Stephenson Róbert lokomotivjával s kezdődik a lokomotiv diadalmenete a földkerekségén. A mult század végén már 838.000 km. vasut volt a földön.

Ebből Európára kereken 300 ezer, Amerikára 420 ezer, Ázsiára 70 ezer, Afrikára 24 ezer és Ausztriáliára 26 km. esik.

A vasutak hossza 9-szerese az egyenlitőnek.

A vasutakba befektetett tőke eléri a 200 milliárd koronát.

A vasutak a gazdaságnak, a jólétnek a terjesztői. A kereskedem föllendülése a vasutaknak az eredménye.

Hübner statisztikai táblái szerint 1902-ben a világ külkereskedelmének értéke 113 ezer millió kor. volt. Ebből 60 ezer millió kor. bevitel és 53 ezer millió kor. kivitel és az egészből $^1/_3$ rész Európára*) esik. Neumann-Spallart számitása szerint a világ külkereskedelme 1860-ban csak 35 ezer millió kor. értékü volt. Az alig fél századon át elért nagymértékü, több mint 300 százalékos növekedés, a technikai munka, a technikai tudományok eredménye.

Az ujkor óriási hidjai valóban bámulatraméltó müvek. Érdekes szerkezetekkel rendkivüli akadályokat hidaltak át.

A technikai tudományok folytonos haladása, a lelkiismeretes pontossággal végrehajtott vasanyagminőségi kisérletek eredményei, valamint a vasanyag minél tökéletesebb előállitása és megmunkálása következtében hidjaink elrendezése, azt mondhatni, évről-évre szellemesebb lesz és a törekvést, hogy a nagy vashidakat a leggazdaságosabban, biztosan és szép formában tudjuk előállitani, siker koronázza. Ha azt a rendkivüli vonzóerőt tekintjük, amelyet a vas a konstruktőrökre gyakorolt, önkéntelenül is Homéros szavai jutnak eszünkbe: (mert a vas vonzza az embert magához).

Valóban a vasanyag tette lehetővé oly óriási hidak létesitését, amilyenek a Firt of Forth hid Skóciában, az East River hidak New-Yorkban, a nagy Dunahidak Budapesten, a Viaur viadukt Franciaországban, a Müngsten melletti Vilmos császár hid Németországban.

A nagy alagutak épitésében a haladás szintén nagymértékü.

A furógépek és a robbantó szerek tökéletesbitésével mind az épités ideje, mind az épitő költség kevesebb lett és nagyobb akadályok voltak legyőzhetők.

A 12 km. hosszu Mont-Cenis alagut épitése 13 évig tartott. Épitését 1871 ben fejezték be. A 15 km. hosszu s 1880-ban áttört Gotthard-alagut épitését 8 év alatt és a mult évben forgalomba helyezett közel 20 km hosszu Simplon-alagutét $5^1/_2$ év alatt fejezték be.

Az első gőzhajót Fulton 1807-ben, éppen száz esztendeje helyezte forgalomba a Hudson folyón.

Az Atlanti-oceánon át 1812-ben ment először gőzhajó. A század elején mintegy 20.000 gőzös jár a tengereken mindenféle irányban.

A fejlődés legnagyobb része, a technikai tudományokkal kapcsolatban itt is a mult század utolsó harmadára esik.

1519. szeptember 10-én indul el világkörüli utjára Fernando de Magelhaes; három év alatt tért vissza hazájába. Ma a világot ennek az

*) Ausztria-Magyarországra 3614 millió kor. esik, amiből 1754 millió kor. bevitel és 1864 millió kor. kivitel.

Wölfel és Kozma
modern iparmüvészeti cimtábla és cimerfestészete
Budapest, IX. Ferenc-körut 27.
HERALDIKAI CIMERFESTÉSZET
Magyar iparmüvészek tervei alapján készitenek a legmodernebb kivitelben cimáblákat üveg, fa, vaslemezből, stb.
TELEFON 66—74.

Betoncsövek gyára — Betonszerkezetek.
Csatornázás
Föld- és betonmunkák. Vizépités.
Budapest székes főváros szerződött csatorna- és vizépitési vállalkozói
Schäffer és Wellisch okl. mérnökök
IRODA: IV., Váci-utca 14. sz. — GYÁR: IX. Koppány-u., 11.
TELEFON: 97—15.

időnek 18-ada alatt, 64 nap alatt körülhajózhatjuk. Ujabban már 50 napos programmról is van tudomásunk.

Jules Verne-nek 1880-ban irt „Utazás a földkörül 80 nap alatt" cimü regényét a valóság felülmulta.

A hajó sebesség növekedését mutatja az az adat, hogy Európa és Amerika között az első postahajómenet 1840-ben 23—25 napig tartott és ma ugyanezt az utat 6 és ½, sőt 6 nap alatt meg lehet tenni.

S hogy végül a technikai munka jelentőségét a nagy csatornák létesitése szempontjából is méltassuk, a szuezi csatornáról akarunk megemlékezni.

Elképzelhető, hogy az afrikai tüző melegben mily nehézségekkel történt ennek az 1871-ben megnyilt csatornának épitése.

Akkor még a technikai segédeszközök sem voltak olyan tökéletesek mint ma.

Csupán a munkás tömegeknek vizzel való ellátása az épités alatt, naponkint 1600 teve használatát tette szükségessé. A szuezi csatornának, a világforgalomra való hatását megmagyarázza az az egy adat, hogy a távolság Brémától Bombay-ig ezen csatorna létesitése folytán 7000 mérfölddel lett rövidebb.

A forgalom fejlődésére érdekesek a következő adatok:

Év	Gőzös száma	Tonnatartalom	Bevétel Fr.
1871	765	761.467	8,993.732
1881	2725	4,136.779	51,274.352
1891	4207	8,608.777	83,422.101
1901	3699	10,823,840	100,386.397

A legnagyobb hajó, mely eddig a csatornán átment, a Norddeutscher Loyd Grosser Kurfürst hajója volt 13.200 tonnával s ezen egyszeri átmenetelért 95.000 fr.-ot fizetett.

*

„Sok hatalmas él, de egy se hatalmasabb, mint az ember", mondotta Sophokles Kr. e. 450 évvel.

Mennyivel nagyobb jogosultsággal lehet azt ma mondani.

A technika vivmányai folytán az embernek a tér feletti uralma valóban csodálatraméltó, de azért bennünk, technikusokban ezek a vivmányok sohasem fogják az értelem tulbecsülését ébreszteni s az erkölcsi és vallási érzék mélyebben fekvő forrásait betömni.

Parányi kis erők huzamos időn át a legnagyobb alkotásokat megsemmisitik. A nagy Pharao alkotásait is tönkre teszi a gyönge szellő, amely után a költő szerint:

Vékonyka porréteg marad, hol elszáll,
Egy évben e por csak néhány vonalnyi,
Egy század évben már néhány könyök,
Pár ezred év gùláidat elássa,
Homoktorlaszba temeti neved.

Bármily mesterművet alkosson is a tudományos technika, azt a szabad isteni természet mesterműveivel összehasonlitani nem lehet.

Nincs oly mótorikus erő, amely a földrengés hatását elérné vagy ellensúlyozná.

A rhodusi kolosszust földrengés tette tönkre.

Olyan mesterművet, mely ennek a hatalmas természeti erőnek ellen tudna állni, nem tudunk teremteni.

És világositsunk bár be a sötétségbe a világitó technika minden raffinált eszközével, fölkél a nap s elhomályosit mindent fényével.

Nincs az a vonzóerő, mely az Istenségben való hittel versenyezne.

Hasitsa bár a tengert a legjobban méretezett s a legnagyobb hajó, a nagy szélviharban nem a technika vivmánya, hanem az Istenben való hit élteti s tölti el reménynyel az utast.

*

A technikai munka jelentőségét kisebbitik azok, akik felületes megfigyelés alapján azt a véleményt vallják, hogy a technika vivmányai, a gépek előmozditják a középszerüséget, szellemileg elnyomják a munkást s a gép többékevésbbé magát a munkást is géppé alakitja át.

Szerintük a szekeres, bérkocsis munkája szellemileg magasabban van, mint az elektromos kocsi, az automobil vagy a lokomotiv vezetőjéé; a varrónő szellemi képessége csökkent, amióta varrógép mellett dolgozik.

Egytől igenis lehet tartani, hogy a középszerüség állandósitását, az ügyességben való visszaesést maguk a munkástömegek fogják előidézni szabványozott munkadijakkal és szabványozott teljesitményeikkel.

A tudományosan képzett technikus, a mérnök áll a munkás és a tőke között.

Neki kell az itt mutatkozó ellentéteket megszüntetni. Nevelése predesztinálja erre a szerepre. Nyilvánvaló azonban, hogy neki is haladni kell a korral.

A mérnök tanulmányait a műegyetem elvégzésével még nem fejezte be. A technikai tudományok haladása oly nagy mértékü, hogy a teremteni akaró mérnöknek nyitott szemmel kell az ujabb vivmányokat figyelemmel kisérni — napról-napra tanulni.

A technikai alkotások terén minden egyes uj helyes megfigyelés a technikai tudományok haladását mozditja elő.

Valóban, minden egyes jól látó mérnök közreműködhetik a tudomány fejlesztésében.

A Magyar Mérnök- és Épitész-Egyletnek első feladata a technikai munkát irányitó technikai tudományok ápolása. A technikai tudományok fejlesztése szempontjából Egyesületünkre háramlik az a feladat, amely a többi tudományok szempontjából Tudományos Akadémiánk feladata. Négy évtizedes multja alatt lankadatlan szorgalommal megalapitotta a magyar technikus irodalmat, megteremtette a magyar s magyaros technikus irodalmi nyelvet. Könyvkiadó vállalatában jelentek meg hazai legkiválóbb szakférfiaink művei, valamint eleinte a külföldi nevezetesebb technikai tudományos művek forditásai. A kiadásában megjelent elektrotechnika megelőzte az összes külföldi hasonló irányu munkákat. Folyóiratai a külföldi hasonló jellegü legnevesebb folyóiratok nivóján vannak s szépen fejlődnek.

A fejlesztés munkájában önzetlenül kitartott a magyar technikus kar jó nagy része, de sokan vannak, akik nincsenek zászlónk alatt, talán azért, mert a technikai tudományok iránt kevésbbé érdeklődnek. Pedig, ha a magyar társadalomtól, hogy a technikai munkát megbecsülje, több szeretetet kérünk a technikai tudományok iránt, mennyivel inkább számitanunk kell erre a szeretetre kartársainknál.

A példát nekik kell megadniok.

Egyesületünk programmjába vette nagyobb vidéki városainkban vidéki osztályaink megalakitását. Ezek az osztályok volnának hivatva a technikai munka jelentőségét a társadalommal megismertetni s igy az ország haladását előmozditani.

Reméljük, Pécs városában is sikerül osztályunkat megalakitani.

Támogassa az egész magyar technikai kar Egyesületünket s igy közvetve a technikai tudományokat és a nemzet jólétét előmozditó technikai munkát.

Egyesült erővel több eredményt érhetnénk el.

Szakbavágó szabadalmi feljegyzések.

Bejelentés találmányok szabadalmazására.

Az alább nevezettek a kitett cimek s kelt alatt szabadalmat jelentettek be. A bejelentés tárgya egyelőre a jogtalan használat ellen védelemben részesül (34. §.) E bejelentés ellen a közzététel napjától számitandó két havi határidőn belül felszólalások adhatók be. (35. §.)

B. 3891. alapsz. Bencsik József szerelő Budapesten. — Eljárás csapoknak folyadék káros behatása ellen való megvédésére. XXI/d. oszt. 1907. szept. 30-án.

Szabadalmi igény. Eljárás csapoknak a rajta keresztül folyó folyadék káros behatása ellen való megvédésére, jellemezve az által, hogy az öntöttvasból készült csapot kivül és belül, a sárgaréz csapot pedig csak belül látjuk el ismert módon különféle ismert zománczozással. (Képv.: Dr. Halász.)

—

H. 2907. alapszám. Hoff Wilhelm és Cochins Gusztáv tőkepénzesek Königsbergben. — Zár lyukas kulcscsal VIII/d oszt. 1907. máj. 22. (Képv.: Dr. Hebelt.)

Szabadalmi igények: 1) Zár lyukas kulcscsal az által jellemezve, hogy a retesz alatt, a zár közepén, mindkét oldalon rugalmas alátámasztással ellátott, a vezető peckeken elmozgatható lemez van alkalmazva, melyen a kulcslyukaknak megfelelő, a zár mindkét oldalán kiálló, a lemezben forgatható köldök és ugyancsak mindkét oldalon kiálló, a köldököt körülfogó és vele együtt forgatható kulcs-hüvely van elrendezve, oly célból, hogy a kulcs betolásával csak a lapnak hátranyomása után váljék a zárnyitása, illetőleg csukása lehetővé. (Még egy igény pont.)

—

M. 2660. alapszám. Rud. Otto Meyer cég Hamburgban. — Eljárás és berendezés meleg vizfütési berendezéseknél a vizkeringés gyorsitására. II/h oszt. 1906. aug. 28. Elsőbbséget 1905. jun. 22-től igényel.

Szabadalmi igény: 1) Eljárás melegvizfütési berendezéseknél a vizkeringés gyorsitására jellemezve az által, hogy a száll tó szerkezetet egymást felváltva követő különböző hosszasága munkaperiodusokban akként működtetjük, hogy a hosszabb munkaperiodus egy kisebb ellenállásu vizoszlopra és a rövidebb munkaperiadus egy nagyobb ellentállásu vizoszlopra hat a vezetékekben oly célból, hogy a szivó-szelepet nélkülözhetővé tegyük.

Még egy igénypont. (Kép.: Kelemen és Társa szab. ügyvivő, Budapest, Hotel Royal.)

—

Megadott szabadalmak.

Az alábbi cimü találmányra a megjelölt naptól számitva a megnevezettnek szabadalom adatott, mely a szabadalmi lajstromban a megnevezett számot kapta.

40343 lajstromsz. Hess János tőkepénzes Sonnenbergben — Javitás napellenzőkön VIII/k. oszt. 1906. szept. 5.

Szabadalmi igény. 1.) Javitás napellenzőkön, jellemezve azáltal, hogy a napellenző emelőszerkezetét tartalmazó kereten egy vezetékben forgatható és eltolható védőkeret van megerősitve, mely védőkeret a napellenzőt és az oldaldiszeket a felhuzott állapotban, egy kerettel együttesen elzárja, azon célból, hogy az ellenzőrész és az oldalrészen az időjárás behatásai ellen megvédessenek. (Még 1 igény pont.) (Képv.: Wein Sándor szab. ügyvivő VI. Váci-körut 31.)

—

10396. lajstromszám. Issleib Arthur gyáros Leipzigben. — Berendezés megosztott tövissel biró ajtókilincsek megerősitésére. VIII/d. oszt 1907. febr. 11.

Szabadalmi igény. 1.) Berendezés megónzott tövissel biró ajtókilincsek megerősitésére, melyeknél az egymás fölött fekvő két tövisfelet egy ék szoritja meg a zár forgójában, jellemezve egy csavaros hüvely által, mely a két tövist a forógben megszoritó s a tövisek irányában a forgó nyilásába tolható éknek egy csavar mentes toldatával kapcsolódik s az éket kivülről meghuzza. (Még egy igény pont) (Képv: Neufeld Ármin szab. ügyvivő Bpest, VIII. József-körut 8.)

—

40387. lajstromszám. Salewsky Ernst kereskedő és Preuss Richard technikus Königsberg-

MAGYAR BETON- és VASBETON ÉPITÉS VÁLLALAT
WAYSS G. A. és társa
Budapest, VII. ker., Rákóczi-ut 10.
TELEFON 10-41.
Tervrajzok és költségvetések ingyen.

Alapittatott 1872-ben.

NYERGES UJFALUSI CEMENTGYAR

TELEFON 21—07.

ajánlja a legkiválóbb szakemberek által elismert és az épitkezéseknél a legjobb eredménynyel kipróbált I-ma nyergesujfalusi románcementjét, valamint legjobb minőségű portlandcementet bármely vasuti vagy hajó-állomásra szállitva a legjutányosabb árak mellett. Jótállás a normáliáknál 25 százalék nagyobb huzásu és nyomásu szilárdságért.

Nyergesujfalusi cementgyár: SÁTORI MIKSA

Gyár: **Nyergesujfalu.** Telefon 57—86.

Posta-, távirda-, hajó- és vasutállomás: **Lábatlan és Nyergesujfalu.**

Központi iroda: **Budapest, VI., Váci-körut 57|a.**

Raktár: **Budapest, IX. Drégely-u. 3/b.** Telefon 57—

igazgatóság még néhány céget fog ajánlattételre felszólitani.

Magasépitmények Székesfehérvár állomáson. A cs. kir. szab. déli vaspálya társaság üzletigazgatósága a Székesfehérvár állomáson létesitendő magasépitményekre julius 1-én árlejtést tartott. Ajánlatot tettek: Kis J. Jenő (Budapest) a fertőtlenitő telepre 11.892 kor. 68 fill., a munkásétkező épületre 32.121 kor. 78 fill.; Wagner és Pénzes (Székesfehérvár) 10440 kor. illetve 29.940 kor.; Müller Ede (Szombathely) 9785 kor. illetve 26 620 koronával. Mindkét épitkezésre Müller Ede ajánlatát fogadták el.

Középitkezések Makón. Makó város tanácsánál a napokban tartották meg az árlejtést a városházának 152.584 kor. 48 fillérrel előirányzott átalakitására, valamint az Uri utcában épitendő kisdedóvoda munkálataira, végül a dögtéren épitendő digestorra. A városház átalakitására és a kisdedóvoda épitésére beérkezett ajánlatok nem kerültek elfogadásra, hanem a városi tanács utasitotta a városi mérnököt, hogy a városház átalakitására 160 000 koronás költségvetés keretében uj terveket készitsen. A kisdedóvoda épitését teljesen elejtették. A tanács az árvaház kibővitését 20.000 kor. vállalati árban Juhász János makói kőmüvesmesternek, a digestor épületének elkészitését 8000 kor.-ért Kapitány István helybeli kőmüvesmesternek adta ki. A digestor épület berendezését a Digestor részv. társ. budapesti cég eszközli 8220 kor.-ért.

Betonvasszerkezeti munkák a hajmáskéri tüzérségi lövöiskola épitményein. A cs. és kir. 5. hadtest katonai épitészeti osztály Pozsonyban árlejtést tüzött ki a Hajmáskéren épitendő tüzérségi lövöiskola épitményei és tartozékain alkalmazandó betonvasszerkezetek biztositására. A munkák mintegy hatszázezer koronával vannak előirányzatba véve. Pályázati határidő julius 22-ik napja.

Kaposvár város csatornázása. Az országos vizépitési igazgatóság közegészségügyi mérnöki osztálya elkészitette Kaposvár város általános csatornázásának részletes terveit. A tervek a mult héten érkeztek le a városhoz és a további intézkedések megtétele végett a legközelebbi városi közgyülésen bemutatásra kerülnek.

Aszfaltozás Aradon. Arad város a kiszombor—aradi átkelési utat aszfaltburkolattal láttatja el, melyre 61.525 kor. van előirányozva. A megtartott árlejtésen e vállalatra egyedül a Magyar aszfalt részv. társ. pályázott és igy megbizást is fog nyerni a munka végrehajtására.

A köszegi fögymnasium épitése céljából ujabbi tervek készitendők, melyeknek kidolgozásával a város legutóbbi közgyülése Herczegh Zsigmond miniszteri épitészt bizta meg.

Fővárosi hirek.

Az épitészet története. A budapesti épitőmesterek, kőmüves, kőfaragó és ácsmesterek ipartestülete az épitőmunka vezetők részére könyvtárat alapitott, melynek immár VII. és VIII. kötete került ki a sajtó alól. A könyvtárnak, mely Jakabffy Ferenc ipartestületi elnök szerkesztésében jelenik meg, célja első sorban hogy az épitő-, kőmüves-, és ácsmunkavezetők kimüvelését szolgálja oly téren, mely a szakképzettség szigoru iskolai keretein kivül esik. A magyar irodalom szegénysége mellett azonban hivatva van arra is, hogy az épitőipar gyakorlásához szükséges tudnivalókat terjessze. Eddig megjelent kötetei technikai ismereteket öleltek fel, gyakorlati számvetést geometriai, szerkesztéseket tárgyaltak, egy kötet az épitőfáról szól, a legutóbbi pedig a baleseteknél való rögtöni segélyt ismerteti. A most megjelent kettős kötet tartalmában elüt ezektől, az épitészet történetét adja elő Kabdebó Gyula épitész, ismert buzgó szakirónk tollából. Mintegy 130 oldalon 71 szép és érdekes ábrával az ókor épitészetét öleli fel, az egyptomiaktól kezdve a mezopotamiaiak, kisázsiaiak, etruszkok, görögök és rómaiakig, utóbbiak tárgyalásánál igen helyesen részletesen kitérve a mi hazai római régiségeink ismertetésére is, főleg az aquincum romjaira. Függelékben még a föniciai, izraelita és ősamerikai, valamint az ó-indiai épitést is ismerteti. Az előadás könnyed, szórakoztató és nem fárasztó, a képek jók és kevésbbé elcsépelt rajzok és felvételek után készültek. A kettős kötet ára csupán 3 korona. Az egész könyvtár mintegy 30 önálló müre van tervezve, melyek 3—4 év alatt megjelennek. Kabdebo könyvének is meg fog még jelenni a folytatása, a középkor és ujkor épitőművészete is, melyek elé ez első kötete révén fokozott várakozással tekinthetnek mindazok, kiknek e könyvtár szánva van. Egyébként épitőmesteri vizsgálatokra készülők is kitünő hasznát fogják venni a dióhéjba szoritott mütörténelemnek.

A máv. festékszükségletének szállitását a május 4-én tartott árlejtés alapján, a következő cégek nyerték el: Krayer E és társa az aranybronz, horganyfehér, világos vörös olompir, öntött tajtkő szállitását 66.432 kor. 50 fill., Strobenz testvérek r. t. az ezüstbarna, bronzpor, kék, jelzési vörös, barna lakmézga, vörös krómsavas káli, füstölgő nordhauseni kénsav, angol kénsav, salétromsav és szikső szállitását 51.915 kor. 50 fill., Dr Keleti és Murányia kremsi fehér és ólomfehér szállitását 21.155 kor.; Szárazvámi kréta, mészéskőiparr. t. az őrölt hegyi kréta szállitását 5928 kor. Schmidek és Grünstein a chromsárga, asztalosenyv, sárgaviasz, gelatin, sárga vérlugsó szállitását 9307 kor., Naxos r. t. a csiszolópor szállitását 2700 koronával, Gruber János a gyanta (mühelyi célokra), burgundi gyanta, folttisztitó benzin, glycerin, salétromsavas káli, marónatron, darabos szalmiak, vasuti zöld szállitását 13.843 kor. 75 fill, Ferenc és Pajor a tömitési asbest lemez és zsinór szállitását 9.186 kor.; Conrád és társa üvegpapir és csiszolóvászon szállitását 3.630 kor.; Schvarcz József és társa az olvasztó tégelyek szállitását 6960 kor., és a „Klotild“ vegyipar r. t. sósav szállitását 960 korona vállalati árban.

Kovács és Szalai cég legujabb kályhaárjegyzéke megjelent. A cég a Nadrági vasipar részvénytársaság gyártmányait hozza forgalomba, melyek a honi ipar elismert legjobb termékei e téren. Bizonyitja ezt az a számos megrendelés, melyet a cég ugy az állami és hatósági, mint a magánépitkezés terén elnyer. Érdeklődőknek szivesen küldi meg a cég izlésesen kiállitott árjegyzékét.

Eckardt Vilmos és Hotop Ernö részv. társ. budapesti cég müszaki irodájára (V., Dorottya-utca 6.) felhivjuk a szakkörök

cég, mely 1870-ben alapittatott és eddig több mint 5000 létesitményt állitott elő, tervez és épit téglaégetőket, tetőcserépgyárakat, chamotte- téglagyárakat, mészégetőket, magnezitgyárakat, mészhomokkőgyárakat, tüzelési berendezéseket, gyárkéményeket és kazánbefalazásokat.

Tüzifa szállitás iránt hirdet árlejtést lapunk mai számában a kolozsvári m. kir. tudomány egyetem gondnoki hivatala. Szükséglet mintegy 2200 kbm. Pályázati határidő julius 15.

Kőszén szállitás. A tanács a székesfőváros részére évenkint szükséges mintegy 16.000 métermázsa porosz szalon-kőszén szállitásával a junius 22-én tartott árlejtés alapján Steiner Miksa és társa budapesti céget bizta meg a következő árak mellett; a balparton átadva 3 kor. 56 fill., a jobbparton a vámvonalon belül 3 kor. 70 fill., vámvonalon kivül 3 kor. 76 fill., a főváros által fuvarozva 3 kor. 36 fill. mm.-ként.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Müegyetem“ átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, műszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

RELLA N. és UNOKAÖCSCSE
BUDAPEST, VIII., SÁNDOR-TÉR 3. SZ.
Beton és vasbeton.
Gyárépités, vizerőmüvek, hidépités, városok, csatornázása, gazdasági épitkezések.

BINDER és WALTNER
szerszámkészitő telepe
Budapest, V. ker., Váci-út 74. sz
Gyártják alegprecisebb sajtoló szerszámokat és készülékeket. — Rajz szerint munkálatokat és szabadalmi modellek kivitelét a legpontosabb módon eszközlik.
Telefon: 4—03. Telefon4—30

MAGNEZIT-IPAR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCA 1. SZÁM.
Samottéglák kazán-befalazáshoz, kör, mész- és cementkemencék részére.
Különlegességek: Forrasztókupolakokszkemence, nagyolvasztó- és cowpertéglák.
Dinasztéglák.
Samot- és dinaszhabarcs.
Kaolin.
Magnezit égetve.
Magnezit liszt és habarcs.
Magnezittéglák.
Samot-, Dinasz- és Magnezittéglagyár: BUDAPEST—KŐBÁNYA.
Magnezitgyárak: JOLSVA, NYUSTYA, MARTONHÁZA. (Gömör-megye.)
TELEFON 35—19. Sürgönycim: MAGNIPAR BUDAPEST

TELEFON 23—27. TELEFON 23—27.

Haas Lajos
rézmüves
Budapest, VII. ker., Dohány-utca 34. szám.
Szesz-, cognac-, likőr-, törköly- és borseprő-lepároló-készülékek, vörösrézesövek és vaskarimák készitése. Állandó nagy raktár fürdőberendezésekben.
Mindennemü gyári berendezés és felszerelés. Szállodai, vendéglői, vörösrézedény, kávéfőzőedény, mosó- és takarékfüzhely-üstök. Javitás és cinezés jutányosan számittatik.

KARSTMÁRVÁNY.
Bátorkodom a t. müpitész, épitőmester és vállalkozó urak figyelmét márványbányáim termékeire felhivni: Elvállalok lépesőket, balkonokat, ballustrádokat és egyéb karstmárvány munkát a legszebb, legpontosabb és legolcsóbb kivitelben. Mintákkal készséggel szolgálok. Beérkező költségvetéseket legolcsóbb árakkal ellátva a leggyorsabban visszaszármaztatom. Szállitási határidő 4—6 hét.
J. Đ. CAMERINO, Triest.
Magyarországi vezérképviselő Mellinger Oszkár, Bpest, VI., Andrássy-ut 50.

Kalidelio Gyula

CIMTÁBLAGYÁR

Ifj. Mechlovits Tivadar
Budapest, VI., Váci-körut 55.
TELEFON 66-72.

Felirati táblák és betük legegyszerübbtől a legdiszesebb kivitelig jutányos árak mellett.
Zászló-gyártás.

KELEMEN és DEUTSCH

techni kai-üzlete
Telefon: 11—85. Budapest, VI. ker., Gyár-utca 32. szám. Telefon: 11—85.

Szállit: szegedi kubikos talicskát, kőtargoncát, mindennemü faárut, továbbá olajakat, sinszegeket, sincsavarokat, gummi és szerszámárukat jutányos árak mellett.

Janisch János és Fia

Telefon 20-83. sz. Budapest VII. Jósika-utca 12

Csatornázás, épületbádogos, horganydiszitmények, légszesz, vizmüvek, fütés, szellőztetés és szivattyu berendezések. Ambergi légszeszfejlesztő gépek raktára.

LIFT

A SCHLICK-FÉLE FELVONÓK ZAJTALANUL, RÁZKODÁS MENTESEN ÉS BIZTONSÁGGAL MŰKÖDNEK.

ISTÁLLÓ BERENDEZÉSEK.
KÖZUTI ÉS VASUTI VASHIDAK.
IPARTELEPEK GÉPEZETI BERENDEZÉSE.
ÉPITÉSI VASMUNKÁK.
QUOILIN-FÉLE FÉMTETŐFEDÉSEK.

VASUTI KOCSIK:
TEHER- ÉS SZEMÉLY SZÁLLITÁSRA.
VILLAMOS VASUTI KOCSIK.
GÖRPÁLYAKOCSIK.

Mindennemü épületbádogos munkák, tetőfedések vas-, horgany- és rézbádoggal, serpenyő- és hullámos lemezekkel.
Épitési féműntvények fém- és bronz-kandelaberek, lámpakarok, kutalakok, horgany és bronzdiszitmények és mütárgyak.
Müemlékek és szobrok.
Állandó nagy raktárkészlet: **hengerelt vasgerendákból** vasuti sinek, bányasinek, mindenféle épitkezési vasnemüek.

SCHLICK-FÉLE VASÖNTÖDE és GÉPGYÁR

RÉSZVÉNY TÁRSASÁG
BUDAPEST,
GYÁR és IRODÁK: VI., VÁCI-UT 45.

UJLAKI TÉGLA- és MÉSZÉGETŐ R. T. BUDAPEST.

Központi iroda: **V., Akadémia-utca 9.**
Telefon szám 74—30 és 74—31.

Tetőcserépgyára szállit: géppel gyártott, tehát egyenletes, vizhatlan, fagyellenálló **hódfarku-, hornyolt és francia-tetőcserepet** valamint az ezekhez szükséges szegélycserepet nagy választékban. — Bármely vasuti vagy hajóállomásra versenyképes!!
A m. kir. József-müegyetem 40/1901. számu hivatalos bizonyitványa szerint ezen gyártmány **fagyellenállónak** bizonyult.

Dunakotrási vállalata szállit: bárhová hajón vagy vasuton, ugyszintén helyben dunakavicsot utépitéshez és betonmunkákhoz. Apró kavicsot aszfaltgyárak részére és rostált dunahomokot.

Téglagyára szállit: Szárazon sajtolt falburkoló disztéglát (Verblender), falburkoló lapokat, szabadalmazott „Reform" válaszfaltéglát, vastartó-, burkoló és üreges téglát, valamint leghordképesebb falitéglát, továbbá kéménytéglát kerek kéményekhez.

Terméskőbányáiból szállit: Követ cyklopfal épitéséhez és alapozásához; zuzott követ betonmunkákhoz és utépitéshez.

Mészégető-telepe termel: budai zsiros meszet.
Mühabarcsgyára termel érdes dunahomokból készült mühabarcsot.

Deutsch Mór és Jenő

villanyerőre berendezett üvegmücsiszoló vállalat
Budapest, VI., Szerecsen-utca 60 | V.
(Gyár-utca sarok.)
ÜVEGIPAR. TÜKÖRFONCSOROZÁS.
Készit: Mindennemü **üvegesiszolásokat, tükröket, kocsiablakokat, ajtóvédőlapokat, csiszolásokat, technikai célokra.**
Réz-, nikkel- és alpacca-foglalatokkal — csiszolt cathedral és opálescent üvegből — **modern müvészi kivitelben.**
— TELEFON 25—80. —

KŐGYÁR-BUDAPEST

HÄMMERLE ADOLF

BUDAPEST, V., VISEGRÁDI-UTCA 65. SZ.
GYÁRTMÁNYOK:
Mindennemü épület-ornament faragott kövek, lépcsőfokok, lábazatok, oszlopok, erkély-lemezek, korlátok, keritések, fedlapok, kéményfedlapok, padlóburkolatok, stb. minden kivitelben. Csömöszölt betonmunkálatok.

M. kir. szab. 32995. Ném. bir. szab. 159089. Osztr. szab. 19478.

LYONS EDE

BUDAPEST, VI. ker., Izabella-utca 43.
Mindenféle ablak redőnyök, fa gör-redőnyök és jalousia-redőnyök gyára.

REITER HERMANN

mázoló-mester
Mühely: **Budapest, VII., Izabella-utca 43. sz.**
(Kemnitzer-utca sarok.)
Elvállal üzlet-berendezés, kávéház, épület- és butorok mázolását modern és diszes kivitelben.
SPECIALISTA FAUTÁNZATOKBAN.
Telefon 97—77. Telefon 97—77.
Telefon 25—37. **ALAPITTATOTT 1846.** Telefon 25—37.

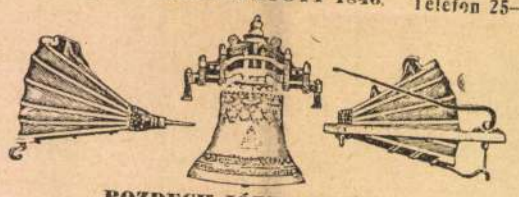

POZDECH JÓZSEF UTÓDA

THURY FERENC

BUDAPEST, VI., Lehel-utca 8.
fuvógyár-, harang- és éreöntőde, szabadalmazott harangfelszerelés és nagyszerkovácsság. Költségvetést kivánatra ingyen és bérmentve küld.

Lővinger Mór

mü- és épület-lakatos, takaréktüzhely-készitő.
Budapest, VI. ker., Vörösmarty-utca 53. sz.
Tüzhelyeket raktáron tartok. — Javitások pontosan eszközöltetnek.

TELEFON 42—15.

KORDA MIHÁLY

hatóságilag engedélyezett elektrotechnikus, villany- és légszeszfelszerelési vállalata
BUDAPEST, VII., KAZINCY-UTCA 6. SZ.
Bronz csillárokat készit, javit, átalakit, becserél.
Hatóságilag engedélyezett villanyvilágitás, telefon, villanyos-csengő és légszesz-szerelő. — Kombinált (gáz és villany) csillárokat készit, rajz- v. minta után is.

Légszesz- vizvezeték és fürdőszoba berendezési vállalat ugyszintén **csatornázási** és **egészségügyi technikai berendezések kivitele.**

SPITZER MIKSA

Budapest, VI. kerület, Uj-utca 40. szám.
Specialista Auto-Geyser berendezésekben.

Hirmann Ferenc fémárugyára

Budapest, VII., Csányi-utca 7—9.
Felszerelések gőz-, viz és légszeszvezetékhez, rézcsapok, réz, érc- és horganyöntvények, felirattáblák minden célra és méretben.

Telefon 54—98. **Telefon 54—98**

PASCHKA és TÁRSA

Budapest, Soroksári-utca 38—40.
Acéllemez,- fa- és vászonredőnyök, napellenző-ernyők, lépcsőkovácsolt vasból, felülvilágitó ablakzáró készülékek, színházi függönyök és kovácsoltvas tömegáruk gyára.

Felvonógépek:
Haverland Antal, Budapesten, VIII., Nap-utca 22
Telefon 29—66. — Gyárt: személy-, teher-, ételfelvonókat és vasszerkezeteket minden kivitelben.

Reitter Béla

bádogos, légszesz és- vizvezeték berendező
BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 81. SZÁM.
Elvállal minden e szakmába vágó munkákat és javitásokat a legjobb kivitelben és jutányos árak mellett.

Zaunbauer Ferenc

utóda **Paudler János.**
Távirda-, telefon- és villámháritó épitő-intézet.
Bérházak és intézetek évi jókarbantartása jutányos árban elvállaltatnak.
Budapest, V. kerület, József-tér 13. sz.
— Telefon 91—35. —

A budapesti légszeszgyárak

felszerelő irodái:
IV., Aranykéz-utca 6. VII., Erzsébet-körut 19.
Elvállalnak mindennemü gázvezetékek szerelését a világitás, fütés és ipar céljaira. Raktáron tartanak legjobb és legszolidabb mivü gázcsillárokat, egyszerü és diszes alakban, mindennemü gázfőző és fütőkészülékeket és melegitőket.

PAPIR-KÁRPIT GYÁRI RAKTÁR

BUDAPEST, VII. KER., ERZSÉBET-KÖRUT 33.
PAPIR-MACHÉ-DISZITÉSEK.

ZIMMERMANN BERNÁT

FESTŐ és MÁZOLÓ
Francia, angol és német papir-kárpitok saját raktára. Legnagyobb és legmodernebb választékban

LÁNG FERENC

müszerész és elektrotechnikus
Hatóságilag enged. villamos szerelő
Ajánlkozik minden e szakmába vágó munkák kivitelére, ugymint: villamosvilágitás, erőátvitel, jelző és távbeszélő berendezések készitése és évi jókarban tartására. Elvállal szabatossági müszerek és szerszámok készitését, kerékpárok és varrógépek javitását, beszélőgépek, kinematograph, automobil és reflektorok, valamint ezekhez való segédgépek készitését.
Mühely:
Budapest, VII., Alpár-utca 5. (Garay-tér mellett.)

SCHILL ISTVÁN

épület és diszmü bádogos, légszesz és vizvezeték berendező
Budapest, I., Krisztina-körut 79 sz
TELEFON 96—18. **TELEFON 96—18.**

Fénymásoló papir

positiv, negativ és **barna** legjobb minőségben kapható
Magyar Vegykészitményü Papirgyár-nál
Budapest, V. ker., Kálmán-utca 12.
TELEPHON 38—90.
Fénymásolatok borus időben villanyfény mellett készittetnek.
Vidéki megrendelések 24 órán belül elkészittetnek és továbbittatnak.

Tóth Ferenc

épület- és diszmü bádogos. — Egészségügyi berendezések.
Budapest, VII. kerület, Csengery-utca 6. sz.
Légszesz, vizvezeték, fütés, csatornázások, melegviz telepek, fürdők és closettek berendezése.
Szivattyumüvek kézi- és erőmüvi hajtásra.
Telefon 80—30.

HERTMANN REZSŐ

épület- és műlakatos
Budapest, VI, Kemnitzer-utca 31. sz.
Elvállal minden e szakmába vágó épület- és műlakatos munkákat, ugymint lépcső, erkély és kerités rácsokat, ajtókat, kapukat bármely stylben rajz szerint. Takarék tüzhelyeket legujabb és legcélszerübb kivitelben.
Javitások pontosan és legjutányosabb árban eszközöltetnek.

Passepartout-müintézet — villamos erőre berendezve

CZIRER LAJOS

Budapest, VII., Dob-utca 10. szám.
Épitészeti tervek passepartourozását és cachirozását elvállalja. — Az épitőművészek hivatalos szállitója.

CRISTOFOLI VINCE

Cémentáru-gyaros.
Telefon 59—81.
Alapittatott 1868.

Vállal: Terazzo- granitto és mozaikburkolatokat, valamint cémentlap, keramitlap, mozaiklap és á la mettlaplap burkolatokat. Betoncsatornázások, gép és falalapozások, födém, folyosó- és lépcső-szerkezetek Cement vizeldék, jászolók, szökőkutak és vizmedencék.
Költségvetések és rajzok dijtalanul készittetnek.

BUDAPEST, VII., Ilka-utca 34. sz.

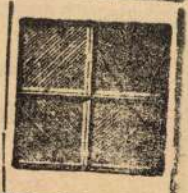

< Kabdebó Gyula >

könyve

< > A reneszánsz épités kezdete Magyarországon. Budapest 1909.

Külön lenyomat a Magyar Épitőmüvészetből.

Domaházai vándorkut - VII. 289

<Kabdebo Gyula>.

Könyve

<> A szobrászat

története.

Épitő-Munkavezetők

Könyvtára.

XIX - XX.

Bp. 1909 -

Könyvtáramban

TÁBLÁK

KISDISZNÓD: Részlet a templom homlokzatáról XXXIV
LÉBÉNY: Egykori bencés apátsági templom XXXV
— A templom délkeletről XXXVI
— Nyugati kapu XXXVII
— Nyugati kapu béllete XXXVIII
— Déli kapu XXXIX
— Déli oldalhajó XL
GYULAFEHÉRVÁR: Déli oldalhajó XL
NAGYDISZNÓD: Templomerőd XLI
KISBÉNY: Egykori premontrei prépostsági templom XLII
KARCSA: A templom délkeletről XLIII
— Nyugati kapu XLIV
BODROGSZENTES: A templom délnyugatról

Kabdebo Gyula, talpas

Thieme Becker

~~XLX~~ 403. l

(Lyka)

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.

Visegrádi-utca 36.

T. EUROPA RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban *vagy* *(nem kívánt rész törlendő!)*
Postán

Magyar Nemzet		Film, Színház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Magy. Rejtv. Ujság	Sztár		
köznap	vasárnap							

Kelt.....

.....
aláírás.

<Kabdebo Gyula>

irod

Müllépirod

590. l.

592. l.

< > Budapest főváros épületei. Bp. 1913

Választmányunk március havi ülésében foglalkozott Társulatunk anyagi kérdéseivel és elhatározta, hogy a tagdíjak befizetését a most már Társulatunk létét veszélyeztető általános nagy drágaság miatt sürgősen kéri t. Tagtársainktól. Az idei tagdíjat a választmány akként állapította meg, hogy kéri t. Tagjait, erre az évre tagdíjként fizessenek be 10.000 pengőt, a befizetés napján esedékes adópengő szorzószámmal szorozva. (Például: a befizetés napján az adópengő 90, befizetendő tehát 900.000 P.)

Ha minden Tagtársunk lelkiismeretesen fogja teljesíteni önként vállalt kötelezettségét, akkor ezekben a nehéz időkben is fenntarthatjuk Társulatunkat és lehetővé tehetjük, hogy Társulatunk fennakadás nélkül folytathassa

HIBÉK

— Ha lesz választás, választás lesz ?

Az UJSÁG vásárlószelvénye a lap első oldalán, a lapcim bal és jobb oldalán található.

NAPIREND.

1926 november 9. Kedd. Róm. kat.: Tivadar. Prot.: Tivadar. Gör. kat.: Porfor vt. A Nap kél 6 óra 55 perckor, nyugszik 16 óra 32 perckor. A Hold kél 10 óra 44 perckor, nyugszik 19 óra 22 perckor.

Nyitvalévő muzeumok: Mezőgazdasági Muzeum (Széchenyi-sziget) 10—1. Szépművészeti Muzeum (Aréna-ut 41.) 10—½2. Iparművészeti Muzeum (Üllői-ut 33.) textil, kerámia 9—½2. Kereskedelmi Muzeum (Iparcsarnok) 8—6. Erzsébet királyné-emlékmuzeum (királyi palota) 9—1, 3—5. Széchenyi-szoba (Akadémia) 10—12. Iparművészeti Társaság állandó kiállitása (Andrássy-ut 69.) 9—2. Földtani Muzeum (Stefánia-ut) 10—1. Aquincumi Muzeum (Szentendrei-ut 7.) 9—7. Ráth György-muzeum (Vilma királyné-ut 12.) 9—½2. Hopp Ferenc keletázsiai muzeuma (Andrássy-ut 103.) 10—1.

Nyitvalévő könyvtárak: Fővárosi nyilvános könyvtár 9—7. Akadémia könyvtára 3—7. Egyetemi könyvtár (Ferenciek-tere 5/a) 9—2. Egyetemi olvasóterem 9—7. Iparművészeti könyvtár (Üllői-ut 33.) 10—1, 3—8. Kereskedelmi és Iparkamara könyvtára (Szemere-utca 6.) 9—2. Ráday-könyvtár (Ráday-utca 28.) 4—6. Statisztikai Hivatal könyvtára (Keleti Károly-utca 5.) 10—1. Széchenyi-könyvtár (Muzeum-körut 14.) 9—4. Technologiai olvasóterem (József-körut 16.) 5—8. Vakok könyvtára (Ida-utca 5.) 8—12. Erzsébet Népakadémia könyvtára (Német-utca 40.) 5—8. Állatkerti könyvtár (Állatkert) 4—½6.

Nemzeti Szalon LII. csoportkiállitása 9—2.

Kereskedelmi miniszter fogad: 5—7. — Hóman Bálint, a Nemzeti Muzeum igazgatója 12—2.

Délelőtt 10 órakor Elmeorvosok Egyesületének értekezlete (Szentkirályi-utca 21.) — Délután 5 órakor Filológiai Társaság ülése az Akadémián. — 6—8-ig Szülők Iskolájában előadás.

— **Viktor Emánuel nevenapja.** Viktor Emánuel olasz király nevenapja alkalmából az olasz királyi követség épületében vasárnap délelőtt összegyült a budapesti olasz kolónia mintegy 250 tagja. Ercole Durini di Monza olasz királyi követ az ünnepség kezdetén rövid beszédet intézett a jelenlevőkhöz s hivatkozott Mussolini miniszterelnöknek arra a kivánságára, hogy most nem beszédeket kell tartani, hanem tetteket kell véghezvinni. Arra intette az olasz kolónia tagjait, hogy a király nevenapján gondoljanak a királyra, a hazára és Mussolini miniszterelnökre és adjanak hálát Istennek azért, hogy Mussolini miniszterelnök életét oly csodálatos módon megtartotta. Ezután Moscati dr. olasz királyi konzul bucsut vett a jelenlevőktől, tekintettel arra, hogy december 1-én eltávozik Budapestről. A budapesti kolónia nevében Santelli Italo lovag válaszolt rövid beszéddel, amelyben kiemelte a konzul érdemeit. Az ünnepség befejezéseként a budapesti olaszok gyermekeinek énekkara nemzeti dalokat énekelt.

— **Rabindranath Tagore Keszthelyen.** Rabindranath Tagore, a nagy hindu költő és kisérete Schmidt Ferenc dr. igazgató-főorvos, Brinzey Aurél, Zajthy Ferenc társaságában Balatonfüredről Keszthelyre utazott át a premontreiek meghivására. Keszthelyen a premontreiek főigazgatója, Berkes dr. ottani kanonok fogadta nagy szivességgel a vendégeket, akik a rend klastromában ebédeltek és azután megtekintették Hévizet. A hindukat roppantul meglepte az, hogy a tóban még most is nyilnak a piros tavi rózsák, amilyeneket csak odahaza Indiában láttak. Délután az ifjuság 60 tagu énekkara magyar dalokat énekelt, majd pedig a zenekar régi magyar hallgatókat játszott. Tagore rövid beszéddel hangoztatta, hogy mennyire boldog a velük rokonérzésü szives magyar nép körében. Este hét órakor tért vissza Balatonfüredre, ahova mára várja fiát és fogadott leányát. Tagore a szénsavas fördőktől teljesen visszanyerte egészségét.

— **A belga királyfi házassága.** *Brüsszelből* jelentik: *Astrid* svéd hercegnő és szülei ma reggel egy svéd cirkáló fedélzetén Belgiumba érkeztek. A kikötőben a királyi pár, a miniszterelnök, a külügyminiszter és Antwerpen polgármestere fogadták és kisérték a városházára. A városházán történt fogadás után a Grande Place-n a közönség áttörte a rendőri kordont és a királyi hintók elé tódult, ugy hogy a hintók nem tudtak továbbhaladni. A királyi kiséret több tagja kénytelen volt kört formálni a vendégek körül. A hullámzó tömeg, amely lelkesen hódolt a királyi vendégek előtt, a királyi kiséret tagjait is félretaszitotta. Több ember a földre zuhant és a többiek lába alá került. Az ünnepség alkalmából felállitott diszpilléreket is részben *kidöntötték*. A katonaságnak végre sikerült a diszmenet utját megtisztitani. Tizenegy órakor a királyi család továbbutazott Brüsszelbe.

— **Az Egységes Községi Polgári Párt** Vilma királynő-ut 8. szám alatti helyiségében szombaton este nagysikerü divatrevüt rendezett tagjai részére a vigalmi bizottság.

Budapest legelső cégei hordták össze a legdivatosabb toalettcikkeket és képrázatos látványt nyujtott a ragyogóbbnál ragyogóbb bundák, belépők és estélyi ruhák bemutatása.

A Friedenthál-cég estélyi ruháit, Karsay Feri kalapjait, Lux-szalon fehérnemüit, Kovács Viktor selyemharisnyáit, Beréger Margit füzőit, Szilárd I. Utódai cipőit percekig tapsolta a nagyszámban összegyült közönség.

Dörgő taps kisérte a Dán Testvérek remekebbnél-remekebb bundáinak és szőrmebelépőinek felvonulását.

Nagy tetszést váltott ki Gross divattervező rögtönzött divatkreációja.

A mannequineket, kiknek egy-egy felvonulását szünni nem akaró taps kisérte, a Schadek és Wersching cég fésülte.

A revüt, amelyet Jámbor Ferenc rendezett, amint hirlik, a jövő hónapban megismétlik.

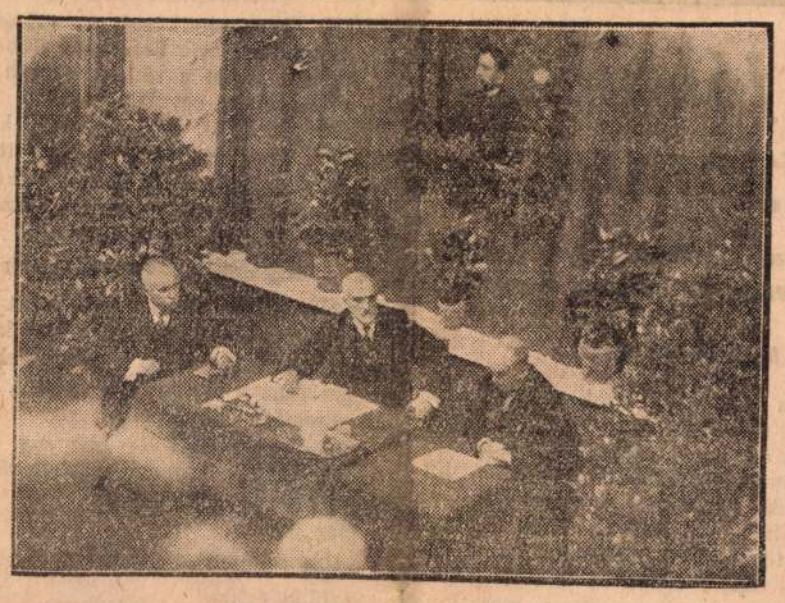

A magyar elmeorvosok kongresszusa, Moravcsik emlékünnepély Balról jobbra: Décsi Károly dr., a kongresszus titkára; Oláh Gusztáv dr., h. államtitkár, kormánybiztos, elnök; Schaffer Károly dr., az elmekórtani klinika igazgatója, falon Moravcsik arcképe

— **Házasság.** *Schwarz* Renée, Budapest—Pozsony, *Steinhardt* Sándor dr., Pozsony jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

Szczepanowski Gusztáv (Máriabesnyő) és *Gáll* Anna (Gödöllő) jegyesek.

Csepreghy Juliska és *Somoggi* Sándor e hó 3-án házasságot kötöttek.

Rosenfeld Aranka, Verbó, Slovensko és *Spiegel* Dezső, Budapest, jegyesek.

Jakab Arankát eljegyezte *Kertész* László. Minden külön értesités helyett.

Csói és szentgyörgyvölgyi *Szép* Margit és *Fóthy* Kálmán jegyesek.

Nyigri Imre hirlapiró és *Tarján* Judith jegyesek. (Minden külön értesités helyett.)

— **A Magyar Tudományos Akadémia** III. osztálya hétfőn előadó ülést tartott, melyen Horváth Géza elnökölt. Az Akadémia ez évben és a jövő évre is átmenőleg még folytatja a centennáris előadásokat, melyek során gondos adatrendezési matematikai előadást tartott Kürschák József: „Az utolsó száz év a matematika történetéből Magyarországon" cimen. Főleg a Bolyaiakkal és König Gyulával foglalkozott és dolgozatát azzal fejezte be, hogy már száz év előtt Bolyai János olyan felfedezéssel gazdagitotta a matematikát, mellyel Gauss nem mert a nyilvánosság elé lépni, mert kortársait nem tartotta a megértésre érettteknek. Később pedig a kiegyezés után a matematikai kutatás is megindul. Ma már kiváló helyet vivtunk e tudomány müvelői közt és európai mértékkel mérhetőek.

— **A Községi Jegyzők Országos Központi Egyesülete** e hó 6-án tartott közgyülésén *Pogány* József dr. nyugalmazott alsódabasi főjegyzőt választotta meg az egyesület ügyvezető titkárává.

— **Katasztrofális árvíz Olaszországban.** *Rómából* jelentik, hogy a Bariban az elmult éjjel pusztitott felhőszakadás és árvizkatasztrófa a legujabb hirek szerint nagyobbarányu volt, mint ahogyan az első jelentések szóltak. A szerencsétlenség éjszakáján az áradat a lakosság minden erőfeszitése ellenére is behatolt több városrészbe. Reggel félháromkor tájban *számos ház beomlott*. Az omladék számos helyen maga alá temette a lakókat, akik közül sokan sulyosan megsebesültek. Éjjel két óra tájban a vihar ereje csökkent. Az árviz csak három óra tájban érte el legmagasabb szintjét, amikor a viz több utcában az erkélyek magasságáig ért el. Mihelyt a viz apadni kezdett, segélycsapatok érkeztek a környékről, igy a többi között kétezer katona Foggiából. A villamosvezeték elpusztult és igy a város egész éjjelen át sötétségben maradt, ami a pánikot még jobban fokozta. Reggel a város a pusztulásnak borzalmas képét mutatta. *Az egyik utcában egy házaspárnak és kis gyermekének holttestét vitte a viz.* Az utolsó vonatot, amely még Bariba elindult, este 8 órakor feldöntötte az ár, a segélyvonat elakadt, ugyszintén elakadt egy segélymozdony is, amelynek vezetője a vizbe fult. Hatezer hajléktalant az iskolákban és a templomokban helyeztek el. A környéken is számos ház és vasuti hid omlott össze. A forgalom szünetel.

— **Meghalt Kabdebó Gyula tanácsnok.** Öt nappal ezelőtt még arról számoltunk be, hogy tanácsnokká választották. Ma késő éjjel pedig azt a lesujtó hirt kaptuk, hogy *tragikus hirtelenséggel meghalt*. Alig élvezhette az uj állás fényét, diszét, mert megválasztása óta csak rövid órákra volt bent a hivatalában. Kabdebó Gyulát megviselték a választás izgalmai és azóta folytonosan gyengélkedett. Ma délután mégis megjelent egy szakbizottságban a városházán, ahol referált. Mikor hazament, rosszullétről panaszkodott a feleségének. *Szinyney* orvostanárt hivták el hozzá, aki, sajnos, már nem sokat segithetett. Kabdebó tanácsnok csakhamar kiszenvedett.

Kabdebó Gyula mindössze 52 esztendős volt. 1897 óta állott a főváros szolgálatában. A magasépitésnek egyik elismert kiválósága volt. 1914-ben a budapesti királyi József-müegyetemen *magántanárrá habilitálták* «a magasépitészet adminisztrációja» tárgykörből. 1912-ben müszaki tanácsos lett, 1923 óta pedig helyettes vezetője az épitészeti osztálynak. Kabdebó Gyulának jelentékeny érdeme van abban, hogy Budapest mihamarább ki fog kerülni a lakásinség okozta nyomoruságból, mert az év elején a tanács a *községi lakásépitő akció önálló vezetésével bizta meg*, aminek ez a kiváló müszaki szakember mindeddig tökéletesen megfelelt. Most állott volna elő nagyobbszabásu koncepciókkal, aminek utját vágta korai halála.

Továbbra is meleg idő várható

A Meteorológiai Intézet jelenti: Hatalmas ciklonáris-rendszer boritja az oceánt és Európa nyugati részeit, általános erős déli légáramlást okozva. Egyik centruma a La Manche-csatorna előtt áll és Franciaországban erősen sülyeszti a légnyomást. Egy helyi légnyomási zavar a Keleti-tenger táján is észrevehető.

Hazánkban a hőmérséklet. állandóan jóval a normális felett van. Az Alföldön tegnap 20 fok Celsius fölé emelkedett. Az utóbbi 24 órában majdnem mindenfelé voltak kisebb esők.

Időprognózis: Déli légáramlással továbbra is igen enyhe és csapadékra hajló idő várható.

— **Az Országos Izr. Patronázs Egyesület** f. hó 7-én, vasárnap d. e. a Belvárosi Polgári Kör helyiségében propagandaülést tartott Székely Ferenc udv. tanácsos elnöklete alatt. Az elnökön kivül hatásos beszédeket tartottak még: Csergő Hugó dr. szerkesztő, Szegő Ferenc dr. ügyvéd, Gárdos Dezső igazgató, Deutsch Henrik ezredes, Hesslein Ignác igazgató és mások. A megjelent közönség megértő érzéssel hallgatta meg a szónokokat és egyhangulag elhatározta, hogy azonnal hozzáfog az elnök által kijelölt első lépéshez: nagyszámu uj tag gyüjtéséhez, akik csekély 50.000 korona évi tagdij fizetésével lehetővé tegyék az egyesület exisztenciájának szilárd megalapozását.

— **Az Országos Nőképző Egyesület közgyülése.** Az Országos Nőképző Egyesület vasárnap délelőtt az általa alapitott és fentartott Veres Pálné leánygimnázium harmincéves müködésének emlékére az egyesület épületében impozáns ünnepet rendezett, melynek keretében az intézet épületén elhelyezett márvány emléktáblát is leleplezte. Az üdvözlőbeszédet Petri Pálné mondotta, utána pedig Neményi Imre dr. tanügyi kurátor tartotta az ünnepi előadást, mely képét adta az ötven év előtt indult nemes nőmozgalomnak, melynek első hősies lelkü, önfeláldozó utttörője Veres Pálné, szül. Beniczky Hermin, akinek később a fenkölt lelkü, áldozatkész gróf Teleki Sándorné, szül. Teleki Jozefin grófné volt lankadhatatlan buzgalmu munkatársa. Schindler Gyula tanár ismertette a leánygimnázium harmincéves történetét. Azután a volt iskolatársak nevében Bartoniek Paula, aki most már mint tanár müködik, mondott hálás megemlékezéssel üdvözletet. Utána Pintér Jenő főigazgató fejtette ki a leánygimnázium jelentőségét. Molnár Adrienne a jelenlegi növendékek nevében üdvözlésképpen elszavalta Ábrányi Kornélnak „A nő" cimü költeményét, végül Sebestyénné Stettina Ilona mondott zárszót.

— **Földrengés.** San-Salvadorból érkező h adás szerint ott tegnap földrengés következté mintegy *100 ház megrongálódott*. Az Izaha kán kitört.

— **Botrányba fullad a román kir amerikai utja.** *Detroitból* jelentik, hogy F Ford titkára kijelentette a sajtó kép előtt, hogy Ayrest, aki az Associated vancouveri jelentése szerint Ford képv ként a román királyné kiséretében t dik, a detroiti Ford-iroda nem ismeri tette, hogy Ford távollétében nem tel kozatot arról, hogy Ford milyen fedezi a királyi utazótársaság kiad kásos azonban, hogy Ford autom sofőröket bocsát ismert személyis kezésére.

Seattleból jelentik az Associa A román királyné kiséretéber pokban bizonyos surlódásol azonban, hogy elutazott Hil mos, aki északnyugaton a gazdájaként lépett fel, A állitólagos képviselőjét a kiutasitották, ezeket az nek tekintik. Carroll e a hivatalos utivezető hogy mindez azért történt, akadályozni, hogy a királyne célokra használják ki. Az utikön mányzó kijelentette, hogy a királyné részt a vasuti társaságok, vagy a helyi ba ságok viselik. Richardson kaliforniai kor hivja meg hivatalosan Kaliforniába.

— **Országos fuvaros-kongresszus.** Karácsony hetében or szágos fuvaros-kongresszus lesz Budapesten. Az ország összes fuvarosai felkéretnek, hogy a kongresszusra leend meghivásuk céljából közöljék címüket mihamarább a Budapest Fővárosi Gép- és Lőerejü Fuvarozók Ipartársulatával Budapest, VI., Révay-utca 6.

— **Köruti eset.** Kinos és tipikusan pesti jelenetek sorozata zajlott le ma délután négy óra körül az Erzsébet-körúton. Az egyik ékszerész üzlet előtt a kirakatot vizsgálva állt egy fiatal hölgy. Azt, hogy mi történt vele, pontosan megállapitani nem lehet, annyi bizonyos, hogy *egyszerre csak hangosan felsikoltott és a mellette álldogáló elegáns, felöltős fiatalembert szidalmazni kezdte*

— *Hogy merészeli... szégyelje magát... aszfaltbetyár...*

Ezután pillanatok alatt tisztázódott a tényállás. A hölgy az ékszerüzlet tulajdonosának a felesége, azért támadt rá az ifjura, mert az, szerinte, *ismeretlenül és tolakodó módon beléjekarolt, sőt megcsipte*. A hangos kiáltozásra a fiatalember elsápadt, felpattant az üzlet ajtaja és kilépett az ékszerész, akinek a felesége gyorsan pergő szavakkal elpanaszolta a történteket. A fiatalember pedig olyan mozdulatot tett, mintha távozni készülne.

— *Fogják meg! Fogják meg!...* — kiáltotta az ékszerész torkaszakadtából — *belekarolt a feleségembe...*

A fiatalember erélyesen és hevesen védekezett a vád ellen; szerinte szó sem lehetett arról, hogy ő agressziv módon viselkedett volna. Az uriaszszonyba nem karolt bele, nem csipte meg, ehhez hasonló szándéka egyáltalában nem volt.

Az asszony viszont sirva erősitgette, hogy igenis őt inzultus érte...

Közben a kiváncsi tömeg egyre szaporodott. Az érdeklődők csemegére várva, a ház előtt az egész járdát elözönlötték, rövidesen már a hatos villamos sem tudott közlekedni. Két rendőr érkezett, ezek a házaspárt, a fiatalembert és a tanukat bevonszolták a ház udvarára, ahol megkezdődött a hosszadalmas és körülményes igazoltatás nem minden akadály nélkül. Ugyanis a tömeg az eset szereplőit nyomon követte a ház udvarára, összezsufoltan, karéjalakban körülvették őket. Sőt az emeletekre is kisereglettek a lakók, hogy mindenki érzelmei szerint hangosan véleményét nyilvánitsa. Egyesek a házaspárt bátoritották, mások a fiatalembernek fogták a pártját és *a két rendőr a tömeget már alig tudta visszatartani.*

Végül visszajöttek az udvarból a tömeg kiséretében, a házaspár bement az üzletbe, a fiatalember pedig utánuk ment. Ekkor gomolygott csak igazán a publikum. Lovasrendőr csörditett fel a járdára és még igy sem sikerült szétzavarni a közönséget. Végül is az ékszerész kinyitotta üzlete ajtaját és izgatottságtól remegő hangon valóságos beszédet tartott a közönséghez:

— *Uraim és hölgyeim, méltóztassanak szétoszolni, nincs semmi baj, az illető ur bocsánatot kért.*

A publikum, amely az ingyen szenzációra éhezett, csalódottan távozott, hogy a várt nagyobb botrány elmaradt. Pesti csendélet 1926-ból.

Az Opera, a Nemzeti és a Kamaraszinház

bármely előadására a jegy árának 10%-át *Ujság*-szelvénnyel lehet fizetni. Kivételt éppen csak az ünnep és vasárnap délutáni előadások képeznek, melyek amugyis mérsékelt áruak s az elővételnél, ami végeredményben nélkülözhető. *Más kivétel nincsen.* Premierekhez, uj betanuláshoz, ünnepi előadásokhoz az *Ujság* olvasója bizvást ugy mehet a pénztárhoz, hogy a huszezerkoronás jegyet tizennyolcezer koronával és az *Ujság*-nak egy kétezer korona értékü szelvényével fizeti. Minden kerek 10.000 korona után egy ezerkoronás szelvényt lehet értékesiteni.

Egy olvasó annyi jegyet fizethet 10% erejéig szelvénnyel, ahányat akar

M. KIR OPERAHÁZ

6. sz. bérletsz. (Rend. előad. 39. sz.)
Erkel Ferenc születésének évford. alkalmából.

Bánk bán
Dalmü 3 felvonásban.

II. Endre	Palotai A.
Gertrud	Basilides M.
Ottó	Závodszky Z.
Bánk bán	Pilinszky Zs.
Melinda	Goda Gizella
Gyermekük	Bohus Ibolya
Biberach	Dalnoki V.

Kezdete 7 órakor, vége 10 óra után.

NEMZETI SZINHÁZ

Az ember tragédiája
Drámai költemény 4 szakaszban.

Ádám	Abonyi Géza
Éva	Tarnády I.
Lucifer	Ódry Árpád
A föld szelleme	Timár József
Rabszolga	Sugár Károly
Cluvia	Pethes M.
Pátriárka	Gál Gyula
Heléna	D. Ligeti J.
Eszkimó	Gabányi L.

Előadás kezdete 7 órakor.

A NEMZETI SZINHÁZ KAMARASZINHÁZA

A hős és a katona
Vigjáték 3 felvonásban.

Petkoff Pál	Horváth J.
Katalin	S. Fáy Sz.
Raina	Cs. Aczél I.
Szaránoff Szergiusz	Petheő Attila
Bluntschli	Kiss Ferenc
Luka	Tőkés Anna
Nikola	Mihályfi Béla
Orosz tiszt	Forgács A.

Előadás kezdete ½8 órakor.

Lefebvre asszony jól alszik és nem fáj a gyomra

Meggyilkolta a menyét, mert gyülölte — Borzalmas képek egy törvényszéki tárgyaláson — Mindenki izgatott, csak Lefebvrené, az asszony nyugodt

Meg akarja spórolni a kocsit a vesztőhelyre

Páris, november. *(Az Ujság párisi munkatársától.)* Ilyen még nem volt sok, mint ez a csontos vénasszony, Marie Lefebvre, akit most halálra itéltek Douaiban. El van rajzolva ez a figura. Mozi, dráma, regény nem mer ilyent kitalálni. Az élet néha olyan csodálatosan irodalmi, ahogy az irodalom soha nem is mer lenni. S a „Solitude“ drámájának tudósitásait olvasva, felhördül a sajtó, a napilapok pszihológusai és a folyóiratok államügyészei is …gatottan kiáltják: mégis bonyolult állatok …gyunk, minden civilizáción keresztül át- és …ütve valami robbanékony és rendkivül ve…ves ősanyaggal, ami néha explodál és az …ozió fényénél egy civilizált társadalom, …istákkal és államügyésszel az élén, fejét… hőköl vissza a jelenség elől: «c'est un …re!» — orditotta maga a védőügyvéd s …Lefebvre megy a vérpadra.

…z a szörnyeteg? Csak óvatosan, sorjá…ad nyulni hozzá, mert könnyen karri…sz belőle. A szörnyeteg egy anyós. …ok anyósa, a hárpiák hárpiája, a …véres megelevenedése. Ez az anyós …t tréfát. Anyósi hivatását halálos …ogta fel. A szekaturában odáig …gyilkolt.

…korában gyilkolt, legyilkolta a …nyét, akit gyülölt,

…oklokon és minden vérpadon … Rossza asszony volt? Szegé…ágba? Pazarolt? Megcsalta …n áll, Antoinette Mulle …asságba, fiatal, csinos, … imádta a férjét. Mi… állapotban volt s a …n *akarta, hogy fiá…* … *«idegen nő» szülje* …asságot. Más há…alán egy millióval … fiatalabb asszonyt …tte ebbe a félőrült … a bábu, André Le…yszer életében maga …lni mert. Meg kell …otografiáját. Fekete, …szony.

…sszony. Félig paraszt … Ő maga is gazdag, dus… egy életen át parancsolt, kegyetlenül, keményen a vidéki házban a férjnek, a szánalmas fiunak, az egész rokonságnak. Az a garast a fogához verő francia asszonytipus ez, aki ugy áll egy család, egész generációk életének centrumában, mint egy hatalmas pillér, minden az ő vállain nyugszik, ő őrzi a vagyont, ő házasit ki, az ő tudta nélkül nem fogy el egy darab kockacukor a házban, nem adnak ki mosásba egy zsebkendőt, a férj nem köthet beleegyezése nélkül egy üzletet, a fiu felnőtt férfi korában is hipnotizáltan lesi az anyja szavát. Apró szurós vénasszony-szemével mint valami kigyóbüvölő, megbénitja a környezetében élők cselekvési szabadságát, nincs más, csak ő, nem parancsol, nem intézkedik más, csak ő. Gyomorbajos s százezreket költött el betegsége gyógyitására, de mióta a fegyházban van, megtiltja, hogy kivülről hozzanak neki kosztot, mert tudja, hogy halálra fogják itélni s most egyszerre ebben is

spórolni kezd — nem érdemes már erre a rövid időre pénzt adni ki a jobb kosztra,

a fegyházban is fogához veri a garast, s mikor felajánlják neki, hogy saját költségére diszkréten fiakkerben szállitják majd a börtönből a birósági tárgyalásokra, megkérdi a fiakker árát, felháborodottan utasitja el az ajánlatot s

inkább választja a fegyencek rácsos kocsiját,

ami nem kerül pénzébe s amit orditozva és a fejét követelve kisér az utcákon a feldühödött tömeg. Ennek a nőnek, ennek a pernek vannak részletei, amiket nem lehet elfelejteni, álmodik velük az ember.

Másfél esztendeje, hogy megölte a menyét. A fiu egy siralmas báb. A férj, akinek megölték a feleségét, reszketve ül a tárgyalóteremben gyilkos anyja tekintete előtt, a száját reszket, nem mer válaszolni, anélkül, hogy előbb ne várja be az anyja jóváhagyó fejbólintását.

Antoinette Mulle és André Lefebvre házassága boldogan indult. Gazdagok voltak és fiatalok, a férfi szép állásban, anyagilag függetlenek mind a ketten. A tárgyaláson a gyilkos anyós nem tudta megindokolni a tettét. Könyörögnek neki, mondja meg, miért ölt, — a biráknak «minősités» kellene, valami, amit meg tudnak fogni, amit beilleszthetnek a törvénykönyvbe. Marie Lefebvre a fejét rázza. Csak ennyit tud felelni: megöltem, mert gyülöltem. Megöltem, mert meg kellett ölnöm. De miért? Csodálkozva néz körül. Nem értik? Gyülölte. Ez az asszony tudott gyülölni, hisztéria nélkül, alaposan, szivósan, engesztelhetetlenül. Az Isten tudja, mit gyülölt abban a fiatal teremtésben ilyen halálosan? Talán a fiatalságát. Talán az egészségét. Talán a valamivel több vagyont. Talán a szépségét. Talán, de csak nagyon talán, féltékenkedett a fiára, aki végeredményben a házasság után is jobban függött az anyjától, mint a feleségétől. Akad ezer talán, de egyik se válasz.

Mik robbantak ki ezen a tárgyaláson, micsoda gombostü-fájdalmai egy életnek: elsózott rántások, stoppolatlan ágynemü, tiz krajcárral tulzott borravalók, egy uj kalap, amit az áldozat mulhatatlan szükség nélkül vásárolt, a nászut elsőosztályu vasuti jegye, amit Marie Lefebvre helytelenitett, — minden szó vitriolcsepp, ami ennek a tragikus sárkánynak az ajkáról elröppent.

A menyét soha másként nem szólitotta, mint «Madame…» Mik buggyantak fel ezen a tárgyaláson, micsoda gennyes kelevényei egy polgári életnek, ambicióknak, féltékenységnek, kapzsiságnak, mind az a lélegzetelállitó hidegsége az életnek, ami dehogy is áll minden francia családra, de ami sehol nem süvölthet olyan jeges lehelettel egy család szobáiban, mint ott, ahol franciák élnek… Micsoda józan életek ezek! Mennyire francia ez a nagy kivétel, ez a Marie Lefebvre! Francia, ami jó benne és francia, ami megdöbbentő. Ez a hideg szenvedély a francia benne. Ez az ökonomikus vérszomjasság. Ez a józan, önfegyelmezett kegyetlenség. Ez a józanul vad és megszállott családi ösztön, aminek a tónusa az, hogy a közeli rokonok is magázzák egymást, ami nem ismer irgalmat a család érdekeiben, pénz, sziv, tekintély kérdéseiben. Van valami egy uzsorásból ebben a nőben és van a tettében valami egy nagy szenvedély hideg tisztaságából. Gyilkolt, mert gyülölt. Talán gyilkolt volna, ha szeretett volna. A végtelenben, a mindennapok pszichológiáján tul összehajlanak ezek a végletek. A társadalom vérpadra küldi, mert bünös. A természet itélőszéke felmenti. Az emberi sziv, vagy amit mi annak hiszünk, elitéli, de van egy felsőbb fóruma az emberi itélőképességnek, az a titokzatos szerv vagy ösztön, amit a tudat már nem bir kontrollálni s ahonnan életünk elhatározó tetteinek parancsát diktálja egy közönyös erő s ez a fórum a tudat alatt felmentené.

Négy orvos vitatkozott az esküdtek előtt, hogy bolond-e Marie Lefebvre? Kettőt a védelem állitott, kettőt a vád. A vádlott jelenlétében vitatkoztak, egymás hajában feküdtek, kettő megesküdött, hogy bolond, kettő megesküdött, hogy épelméjü. A vádlott hallgatta őket és hallgatott. A gyilkosság elkövetésének percétől valami nagy nyugalom szállott erre az asszonyra.

Megtalálták naplóját, leveleit.

Ha volt valaha előre megfontolt szándék, akkor Marie Lefebvre tette azzal készült. Micsoda végtelenség vagy, emberi lélek! A napló beszámol az álmatlan éjszakákról, a gyülölet első álmatlan éjszakáiról.

«Ugy gyülölöm,» — *irja egy helyen* —, *«hogy elfelejtem a gyomorfájdalmaimat a gyülölettől, ha reá gondolok.»*

Más helyen:

«Meg tudnám ölni…»

Aztán:

«Arról álmodtam, hogy megöltem. Azt álmodtam, hogy megfojtottam és a vizbe dobtam… Ha ezt álmodom, utána nyugodtan tudok tovább aludni.»

De egy—két esztendeig nem bir aludni, hideglelősen alszik éjjelenként néhány órát, a képzet mindig visszatér. Nincs más utja, szinte alázatosan megy gyilkolni, mint aki megfellebbezhetlen parancsot teljesit. Mélyen, bigottan vallásos különben. A „bon Dieu“ minden levelében visszatér. Hivatkozik reá, eléje terjeszti tetteit. S mikor megtudja, hogy a gyülölt lény anya lesz, nem habozik tovább. Sétakocsizásra mennek hármasban. A fiu vezeti az autót. Ősz van.

— *Hajts a «Solitude» felé (elhagyott ut visz arra Lille mellett)* — *parancsolja az anya.*

És mikor az erdőbe érnek,

előrántja a revolvert és nyugodt célzással agyonlövi az «idegen nőt»…

A fiu felordit a kormánykeréknél:

— *Anyám, mit tett? Ezért bünhődnie kell…*

— *Akkor tértem magamhoz* — vallja később a tárgyaláson.

S ettől a pillanattól csodálatosan megnyugszik. A jajveszékelő fiunak megparancsolja, hogy hajtson vissza a városba, a csendőrség elé. Önként jelentkezik. A haldokló Antoinettet kórházba kiséri a fiu s minden gondja, hogy

lehuzzák a haldokló fiatal asszony ujjáról az értékes brilliánsgyürüt, mert «elveszhet a zürzavarban»…

Vadállat? Gazember? Nem, egyetemet végzett, finom, kulturált európai ember. Jegyző… Az anya szótlanul megy a fogházba. Néhány hét mulva levelet ir a családjának.

«Képzeljétek, megjött az álmom… Kitünően alszom és a gyomrom se kinoz…»

Az esküdtszék halálos itéletét hangtalanul, meglepődés nélkül fogadta. Semmi nem érdekli már, jól alszik, jól eszik. Annak az embernek a nyugalmával megy a vérpadra, aki elvégezte dolgát ebben az életben. A «bon Dieu» szándékai kifürkészhetetlenek, Marie Lefebvre meghajtja a fejét s megkönnyebbült szivvel buzgón és őszintén imádkozik. A lelkiismerete tiszta, megtette családjával szemben azt, amivel legjobb hite szerint tartozott.

Márai Sándor.

WILLIAMS

jól borotvál

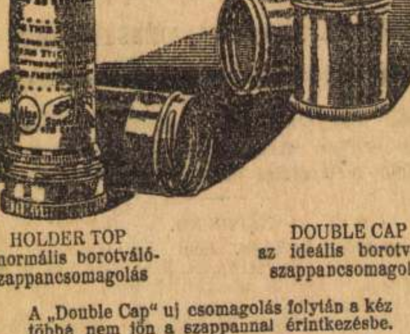

HOLDER TOP
a normális borotválószappancsomagolás

DOUBLE CAP
az ideális borotválószappancsomagolás

A „Double Cap“ uj csomagolás folytán a kéz többé nem jön a szappannal érintkezésbe.

Gyártja: The J. B. Williams Company Glastonbury, Conn., U. S. A.

Vezérképviselő Ausztria és az utódállamok részére

M. E. MAYER, Wien I.

Egyedüli elárusitás Magyarország részére

KANITZ IVÁN

Budapest, IV., Gerlóczy-utca 11

Mindenütt kapható. Mindenütt kapható.

EGYETLEN HÁZMESTERNÉ SEM HALT MEG A SVÁBHEGYEN, MÉGIS KILENC TEMETÉSI KÖLTSÉGÉT FIZETTE KI A HÁZIUR

RIPORT EGY ZSENIÁLIS CSALÁSI TRÜKKRŐL, AMILYEN MÉG NEM FORDULT ELŐ A BÜNÜGYI KRÓNIKÁKBAN

A Svábhegy nyári lakói, a villatulajdonosok már mind leköltöztek a városba, a téli lakásokba és *a svábhegyi villákat rábizták a házmesterekre és házmesternékre,* akik tavaszig egyedül laknak fenn a szebbnél-szebb nyaralókban. A villatulajdonosok az első meleg napon aztán felmennek, előbb jól körülnéznek, végigjárják a télen át egyedül és elhagyottan álló szobákat, majd megjelennek a teherautók és a stráfszekerek és tavaszra, nyárra és őszre megint benépesedik a Svábhegy.

Ezt az adott helyzetet, amikor tudniillik *a svábhegyi villatulajdonosok távol vannak nyaralóiktól és nincsenek összeköttetésben még a házmesterekkel sem,* zseniális csalási trükkre használta fel egy eddig ismeretlen fiatalember, aki után most a legnagyobb eréllyel nyomoz a budapesti főkapitányság.

Nem mindennapi és valóban rendkivüli trükkről van szó, amilyen a bünügyi krónikákban még soha nem fordult elő.

Ugy kezdődött, hogy egy ismert fővárosi bankigazgatónál, aki télen az Andrássy-uton lakik, néhány nappal ezelőtt megjelent egy fiatalember. *Fekete ruhában volt, a szeme ki volt sirva* és lesujtva és kétségbeesetten állt a bankigazgató elé:

— *Nagyságos ur kérem, nagyon szomoru hirt hozok. Meghalt a Guzmicsné!*

Guzmicsné a bankigazgató svábhegyi villájának *házmesterenéje,* már hosszu évek óta pontosan és rendesen teljesiti kötelességét és a villatulajdonos és családja nagyon megszokta és nagyon megszerette.

A fiatalember pedig folytatta:

— *Tessék elképzelni, hogy milyen rettenetes a helyzetük, az ura elájult a holttest mellett, az árvák ott sirdogálnak körülötte és nincs pénzük temetési költségekre. Nagyságos ur, kérem, engem a Guzmics küldött, hogy az asszony eltemettetésére tessék adni egymillió koronát.*

A bankigazgató mit tehetett egyebet, *készséggel adta át a kért pénzt, még vigasztalta is a lesujtott fiatalembert, aki a halott házmesterné unokaöccsének mondta magát* és sirva hálálkodott és kézcsókkal köszönte meg a bankigazgató nagylelküségét.

Ugyanaznap estén a bankigazgató felment kaszinójába, ahol napról-napra megjelenik és itt *találkozott svábhegyi szomszédjával.* A nyári szép napokról beszélgettek és a Svábhegyről, melynek egyforma szerelmesei és többek között a bankigazgató, mint svábhegyi ujságot megjegyezte:

— *Mit szólsz a Guzmicsnéhoz? Hiszen ismered a házmesterünk feleségét! Meghalt szegény!…*

— *Rettenetes* — felelte a svábhegyi szomszéd —, *alig öt nappal ezelőtt történt, hogy jelentették nekem Kelemenné halálát. Kelemennét ismered, az meg az én villám házmesterasszonya… Még egymillió koronát kértek tőlem a temetési költségekre,* mert szegények, egy fillér nélkül állanak. Az ura nem kap munkát és az *unokaöccse* vitte el a temetésre a milliót.

A bankigazgató egy pillanatra *meghökkent,* mikor az analóg esetet hallotta, de nem szólt egy szót sem, mert már sejtette, hogy *itt vagy valami rendkivüli véletlennek kellett történni, amelyben az események megdöbbentő pontossággal találkoznak,* vagy pedig csalási manipulációról van szó, erről pedig nem szivesen vallotta volna be, hogy maga is áldozatául esett.

Nem sokkal ezután az történt, hogy egy svábhegyi villatulajdonos, egy *gazdag gyáros felesége,* valamelyik társaságban összejött *barátnőjével,* aki szintén a Svábhegy nyári lakója és szintén a saját villájában lakik. Természetesen az asszonyok is a nyári eseményekről s a nyári emlékekről beszélgettek és *megdöbbenéssel hallotta a gyáros felesége, hogy nemcsak az ő házmesterük kislánya halt meg, a hétesztendős Magduska, hanem a barátnő házmestercsaládjának fiugyermeke is hirtelen elhunyt.*

— Biztosan valami *ragályos betegség* pusztit a Svábhegyen — állapitották meg mind a ketten — és még örültek, hogy már régen leköltöztek a családdal és a gyermekekkel *és csak azért sóhajtottak, hogy a nyaralási szezon kezdetére vége legyen a pusztitó és halálthozó ragálynak.*

Azon egyáltalában nem lepődtek meg és nem találtak bene semmi rendkivülit, hogy *a férjeik, természetesen, hozzájárultak a halott gyermekek eltemettetéséhez.*

Most vasárnap délután pedig *Sebők* József igazgató, svábhegyi villatulajdonosnál bekopogtatott egy lesujtott fiatalember.

— *Nagyságos ur* — mondotta —, *meghalt Baloghné, rettenetes nyomorban maradt a család, tessék adni a temetésre egy milliót!*

A részvénytársasági igazgató a családjával is közölte a szomoru és tragikus hirt, aztán hirtelen *eszébe jutott, hogy a kaszinóban mintha már hallott volna valamit a házmesternők halálával kapcsolatban,* valami véletlen hasonlatosságról, amikor szintén egy-egy millió koronát kért egy fiatalember a temetési költségekre.

— *Csak nem adok egy ismeretlen fiatalembernek látatlanban egy milliót?* — mondta az igazgató és megkérte a látogatót, hogy várakozzon egy pillanatra az előszobában, ő maga pedig a telefonhoz sietett.

Telefonon felhivta *a svábhegyi füszerest,* akivel beszélgetni kezdett. Majd hirtelen megkérdezte tőle:

— *Mi van a Balognéval?*

— *Balognéval?* — hangzott a válasz a telefonba. — *Semmi különös, nagyságos uram, az elébb volt bent az üzletben, kávét vásárolt, meg kockacukrot.*

Ezekután nyilvánvalónak látszott, hogy egy *ügyes, okos, sőt zseniális csaló sorra becsapta a svábhegyi vilatulajdonosokat az ujszerü és naivnak egyáltalában nem mondható, sőt, mint a példák bizonyitják, meglepően bevált trükkel.*

Sebők József igazgató sem habozott tehát és amint befejezte a beszélgetést a svábhegyi füszeressel, *nyomban fehivta a főkapitányságot és értesitette őket az esetről,* majd óvatosan bemondta a telefonba, hogy az illető fiatalember *itt van nála,* e pillanatban jött és nyugodtan várakozik az előszobában.

Majd befejezte a beszélgetést és *be akarta hivatni a fiatalembert az előszobából, hogy átadja neki a pénzt, melyről tudta, hogy nem vesz el,* mert a detektivek már utban vannak a lakása felé.

A fiatalembernek azonban az előszobában *csak hült helye volt, egy óvatlan és egy őrizetlen pillanatban kilopózott, kiosont és a detektivek, akik azért jöttek, hogy őrizetbe vegyék, senkit sem találtak már.*

De megindult a nyomozás, amely bizonyára minden részletében ki fogja deriteni az egész ügyet. Annyit már maguk a svábhegyi villatulajdonosok is megállapitottak közös találkozóikon, hogy *kilenc esetben adtak egy-egymilliót, sőt még ennél is nagyobb összeget a házmesterasszonyok és házmestergyerekek temetési költségeire,* holott a Svábhegyen a szezon befejezése óta, hála Istennek, *egyetlenegy ilyen halálozás sem történt…*

VÁLLALKOZÓK KÖZLÖNYE

ÉS

MAGYAR ÉPITŐK LAPJA

Tizennegyedik évfolyam. 19. szám. Budapest, 1908. május 6-án.

Előfizetési felhivás.

1908. évi május hó 1-től uj előfizetést nyitottunk lapunkra és tisztelettel kérjük az esedékes előfizetéseknek mielőbbi megujitását, hogy a lap szétküldése zavartalanul eszközölhető legyen.

Budai szinház, Nemzeti szinház.

Valóságos bábeli kavarodás jellemzi a Magyar Épitőművészek legutóbbi ülését, amelyen a már napirendre került budai állandó szinház épitése s vele kapcsolatban a közel jövőben épitendő nemzeti szinház ügye került szőnyegre Málnai Béla és Palóczi Antal inditványai kapcsán. Előbbi a budai állandó szinház tervbeszerzési módjára, utóbbi annak elhelyezésére alapitotta a mozgalmat, melyre a Magyar Épitőművészek Szövetségét szólitotta.

Tudnunk kell mindenekelőtt azt, hogy mindkét rendbeli akcio positivumokkal áll szemközt, mert a budai állandó szinház épitése megbizás utján már kiadatott Hauszmann Alajos műegyetemi tanárnak, ami pedig a szinház elhelyezését illeti, a kormány a Döbrentei-teret szemelte ki a szinház helyéül s ez iránt megkeresvén a főváros műszaki vezetőségét, tudtunkkal itt annak helybenhagyásával találkozott.

Azon az ülésen a különböző nézőpontok szerint csodálatosképen mindenkinek igaza volt. Azért jutottak oly nehezen megállapodásra. Igazuk volt azoknak, akik befejezett tényekre hivatkozva, minden a mai helyzetet megváltoztatni célzó lépést meddőnek, feleslegesnek, vagy jogtalannak vitattak, de igazuk volt másrészt azoknak is, akik tiltakoztak az állandóan kisértő és minduntalan meglepetésszerüen beköszöntő „fait accompli"-k ellen, amelylyel bármikor ki lehet kerülni a magyar műszaki és művészi kar szerepeltetését és véleményének irányitó hatását. Általános óhaj az épitészi karban, s állandóan hangoztatott kivánság, hogy a nagyobbszabásu középületek terveire, kivált ha a művészi szempontok különösen érdekelve vannak, nyilvános tervpályázat hirdettessék. Egy közpénzen emelendő állandó szinházépület mindenesetre ilyen mű. Érthető tehát a méltatlankodás, hogy hosszu idők multán a legelső ilyen alkalom kisiklott az épitőművész-gárda kezei közül.

De ugy vagyunk a szinház elhelyezésével is, hogy helyt kell adnunk a Döbrentei-tér hiveinek abban a tekintetben, hogy a városépitési, szabályozási szempontokból a Döbrentei-térnek szinházépités céljaira való felhasználása nem kifogásolható. Az ottani parkra, amely türhetőnek alig, de művészinek éppenséggel nem mondható, szükség sem forgalmi, sem egészségügyi tekintetből nincsen, esztetikai szempontból pedig a szinház ideépitése egyenesen szerencsés gondolat. Akik a Döbrentei-tér felhasználását ezen nézőpontokból itélik meg és védelmezik, azoknak igazuk is van. De talán fontosabb azoknak az igaza, akik a szinházlátogatók kontingentálása szempontjából ellenzik a Döbrentei-téri megoldást. Miért? Azért, mert bár egyelőre a szinház, a nemzeti szinház ujjáépitési ideje alatt annak helyettesitését fogja szolgálni s igy a Pest-oldali közönség könnyebb hozzáférhetése megokolná az Erzsébet-hid fejénél való elhelyezését, mégis döntő fontosságu az a körülmény, hogy ez az ideiglenes nemzeti szinház a budai polgárságnak egy-két esztendő multán állandó szinházává lesz, s mint ilyen ezen a helyen nem fog megfelelni hivatásának.

Egy pillantás Buda térképére s azonnal látjuk, hogy ez a hely a budai lakosság zömének a legtávolabb fekvő pont. Egyaránt távol van a lágymányosi városrésztől és a Krisztina várostól, meg a II. kerülettől; fél kilométernyi lakatlan utvonal választja el az előbbitől, utóbbiakra nézve pedig, nem is emlitve Ó-Budát, népiesen szólva, mintegy kint van a határban. Jóval szerencsésebb e helynél a Palóczi tanár által javasolt s a budaiak által is szivesebben fogadott Horváth kert, illetve Szt.-János-tér, melyet a pestiek is könnyen megközelithetnek, de legindokoltabb volna a budai állandó szinházat valahová a Széna-tér tájékára, a Margit-körut mentén, vagy a budai jégpálya vidékére tervezni. Ez a vidék mintegy sulypontja a budai rész beépitési tömegének, s azért itt van helye az őket szolgáló kulturintézménynek. Ebben a kérdésben talán még nem mondották ki az utolsó szót, s ha a Magyar Épitőművészek Szövetsége esetleg a Magyar Mérnök és Épitészegylettel karöltve állást foglal, meg is lehet a foganatja. A M. É. Sz. a legközelebbi ülés napirendjére tüzte Palóczi inditványát. Egy előadását, mely a budai kerületek szabályozásával kapcsolatban tárgyalta ezt a kérdést, lapunk jövő heti számában közöljük.

Másképen áll a szinház terveinek ügye. Ennek mai stadiumát megdönteni nincsen jogában senkinek, s nem lehet ambiciója egy erkölcsi testületnek, magát a személyi politika látszatának kitéve egy jogilag megdönthetetlen érvényü megbizatás visszavonására irányuló bárminemü intézkedéseket tenni De engedtessék meg nekünk viszont annak konstatálása, a mit Vágó József az ülésen talán kifogásolható tenorban, de feltétlen találó okoskodással tett szóvá, hogy tudniillik igen sürün szerepel müszaki és müvészi közéletünkben ez a népszerü francia mondás „fait accompli," mely azután minduntalan megköti a közvélemény cselekvési szabadságát. Ha valahol felüti a fejét egy közérdekü kérdés, a jelszó „majd annak idején megteszik a lépéseket." Azután titokban érik az ügy, s egy szép napon beköszönt a fait accompli, a sürgősség égisze alatt. Ha valakinek, hát valóban azoknak kell őrködni éber szemmel a müvészi közélet helyes irányitása s a müvészi gárda befolyásának biztositása felett, a kiknek betekintésük is van az intéző forumok kulisszái mögé, s a kiket részben ezért is tüntet ki a közbizalom vezérszereppel az egyleti érintkezésben. Kétségtelenül bizonyos az, hogy az ilyeneknek helyzete igen nehéz. Ők közkatonák is, a kik talán fegyverezettebben, de feltétlenül ép oly joggal küzdenek a kinálkozó müszaki és müvészi munkáért mint bárki, de egyuttal mint vezérek letétemenyesei a kartársak közös érdekét védeni hivatott szövetkezések sikeres tevékenységének.

Nagy etikai momentum a közérdek szolgálatában hozott lemondás, a mely adott esetben egyenesen kötelező erejü lehet exponált, a közbizalommal kitüntetett egyénekre, de viszont nem következik belőle, hogy most már minden közvetlen megbizatás, mely közpénzen emelt épitésre vonatkozik, egyuttal megérett arra, hogy nyilvánosan megbélyegeztessék, s az érdekelt személy neve meghurcoltassék.

El kell fogadnunk, hogy most is volt kellő indoka a pályázatkiirás — valószinüleg nem célzatos — megkerülésének. Mert a kik nem fogadják el ezt a feltevést, azok gyanusitanak. Ez pedig soha nem használ a közügyeknek.

Ennél a Vágó nyilt állásfoglalása sokkal szimpatikusabb, s ha a kellő elfogulatlan hangot is megtalálja hozzá, a nyilt egyesületi érintkezés ezen formája mindenesetre célravezetőbb. Csak azután a szókimondók hasonló helyzetekben hasonlóan is cselekedjenek.

Végül a szinháztervezés idejére vonatkozott hosszadalmas szalmacséplésről megjegyezzük, hogy bizonyára ép ugy lehetséges négy hét alatt jó szinháztervet készitени, mint akár egy esztendő alatt rosszat; a nemzeti szinház terveinek beszerzéséről szóló inditványokra vonatkozólag pedig emlékezetbe idézzük a képviselőháznak a kolozsvári szinház esetéből folyt határozatát, mely kötelezi a mindenkori kormányt a terveknek kizárólag magyar épitészektől való beszerzésére. A nyilvános pályázat ügye köztudomás szerint a legjobb mederben van.

L—r.

A városok épitése.

Irta: *Kabdebo Gyula.*

A városok rendszeres fejlődése két intézménytől függ: a szabályozási tervtől és az épitőszabályzattól. Az első a város fejlődésének területi kialakulását irányitja; ez adja meg a város utcái, utai, avenue-i, boulevardjainak a terekhez, parkokhoz esetleg a városon keresztül haladó folyóhoz való csatlakozását, ez tereli a fejlődést körutak és sugárutak közvetitésével helyes irányba és ez fekteti le a közuti vasutrendszernek alapjait is. Mondhatnók, hogy a szabályozási terv a városnak síkban való formáját szabja meg.

Az épitőszabályzat a szabályozási terv által megadott keretekben a városrészek és kerületek kiépülését irányitja Az épitőszabályzat fejleszti a város belső részét üzleti és forgalmi középponttá, nyujt alkalmat és módot a külső részeken — vagy más, topográfiai helyzetük következtében nagyobb forgalomra nem alkalmas helyeken — lakóháztelepek, családi házakból álló kertvárosrészek fejlődésére. Az épitőszabályzat jelöli meg a nagy városoknál elmaradhatatlan ipari és gyári városrészek helyét és szab azoknak megfelelő kereteket. Az épitőszabályzat csinálhat világvárosokból felhőkarcoló tömegei, vagy esztétikailag megoldott házcso-

Mázoló- és ércfényező- (akár uj, akár renoválási) **munkákra vállalkozik**

HAJNAL (Honig) MIKSA
Budapest, VII., Dembinszky-u. 34.
TELEFON: 101—97.

TEICHNER ÁDÁM
vasszerkezet, mű- és épület-lakatos
BUDAPEST, VII., HÁRSFA-UTCZA 61. SZ.

Készit: épületvasszerkezetet, mükovácsolásokat, kapu, kandalló és bronz-munka különlegességeket.

A milanói kiállitáson két arany éremmel, **a pécsi orsz. kiállitáson** nagy állami ezüst éremmel kitüntetve.

„URANIT“ olajvizelő egy darabból, vizöblités nélkül, szagtalan.

FÉM-CEMENT mint öntési anyag, három szinben.

Vegyészeti gyár AUNER és Társa Medgyes.

Ügynökök kerestetnek.

portokat. Szóval az épitőszabályzat a városnak síkon kivül való fejlődését adja meg. Bár a helyes városfejlődést csak a két intézmény összhangzó tökéletessége biztosithatja, — Párist ez teszi a városfejlődés terén első helyre, mig hiánya idézte elő az amerikai nagy városok tökéletlen fejlődését, — ezuttal a városrendezési elveket is többé-kevésbbé felölelő épitőszabályzatoknak csak a szorosan vett épitkezési rendelkezéseit fogjuk tárgyalni.

Hazánkban, mint a szabadságnak korlátokat vető intézmények általában, az épitőszabályzatok is igen későn keletkeztek. De amit mulasztottak városaink és vármegyéink, azt szinte türelmetlennek látszó buzgalommal igyekeztek az utolsó évtizedekben pótolni. Ma már alig van nagyobb városunk, alig van vármegyénk, amelyben az épitkezés többé-kevésbbé alapos, de mindenesetre szigoru szabályokkal ne volna korlátozva. Városaink közül, amint ez természetes is, a nyugotiak voltak a kezdők, amelyek szomszédainkkal való sürü érintkezés folytán az épités szabályozásának hasznát hamarább belátták. Pozsony város épitőszabályzata 1872-ben keletkezett, Székesfehérváré 1874-ben, Sopronė 1875-ben. A 80-as évekből való Pécs, Nagykanizsa, Magyaróvár, Munkács, Kecskemét, Kolozsvár, Szolnok, Gyula, Bártfa, Baja, Komárom, Szatmár-Németi, Veszprém, Nyitra, Kassa és Makó városok, valamint Alsó-Fejér, Szolnok, Csanád, Trencsén, Liptó, Szolnok-Doboka, Udvarhely, Tolna és Békés vármegyék épitőszabályzata. Valamennyi komoly és alapos munka; némelyik terjedelmére is tekintélyes. A legbővebb Udvarhely vármegyéé, amely 250 oldalas kötetével már talán a főváros szabályzatánál is részletesebb.

Egy cikksorozatban az épitőszabályzatok fejlődésének és főbb elveinek vizsgálatát fogom megkisérelni, kiindulva fővárosunk szabályzatából és tovább haladva Bécs, Berlin, Páris, London és végül New-York épitőszabályzatain. Ismertetni fogom ezeknek a szabályzatoknak közös és egymástól eltérő részeit, azon okokkal kapcsolatban, amelyek azoknak ilyen kialakulását előidézték. És ezáltal igyekszem megállapitani, hogy melyek azok a főelvek, amelyek városok épitészeti fejlődésénél előre kitüzhetők és melyek a mi viszonyainkhoz mérve helyesek és célszerüek közülök. Tanulmányom végén kisérletet fogok tenni ezeknek az elveknek olyan csoportositására is, amelyekből a városaink és első sorban fővárosunk számára készülő épitőszabályzatok alkotói is tanulságokat vonhatnak le.

A legrégibb épitkezések Budapesten. Az akkoriban még Buda és Pest, két külön szabad királyi városból álló főváros épitkezéseinek elveiről nem sok adat maradt reánk. Az 1810-iki nagy tüzvész és az 1838-iki árviz után bekövetkezett tömeges épitkezés ideje azonban szinte szükségkép megteremtette az épitőszabályzatot. A kevéssel előbb keletkezett szépitési bizottmány, amely József nádor műve volt, kezébe vette a dolgot és megalkotta 1839-ben Budapestnek első szabályozó tervét és vele egyidejüleg a főváros első épitőszabályzatát is.

Az első szabályzat. A számos pontból álló 1839-iki első épitőszabályzat főbb intézkedéseiből következőket emlitjük meg. Az épitési engedélyt tervek bemutatása, a szomszédok jelenlétében való helyszini szemle, az épületnek kitüzése és épitőengedély kiadása előzte meg. Az épületek magasságát három emeletben állapitották meg, de ugy, hogy a földszinti padló az 1838-iki nagy árviz szine fölött legalább is 16 cm.-re legyen. A legkisebb emeletmagasság, padlótól padlóig mérve, 11 láb, körülbelül 3·50 m. A főfalak vastagsága a legfelső emeleten 2 láb (64 centiméter) és emeletenkint lefelé fél lábbal vastagitandó. Csupán téglából és kőből szabad épiteni, a vályog teljesen ki van zárva. A lépcsők és folyosók kőből készüljenek. A legkisebb lakás egy szoba, konyha és kamrából álljon. Közös konyha és padláslakás nem engedélyezhető Végül az épitkezés alatt két hatósági szemle tartatik, a lakhatási engedélyt pedig a tanács csakis az orvos meghallgatása után adja ki. A külső városrészek számára, amelyekhez akkor a mostani Muzeum- és Károly-köruton kivül lévő területek is tartoztak, az épitőszabályzat egy csomó könnyitést engedett; szerényebben voltak megállapitva az emeletmagasságok, a földszinti padló nivója és a szerkezetek; ugyannyira, hogy még a fazsindely alkalmazása is meg volt engedve, a legfőbb sugárutak: a Király-utca, Üllői-ut és Soroksári-ut kivételével.

Az 1849-iki rombolások a régi Pestnek legnagyobb részét tönkre tették és igy ismét alkalom nyilt az uj épitkezések szabályozására. 1857-ben alakitotta meg a hatóság a régi szépitési bizottmány helyébe az épitési bizottmányt, amelynek elnökévé az alkotmány helyreállitásakor 1868-ban Gerlóczy Károlyt, az akkori városi tanácsost, későbbi alpolgármestert ültették. E bizottmány munkája volt Pest városának második épitőszabályzata.

A második épitőszabályzat. Az uj szabályzat 1870-ben jelent meg, az elsőhöz képest igen nagy haladást mutatott, intézkedései pedig az épitéssel kapcsolatos majdnem minden munkára kiterjedtek. A főbb elvei: az épületek legnagyobb magassága négy emelet, azaz 22 m. lehet; ez is csak a nyolc ölnél szélesebb utcákban, különben pedig az épület magassága az utca szélességének másfélszeresét meg nem haladhatja. Az emeletmagasság 4·80 m óriási magasságban volt megállapitva a belső, három méterben a külső városrészekben. A földszint magassága a járda fölött 64 cm. A padlásnak lakásként való használása tilos, a pincelakás félmagasságával az utca fölé emelkedjék. A legfelső emelet főfalainak vastagsága 48 cm. és azok emeletenkint lefelé 16 cm.-rel vastagitandók. A lépcsők és folyosók tüzálló szerkezetüek legyenek. A födél tüzmentes burkolatot kapjon és tizenöt ölenkint tüzfallal osztassék részekre. Lakhatási engedély nélkül a házakat használatba venni tilos. Tüzveszélyes ipartelepek és bűzös gyárak csak a város megjelölt külső területén épithetők.

Az egyesitett főváros fejlesztésére a törvényhozás 1870-ben a fővárosi közmunkatanácsot szervezte, amely uj alapot vetett a főváros szabályozásának és uj épitő rendszabályt dolgozott ki.

A harmadik épitőszabályzat. Az 1875-ben megjelent uj épitőszabályzatot az elodázhatlan sürgősség hozta létre, az már kibocsátása alkalmával is csak ideiglenes jellegü volt s csak a nagy apparátussal készülő végleges szabályzatnak előfutáraként szerepelt. Az egész munka 202 pontot tartalmazott, amelyek közül lényegesek a következők: Az egész város területe öt épitőövezetre osztatik, melyek mindegyikében ugy a teleknek területe, valamint homlokzat nagysága változó. A legkisebb homlokzathossz hét öl, a legkisebb telek 120 négyszögöl lehetett. Legföljebb négy emelet magasságu házak épithetők, amelyeknek homlokzata utcákban 24 m.-nél több nem lehet, tereken azonban nincs korlátozva. Pincelakás és pincemühely uj épületeknél meg nem engedhető. A vakolás csak a vakolatlan épületnek vizsgálata után nyolc hétre kezdhető el. Földszintesnél magasabb házak födél alá kerülésük évében használatba nem vehetők.

A közmunkatanácsnak ezt a sok tekintetben tulságosan szigoru szabályzatát a város közgyülése nem fogadta el és 1877-ben maga készittetett egy negyedik épitőszabályzatot.

A negyedik épitőszabályzat. Az 1877-iki uj szabályzat tulajdonképen sohasem lépett életbe, mert a közmunkatanács tiltakozott ellene. A közmunkatanácscsal való hosszu viták ideje alatt egyelőre az 1875 iki szabályzat alapján történt a fővárosban az épitkezés A negyedik szabályzat mindössze 66 pontra terjedt. Tetemesen alászállitotta az övezetek szerint meghatározott épitési korlátozást, behozta az épitő anyagokra a régi láb és hüvelykmérték helyett a méterrendszert, eltörölte a vakolatlan állapotban való hatósági vizsgálatot, teljesen eltiltotta a pincelakásokat és kötelezővé tette a vizvezetékkel ellátott utcákban a vizöblitő csatornázó rendszert. Az épitőszabályzat körül folyt viták alatt a főváros fejlődése szinte hihetetlen méreteket vett s igy mind sürgősebbé tette az épitésügy rendezését. 1894. január hó 1-én adta ki a közmunkatanács a ma is érvényes ötödik épitőszabályzatot.

Az ötödik (mai) szabályzat. Az 1894-től napjainkig érvényes épitőszabályzat 21. fejezetet és egy függeléket tartalmaz. Hogy majd a kellő összehasonlitásokat megtehessem, röviden összefoglalom intézkedéseit

Az 1. fejezet a szabályozási elveket és az övezeteket tárgyalja. Az egész város területe négy övezetre oszlik. Az első a nagyköruton belüli, a másik az azon kivüli vá osrész, a harmadik a nyaraló terület, a negyedik a beépitetlen részek területe. A 2. fejezet az épitési telkek kellékeit állapitja meg. Az első két övezetben az utcai homlokzat 7 öl, a telekmélység 10 öl, terület legalább 70 öl. A harmadik övezetben a pesti oldalon 600, a budai oldalon 1000 öl a minimum, a negyedik övezetben pedig 300 öles a legkisebb telek, A 3. fejezet az engedélyezési eljárást ismerteti; a szabályzat életbelépte óta minden toldalék vagy átalakitó épitésre, sőt motor vagy kazán fölállitására és kerités épitésére is engedély kell Itt vannak megállapitva a tervek méretei (homlokzat és alaprajzra 1 : 100), valamint a szükséges kérvénymellékletek is. A 4. fejezet a szakértő alkalmazásáról szól, akinek neve a hatóságnak bejelentendő és aki azzal szemben három évi felelősséggel tartozik. Az 5. fejezet az épületek lebontását, a 6. „az épitkezésről általában“ cimen, az épitkezés előtti teendőket, a kitüzést és a falazás megkezdését szabályozza. A 7. fejezet az állványozás készitését és egyéb segédeszközök alkalmazását rendezi, a 8. fejezet a köztárgyak és leletek dolgában intézkedik, az utcai lámpák, fák, különböző vezetékek és az ásás közben talált régiségekkel való bánásmódot irja elő. A 9. fejezet a szomszédok érdekeit védi és a régebben szokásos közös határfalra (tüzfal) nézve állapitja meg az eljárást. A 10. fejezet az épitkezés módját szabja meg. Ez szolgálja az egyes városrészek fejlesztését és irányitását, ez tüzi ki a kereskedelmi és ipa i, a nyaraló, a gyári övezeteket, területeket azáltal, hogy minden épitési övezetre fölsorolja a legnagyobb telekkihasználást és ezáltal szabályozza a jövedelmezőséget. A fejezet részleteiből fontos, hogy kétemeletes házat 17 m. magasságig a főváros területén bárhol szabad épiteni, háromemeleteset 21 m. magasságig csak tiz m.-nél szélesebb, négyemeleteset 25 m. magasságig csak 15 m.-nél szélesebb utcában. A félemelet (mezzanin)

SZABADALMAZOTT
PARAFAKŐGYÁR
részvénytársaság
EZELŐTT:
KLEINER és BOKMAYER
IGAZGATÓSÁG VIII., FŐHG. SÁNDOR-TÉR 4.
TELEFON 60–33. Gyár: KŐBÁNYA. TELEFON 50–61.
IGAZGATÓSAGI és MÜSZAKI IRODA: TELEFON :67-25.

Szabadalmazott „EMULGIT“ parafakőszigetelő-anyag, Shedtetők, facementtetők, mansardtetők, hideg és vékonyfalak burkolására. Könnyü hangfogó-válaszfalak. Hütők, jégvermek, sörraktárak, borpincék szigetelése. Padlószigetelés nedvesség ellen. Transportabilis épületek tervezése. Hang- és hőszigetelő parafakőszerkezetek, vas- és favázas parafakőrendszerü épitkezések

Gőz, meleg és hideg vizvezetékek és készülékek szigetelése. Tulhevitett vezetékek szigetelése szabadalmazott „THERMALIT“ anyaggal.

Müszaki iroda a parafakőanyag célszerü alkalmazására vonatkozó tervezések kivitelére.

rendes emeletnek számit és négy emeletnél magasabb házat a főváros területén sehol sem szabad épiteni. Az udvar méreteire nézve irányadó, hogy háromemeletes háznál a teleknek legalább 15, négyemeletesnél pedig 20%-a udvarnak maradjon. Az Andrássy-ut és környezetének különleges épitési módját, megfelelő előkertek hagyásával, továbbá a Váci-, Csömöri-, Kerepesi-, Üllői-, Soroksári-utakon való előkertes, valamint a Stefánia-uti nyaralószerü épitkezést is ez a fejezet szabja meg. Itt találjuk meg végül és pedig az egész épitő szabályzatnak ezen egyetlenegy helyén, a családi házak megemlitését, melyekre nézve a tisztviselő-telep van kijelölve és amelyekről a kötetnyi épitőszabályzat mindössze négy sorban intézkedik. A 11. fejezet az épület hatósági vizsgálatait szabályozza s megjegyzi, hogy azon épület, amely október 1-ig tető alá nem jutott, csak a következő év tavaszán vakolható. A 12. fejezet az épitő anyagokról és szerkezetekről intézkedik s a tégla méreteitől kezdve minden anyagot, falakat, szerkezeteket, menyezeteket, födélszékeket stb. részletes előirással lát el. Egyik fontos elve ennek a fejezetnek, hogy a pince fölött tüzbiztos boltozatot követel és a boltozatok megkezdését az épületnek tető alá hozása előtt meg nem engedi. A 13. fejezet az egyes épületrészekre vonatkozó tételeket sorolja föl, szabályozza a lépcsőket és különböző helyiségeket, kéményeket, lifteket stb. A 14. fejezet az épületek utcavonalon kivüli részeiről, a rizalitokról emlékezik meg és azokat csupán 11 m.-nél szélesebb utcákban engedélyezi. A 15. fejezet a gyárakat és iparvállalatokat szabályozza, azoknak fölszerelő szerkezeteivel, mint kazánok, gyárkémények stb. együtt. A 16. fejezet a keritésekről, a 17 ik a vizzel való ellátásról, a 18-ik az épitmények használatáról rendelkezik. Ebben a részben találunk egy kivételt is az általános szabály alól, mely szerint földszintes és egyemeletes házra a használati engedélyt még az épitési évben is megadják bizonyos föltételek mellett. A 19. fejezet az épületek jókarban tartásáról szól, a 20-ik az 5 forinttól 1000 forintig terjedhető rendbirságok kivetéséről intézkedik, a 21-ik az illetékesség dolgáról, a fölebbezésekről szól és megemliti azokat az épitményeket, amelyek épitőszabályzat alá egyáltalában nem tartoznak: a király és királyi udvar épületeit és az erődités épitményeket. Az épitőszabályzathoz csatolt függelékek közül az első a szinházak épitésmódját, azok berendezését, tüzrendőri ellenőrzését tartalmazza. A következő függelékek a tervek birálatánál és azok számitásánál alapul veendő számadatokat, az épitőanyagok maximális igénybevehetőségét tárgyalják. Az engedélyezési dijak kimutatása és az épitői munkálatok dijszabása zárja be a függelékek sorát.

Vázoltam futólagosan a 380 §-ból álló legutolsó keletü szabályrendeletet, amely fővárosunkban ma is érvényben áll, dacára azoknak az ismételt és mindig élénkebben kifejezett kifogásoknak, amelyeket ellene legilletékesebb birálói, az épittetők és az épitészek tettek. Ezeknek a kifogásoknak legtöbbje a szabályzat tulságos szigorusága ellen hangzott el, mert tagadhatatlan, hogy a fővárosi épitkezések drágaságának egyik legfőbb oka éppen az épitőszabályzat volt, de kiváltképen annak az anyagokról és szerkezetekről szóló fejezete. Szembetünő ez akkor, ha összehasonlitjuk az európai nagyvárosok épitkezéseit a budapestiekkel, az épitőanyagok és szerkezetek fölhasznált mennyisége dolgában. A szabályzat okozza azt, hogy a mi tetemesen alacsonyabb anyagáraink és munkabéreink mellett sem tudunk lényeges árkülönbséget elérni a külföldi üzletekkel szemben. A párisi vagy londoni, óriási anyagárakkal és munkabérekkel dolgozó épitőipar alig valamivel drágábban állit elő hasonló terjedelmü bérházat, mint a budapesti. Szembetünően mutatja ennek az okát egy külföldi és budapesti bérház terveinek összehasonlitása: a külföldi bérház alaprajzában a használható területek, tehát a szobák alapterületének összege a falak alapterületének összegéhez ugy aránylik, hogy a falak területe a hasznos területnek 15—20%-át soha meg nem haladja. Ezzel szemben a budapesti bérházaknál a szabályzat követelte tulságos méretek folytán a falak területe a hasznos területnek 30, sőt néha 35%-át teszi. S minthogy épitőanyagaink legteljesebb mértékben kiállják a versenyt bármely más ország gyártmányaival, mert téglánk, fánk, vasunk, cementünk kitünő minősége minden kétségen felül áll, lehetetlen nem látnunk azt, hogy épitőszabályzatunk az épitőanyagok kellő kihasználását meg nem engedi és hogy ennek folytán a nyugati városok épitkezéseihez képest a budapestiek igen tetemes, néha majdnem kétszeres anyagpazarlással járnak. Épitészeink, akik utazásaik és tanulmányaik alkalmával, már az épitőszabályzat életbeléptekor észrevették ezt a hibát, meg nem szüntek ugy egyesületeik és testületeik utján, mint hatósági eljárások és tárgyalások alkalmával kifogásokat és reformjavaslatokat tenni, sajnos, mindeddig kevés eredménynyel. Talán közbejátszott az eredmény elmaradására az a körülmény is, hogy az épitőszabályzatot a közmunkatanács készitette, amely a közönséggel, az épittetőkkel és épitőkkel sokkal ritkább érintkezésben van, semhogy a panaszoknak tömegét észrevehette volna. A szabályzatnak legfőbb hibája, amely az elkövetkezett lakásdrágaságnak csiráit már életbeléptekor, az akkori alacsony munkabérek és anyagárak idején, magában hordotta, éppen ez a nagy és haszontalan anyagpazarlás.

Szakköreink a tizennégy év alatt, mig az uj szabályzattal dolgoztak, más pontok ellen is tettek indokolt kifogásokat. Nélkülöztek a városszabályozással kapcsolatos fejezetekből oly intézkedéseket, amelyek elvi megállapodást nyujtottak volna a város tervszerü fejlődésére nézve. A családi házakat, amelyeket nyugati nagyvárosokban oly óriási föllendülésben találunk és amelyek egyedül alkalmasak egészséges lakásviszonyok megteremtésére, a szabályzat majdnem teljesen figyelmen kivül hagyja. A mi szabályzatunk mellett azok a gyönyörü városrészek, amelyek a német nagyvárosok külső területein gazdagok és szegények számára keletkeztek, Budapesten sohasem fognak létesülhetni. Hiszen még a nagy apparátussal megindult tisztviselőtelepi épitkezések is évek sora óta szünetelnek, sőt ma már a telekárak határozottan hanyatló irányzatot mutatnak ott, a város többi részeinek aránytalan telekáremelkedéseivel szemben. Ezeket a tisztviselőtelepi házakat a tulságos nagy telek teszi költségesekké. Hogy mennyire fölösleges az ilyen nagy telek, mutatják Berlin városának családi ház kerületei, ahol öt öl széles homlokzatu, tiz öl mély, tehát ötven öles telkeken épülnek dusgazdag polgároknak, mükincsekkel megtömött luxuspalotái. A német vagyonos polgár tehát beérheti a szabályzat körültekintő intézkedése folytán ötven öles telekkel, amig a vagyontalan budapesti tisztviselő a számára kijelölt telepen legalább 300 öles telken kénytelen épitkezni.

A budapesti szabályzat figyelmen kivül hagyja a Németországban már régen szokásos és onnan Franciaországba, Angliába és Olaszországba is átterjedt, közös udvarokkal való épitkezést. Ez az épitésmód első sorban munkás lakóházak számára való, hol a szomszédos telkek tulajdonosai egységes terv alapján olyan alaprajzzal épithetnek, mely az udvarokat egymással kapcsolatba hozva, az udvari, tehát a legolcsóbb lakásokat, egy közös, nagy, parkozott, fásitott, szellős udvarra nyitja. Nálunk ez az épitésmód csakis olyankor vihető keresztül, amikor ezek a kapcsolatosan kiépitendő telkek közös tulajdonosái is. Éppen ezért, a legelső ilyen házcsoportnak készül Budapesten az az épitkezés, amelyet saját üzemének munkásai számára, a főváros közönsége magának épit. Az ilyen, három-négyemeletes házakból álló csoportok, amelyeknek utcai szobái széles boulevardokra, udvari helyiségei pedig hatalmas — játszóhelyül, korcsolyapályául szolgáló — belső kertekre nyilnak, melyeknek még legkisebb lakásait is erkélyek, verandák, terraszok élénkitik, melyekben budapesti különlegességet képező keskeny, nyilt folyosókat, 15—20 lakáshoz vezető piszkos lépcsőházakat, szük és büzös mellékudvarokra nyiló illemhelyiségeket sehol sem találunk, Európa minden nagy városában számtalan helyen épülnek

Az épitkezést a fővárosban nem kis mértékben megneheziti a szabályzatnak minden leg-

KRATOCHVILL ÁGOSTON
MŰ- ÉS CIMTÁBLA ÖNTÖDÉJE
Budapest, VI,. Kis János-utca 10. szám.

Készit elismert tiszta és izléses kivitelben: mindennemü bronz és horganyból **öntött felirati táblákat** u. m.: **vármegyei határjelzőtáblák, anyakönyvvezetői táblák, utcajelző és házszámok** városok részére, **cégtáblák gépgyárak** részére és miden más Telefon 28—35. — célra megfelelő öntött táblákat jutányos árak mellett. — Telefon 28—85.

lényegtelenebb építési munkára való kiterjeszkedése is. Egyik nem kisebb hiányosság a szabályzat intézkedéseinek általánositása. Igy például azt találjuk, hogy az udvar nagysága a főváros egész területén a telek 15%-ában van megszabva Mi sem természetesebb annál, hogy ha a 15%-os udvar megfelel egy koronaherceg-utcai üzleti bérháznál, viszont meg nem engedhető egy óbudai teleknél; ott az udvar méretei, adandó alkalommal a telek felére is növesztendők volnának.

Mindezek a kifogások az épitőszabályzat tökéletlenségének számos bizonyitékát nyujtják. Az ismételt sürgetéseknek volt is némi eredménye, amennyiben a közmunkatanács időről-időre elvi határozatokat tett közzé, melyekben sokat módositott a kifogásolt pontokon, de melyek, éppen ötletszerüségük folytán, rendszeres és alapos javulást nem hoztak. Az épitőszabályzat 1899-ben megjelent második kiadásában csoportositva is nyilvánosságra kerültek ezek a változtatások, amelyek közül egyik leg lényegesebb az volt, hogy a szabályozás alá kerülő telkeknél az épitkezés a hatóság részéről föl nem függeszthető az esetben, hogyha az épitkező kötelezően aláveti magát a későbben bekövetkezhető szabályozásoknak és az azokért való kártéritésről lemond. Ugyanez a pótlék megengedi a külföldön már széltében alkalmazott igen vékony (gipsz és rabic) választófalak használatát, de csupán egy-egy lakás szobái között.

1905-ben még egy pótlék jelent meg az épitőszabályzathoz, amely az eredetinek tizennegyedik fejezetét hatályon kivül helyezve, ahelyett ujat tesz közzé. Az abban foglalt intézkedések az épület nyers állapotában való vizsgálatra, és a kész épület helyiségeinek használatára vonatkoznak. A változtatásnak oka az a ferde helyzet, melybe a szabályzat a budapesti épitkezéseket azáltal hozta, hogy az épületek vakolását az épitkezés megkezdésének évében meg nem engedte. Ezáltal igen helytelen gyakorlat fejlődött ki az épitkezések határidőire nézve. Minthogy az épités alatti interkaláris kamatveszteségek csökkentése az épület költségeire nézve igen fontos, az épitészek arra való törekvésükben, hogy az épitkezési időt lehetőleg rövidebbre szoritsák, késő őszszel kezdették el a munkát és igy elérték azt, hogy az épületet még az évben tető alá hozva, csak a következőben vakoltatták, amint azt a szabályzat követelte. De viszont az épitkezés egész idejét még a réginél is rövidebbre, nem ritkán félesztendőre voltak képesek leszoritani még a háromemeletes házaknál is. Ez az eljárás a szabályzatnak teljes kijátszása volt, mert hiszen a kikötés célja éppen hosszabb épitési időtartam és igy az épület jobb kiszáradása volt. Az uj házak azonban a régieknél is nyirkosabbak voltak átadásuk pillanatában. Az épitőszabályzatnak függeléke ezt az anomáliát szünteti meg és ismét előnyössé teszi a bérházaknak tavasztól-őszig, tehát jó munkaidőben és az egészségügyi követelményeknek megfelelő épitését.

A budapesti épitőszabályzat azonban minden foltozgatás mellett sem érte el a tökéletességnek megkivánható fokát. Ezért hamarosan munkába is került annak végleges reformja. Az 1906. év vége óta folynak a tárgyalások a legujabb tervezetek alapján, amelyet a közmunkatanács műszaki osztálya készitett. Ez a munkálat körülbelül 400 pontból áll, tehát a réginek 360 pontjával szemben is terjedelmesebb, de tartamára szokszorosan felülmulja azt Főbb elveiből kiemeljük, hogy az udvarok méreteit bőviteni szándékozik, főleg a legkülső, a negyedik épitési övezetben. Eltiltja az épitkezést azokban az utcákban, ahol kövezet és csatornázás nincsen, illetőleg az épitkezés megkezdését ez utóbbiak elkészültére halasztja. A telek nagyságát semmiféle korlátozásnak nem veti alá és igy lehetővé teszi, hogy a város külső részein már egy-kétezer korona költséggel is telket lehessen szerezni. Az épitkezés drágaságát és az épitési anyagok pazarlását csökkenteni igyekszik és megengedi a falaknak három emeleten keresztül egyforma vastagságát, mig azok az eddigi szabályzat szerint kétemeletenkint vastagitandók voltak. Sajnos a takarékosság rendkivül fontos kérdésében még mindig tulontul óvatosnak mutatkozik. Ezért az uj szabályzat sem alkalmas arra, hogy a budapesti épületeknek anyagpazarlását az európai nagyvárosok anyagkihasználásáig csökkentse.

A közmunkatanács tervezetének tárgyalásában az összes illetékes szaktestületek és hivatalok részt vesznek: a főváros kiküldöttjei, a Magyar Mérnök és Épitéz-Egyesület, a Magyar Épitőművészek Szövetsége, az Épitőmesterek Egyesülete, az Epitő Ipartestület és a székesfővárosi tüzoltóság megbizottjai.

A vállalkozás körében előforduló jogesetek.

A képzőmüvészet alkotásainak utánképzése.

A képzőművészet alkotásainak utánképzése, közzététele és forgalomba helyezése a mü szerzőjének, vagy jogutódának kizárólagos joga. Ebből következik, hogy a szerzői jog bitorlását nemcsak az követi el, aki a képzőművészeti müvet utánképezte, hanem az is, aki a szerző, vagy jogutóda beleegyezése nélkül és igy jogosulatlanul utánképzett müvet szándékosan üzletszerüen áruba bocsátja.

(A bpesti kir. itélőtábla.)

Kártéritési igény elismerése.

Ha a munkaadó, akit az alkalmazottja által szenvedett testi sérülések által okozott károkért alkalmazottjával szemben esetleg felelősség terhel, a testi sérülést szenvedett alkalmazottját, a sérülés következtében csökkent munkaképessége mellett és addigi keresményével felérő, vagy a sérülés következtében csökkent munkaképességének megfelelő keresménynél magasabb összegü javadalommal a sérülés után is alkalmazza és ezzel a sérültnek a munkaképessége csökkenéséért az ellenértéket kiszolgáltatja, a munkaadónak ez a ténye: a sérült alkalmazott esetleges kártéritési igényének elismerésével azonos hatályu.

(Curia 2733 | 907. 1908. febr. 20.)

Szakbavágó szabadalmi feljegyzések.

Bejelentés találmányok szabadalmazására.

Az alább nevezettek a kitett cimek s kelt alatt szabadalmat jelentettek be. A bejelentés tárgya egyelőre a jogtalan használat ellen védelemben részesül (34. §.). E bejelentés ellen a közzététel napjától számitandó két havi határidőn belül felszólalások adhatók be. (35. §)

1170. alapsz. Adler Károly kereskedő Győrött. — Eljárás lemosható iró- és rajzfölületek előállitására IVh/1. oszt. 1907. nov. 19-én. (Képv.: Meller.)

—

1384. alapsz. Dyckerhoff & Widmann cementgyári cég Biebrichben és Bongardt Ernest mérnök Biebrichben. — Gép egyenlőtlen falvastagságu üreges testeknek, különösen csöveknek anyagcsömöszölés utján való előállitására. XVII/d. oszt. 1907. jul. 27. (Képv.: Kelemen.)

4038. alapsz. Bohn Mihály téglagyáros Nagykikindán. — Agyaghengerelő berendezés. XII/f. oszt. 1908. febr. 22. (Képv.: Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

1045. alapsz. Bánó László okl. gépészmérnök Budapesten. — Javitások vizcsöves kazánokon. — Ve/2. oszt. 1908. febr. 27. (Képv.: Kalmár.)

—

1503. alapsz. Cremona Francesco iparos Milanóban. — Állványzat épületek homlokzata számára VIII/j. oszt. 1907. szept. 11. (Képv.: dr. Wirkmann.)

—

2010. alapsz. Báró Fechtig Imre földbirtokos Tiszaugon. — Fütőkályha. Pótszabadalom a 40041. sz. szabadalomhoz. II h. oszt. 1908. febr. 15-én. (Képv.: Kalmár.)

—

2412 alapsz. Optische Anstalt C. P. Goerz Actiengesellschaft cég Berlin-Friedenauban. — Szögmérőműszer távcsővel. VII/a. oszt. 1907. nov. 22. (Képv.: Schön.)

—

2461. alapsz. W. Graaff & Compagnie G. m. b. H. cég Berlinben és Mikorey Hans mérnök Schönebergben. — Kerekekre szerelt mázológép. XXI/c. oszt. 1908. febr. 11. (Képv.: Kalmár.)

—

2472. alapsz. Glogner Róbert mérnök Charlottenburgban. — Száraz kotrógép. V/f. oszt. (Képv.: Török.)

—

3132. alapsz. Hasenkamp Albert gyáros Essen-Ruhrban. — Berendezés vashidak és hasonló műtárgyak rézsutos rudainak megfeszitésére. VIII/j. oszt. 1908. február 20. (Képv.: Meller.)

—

3138. alapsz. Hämmerle Adolf gyáros Budapesten. — Eljárás vasbetonfödémek és padozatok előállitására VIII/a. oszt. 1908 febr. 26-án. (Képv.: Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

3142. Hufnagl József épitőmester Rossbachban. — Önmüködő kapcsolóberendezés vasuti járművekhez. V/b. oszt. 1908. márc. 2. (Képv.: Kalmár.)

—

3144. alapsz. Hatschek Ede asztalosmester Győrött. — Ablakszellőztető készülék. VIII/k. oszt. 1908. márc. 4. (Képv.: Wirkmann, Meller és Bérczi.)

—

922. alapsz. Egyesitett izzólámpa és villamossági részvénytársaság cég Ujpesten. — Eljárás izzólámpák fémizzószálainak előállitására. VII/h. oszt. 1907. okt. 7-én. (Képv.: Bernauer)

—

3066. alapsz. Kis J. Jenő okl. mérnök Budapesten. — Vasuti alzat. Va/1. oszt. 1907. márc. 21.

—

2125. alapsz. Lányi Nándor mérnök Budapesten. — Vasuti keresztalj kicserélhető fatuskókkal. Va/1. oszt. 1907. márc. 9.

—

2304. alapsz. Heinrich Lapp Actiengesellschaft für Tiefbohrungen cég Aschersleben. — Folyadékfékezés. XXI/c. oszt. 1908. február 20-án. (Képv.: Harsányi.)

—

2732. alapsz. De Muralt Róbert Rudolf Lodewyk mérnök Zierikseeben. Vasbetonburkolat. Pótszabadalom a 29999. sz. szabadalomhoz XV/e. oszt. 1906. dec. 11. (Képv.: Kalmár.)

—

„TRIAS“ olajfütő-vállalat Székely
Budapest, VII., Munkás-utca 12—14.
Telefon 161—43. Telefon 161—43.
Speciálista. Templom, táncterem, színház kávéház, étterem és nagyteremfütésekben.
A legideálisabb központi fütés, csekély beruházási költség.
A szab. „TRIAS“ olajégők fütése olcsó, veszélytelen, szagtalan, tiszta és kiszolgálással nem jár. — A szab. „TRIAS“ olajégőkkel 40—50%-kal olcsóbban fütünk, mint szénnel vagy fával. A gázfütésnek 1/5-e szébe kerül. — Gyorsan füt nagyobb meleget ad, mint a fa-, szén- és kokszfütés. Minden meglévő hálylyába használható. A tél folyamán több helyen kipróbáltattak és mindenhol megelégedésre működtek

HEHLEIN ISTVÁN
Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. Telefon 50—97.
MŰSZAKI VÁLLALAT: Vizmüvek, szivattyutelepek, központi fütések, lőztetés, légszesz, csatornázás, gőzfőző- és mosókonyhák u. m. fürdőtelepek berendezésére

Fővárosi hirek.

A szobrászat története. Az Építő Munkavezetők Könyvtára tartalmas kis kötettel gyarapodott ismét. K a b d e b o Gyula tollából került ki a szobrászművészet történetének kompendiuma. A Jakabffy Ferenc ipartestületi elnök szerkesztésében megjelent könyvtárnak XIX. és XX. összevont kötete ez, és ugy, mint az előzők, gazdag szellemi táplálékot nyujt olvasóközönségének. Végig vezeti az olvasót a szobrászművészet történetében az egyptomiak, babyloniak, ó perzsák, föniciaiak, zsidók ókori emlékeitől a görög művészet hatalmas alkotásáig, az etruszk művészet ismertetése után Roma szobrászművészi tevékenységeig, majd az ó keresztény, román és gót korszakok szobrászatának tárgyalása után a renaissance korszakok alkotásait ismerteti főleg Olasz, Francia, Németországban és hazánkban. A XIX. század művészetét két csoportban tárgyalja az utánzás és teremtés kora főcimek alá sorozván az egyes nemzetek művészi tevékenységét. Elismerésre méltó, hogy behatóan tárgyalja külön-külön fejezetekben a magyar szobrászművészet alkotásait minden korszakban, az idegenben működő magyar származásu művészeket is — mint Donner, Tilgner, Klein — a mieink közé sorolván, mint a hogy azt az idegen nevü magyar művészekkel igen gyakran megteszik német szomszédaink, maguknak vindikálván egy-egy jeles képviselőjét a teremtő geniusnak csupán azért, mert neve német eredetre vall. Ha ez jogcim arra, hogy magyar művész idegen nemzet panteonjában helyeztessék el, akkor annál inkább ragaszkodjunk mi ahhoz a felfogáshoz, hogy a hazánk szülöttei és neveltjei, ha külföldön aratják is a babért, a magyar alkotószellem dicsőségét öregbitik. A tartalmas kis kötet jó fotografikus felvételekkel pazar bőkezüséggel van illusztrálva. Az ajánlás T h é k Endrének szól, a ki hathatósan segitette elő a könyvtár kiadását.

Címadományozások. Ő felsége a király M a r t i n y István bányatanácsosnak a főbányatanácsosi cimet és jelleget és G e l l é r t Béla főmérnöknek a bányatanácsosi cimet és jelleget dijmentesen adományozta.

Szén szállitás. A tanács a Duna jobbparti kórházak részére szükséges 2000 q lupényi darabos szén szállitásával S t e i n e r M. és tsa céget 3·36 k, a Duna balparti kórházak és a központi fertőtlenitő intézet részére szükséges 10.000 q salgótarjáni darabos szén szállitásával S a l a m o n Jakab és tsa céget 2·42 k egységár mellett bizta meg.

Szénszállitás. A m. kir. honvédelmi ministerium részére az 1909—1910 évi téli idényre szükséges kőszén szállitását 3·60 k, a pirszén szállitását 4·25 k egységáron Z w i b e l Herman kapta meg az a u g u s z t u s 12-én tartott árlejtés alapján.

„Kaláni gyártmány“.

Schwarz Sándor és Társa
„Meidinger“ kályhagyári raktára
Budapest, V., Vadász-utca 35/a.
Öntöttvas kályhák. Caloriferesek.
Eredeti Meidinger kályhák.
Kályhabetétek. Légfütések.
Költségvetés vagy árjegyzék bérmentve.

Fénymásoló papir
másoló papir és vászon ugyszintén mindenfajta műszaki papirosok, fénymásoló készülékek a legjobb minőségben és jutányosan beszerezhetők a
Magyar Vegykészitményü Papirgyárban
Budapest, V. Kálmán-utca 12.
Telefon 38—90. Telefon 38—90.
Fénymásolatokat minden időben villanyfény mellett készit.

FÉLIX IMRE
épület- és diszmű-bádogos, légszesz-, vizvezeték- és csatornázási vállalat
Budapest, VIII., Horánszky-utca 22.
Fürdőberendezések, klosettek, mosdó-, hideg- és melegvizzuhanyok és egyéb egészségügyi berendezéseknek a legmodernebb stilben való gondos kivitele. — Kut, szivattyu és magánvizművek berendezése és felszerelése a legjutányosabb árak mellett pontosan eszközöltetik.
Minden e szakmába vágó javitásokat legolcsóbban és legszolidabban készitek.

:: IPACH EDE ::
MŰASZTALOS
Budapest, VI., Dessewffy-utca 45.
Készit minden e szakmába vágó munkákat. Specialista antik utánzatokban.

REZNICEK KÁROLY
kövezőmester
BUDAPEST, VI., FIGYELŐ-UTCA 8. SZÁM.
Elvállal mindennemü kő- és keramittégla kövezéseket ugy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban jótállás mellett. Javitásokat is eszközöl Ajánlkozik vállalkozók részére nagyobb munkák kivitelére mint alvállalkozó.

Rosiváll Ferenc
mérnöki műszaki és vállalati irodája
Budapest, VII., Nagydiófa-utca 10. sz.
Beton és vasbeton épitkezések
u. m.: hidak, csatornák, viztornyok, gépalapzatok, vizi erőművek, zsilipépitések, turbina telepek kivitele a modern technika vivmányainak megfelelőleg.
Tervezések és véleményadások.

KÖRTING B. és E.
Gyár és iroda: Budapest, VIII., Kisfaludy-u. 11.
Központi fütési és szellőző berendezések.
Porelszivó berendezések gyárak részére. Injectorok, Pulsométerek gőzsugárszerkezetek, stb. Bordáscsövek és radiátorok. Motor gáz- fejlesztő telepek és motorok. Gáz- és benzinmotorok.

ZITKO JAKAB
bádogos, légszesz- és vizvezetéki szerelő
Budapest, VII., Vörösmarty-utca 20. sz.
Házak évi jókarban tartása és e szakba vágó javitások a legpontosabban eszközöltetnek.

STERNBERG I.
szobrász
Budapest, VIII., Nap-u. 18.
Elvállal mindenféle szobrász munkát müvészi és tiszta kivitelben.
Mükő, cement, gipsz, fehér rable és mümárvány munkákat.
Specialista stuckmenyezetek és stukolin készitésében.

UJLAKI TÉGLA- és MÉSZÉGETŐ R. T. BUDAPEST.
Központi iroda: V., Akadémia-utca 9.
Telefon szám 74—30 és 74—31.
Tetőcserépgyára szállit: géppel gyártott, tehát egyenletes, vizhatlan, fagyellenálló hódfarku-, hornyolt és francia-tetőcserepet valamint az ezekhez szükséges szegélycserepet nagy választékban. — Bármely vasuti vagy hajóállomásra versenyképes!!
A m. kir. József-müegyetem 40/1901. számu hivatalos bizonyitványa szerint ezen gyártmány fagyellenállónak bizonyult.
Dunakotrási vállalata szállit: bárhová hajón vagy vasuton, ugyszintén helyben dunakavicsot utépitéshez és betonmunkákhoz. Apró kavicsot aszfaltgyárak részére és rostált dunahomokot.
Téglagyára szállit: Szárazon sajtolt falburkoló disztéglát (Verblender), falburkoló lapokat, szabadalmazott „Reform“ válaszfaltéglát, vastartó-, burkoló és üreges téglát, valamint leghordképesebb falitéglát, továbbá kéménytéglát kerek kéményekhez.
Terméskőbányáiból szállit: Követ cyklopfal épitéséhez és alapozásához; zuzott követ betonmunkákhoz és utépitéshez.
Mészégető-telepe termel: budai zsiros meszet.
Mühabarcsgyára termel érdes dunahomokból készült mühabarcsot.

A Magyar Keramiai-Gyár Részv.-Társ. Budapesten
Iroda: VIII., József-körut 14. Telefon 52—74.
Keramit- és téglagyár: X., Óhegy. Telefon 53—09.
Ajánlja Rost Ottó mérnök és a keramit feltalálójának személyes vezetése mellett gyártott KOCSI-ÚT, JÁRDA és UDVAROK burkolására kitünően elismert
keramit köveit és keramit-lapjait,
közönséges fal, üreges, tartány-boltozó (ravers), ék, padlás, burkoló és sajtolt kémény-tégláit.
Kivánatra a keramit-burkolással járó munkálatok is elvállaltatnak.
Árjegyzék és költségvetés ingyen és bérmentve.

MELOCCO L. BUDAPEST.
TELEFON 41—03. CEMENTGYÁR. TELEFON 41—03
Gyár és iroda: III. ker., Ürömi-utca 24—32. sz
AJÁNL: KITUNŐ MINŐSÉGÜ LASSAN ÉS GYORSAN KÖTŐ ROMÁNCEMENTET ÉS MŰPORTLANDCEMENTET BÁRMELY VASUT VAGY HAJÓÁLLOMÁSRA SZÁLLITVA, IGEN JUTÁNYOSÁRON és JÓTÁLLÁS MELLETT

Ajánlható cégek:
GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Műegyetem“ átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, műszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

Bergsmann Árpád
electrotechnikai és villanyfelszerelési vállalat
Budapest, VII., Nefelejts-utca 21.
Villamos világitás, villamos csengetyük, telefonok, villámháritók, távirda és villamos órák berendezése. Ugyszintén épületek, lakások, valamint szállodai és irodai berendezések jókarban tartását jutányos árban elvállalom.
Költségvetésekkel és tervekkel dijtalanul szolgálok.
TELEFON 167—26.

ECKMAYER PÉTER
Kartelen kivüli ajtó és ablak redőnygyára
BUDAPEST, VI., Csengery-u. 65/A. Telefon 25—71.

Szentlőrinci parketgyár r.-t.

keményfa hajópadlói

a legolcsóbbak és legcélszerübbek.

Telefon 79—43. **Budapest, V., Fürdő-utca 1. sz.** Telefon 79—43.

Balog Adolf

réz- és vasbutor gyártása

Budapest, VIII., Népszinház-u. 24. (Aggteleki-u. sarok.)

Vállalja: Szállodák, kórházak és intézetek mindennemü réz- és vasbutorok berendezését :: :: a legolcsóbb árak mellett :: ::

Nagy választék: réz-, vas és összecsukó-ágyakban. :: ::

= Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan teljesittetnek. =

GRÓSZ MIKLÓS

ASZTALOS MESTER

DISZMÜRÁMA ÉS BUTORKÉSZITÉSI TELEPE

BUDAPEST, VII., DEMBINSZKY-U. 29. SZ.

ELADÁS NAGYBAN ÉS KICSINYBEN.

Dus választék háló, ebédlő és salon berendezésekben. — Vidéki megrendelések gyorsan eszközöltetnek.

Szolid kiszolgálás! **Mérsékelt árak!**

„HUNGÁRIA" ASZFALT IPAR ÉS BETONÉPITÉSI VÁLLALAT

SZIGMAI ÉS TÁRSA

BUDAPEST, VII., ERZSÉBET-KÖRUT 48.

Aszfalt-masztixfőző és bitumenfinomitó-gyár.

Járdák, ocsiutak, átjárók, udvarok, kapubejáratok stb. :: :: készitése természetes aszfaltból. :: ::

METEOR

a jelenkor legtökéletesebb lefelé égő (Invert) lámpája, 120 gyertyafényü 45% gázmegtakaritás.

Zománcozott, vagy sárgaréz köpenynyel tetszés szerinti üveggel felszerelve **K. 6.**

= Nagyobb vételnél árengedmény! =

SZÁNTÓ MÓR

Budapest,

VII, Akácfa-u. 54.

Telefon 20—96.

(Lambrecht).

SZILÁGYI ÁRPÁD

menyezet, rabitz és gipsztábla falak épitési vállalata.

BUDAPEST, VIII., KENDER-U. 14.

Elvállal minden e szakba vágó munkálatokat.

∴ ∴ ∴ KÖLTSÉGVETÉS INGYEN. ∴ ∴ ∴

ELSTER S.

LÉGSZESZGYÁRI SZÜKSÉGLETEK GYÁRA

Erzsébetfalva, Soroksári-ut 55.

Gyártási ágak:

Nedves és száraz légszeszmérők, többféle typus szabadalmazva; a legjobb anyagból, több évi jótállás. Gázautomaták, nedves és száraz szerkezettel, bármilyen légszeszára beállithatók. Gázszivógépek (Exhaustor) teljes felszereléssel. Állomási légszeszmérők, tetszés szerinti nagyságban. Tisztitó berendezések, Jäger-féle szabadalom szerint. Városi nyomás szabályozók, suly és automatikus megterhelésre Önmüködő nyomásmérők, szivás és nyomásra, csinos kiállitásban, kézben vihetők. Különleges nyomásmérők (Manometer) állandó vizszinnel. Fényvizsgálati müszerek és kellékek. Gázfőző- és fütőkészülékek, vasalók, takaréktüzhelyek.

Mindennemü nagyobb és kisebb kőmüves munkákat legszebb kivitelben, gondosan és megbizhatóan, olcsó árak mellett elvállal

SCHOSSÉE ÁDÁM kőmüves mester

Budapest, Podmaniczky-utca 1. sz.

Tetőfedéseket

tüzmentes tetőpéppel vagy facementtel; javitásokat, jókarbantartást és mázolásokat jutányosan eszközöl

LICHTMANN LAJOS

Telefon 94—16. Budapest, VI., Bajnok-utca 26. III. em. Telefon 94—16

HUSZÁR A. Budapest, V., Gresham-palota

(Mérleg-utcai oldal) Telefon szám 81—08.

a főváros legmegbizhatóbb irodája.

Lakások, butorozott szobák és bérhelyiségek azonnalra is.

Üzletek vétele és eladása

Állásközvetités ingyen, minden jutalék nélkül, a legbiztosabb, legmegbizhatóbb, reális hirdetési alapon. — Válaszbélyeg.

LIFT

Haverland Antal, Budapesten, VIII., Nap-utca 22. Telefon 29—66. — Gyárt: személy-, teher-, ételfelvonókat és vasszerkezeteket minden kivitelben.

Munkácsy Gyula

lakatosmester

Budapest, VI. ker. Király-utca 102. szám.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény és szellőztető toldóinak készitője. (E számunkban foglalt hirdetésére e helyen is felhivjuk olvasóink figyelmét.)

Müller és Hahn

ÉPÜLET- ÉS DISZMÜ-BÁDOGOS, LÉGSZESZ-, VIZVEZETÉK-BERENDEZŐK.

Iroda és műhely: Budapest, Kis Diófa-utca 3/a.

Lakás: Damjanich-utca 36. sz.

Minden e szakba vágó javitások olcsón és pontosan eszközöltetnek. Házak évi karbantartása jutányos áron elfogadtatik.

Telefon 85—43. **Költségvetések ingyen** Telefon 85—43.

GERENDAY A. ÉS FIA

Akad. szobrász. Első orsz. szabadalmazott

siremlékmű gyárosok.

Főraktár: Budapesten, Rákóczi-ut 90.

Vidékre rajzokat és vázlatokat dijmentesen küldünk.

Telefon szám 63—30. Telefon szám 63—30

Fratricsevits István

:: diszitő-festő ::

Budapest, VII., Hernád-utca 24. sz.

Vállalkozik: **épületek, templomok, kávéházak** és lépcsőházak festésére stylszerü kivitel, izléses munka, szolid árak mellett.

Specialista diszfestészetben.

Izzólámpa raktár. Valódi Auerégők kaphatók.

Telefon: 69—91

Schrettner Ede

elektrotechnikai vállalata Baross-utca 5. (Calvin-tér közelében.)

Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugymint: **házicsengő-, telefon-, villamosvilágitás-, ivlámpák-, motorok- és dinamók** szakszerü és lelkiismeretes szerelését és javitását

Szerelési anyagok raktáron.

Szolid munka. — Házak jókarban tartása.

Schläffer Nándor

ácsiparos

Budapest, VII., Columbus-u. 12.

SZELLE K.

BUDAPEST, VII. ker., Sip-utca 22. sz.

Mindennemü fémcsavarok, öntött, esztergált, préselt áruk és forrasztók.

Légszesz- és villanyvilágitási cikkek raktára nagyban és kicsinyben.

Lefelé égő modern égők és lámpák.

SZABÓ KÁROLY

ASZTALOS ÜZLETE

Bank, iroda, boltberendezés különleges készitője, elvállal minden e szakmába vágó szolidabb kivitelü munkákat.

Budapest, VII., Izabella-utca 5. sz.

BETON-TERAZZÓ-munka.

Cement és fayenc burkolat fektetése.

FALBURKOLAT.

Szakszerü kivitelben és legjobb :: :: ajánlatokkal szolgál :: ::

MARIK ÉS TÁRSA

Budapest, VII., Abonyi-utca 14. sz.

Telefon 102—08. ■ Telefon 102—08.

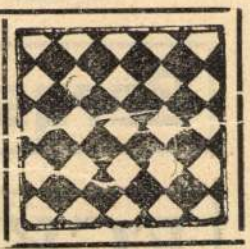

VÁLLALKOZÓK KÖZLÖNYE

ÉS

MAGYAR ÉPITŐK LAPJA

Tizennegyedik évfolyam. 27. szám. Budapest, 1908. julius 1-én

Előfizetési felhivás.

1908. évi julius hó 1-től uj előfizetést nyitottunk lapunkra és tisztelettel kérjük az esedékes előfizetéseknek mielőbbi megujitását, hogy a lap szétküldése zavartalanul eszközölhető legyen.

Bécs város uj épitőszabályzata.

Irta: *Kabdebó Gyula.*

II.

A második főszakasz *harmadik fejezete* a szerkezeti kikötéseket adja. Ez épitő-technikai szempontból és gazdasági tekintetben is legfontosabb része minden szabályzatnak, mert ez adja meg azokat a lehetőségeket, amelyeknek keretén belül a tervezői ügyesség a legszerényebb anyaghasználattal tudja a célt elérni. Azért rendkivüli fontosságu és egy szabályzat jóságának jóformán kritériuma az, hogy ennek a fejezetnek pontjai a lehető legnagyobb szabadságot biztositsák a tervezőnek, az épitőanyagok lehető legnagyobb kihasználását engedjék meg és csupán a legszükségesebb és a modern tudomány haladásával egyező megszoritásokat tegyék. Az a szabályzat, amely az épitőanyagok megengedhető igénybevételének határához minél közelébb csoportositja kikötéseit, a leggazdaságosabb, viszont az, amelyik tullőve a célon, a tapasztalati adatoknál bővebben kivánja méretezni a szerkezeteket, a követelt fölösleges luxusnál fogva drága és haszontalan pazarlásra kényszeriti az épitkezőket. A nagy városok épitő szabályzatai között ebben a tekintetben meglehetős eltérések vannak és bár számosat találunk még ma is, amely mint a budapesti is, sokszorosan többet követel a szükségesnél és igy egyik főoka az épitkezés drágaságának, a modern városok legtöbbje már reformálta szabályzatát és igy a takarékosság tekintetében megközeliti az elérhető legtökéletesebbet. A bécsi épitőszabályzat, amint az egy ilyen kissé tulságosan konzervativ városnál nem is csodálható, nem megy annyira a megengedhető szabadságban, mint a berlini vagy a párisi, de mégis messze tulhaladja a budapestit.

Az első szakaszok az általános kikötéseket tartalmazzák, amelyeket igen röviden ugy fejeznek ki, hogy az épület épitőanyagának megválasztása teljesen az épitkezők tetszésére van bizva, de azok oly módon méretezendők, hogy biztossági tekintetben kifogás alá ne eshessenek. Mindenesetre igen rövid, de jóformán mindent magában foglaló megállapitása ez a szerkezet szabályainak. A téglaméretekben Bécs megtette már azt a lépést, amelyet a nyugati világvárosok közül csak kevés tett meg, t. i. fölhagyott az egységes téglaméret követelésével. Megállapitja ugyan a normális 29, 14, $6^1/_2$ cm.-es téglaméretet, a budapesti szabványnyal megegyezően, de megjegyzi, hogy adott körülményekben ezektől a méretektől eltérésnek van helye. Rendkivül nagyfontosságu ez a liberális rendelkezés a modern épitőanyagok korában már csak azért is, mert a kötött méreteinél fogva nehézkes, de olcsó téglát ismét vissza helyezi régi szerepébe.

A vasbetétes és vasbetét nélküli betonfalak és betontéglák használata, minden költséges voltuk dacára azért nyert olyan nagy elterjedést, mert méreteik teljesen szabadok és a szerkezetileg megengedhető minimumra redukálhatók voltak. Igy aztán, ha az anyag drága is volt, mivel azt teljesen kihasználni lehetett, végeredményben az épitkezés még sem volt költségesebb, mint a téglaépités. A téglaépités a mi szabványtéglánk szerint szigoru kereteket szabott nyers falak emelésére. Csakis féltéglánkint, azaz 15 cm.-enkint volt lehetséges a falakat vékonyitani vagy vastagitani. Igen sokszor előfordult azonban, hogy a szerkezeti falaknál a megengedett minimum, a 45 cm., a helyiségek bővebb méretezését meg nem birta, de viszont a következő méret a 60 cm. szerkezeti szempontból már tulságosan nagy volt és pénzügyi tekintetben költséges. Ilyenkor azután nem volt meg a módja annak, hogy egy közbe eső, de még szerkezetileg megfelelő mérettel lehetett volna gazdaságosan megoldani a kérdést. Az uj bécsi szabályzatban, ahol a téglák méretei nincsenek szigoruan megszabva, nagyon könnyen elérhetjük ezt a nálunk megközelithetlen célt. Olyan esetekben például, amint az emlitett is, csak valamivel kisebb vagy nagyobb téglát kell választani és annak kombinációjával érni el a példában fölhozott 45 és 60 cm.-es vastagság közötti tetszőleges középszámot. Nem kell tehát az olcsó és használatban igen kényelmes téglaszerkezettől a költséges és nálunk kivitelben is nehézkes beton falakra áttérni, hogy a legtetszőlegesebb szobamélységnek vagy emeletmagasságnak megfelelő erősségü szerkezeti falat elkésziteni birjuk. A falvastagságokra kikötött méretek a szabályzatban csak a szabványtéglára vannak megadva, mert minden készithető téglaméretre kiterjeszkedni természetszerüleg nem lehetett. A tervekbe a méreteket vakolt falakra kell fölvenni és azokat ugy kell dimenzionálni, hogy a bennök lévő üregek, szellőző kürtök vagy kémények leszámitásával is megüssék a szerkezetileg szükséges vastagságot. A határoló falak egészségügyi tekintetben és az időjárás viszontagságai ellen való védelmül szabványtéglából $1^1/_2$ tégla vastagra falazandók, a főfalak $6^1/_2$ m. traktus mélységig ugyancsak $1^1/_2$ tégla vastagok legyenek a legfölső emeleten. Már ez a kikötés is 30%-al könnyebb a budapestinél, (a közép főfal nálunk a legfölső emeleten 60 cm) és igy a nyers falak készitését ugyanannyival olcsóbbá teszi. A vasszerkezetü, tehát a modern épületekben kizárólagosan használatos menyezeteknél azonfelül ez a 45 cm.-es vastagság egymásra következő *négy emeletsorban* egyező maradhat, holott a budapesti szabályzat két-két emeletenkint való vastagitást követel. Ilyenformán például egy négyemeletes háznak első emeleti középső főfala a budapesti szabályzatnál legalább 75 cm., holott a bécsinél csak 45 cm. A különbség a kettő között kerek 60% a bécsi szabályzat javára. Ez a két kikötés vörös fonálként huzódik végig az egész épitőszabályzaton. Az összes falméretek a főfalak megadásából következnek és igy a falazási munkák egész területén meg van ez a tetemes különbség a bécsi szabályzat és a mienk között. Fontossága a dolognak csak akkor teljesen világos előttünk, ha tekintetbe vesszük azt, hogy egy normális bérháznak kőmüves munkái, tehát azok, amelyeknek méretei Bécsben 30—60%-ig olcsóbbak, mint Budapesten, az egész épitési költségnek körülbelül a felét teszik. Ha tehát egy szabályzat magában ebben a munkakörben 30—60% megtakaritást tesz lehetővé, ugy ez az egész épitkezésnek 15—30%-kal való olcsóbbodását jelenti. Ami viszont átszámitva a lakbérekre, az egyes lakásoknak ugyancsak 15—30%-ig való bércsökkenését idézi elő. Pedig a bécsi szabályzatnak liberális kikötéseit enyhének tekintenünk nem lehet, mert hiszen azok még mindig az épitőanyagoknak csak igen kis igénybevételét engedik meg és igy sem szerkezetbiztossági, sem közegészségügyi szempontból nem állanak a megengedhető legalsó határon. A bécsi falméretek még mindig elég bővek és mégis nagy megtakaritásra adnak alkalmat. A budapesti méretek fölösleges pazarlást és anyagpocsékolást követelnek, amelyeknek elseje a mi szegénységünk, másodika pedig kitünő épitőanyagaink mellett, valósággal megbocsáthatatlan konzervativságról és szükkeblüségről tanuskodik. Jól tudjuk, hogy minden szabályzatot ki lehet játszani, a budapesti méreteket is néha-néha redukálják az épittetők és hogy ez az egyetlen indok, amelyet a szabályzat szigorusága mellett fölhozni szoktak, mert amint mondják, az esetben is, ha az épitkező az engedélyezett tervektől és igy a kikötött méretektől titokban el is tér, még mindig megmarad annyi vastagsága a falainak, hogy azok bőven viselik az igénybevétel teljes mértékét. Vagyis a budapesti szabélyzat azért szigoru, hogy a megbizhatatlan épitkezők ellen védekezzék. Es ezért sujtja a tisztességes és a kikötéseket betartó épitkezőket 30%-al magasabb épitőköltséggel. Sokkal helyesebb volna ennél az engedélyezett tervek és megszabott méretek szigoru betartását követelni és az erre szükséges módokat megadni és azután leszállani a szerkezeti követelésekkel a megengedhető reális mértékig, de legalább is oda, ahova a bécsi szabályzat leszállt, dacára annak, hogy Bécsben ugyanolyan élénk, ha nem élénkebb a törekvés a hatóság kijátszásával jogtalanul megtakaritani a szerkezetek méreteiben.

A falvastagságok után a menyezetszerkezetek megállapitása következik Ebben a tekintetben is meglehetősen szabadelvü a bécsi szabályzat. Mindenekelőtt jelentős tétele az, amelyikben a famenyezetet a pincén és azokon a helyiségeken kivül, ahol tüzveszélyes anyagok vannak, az egész város területén mind a hat övezetben és mindenféle épületnél megengedi. A famenyezetek, ha jó anyagból és kellő gondossággal készülnek, semmi tekintetben sem állanak a vasmenyezetek mögött, de árban nagy megtakaritásra nyujtanak módot. Teljesen indokolatlan tehát azoknak a használatból való kivonása, amint az Budapesten történik, ahol csupán a legfölső emeleten szokásos a famenyezet és ott is annak legkényesebb faja a csaposgerenda.

Mázoló- és ércfényező- (akár uj, akár renoválási) **munkákra vállalkozik** HAJNAL (Honig) MIKSA Budapest, VII., Dembinszky-u. 34 TELEFON: 101—97.

TEICHNER ÁDÁM
vasszerkezet, mű- és épület-lakatos
BUDAPEST, VII., HÁRSFA-UTCZA 61.

Készit: **épületvasszerkezetet, mükovácsolásokat, kapu, kandalló és bronz-munka különlegességeket.**

A milanói kiállitáson két arany éremmel, **a pécsi orsz. kiállitáson** nagy állami ezüst éremmel kitüntetve

„URANIT“ olajvizelő egy darabból, vizöblités nélkül, szagtalan.

FÉM-CEMENT mint öntési anyag, három szinben.

Vegyészeti gyár AUNER és Társa Medgyes.

Ügynökök kerestetnek.

A bécsi szabályzat a jobb famenyezetekre, a boritott gerendás szerkezetekre számit. Itt az anyag teljes szárazsága és tökéletes csiramentessége nem oly elsőrangu és nélkülözhetetlen szükséglet, mint a csaposgerendáknál Azért is tapasztaljuk, hogy a régi budapesti házaknál a boritott gerendamenyezetek a lebontás alkalmával még teljesen kifogástalanok, holott pár esztendős modern épületeknek csapos menyezetei elkorhadtak és nagy költséggel és körülményességgel járó kiváltást követelnek. Mindkét esetre szinte hétről-hétre találunk példákat a főváros legexponáltabb helyein és mégis elég helytelenül nem hivják föl az épitő közönség figyelmét, szükség esetén hatósági kikötésekkel is, a csapos menyezetek mellőzésére és a boritott szerkezetek alkalmazására.

A padlószerkezetekkel elég röviden végez a bécsi szabályzat és csupán azt kivánja, hogy azok a menyezet szerkezetétől elkülönitve és jó minőségü föltöltés fölé helyeztessenek. Tüzbiztos padlókat csupán a padlásokban és nagy tüzelésü helyiségben követel, konyhákban ellenben csak azt kivánja, hogy a padló burkolata a tüzhely körül 60 cm.-nyire tüzálló legyen. A drága terazó- és cementlapok megtakaritására tehát a bécsi szabályzat még konyhákban is módot nyujt.

A födélszerkezetekre nézve nem sok az uj tétel, ami indokolt is, mert ezen a téren meglehetősen reális már az épitkezés, aminek oka leginkább abban rejlik, hogy a földélszerkezeteket legnagyobbrészt m² szerinti egységárban adják ki az épitészek és ennek folytán az ácsok maguk törekszenek arra, hogy a lehető legnagyobb takarékossággal szerkeszszék a födelet. Régebbi időben, amidőn még a faanyagot köbláb szerint fizették, itt is nagy volt a pazarlás. A mostani takarékos faalkalmazás mellett ugy épittető, mint vállalkozó jobban jön ki és mégis majdnem sohasem fordul elő a födélszerkezet tulságos takarékos készitése miatt hiba. A legkiáltóbb bizonyosság ez arra, hogy az épitő-anyagok kellő kihasználása szakértő kezekben semmiféle veszedelemmel nem jár.

A lépcsők szerkezetére már találunk néhány megkönnyitést. Igy mindjárt nagy megtakaritást enged a fölépcsőnek három emeletes házaknál 1.10 m. karszélessége. Ez a budapesti szabályzatnál 1.30 m.-ben van megállapitva. Azonfelül a bécsi szabályzat igen észszerüen a fölső emeletekben keskenyebb lépcsőszélességet enged meg, mint az alsókban, mert a lépcsők forgalma lefelé természetszerüleg nő, hiszen például a földszinti és első emelet közti lépcsőt a második, harmadik és negyedik emeleti lakó is használja, tehát éppen négyszer annyi ember jár rajta, mint a negyedik emeletin. A bécsi szabályzat tehát a lépcsőszélességet fölfelé keskenyiti, holott a budapesti erre egyáltalában nem vet gondot. Nálunk ezen téren a határozott visszaesésről panaszkodhatunk, mert a 60-as években épült jobb bérházakban ennek a Bécsben szabályozott elvnek alkalmazását gyakran megtaláljuk és a gyakorlati hasznosság mellett még sok művészi hatást nyujtó módon is. Csak egész röviden *Pollák* és *Hild* néhány napjainkban is fönnálló épületére utalunk. A bécsi szabályzat gondoskodik a falépcsők alkalmaztatásáról is. Szintén egyik sokat vitatott és igen nagyfontosságu pontja az épitkezésnek. A mai pompás lépcsőházak drága márványaikkal és kovácsolt vasrácsaikkal nem kis mértékben járulnak hozzá az épület és igy a lakások árának fölcsigázásához. A legdiszesebb és megjelenésben ép oly tetszetős falépcső fele annyiból kikerül. A számtalanszor hangoztatott tüzbiztosság kérdése egyáltalában nem szól a kőlépcső mellett. Majdnem kivétel nélkül tapasztalták az utóbbi évek tüzeseteinél, hogy a tüzbiztosnak mondott drága kőlépcsők voltak az elsők, a melyek fölmondották a szolgálatot. A tüz kitörésének kezdetén a nagy melegben megrepedeztek a lépcsők, saját terhüknél fogva kivált közülök néhány fok és lezuhanva a még épen maradt lépcsőket is magával rántotta. A kőlépcsők az első percekben hasznavehetetlenné váltak, mig a belső helyiségekben nálunk is megengedett falépcsők megpörkölődve, vagy megégve gyakran még a tüz után is használhatók voltak. A falépcső engedélyezése tehát semmi akadályba nem ütközik, gazdasági tekintetben pedig elsőrangu szükséglet. A bécsi szabályzat fölépcsőnek is engedélyezi a tölgyfalépcsőt, sőt a puhafalépcsőt is akkor, ha alul nádazva és vakolva van. Ez ennek a szabályzatnak egyik fontos és a mellett bölcs intézkedése.

A folyosók, rácsok, liftek és teherfölhuzók, ajtók és ablakok tekintetében csak a legszükségesebb kikötésekre szoritkozik a szabályzat, mert ezen a téren szerkezeti szempontból megtakaritásra nem igen volt alkalom. Ezeknek a dolgoknak méretezésénél és kivitelénél rendesen az épittető pompaszeretete lépi tul a szükségletet, a min legföljebb a budapesti tulságosan fölcsigázott igények mérséklésével lehetne segiteni. Tagadhatatlan, hogy általános vagyoni és kereseti viszonyainkhoz képest bérházaink tulon-tul nagy pazarlással vannak berendezve. Márványboritásu kapubejáratok, bronz kandeláberekkel és szobrokkal ékes lépcsőházak, loggiákkal és oszlopsorokkal diszitett udvarok, menyezetes ajtók, vésett táblája spalettákkal, vagy gördülő redőnyökkel ellátott ablakok, rozettákkal megrakott plasztikus menyezetek, porcellán burkolatu fürdőszobák és konyhák, a padlóba sülyesztett márványkádak, majdnem minden szobában fayence mosdók, szinte elkerülhetetlen kellékei nálunk a négyszobás lakásnak is. Ezzel szemben feltünő a hozzánk képest Krözus gazdagságu párisi közönség bölcs önmérséklete. A párisi házakban mindezt a luxust hiába keressük, a lakások ott a legnagyobb egyszerüséggel vannak berendezve, azoknak egyetlen diszét a kandalló képezi, a mely a szobákat lakályossá és kedélyessé teszi a nélkül, hogy nagy költségbe kerülne. Hogy csak egy példát ragadjunk ki a sok közül, a párisi házak legtöbbje egész egyszerü vászon ablakredőnyökkel bir, pedig a párisi utcák forgalma is okoz annyi zajt és azoknak világitása is ad annyi fényt, mint a budapestieké és mégis a jómódu párisi lakó megelégszik a vászonredőnynyel, a mikor a szegény budapesti esszlingeni rolót vagy spalettát követel.

A lakások méretezése tekintetében a bécsi szabályzat nem sok ujat hoz, a mi különben természetes is, mert ugy Bécsben, mint nálunk Budapesten ez a pont volt az, a melyen a háziurak takarékoskodni szerettek. A bérlők ugyanis sokkal inkább megnyugodtak a kis szobákban, mint az egyszerü berendezésben. A bécsi szabályzat közel jár a mienkhez, amidőn 14 négyzetm. lakóhelyiség minimumot szab meg a mi 15 négyzetméterünkkel szemben. A különbség nem nagy és egészségügyi szempontból elég megfelelő a két nagyság.

A szerkezetekről rendelkező szakasznak utolsó fejezete a gépekkel kapcsolatos berendezésekről szól, a melyek bérházakra és igy a leggyakoribb épitkezésekre alig birnak befolyással. Közülök csak az ugyanide sorozott kémények érdemelnek említést, amelyeknél egy igen gyakorlati könnyitést találunk, a midőn megengedi a szabályzat, hogy a nálunk is szokásos méretü ugynevezett orosz kéménybe négy kályhának kürtőit lehet bekapcsolni. A budapesti szabályzat csupán hármat enged meg. Ez a kis különbség tulajdonképen mégis nagy kiadással van az épitkezésben. Igen gyakori eset, normális bérházaknál pedig általános, hogy négy szoba, két udvari és két utcai a középső főfalnak egy pontjában sarkallik össze. Ilyenkor ha az abban a pontban létesitett kéménybe négy kályhát szabad kapcsolni, ennek a négy szobának fütését egyetlenegy kémény közvetitheti, amint Bécsben is van. Nálunk ilyenkor, miután csak három kályhát szabad bekapcsolni, kénytelen az épitkező két kéményt létesiteni. Miután a modern hygiene megköveteli és ez szerencsétlenségek elkerülésére föltétlenül szükséges is, hogy egy-egy kéménybe csak egyetlen emelet kályhái nyiljanak, Budapesten egy ilyen helyzetben, négyemeletes házban egymás mellett tiz kémény halad a falban. (A bécsiben csak öt.) Nagyon gyakori már most az az eset, hogy egyes kályhák átrakásánál vagy nagyobb és alaposabb kéménytisztogatásnál gondatlanságból vagy tévedésből nem abba a kéménybe kapcsolják a kályhát, a melyik annak az emeletnek megfelel, hanem egy szomszédosba, amely természetesen egy másik emeleté. Az is megtörténhetik az ilyen kéménysorozatnál, hogy az egymáshoz közel rakott nyilások között kiesik az elválasztó falnak egy kis darabja. Mindkét

Eredeti Meidinger rendszerü szabályozó-, töltő és szellőző kályhák minden kivitelben.

BUDAPEST és BÉCS

EHRLICH J. és H. Meidinger kályhagyára.

Központi légfütések.

Meidinger caloriféres-ek cserépburkolatban.

Cs. és kir. kiz. szabadalm.

Siemang-Ehrlich-féle kaszárnya kályhák.

BUDAPEST, IX. ker., Lónyay-utca 15. szám.

SZABADALMAZOTT
PARAFAKŐGYÁR
részvénytársaság
EZELŐTT:
KLEINER és BOKMAYER
IGAZGATÓSÁG VIII., FŐHG. SÁNDOR-TÉR 4.
TELEFON 60—33. Gyár: KŐBÁNYA. TELEFON 50—61.
IGAZGATOSÁGI és MÜSZAKI IRODA: TELEFON :67-25.

Szabadalmazott „EMULGIT“ parafakőszigetelő-anyag, Shedtetők, facementtetők, mansardtetők, hideg és vékonyfalak burkolására. Könnyü hangfogó-válaszfalak. Hütők, jégvermek, sörraktárak, borpincék szigetelése. Padlószigetelés nedvesség ellen. Transportabilis épületek tervezése. Hang- és hőszigetelő parafakőszerkezetek, vas- és favázas parafakőrendszerü épitkezések.

Gőz, meleg és hideg vizvezetékek és készülékek szigetelése. Tulhevitett vezetékek szigetelése szabadalmazott „THERMALIT“ anyaggal.

Müszaki iroda a parafakőanyag célszerü alkalmazására vonatkozó tervezések kivitelére.

esetben közlekedés származik két különböző emeletet szolgáló kémények között. Ebből azután sulyos komplikációk merülhetnek föl. A legkisebb baj, hogy a kályhák nem égnek, miután nincs a kéménybe kellő légváltozás. Gyakoribb, hogy az egyik emelet füstje bele kerül a másikba és pedig rendesen az előbb begyujtott kályhából áramlik a füst a szomszédos lakásba A legsulyosabb esetek azután ennek a fokozódásából állanak elő, a midőn néha éjjel, főleg olyankor, hogyha egy kis szél vagy eső keletkezik, olyan nagy mennyiségben nyomul át az égéstermék a szomszédos lakásba, hogy az ott lakókat komoly megbetegedés, sőt gyakran végzetes rosszullét éri. Mivel az égéstermékek veszedelmessége nemcsak a füsttartalommal áll összefüggésben, hanem a teljesen szagnélküli szénéleg mennyiségével, az ilyen mérgezések és fulladások igen sokszor egészen észrevétlenül érik a lakókat. Mindezek a körülmények elmaradnak, a midőn a kémények száma, mint a bécsi szabályzatnál is, a mostaniaknak felére redukálódik. Ilyenkor az egyeskürtők, egymástól nagyobb távolságra kerülhetnek a közbeeső falak bőven méretezhetők és igy áttörésről vagy pedig téves bekapcsolásról nem igen lehet szó. Mint ez a példa mutatja, a tulságosan szigoru szabályzat nem egyszersmind jó is. Kár, hogy a bécsi szabályzat nem ment tovább is egy lépéssel s nem tette kötelezővé a kéményeknek a pincéig való levezetését amit tekintettel arra, hogy azoknak számát ugy is csökkentette, minden szerkezeti veszedelem nélkül lehetett volna. Ez az intézkedés elkerülhetővé tenné azt a gyakori kellemetlenséget, ami négyemeletes bérházaknál jóformán minden kéménytisztitásnál egy-két szobában előfordul, hogy t. i. a véletlenül nyitva hagyott tisztitó ajtón a lakásba tódul a lekefélt vagy levert korom. Ha a kémények mind a pincébe mennek le is igy a kéménytisztitó ajtók ott vannak csoportositva, a korombeáramlás az esetleg nyitvahagyott ajtóknál semmi kellemetlenséggel vagy kárral nem jár.

A bécsi épitőszabályzat második szakaszának utolsó fejezete az épités kivitelével és az épület használatbavételével foglalkozik. Megállapitja a téli időben való falazás módját, a melyet három fok hidegen alul eltilt; a vakolatnak a tető alá kerüléstől számitott megkezdését négy hétre teszi, (nálunk hat hét) szabályozza az épitésvezető alkalmazását és annak előképzettségét; megállapitja a kivitelnél közremüködők felelősségét; gondoskodik a szomszédok érdekeiről, az épités segédmunkáinak biztonságáról, állványokról, lépcsőkről és járdákról, az épitő anyagok raktározásáról és végül a lakhatási engedélyről is. Ebben az utolsó tételben igen ügyesen eléri azt a célt, amit minden épitőszabályzat keres, hogy az épitkezést a tavaszi, nyári és őszi időre összpontositsa és hogy lehetőség szerint kizárja a közegészségügyi szempontból nem előnyös téli épitkezést. Ez a pont kiköti ugyanis, hogy az olyan házakat, a melyek október elseje előtt bevakolva nincsenek, a következő év májusa előtt használatba venni nem szabad. Ilyen módon némely esetben egy félévet is veszithet a lakbér jövedelméből az épittető, aminek elkerülésére természetesen az egyetlen mód az, hogy tavaszszal minél korábban kezdesse el a munkákat és még a nyár folyamán tető alá hozza a házat, hogy igy tavaszi, nyári és őszi munka után még télen kiadhassa a lakásokat. Ez a budapesti épitőszabályzatnál is, bár kissé körülményesebb módon megközelithető, sajnos nem oly határozottan, hogy a téli épitkezést kizárná, mert amint lépten-nyomon tapasztaljuk, nálunk még ma is divik ez a helytelen gyakorlat.

A harmadik szakaszában a bécsi szabályzat a végrehajtással foglalkozik. Részletesen fölsorolja és leirja mindazon hatóságokat és hatósági közegeket, amelyek az épitőszabályzatnak alkalmazását végzik, a különböző hivatalokat, tanácsokat és bizottságokat, fölsorolja a büntető megállapodásokat, a fölebbezéseket és a szabályzat alá nem tartozó épitkezéseket is: az uralkodó család és az államvasutak épitkezéseit. Egyetlen ujitása ennek a résznek az a szaktanács, amelyet mint legfelsőbb fórumot állit föl az elvi jelentőségü kétes esetek eldöntésére. Ebben a tanácsban valóban nagy körültekintéssel mindazon faktorok helyet nyertek, akiknek a városépitésben jogos szavuk lehet, akár tartoznak hivatalok keretébe, akár erre más munkásságukkal szereztek igényt. A bizottság hivatali tagjait fölöslegesnek tartjuk fölsorolni, csupán azt emlitjük meg, hogy rajtuk kivül helyet foglalnak benne az épitőmestereknek, az épitőművészeknek, a háztulajdonosoknak és az orvosoknak képviselői, körülbelül mindazok, akik épitési kérdésekben szakvélemény adására illetékesek és akik ezt a véleményüket minden melléktekintetektől, mérten hivatali lekötöttség nélkül függetlenül gyakorolhatják is. Ebben a pontban ismét visszatér a bécsi épitőszabályzatnak az a főelve, amely mind a 115. §-át irányitja, hogy az épités szabályozása nem a holt betü, hanem az eleven élet tapasztalatai szerint történik helyesen.

(Vége.)

Szakbavágó szabadalmi feljegyzések.

Bejelentés találmányok szabadalmazására.

Az alább nevezettek a kitett cimek s kelt alatt szabadalmat jelentettek be. A bejelentés tárgya egyelőre a jogtalan használat ellen védelemben részesül (34. §.). E bejelentés ellen a közzététel napjától számitandó két havi határidőn belül felszólalások adhatók be. (35. §)

4110. alapsz. Bohn Mihály téglagyáros Nagykikindán. — Fogazással ellátott hornyolt tetőcserép. (Képv. : Janssen.)

—

1423. alapsz, Dürr Fritz mérnök M/m. Frankfurtban. — Berendezés a tüzelőanyag befecskendezésére égési erőgépek számára.

—

3182. alapsz. Heidecke Richard üzemvezető és Lellau Ottó gépmester Neuhofban. — Szívócsőmélyitő szivattyuk számára. (Képv. : Weisz Sándor.)

—

3185. alapsz. Hummel Károly Frigyes gyáros Gottlieben. — Furnirsajtó. (Képv. : Kalmár.)

—

962. alapsz. Junász Lajos gépgyáros Kolozsváron. — Szijkorong.

—

3315. alapsz. Kuske Wilhelm lakatos Berlinben. — Berendezés vasuti szerencsétlenségek megakadályozására. (Képv. dr. Hebelt.)

—

2399. alapsz. Peters Alfréd épitész R/m. Kölnben. — Tisztitó készülék kazáncsövek számára. (Képv. : Meller.)

—

2466. alapsz. Pinkow Ernő gyáros Schönebeckben. — Csészékből álló csaptest. (Képv. : Weisz Sándor.)

—

2481. alapsz. Pollák Miksa kereskedő Vinkovciban. — Összehajtható ruhatisztitó állvány. (Képv. : Neufeld és Fenyő.)

—

4244. alapsz. Stapf Tamás cs. kir. bányatanácsos és vezérigazgató Ternitzben. — Csapóülés. (Képv. Schön.)

—

1775. alapsz. Schneider Róbert épitőmester, budapesti lakos jogutódja Berényi Ignác épitőmester Budapesten. — Vasbetonoszlop.

—

4185. alapsz. Staehle Emil mérnök Saginawban. — Készülék léggáz előállitására. (Képv. : Kelemen.)

—

232. alapsz. Gebr. Ullmann cég Wattenscheidben. — Eszköz erezéseknek mázolásokon való előállitására. (Képv. Schön.)

—

895. alapsz. Voda Abel gépész Járdánházán. — Csavarbiztositás. (Képv. : Halász.)

—

1386. alapsz. Thornyccroft John Edwárd mérnök és hajóépitő Chiswickben. — Gőzkazántüzelés folyékony tüzelő anyagok számára. (Képv. : Schön.)

—

1390. alapsz. Teltscher Leopold főhadnagy Brünnben. — Összehajtható biztonsági tartószerkezet ablaktisztitók számára. (Képv. : Neufeld.)

Megadott szabadalmak.

Az alábbi cimü találmányra a megjelölt naptól számitva a megnevezettnek szabadalom adatott, mely a szabadalmi lajstromban a megnevezett számot kapta. A szabadalmi leirásokra a Szabadalmi kir. állampénztárnál teendők meg a megrendelések.

42451. lajstromsz. Floegel Hugó Max kereskedő Lichtenbergben. — Deszkapadló és eljárás annak előállitására.

KRASSNER A. ANDOR utóda
DIPOLD JÁNOS
épület és műlakatos
Budapest, VII., Rózsa-utca 8. sz.
TELEFON 97—18. TELEFON 97—18.
Készitek bárminemü kovácsolt munkát, u. m. vas és bronz-csillárokat, rácsokat, kandallókat, bárminemü világitótesteket saját terv vagy rajz után, különlegességeket u. m. dombormü, vert vagy kovácsolt vas és fémbutor vereteket.

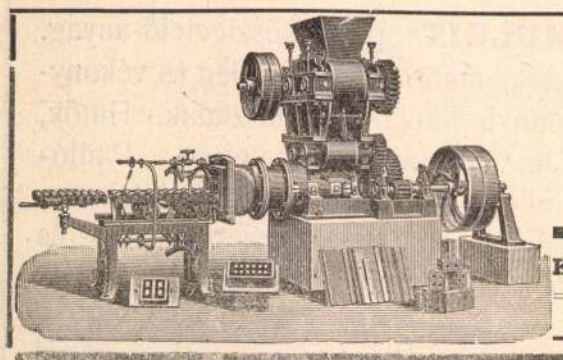

BENDEL GUSZTÁV

BUDAPEST, V., VÁCI-KÖRUT 80. SZ.

Ajánlja mint egyedelárusitó **Magyarország és melléktartományai** részére a hires **konstanci vasöntöde- és gépgyár r.-t. (Rieter & Koller)** legujabb

TÉGLAGYÁRTÓ-GÉPEIT.

Különös figyelmet érdemel: Az összes téglagyártó gépek és készülékek a legujabb kivitelben vannak épitve és pedig 30 évi tapasztalatok alapján.

Kitüntnek bizonyult modernebb készülékek cserepek gyártásához!
Kivánatra költségvetések és külön katalogusok!

42443. lajstromsz. Vogt Adolf magánmérnök Surreyben. — Égési erőgép.

—

42445. lajstromsz. De Ferranti Sebastian Ziani mérnök Grindlefordban. — Berendezés turbinatelepek tápvizének előmelegitésére.

—

42452. lajstromsz. Finzi Eugenio birtokos és Locatelli Mario gyógyszerész Ferrarában. — Kenderszárakból előállitott linoleum.

—

42457. lajstromsz. Lundberg Georg Carl gyáros Wernamoban. — Védőszerkezet marókhoz és más forgó szerszámokhoz.

—

42458. lajstromsz. Molnár József lakatossegéd Ujpesten. — Ujitás zárakon.

—

42464. lajstromsz. Szatmári Sándor asztalos és Steinberger Áron gépész Szolnokon. — Berendezés megosztott asztallappal biró iskolapadoknál az asztallap mozgatható részének vezetésére.

—

42466. lajstromsz Dippe Karl cserépfedőmester Wernigerodeban. — Födélléckapcsoló készülék.

—

42467 lajstromsz. Fischmann Ignác fakeresked ő Vácon. — Tetőcserép formaszekrény.

—

42471. lajstromsz. Dr. Georgiade Jonel G ügyvéd Bukarestben. — Légnyomásos fék.

—

42472. lajstromsz. Gasmotorenfabrik Deutz cég Köln-Deutzban. — Biztonsági inditóforgattyú.

—

42473. lajstromsz. Greaser Dániel biztositási ügynök Munhallban. — Biztositó készülék fölvonókhoz.

—

42474. lajstromsz. Grell Franz gyógyszerárus Schleswigben. — Ujszerü tengelyágyazás mótorkocsik számára.

—

42476. lajstromsz. Hirtschutz Franz gyáros Lichtenbergben. — Berendezés vasuti fölszállóhelyeken az utasoknak befutó vonatok elleni védelmére.

—

42477. lajstromsz. Egyesült izzólámpa és villamossági részvénytársaság cég Ujpesten. — Áramvezető összeköttetés wolfram-izzószálak és az áramvezető huzalok között.

—

42478. lajstromsz. Dr. Jochum Pál kémikus Karlsruheban. — Ujitás keramikus célokra szolgáló kemencéken.

—

42479. lajstromsz. Dr. Jordan Franz mérnök Göthenben. — Légnyomásu fék emelőszerkezetekhez.

—

42480. lajstromsz. Lugosi Ignác bádogosmester Budapesten. — Ujitások vasuti jelző lámpákon.

—

Szabadalmak gyakorlatba vételére vonatkozó ajánlatok.

J. Kemna gépgyár és vasöntöde cég Breslauban

„Kézikerék szélszárnyakkal szecskavagókhoz“

cimü, 51877. számu, 1904. junius 11-iki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. szám.

Serpollet Leó mérnök Párisban

„Javitás kettős müködésü szelepes vezérmüves gőzmotorokon“

cimü, 35380 számu 1905. augusztus 26-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatba vétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI. Eötvös-utca 9. sz.

Murphy Tamás gyáros Detroitban

„Automatikus tüzelési berendezés“

cimü, 27450. számu, 1902. julius 22-diki keletü magyar szabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-utca 9. szám.

The Toledo Glass Company cég, Toledóban

„Üvegfuvógép“

cimü, 30517. sz. 1903. augusztus 8 iki keletü magyar pótszabadalmának belföldi gyakorlatbavétele tárgyában hazai gyárosokkal összeköttetést keres.

Bővebb felvilágositást nyujt **edvi Illés és Janssen** szabadalmi ügyvivői iroda, Budapest, VI., Eötvös-u. 9. szám.

Pályázatok tervkészitésre.

Kápolna tervezés Szentesen. A szentesi r. k. egyháztanács pályázatot hirdetett temetői kápolna épitési terveinek elkészitésére. A junius 20-ára kitüzött határidőig a következő épitészek küldték be pályaműveiket: Bohn Alajos (Bécs), Kolny József (Póla), Hauer Ottó (Budapest), Schleisz Géza (Kassa), Dobozy Mihály (Budapest), Wihart Ferenc (Budapest), Vági József (Budapest), Köszler István és Csernа S. (Budapest), Igó Tihamér (Budapest), Nagy Jenő (Budapest), Dobrovszky István (Szentes), Kruzslitz Károly (H.-M. Vásárhely), Duda Miklós (Rákosszentmihály), Till Ede (Arad), Sinka H. (Esztergom), Weber Sándor (Dombovár), Steiner Jenő (Arad), Dobrovszky Antal (Szentes). A jury döntését 8—10 nap mulva hozza meg.

Cimlap tervezés. A „Magyar Épitőművészet“ cimlaprajzára a lap kiadóhivatala tervpályázatot hirdet. A rajzok másfélszeres nagyságban készitendők. A cimlap egy szinnel fog nyomatni. A cimlap mérete $^{22}/_{30}$ cm. A rajzzal együtt tervezendő szöveg: „Magyar Épitőművészet, szerkeszti: Führer Miklós, megjelenik havonta, előfizetési ár egy évre 24 kor., egyes füzet ára 3 kor.“ Ezenkivül hely hagyandó a változó szöveg betüinek elhelyezésére, körülbelül 15 cm². A pályaművek jeligés levél kiséretében augusztus 1-én déli 12 óráig a „Magyar Épitőművészet“ kiadóhivatalában, Budapest, VI., Király-utca 34. III. 14. nyujtandók be. A pályaművek augusztus 20-áig elbiráltatnak. A legjobbnak itélt pályamü 150 koronával dijaztatik. A biráló bizottság ajánlatára joga van a kiadóhivatalnak bármely nem dijazott müvet 50 koronáért megvásárolni. A biráló bizottság tagjai: Kertész K. Róbert épitőművész, műszaki tanácsos, Hickisch Rezső és Sebestyén Artur épitőművészek.

Lejáró tervpályázatok.

Aug. 31. Budapest székesfőv. tanácsa 4800 koronás műépitészeti alapitványi ösztön ija (16.)
Szept. 18. Kálvin szobor-bizottság Genfben: Nemzetközi pályázat Kálvin szobrára Dijak összege 30.000 frank. (16.)
Okt. 26. Magyar Mérnök- és Épitész Egylet: 1908. évi Ybl pályázat Dij: Ybl érem (1.)
Nov. 28. Magyar Mérnök- és Épitész Egylet: az egyesület 1908. évi épitészeti kispályázata. Dij: egyesületi ezüstérem és 100 kor. (16.)
1909. Jan 6. Magyar Mérnök- és Épitész-Egylet az egyesület 1908/9-ik évi épitészeti pályázata: Dijak: egyesületi aranyérem és a vallás- és közokt. minist. 1200 k-ás utazási ösztöndija, II. egyesületi ezüst érem. (22.)
„ Máj. 15. Debrecen város tanácsa: Kossuth Lajos szobra Kiviteli költség 150.000 kor. Dijak: I. a kivitellel megbizás. II. 6000 kor, III. 3000 kor. Megvételi dij 1000 kor. (20.)

* A zárjelben foglalt számok azon lapszámainkat jelzik, melyekben az illető tervpályázatok közzététettek.

Pályázatok állásokra.

Müszaki napidijas állás. Brassó város mérnöki hivatala részére engedélyezett müszaki napidijas állásnak betöltésére pályázat hirdettetik. Pályázók igazolni tartoznak, hogy a német, magyar és román nyelvet birják, a müszaki rajzban jártasak, és hogy meglévő épületeknek, hidaknak, csatornáknak és telkeknek müszakilag pontos felvételére lépték szerint rajzban való előállitására képesek, továbbá müszaki számitásban való jártasságukat, eddigi alkalmaztatásukat, életkorukat, szellemi és testi alkalmatosságukat és fedhetetlen előéletüket. Dijazás havonként 166 kor. 66 fill. és kölcsönösen egy havi felmondás köttetik ki. Az okmányokkal felszerelt pályázati kérvények Brassó város tanácsánál julius 11-ig nyujtandók be.

Másodmérnöki állás. Hódmezővásárhely város törvényhatóságánál előléptetés folytán megüresedett II-od mérnöki állásra pályázat hirdettetik. A betöltendő II-od mérnöki állás 2200 kor.

Prister György egészségügyi berendezések telepe.
Mühely és iroda: BUDAPEST, VI., IZABELLA-UTCA 71. Telefon 22—12.
Vizvezetéki, fütési és világitási telepek, csatornázások, fürdők és closetek, vizállomások, szivattyumüvek, kézi és erőmüvi hajtásra. Vizvezetékek kastélyok és községek részére. Tüzoltási berendezések gyáraknak. Melegviztelepek. Technikai berendezések, fürdők, kórházak, szanatóriumok, iskolák és gyógyfürdők részére.

FISCHER FERENC
EPÜLET-, MŰ- ÉS TÜZHELY-LAKATOS
Készitek bárminemü kovácsolt munkát, u. m. vas és bronz-csillárokat, rácsokat, kandallókat, bárminemü világitótesteket saját terv vagy rajz után, különlegességeket u. m. dombormü, vert vagy kovácsolt vasból.
BUDAPEST
V., KER., VADÁSZ-UTCA 26. SZ.

KABDEBÓ Gyula építész

a fővárosi szolgálatában folytatott tevékenységéről részletesen

Erdei 1991 14, 16, 52-61, 67,

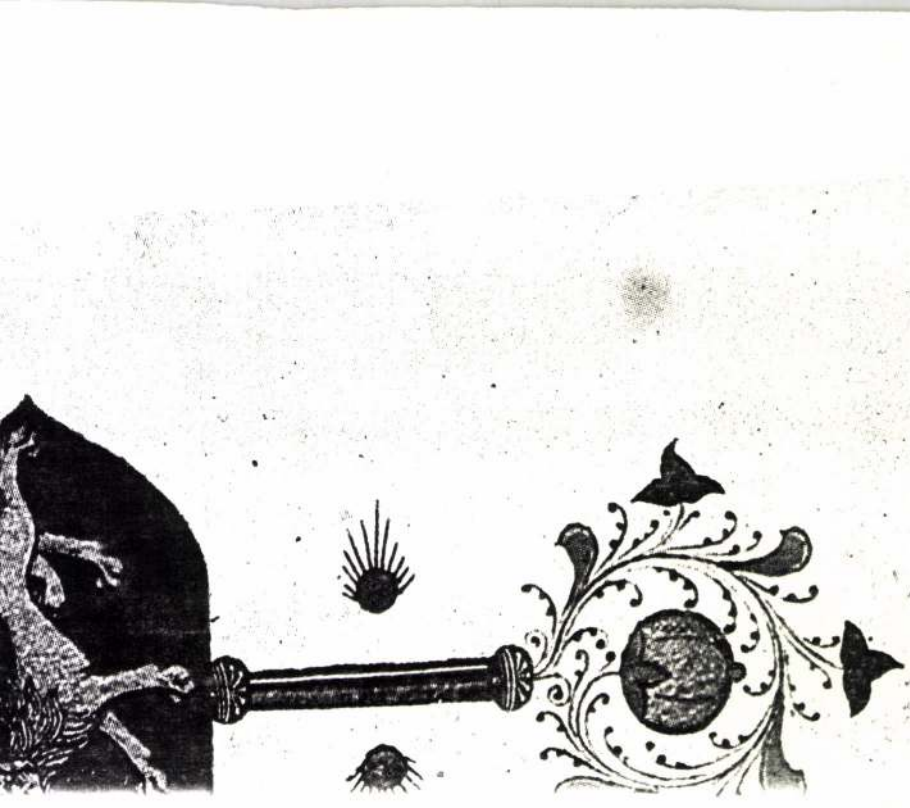

MDK

Kabdebo Gyula

cikkben foglalkozik a lőcsei Szt.Jakab,tpl. a városház, a bártfai városház és a szepesi székesegyház históriájával

Vállalkozók Közl. 1909. máj. 26. 2 l.

Kabdebó Lorant: Kinyitom az időt.
Pesterzsébeti Múzeumi Füzetek 5. téka.

Költői antológia 1987-akinnel adja közre verseit, prózai részleteit tizenegy (11) költő és hat művész rajzai szerepelnek a kötetben. Vannak közöttük neves, híres, hirhedett költők és olyanok, akiket csak a szűkebb baráti kör ismer.

Budapest folyóirat, 1988., 6., 46-old.

...debó Gyula, építész (1874–1936).

Varga Vera: Magyar műemlékvédelem, avagy teremtsünk a századelő romjám „új értéktelenséget" (Néhány gondolat az egykori és a mai Gresham palotáról).

A Gresham palota többirányú funkcióját igen hitelesen Kabdebó Gyula jellemezte a Magyar Építőművészet V. évfolyamában (1907) írt tanulmányában.

Művészet, 1989., 11–12., 83-old.

dr. Kabdebo Oszkár

"Nagyszebeni sikátor" c. és
"Nagyszeben a zárda mögött" c. művészi felvételeket készitette az ÉLET számára.
Repr.-ók.

Élet, Bp. 1916. szept. 24. VIII. évf.
39. sz. 296, 297. lap.

Megszűnik-e a kereszténydemokrata frakció?

● **PLT-tudósítás**

A Kereszténydemokrata Néppárt tegnapi sajtótájékoztatóján két napirendi pontot jelöltek meg, amelyből minden kétséget kizáróan a másodikat találta izgalmasabbnak a média, lévén a sok vihar és bizonytalanság a párt és a frakció házatáján. Mizsei Zsuzsanna alelnök volt jelen, valamint a frakcióból kizárt két képviselő, Füzessy Tibor és Hasznos Miklós; a napok óta a közvélemény nyilvánossága elől eltűnt Giczy György pártelnök azonban továbbra sem mutatkozik.

A tájékoztató első részében dr. Mándoki Andor a magyarországi privatizációs stratégiát bírálta, amelyet fölöslegesen gyorsnak ítélt, szakszerűségét pedig kétségbe vonhatónak minősített. A privatizálás nem lóverseny, mondotta, s mivel nem állt rendelkezésre elegendő hazai tőke, várni kellett volna vele, s nem beengedni a külföldi tőkét korlátozás nélkül a magyar privatizációba, ahogyan történt. A KDNP korábban is tiltakozott az eljárás ellen, de hangjuk pusztába kiáltott szó maradt, jelentette ki Mándoki. A párt tisztességes vagyonfelmérést kívánt volna és kíván ma is, majd olyan stratégiát, amely széles nemzeti tulajdonlást tesz lehetővé. A privatizációban emlegetett korrupciókról, illetve azok egy részéről a KDNP bizonyítékokkal bír, kivizsgálni azonban senki nem hajlandó azokat.

Füzessy Tibor a „szakadár oldal" nevében nyilatkozott a párt ügyeiről, bírálta Isépy Tamás frakcióvezetőt, s Surján László volt elnököt. A tervek szerint Giczy György elnök hétfőre rendkívüli ügyvezető elnökségi ülést hív össze, amelyen fölszólítják Isépy frakcióvezetőt, hogy keddre rendelje el a frakció összehívását.

A frakció felbomlása immáron elkerülhetetlen, jelentette ki Füzessy, s reméli, hogy ezt az Isépy—Surján-tábor is belátja. Isépyt többször is a frakción belüli „egyfős makacs kisebbségnek" nevezte, bár arra ő sem tudja a választ, hogy mi történik, ha a frakcióvezető nem hajlandó frakcióülést összehívni.

Egyelőre tizenketten vannak, akik Füzessyt, Hasznost és Gáspárt kizárták, Giczy elhagyta a frakciót, többen valószínűleg később lépnek ki, s akkor magától oszlik fel a képviselőcsoport, miután tizenöt fő alá csökken a létszáma.

Gál Zoltán, a parlament elnöke rendelkezik arról, ki, illetve mely csoport jogosult a frakció nevének viselésére, de most csak az a biztos, hogy semmi sem biztos.

Rapcsák András ellen fegyelmi eljárást fognak kezdeményezni, mondta Füzessy, mert szidalmazta Pálos Miklóst, Surján Lászlót pedig oly kismadárnak aposztrofálta, amely a saját fészkébe piszkított.

Az EUCD-ből való „önkizárásról" annyit mondott, hogy az európai szervezet alapszabályában nem szerepel ez az intézmény.

-zsohár-

elhatározzák, hogy csengőt rádalmi tettet, mindegyik ke- szóló 1992. évi XXII. tör- vény (Folytatás a 3. oldalon)

Kabáczy Szilárd - festő

Tegnap kezdődtek a martonvásári napok. Immár a hetedik rendezvénysorozat nyitó eseménye Kabáczy Szilárd tárlatának megnyitója volt, amelyen Neményi László költő beszélt a jeles fotóriporter munkásságáról és a tárlaton látható 30 képéről. Ezután Erkel Eszter, a Svájcban élő zongoraművész templomi hangversenye kínált élményt a martonvásáriaknak és vendégeiknek

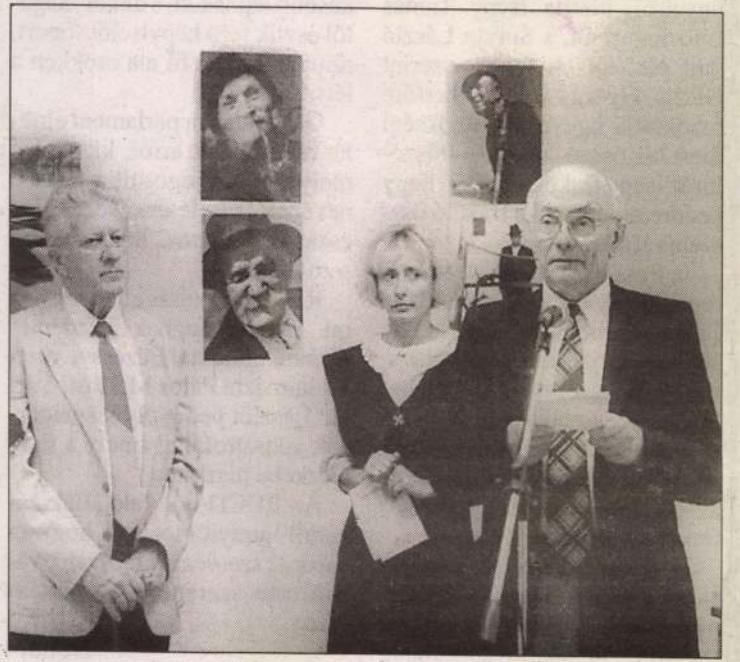

Fejér Megyei Hírlap
1997. július 19.

Kabinger (nicht Gabinger) Jakob

hangszerkésztő Budapesten.

Auf einem Zettel aus dem Jahre 1857 ist deutlich: „Jakob Kabinger in Pesth 1857" zu lesen.

Lütgendorff

Nachtrag. 9. l.

~~Gabinger~~

Megedükészítő aronos

Kabinger Jakabbal

lásd 64

Gabinger

l.

Ezredeverkidlj.

I B. 18. l.

Eitzer emb.

Vétenze XVII. század.

~~Sz. A. 1978.~~

Graf

1976 ~~[illegible]~~ **S. G. Rotta.**

(Sz. Veneziában 1853. augusztus 15-én.)

A régész.

A dolgozó-szoba közepén, szegekkel kivert támlásszéken ~~balra fordulva~~ ül ~~az öreg régiségkereskedő~~ és a térdén fekvő nyitott könyvet ~~olvassa~~. ~~Bal lábát a zsámolyra tette.~~ ~~Fején~~ kötött Házisapka ~~van~~; haja, bajusza és szakálla ősz; szürke köntösének bélése és hajtókája violaszinű. Előtte az asztalon és a földön, mögötte pedig a kecskelábakra fektetett deszkán és a kosárban, különféle könyvek, iratok és ~~más~~ tárgyak hevernek garmadában és összevisszaságban. Az iróasztalhoz látképek támasztva ~~a melyek~~ közül egy, a törött sarkú ablak sárga függönyénél, a falon lóg. Jelzése alól jobbra: »*Silvio G. Rotta 88.*«

Aquarell, ~~papiroson,~~ méretei 35·7 : 46 cm.

kissé balra fordult ven régiségkereskedő, ki bal lábát zsámolyra tette,

olvassa

425

Gabinger Jakab

Hegedükészítő Budapest.

Einer der besten ungarischen Geigenmacher und einer der besten Bogenmacher. Ende der fünfziger Jahre soll er nach Russland ausgewandert und dort verschollen sein.

Kützendorff

Zol. l.

KABL (?) [Keibl, Kribl], Hans fatö

Porsoy, 1499

Ars 1996/1-3. 226.

Az első ajtóból nyíló lakószobák mögött a nyugati
felében az emeleti nagy terem mennyezetén Flaviu
kezdve III. Frigyesig 78 római császár derékig ábr
arczképe. Az északi szárny emeleti folyosóján kőb
évszám 1548. az átalakításra vonatkozik. A kaput
harang. /Hozzáférhetetlen majusculás felirata: cct
plena dns. tc. -

R. k. pléb. templom

Egyhajós kőépület, szentélyében háromoldalú aps
szélesebb és egy keskenyebb bordás keresztboltos
nyugati toronnyal. A szentély boltozat bordái meg
alakú, lóherívekkel tagolt gyámköveken nyugoszn
Szentélyben csúcsíves ablakok, mértani művek né
XVII. században átépítették, három felől árkádok

JAKOB KABINGER, hangszerkészitő

"MEISTERBUCH/1836"/1867-ig/, 179 lap, 63-on német szöveg 3 irástipus. a/. Kalligrafált "gestorben ist..." sir, kereszt szomorúfüz. 1836-1845. b/. Lent halálozási dátum tintával 1845-1870. c/. Lent adat, halálozás "vékony" tintával, 1846-1870. -1856 után ceruza bejegyzések. 6. jegyz "28. lap. JAKOB/Kabinger/Streich-/Instrumentenmacher./ den 6ten Oktober 1838./Alatta ceruzával:/Ausgewandert nach Rusland 1857.". 197. old

GÁBRY GYÖRGY: A pesti hangszerkészitő céh Mesterkön - ve 193. old

FOLIA ARCHAEOLOGICA. A Magy. Nemz. Múz. Évkönyve. XXI. 1970. Bpest

---

Katina Viola, [illegible]

Új Mír. 2003. 9. p. 17.

cell, since in spite of our efforts the so

particular purpose (see October report)

Deviation from the schedule: none

Extraordinary resource requirement

Participants:

researchers: Katalin Migléczi, Gyula Sc

assistant: Ilona Deák

Task No.24: Pilot carcinogenicity
administration route), Toxicokinetic par

Project ID: **20557-PK4**

Project number 0310: 90-day oral adm

GLP

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 183-307
Kabári Kilárd
1968 JAN 14
FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1021

adás röviden vázolta a világűrkutatásban eddig elért eredményeket, de zömmel a jövővel foglalkozott. A perspektívával, a Holdra-szállással, stb. És alig voltunk tizen a teremben. Pedig az előadó is hozzáértő, szakmabeli volt a megyétől. Azt hittem, lesül az arcomról a bőr.

A beszélgetés során persze kiderült, hogy a mi emberünk a községben jóformán egy vezetővel sem beszélte meg az előadás időpontját. Így alakulhatott, hogy ugyanabban az időben a termelőszövetkezetben a traktorosok továbbképzése folyt, az asszonyok szabás-varrás tanfolyamon voltak, a párttagok pedig éppen akkor vették át új tagsági könyvüket a pártházban.

Már régen beigazolódott, hogy egy társadalmi, vagy állami szerv vezetője csakis a községben lévő valamennyi vezetővel közösen, azokkal együtt tudja rendesen, hiba nélkül ellátni feladatát, szervezni előadásokat, foglalkozásokat, egyéb közös megmozdulásokat! Ezt igazolja a fenti példa is, de számos esetet írhatnánk le e helyen annak bizonyítására, hogy a vezetők sokra képesek, ha egységesen cselekszenek.

Néhányat ezek közül.

A Mezőkomáromban élő két népművész nemrégiben azt a gondolatot öntötte szavakba, hogy jó lenne a községben egy állandó jellegű népművészeti múzeumot létesíteni. Ez persze eljutott a községi vezetőkhöz is. Azonnal cselekedtek. Levelet intéztek az ország legismertebb népművészeihez, amelyben leírták elképzelésüket. Arra kérték őket: küldjék el egy-egy munkájukat a községnek. Nos, már eddig is számos értékes tárgy került a mezőkomáromiak birtokába, sőt több „panaszos" levelet is kaptak más népművészektől,

Régi gondjuk az alap
a művelődési otthon
Lassan odajutnak, arr
lesz alkalmas helyiség
filmet vetíthetnek. A
tanács elnöke, a term
vetkezet elnöke, a
párttitkár és a többi tá
mi szervek vezetői má
óta tevékenykedtek ez i
dekében. Most a Gabonaértékesítő és Felvásárló Vállalat — anyagi megtérítés nélkül — a község rendelkezésére bocsátotta az ott lévő malomépületet, amely alkalmas arra, hogy azt egy művelődési centrummá alakítsak ki. Tudomásunk szerint már a tervezésnél tartanak, s megkezdődhet az építés is.

A Pélpusztai Állami Gazdaság igazgatója — a vezetőkkel együtt — már régebb óta fog-

Soroljuk még? Gondoljuk érvként elegendő ennyi is. A rossz és a jó példából is lehet sokat tanulni. S aki akarja levonhatja a tanulságot. Mert régi igazság érvényesül ebben is: egyedül nehéz, együtt könnyebb.

S aki egyedül próbálja még mindig előre vinni a közös szekeret, az menthetetlenül úgy jár, mint az a vezető, akiről az elején szóltam. **o. t.**

Mítosz helyett történelem

Darvas József Zrínyi-drámájáról

Pehelysúlyú fogalmakat kedvelő irodalmárok divatos jelzője manapság: „gondolatébresztő". Mintha született volna bármikor is figyelmet érdemlő dráma, vagy regény, amely nem kívánt és tudott hatni a befogadók értelmére. Milyen meggondolás tehette hát gyakorivá ezt az elismerésnek szánt homályos jelzőt? Terjedésének egyik oka: az a fajta szellemi restség, amely kitér az állásfoglalás elől, nem szeret sem igent, sem nemet mondani.

Arról, hogy voltaképpen mit és főleg, minek az érdekében kérdez az illető mű, miben és minek a vonzási körében kételkedik az író, vagy a kritikus, elég gyakran szó sem esik. Mindez Darvas József Zrínyi drámájának előadása után kívánkozik ide, azután, hogy tucatnyian mondták ki a „varázs-szót": gondolatébresztő. Bizonyára nem szándéka szerint értik az írót. Darvas ugyanis nem csupán gondolatokat, hanem inkább felismeréseket kívánt ébreszteni. Ez pedig több is, más is. Állásfoglalás, eszmei szilárdság, érzelmi elkötelezettség hitelesíti. Ebből következik, hogy a Thália Színházban bemutatott történelmi dráma nem összekacsint a jelennel, hanem határozottan és tudatosan szembenéz a mai magyar közgondolkodás egyik problémájával, múlt-szemléletünk gubancos szövevényével. Darvas Zrínyije kétfrontos vitadráma.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 183-307

Kabóczy Szilárd

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1968 JAN 14

1021

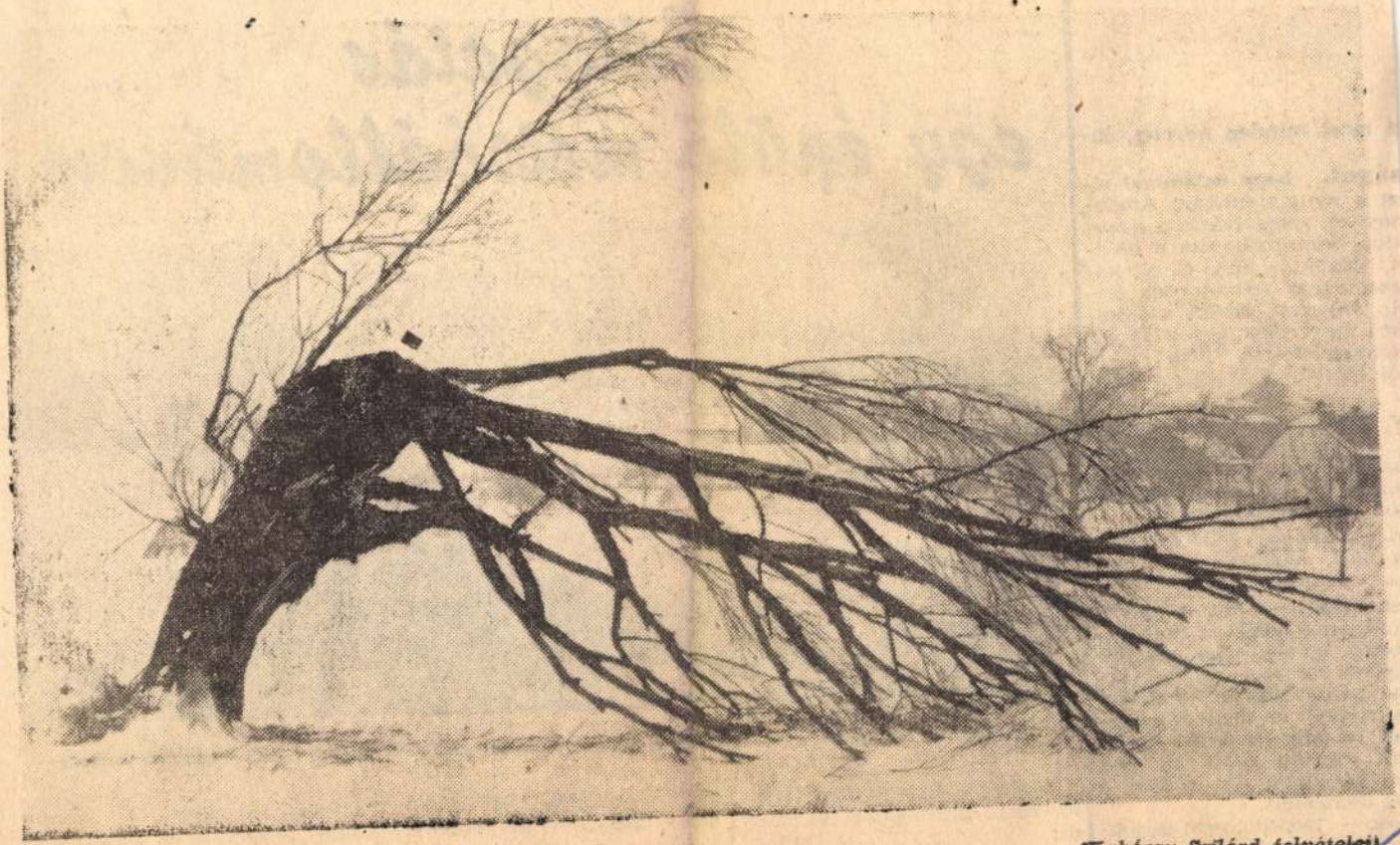

(Kabóczy Szilárd felvételei)

t most minden nevetés, ki-

ságot, hogy valamivel el-
zt a nyugtalanságot. Átbön-
híreket, végigolvasta a ripor-
ddal tanulmányozta a hala-
et. Végül az apró hírek kö-
szeme egy fiatalkorúak óri-
ó anyagon. Nőket szólítot-
párt megvertek, egy trafikost
kényszerítettek pénztárcája
ból lógtak, gépkocsikat fosz-

ny hazajönne már — sóhaj-
b beszél. Igaz, sokat beszél
az ő hangját már megszokta.
hallani ezt az őrjítő üvöltést,
ykök csapnak odakint...

elriadt morcos gondolataiból,
sba bújt, házikabátot terített
itotta az ajtót.

Pék bácsi! — állt a nyitott
ószínütlenül hosszúra nőtt Bé-
második emeleti „plafonszom-
a gyerek mindig hangos csó-
nt, ha találkoztak a lépcsőház-
úgy rohant el mellette, hogy
Most itt állt ez a nyakigláb,
mozott megint. Zavarban volt
niszen majdnem felnőtt már a
ére is csengetett.

beljebb — mondta, nem is gon-
gy miért magázta most a srá-
g?

valamit hozni a boltból

Látogatás egy épülő metróállomáson

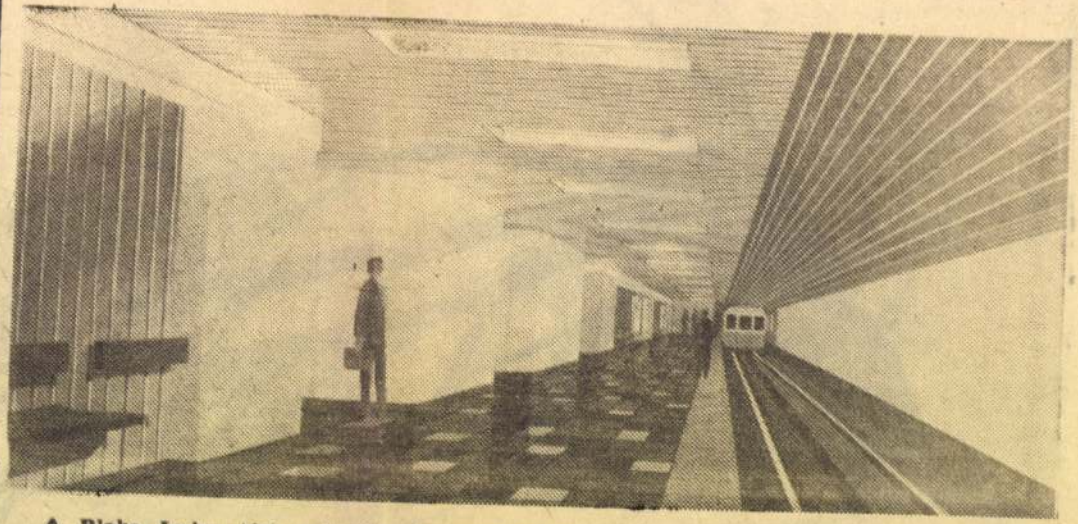

A Blaha Lujza téri mélyállomás terve. A berajzolt szerelvény Buda irányába halad.

Kísérőnk, Szinva János építésvezető mentegetőzéssel kezdi:

— A lift, sajnos, csak két

segít, elmondja, hogy a körkeresztmetszetű alagutat feltöltik, s a baloldali részre kerül az a járda, ahonnan

tötték az alagutat, onnan akár gépkocsin is lehet közlekedni, egészen a végállomás-

MIK.

Kabóczy Szilárd

Fotókiállitási kritika

Kisalföld 1966 okt.16.

Horthy István Diákkaptár Szövetség Hajózási Szövetkezete. A száz magyar város közül, amelyekben a kaptáros diákok dolgoznak, csak tíz város fekszik hajózható folyó mellett. A szövetkezetet ennek a tíz városnak kaptáros diákjai alapították. A diákok egy vontató hajót és két 26 vagón befogadóképességű uszályt vásárolnak. Kibocsátanak 9600 darab ötpengős részjegyet, de ezeket *felnőttek nem vásárolhatják, csak kaptáros diákok, ők is csak saját keresményükből.*

A MFTR tapasztalt üzletvezetőt állít a Diákkaptár Hajózási Kft. élére, aki a hajók foglalkoztatásáról, karbantartásáról, biztosításáról gondoskodik; a diákság szerepe csak a vállalkozás költségeinek előteremtése lesz. „Célunk az, — mondják alapítási tervezetükben a kaptárosok, — hogy a mai diákrészjegyesek tíz-húsz év mulva milliókat teremtsenek elő minél több dunai és tengerjáró hajó építésére!"

A Hajózási Szövetkezet alakuló gyűlése kétségtelenül egyik legérdekesebb ülése volt az utóbbi évek közgazdasági életének. A tagok ugyanis dunai és tiszai dalokat énekeltek.

—

Sajnos!

— Most pedig, kedves barátaim, — szól a házigazda, — üljünk asztalhoz. Ha kicsit szűk lesz a hely és nem lesz elég az ennivaló, kérlek, nézzétek el. Ugyanis — sajnos — senkise mondott le.

—

„Citrom"

Nagy Sándor ázsiai hadjárata a Kr. e. 4. század végén szerzett az európaiaknak először alkalmat arra, hogy Perzsia és India citromfájával megismerkedjenek s a fa vékonyhéjú, bőséges levű, sárga színben pompázó gyümölcsét megízleljék. Nagy Sándor katonái először „perzsa alma" nevet adtak az érdekes gyümölcsnek, de amikor azután Görögországban is megindult a citromfa termesztése, az a név is elterjedt, amelyet a perzsák, indusok adtak neki. A ma már megállapíthatatlan keleti névből a görögben *kitron* lett a keleti fa gyümölcsének a neve, s mikor a remek illatú fa később Itáliában is meghonosodott, a görög szó *citrum*-má latinosodott. A keresztes háborúk révén az ázsiai fának újabb fajtái is Európába jutottak s velük együtt a gyümölcsnek egy új neve is elterjedt. A keresztes vitézek ugyanis a Szentföldről elhozták az arab *limún* szót. Azóta a latin és az arab elnevezés között versengés folyik: egyes európai nyelvekben az egyik érvényesül, másokban a másik, néhol pedig úgy alakult a helyzet, hogy az egyik citromfajtának a *citrum* teremtett nevet, a másiknak a *limún*. Nálunk a latin elnevezés győzött a versenyben, de amikor *limonádé*-t mondunk, nekünk is az arab elnevezés jut az ajkunkra. K. E.

Érdekes, hogy

egy bostoni fogorvos a mennyezetre vetített mozgóképekkel szórakoztatja a fogorvosi székben ülő vendégeit. A dolog úgy kezdődött, hogy négyéves kisfiát akarta mulattatni a fogorvosi kezelés alatt. Hogy jól láthassa a mozgóképeket, a kisfiúnak hátra kellett dőlnie a székben, fejét hátra kellett szorítania és közben a száját önkéntelenül kitátotta A fogorvos aztán felnőtt páciensei számára alkalmazta ezt a bevált módszert. Vetítőgépe olyan erős, hogy a képek fényes napvilágnál is láthatók. A betegek leginkább a vígjátékokat és az utazási képeket kedvelik;

Skóciában van egy híd, amelyen állandóan 30 mázoló dolgozik s ezek a mázolók egész életüket a híd festésével töltik. Elkezdik az egyik végén és mire a másik végéhez érnek, elölről kell kezdeni. 3 év és 50 tonna festék kell a híd teljes befestéséhez. Közönséges mázolót nem fogadnak fel, a mázolónak gyerekkorában kell odakerülnie a hídra, hogy megszokja szédítő magasságát. Haláluk után a fiaik veszik át helyüket;

a statisztika szerint Amerikában a legutolsó népszámlálás alkalmával sokkal több férfi „felejtette el" bevallani a korát, mint amennyi nő;

a new-yorki városi rendőrség ujjlenyomat-osztályában száz meg száz ujjlenyomatot őriznek olyan emberektől, akik hisznek a reinkarnációban és majdan ujjlenyomatik segítségével akarják bebizonyítani személyazonosságukat;

egy német természettudományi folyóirat figyelmezteti a repülőgépek utasait: töltőtollukat csak félig töltsék meg, mert a magas légnyomás következtében a színültig töltött tollból kiszivárog a tinta.

—

Jóslat

Egy berlini filmscenáriumíró, akinek a történeteiben nem hemzsegtek éppen az eredeti ötletek, találkozott Viktor de Kowával.

— Boldog vagyok, hogy találkozom önnel, — mondta a filmíró. — Remek story-m van az ön számára. Hallgasson ide! Egy impresszárió szabadságát vidéken tölti. Séta közben egyszerre csak remek tenorhangot hall. Egy földmíves énekel! Odamegy hozzá, barátságosan vállára ver és így szól: — „Magának szerencséje van, barátom. Szerződtetem". Ugye remek kiindulási pont egy szenzációs filmhez? Bombasiker lesz! És mit gondol ön, hogy folyik tovább a történet? Mit felel a földműves?

— Könnyen megmondhatom, — felelte Viktor de Kowa. — Azt feleli: „Fütyülök a szerződésére. Slezák Leo kamaraénekes vagyok, a Staatsoper tagja."

Közös üveg

Laci és Bandi együtt lakott Kudákné elegánsan berendezett udvari hónapos szobájában. Az elegáns berendezés fényét határozottan emelte a háromlábú szekrénybe zárt konyakos üveg, amely — kivételesen — nem Kudákné tulajdona volt, hanem a két fiú közös szerzeménye. Megállapodtak azonban abban, hogy a konyakhoz csak betegség esetén nyúlnak, mint orvossághoz.

Egy hűvös reggelen Laci gyönge hangon megszólalt a paplan alól:

— Bandikám, légy szíves, adj egy pohár konyakot; nagyon rosszul érzem magamat.

— Szegény barátom, elkéstél, — felelte Bandi résztvevően, — tegnap himlőm volt!

A nadrág története

A francia forradalom előtt a jólöltözött férfiak térdnadrágot — breeches-t — viseltek, csak a csőcselék járt hosszú nadrágban. Amikor a francia monarchia felborult, a hosszú nadrág jelképe lett a forradalomnak. Ebben az időben minden jólöltözött ember gyanus volt, következésképpen gazdag emberek is, akik féltették az életüket, a nép fiainak kékvászon nadrágját viselték.

Furcsa, hogy a hosszú nadrág divatját mégis Beau Brummel és a trónörökös vezették be Angliában, szóval olyan férfiak, akik elszánt ellenségei voltak azoknak a demokratikus eszméknek, amelyeket a forradalomban a hosszú nadrág képviselt. De azért jó időbe telt, amíg az új divat általánossá vált Angliában. 1812-ben még a cambridgei egyetem szabályai szerint, távollévőknek kellett tekinteni azokat a diákokat, akik az előadó termekben vagy a kápolnában hosszú nadrágban jelentek meg s Wellington hercegét kizárták egy előkelő fürdőhelyről, mert hosszú nadrágot viselt. 1820-ban az anglikán egyház egyik szektája kimondta, hogy hosszú nadrágot viselő lelkész nem léphet a szószékre s az angol udvarnál ma is előírásos öltözék a térdnadrág.

Göre Gábor gyászol. Ezt a rajzot Mühlbeck Károly Görge Gáborjának életrekeltője rajzolta, Kabók Győző, színész, — önmagáról

Uj Idők 1943, 13. 4.

tüntette magát. Endre király 1217-ben kereszteshadjáratot vezetett a Szentföld felszabadítására. 1400-ban Kanizsai János esztergomi érsek huszadmagával zarándokolt a Szentföldre, 1540-ben egy Husti György nevű nemes úr keres lelkének nyugalmat szentföldi zarándokútján. A legújabb idők legérdekesebb szentföldi zarándoka néhai I. Ferenc József királyunk, aki 1869-ben kereste fel Jézus Krisztus kínszenvedésének helyszínét s útjával kapcsolatban zarándokházat is alapított.

*

A hűvösvölgyi Szentföldi Múzeum anyagát alig tíz évvel ezelőtt kezdték gyüjtögetni a hűvösvölgyi ferences atyák. A szállítmányok legnagyobb részét magyar tengerjáró hajók hozták; természetesen még a fuvardíjat se számították fel a pátereknek.

„A szentföldnek lelke van, ezt keresd e múzeumban. Jézus lakik benne és ez a lélek igaz és szent, tiszta és szép, egyszerű és alázatos, áldozatkész s ezért boldogító lélek." Így szól hozzád az írás, mely a főbejárat fölötti falról figyelmeztet, hová léptél.

*

Járom a termeket. Régi térképek a falon, alattuk kőtálak, edénycserepek, ősi gabonamértékek, az Igéret Földjét ábrázoló ódon metszetek, kagylófüzérek a Genezáreti-tó csigáiból, amelyeket kafarnaumi kislányok szedtek s fűztek színes zsinórra. Fez-modellek tarkálnak az egyik faliszekrény üveglapja mögött: fellah-kalap és kopt papi föveg. Összesen ötvenkilenc kalapocska. Tovább a gyermek Jézus születéshelyének másolata. Az egyik szekrényben szentföldi kézimunkák, színes tűfestések, tarka színekben égő arab kézimunkák. Augusztus császárkorabeli bronzpénz, judeai pénzek az Omajjádok korából s az üveg alatt megszenesedett búzaszemek Jerikó leomlott falai alól.

*

Különös, szabályos alakú kövek. Fölöttük írás jelzi: *„Zsemlyealakú kövek a Bőjt- és Megkisértetés hegyéről. Talán annak emlékére, van a nagy kenyéralaktól a pogácsanagyságú kenyérig, hogy itt kisértette meg az ördög az Urat, mondván: Ha Isten vagy, mondd, hogy e kövek kenyerekké váljanak. És Jézus felelé: Irva vagyon, nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, mely az Isten szájából származik. (Máté 4. 3—4.)"*

*

Korán-kódexek, szentföldi tövisből font koszorúk, betlehemi füge, elszáradt cédruságak egészítik ki a naivságában is oly kedves és szívhezszóló gyüjteményt, amelyről valljuk meg őszintén — alig hallott valaki közülünk.

CLEMENTIS ERVIN

EGY HARCTÉRI NAPLÓBÓL

— Györgypál László százados három fényképe —

Partizántanya

A hadvezér felel...

Zietentől, a híres porosz tábornoktól kérdezte egy arisztokrata ismerőse:

— Tábornok úr mindig bízott a szerencséjében?

— Nem én, — válaszolta az öreg hadvezér — Istenben és katonáimban bíztam.

—

Diákkaptár Hajózási Kft. Társaság

Amikor 1938-ban a Diákkaptármozgalom megindult, Teleki Pál kijelölte azt a harminc iskolát, ahol kísérletképpen szabad volt dolgoznia a Diákkaptárnak. Azóta, nem egészen öt esztendő alatt *száz* város *hatszáz* iskolája *önként* csatlakozott az első harminchoz.

A Diákkaptár tavalyi beszámolója megemlíti, hogy az orosz fronton *Zombori Diákkaptár* felírású cigarettát szívnak honvédeink, jeléül annak, hogy a bácskai iskolák tanulói is előteremtik azt az évi tíz pengőt, amelyből takarékbetét lesz, házinyulat vesznek és közcélokra is jut. A kaptármunkának nemcsak külső kerete bővül állandóan, hanem belső élete is módosul, alkalmazkodik a háború diktálta változásokhoz. Nevelő jellege és játékos színe megmaradt ugyan, de mind gyakrabban kell komolyabb munkával is foglalkoznia, elsősorban a közellátás szolgálatában. Nem csekély értéket jelent, hogy a diákhadsereg könnyen mozgósítható, valamint az is, hogy sok kis diák szerzett jártasságot a gazdasági munkában és a felnőttekkel való érintkezésben. Jelentős belső változás az is, hogy a kaptármunka súlypontja a diákok egyéni teljesítményéről a csoportmunka felé tolódott el.

A Diákkaptár legújabb kezdeményezése méltó az eddigiekhez. A mult héten ugyanis megalakult a

Minusz 40 fok. A vödör odafagy a kút kávájához

Német katonatemető

M.D.K.

Kabók Győző /-bók. jelzéssel/

Önkarikatura „A dollárpapa" rendőrkapitányának szerepében. repr.

Szinházi Élet. Bp. 1917. febr. 18.-25. VI. évf. 8. sz. 16. l.

MDK

Kabók Győző, szinész,
rajzolni is tud.

"Göre Gábor gyászol. Ezt a rajzot Mühlbeck
Károly Göre Gábor életre keltője rajzolta
önmagáról: Kabók Győző színész.

Repr. 384.1.

Uj Idők. 1942. 13.sz. 384 l.

Kabók Imre

A magyar zsinórdiszi-
tés leírása. Kézirat.
Bp. 1899.

Iparm. Iskola könyv-
tára.

H. 2-r. 29.

Kabók Imre

A „Magyarország“ cikkírója arról számol be, hogy a Nemzeti Színház művészének, Kabók Györgynek egy sereg érdekes mintafüzete van — magyar zsinórdíszítésekről, melyeket még apja, Kabók Imre, szegedi szabómester, a sujtások, paszományok tudós ismerője állított össze: „Galambkosár, kakasfarok, lencsekarika, pittempáty és körtederesztes“ meg egyéb ilyen nevű vitézkötésekről szólnak a rajzok.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1940 141. c.

Az osztálysorsjáték

mai húzásának teljes jegyzéke

10.000 pengőt nyert: 36506 46655

3000 pengőt nyert: 39326

2000 pengőt nyert: 61981

1000 pengőt nyert: 7741 17093 34991 61865 74782 81784 82295

800 pengőt nyert: 2352 2630 4581 8880 20738 38775 39414 56086 64495

600 pengőt nyert: 8793 16300 41070 60680

500 pengőt nyert: 3279 16689 17026 18204 19654 20886 26979 29365 33249 35771 40410 44584 47833 51421 71337 80032 80392 81026 85866

300 pengőt nyert: 2856 7490 8576 8808 15849 19386 21686 22204 24881 25033 32994 34277 38981 39648 42613 42629 43058 43589 45274 49925 50664 50866 51782 53015 55164 55549 55681 57380 57803 58001 61823 63212 65797 72424 72785 74037 75432 75835 76002 76093 77466 78062 78886 80297 83552 86608 86861

175 pengőt nyert:

0 17 024 050 094 102 189 237 253 270 302 341 375 400 417 451 495 496 518 522 545 553 670 718 727 858 887 902 **1019** 021 023 026 076 139 174 256 282 298 359 414 419 463 480 514 532 572 662 665 706 726 728 753 776 783 798 857 973 **2030** 034 048 072 077 097 100 221 234 266 342 351 375 407 408 449 461 478 501 591 595 616 680 909 **3232** 415 503 516 533 645 696 698 818 846 863 873 946 962 **4021** 039 118 210 274 354 388 398 434 436 470 586 665 670 777 843 889 892 914 958 **5030** 061 116 245 250 257 372 382 404 405 557 595 608 617 702 754 770 772 791 929 951 969 972 980 **6059** 072 109 117 167 198 251 254 297 317 346 368 380 458 491 535 609 654 742 771 782 842 863 915 941 996 **7087** 106 165 373 524 798 810 826 856 943 945 963 **8152** 164 191 200 213 241 299 433 465 469 589 629 657 677 680 749 852 855 978 **9046** 155 251 334 338 401 424 428 486 555 617 622 639 643 666 783 793 811 822 889 913 960

10 063 113 121 125 158 210 214 279 366 379 456 506 516 525 549 575 585 595 625 685 747 755 795 867 871 874 886 939 **11020** 079 108 186 189 496 498 613 710 738 791 970 990 995 **12094** 099 109 131 146 176 214 222 255 296 348 360 377 488 492 511 531 534 537 667 776 785 890 928 935 981 987 **13013** 015 065 084 086 134 191 254 255 345 392 399 412 485 519 533 581 584 606 703 709 731 876 989 **14006** 015 062 084 099 182 192 259 263 355 425 493 537 594 639 696 711 765 768 785 920 924 972 **15005** 009 029 165 193 200 220 228 245 264 282 297 307 314 391 430 475 478 481 517 555 635 666 669 674 691 753 790 834 908 966 974 **16055** 057 067 162 182 310 339 353 419 426 585 675 807 811 853 **17050** 106 127 142 218 256 257 267 347 490 534 554 573 724 743 839 848 868 924 933 978 **18080** 098 276 305 356 357 360 409 468 481 504 665 685 702 711 730 782 830 877 922 929 **19033** 046 071 136 175 243 267 320 340 349 364 418 420 445 461 467 563 574 585 607 679 687 722 726 758 775 794 893 907 930 934

20 002 097 103 114 183 232 246 249 276 309 334 373 406 509 512 538 539 560 562 574 579 587 712 774 969 **21060** 065 081 213 235 253 255 259 295 311 363 393 405 451 629 647 701 712 785 790 849 866 897 921 **22007** 072 075 154 180 197 214 229 260 286 347 358 527 540 567 613 643 731 835 993 **23026** 097 121 133 310 324 343 439 457 547 617 620 664 679 703 710 863 865 870 875 882 912 940 963 990 **24072** 073 074 123 125 179 233 268 312 360 410 491 501 502 573 617 684 752 813 848 904 996 **25014** 039 043 072 090 153 199 266 276 287 303 337 361 459 493 504 521 642 681 688 750 817 885 894 930 963 971 986 **26125** 193 214 250 313 338 479 505 530 574 583 632 666 707 708 737 952 960 992 **27013** 031 157 171 176 212 297 360 388 445 512 541 555 690 806 836 859 891 909 920 961 997 **28027** 030 113 154 173 259 282 368 403 441 447 470 494 565 687 720 729 736 855 860 963 991 995 **29125** 236 247 277 316 374 429 454 553 751 887 944 949 981

30 062 137 204 232 250 296 369 451 494 531 543 570 622 644 685 725 779 780 890 **31091** 143 219 231 261 315 362 371 380 435 442 454 510 533 604 664 711 731 770 868 888 986 **32003** 051 065 097 186 201 211 328 374 435 473 513 518 564 621 635 697 709 739 773 842 905 906 912 957 961 996 **33089** 093 168 375 512 542 551 564 592 711 768 809 810 824 864 879 917 923 944 945 951 958 982 998 **34028** 063 079 149 307 372 377 380 419 468 530 531 538 566 610 613 614 646 700 704 772 817 885 984 **35018** 038 097 207 326 430 499 534 579 725 728 795 813 875 882 884 901 **36136** 190 239 245 284 309 355 359 481 520 575 672 751 767 861 908 972 **37005** 017 028 034 085 086 128 193 201 209 363 461 510 511 559 661 742 743 764 908 929 936 943 **38056** 156 175 178 179 228 245 255 285 447 572 622 627 639 706 779 806 879 956 976 **39023** 026 043 045 064 076 357 391 443 456 474 529 567 702 714 739 741 817 821 855 960 973 989

40 034 062 222 248 266 312 376 439 463 549 553 564 622 736 750 785 919 **41029** 047 057 114 125 148 174 223 290 364 628 676 720 726 788 810 835 905 991 **42002** 004 039 054 069 117 200 284 319 367 405 462 538 570 634 689 719 731 743 845 875 922 971 **43017** 061 155 188 216 434 470 514 631 706 718 751 763 846 880 897 958 963 972 979 **44054** 087 104 235 377 475 522 534 568 589 636 718 763 765 774 782 800 890 931 979 985 990 **45172** 202 303 344 367 388 395 402 500 565 631 665 669 698 886 982 992 997 **46145** 175 181 182 197 237 266 273 287 316 378 440 448 520 600 632 708 742 817 864 904 923 937 **47024** 060 123 188 214 247 459 546 551 696 869 904 952 960 974 978 986 **48028** 133 154 175 215 217 258 258 263 271 309 362 372 418 485 496 527 659 667 671 707 811 971 982 986 **49037** 125 135 194 235 301 313 322 341 352 358 435 489 516 565 698 712 726 737 752 818 847 853 907 929 986

5 007 019 044 127 150 153 200 224 294 295 324 326 379 460 483 486 541 544 545 558 596 642 739 778 794 812 842 857 882 **51111** 115 257 277 288 289 295 314 320 332 380 441 460 498 504 512 540 550 563 591 594 601 605 625 693 744 845 892 910 971 991 **52069** 070 193 222 262 389 416 453 497 506 523 658 769 806 815 846 851 903 910 940 998 **53010** 082 089 110 157 169 184 185 221 241 284 335 489 585 722 798 952 978 **54050** 052 053 065 092 101 150 151 185 218 277 491 652 689 692 746 822 828 829 866 871 889 916 957 962 **55046** 174 176 288 315 431 470 491 569 828 845 952 **56112** 169 189 351 357 378 421 475 485 491 498 546 561 596 683 741 853 878 885 898 **57004** 055 116 157 230 235 370 371 376 435 467 552 591 603 662 728 782 871 894 907 920 956 961 **58053** 086 110 214 283 408 439 462 547 554 556 603 635 696 732 741 819 **59076** 117 128 184 264 300 357 403 409 419 468 514 588 615 650 684 686 725 734 763 870 891 909 919 969

60 083 093 231 261 267 269 315 324 375 392 402 530 543 591 602 621 668 683 737 744 763 816 863 901 914 **61040** 063 075 223 248 261 288 321 389 447 470 574 666 776 932 939 974 **62151** 237 421 423 488 491 505 508 534 597 600 669 678 722 754 945 980 986 **63020** 126 167 278 317 330 351 366 407 449 479 490 545 556 703 733 839 852 928 949 956 967 **64022** 028 034 044 059 132 233 234 451 549 552 562 590 640 779 816 818 874 888 900 915 938 952 974 **65050** 072 146 241 395 450 452 500 520 522 612 651 724 727 742 867 893 979 **66071** 084 112 129 168 261 275 295 298 354 436 517 521 595 629 769 782 789 821 856 877 937 985 993 **67022** 054 086 097 172 196 231 233 273 310 401 515 595 637 641 688 717 732 768 789 861 939 976 **68118** 178 237 238 240 257 278 285 312 323 334 445 495 556 586 617 638 644 650 658 683 745 794 854 963 974 **69010** 077 091 204 235 242 321 350 498 526 564 609 610 624 664 781 892 951 960 962 977 988

70 071 076 192 200 230 248 263 311 386 426 480 568 580 630 732 924 **71127** 145 164 202 205 211 310 357 425 505 512 617 625 653 690 704 706 719 747 862 **72024** 052 149 161 282 292 308 386 387 389 423 505 538 608 635 664 673 765 931 **73070** 082 212 229 236 237 278 305 391 407 443 490 567 576 711 735 849 906 912 968 **74078** 178 189 221 223 260 347 364 385 498 556 636 712 742 757 929 959 **75057** 081 095 145 201 247 256 269 333 578 613 651 668 778 782 819 857 879 905 951 993 **76011** 071 131 133 334 393 404 413 479 521 576 674 804 921 970 **77072** 089 135 186 230 260 283 299 304 326 329 345 348 386 431 518 586 601 639 669 732 754 761 783 846 913 921 993 **78019** 077 217 276 297 397 443 493 557 617 646 669 772 800 820 945 975 978 **79054** 112 143 147 163 281 336 362 555 598 636 653 680 696 760 813 879 895 907 913 916

80 041 080 124 146 150 155 170 186 208 274 351 443 488 530 556 597 619 673 716 851 908 938 978 **81008** 056 117 170 261 441 469 550 579 685 773 838 866 **82026** 039 211 240 268 292 338 347 349 386 389 405 477 483 507 561 570 772 855 966 991 **83125** 150 220 225 286 294 300 309 372 716 752 791 800 831 854 860 867 879 908 958 **84018** 052 077 096 182 198 214 229 287 337 372 389 461 466 523 636 750 786 891 911 966 995 **85021** 091 123 139 179 259 264 268 367 392 397 414 431 544 585 756 805 818 820 855 884 936 953 **86000** 016 031 032 042 074 088 108 174 309 331 379 412 458 501 660 669 715 757 822 879 893 899 907 934 975 989 985 **87038** 068 078 243 245 251 311 500 541 562 563 576 616 668 693 748 754 768 852 865 912 991 996

Minden felelősség nélkül.

*

A *Magyarország* gyorslistáját, amely a ma kihúzott összes számokat tartalmazza, a húzásteremben összeállította a *Gloria Ker. Rt.* osztálysorsjáték főárusító, Andrássy-út 18. Tel.: 11-89-99.

*

A húzás folytatása 26-án, hétfőn lesz.

SPORT

Kecskeméti meccse után flekkenevésben és kugliban is győzött az olasz válogatott

Kecskemét, 1940 augusztus. Jelentette a *Magyarország*, hogy az olasz vízilabdaválogatott Kecskeméten barátságos mecscset játszott a Széktóban a KAC pesti játékosokkal megerősített csapata ellen és azt 7:3 arányban legyőzte.

A hirös város olyan szeretettel fogadta a jókedvű, mindig tréfálkozó olasz fiúkat, mint saját gyerekeit. Az első kecskeméti specialitással *Liszka* Béla polgármesternél ismerkedtek meg az olaszok. Egy-egy kis pohárka baracknálinkát kaptak, hogy fogalmuk legyen a nevezetes italról. Hogy eddig nem sok szeszt kóstoltak, az mingyárt kiderül. Azt hitték talán, hogy valami szörp, vagy limonádé van a kupicában, bátran felhajtották és a következő pillanatban olyan ábrázatot csapott mind, mintha tévedésből vitriolt nyelt volna.

A mecs után, felvillanyozva a győzelemtől és attól a rendkívül lelkes ünnepléstől, amelyben Kecskemét közönsége részesítette Itália fiait, széles jókedvben érkeztek az olaszok a *Kuglizóba*. Kecskemét legszebb részén, a villanegyedben van a Kuglizó, afféle nyári kaszinó, a város társadalmának kedvelt szórakozóhelye. A pesti és kecskeméti fiúk köpték a markukat, hogy *na, itt majd revánsot vesznek ellenfelükön, de — nem lehetett.*

Például Aréna, aki soha életében nem kuglizott, harmadik dobására »*expediciót*« ütött. (Expedicionak nevezik a teli állásból egy golyóval döntött *kilencet.)*

Fényes sikert aratott a kugli terén szintén ujonc *Goggioli* is. Első dobása a középső villanyt találta, a második pedig *a golyók begurítására szolgáló vályuban* rohant ki s majdnem a palatetőn keresztül jutott az utcára. Az állítgató gyerek ezután csak külön prémium ellenében volt hajlandó folytatni közreműködését. Sajnos, *a pestiek sem dobáltak sokkal különbül* és Olaszország nyert *92:88 arányban.* »Hivatásos« tekézők szemében ez vajmi gyászos ededmény, *vizilabdázóktól azonban finom.*

A következő versenyszám a *flekken* volt.

Inycsiklandó illatok keveredtek a pompás kerti levegővel, Kerekes Ferenc kamarai titkár forgatta és rakta a húsokat a fatányérokra. Kecskeméti megállapítás szerint ő Délkelet-Európa legkiválóbb flekkensütő mestere.

Mindkét csapat *teljes erőbedobással* vetette magát a küzdelembe, csakhamar kitünt azonban, hogy az olasz fiuk étvágy terén sem lebecsülendő ellenfelek. Noha flekkent életükben nem ettek, *egykettőre magukhoz ragadták a vezetést s mire a miénk rákapcsoltak, már behozhatatlan előnyük volt.*

— Ilyet csak a mennyországban lehet enni — állapította meg *Ognio* és ugyancsak rajta volt, hogy ott is érezze magát.

Koronája volt, azaz csak lett volna az olaszok kecskeméti útjának a *bugaci kirándulás.* Vigsztalanul esett az eső másnap reggel, hogy induláshoz felkeltették őket.

— Kimegyünk, ha cigánygyerekek esnek is, — szögezte le *Szabó* Jenő, Kecskemét kultúrtanácsnoka, aki ezúttal a házigazda szerepét játszotta — mert huszonötöt érdemel az a külföldi, aki Kecskeméten jár és nem nézi meg Bugacot.

— *Mire kiérünk, eláll* — jósolta *Szabó* Ambrus dr. városi könyvtáros, de *ezúttal tévedett.*

Minél jobban közeledett céljához a bugaci motoros, *annál jobban esett.* Olyan felhőszakadás közepette zajlott le a kirándulószínhez való ünnepi bevonulás, hogy *két lépésre sem lehetett látni.*

— Gyönyörű ez a puszta — legyintett az egyik pesti úr, de megvigasztalódott, amikor az ebédet feltálalták.

Nyárson sült csirke volt, a legremekebb étkek egyike és úgy sikerült, ahogy csak Bugacon sikerülhet. Néhány pohárköszöntő után táncra perdültek és pár óra mulva már indultak is haza az olaszok.

— Soha életemben nem felejtem — mondta vezetőjük, amikor befutott a pesti gyors és lelkes ejjá-val búcsút kiáltottak a hirös városnak.

Vasárnap kezdődik a futballbajnokság

Gamma - Ferencváros

Vasárnap kezdődik az 1940—41. évi futballbajnokság. A bajnokságban résztvevő csapatok már mind felkészültek a szezonra és az elmúlt ünnepnapok és vasárnapok futballtornái ékes tanusága annak, hogy már a bajnokság első fordulója is rendkívül érdekes lesz.

A forduló legérdekesebb mérkőzése kétségkívül a Gamma—Ferencváros találkozó lesz a BEAC-stadionban, vasárnap délután ½5 órakor.

A Gamma a következő csapattal áll ki a bajnok ellen:

Háda — Szebehelyi, Szebeni — Magda, Tóth, Borhy — Várady, Sütő, Turay II., Kovács, Kemény.

A Ferencváros csapata valószínüleg a következő:

Csikós — dr. Szoyka, Polgár — Lázár, Sárosi III, Pósa — dr. Kalocsay, Kiss, Finta, dr. Sárosi, Gyetvai.

A DiMÁVAG a WMFC-vel mérkőzik a diósgyőri vasgyári pályán. Az Elektromos—Beszkár-meccs a Latorca-utcában lesz. A további bajnoki mérkőzések sorrendje: Törekvés—SalBTC Köbányai-út. Szeged—Haladás Szeged. Kispest—Szolnok Kispest és Tokod—Ujpest Tokod.

A kongresszusi úszóversenyek müsora

A magyar úszósport legközelebbi eseménye az augusztus 24-én rendezendő *Országos Uszókongresszus* és az augusztus 24-én és 25-én délután 4 órai kezdettel lebonyolitandó *kongresszusi úszóversenyek.*

Az úszókongresszus a vidéki szervezés 20 évéről számol be és megállapítja a további szervezésnél figyelembe veendő irányelveket.

Az úszókongresszussal kapcsolatos versenyek a versenyzők minden kategóriáját foglalkoztatják. A *gyermek-, fiú- és ifjúsági* versenyek mellett *minden távon elsőosztályú versenyek is lesznek.* Az első nap elsőosztályú számait a kerületközi válogatott mérkőzés adja. *Az egri, pécsi, szegedi, győri* és *debreceni* kerület külön-külön csapatot állít erre a mérkőzésre, *amely a Kormányzó által adományozott vándordijért folyik.*

A vándordíj védelmét az *egri,* vagy a *pécsi* csapat szerezheti meg. A harmadik helyre a *szegedi* csapat az esélyes, a *debreceni* és *győri* válogatottak előtt.

A második napon *a fővárosi első osztályú versenyzők is vízbeszállnak a vidék legjobbjaival* s ekkor megismétlődnek a bajnoki versenyek szép küzdelmei. *A bajnoki versenyek helyezettjeinek nevét ott találjuk az indulásra jelentettek között.*

Az első klasszis mellett az utánpótlásra is igen jelentős szerepe van a kétnapos versenynek. *A gyermek-, fiú- és ifjúsági számokra olyan tömegben érkeztek a jelentkezések, hogy helyenként 4—5 futamban kell a versenyeket lebonyolitani.*

Kelent ismét meghívták Finnországba

Kelen Jánost, a kitűnő magyar hosszútávfutóbajnokot és rekordert *ismét meghivták Finnországba.* A meghivás értelmében *Kelen szeptember 10-én Tampereben 5000 méteren, szeptember 15-én pedig Helsinkiben futna 10.000 méteren.*

Kitűnő eredmények Helsinkiben

Helsinkiből jelentik: Nagyszabású atlétikai versenyt rendeztek a finn fővárosban, ahol a következő eredmények születtek:

3000 m akadályfutás: 1. *Pekuri* finn 9 p 15.6 mp. 2. *Arvidsson* svéd 9 p 16.2 mp. **2000 m síkfutás:** 1. *Kaelarne* svéd 5 p 29.8 mp. 2. *Sarkama* finn 5 p 30 mp. *Kaelarne világrekordot akart javitani,* de vagy 1½ mp-cel elmaradt *San Romani* eredményétől. **400 gát:** 1. *Storskrubb* norvég 53.5 mp 2. *Virta* finn 54.3 mp. **Magasugrás:** 1. *Nicklen* svéd 195 cm.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Túróczy Zoltán püspök az állam és az egyház viszonyáról

Túróczy Zoltán püspök legújabb helyzetképe, amelyet a tiszakerületi evangélikusság számára állított össze, többi közt ezeket a megállapításokat tartalmazza:

— Magyarországon az egyház helyzete világviszonylatban is egészen kivételes, a háborgó tengerben úgy áll e tekintetben is a mi hazánk, mint sziklasziget, amelyről visszapattannak a hullámok. Korlátlan szabadsága van az Igének, tekintélye az egyháznak s az állam természetesnek tartja az egyház anyagi támogatását. Hálával kell gondolnunk arra, hogy az elmult esztendőben az állam a területnagyobbodás kapcsán előállt egyházi feladatok megoldására felemelte a megnagyobbodott egyházkerületek államsegélyét és számos más vonatkozásban ugyanígy jóindulatáról tett tanuságot. *Túróczy* püspök ezután felsorolja a további, elintézésre váró kérdéseket, majd így folytatja:

— Az elmult esztendőben mintha szelidült volna a felekezetközi helyzet és ebben része van kétségkívül a világhelyzetnek is. *Németországban, Franciaországban, Hollandiában* szintén örvendetes jelei vannak a protestantizmus és a római katolicizmus közeledésének. *Magyarországon* éppúgy testvéri közeledés indult meg, például *Miskolcon* a katolikus és református ifjúság között s *Győrött*, ahol a katolikus és a két protestáns egyház közös ünnepséget rendezett.

Keresztény vendéglősöket és szállodásokat telepítenek le Kárpátalján

Az *Országos Magyar Idegenforgalmi Hivatal* a *Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestületével*, valamint a *Baross Szövetséggel* együtt közli az érdekelt keresztény vendéglősökkel és szállodásokkal, hogy a kárpátaljai területeken a közelmultban végrehajtott vendéglátóipari revízió során *számos vendéglátóipari üzem átadásra kerül.*

Kárpátalja legnagyobb ipari és idegenforgalmi központjaiban: *Rahón, Aknaszlatinán, Técsőn, Huszton, Nagyszőllősön, Nagybereznán, Perecsenyben, Polenafürdőn, Volócon* stb. a legjelentősebb szállodai és vendéglői üzemektől vonták el az iparjogosítványt. A törvényes rendelkezések *módot adnak arra, hogy számos keresztény vállalkozó ezeket az üzemeket rövid időn belül átvehesse.*

Az *Idegenforgalmi Hivatal* összegyüjtötte az átvételre kerülő kárpátaljai szállodák és vendéglők címeit és adatait. A *Hivatal* felkéri azokat a keresztény vállalkozókat, akik az egyes kárpátaljai vendéglátóipari üzemek átvételére vállalkoznak, hogy felvilágosításért és jelentkezési lapért a Hivatal helyiségében (Budapest, V., Vigadó-tér 3. sz., I. em.) jelentkezzenek.

A balatoni bor ünnepe Balatonfüreden

A már hagyományossá vált *Balatoni Borhét* ünnepségei változatos programmal játszódnak le idén is *Balatonfüreden* szeptember 1—8. között. Ez alkalommal nemcsak a balatonmelléki gazdáknak áll módjukban *páratlan zamatú boraikat* bemutatni, hanem a *Balatonvidék népművészete* is bemutatkozik az ország közönségének. Az érdekes borhét keretében felvonul a *Balaton* gyönyörű népművészete is hímzéseivel, cserepeivel, fafaragásaival. Népies *szüreti felvonulások, táncbemutatók és társadalmi események* szerepelnek a változatos programon, amely szeptember elsején kezdődik *Balatonfüreden* nagyszámú meghívott előkelőség jelenlétében az ünnepélyes megnyitással. Az ország minden részéből 50 százalékos utazási kedvezmény teszi lehetővé az ünnepségek meglátogatását.

Több autobusz szombattól, augusztus 24-től nem közlekedik

A Beszkár értesíti az utazóközönséget, hogy hatósági rendelkezés folytán szombattól, 24-étől kezdve a 7-es, 9-es, 12-es, 14-es, 16-os, 18-as, 19-es, 20-as, 23-as, 24-es, 25-ös, 28-as, 29-es és 30-as autobuszvonalakon, valamint a lóversenytéri autobuszjáraton a közlekedés, további intézkedésig, szünetel. A margitszigeti 26-os vonalon csak vasárnap és ünnepnapokon lesz közlekedés. A 2-es kocsik a nyugati pályaudvar helyett a Vörösmarty-térig, a 11-es kocsik pedig a Szénatérig közlekednek. A 29/A jelzésű autobuszok a Csatárka-út és a Bécsi-út között járnak.

Csökken a taxik száma

Egyben az autótaxi érdekeltség is értesíti a közönséget, hogy hatósági rendelkezés folytán a forgalomba küldhető taxik számát kénytelen korlátozni.

PILLEMPÁTY, LENCSE-KARIKA, SOMGOMB...

Kabók Győző könyvet ad ki a magyar zsinórdíszítések szépseges titkairól

— Látja ezt a gyönyörű *pillempátyot*, milyen szépen díszíti ez a sok lencsekarika? Vagy nézze ezt a gyönyörű duplanyolcast, ezt a finomívelésű *bajuszdezenőt*, ezt a kusza *macskatalpat*...

És nézem a kusza macskatalpat, a hármashurkot, megcsodálom ezt a szeszélyesen, csavargósan kanyarodó boszorkányvitézkötést, a karcsú körtedezentet és a kedves galambkosarat. Nini, milyen édes az a csiviregő-csavarodó somgomb és hogyan meghat a rácsos vitézkötés, meg a szerelmet valló duplaszív...

Kabók Győző, a *Nemzeti Színház* művésze pedig lelkesen magyarázza a paszomány-művészet titkait. Valósággal úgy súgja a mondanivalóit, hogy mások meg ne hallják. *Kabók* különben is titokzatos ember: testét hamuszürke kámzsába rejtette, fejére csuklyát dobott, a sötétkék miciscapka fölé, derekát kemény szíj övezi. Olyan, mint egy halk középkori remete. Így magyaráz, kámzsásan és csuklyásan. A villanyfény ijedezve siklik egy kis szögedi csecsebecséről egy plakettre, innen a pipára, aztán a remeteszoba szekrényének nyitott ajtaján eltűnik. A ruhák elnyelik. Innen kerülnek elő a mintafüzetek, melyekben Kabók *életének kincse, apai hagyatéka, működésének értelme* rejtőzik.

Zsinór, sujtás, paszomány

— Először az urak téves fogalmait szeretném tisztázni, — mondja, miközben a mintakötegről leoldja az összefogó zsineget. — Sokan kézlegyintéssel intézik el a zsinórkészítést, az egész paszományszakmát. Pedig...

— Például nagyon kevesen tudják, hogy a zsinórdíszítésben háromféle anyagot használnak fel: *a vékony zsinórt, a középszéles sujtást és a széles paszományt.* Ezek cifrázzák és díszítik a díszmagyart. Kevesen tudják, — magyarázza — hogy a zsinórdíszítést eleinte *a varrás elmaszkirozására használták* és eleink már Ázsiában szerették. Nem csoda, ha világszerte nagyon elterjedt, hiszen a magyar huszárt ez teszi hetykévé, ez nemesíti a díszmagyart. Nem véletlen, hogy a francia és japán tábornokok díszruhájának ujján egy hármaskarika ékeskedik. A francia tábornokok sapkájának tetején pedig macskatalp nevű magyar zsinórdíszítés lapul.

A magyarság a zsinórdíszt már ősidőktől használja. Először *Mátyás* udvarában tűnt fel hivatalosan, bár nem nagy sikerrel, mert ez az »alpári« díszítés nem tudta a versenyt eredményesen felvenni a divatos humanista ruhákkal. Annál nagyobb sikerrel alkalmazták a barokk és a rokokó korban. Az akkori cirádás, aprómintás és finomkodó ruhastílus a zsinórdíszt, a zsinórt, a sujtást és a paszományt egyenesen *megkövetelte.*

A paszományipar azonban a millenium idején élte virágkorát. A nemzet minden fia lelkesedve készült az ünnepségekre. Forogtak a varrómasinák és dolgoztak a szabómesterek, tervezgették a díszmagyarokat és kacifántos zsinórdíszeket álmodtak a ködmönökre, az attilákra, meg a női mellyedzőkre.

Kabók Imre, a jó szögedi szabómester ekkor határozta el, hogy lerajzolja az összes ismeretes zsinórdíszeket. Különösszép, kedélyes krikszkrakszokat rajzolt, finom és lágyan görbülő vonalakkal: emlékezetből tussal lerajzolta a »Szögedében« ismeretes összes zsinórdíszítményeket. Nagy művén évekig dolgozott. Éjszakánként rajzolt és történelmet, írástudást tanult. Így egy szép napon Kabók Imre urambátyámból tekéntetes városi segédlevéltáros úr lett. Azért — természetesen — éjjelenként írta a fekete vonalakat és álmodozott arról, hogy a zsinórdíszítés motívumai egyszer majd az összes iparágakban díszítő elemekül szolgálhatnak és lesz zsinórdíszítéses ágy, szék és mindenféle.

Galambkosár, kakasfarok

Kabók Győző kegyelettel emlékszik apjára. Forgatja a mintagyüjteményt, melyben aprólékos vonalakkal görbülnek a ravaszvonalú vitézkötések. És a szinmüvész-paszományrajongó mondja a tudni valókat:

— A zsinórdíszítés alapja a *hármaskötés*, vagy *hármaskarika*. Ha ezt megnyujtják, azaz lefelé megtoldják egy hurokkal, lesz belőle a nóták legendás *vitézkötése*. Van baka-vitézkötés (kerekpofájú) és huszár-vitézkötés (nyultpofájú). A nép mindenben az érzékelhetőt keresi, nosza elnevezte a vitézkötés egyes részeit is. Talált rajta hegyet, orrot, pofát, nyakat.

Peregnek a lapok, a lapokon a kötések, melyek úgy hatnak, mintha díszmagyarok részletei lennének. Jönnek a különböző vitézkötések. *Kabók sorolja a szépséges, cifra paszományos neveket:*

— Ez a rácsos, ez a nyolcas. Ez meg a duplanyolcas. Látja, két nyolcas. Ez itt a tulipán, mert tulipánhoz hasonlít, ez meg a szív, mivel szívalakú. Ez a másik a duplaszív, ez a cifra: a *boszorkány-vitézkötés*, emez a macskatalp; nézze, ez a kakasfarok, ez meg a csukafejes kötés, ez a *pillempáty*. Olyan, mint a lehajló rózsalevelek, ezek bornluak a női »mellyedzők« csipőtájékára, úgy, mint a rózsalevelek.

Nézem ezeket a furfangos, csűrt-csavart figurákat és látok még szép, feszes rajzolt díszmagyarokat, melyek mindegyikén *páratlan számú díszítés ékeskedik*, mert a magyar csak a páratlan díszt szereti. Egyik atilla sujtásos-paszományos mellezete valóságos vért — *Kabók* elárulja, hogy a melldísz, a »szarufa« eleve védelmi célokat szolgált: lecsúszott róla a kard.

Az öreg szabómester szépen feldíszítette, bőkezüen agyondíszítette elképzelt ruháit. A világoskék díszruhára sötétkék paszományt és sujtást festett, mert az a szabály, hogy a díszítménynek mindig egy árnyalattal sötétebbnek kell lennie, mint a szövetnek, vagy a posztónak. A feketére viszont csak fekete zsinórdísz illik.

Tokaji, körtedezentes pohárból

Végiglapoztuk a könyvet, mely a közeljövőben a kultuszminisztérium támogatásával kerül a piacra. *Kabók* Győző azután a zsinórdíszítés elméleti fejtegetéseit mutatja meg. Apa és fia a zsinórdíszítés multjáról és jövőjéről valóságos kis szakirodalmat állítottak össze. Különösen a jövője érdekes.

— Szegény apám — emlékezik — halálosan szerelmes volt a zsinórba, a sujtásba és a paszományba. Ha egy rossz díszítést látott, *egy hétig beteg volt és mogorva.* Csak egy tökéletes díszmagyar megpillantása és áttanulmányozása gyógyította meg. Beteg lett, ha egy rossz történelmi képet látott. Szerinte azért hibás majdnem az összes történelmi kép, mert egyik-másik festőnek nem igen volt és van szabásztörténeti műveltsége.

— Sohasem felejtem el, mikor apám örömmel kiáltott fel, amint *megpillantotta a miniszterelnökségi palota kulcslyukpajzsán a vert zsinórdíszítést.* Látod, — mondta — ez mindenütt elterjed. A női iparrajzban, az építészetben, az ötvösiparban. Lesznek majd zsinórdíszítéses vázák és nyomdásztermékek, paszományos fülbevalók és zsinórkötéses bélyegek, bankók.

A mintalapon nagyon jól érvényesülnek a zsinórdíszítéses díjdémok és oklevélkeretek is. Egy kicsit azonban már túlzásnak hatnak a zsinóros oszlopfejek. (Persze a zsinór mindig a megfelelő iparanyagból készülne...)

— Emlékszem, amikor apám egyszer azt mondta: »meglátod fiam, te még megéred, hogy körtedezentes pohárból iszol tokajit és lencsekarikás díszítése lesz a vázádnak« — fejezi be a beszélgetést *Kabók* Győző, a paszományimádó.

Baráth Ferenc

Fotóriport a Szent István-napi ünnepségekről
Szenzációs beszámoló a margitszigeti divatrevűről
Móricz Zsigmond, mint nagypapa
Muráti Lili képes nyaralási levele
Titkos Ilona névnapi riportja
Erdélyi Mici karrierje
Egyed Zoltán színházi levele a gyöngyösbokrétáról
Bánffy Miklós
Nyírő József
Tamási Áron
Kós Károly villámlexikonja
Óriási filmrovat, hőmérős mozikritika
3000 pengős rejtvénypályázat
300 pengős amatőr fotópályázat

30 fillérért a FILM SZÍNHÁZ IRODALOM

ma megjelent számában

Legszebb a nyárutó a
Balatonon
A **Siófoki fürdőtelep igazgatósága**
az augusztus 25-én kezdődő utóidényre olcsó árakkal várja vendégeit,
A Nemzetközi Sporthét Siófokon
az utóidény legnagyobb eseménye.
Érdeklődőknek budapesti irodánk nyujt felvilágosítást. Váci-utca 27. T. 380-114, 380-132

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Ornamentikai munkájáról elismerően nyilatkoztak: Lechner Ödön, Herman Ottó, Ráth György, Radisics, ... Vastagh György, Fadrusz János, Ágai Adolf, Jakab Ödön, Lipcsey Ádám, Faragó, Réthy Menotti Lippich, Fitler Kamill. 103.old. 10.jegy

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE ORNAMENTIKAI MUNKÁJ-

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

A Szegedi Napló beszámolója elmondja, hogy Beck Pista Városi tisztviselő, felszólitasara a katonai ügyosztály hivatali helyiségeit Kaszta Antal, jeles szegedi szobafestő Kabók mintái szerint festette ki. 103.old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Réthy Menotti iparfelügyelő a torontali szőnyegszövő-gyárban készitett Kabók rajzaival magyar stilben szőnyegeket. Azután a szövészetben asztalkendőkkel, abroszokkal is próbálkoznak. 104.old.

BALINT SANDOR-JUHASZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Mus. Evkonyve, Bp. I. 1958

KABÓK IMRE, Gombkötő v. magyarszabómester

A Magyar zsinórdiszités leirása c. munkát készitette. Litografált müvének egyetlen példányát a a Szegedi Somogyi Könyvtár őrzi. Leirja benne mindazt, amit rajongva szeretett mesterségéről, tud. 100. old.

BALINT SANDOR-JUHASZ ANNA: A szegedi gombkötőmesterség 93. old.

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötőmester

Művéből tudjuk, hogy boritásból és sujtásból való diszek kerültek a dolmányra, attilára is, de azok nem vitézkötések A dolmányon szarufa-disz, szarkaláb, kápolnadisz, stb. zsinór disz. A nadrág vitézkötést a szabók, a felsőruhadiszt a gombkotők készitették. 118.old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegdi ~~kiszegedi~~ gombkötőmesterség 93.old.

Néprajzi Értesitő, A Népr.Muz.Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötőmester

A szabónak ügyelnie kellett:"a vitézkötés orra a csizma orrával egyvonalba essen"..a vitézkötések orra összenézzen, a comb idomával összhangban legyen, a nadrág oldalsó nórja a csizmaszár oldalkvarrásával egyvonalban haladjon". 118.old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi tanyasegedi gombkötőmesterség 93.old.

Néprajzi Értesitő, A Népr.Muz.Évkönyve, Bp. L. 1968

KK BÓK IMRE, gombkötőmester

KABÓK IMRE, gombkötőmester

Munkájában a magyarszabók által font vitézkötésnek e formáit említi: bakakötés, huszárkötés, tulipánkötés, duplasziv karikásduplasziv, rostélykötés, boszorkanykötés, Leegyszerűbb a baka-és huszárkötés, ezeket boritászsinórból alakitották ki. 118.old.

BALINT SANDOR-JUHASZ ANTAL: A szegedi kenderkötőmesterség 93.old.

Néprajzi Értesitő, A Népr.Muz.Évkönyve, Bp. I. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

A gombkötőipar is megérdemelte volna müvében a szakszerü leirást, ez is nagy szerepet játszott a nemzeti viseletben. Ez a zsinörkészitésnek külön ágazata, de ezzel szakszerüen nem foglalkozoik. Ez mellett szól, hogy magyarszabó lenne tett, amit müvének második része a sujtásdiszitésről is bizonyit; etz a magyarszabók végezték. 101.old

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Könyvéből: A rostélykötés Szegeden boszorkánykötés néven ismert. A szegedieknek könnyen rá áll a szájuk e szóra, hisz itt van a Boszorkány sziget is. Igy ha valami rendki yülit látnak, azt boszorkánymunkának nevezik. Ez díszes é és szövevényes volt.. Mai napig is sokan viselik. 102. old

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Evkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Kaszta Antal, szobafestő a katonai ügyosztály falait az ő mintaival festette ki. A magy. ornamentika legszebb alakzatai: tulipán, rozmaring, lantvirág, saskörök, bajusz, lenese karikák, vannak a legremekebb formában, mint a magy. díszruhákon, a szabók mintáin, ittis a falfestészetben.
103. old.

SÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesteréség 93. old

Néprajzi Értesítő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE gombkötő-v.magyarszabómester

--

Könyvéből:A magyarszabó szakmában ismeretes sujtással kép képzett vizfolyás,csúcsosvizfolyás,kettős-másként dupla vizfolyás,továbbá a lencsekarika,körte,szív.patkó hullám bajusz,rozmaring,saskörom,csiga,halfarka,tulipán.stb. 102.old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesteréség 93.old

Néprajzi értesitő,A Népr.Muz.Évkönyve, Bp. I. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Könyvéből: A magyarszabó szakmában ismeretes sujtással ké
képzett bajusz, ill. tulipán továbbképzése a sarokvirág, mac
macskatalp, lant, ruzsa, dohánylevél, nyócas, topánka, az ujja
diszül szolgáló kápolna, pánt, szarkalab, barátcsomó, szarufa,
csukafej. 102. old

BÁLINT SÁNDOR-JURÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmes-
terség 93. old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabóme ter

Könyvében: A tulipánkötés Szegeden kedvelt virágos kötés volt. A felsővárosi polgárok, hajóások, halászok égszín v. huzavirágszín nadrágon, a rókusiak pedig őzbőrön v. vil. kávészínű nadrágon egy árnyalattal sötétebb zsinórból viselték. Ezt követte at egyszerű duplasziv, a karikás duplasziv és a rostélyos kötés, boritászsinórból. 102. old

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93. old

X Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Könyvében a magy. díszítőstílről: Gondoljunk egy palotát, sarkán kupolával, Ennek bordáit aranyozott rostélyos kötések láncolata díszíti, a bordák tetről le és tetről fel aranyozott dohanylevelek, melyek nyolcas desenttelvannak kisérve, boritják. A cseréptető is rostélyos mintára, szőnyegszerüen van kirakva, már messziről föltünteti a magyar stilt. 102.old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

A Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Nem akarta feledésbe menni a zsinórdiszités formakincsé
Ennek megörökitése a célja, de emellett "Fölbuzdulva
azonhazafiak munkáján, kik a magyar diszitési stil kö-
rül fáradoznak, a magyar diszitő stilt" óhajtja gyüjte-
ményével gazdagitani. 101.old

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmes-
terség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KARÓK IMRE, gombkötő-v. Magyarszabadster

---

szerinte a zsinórdiszitás a boritással végződött. Ez a mult sz. 60-as éveiben oly keresett volt, hogy a gombkötők nem győztek a nyergen eleget verni belőle. ?feltaláltak egy gépet, de ennek munkáját csak olcsóbb, vásári munkákon lehetett használni. 101. old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Könyvét, értékes gyüjteményét Bpesten bemutatták, és elismerően nyilatkoztak róla, Lechner Ödön, müépitész, és kijelentette Kabók előt., hogy hogy azok a müépitészetben is könnyen használhatók és nagy hatást fognak kelteni.
103.old. 9.jegyz.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi értesitő, A Népr.Muz.Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Jeles szegedi mester volt. Az ipar hanyatlásával szakmáját abbahygyta és a Városi Levéltárba került segédlevéltárosnak. A millenium hazafias légkörében készitette A magyar zsinórdiszités leirása c. munkáját. 100. old

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANNAL: A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Könyvéből: A sujtás, sujtászsinórlegkeskenyebb gombkötőzsinór csupán virágos díszitésül szolgált. Mindkét fele egyformán volt kiverve, mert a virágozás során hol az egik egyik, hol meg a másik fele került fölül. 102. old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő v. magyarszabómester

ő ugy találja, hogy a magya r zsinórdiszités fénykora a Kazinczy centennárium idején kezdődött, és tartott Ferenc-József megkoronázásáig/1859-1867/. Zsinordiszitésa ugy ugyan azelőtt is volt, de zekben az években jutott el fejlődésének csúcspontjára. 100.old

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr.Muz.Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötőmester v. magyarszabó

Munkájában elmondja, hogy a magy. nemes virtuskodott benne hogy kinek van a legügyesebb szabója. Szabad lakás, kommenció járt ki neki, de csak az urának, és háznépének dolgozhatott. Ha nem volt dolga urával ment vadászni. vendégei előtt ura dicsekedett szép ruháival. 100. old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Kéziratát méltatta a Magy. Iparművészet cikkirója, Györgyi Kálman is, aki Kabók illusztrációiból is közölt néhányat. ennek köszönhető, hogy a kézirat néhány rajzát is ismerjük, mert ezeknek ed ig nem sikerült nyomára jutni. 103. old. 11. jegyz.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Föltételezhető, hogy Lechner Ödön formakincsét is inlethette Kabók ornamentikájának gazdag világa. Ezt a művésznek Szeged városával való bensőséges emberi kapcsolatai, de magának Lechnernek szüntelen formakereső szenvedélye is megengedte. 104.old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő v. magyarszabómester

A magyar zsinórdizsitás leirása c. munkájában leirta mindazt, amit mesterségéről tudott. Eredetileg illusztráci gyüjteményt is csatolt hozzá. 190 lap. utal is reájuk, de ez ezek sajnos nem kerültek elő. Csak azokat a rajzokat is - merjül, melyeket a Magy. Iparmüvészet közölt munkájáról. 100. old.

BALINT SANDOR-JUHASZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. I. 1908

KABÓK IMRE, gombkötőmester

Kéziratában irta, hogy bogárhátu zsinórral, sujtással és boritással "csak akkor lehetett szépen és kedvvel dolgozni, ha az nem géppel készittetett, hanem a gombkötő által szabadkézileg nyergen varatett". A rendekt ruhára a boritó zsinórt nyergen verték, a gépen készült boritás az olcsóbb, vásári árunál használták. 108.old.

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr.Muz.Évkönyve, Bp. I. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v, magyarszabómester

Ornementikai kézirata és rajzai nagy lelkesedést keltettek. Állitólag a szegedi uj zsidótemplom /1903/ablakdiszein is felcsillan Kabók mester szelleme. 104.old

BÁLINT SÁNDOR-JUHÁSZ ANTAL: A szegedi gombkötőmestersé̊g 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Muz. Evkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötő-v. magyarszabómester

Könyvében azt irta, hogy a zsinórdisz legrégebbi alakja a hármaskarika, Régi mestrek állitják, hogy elnevezését a magyar korona pajzscimerében látható hármashalomról nyerte. 101.old

BALINT SANDOR-JUHASZ ANTAL: A szegedi gombkötőmesterség 93.old

Néprajzi Értesitő, A Népr. Múz. Évkönyve, Bp. I. 1908

KABÓK IMRE, gombkötőmester

Munkájából látjuk, hogy a zsinór és sujtásdisz 1860-67 között élte virágkorát. A Habsburgok elleni tiltakozás sul a legszélesebb társadalmi rétegekben terjedt a magyarosnak érzett öltözetet. Ujabb reneszánsza a milleniu um idején, az uralkodóosztály körében. A díszmagyar., de egyébként már ki ment a divatból. 124.old.

BALINT SANDOR-JUHASZ ANNA: A szegedi gombkötőmesterség

A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesítő, A Népr. Muz. Évkönyve, Bp. L. 1968

KABÓK IMRE, gombkötőmester

"művében bebizonyította, hogy díszítései "átvihetők a magyar építésztei ornamentikába is, amely eddig még szakszerüen és ilyen eredeti felfogással nem volt művelve. és melyben ily természetes magyaros díszítéseket még nem tudtak építészeink sem fölmutatni" irta egy szegedi újság. 103.old.

BALINT SANDOR-JUHASZ ANNA: A szegedi gombkötőmesterség

A szegedi gombkötőmesterség 93. old

Néprajzi Értesítő, A Népr. Muz. évkönyve, Bp. L. 1968

Kabold vár

věží keře repr.

Bubther

253 l.

Kabold vára

1.

Thirfelsödmántul

214, 215. l.
képpel és
alaprajzzal.

Exercícios VIII. 70.

Kaboldi rk. templom

l.

Thir felsödmântûl

214-l.

Erdélyi Nemzeti Múzeum Érem- és Régiség-
tára VIII. 104.

Kaboldi Kastély

Sopron vm.

l.

Dehio-Gunhart

283, 284. l.

Ezüstlemez, hontoglaláskori

Kaboldivár és templom

Könyöki

400, 401. l. 454, 455. l.

Pálffy János hagyom.
Wien.
Kőrjegző 6.

VII: 130.

~~La Tour de Peilz-ben 1877. deczember~~

én. Villiers-le-Belten 1879 márczius 30-án.

a ki az előtérben van ábrázolva és a ki

fél térdére ereszkedett ~~és madarak~~ ~~fog~~ at
pen a tőr zsinegjeit igazgatja, mi
~~odik. Balró~~ a házakon innen lévő a-
t és seprőt támasztottak, castrol,
tóbbinak földön lévő párján túl, fe-
ületek körül, a melyek némelyikének
kopasz, részint lombos fák vagy cser-
fjú öltözete: nemez kalap széles ka-
ucs. Jelzése alól balra: C. 1857.

ben
m. — Száma a kőrjegzői leltárban A: I-6.
~~nya 1907. november 14-én (1429-908~~

155

73

Kaboldi erősített kástely Sopronm

és templom

Könyöki 1884.

rajza

1 mm = 10 m

15 mm = 5 m

bekerített

1). A vár kástély helyszín rajza, mellette egy templom alapr

2) A kastély két távlati képe.

3) Kandalló a vár kástély ban 1:10.

32.

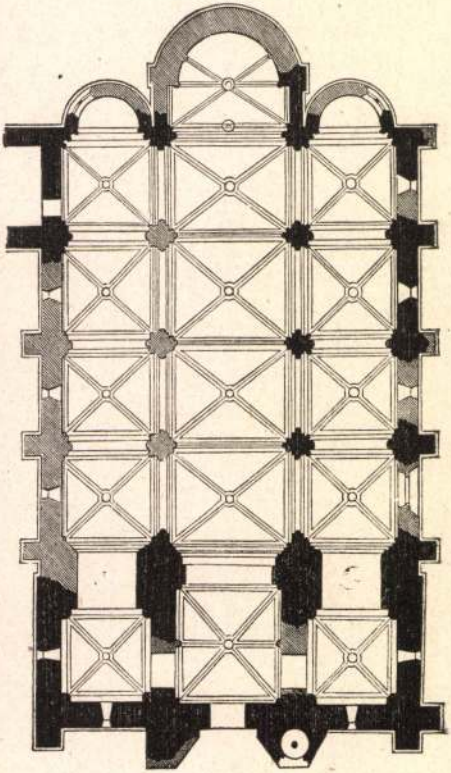

54.

MDK.

Glabos
Gráfikus

Ady portréja.

Horváth Béla: Ady Endre ismeretlen arcképe
Művészet, 1961. szeptember — 10 k.

M3Y

KABOS Hugó építész

Kassa, zsinagóga 1927
Varannó, -"- 1924

BÁRKÁNY, Eugen – DOJČ, Ludovit: Zidovské náboženské obce na Slovensku. Bratislava : VESNA, 1991 376.

HIREK

Bezzeg a külföld...

Írta: HACSAK GÉZA

Hallom a panaszt, milyen nehéz az élet itthon és hallom a sóhajt, bezzeg mégis csak más a helyzet külföldön! Már Bécs is mennyivel világvárosiasabb, sok minden olcsóbb, mint Budapesten, nagyobb a választék finom külföldi áruban, a kirakatok teli vannak francia illatszerekkel, angol szövettel, az osztrák kormány bebocsátja a külföld gyártmányait, a fináne pedig a határokon nem túrja össze az utasok holmiját.

Tíz éve élek Bécsben. Akikkel egy levegőt szívok, — rideg, érdes kahlenbergi szél szánt végig állandóan a Kärntnerstrassen, Bécsi Váci uccáján — mintha mind budapesti ember lenne, mást sem hallok, csak keserűséget, reménytelenséget, panaszt, sóhajt, hogy milyen testet- és lelketőrlő a mindennapi küzdelem, milyen kedélytelen, zord időket élünk, milyen rosszul fekszik külföldi vonatkozásban a schilling, a nyugati valutákért majd harminc percenttel többet kell fizetni, mint amennyi a jegybank árfolyama, az üzleti forgalom erei végkép elmeszesedtek, de bezzeg a szomszédban, Magyarországon, ott olcsó a kenyér, alig kerül valamibe a hús, a baromfi, a tojás, a tej, a burgonya, a gyümölcs, a bor és ki az oka az elviselhetetlen drágaságnak Ausztriában? A kormány... A gazdasági forgalom megkötöttsége... Az adók... A vám...

Így beszél majdnem mindenki Ausztriában, akit a sors utadba hoz az uccán, a kávéházban, vonaton, Bécsben és vidéken egyaránt.

Hát vegyük csak sorra a dolgokat! Hat és félmillió lakosa van Ausztriának és a költségvetés százmillió híján kétmilliárd schillingre rúg. A fejkvóta mintegy kétszázkilencven schilling. Az áruforgalmiadó, amely ellen éppúgy lázadozik az osztrák, mint a magyar dolgozó polgárság, nagyobb, mint a magyarok hasonló terhe, mert a szocialista és a náci zendülés leverésének költségeit úgy akarja behajtani a kormány, hogy megduplázta a forgalmiadót. Ezt a tényleg igen terhes járulékot elnevezte válságadónak és ez az elnevezés valóban találó, mert válságba dönti az eladót és a vevőt egyaránt. Csak a bukás szélére sodródott nagybankok megmentése másfélmilliárd állami pénzbe került. Eltűnt az Unionbank, a Depositenbank, a Bodenkreditanstalt, a Niederösterreichische Escomptebank, elsüllyedt a Wiener Bankverein, bankhivatalnokok ezrei és ezrei kenyerüket vesztették, elúszott a különféle nyugdíjalapok évtizedeken át gyüjtött vagyona. Sokezer munkanélküli beállt a védelmi csapatokba s az utolsó két hónapban mégis tizenhatezerrel emelkedett a munkanélküliség. Barakok épülnek a város szélén azoknak a szerencsétleneknek a befogadására, akik a városi bérházak alacsony lakbérét sem képesek megfizetni. Az uccák járdáját koldusok szegélyezik s a jóindulatú bécsi rendőr elfordítja a fejét, hogy ne legyen kénytelen előállítani a kéregetők százait. Ha nem jön el az idegen, üresek a Ringstrasse finom, drága szállodái. A nagy és forró sikerek színhelye, a Theater an der Wien a görlök kilencven schillinges havi fizetését nem tudta kiadni, egyezkedett velük, halasztást és engedményt kért tőlük, a délceg Hubert Marischka, a színház igazgatója és tulajdonosa színházai vezetését a város vezetése és ellenőrzése alá bocsátotta. A színházak pénztáránál ritkán fizetik meg a rendes helyarat; a trafikok ingyen osztogatják a félárú utalványt. Moziárakon lehet már színházba járni s a mozik nézőterének is csak a fele telik meg. Vágni lehet a füstöt a Fiaker-ben, egy belvárosi bor-mulatóban, ahol hajnalig szoronganak szerelmes fiatalok és elfásult öregek, hatvanfilléres »gollasch« és olcsó lőre mellett; háromszáz ember rohanja meg a Naschmarkt dalmát csapszékét, ahol előre kell megfizetni a kenyeret, sajtot, retket, uborkát s csak a húsételt hitelezi a gazda a vendégnek. Kong az ürességtől Schöner híres vendéglője a Sieebnstern uccában, pedig olyan stílusos és előkelő, mint a francia kastélyok szalonja. Gazdagok a kirakatok, de hátul az üzletek irodáiban vagyonfelügyelő ül. A kényszeregyességi novella felemelte az egyességi kvótát és megszigorította a kényszeregyesség feltételeit.

Midezt pedig miért írom? Azért, hogy nyitott szemmel lássunk! És dobjuk még a mérleg serpenyőjébe azt az állandó nyugtalanító és bénító idegfeszültséget, amelyet az osztrák belpolitikai helyzet magyaráz meg. A kormányférfiak éjjel-nappal posztjukon vannak, mert az ördög nem alszik és nem lehet tudni, hol és mikor tör ki újabb nyugtalanság. Talán nem is lesz komolyabb baj, de állandó készenlétben áll a fegyveres hatalom.

Ilyen emésztő, sorvasztó gondjaink sincsenek Magyarországon! Parlamentünk büszke homlokzata estéről-estére kigyul a Dunaparton. Ezeréves alkotmányunk szentsége előtt hódolattal hajlik meg úr és paraszt, gazdag és koldus, minden magyar párt és világnézlet. Bezzeg — külföldön...

Népszerű MIKULÁS AJÁNDÉK Szerencsi bonbon

— **Alig változik az idő.** A Meteorológiai Intézethez érkezett jelentések szerint Közép-Európában még mindig tart az északnyugati légáramlás és nem tekintve a Németország egyes helyein előfordult kis esőket, az időjárás túlnyomóan *száraz*jellegű. Hazánkban elszórtan kisebb eső és a Kékestetőn némi hó esett, a déli részeken pedig az időjárás *ködös* volt. A hőmérséklet tegnap nyugaton és délen 8—9, keleten csak 6 fokig emelkedett, ma éjjel pedig mindenütt a fagypont alá szállott. Nyugaton és keleten mínusz 3, mínusz 5, sőt a talaj mentén sok helyen mínusz 7, mínusz 9 fokot is mértek. Budapesten vasárnap délben a hőmérséklet 4 Celsius fok, a tengerszintre átszámított légnyomás 774 milliméter, alig változó. Várható időjárás a következő huszonnégy órára: *Gyenge északi szél. Változó felhőzet, reggelre helyenként köd. A nappali hőmérséklet alig változik, éjjel azonban erős fagy.*

— **Emléknnnep a limanovai csata évfordulóján.** A limanovai csata huszadik évfordulóján, december 11-én, délután hat órakor *nagyszabású ünnepséget rendeznek a Vigadó dísztermében.* Az ünnepi beszédet *Kállay* miniszter mondja. A limanovai győzelemről vitéz *nárai Náray* Antal alezredes beszél, péterfalvi *Molnár* Dezső altábornagyról vitéz báró *Thán* Károly ny. altábornagy mond emlékbeszédet. Az ünnepség után *serlegvacsorát* rendeznek a Pannonia-szállóban, amelyen a serlegbeszédet dr. *Antal* István miniszteri tanácsos, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője mondja.

— **A klinikai hússzállítás ügyében a rendőrség befejezte a nyomozást.** Hétfőn reggel adja át a főkapitányság az ügyészségnek *a klinikai hússzállítások ügyében* végzett nyomozás iratait. A rendőrség igyekezett megállapítani: valóban *harmadrangú* húst szállítottak-e a klinikáknak *elsőrangú helyett* és volt-e ebben a húsmennyiségben *szérumozott* is. A hússzállításokat — mint ahogyan *A Reggel* már mult vasárnap megírta — napról-napra *bizottságnak* kell ellenőriznie. A rendőrség igyekezett azt is tisztázni, milyen körülmények között történt a napi húsmennyiség ellenőrzése és átvétele és *kik voltak azok a személyek, akiknek a hús minőségére ügyelniök kellett.*

— **Elfogtak két revolveres trafikbetörőt.** Szombat éjszaka két biciklis rendőr észrevette, hogy a Béke tér 2. sz. házban lévő *trafik rolója csak félig van lebocsátva* és belülről világosság szivárog ki. A rendőrök behatoltak a trafikba, ahol *Adrián* Pál és *Bencze* Gyula napszámosok akkor már nagy csomag *dohányneműt pakoltak össze.* A két betörőt előállították a főkapitányságra, ahol a motozásnál *hatalmas Steyr-pisztoly került elő Adrián zsebéből.* A betörő állítólag csak azért hordott magával fegyvert, hogy ha *elfognák, agyonlője magát.* A rendőrség *Adriánt* és *Benczét* letartóztatta.

— **Eltemették Berthelot Fülöpöt.** *Párizsból* jelentik: Nagy gyászpompával temették el vasárnap délelőtt *Berthelot* Fülöp nagykövetet, a külügyminisztérium volt főtitkárát. A temetésen többek között résztvett *Pietri* tengerészetügyi miniszter és *Leger*, a külügyminisztérium mostani főtitkára. A gyászbeszédet *Laval* külügyminiszter nevében *Claudel* brüsszeli francia nagykövet mondotta.

— **Egész éjszaka mulattak, — reggel régi 100 márkással akartak fizetni...** Vasárnap hajnalban az egyik nagymezőuccai varietéből kiszaladt az uccára *Kitrich* Béla főpincér és hívta az őrszemes rendőrt. — *Biztos úr,* — panaszolta — *egész éjszaka itt ült egy társaság, evett és ivott és most 1908-as kibocsátású 100 márkással akarnak fizetni.* A rendőr a társaság tagjait, akik közül *hárman németek, Hans Anton Novak* 27 éves artista, *Korissa Demeter* 32 éves kereskedő és *Otto Brömschell* 27 éves kereskedő és egy *Dankó* Béla nevű magyar fiatalember volt, *bevitte a főkapitányság központi ügyeletére.* Ott már várta őket egy szövetséguccai vendéglő főpincére, *Unger* Imre, akit szintén megkárosítottak. Vasárnap kihallgatták a mulatozó társaság tagjait, akik ellen *hitelezési csalás és a forgalomból kivont pénznek csalárd használata miatt indul meg az eljárás.*

— **Egy tisztviselőt nyakszirten szúrt egy részeg.** Vasárnap virradó éjjel a Szvetenay uccában *egy részeg földmíves, akit Duhenka Mihálynak hívnak, belekötött Breihof Romeo tisztviselőbe.* Verekedés támadt, amelynek során *Duhenka kést rántott és Breihof Romeót nyakszirten szúrta.*

— **Új megyebizottsági választás lesz Szolnokon.** *Szolnokról* jelentik: A legutóbbi vármegyei törvényhatósági bizottsági tagválasztást a vármegye igazolóválasztmánya *Borbély* György főispán elnöklete alatt *megsemmisítette és új választási eljárást rendelt el.* Az igazolóválasztmány nem a választás lényegét kifogásolta, hanem kizárólag *alaki tévedést* állapított meg.

— **Házasság.** Dr. Gottsegen György és Erdélyi Edith e hó 25-én házasságot kötöttek. — Hegedüs Mária és Ildrea Géza e hó 24-én tartották egybekelési ünnepélyüket a szerencsi róm. kat. templomban.

— **Megkoszorúzták Szt. István és Washington szobrát.** Vasárnap délben a clevelandi Szent István egyesület kérésére *Perényi* Zsigmond báró koronaőr, a Magyarok Világszövetségének elnöke megkoszorúzta a Várban levő *Szent István szobrot* és utána koszorút helyezett el a *városligeti Washington szoborra is.* A kegyeletes aktusnál a belügyminisztérium képviseletében báró *Fiáth* Miklós, a külügyminisztérium megbízásából pedig dr. *Böszörményi* László miniszteri tanácsos jelent meg és ott volt *ötven Magyarországon tanuló amerikai magyar diák is.* Mindkét helyen báró *Perényi* Zsigmond, a kongresszus elnöke mondott nagyhatású beszédet, hangsúlyozva, hogy az újhazába szakadt magyarság nem veszett el az óhaza számára, mert *szívükben és lelkükben mindig magyarok maradnak.*

— **Oroszországban kényszermunkára ítélték Leipnik Mártont, a biatorbágyi merénylet első gyanúsítottját.** Emlékezetes még, hogy a biatorbágyi vasúti katasztrófa idejében az a gyanu merült fel, hogy *a merényletet egy Leipnik Márton nevű ismert kommunista követte el. Leipnik,* aki ebben az időben *Párizsban* élt, tiltakozott az ellen, hogy neki része lett volna a biatorbágyi merényletben. Most az a hír érkezik róla, hogy *Moszkvában belekeveredett egy összeesküvésbe, amiért háromévi kényszermunkára ítélték.*

— **Vasárnap filharmonikus főpróba.** *Bartók* Béla remekbe szabott sorozata, a »*Magyar Képek*« jelentik a harmadik hangverseny ujdonságát. Az eredeti zongoráról átírt öt kis darab pompás új, csillogó köntösében a történelmi Nagy-Magyarország békés, boldog, derüs égboltozatú életét leheli minden taktusában. Az »*Este a székelyeknél*« — csillogó erdélyi hávasok, zuzmarás ablakokon keresztülszürődő rőzselángok hangulatát idézi. Pokoli humor árad a groteszk »*Medvetánc*«-ból. A »Kicsit ázottan« ragyogó hangszerelésű burleszk. Óriási sikere volt az »*Ürögi kanásztánc*«-nak, amelynek fülbemászó melódiáit a közönség megujrázta. A szerző a háziprobán jelen volt, de a hangversenyen külföldi körútja miatt már nem tudott a közönség tapsaira megjelenni. Meleg ünneplésben részesült *Erica Morini*, a zseniális hegedűművésznő, aki *Mendelssohn* versenyművét túláradó temperamentummal, daloló szenvedéllyel, bársonyos tónussal, a kifinomodott ízlésének megfelelő stílus előkelő keretében szólaltatta meg. A művésznő játéka legutóbbi szereplése óta elmélyült, megnemesedett. A hangversenyen még *Heinrich Laber* gerai udvari karnagy *Beethoven* mindhárom *Leonóra*-nyitányát vezényelte. Tudás és gyakorlat tekintetében nem állja ki a versenyt a legutóbb ittjárt elsőklasszisbeli német karmesterekkel, de van benne szimpatikus, őszinte, művészi lelkesedés. *(V. M.)*

• **A Sternberg Hangszergyár matinéja.** Vasárnap féltizenkét órai kezdettel, teljesen zsúfolt nézőtér mellett rendezte meg a Városi Színházban a Sternberg Hangszergyár vezetősége ötvenéves jubileumi matinéját. A közönség sokat tapsolt *Bodán* Margitnak, *Csolényi* Józsefnek, *Komlóssy* Emmának, *Szedő* Miklósnak, *Fekete* Pálnak és a Mandits zenekar sokoldalú tagjainak.

ERIKA MORINI

ma: Filharmóniával az Operában. A Mendelsshon koncert után a főpróbát percekig megállította a közönség tomboló tapsa. Hegedűestje a Vigadóban december 2. Mesterbérlet IV. est. Jegyek Koncertnél.

1934-es készítményű TRETORN sár-, eső- és hócipők, hócsizmák, valamint VELOUR (puha) varrottalpú házicipőkben nagy választék
TRIZNYÁNÁL, IV., Váci utca 25

Szolid budai családi otthon
Háztartási gondoktól mentesül, ha a budai családi otthonban lakik. A Lukácsfürdővel szemben, a Rózsadomb tövében teljesen átalakítva és modernizálva. Abszolút tiszta szobák, központi fütés, hideg-melegvíz, az emeleteken s kívánatra a szobában telefon. Bármikor felmondható. Egyágyas 60, kétágyas 80 P-től. Előszobás, fürdőszobás szobák. Berlini térig kisszakasz. Zsigmond utca 33/40. Telefon: 517-31, 517-38

DR. LAKATOS
abbaziai és baleni szanatóriumai
teljes üzemben
Szobafoglalás és felvilágositás az állandó irodában
CARLTON-SZALLÓ Telefon 88 9 70

Matuskát holnap visszaszállítják Bécsbe

(A Reggel tudósítójától.) *Matuskát* szombaton átszállították a pestvidéki törvényszék gyorskocsi-uccai fogházából a Markó uccai fogházba.

A halálraitélt tömeggyilkos az ítélet óta magábaroskadva ül és ír.

Kiderült, hogy *fellebbezését írja és apró gyöngybetűkkel egész kis regényt szerkesztett össze néhány nap óta.* Vasárnap délelőtt

meglátogatta a fogházban Matuskát a leánya.

Amikor a kis Gabriellához levezették, *Matuska görcsösen zokogni kezdett* és ezt hajtogatta:

— *Ártatlan vagyok... Tudom, hogy te nem tartasz bűnösnek...*

Matuska rövid beszélgetés után elbúcsúzott leányától, mert

kedden reggel már Bécsbe szállítják,

hogy ott kitöltse az anspachi rémtettéért rámért fegyházbüntetés hátralevő részét. Matuskát egyébként figyelmeztették, hogy fölösleges fellebbezését megírnia, mert az ítélet ellen csak ügyvédje készítheti el a fellebbezést.

Kiskunmajsán halálosan összeszurkáltak kártyázás közben egy budapesti ügynököt

Kiskunmajsa, november 25.

(A Reggel tudósítójának telefonjelentése.) *Garas* József kereskedelmi utazó üzleti ügyben *Kiskunmajsán* időzött szombaton. Minthogy ügyeit nem tudta elintézni, elhatározta, hogy vasárnap is Kiskunmajsán marad és este betért a vendéglőbe, ahol kártyázó társaságot talált. Leült közéjük kártyázni. *A játék hevében a budapesti utazó összekülönbözött a társaság tagjaival, akik*

erre úgy megverték és összeszurkálták, hogy Garas Józsefet súlyos sérüléseivel be kellett szállítani a kiskunhalasi kórházba.

Vasárnap Kiskunhalasról távirat érkezett Garas József Budapesten lakó családjához, amelyben közlik, hogy a szerencsétlen utazó felgyógyulására

semmi remény sincs.

Mai napon megkezdődött TOKAJI BORAINK Mikulás és karácsonyi vására

Kiváló minőségű Tokaji pecsenyeboraink literenként (üveg nélkül) ..... már P **-.96**-tól

továbbá:

1 liter Tokaji Szamorodni édes üveggel ..... P	**1.80**
Tokaji Leányka 0·7 ltr palack ..... P	**1.70**
Tokaji Furmint, édes 0·7 ltr palack ..... P	**2.—**
1920. évi Tokaji Szamorodni 0·5 ltr palack ..... P	**1.60**
1908. évi Tokaji Szamorodni 0·5 ltr palack ..... P	**2.30**
1924. évi Tokaji aszú, 3 puttonos, 0·5 ltr palack ..... P	**2.30**
1917. évi Tokaji aszú, 4 puttonos, 0·5 ltr palack ..... P	**2.90**
1915. évi Tokaji aszú, 5 puttonos, 0·5 ltr palack ..... P	**3.60**
1910. évi Tokaji aszú, 6 puttonos, 0·5 ltr palack ..... P	**4.50**

(üveggel együtt)

Ajánljuk ízléses összeállítású ajándékkosarainkat Mikulásra:

3 üveges álló ízléses Mikulás-kosár már P **5.50**-tól

3 üveges kazetta-kosár P **6.50**-től

5 üveges kazetta-kosár P **9.50**-től

Ajándékcsomagok (kosár nélkül)

I. sz. csomag, 3 üveges ..... P **5.—**
II. sz. csomag, 5 üveges ..... P **11.—**
III. sz. csomag, 10 üveges ..... P **22.—**
legjobb minőségekből összeállítva.

Külföldi rokonainak, üzletbarátainak már most rendelje meg ajándékküldeményeit, hogy azok legnagyobb gondossággal csomagolva idejében megérkezve, örömet szerezzenek!

Telefon 82-6-98
megrendelésre házhoz szállítunk

Vinea Tokaj Hegyaljai Bortermelő és Borértékesítő k. f. t.
Zimmermann Lipót és Fiai abaújszántói cég volt szőlőbirtokainak és borpincészetének tulajdonosa
Budapesti lerakat:
V., Dorottya u. 12. Tel. 82-6-98

Boraink kaphatók Meinl Gyula rt. összes budapesti és vidéki fióküzleteiben!

Kérje borainkat minden csemegeüzletben, kávéházban és étteremben!

Dunántúli főelárusítónk:
Neubauer és Wittmann cég, Győr

ELISABETH ARDEN

őrizze meg az Ön szépségét, üdeségét és fiatalságát.

MIT TANÁCSOL ÓN?

A reggeli arctisztításhoz
CLEANSING KRÉMET

Púder alá száraz arcbőrre:
ULTRA AMORETTA KRÉMET

Púder alá zsíros arcbőrre:
AMORETTA KRÉMET

Éjszakára a tökéletes bőrtápláló
ORANGE SKIN FOOD KRÉMET

A zsíros és vörös orra:
NOSHINE

A magyarországi egyedárusítónál:
KOSZTELITZ
PARFUMERIÁK
Váci-u. 18, Dorottya-u. 12, Kálvin-tér 4

Bátyja helyett tévedésből fogták el Budapesten Harry Klein színészt

(A Reggel tudósítójától.) Vasárnap távirat érkezett a főkapitányságra Baselből. A svájci város rendőrfőnöksége kérte, hogy *a mult vasárnap Budapesten elfogott Harry Klein színészt bocsássák szabadon. A Reggel* mult vasárnapi számában jelentette, hogy baseli elfogatóparancsra letartóztatták *James Klein* volt berlini színházigazgatót, majd ugyancsak elfogták a fiát, *Harry Kleint. James Klein* nevezetes személyiség volt Berlinben a Hitler-uralom előtt: *ő volt*

a Komische Oper és az Apollo-Theater igazgatója.

Azonfelül vegyészmérnök, akinek számos találmánya van. A horogkeresztes rendszer »gleichschaltolta« *Klein* színházait és az igazgató egész családjával együtt Svájcba költözött, csak Ingeborg nevű leánya maradt Berlinben.

A színigazgató mint vegyész akart megélni

és különböző kísérleteket folytatott, hogy *élelmiszereket állítson elő vegyi úton.* Az volt a terve, hogy *racionalizálja a háztartásokat és*

»filléres konyhát« szervez

Európaszerte. A baseli rendőrség megkeresése szerint svájciakkal kötött szerződést találmányainak gyártására és ezektől a svájciaktól *néhány ezer frank előleget kapott.* A svájci vállalkozók azzal vádolják *James Kleint és Félix James nevű fiát,* hogy a gyártáshoz szükséges technikai támogatást nem adták meg társaiknak, akiktől a pénzt kapták, hanem megszöktek. A Budapesten elfogott *James Klein* viszont azt állítja, hogy a szerződése szerint neki

joga volt a pénzt megtartani,

ha vállalkozótársai *bizonyos határidőig nem kezdik meg a gyártást.* Társai nem teljesítették vállalt kötelezettségüket, míg ő Budapestre indult, hogy itt keressen vállalkozókat találmányainak kihasználásához. A budapesti rendőrség természetesen nem döntheti el *James* Klein és a svájci érdekeltek vitáját, hanem *fogva tartja az igazgatót,* amíg a kiadatási eljárás be nem fejeződik. A fiatal *Kleint* egyébként érdekes levélváltás után bocsátották vasárnap szabadon. Mikor mult vasárnap elfogták, a 21 éves fiatalember *viharosan tiltakozott* és elmondta, hogy *ő színész, apja üzleteihez semmi köze* és a svájci körözés nyilvánvalóan

bátyjára, Félix Jamesre vonatkozik.

A rendőrség *lefotografálta* a fiatalembert és elküldte az arcképét a baseli rendőrségnek. Úgylátszik, Baselben erről a fényképről állapíthatták meg, hogy *nem őt keresik.*

Harminchat óra alatt elragadta az influenza Szőnyi István tehetséges növendékét, a szép Kabos Lilit

(A Reggel tudósítójától.) Egy szépségéről ismert pesti úrilány *tragédiájáról* beszélnek huszonnégy órája Budapesten: *Kabos* Lili 22 éves festőnövendék, *Szőnyi István tanítványát, harminchat órai szenvedés után elragadta az influenza, gyenge szíve nem tudott megviaskodni a magas lázzal.* Éppen a *Csongor és Tünde* angol fordításának illusztrálására készült, amikor a tehetséges, fiatal festőnőt *a betegség leverte lábáról.* Kabosék családjában egy év óta ez a *harmadik haláleset,* Kabos Lili édesapja dr. *Kabos* Emil ügyvéd, aki a *Zeneszerzők Szövetkezetének* ügyésze volt, tavaly, lábának amputálása után öngyilkos lett és *meghalt.* Őt követte a nagyapa, *Rabinek* Pál, aki egykor a tolnamegyei munkapárt vezére volt... és most az unoka. Kabos Liliék az Ajtosi Dürer soron laktak, a Stefánia út mellett, a Vakok Intézetének közelében. Alig volt olyan nap, amelyen Kabos Lili ne szaladt volna át a Vakok Intézetébe, hogy *valamilyen figyelmességgel ne kedveskedjék a szerencsétlen világtalanoknak.* A fiatal lány, aki soha nem volt beteg, arról volt nevezetes, hogy *mindig mosolygott...* Még a betegágyán, negyvenfokos lázzal is igyekezett vidám maradni. Szombaton halt meg és vasárnap már hiába várták a vakok kedves barátnőjüket.

— Pajor László szőrmeüzletét Kossuth Lajos ucca 18 alá helyezte át.

JÖN! ROCASIMI a világ egyetlen mókás állatszelidítő bohóca
hatalmas berber oroszlánjaival
december 1-től, szombattól a **ROYAL ORFEUMBAN** **JÖN!**

Kacarovszky grafikus

Az Egervár '74 kiállításon szerepelnek munkái, linómetszetei.

Kováts Flórián: Hozzászólások az Egervár '74 kiállításhoz.

Zalai Hírlap, 1974. szept. 15.

Kacai templomkastély

(Katzendorf, Nagykükülló vm.)

Képe repr.

Sigerus

Kabrand Demeter faragómolnár

M.D.K.

Eger 1552-es ostroma után szerződtetik

A püspökség Eger patakon álló malmának ujjáépitésére

Détshy Mihály: Munkának és mestereik az egri vár épitkezéseinél 1493 és 1596 között

Az Egri Múzeum Évkönyve 1964. I. Eger 1964. 193.l.

Fabrikant Demeter Farsgörgöfalvár

M.D.K.

Kabrand Demeter

Faragómolnár. Az ostrom után az Eger patak malmát újjáépiti 9 társával. Nov21-től az év végéig dolgoznak.

Détshy Mihály: Munkások és mesterek az egri vár épitkezésein 1493 és 1596 között. I. közl. 193.o.

Az Egri Máz. Évkönyve. I. Eger, 1963

EGI. K A B S E L S P E R G E R , textilfestőmester

HAUPT LADEN BUCH.-Eines Ehrsamen Handwerks Deren Kais: Königl: PRIVILEGIRT Bürgerlichen Schön und Schwartzfärbern in der Königlichen Freyen Stadt Pressburg.
Név:.- 282.- Herr EGI. K A B S E L S P E R G E R
Felvétel ideje: 1811. 16. Sept.
Hová vet ék fel: Szegedin, /Szeged/. 159.old

DOMONKOS OTTÓ: Magyarországi festőcéhek I. A textilfestés első nyomai 101.old

ARRABONA, A Xantus János Múz. Évkönyve. 16. Győr, 1974

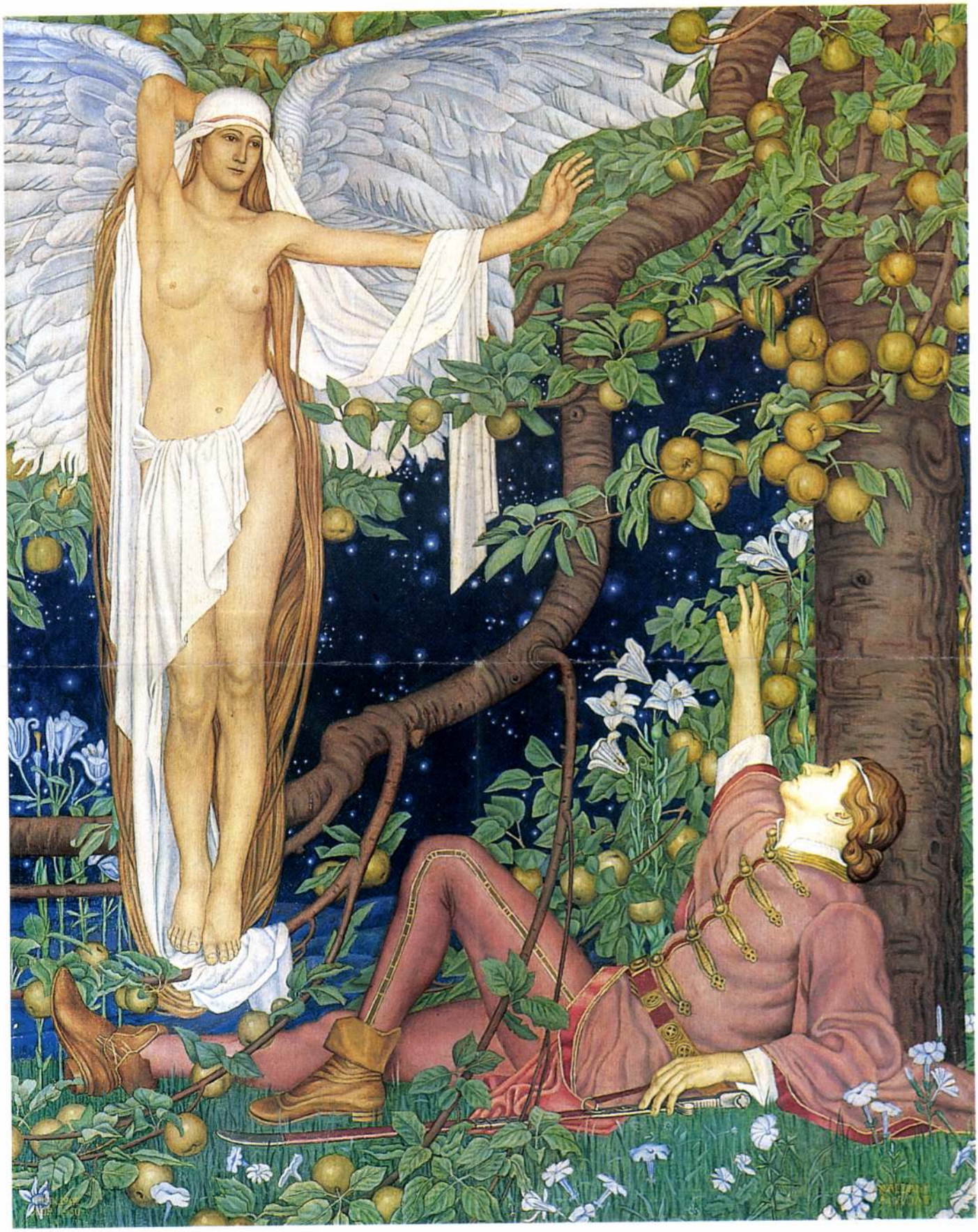

108

109

110

109 ▪ GLATZ OSZKÁR (1872–1958)

Lányok a mezőn

53,5 × 70 cm
Olaj, vászon
Jelezve jobbra lent: Glatz 1932

Kikiáltási ár: 400 000 Ft

110 ▪ GLATZ OSZKÁR (1872–1958)

Hölgy kékszalagos fehér ruhában

80 × 62 cm
Olaj, vászon
Jelezve balra középen Glatz

Kikiáltási ár: 400 000 Ft

1900-1919.

Festészet, XX.sz. - Önálló tablakép.

Kacziány Adrienne: Csendélet

- illusztráció -

MŰVÉSZET
XIII.évf.1914.
204.

Kachelmann János, gyermek képző művész

KACHELMANN JÁNOS MUNKÁJA

Kachelmann János munkája

32.o.

Tiszatáj, Szeged. 1977. március

3/XXXI.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 MÁR

TISZATÁJ

1021

Kachelmann János

KACHELMANN JÁNOS MUNKÁJA

a laktanya másik klubszobájába, a
Leült a barátja, Soós Tamás mellé.
mbitáját, kérdőn felvonta a szemöldök
kottába pillantott. Pergolesi: A-dúr c
álta leolvasni a hangjegyeket... Nem
oós Tamásnak, meg a zenekar többi ta
milyen hangszeren nem tudott játszani.
razenekar... De citerazenekar nem vo

Kerekes hadnagyhoz. A hadnagy éppen
ett, várakozóan letette a tollát az aszta
Pista?
nnak nem jött ki hang a torkán, reme
n? — lépett hozzá a hadnagy.
elvtárs jelentem... — Bondár István a combjához szorította a ke-
te... megvertem egy embert.
lvesztette a biztonságát, tétován kérdezte:
t?
jszaka leütöttem az unokatestvéremet... Tetszik tudni ő az a
.. ő vitt haza Újfaluba... Lekurvázta a menyasszonyomat... Etát.
onyomat... Azért történt... Elvesztettem a fejem...
tenivalója nincs? — kérdezte a hadnagy.
— mondta Bondár István. Majd határozottan hozzátette: — Minden
lok a tettemért.
nagy visszament a helyére, a tollával babrált.

Kacz Endre

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 SEP 12

MAGYAR NEMZET

Budapest

újságíró.

Balatonalmádin, 89 éves korában elhunyt Komáromi-Kacz Endre festőművész, a régi Műcsarnok egyik népszerű kiállító művésze. Festészetében Benczúr hagyományait ápolta, s főképp realista felfogású, mély tónusú, alapos enteriőrjeivel aratott sikereket. Érdeklődése kiterjedt a portréra is. Néhány festményen kívül, melyeket a Nemzeti Galéria őriz, Hevesi Sándorról festett képmása a Színháztörténeti Múzeum tulajdonában van.

1021

Kacza vára

Varjú : magyar versek

Kacza, N. Kükülló vm.

Kaczián Jenőné

1928/29 - 1930/31

Ferkèpzomfoiskèvk

97.l.

mű, mögötte a
császár feje fölé koszorút. Cybele
előtt Neptunus és Abundantia, bőség-
szaruval és kétoldalt két gyermek-
kel. A trón jobb oldalán Germanicus
és szárnyas Victoriától vezetett dia-
dalkocsiban Augustus. Az alsó mező-
ben durva katonák barbár foglyokat
hajuknál fogva rángigálnak és fegy-
veres szolgák tréfás diadaloszlopot
állítanak fel, az oszlop alatt megrán-
colt ember és szomorú asszony. Az
alsó rész mozgalmas, durvaságot, szo-
morúságot és félelmet kifejező ábrá-
zolása fölött a felső rész fenséges
nyugalma nagyszerűen hat.

GEMMA TIBERIANA, 34 cm ma-
gas és 29 cm széles pompás sardonyx
cameo a Louvre tulajdonában. Kr. u.
20 körül. Rómában készült. Három
mezőre van osztva. Augustusnak és
Tiberiusnak a germán és keleti né-
peken aratott győzelmeire vonatkozo
ábrázolásokkal.

GENDRON (ejtsd: *zsandrón*), *Ernest-Augustin*, francia festő. * Párizs, 1817, † 1881. Történelmi és mitológiai tár-
gyú kompozíciói színesek és mozgal-
masak, főkép elfek, nereidák s egyéb
légi tündérek megjelenítésében mes-
ter. Tőle valók a St. Gervais-templom
Katalin-kápolnájának hangulatos fal-
festményei.

GENELLI, *Bonaventura*, német fes-
tő. * Berlin 1798. † 1868. A kopenhágai
születésű *Janus G.* festő (1771—1812)
fia. A berlini akadémián tanult,
1822—36. Rómában, aztán Münchenben
és Weimarban élt. Noha Rómában az
ú. n. nazarénus festők köréhez tar-
tozott, művészete eltér azokétól; egyé-
ni felfogású, néha kiegyenlítetlen, de
érdekes klasszicizmus, amely jellemző
módon nem annyira festményekben
(München, Schack-képtár), mint in-
kább színtelen kartonokban, kontúr-
rajzokban (Homeros-, Dante sorozat,
Kéjenc, Boszorkány, Művész élete)
adta legjavát. — Irodalom: *Jordan*

Kaczáriné Krasznai Mária MDK

Textil

Mücsarnok 1969 Képzőművésznök nemzetközi kiáll.

Kaczander Erzsébet

butorterverő

1917–18.

~~81. N° 56/951~~

Éimisk 1930. 84. l.

Caes. Maj.
+ exud. Aug. Vind.
Keretnek 32. 6: 38. 9 Gr.
Fr.

T. Ferencz:

Allegoria:

A jobbról l
ral a kezében ül
lötte ~~[illegible]~~
tást, a békét, a hite
csőfokon, visszanézo
zepén Fortuna ü
~~[illegible]~~. Balról
zenegyen foglaltat
gyűrűtteknél a ha
nek lábainal ny
~~[illegible]~~
kentre nyerin
~~[illegible]~~
országnak, a török
ékezit, mely fölé
ve e szótól: „
dig négyszögletes
~~[illegible]~~, (kül
sarkán: „Chris
alól balra: „P. T

alakok állnak,

Kacz Endréné

Akvarelljei kerepelnek a Nemzeti Szalonban, a magy. aquarell és pastellfestők kiállításán.

Új Magyarság 1942. XII.25.

Kacz Endre

Benczúr Gyula tanítványaként
neve említve

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalom
Bp.Magvető 1974 104.old.

Kacz Endre

a konzervatív ún. műcsarnoki művészet
ízlését, hivatalos, állami és egyházi megbízásokkal
támogatott képviselői voltak a századfordulón

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974
615. old.

Kacz

Alkotása, a Műcsarnok tav. tárlatán.

M. 932. IV. 24.

K. Kacz Endréné

Szerepel a Műcsarnok
téli Tárlatán

Est. Kuriv. 1938 II. 9

Kacz Endre

festő.

Lásd: Komáromi Endre

Kovacs Dezső

Fotókiállítás Gyulán

Meger Nemzet 1983. VIII. 13.

Kacz Endréné

Csik Jolán, Hadzsy Olga, Kardos Böske, Kacz Endréné, L. Hilberth Irén, Lebhertz Lutz, Müller Ágota, Müller Méta, Pataky Sára, br. Pongrácz Sarolta, Rauscher Juliska, Somló Sári, Vass Ferencné müvészeket sorolja fel a Müvészet c. rovatban közölt kritika, "Festőnők a Nemzeti Szalonban" cimmel a résztvevők közül kiemelve őket, mint tehetségeseket.

A HÉT, Bp. 1918. ápr. 28.
XXIX. évf. 17. sz. 267. lap.

Kacs Endréné

A Nemzeti Szalonban a magyar aquarell és pasztellfestők egyesülete kiállitásán szerepel képeivel

U.M.1942.XII.25.

Kaczné

Szerepel a hűcsarnok téli tárlatán

Új hagyarság 1937 I. 24

Kaczné

Csendélete, a Műcsarnok tav. tárlatán.

M.932.IV.24.

Взято

Kaczné

Kiállít

N. 932 - X. 30.

Központ-ban (Budapest, XIV. Dózsa Gy
Megrendelés esetén az összeg MNB 1
ciós Központ számlaszámára utalandó
tán juttatjuk el T. Cimhez.

Sajtó alatt:

Évkönyvünk 1959-es kötete.

A forráskiadvány-sorozatból
mely a terület épitészeti állagának a t

Kaczné

Magyar Akvarell és Pasztellfestők Egyesületének kiállításain a Mű-csarnokban szerepelt.

M. 934. III. 4.

MDK

Kacza Endre

Egy romai hölgy

Az első magyar müvészkiállitást a Pesti müegylet 1840-ben rendezte. Müvészet 1909. 405.l.

M.D.K.

Kacz

Dr. Rottenbiller Ödön: Téli tárlat a Mücsarnok ban cimmel ir a kiállitáson szereplő müvészekről, s a zsánerfestő müvészek között emliti meg a müvész nevét.

Magyar Salon, Bp. 1905. január. 41. kötet 363-366. lap

Kacz

Művével szerepel a
Műcsarnok jubiláló Ziálli-
tájain

Uj M. 936 v. 3

Kacsa.

A III. Nemzeti Képzőművészeti Kiállítás képei szerepeltek.

Új Magyarság. 1935. Márc. 24.

MDK

Kacz Bandi, dicséretben részesült

A mintarajz[illegible]. kitüntetettjei.

Műcsarnok, 1899. 7.sz. 87 l.

Kacz Endre

Chopin

Az 19o4-iki téli tárlat. 7 l.

Kachszmann Joseph

Lieb I. 21,48 (1784-1856)

Kachszmann

u.o. III. 93

IV. 150

Hackensöllner Kamillo

festő.

1857. Pozsony.

Műegylet

1857. maj.-jun.

L.

ez Hackensöllner!

Kacorlakjai rk. templom

(Zala vm.)

Szt Margit szűz és vértanu tiszt. épittette Biró Márton püspök

XVIII. sz.

Pelm 461. l.

N. D. V.

KACHER Antal szobrász

Sümegen

1758, Balatonkeresztúr, r. k. templom,
tabernakulum - angyalok 40,- forintért

Aggházy: Barokk szobrászat... Bp. 1959.
I. 222. l.

Kacher Antal
nobrász

M.D.K.

A balatonkeresztúri templomba egy tabernákulumot és mellé 2 angyalt faragjon ezre a célra szerződtetik Festeticsék.

Péczely Piroska: A keszthelyi Festetics kastély és belső berendezése

70.l.

M.D.K.

Kacsa Ottokál
Nemrész

A lakatenkirestvení templomba egy [illegible]
[illegible] és mellé 2 [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible].

Pécsely Pinsle: A [illegible] [illegible] [illegible] és [illegible] [illegible]

70.1

KACHER Antal zobrain

(1758)

KOPPÁNY Tibor: A Balaton környékének műemlékei. Bp. OMvH, 1993 48-49, 177

Roskó Gábor 2074, 2586
Rossi Bortolatto, Luigina 1553
Róth Amália 1576
Róth András Lajos 702
Róth Miksa 1576
Rousseau, Henri 1577
Rózsa Anna 2587
Rózsa György 484, 1142, 1143, 1144, 1394, 1477, 1524 , 1532
Rózsa Gyula 510 1494, 1767, 2083, 2125, 2615
Rózsa Miklós 675
Rózsáné Lendvai Anna 1153
Rozsda Endre 2588
Rubens, Pieter Pauwel 1123, 1215
Rudinski, Antun 621
Rudnai Gábor 1489
Rudnay Gyula 1393, 1578
Rudolf Éva 2589
Ruffy Péter 117, 773, 942, 959, 2175, 2278, 2640
Rugási Gyula 90
Rumney, Ralph 2133
Rumy Károly György 1533
Runciman, Steven 521
Rusina, Ivan 1112
Rusnák Ernst 469
Ruttka Ferenc 2590
Ruttkay, Alexander 815, 839
Ruttkay György 1579
Ruttkay János 2049
Ruzicskay György 2591
Ruzsa György 159, 961, 1544

-s-n 1270
Saád József 1726, 1755
Szabó, István 621

KACHLER Antal fafaragó

Sümeg, ferences templom

Sümegi Sün Mária Vera
Ferences Naptár 1996

57.

Helység	Szálláshely	Tel./fax	Előszezon
NAGYATÁD	Beta Hotel Solar*** Széchenyi tér 28.	tel: 82/351-056 fax: 82/352-056	1 napos 2 ágyas: 4 700 Ft
NAGYKANIZSA	Centrál Hotel*** Erzsébet tér 23.	tel: 93/314-000 fax: 93/310-111	6 napos package: 13 200 Ft/fő 1 napos 1 ágyas: 4 600 Ft 1 napos 2 ágyas: 7 000 Ft
NAGYVÁZSONY	Kastély Hotel* Kossuth u. 2.	tel/fax: 88/364-109	6 napos package: 15 000 Ft/fő
NYÍREGYHÁZA– SOSTOGYÓGYFÜRDŐ	Paradise Hotel*** Sóstói út 76.	tel/fax: 42/402-011	6 napos package: 10 000 Ft/fő 1 napos 1 ágyas: 3 000 Ft 1 napos 2 ágyas: 3 500 Ft
SÁROSPATAK	Bodrog Hotel*** Rákóczi u. 58.	tel: 47/311-744 fax: 47/311-527	6 napos package: 9 900 Ft/fő 1 napos 1 ágyas: 900 Ft 1 napos 2 ágyas: 1 600 Ft
SOPRON	Lövér Hotel*** Városi út 4.	tel: 99/311-061 fax: 99/312-551	6 napos package: 14 460 Ft/fő 1 napos 1 ágyas: 2 750 Ft 1 napos 2 ágyas: 4 000 Ft
	Maroni Hotel** Lövér krt. 74.	tel: 99/312-549 fax: 99/341-182	6 napos package: 9 600-12 000 Ft/fő 1 napos 1 ágyas: 1 800-2 800 Ft 1 napos 2 ágyas: 2 600-3 500 Ft
	Palatinus Hotel*** Új u. 23.	tel/fax: 99/311-395	6 napos package: 15 000 Ft/fő 1 napos 1 ágyas:

KACHARIK- KÖUA'RY

Baika 1994/1-2. 103.

MDK

Kacziány

Cigánynő, festm.

Biró J: A marosvásárhelyi képtár. Magy. Művészet, 1937. 177-78 l.

MDK

Kacziány, festő

Mária mennybemenete pályázaton vett részt

Pesti Hirlap, 1882, ápr. 25. 3 l.

MDK

Kacziány festő

Képzőművészeti Szemle 1879. 1. sz. 15 l.

Magyar Néprajzi Múzeum — 6000 db — 64.85783

MDK

Kacziány és Dózsa festők

Münchenben találkoztak

Emlékeimből. Pásztortüz 1927. 16. sz.
383 l.

EA..... ltsz. Gyűjtés he

MDK

Kacziány

A Nemzeti Szalon művésze, a párisi kiáll.-on kiállitott és kitüntetést is kapott.

Hock János irása.

Nemzeti Szalon, 1900. téli kiáll. 4.lap

Kacziány

festőművész

Jubiláris kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

E'st.
1935.I.6.

MDK

Kacziány

Művei a Műcsarnok tav.kiáll.-án.

Cikk: A király a ...

Vas.Ujs.1901. 48.évf. 296.l.

M.D.K.

Kacziány

"Kisérteties holdas tájait"emliti meg dr. Rottenbiller Ödön: Téli tárlat a Mücsarnokban cimmel.

Magyar Salon, Bp. 1905. január. 41. kötet 363-366. lap

M.D.K.

Kacziány

"Mors equese"-t bizonytalannak találja és bírálja Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1901. május hó
116-126. lap.

Kacziány

"A mester néhány nagy stilusban festett éjjeli képét elismeréssel emliti meg a lap "A Nemzeti Szalon őszi kiállitása" cimmel közölt beszámolójában, felsorolva a tárlaton szereplő müveket.

Képes Családi Lapok, Bp. 1902. okt. 12.
XXIV. évf. 41. sz. 655. lap

M.D.K.

Kacziány

Abonyi Árpád:"Szabadulás" c. elbeszéléséhez készitett befejező rajzot.
Repr.

Magyar Salon, Bp. 1898. április hó
38. lap 29. kötet.

M.D.K.

Kacziány

"Golgotha" c. alkotását igen magasra értékeli Rippl Rónai János: "Tavaszi Kiállitás" c. beszámolójában.

Képes Családi Lapok, Bp. 1895. május 12.
17. évf. 2o. sz. 3lo. lap

Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Kacziány ?, festöm.
1852

Önarckép. - /A népszerüsége engedte ide./

Kende Béla: A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll.-a.
Müvészet. 1939.IV.évf.27.sz. 69-70.oldal.

Kaczur Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1970 MÁJ 17

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP
Szeged

1021

IFJÚSÁGI PLAKÁTKIÁLLÍTÁS NYÍLT SZEGEDEN

Tegnap ünnepélyes keretek között nyílt meg Szegeden, a Móra Ferenc Múzeum kupolatermében a KISZ Csongrád megyei bizottsága, a Csongrád megyei tanács vb, és a Szeged m. j. városi tanács vb művelődésügyi osztályok által kiírt országos ifjúsági plakátpályázat anyagából rendezett kiállítás. Megnyitó beszédet *Joó* Ferenc, a KISZ Csongrád megyei bizottság titkára mondott. A bíráló bizottság több száz beküldött műből választotta ki azt a 25 plakátot, amelyet méltónak tartott a bemutatásra. Kilenc alkotót részesített pénzjutalomban. Első díjat, ezer forintot *Kaczúr* Gyula, második díjat, 600—600 forintot *Dakó* Erzsébet és *Kerti* Károly, harmadik díjat, 300—300 forintot *Boda* Krisztina, *Honti* Katalin, *Kratochwill* Mátyás, *Sinkó* János, *Tandi* Lajos szegedi lakosok, a Szegedi Tanárképző Főiskola hallgatói és *Kovács* Gáspár, jeninvárosi lakos kapták. *A jutalmakat Joó Ferenc adta át.*

Vízszint
géppuska
land ered
jesítmény
járól híre
met szer
eredetű
pontos b
szatban.
Kábítósze
első betű
23. Ilyen
Vas meg
németű!
Helyhatá
28. Módr
29. Deciliter — röv. 30. Sport-eszköz. 31. Mezőgazdasági épület. 33. Vissza: hosszmérték Kínában. 34. A korszerű technika egyik eredményét jelenti ez az orosz eredetű szó. 38. Kegyetlen római császár. 40. TÁA. 41. Tisztség. 43. NLÖ. 44. Teásedény. 46. Öntelt. 47. A. E. 48. Házas — keverve. 49. A varróeszköz. 51. Vissza: ilyen bánya is van. 52.

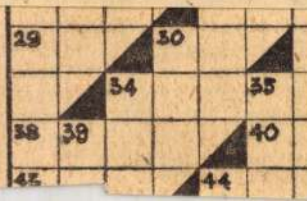

Kaczián-Regner Auguszta
Csónakkikötő

U.M.E. III. Bpesti kiállitása.Nemz.Szal.1931.febr.
8 1.

Kaczián Regner Auguszta festőművész
Parkrészlet, olajf.
Nemzeti Szalon, 1930. árp.

...teri tanáccos.

bizattságának.

M.D.K.

Kacziánné Regner Guszti

"Csendélet" c. alkotását hozza a lap a Nemzeti Szalon őszi tárlatáról. Repr.

Szinházi Élet, Bp. 1929. okt. 6-12. XIX. évf. 41. sz. 28. lap.

Kaczidmné Regner Gmti

festőművész

Őszi Tárlat - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Két sikerűlt csendélettel. —

Nemzeti Ujság
1929.IX.8.

MDK

Karczián-Régner Auguszta, festő

Tengerparti sétány. Olajf.

Nemzeti szalon. -Téli tárlat. 1932. dec. Kat.

Kacsárikné Krannai Mária

iparművész

Textil-munkák

Képzőművésznők nemzetközi
kiállítása. 1960. Bp.

Kaczián - Regner

Auguszta

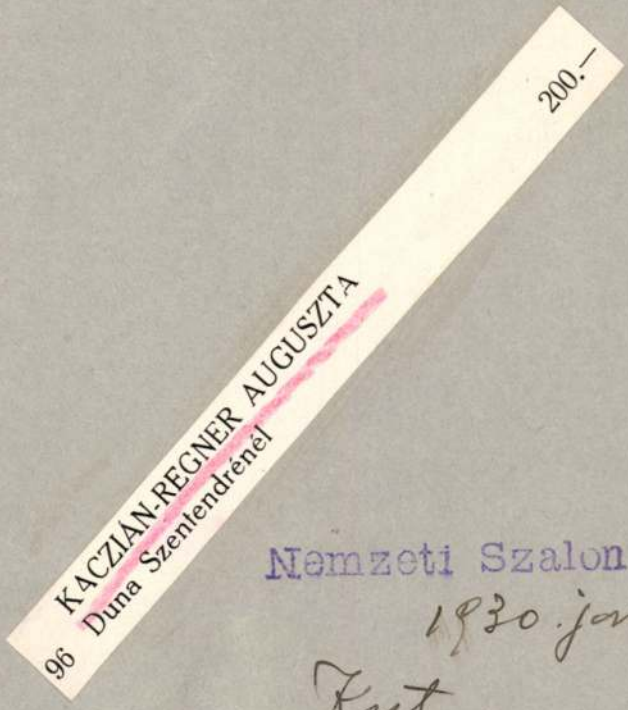

Nemzeti Szalon

1930. jan.

Kut.

Borbereki K. Zoltán
Dex Ferenc
Dudás Jenő
Emőd Aurél
Grandtner Jenő
Boldogfai Farkas István Sándor
Heintz Henrik
Ispánki József
Jeges Ernő
Kákai-Szabó György
Madarassy Walter

SCHREIBER LUJZA

223	Tájkép	pasztell	100.—

SZÉKELY MARGIT

224	Tükör	pasztell	200.—
225	Ablakos csendélet	pasztell	200.—

SZŐNYI ISTVÁN

226	Tájkép		Eladó

SUGÁR ANDOR

227	Csendélet	aquarell	70.—

„TRIROSAE" kerámiai műterem

228	Komplett lámpaállvány (a hindu)	35.—
	hozzá ernyő	10.—
229	Kisplasztika (a vadász)	36.—
230	Kisplasztika (motoros)	36.—
231	Kisplasztika (vizhordó)	32.—
232	Konstruktiv virágtartó	20.—
233	Konstruktiv virágtartó	20.—
234	Fatalpu váza	20.—
235	Szürke váza	18.—
236	Piros váza	14.—
237	Kisplasztika (elefánt)	
238	Kisplasztika (zsiráf) gyertyalámpa	8.—
239	Kisplasztika (oroszlán)	8.—
240	Kisplasztika (kenguru)	9.—
241	Kisplasztika (ló)	5.—
242	Hamutartó	3.—

csellényi WALLESHAUSEN ZSIGM.

243	Nyitott ablak	olajf.	1000.—

VASZARY JÁNOS

244	Magaslaton	olajf.	3500.—
245	San Domenico	olajf.	3500.—
245a	Strand	olajf.	3500.—

VASZKÓ ÖDÖN

246	Fürdőszoba	olajf.	400.—
247	Fekete váza	olajf.	400.—
248	Falusi lányok és asszony	olajf.	700.—
249	Főváros este	olajf.	700.—

VASZKÓNÉ B. ALICE

250	Kertben	olajf.	250.—
251	Vaszkó Ödön	olajf.	400.—
252	Önarckép	olajf.	400.—

WOSINSKI JÓZSEF

253	Transformator	aquarell	80.—
254	A szerelő	aquarell	100.—
254a	Lépcsőház	aquarell	100.—
255	Karmester	aquarell	100.—
256	A gond	aquarell	100.—

KRIVÁTSY MIKLÓS

257	Kételkedő	gipsz
258	Erdős Renée nagy plakett	gipsz
259	Kézportrait	gipsz
260	Erdős Renée plakett kis	bronz

Nemzeti Szalon

GOLDMAN GYÖRGY

119	Fej	gipsz	250.—
120	Szines fej	gipsz	250.—

HALÁPY JÁNOS

122	Interieur	olajf.	600.—

HONTI PARISS ELZA

123	Vásár	pasztell	300.—

HINCZ GYULA

124	Algolagnia	olajf.	Magtul.

KACZIÁN REGNER AUGUSZTA

125	Parkrészlet	olajf.	250.—

KEPES ÉVA

126	Hegedü	pasztell	150.—
127	Két fej	pasztell	100.—

KLIE ZOLTÁN

129	Kompositio	olajf.	1000.—
130	Alvó akt	olajf.	800.—
131	Fekvő akt	olajf.	800.—
132	Walkürök, Hoffmann József ig. ur tulajd.		
133	Sokac nő	olajf.	500.—
134	Tájkép	olajf.	800.—
135	Ősz Somogyi Dezső ur tulajd.		
136	Ülő akt Révész István igazg. ur tulajd.		

KLIE ZOLTÁNNÉ (Róna Klára)

138	Parasztszoba	olajf.	500.—
139	Kompositio	olajf.	500.—
140	Család	olajf.	500.—

142	Ucca	olajf.	500.—
143	Vurstli	olajf.	500.—
144	Révész István ig. ur portraitja		Mgtul.

KÖVESHÁZI-KALMÁR ELZA

145	Gerendahordozó	fa	2500.—
146	Anya gyermekével	sárgaréz	700.—

KRIVÁTSY MIKLÓS

147	A martir	gipsz	150.—
148	Önuralom	gipsz	150.—
149	Trianon	gipsz	150.—
150	Kleopatra	gipsz	150.—
152	A bűn	gipsz	150.—
155	Bűntudat	gipsz	150.—
156	Bizalom	gipsz	150.—
157	A költőnő	gipsz	150.—
160	Üldözöttek	gipsz	150.—
162	Jelen és jövő	gipsz	150.—
163	Emlékezés	gipsz	150.—
164	Számüzöttek	gipsz	150.—

KROCSÁK EMIL

165	Kék fej	olajf.	200.—
166	Fej	olajf.	200.—
167	Két akt	olajf.	500.—

LANGSFELD KÁROLY

168	Fej	gipsz	200,—

G. LÁZÁR ILONA

169	Kétségbeesett	faszobor	80.—
170	Csüggedés	faszobor	130.—
171	Női szent	faszobor	250.—
172	Napba néző	faszobor	22.0—

173	Leány	farelief	120.—
174	Magasba törő	faszobor	125.—
175	Embervirág	faszobor	150.—
176	Anya gyermekkel	faszobor	225.—
177	Madonna, farelief Rerrich Béla műépitész ur tulajdona		Nem eladó
178	Jézus gyermekekkel	farelief	800.—
179	Kelet és Nyugat	farelief	200.—
180	Tánccsoport	farelief	200.—
181	Madonna gyermekkel	farelief	900.—

MIHALTZ PÁL

183	Kék fényben	olajf.	300.—

MUHORAY MIHÁLY

183a	Műterem	aquarell	80.—

OBLATT GYÖRGY

184	Turistaszálló		Eladó
185	Szinház		Eladó

PATAKY TIBOR

186	Virágablakban	olajf.	260.—

PEITLER ISTVÁN

188	Ülő akt	olajf.	800.—
189	Korsós csendélet	olajf.	500.—
190	Üvegek	olajf.	250.—
191	Csendélet fekete kendővel	temp.	150.—
192	Galambdúc	temp.	150.—
193	Csendélet	temp.	150.—

PÉCSI PILCH DEZSŐ

194	Nervi	olajf.	700.—
196	Nagy csendélet	olajf.	2000.—
198	Lelátás a Gellérthegyről	olajf.	700.—

199	Párisi ucca	olajf.	1000.—
200	Csendélet törökkel	olajf.	500.—
201	Budapest télen	olajf.	1000.—
202	Fényreklámok	olajf.	3000.—
203	Zugligeti séta út	olajf.	300.—
204	Virágcsendélet könyvekkel	olajf.	800.—
205	Fekvő női akt	olajf.	400.—

D. RÓNA EMY

206	Compositio	temp.	200.—
207	Compositio	temp.	200.—
208	Karneval	temp.	250.—

SANTRUCEK JENŐ

209	Halászok		350.—

SAJÓ EDITH

211	Farelief Fából 300.—	Gipsz	100.—

SPINNER KLÁRA

212	Miss Europa, folyóirat-illusztráció		150.—
213	Világbajnok, folyóirat-illusztráció		150.—

G. SZABÓ KÁLMÁN

214	Olasz tengerpart	fametszet	25.—
215	San Vitó Chichino	fametszet	20.—
216	Lanciano	fametszet	15.—

SZÜR SZABÓ JÓZSEF

217	Boglyás tájkép	olajf.	200.—
218	Tájkép	olajf.	200.—
219	Nő sárga lámpával		300.—

SCHEIBER HUGÓ

221	Zsonglör	rajz	200.—
222	Fátyolos nő		200.—

Nemzeti Szalon

1930. ápr 1

K

Ume

ANTAL JÓZSEF

1	Magyar csendélet	olajf.	800.—
2	Meditátio	olajf.	400.—
3	Magyar csendélet Chrisanténummal	olajf.	600.—
4	Csendélet Chrisanténummal	olajf.	500.—
6	Gyermekszoba	olajf.	350.—
7	Feketeruhás hölgy	olajf.	1000.—
9	Csendélet olajf. Kultsár Andor gyáros ur tul.		

BARTÓK MÁRIA

10	Csendélet	olajf.	300.—
11	Cirkusz	olajf.	800.—
12	Tükör, akt	olajf.	800.—
13	Parasztudvar	olajf.	400.—
14	Sikátor	olajf.	400.—
15	Szoba	olajf.	400.—

BECK Ö. FÜLÖP (Szoborvázlatok)

16	Huszár. Pápa város hősemlék tervéről	500.—
17	Pandora. Térdelő női alak	200.—
18	Merengő. Fekvő női alak	300.—
19	Emese. Fekvő nő sassal	300.—
20	Tanulmány Ady siremlékhez	200.—
21	Apostol, álló férfi alak	200.—
22	Regős, ülő férfi alak	300.—
23	Női álló alak	300.—
24	Női álló alak	300.—

BENE GÉZA

25	Csendélet	tempera	300.—
26	Csendélet	tempera	200.—
27	Félakt	tempera	200.—

továbbítani

BÜKY BÉLA

32	Karácsony,	olajf.	400.—
33	A Hersee	olajf.	400.—
34	Salzburg	olajf.	400.—
35	Asisi sz. Ferenc	olajf.	400.—
36	Felhők	olajf.	400.—
37	Tihanyi visszhang	szőnyeg	250.—
38	Falu	olajf.	400.—

CSAPEK B. KÁROLY

39	Csendélet	olajf.	500.—

CSÓK ISTVÁN

41	Balaton partján	olajf.	3000.—

CSORBA GÉZA

42	Ady fej	Eladó

DÉRY BÉLA

43	A Gare de l'Est előtt. Páris	olajf.	1000.—
46	A Notre Dame. Paris	olajf.	1000.—

DULLIEN EDITH

47	Tájkép	olajf.	350.—
50	Veranda	olajf.	800.—

ECSŐDI ÁKOS

61	Leány babával	olajf.	500.—
63	Csendélet	olajf.	400.—

EMŐD AURÉL

64	Fekvő akt	olajf.	400.—
65	Vitorlázók	olajf.	500.—
66	Nő narancsokkal	olajf.	400.—

67	Hölgy zöld kendővel	olajf.	300.—
68	Szórakozó matrózok	olajf.	600.—
69	Molo	olajf.	300.—
70	Kis kikötő	olajf.	300.—
71	Lussingrande	olajf.	300.—
	FARAGÓ ENDRE		
72	Csendélet I.	olajf.	250.—
	FENYŐ A. ENDRE		
73	Falu a hegyek között	olajf.	300.—
74	Tájkép olajf. dr. Stern Brunó ur tulajdona		
75	Gitár	olajf.	300.—
76	Könyöklő nő	olajf.	300.—
77	Szemüveges férfi	olajf.	300.—
78	Park	olajf.	300.—
80	Bérház belülről	pasztell	150.—
81	Magyar falu	olajf.	300.—
	FRANK FRIGYES		
83	Önarckép	olajf.	1000.—
84	Hordótelep	olajf.	2000.—
85	Leány a nyugszékben	olajf.	1600.—
86	Csendélet	olajf.	800.—
	FRIML GÉZA		
87	A hidon	olajf.	250.—
88	Fényreklámok	olajf.	400.—
90	Akt fekete legyezővel	olajf.	600.—
	GADÁNYI JENŐ		
91	Compositio	olajf.	400.—
92	Compositio		600.—
93	Akt	olajf.	600.—

94	Tájkép	olajf.	500.—
95	Csendélet	olajf.	250.—
96	Compositio	olajf.	800.—
97	Compositio	olajf.	1000.—
98	Compositio	olajf.	1000.—

GÁBOR JENŐ

99	Fürdés után	olajf.	600.—
100	Julius 14. Párisban	olajf.	500.—
101	Le Havrei matrózbál	olajf.	500.—

GÁDOR ISTVÁN

102	Figurás tál	kerámia	130.—
103	Cseréptartó	kerámia	40.—
104	Cseréptartó	kerámia	50.—
104a	Ló	kerámia	20.—
105	Ló edénnyel	keramia	60.—
106	Lovas	keramia	60.—
107	Zsiraf	keramia	120.—
108	Lovak	keramia	120.—
109	Csoport	keramia	120.—
110	Szent család	keramia	500.—

GÁRDOS MIKLÓS

111	Hegedüs	gipszszobor	350.—
112	Sielő	„	50.—
113	Don Quihotte	„	50.—
114	Táncolók	„	50.—
115	Ady	„	50.—
116	Motoros	olajf.	400.—
117	Önarckép	olajf.	500.—
118	Kubikusok	olajf.	300.—

Kacziány Adrienne

393. SUDERMANN, HERMANN, Hei
sorai Jászai Marihoz.

STANLEY, HENRY M., Trough

ANLEY, HENRY M., The C
öt. Ered. vktsek. Exlibrisekk

R, LOUIS, There is no czech
sk. ajánlásával Jászai Ma

UDWIG, Philosophisch
al és exlibrissel.

AN, Gulliver's trave
illusztrált régibb k

Költeményei. F
8r. 3 köt. Utó

400 JANKA, Sze
hoz.

401. S. züst, poha
me BODR
utób raiva

402. SZÁV pár
A siker.

403. SZÉCHEN VÁN GR. MU
Budapest, 1889—1905. Levelei I—

Kacziány Adrienne 20. század.
8. RÓZSÁK. Jelzés lent: Kacziány A. 1900.
Selyemfestés. 40×26.

Kacziány Adrienne 20. század.
9. VIRÁGOK. Jelzés lent jobbra: Kacziány Adrienne.
Lemezpapír. 56×69.

Jászai Mari hagyatékából

Ernst Múzeum aukciói

XXXIII.

és élményeim Perzsiában. Pest, 1867. 8r. Vkt. Aláírással
ötete.)

e and adventures written by himself. London, 1884. 8r.

s anciens et modernes. Paris, Didot, 1859. 8r. 2 köt.

kesztette Kosztolányi Dezső. — Ungarn, Land und Volk.
lvania. Preface by Count A. Apponyi. With illustr. by
Egyik sk. névaláírással.

Bp. 1921. — *Gál László*, Mi tizennyolc évesek. Bp. 1917.

Auch Einer. Stuttgart, 1903. 8r. 2 köt. Vktsek. Exlibrissel.

re és az Ember tragédiája. Bpest, 1914. 8r. Vkts. Szerző

ES MUNKÁI. Rendezte Gyulai Pál. Bpest, Méhner V.,
ed. diszktsek. Exlibrisekkel.

d its mysteries. London, 1905. 8r. Vkts. Sk. névaláírással.

lde Wesendonk. Tagebuchblätter und Briefe. Berlin, 1906.

rlowe. Tragical history of Dr. Faustus. Oxford, 1901. 8r.

A MŰCSARNOK
TAVASZI
KIÁLLÍTÁSÁBÓL

CSENDÉLET
KACZIÁNY ADRIENNE
FESTMÉNYE

A legélesebben a következő kifejezésben nyilvánul meg ez a különbség. Az irodalom meséket ad és ezekkel igyekszik gyönyörködtetni a közönségét. A festészet és szobrászat pedig érzéki tartalmakat nyújt és nem célja ezeket összefüggő mesekomplexummá olvasztani. Teheti, de nem kell. A festmény is mesélhet, de nem okvetlenül. Vagy: a festményben is van litteratura, de ez nem fontos benne, ez csak eszköz a célra és ez: érzéki gyönyörködtetés, pontosan szólva, fény-, szín- és térhatások. A festészetnek és még inkább a szobrászatnak alapvető tulajdonsága a mozzanatosság, amely ellenkezik az elbeszélő tendenciával. A festmény, a szobor egy pillanatot ad vissza, a mese a pillanatok végtelen sorozatát.

A képzőművészetek példája legjobban mutatja, mily nagy különbség van az enthuziasztikus képzetek és maguk az enthuziasztikus érzelmek közt. Az előbbi az irodalomban dominál, az utóbbi a többi művészetben.

Mi a különbségük? A képzeteknek egész más a tárgyuk, mint az esztétikai érzelmeknek. Hogy mi a tárgya e képzetnek: virág, mindenki tudja. De nem oly könnyű megmondani, mi a tárgya valamely esztétikai érzésnek. A festői ábrázolásra való reflexió nélkül nem is derült volna soha ki, hogy itt különbségek vannak. Az ellentétek teszik egymást tudatossá! Az az ellentét, ami van egy homéroszi elbeszélés széles, lassu folyása és egy modern impresszionista, csupán szín- és fényhatásokra törekvő kép közt, ahol semmisem beszélődik el.

Az elmondottak más szempontból is hasznosaknak bizonyulnak. Felvilágosítanak bennünket arról, hogy különböző korok és osztályok izlése miért különböző. A társadalomtudományokból átvettük a történelmi materializmust és ezzel igyekszünk megfejteni, hogy miért van változás az esztézis terén

Mint módszer, a történelmi materializmus kétségtelenül jó. Azonban egyes magyarázatok gyakran mégsem jók. És pedig azért, mivel a történelmi materializmust mindig úgy képzelik, mint néhány elméleti tétel gyűjteményét. Hogy valamely kor politikai, morális és esztétikai nézeteit azon kor gazdasági állapotai, a termelés miként je szabja meg. Hogy a javak felosztása mindig azon arányban történt, amely az osztályharc valamely fázisában a tényleges erőviszonyoknak megfelelt. Ezek mind nagy igazságok, azonban az alkalmazás nem abból áll, hogy elő-

Művészet 1914.

A MŰCSARNOK TAVASZI KIÁLLÍTÁSÁBÓL

VÁSÁRRÉSZLET DEÁK-EBNER LAJOS FESTMÉNYE

lelkesedem a szabadságért, ez nem történhetik máskép, minthogy van valamely képzetem a szabadságról. Ha örülök annak, hogy nyertem pénzt, az örömöm nem volna máskép lehetséges, minthogy van a pénzről fogalmam, tudom, mit jelent. Szóval látható, hogy ilyen esetekben a képzeteknek fundamentális szerepük van az érzelmek lehetőségére nézve. Ha nem tudom, mi a pénz, nem örülhetek neki. Itt persze tudáson nem a pénz közgazdasági definicióit kell érteni, hanem annak vulgaris fogalmát.

Az olyan képzeteket, amelyekhez ilyen nagyfokú lelkesedés fűződik, amelyek tehát fundamentumáui szolgálnak intenziv érzelmeknek, nevezzük eszméknek. Ha pedig az az érzelem, az a lelkesedés esztétikai természetű, akkor nevezzük őket enthuziasztikus képzeteknek. Ennek megfelelőleg az ilyen érzelmeket, amelyek esztétikaiak, enthuziasztikus érzelmeknek. Vagy nevezhetjük általában esztétikai érzelmeknek is és csak különös, erősebb fokait enthuziasztikusaknak.

Sehol annyira nem lesz világossá ilyen állapotok léte, mint a képzőművészet terén. Az oka nyilvánvaló. Az irodalom telítve van ilyen eszmékkel. Már pedig az élményeknek meg van az a tulajdonságuk, hogy lényegüket, sőt nem ritkán puszta létezésüket is csak akkor tudjuk felfedezni, ha összehasonlításokat tehetünk olyan rokonállapotokkal, amelyekben az illető élmények más módon vannak meg. És ez áll fenn az irodalom és a képzőművészet viszonyában.

flies ins Ungarische, landw. Fachschriften etc. aus dem Ungarischen ins Deutsche und Englische. K. kann als Begründer der ungar. Militärnovellistik betrachtet werden. Hierher gehören seine Novellensammlungen: *Egy évig mondurban* (Ein Jahr in der Montur, 1891), A *nagy manőver* (Das grosse Manöver), A *fekete sárga zászló alatt* (Unter der schwarzgelben Fahne). Vereint mit einem Generalstabsoffizier verfasste er eine militärpolit. Flugschrift: *Die Wehrkraft Österreich-Ungarns in der zwölften Stunde* (1886). Aus der langen Reihe seiner Originalwerke sind noch die dramat. Werke: *Jugurtha* (Trauerspiel), A *rozsályi malom* (Die Mühle von Rozsály, preisgekröntes Volksstück), *Der verliebte Diogenes* (Deutsches Lustspiel), ferner die grossen literarhistor. Essays: *Jonathan Swift und seine Zeit*, *Petőfiről és mestereiről* (Über Petőfi und seine Meister), *Metternich und seine Zeit*, *Die ungarische Memoirenliteratur*, etc. hervorzuheben. Zweimal lebte er längere Zeit in Amerika, wo er 1903 zum presbyterianischen Geistlichen geweiht wurde und als Prediger unter den Ungarn tätig war. Er veröffentlichte an 50 Artikel und Humoresken aus dem amerikan. Leben. K. ist auch ein gründlicher Kenner der 1848-er Ereignisse und schrieb an 30 Essays über dieselben.

Kacziány, Viola v., Schauspielerin und Violinvirtuosin, betrat die Bühne zuerst in Kolozsvár und debutierte mit grossem Erfolge. Später war sie Mitglied des Nagyvárader Theaters und wandte sich dann, auf Anraten des berühmten Wiener Hofschauspielers Sonnenthal, der deutschen Bühne zu. Sie gastierte in mehreren deutschen Städten und wurde schliesslich in Sachsen-Altenburg als Heroine engagiert, wo sie alsbald der Günstling des Publikums und der Kritik wurde. Gegenwärtig lebt sie als Gattin eines Fabrikanten in München und gastiert nur ab und zu an den vornehmeren Bühnen Deutschlands.

Kacziány-Oroszy, Wilhelmine, Novellistin, Gattin E. v. Kacziány's, geb. 14. Apr. 1860, gest. 17. Apr. 1892, publizierte, von ihrem Gatten angeeifert, mehrere Novellen, die ihren frühzeitigen Tod als einen Verlust der ungar. Literatur erscheinen lassen. Selbständige Werke: *Az én kis vad madaram* (Mein kleines wildes Vögelein), *A szegény portásné karácsonya* (Weihnachtsabend der armen Portiersfrau), *A mi kis szegényünk* (Unser kleiner Armer), *A persa kendők* (Die pers. Tücher).

Kaczvinszky, Viktor, Mathematiker, geb. 20. Okt. 1817, gest. 5. Feb. 1893 als Propstprälat der Prämontrenser. Grössere Werke: *Mennyiségtan elemei* (Die Elemente der Mathematik, 1847), *Az új pénzről* (Über das neue Geld, 1858).

Kada, Alexius, Publizist, geb. 2. Mai 1852 in Kecskemét, gest. 24. Juli 1913, etablierte sich in seiner Vaterstadt als Advokat, wurde 1878 zum Reichstagsabgeordneten gewählt und trat später in den Dienst der Staatsbahn über. Von 1897 war K. bis zu seinem Tode Bürgermeister seiner Vaterstadt Kecskemét, der er besonders bei der vor einigen Jahren stattgehabten Erdbebenkatastrophe unvergessliche Dienste leistete. Seine literar. und publizist. Tätigkeit begann K. im Jahre 1875 als polit. Mitarbeiter mehrerer Provinzblätter. In der hauptstädt. Prəs-

Anerkennung Seine gross angelegte Kompos tion *Ad astra* und ein *Damenpor rait* fanden allgemeine Anerke nung. Grosse Aufmerksamkeit rregte auch sein feines Bild *Genitor meus.*

Kacziány, Edmund v., Maler, geb. 8. Jan. 1852 in Marosvásárhely, besuchte die Münchener und Wiener Akademien und Pariser École des Beaux-Arts. Von seinen humorvollen Genrebildern sind: *Eine Frage, Heimwärts, Vita longa, ars brevis, Das Leiblied, Serenade, Zigeuner unter dem Kreuze, Die leere Flasche* bekannter und zum Teile auch in Reproduktionen verbreitet. Von seinen religiösen Gemälden haben: *Die Grablegung Christi, Veronika's Tuch mit dem Christuskopfe, Golgotha,* von seinen sonstigen Gemälden: *Sphinx, Charfreitagsvision* (prämiiert), *Klosterruinen, Lussin piccolo um Mitternacht, Windmühle im Mondschein, Brand des Schlosses von Avignon,* der mystische Cyklus *Die Wanderungen des Todes* berechtigtes Aufsehen erregt und ihrem hoch begabten Meister die vornehmsten Preise erworben. So erhielt er auch für sein Gemälde: *Der Blocksberg bei Nacht* den grossen Preis der Frühjahrsausstellung 1908. Er nahm fast an allen grossen Ausstellungen in Europa teil und hatte auch in Amerika bedeutende Erfolge. Als Kolorist und Maler des Feuers geniesst er ebenfalls einen wohlverdienten Ruf, welchen sein letztes Bild: *Die Erstürmung Egers* noch erhöhte. Auch als Illustrator von Zeitschriften und Prachtwerken wird K. von der Kritik sehr geschätzt. Als Kunstschriftsteller zeichnet er sich nicht nur durch Tiefe der Gedanken, gründliches und liebevolles Versenken in den behandelten Stoff, durch Geist und feines ästhetisches Empfinden aus, sondern auch durch eine Virtuosität des Stils, welche ihm in der ersten Reihe der ungar. Kunstschriftsteller einen Platz sichert.

Kacziány, Ferdinand, volksw. Schriftsteller, geb. 16. Okt. 1822, gest. 2. März 1908 in Budapest, war Professor der deutschen Sprache am Nagyenyeder ref. Gymnasium, nach dem Freiheitskampfe, während der absolutist. Ära, Richter in Arad und wurde später zum Ofner Gerichtshofe transferiert. Grössere Werke: A *magyar népalkotmány vázlata* (Entwurf der ungar. Volksverfassung, 1868), *Társadalmi észjog* (Soziales Vernunftrecht, 1873), A *világvaluta* (Die Weltvaluta, 1895) und in deutscher Sprache: *Tantusvaluta* (1885), *Zur Regelung des Geld-, Münz-, Bank- und Zahlungswesens* (1889).

Kacziány, Géza v., Schriftsteller, geb. 1856 in Arad, war acht Jahre hindurch Berufsjournalist, Publizist und Kritiker, wurde 1887 zum Professor am ref. Obergymnasium erwählt, zog sich aber 1911 vom Lehramt zurück und widmet seine ganze Tätigkeit der Literatur. Gegenwärtig ist er Redakteur der deutschen Zeitungskorrespondenz: *Ungarische Agrarkorrespondenz.* Er spricht und schreibt mehrere Sprachen geläufig und formgewandt, übersetzte in und aus jenen Sprachen grössere und kleinere, insbesondere dichterische Werke, wie J. Pollock's *Die verbotene Frucht* aus dem Englischen in's Deutsche, Szávay's und Géczy's phantastische dramat. Dichtung *Zum Licht* aus dem Ungarischen ins Deutsche, Caryll und Monkton's *A Runaway Girl* und Robertson's *Butter-*

Kabos, Eduard, Schriftsteller und Publizist, geb. 2. Dez. 1864 in Nagykároly, hörte eine Zeit lang an der Budapester Universität Philosophie, wandte sich aber dann der journalist. Laufbahn zu. Er war Mitarbeiter des *Egyetértés*, *Pesti Napló*, *Országos Hirlap*, *Budapesti Hirlap* und ist seit 1913 Redakteur des illustrierten Wochenblattes *Az Érdekes Ujság* und zugleich Leitartikler des weitverbreiteten *Pesti Hirlap*. 1902 wählte ihn die Petőfi-Gesellschaft zu ihrem Mitgliede. Er schrieb Romane, Erzählungen und Dramen. Werke: *Elzüllöttek* (Die Verkommenen, Erz., 1885), *Vásár* (Der Markt, Rom., 1887), *Harakiri* (Feuilletone, 1891), *Koldusok* (Bettler, Erz., 1893), *Fehér éjszakák* (Weisse Nächte, Rom., 1893), *Por* (Staub, Feuilletone, 1895), *Vándorok* (Wanderer, Erz., 1897), *A csengeri kalapok* (Die Csengerer Hüte, Erz., 1898), *A verebek* (Die Spatzen, Rom., 1900), *Két halott regénye* (Der Roman zweier Toter, 1902), *Akácvirág* (Akazienblüte, Erz., 1903), *Az eleven kulcs* (Der lebendige Schlüssel, Rom., 1905). Der grösste Teil der Werke K.'s erschien in einer Gesammtausgabe von 7 Bänden 1906. Er schrieb auch einen Roman für die Jugend unter dem Titel: *A szurtos királyfi* (Der schmierige Prinz). Von seinen Dramen wurden aufgeführt (zumeist im Budapester Nationaltheater): *A kupéban* (Im Coupé, 1888), *Éva* (1889), *Révben* (Im Hafen, 1893), *A holló* (Der Rabe, 1896), *Megfigyelés alatt* (Unter Beobachtung, 1896). Verschiedene seiner Arbeiten erschienen auch deutsch.

Kácser, Romulus, Journalist, geb. 4. Feb. 1863, absolvierte die Universitätsstudien und wandte sich 1888 der Journalistik zu. Er war erst als Feuilletonist, dann, von 1891 bis 1912, in Temesvár als Redakteur deutscher Tageblätter tätig. 1912 nach Budapest übersiedelt, gehörte er erst dem Redaktionsverbande des *Budapester Tagblatt*, gegenwärtig dem des *Neues Politisches Volksblatt* an. Selbständige Werke neben zahlreichen Übersetzungen: *Temesvár emberbaráti intézményei* (Die humanitären Institutionen Temesvárs, 1906), *Temesvár in 1902*, *Licht und Schatten* (1904), *Das politische Wahlrecht der Frauen* (1904).

Kacskovics, Koloman v., Philologe, geb. 24. Dez. 1852 in Tót-Gyügy, absolvierte die jurid. Studien in Graz, München und Budapest und erlangte an letzterer Universität 1875 das jurid. Doktorat. K., der Grossgrundbesitzer ist, widmete seine Mussestunden den philolog. Studien, über die er zahlreiche Essays publizierte, und legte eine an 6000 Bände zählende Bibliothek an, welche wertvolle Altdrucke aus dem XVI. und XVII. Jahrhundert enthält. Aus seiner Feder stammt die klassische ungar. Übersetzung der Biographien Plutarchs in IV. Bden mit zahlreichen Illustrationen.

Kacskovics, Ludwig v., Schriftsteller, geb. 29. Mai 1806 in Mohora gest. 9. Dez. 1891 in

Söjpuszta, befasste sich mit Vorliebe mit pädagog. und nationalökonom. Studien, redigierte als Sekretär des Ungar. Landw. Vereines dessen Revue *Gazdasági Tudósitások* (Landw. Mitteilungen) und den Kalender *Mezei Naptár* (Feld-Kalender) und war später als Obernotar der Hauptstadt tätig. Grössere Werke: *Alsómagyarországi ércművelésről* (Der Erzbau im unteren Ungarn, 1831/2), *Kertészeti füzetek* (Gartenbaukunde, 1862), *Közlemények a kisdedóvás és nevelés köréből* (Mitteilungen über das Kinderbewahrwesen und die Erziehung, 1843).

Kacsoh, Pongrac, Komponist und Schriftsteller, geb. 15. Dez. 1873 in Budapest, absolvierte die philosoph. Fakultät in Kolozsvár, wo er auch Musikstudien oblag und 1897 zum Doktor phil. promoviert wurde. 1898 kam K. als Professor der Mathematik und Physik nach Budapest. Um diese Zeit schrieb er musikästhet. und kritische Aufsätze. Von 1904 an folgten die Singspiele: *Held Johann*, *Rákóczi Harang* (Glocke), *Mary-Ann* und dramat. Musik zu F. Molnár's *Liliom*. Von 1909 bis 1912 war er Realschuldirektor in Kecskemét, derzeit ist er Oberstudieninspektor der Hauptstadt Budapest und Lehrer der Gesangspädagogie an der kön. Landes-Musikakademie. Theoretische Werke: *Prolegomena a zene pozitiv esztetikájához* (Prolegomena zur positiven Ästhetik der Musik), *A zene fejlődéstörténete* (Entwicklungsgeschichte der Musik), *A karénektanitás pedagogiája* (Die Pädagogie des Chorgesangs-Unterrichtes), *Az elemi iskolai énektanitás* (Gesangsunterricht der Elementar-Schulen).

Kaczér, Elias, Dichter, Journalist, geb. 1887 in Szatmár, widpolit. Tagebattes *A Nap* an. Sein Lustspiel *A füst* (Rauch, 1910) wurde fast auf allen Bühnen Ungarns aufgeführt.

Kaczér, Margarete, Opernsängerin, geb. 1874 in Budapest, war, nach Absolvierung der Landes-Musikakademie, von 1891 bis 1910 Mitglied der königl. Oper.

Kacziány, Adrienne v., Malerin, Tochter des bedeutenden Künstlers und Kunstschriftstellers Edmund v. Kacziány, absolvierte ihre Fachstudien an der Budapester Gewerbezeichnenschule und genoss bei ihrem Vater ihre weitere Ausbildung. Sie gilt als geschmackvolle Spezialistin in Sammtmalerei und Stilleben und ist ständige Ausstellerin der Budapester Kunstausstellungen.

Kacziány, Aladar, v. Zalavár, Maler, geb. 1887 in Nógrád-Surány, war von 1903 bis 1906 in der staatl. Kunstgewerbeschule ein Zögling Heinrich Papp's, Géza Udvary's und Ignatz Ujváry's und bekundete schon als Schüler ein so vielversprechendes Talent, dass er mit einem staatl. Stipendium ausgezeichnet wurde. Dieses Stipendium ermöglichte ihm, seine Studien in Rom an der Engl. Akademie und an der Academia di belle arti und in Firenze fortzusetzen. Nach 3-jährigem Aufenthalte in der klassischen Heimat der bildenden Künste kehrte K. im Herbste 1912 nach Budapest zurück und errang sich in Bälde allgemeine

Kacziány Ödön

"A pásztorok imádják Jézust" festményét hozza a lap.
Repr.

ÉLET, Bp. 1925. dec. 20. XVI. évf.
26. sz. 515. lap.

Kacziány Géza.

A Budai Társaskör helyiségeiben rendezett csoportkiállításon képei szerepelnek.

Magyarság, 1927. dec. 6.

Kacziány Béra.

A Budai Tanítóbár folyiratjában
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible].

Nagyszalonta, 1927. dec. 6.

KAZINCZY GÁBOR

Új műveket
2004. Apr. XV/4.

59. old.

Kacziány Adrienne festőművész
Csendélet, pasztel
Kelenföldi Művészek kiállitása
Bpest, 1915 február

zimonyi emlékmű helyreállítása m
miért is fölmentése érvényét ezen
sára is kiterjesztem.

Ezen határozattom nevezet
ra a parancsnokság által rávezet

Erről nevezett tűzmes
sitendő.

A másolás
Gopron, 1917 c

Kecziány Adrienne
festő

M.D.K

A Művészeti Lexikon hén
az olvasóktól a művész
adatait.

— : —

Művészet, 1966. jannar - 48 kep

Kaćziány Adrienne: MDK

Rózsák
Magyar csendélet

A Budapest-Szentimrevárosi Kulturegyesület kiáll.
1935. Bp. XI. Horthy Miklós ut 15/d.

Kacziány Adrienne MDK

Almák, olf.

Mücsarnok 1930 tavaszi kiállitás

Kacziány Adrienne

munkaterem látogatók

Tanár Horti Pál

Iparrajziskola 1904

K.

VÁC

Székesegyház

Pestről a középponti Kárpátok felé és vissza.
VV 1861, 426 l

Kacziány Adrienne

4 polg. 1 iparrajz

virág- és edényfestés

4 hónap, jó eredm.

Tanár György Kálmán

Iparrajziskola 1894

K.

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Kadrány Adriene

2 pólg.

a vigilamos najszerem-
ben jó eredmény-
tanult.

Tanár: Lehner Gyula

Iparrajiszk 1973

K.

824

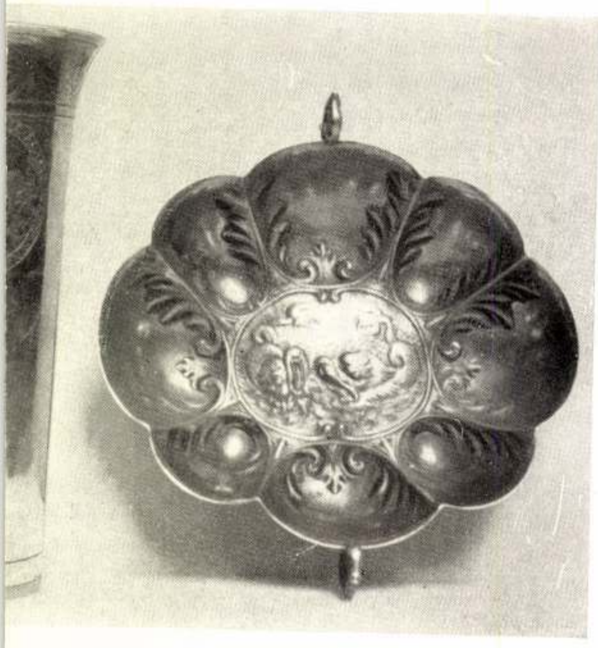

802

MDK

Kacziány Adrienne, 2o. sz.

Virágok,

Virágok

Ernst Mus. 34. aukc. 1927.

21. 1.

MDK

Kacziány Adrienne

Régi edények of.

Rózsák, of.

M. Képzőművésznők E. 9. kiáll. N.Szal. 1917. ápr. 11. l.

MDK

Kacziány Adrienne

Alföldi szélmalom / hajnali hangulat/
Ólajf.

Képzőm.Társ.1910/11.téli kiáll.39.l.

MDK

Kacziány Adrien

Kat Nagykőrös 1926. kiállitáson vett részt

MOB Kvt. 2465.sz.

MDK

Kacziány Adrienne

Holdkelte a Dunán, of.

M.Képzőm.nők 24.kiáll. N.Szal. 1933.

5.1.

M.D.K.

Kacziány

Holdvilágos képének intenziv hangulatát, friss, erőteljes szineit, valamint a kép tárgyát is kiemeli Lázár Béla: "Téli tárlat" x. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 19ol. febr. hó
982-994. lap

MDK

Kacziány Adrienne

Magyar csendélet, of.

Virág " "

Uj Szalon ...karácsonyi kiáli. 1934. dec.

6. l.

MDK

Kacziány Adrienne

Lágymányosi motivum, of.

KMT 1911. tav. kiáll. kat. 33.l.

KACZIÁNY ADRIENNE;

Holdas Tisza. Olajf.

KMT 1911.tav.kiáll.kat. 32.oldal

MMK

Kacziány Adrienne, festöm,

Csendélet. Olf.

Budai Vigadó.-Képzöm. kiáll. 1921.okt. Kat. 5.l.

Kacziány Adrienne MDK

Barackok, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Kaczián y Adrienne

Rózsák, olaj

Magy. képzőművészek egyesülete VIII. kiáll. N.Szal.
1916. márc. 14 l.

MDK

Kacziány Adrienne, festőm. -ip.m. növ.

munkaterem látógató. Tanár:Horti Pál.

Iparrajziskola 1904.

MDK

Kacziány Adrienne

Alföldi szélmalom (hajnali hangulat) Olajf

KMT 1910/11. téli kiáll. 39.1.

MDK

Kacziány Adrienne, festőm. növ.

2. polg. A nyilvános rajzteremben jó eredményt ért el. Tanára: Lechner Gyula.

Iparrajziskola 1893.

MDK

Kacziány Adrienne, festöm.

4 polg. 1 iparrajziak.
Virág- és edémyfestés 4 hónap. Jó eredménnyel.
Tanára: Györgyi Kálmán.

Iparrajziskola 1894.

MDK

Kacziány Adrienne

Képzőművészet 1927. I. évf. 1. sz. 11.1.

Kaczány Adrienne MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1913-14. téli kiállitás

Kacziány Adrienne MDK

Csendélet, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Kentucky Extreme

Cornfield, etc.

MDK

Kacziány Adrienne

Lágymányosi motivum, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 33.l.

Kacziány Adrienne MDK

Hold a tengeren, olf.

Mücsarnok 1910. tavaszi kiállitás

Kaczány Adrienne MDK

Alföldi szélmalom, olf.

Műcsarnok 1910/II. téli kiállitás

MDK

Kacziány Adrienne, festöm.

"Csendélet" /Edények, cserépből./ Repr.

A Mücsarnok tavaszi kiállitásából.
Müvészet. 1914. 2c4.1.

Kacziány Adrienn

Szent-Istvány Gyula, ifj. Lechner Ödön. Andaházy-Kasnya Béla, Tibor Ernő, Zord Arnold és Vörös Ernő müvészeket sorolja fel Tövis: "A Mücsarnok tavaszi tárlata" c. kritikájában. Dicséri most bemutatott müveiket, melyek a régebbiekhez képest előrehaladást jelentenek.

A HÉT, Bp. 1910. ápr. 3.
XXI. évf. 14. sz. 230. lap.

Kacziány Adrienn

Lechner J. Ödön, Balázs Vera, Kövér Gyula, Littkey Antal, Plány Ervin, Kőváry Szilárd, Tibor Ernő, Bakos Tibor, Kádár Béla és Borszéky Frigyes azok az uj művészek, akikről Rm.: "Nemzeti Szalon" c. kritikájában ir, elismerve tehetségre való kisérleteiket, "egy marék virág"-ként emlitve az egész aratást a Tavaszi Tárlaton.

A HÉT, Bp. 191o. márc. 27.
XXI. évf. 13. sz. 21o. lap.

Kacziany Adrienne

festő, Képzőművésznők
Egyesülete tagja

Műcsarnok
1932. febr - márc. kiall.
224

Kacziany Adrienne

Thieme Becker

XIX. 409. l.

(Lyka)

EUROPA RT.

Tájék

Folyó év február hóban a következő kiad

Magyar Nemzet	II. 1.-től II.
„ „	II. 1.-től II.
Film, Színház, Irodalom	5, 6,
Képes Sport	5, 6,
Magyar Rejtvényujság	5, 6,
Sztár	2. szá
Magyar Nők L	
Mit tesz egy k	
Metropolis	
Fekete gyertyá	
Az arisztokrác	

FONTOS T

1.) Az elszámolási iv **postán** küldendő

2.) Csak igazolt hiányt ismerünk el. Minc azonnal közölje.

3.) A példányszámot úgy szabályozza, ho

4.) Remittendáját jól csomagolva küldje. feladó nevét és helyét irja rá.

5.) Az elszámolási iv adatait ne javitsa. E

6.) Elszámolásaira, annak pontos számfejt

7.) Az elszámolási ívvel egyidőben adja f

Kacziány Adrienne

Műcsarnok
1914. tav. kiáll. ~~[illegible]~~, 148
1927. tav. kiáll. 754.

Szentgotthárdi csatában 2 sármányolt
török sátor VI. 302.

Kacziány Adrienne, festőnő; szül. 1877 május 1-én Zentán. A budapesti iparrajziskolában, majd atyjánál K. Ödönnél tanult; utóbb Münchenben és Berlinben végzett tanulmányokat. Többször kiállított a Műcsarnokban és a Nemzeti Szalon tárlatain. Művei közül említésreméltók Holdas éj a tengeren és Hajnali táj szélmalommal.

A művésznő közlése nyomán.

Kacziány Adrienne

Műsarok

1910 tav. kiáll. 42

1910–11. téli kiáll. 144

1911. tav. kiáll. 131, 135.

1913–14. téli kiáll. 177

Antipitudium (Bártfa, XV. 22) I. 23. – (Vá-ti templomban) V. 63. – (Szepesbely, XV. 7.) I. 28.

1905. május 18.

A temesvári városi könyvtár igazgatóságának: 1904-ki működéséről beterjesztett jelentésen jóváhagyólag tudomásul vétetik. (2440/1905.)

Kacziany Adrienne

festőnő

K. Ödön leánya.

74 nincs születési év

ivod

Krück. I. 582.

Rákóczi Ferencz, II-ik, vodostói ebédlőhára II. 59.

Érkezett 1905 nov. 28.

1055/1905 sz. (Bpest, 1905 nov. 21. 27 rag sz-a.)

A v. és k. o. m. számowósége érócnyesési Wosinszky Mór bpesti úriszámlájút.

Kacziány Adrienne

Müveriet 1914 - 204

Istvan, I sö, m. Ersäly peuze

VIII. 125.

Kacziany Adrienne

Jessö

Wul Zenta.

Lase

Boz. Magyarlex

499 h.

KACZIÁNY 1. *Adrienne*, festő, K. 3. leánya. * Zenta 1877 máj. 1. Budapesten, Münchenben és Berlinben tanult. Hangulatos tájképeivel többször részt vett a Műcsarnok és a Nemzeti Szalón tárlatain.

Sz. L. I. 5191

lrafordult, de szembe néz,
łaja, szemöldöke, szeme,
rüli szakálla barna. Nyak-
bátja vörösbarna.

cm. — Lelt. sz. 702. — Értéke
th-féle ereklyemúzeumból. —
tokat l. a 62. lapon az 580
rilis 23-án (107–95). — Átvételi
domásul vette az 1896 április

Kacziány Adrienne

Rózsák

Magyar csendélet

A Budapest-Szentimrevárosi kulturegyesület képzőművészeti ésiparművészeti kiállitása.

1935. 2 1.

Kacziány Adrienne

festő, Kelenhegyi út 12.

Műcsarnok
1930. Tav. kiáll. 57.

Kovasilänkok, neolithkori VI. 125.

Kacziány (?)

festő

Revue de Hongrie

1914. VII. a. XIII. I. 236-238. l.

Téli tárlat a Műcsarnokban.

Macziány, festő

Pásztortűz, 1931. 25 sz.

565. l.

Gulyás Károly: Marosvásárhely
kiptára.

Művészetelmélet.

Tér és Forma. V. é. 6. 1932. 382-411 l. képek

Preisich Gábor:

A C.I.R.P.A.C.: Magyar szekció legujabb munkái.

Karsiány festő

Pásztortűz, 1927. 16 sz.

383 l.

Emléheimből

Kacziány, MDK

"Petöfi összes költeményei" c. diszmü illusztrálásához hozzájárult müvészetével.
Félszázados dicsöséges multhoz méltó uj kiadás.

Athenaeum: "Petöfi összes költeményei" c. diszmü.
Magy. Iparmüvészet. 1900. 71,72.l.

MDK

Kacziány

Művével szerepelt az 1901.évi tav.nemzetk. kiállitáson.

Lyka Károly: Tavaszi műtarlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

Müvészek, XX.sz.

K a c z i a n y Adrienne:
Csendélet. 1877 -

- illusztráci. -

M Ü V É S Z E T
XIII.évf.1914.
204.

Kiállitások, XX.sz. 1900-1919.

Mücsarnok tavaszi kiall.,1914.
Kacziany Adrienne:
Csendélet

- illusztracio -

M Ú V É S Z E T
XIII.évf.1914.
204.

KACZIÁNY ALADÁR

183

186 • SCHEIBER HUGÓ (1873–1950) ➝

Táncosnők

66 × 44 cm
Vegyestechnika, papír
J. b. l.: Scheiber H
Kikiáltási ár: 300 000 Ft

183 • KACZIÁNY ALADÁR (1887–1978)

Tavasz

31 × 25 cm
Akvarell, papír
J. j. l.: Kacziány Aladár
Kikiáltási ár: 50 000 Ft

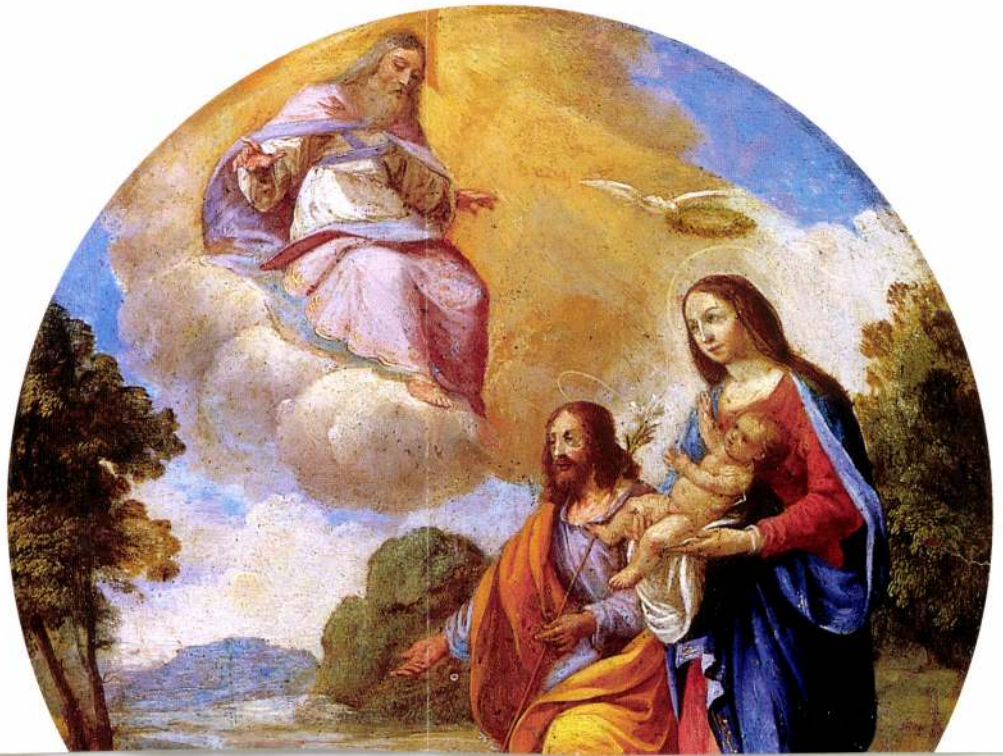

Kacziány Géza.

A Budai Társaskör nagytermében megnyíló csoportkiállításon rézt vesz műveivel.

Magyarság, 1927. dec. 2.

Kacziány Géza.

A Fedai Társaslás nagyszerű-
ben megyűlő csoportbiáltásban
nincs nem műszerűnel.

Kaposvár, 1927. dec. 2.

A BUDAPEST-SZENTIMREVÁROSI KULTUREGYESÜLET

/XI.ker. Horthy Miklós-ut 15/d./

földszinti helyiségeiben rendezett

második

KÉPZŐMÜVÉSZETI ÉS IPARMÜVÉSZETI KIÁLLITÁSÁNAK

TÁRGYMUTATÓJA.

Telefon: 69-3-13.

Ára: 10 fillér.

---oOo---

A BUDAPEST-SZENTIMREVÁROSI KULTUREGYESÜLET ez alkalommal a kiállitáson résztvevők részére dr. Petracsek Lajos országgyülési képviselő és Steiner József okl. épitészmérnök urak adományából:

két 50-50 pengős
egy 40 pengős
egy 30 pengős és
egy 20 pengős dijat ad ki.

Budapest, 1935. december hó 15-én.

KOVÁCS JÓZSEF
a Szik. ügyvezető elnöke.

---oOo---

A kiállitott müvek eladását Kurtapataky mütáros közvetiti.

A KIALLITOTT MÜTARGYAK JEGYZEKE:

Áldor János László	1. Női profil	500 P.
Antal József	2. Csendélet	30 "
	3. Magyar csendélet	60 "
R.Barabás Gizella	4. Napnyugta	300 "
	5. Vitorlások	300 "
	6. Alsóörs	300 "
	7. Vihar	300 "
Boldogfai Farkas S.	8. Munka után	100 "
	9. Női akt	80 "
	10. Quattrocento fej	100 "
Csaklós András	11. Ave Maria	150 "
	12. Fejtanulmány	100 "
Cserhalmi Jenő	13. Fejés után	400 "
	14. Mise után	400 "
Dolányi Benczur Ida	15.	80 "
	16. Téli csendélet	50 "
Dudits Andor	17. Madonna	1000 "
Ecsődi Ákos	18. Leány leánderrel	300 "
	19. Dunai kép	300 "

Emanuel Béla	20. Olajfák hegyén	120 P.
	21. Marika	120 "
Edvi Illés György	22. Liszt Ferenc plakette	200 "
Gulyás János	23. Csendélet	50 "
	24. Varrogató asszony	150 "
Haála Gyula	25. Tájkép	300 "
	26. Arckép tanulmány	300 "
	27. Maya	300 "
Haranglábi Nemes J.	28. Behavazott udvar	100 "
	29. Hóolvadás	100 "
Kacziány Adrienne	30. Rózsák	80 "
	31. Magyar csendélet	60 "
Karczag Zoltán	32. Vitorlás kikötő	180 "
	33. Falu	90 "
	34. Télen	70 "
Kárpáthy Jenő	35. Hullámverés	500 "
	36. Nyári reggel	150 "
Kende István	37. Sárga szobor	400 "
	38. Csendélet	400 "
	39. Falusi udvar	120 "

özv.Kiss Antalné	Iparmüvészeti munkák a vitrinben		
Komáromi Kacz Endréné	40.		
Komáromi Kacz Endre	41.		
Kurtapataky Pál	42.	Akt szobor	100 P.
	43.	Régi utca Luganoban	100 "
	44.	Capriasca	100 "
	45.	Gandria	300 "
	46.	Porto Ceresio	100 "
	47.	Velence	300 "
Kümmerle Pál	48.	Félakt	40 "
	49.	Krisztus betegeket gyógyit	180 "
	50.	A modell	30 "
Lakatos Artur	51.	Harkány	200 "
gróf Lázár Árpádné	52.	Kálvária	100 "
	53.	Virágok I.	100 "
	54.	Virágok II.	100 "
Mihalovits Miklós	55.	Leányarckép	300 "
	56.	Tanya	50 "
	57.	Falusi vásár	50 "

Dr. Nemes 13 p.

Molnár C. Pál	58.	Akt	150 P.
	59.	Allegoria	150 "
Mosdossy Imre	60.	Balaton napnyugta	200 "
	61.	Balaton	200 "
Náray Aurél	62.	Testvérek	100 "
Nagy Nándor	63.	Nagybányai táj	20 "
	64.	Kisörsi présházak	40 "
	65.	Hegyoldal	40 "
Nagyné Márton Piroska	66.	Tájkép	300 "
Örkényi István	67.	Budai udvar	50 "
	68.	Eger látképe	50 "
	69.	Faust	45 "
	70.	Faust jelenet	45 "
Paál Ákos	71.	Balatoni tájkép	40 "
Polereczky Andrea		Iparmüvészeti munkák a vitrinben	
Payer Margit		Iparmüvészeti munkák a vitrinben	
Pécsi Pilch Dezső	72.	Kávéházban	500 "
	73.	Sokaci leány	300 "

Rauscher Juliska	74. Öreg arab	60 P.
	75. Csévélő asszony	15 "
	76. Falusi részletek	80 "
Rásztokai Kakusz D.	77. Tanulmányfej	150 "
Rónay Kázmér	78. Napnyugta Velencében	80 "
	79. Alkonyat	80 "
Szalatnyay József	80. Tihany	100 "
	81. Balaton	150 "
Szamosi Imre	82. Nagymisére	300 "
	83. Pipáragyujtás	300 "
	84. Patak partján	100 "
Udvary Pál	85. Kártyázó nő	150 "
	86. Táj I.	100 "
	87. Táj II.	
Ürmössyné Benczur Elza	Iparmüvészeti munkák a vitrinben	
Csabai Wágner József	88. Téli táj	100 "
	89. Falusi utca télen	100 "
Viski János	90. Pihenő lovak	300 "

gróf Zichy Yull Erika	91.	Leányka	500 P.
	92.	Paraszt	300 "
	93.	Ősz a parkban	100 "
Vig Bertalan	94.	Akt	500 "

Ha[illegible] Neues J.

Kacziány Ida

Kovács

1935

Budapest Szent-
Imrevárosi
Kultusegyenlet

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KIRÁLYI IPARMŰVÉSZETI ISKOLA IGAZGATÓI, TISZTVISELŐI, TANÁRAI, TANÁRSEGÉDEI, SZAKTANÍTÓNŐI, SZAKOKTATÓI, MŰVEZETŐI ÉS ALTISZTJEI 1880-tól 1936-ig.

Igazgatók:

Keleti Gusztáv 1880—1896.
Fittler Kamill 1896—1910.
Czakó Elemér dr., 1910—1915.
Nádler Róbert 1915—1917.
Gróh István 1917—1925.
Simay Imre 1925—1927.
Helbing Ferenc 1927—

Adminisztratív tisztviselők:

Csik-Rákosi Császár Dénes számvevő 1892—1895.
Beöthy Kálmán tollnok 1896—1906.
Ascher Alajos titkár 1907—1911.
Csermendy Elemér gondnok 1907—1932.
Strömpl János számvevő 1907—1924.
Bellaágh Imre titkár 1911—1917.
Medrey Viktor dr., ellenőr 1919—1920.
Lammel Antal titkár 1920—1924.
Kovács János dr., titkár és gondnok 1924—
Stöckl Jolán kezelőnő 1908—1912.
Wolfné Kampf Ilona kezelőnő 1912—1918.
Szigethy Erzsébet kezelőnő 1915—1921.
Suhajdy Klementin kezelőnő 1921—1930.
Pál Ilona kezelőnő 1918—1925.
Veszely Magdolna kezelőnő 1926—
Kriesch Gábor dr., gyakornok 1933—1935.
Ábrahám Ilona gyakornok 1934—1935.
Grandpierre Emil dr., gyakornok 1936.

Tanárok:

Mátrai-Muderlak Lajos 1880—1906. (Díszítő szobrászat; fafaragás.)
Schikedánz Albert 1880—1902. (Építészeti rajz és alaktan.)
Rauscher Lajos 1880—1884. (Építészeti rajz és alaktan.)
Várdai-Werdenstetter Szilárd 1880—1892. (Ékítményes rajz.)
Szirmai Antal 1881—1884. (Figurális rajz.)
Herpka Károly 1883—1914. (Fémvésnöki, ötvös-zománcozó szakosztály vezetője.)
Morelli Gusztáv, címzetes igazgató 1883—1909. (Fametsző szakosztály vezetője.)
Hollós Károly 1884—1901. (Alakrajz.)
Peichtinger J. György 1884—1907. (Díszítő festő szakosztály vezetője.)
Doby Jenő 1884—1907. (Rézmetsző szakoszt. vezetője.)
Benczur Béla 1884—1919. (Iparművészeti rajz és tervezés.)
Schwertner Zsigmond 1885—1886. (Ékítményes rajz.)
Loránfi Antal 1886—1919. (Kisplasztikai szakosztály vezetője.)
Kovách Géza 1886—1897. (Geometria.)
Schauschek Árpád 1887—1896. (Ékítményes rajz.)
Székely Bertalan 1887—1896. (Bonctan.)
Aggházi Gyula 1887—1897. (Alakrajz.)
Arányi Miksa dr., 1885—1891. (Francia nyelv.)
Aigner Sándor 1890—1892. (Építészeti tanfolyam vezetője.)
Hibján Samu 1895—1919. (Zománcozás vezető tanára.)
Keleti Gábor 1895—1896. (Ékítményes rajz.)
Gróh István 1896—1917. és 1925—1926. tanár; 1917—1925. igazgató. (Geometria; ékítményes rajz; textil.)
Gyalus László 1896—1932. (Lakásberendezés, régi stílusok ismertetése, építészeti rajz és alaktan.)
Pasteiner Gyula 1896—1900. (Műtörténelem.)
Pap Henrik 1897—1910. (Alakrajz.)
Papp Sándor 1897—1922. (Alakrajz.)
Tellyesniczky Kálmán dr., 1897—1911. (Bonctan.)
Sándor Béla 1899— (Díszítő festő szakosztály vezetője.)
Éber László dr., 1900—1919. (Műtörténelem.)
Ifj. Mátrai Lajos 1900— (Díszítő szobrászat vezető tanára; fa- és kőfaragás.)
Almási Balogh Loránd 1902—1923. (Építészeti tervezés, középítéstan.)
Hollós Károly 1902—1907. (Geometria.)
Rottmann Elemér dr., 1902—1928. (Intézeti orvos.)
Udvary Géza 1903—1932. (Alakrajz; figurális kompozíció.)
Maróti Géza 1907—1910. (Díszítő szobrászat.)
Ujvári Ignác 1907—1925. (Díszítő festő szakosztály vezetője.)
Bacsa András 1907—1931. (Geometria.)
Czakó Elemér dr., 1907—1910. (Irodalomtörténet.)
Dekán Árpád 1908—1910. (Házi-ipari osztály vezetője.)
Györgyi Dénes 1907— (Építészeti tervezések.)
Kriesch Aladár (kőrösfői) 1907—1915. (Gödöllői szőnyegszövőtelep vezetője; díszítő festészet.)
Helbing Ferenc 1910— (Grafikai szakosztály vezetője.)
Simay Imre 1910— (Alakrajz; díszítő szobrászat.)
Muhits Sándor 1910— (Textilművészeti szakosztály vezetője; természet u. rajz és festés.)
Mihalik Gyula 1910—1919. (1919. V. 3—VIII. 2. megbízott igazgató.) (Textilművészeti szakosztály vezetője.)
Nádai Pál dr., 1910—1915. (Magyar irodalomtörténet.)
Szőnyi J. László dr., 1910—1934. (Magyar kereskedelmi levelezés.)
Margitay Ernő dr., 1910—1919. (Magyar népművészet.)
Kövesdy Géza 1911—1918. (Műhelyrajzolás.)
Ozorai Frigyes dr., 1911—1919. (Magyar irodalom és neveléstan.)
Wildner Ödön dr., 1911—1916. (Szociológia.)
Zutt A. Richárd 1912—1917. (Ötvösség.)
Fieber Henrik 1912—1919. (Egyházművészet.)
Szablya-Frischauf Ferenc 1912— (Lakásművészeti tervezés.)
Vértes Ágost 1914—1917. (Kerámika.)

Elek Arthur 1915—1919. (Magyar irodalomtörténet.)
Sidó Zoltán dr., 1916—1919. (Szociológia.)
Csányi Károly 1917—1921. (Régi stílusok ismertetése; művészettörténelem.)
Csajka István 1918— (Ötvös-zománcozó szakosztály vezetője.)
Koós Károly 1918. (Építészet.)
Haranghy Jenő 1918— (Grafika; állatrajz; ékítményes tervezés, a díszítő festészeti szakosztály vezetője.)
Kaesz Gyula 1919— (Bútortervező szakoszt. vezetője.)
Lux Elek 1919— (Kisplasztikai osztály vezetője.)
Márton Ferenc 1919—1924. (Alakrajzolás.)
Orbán Antal 1919— (Keramikái szakosztály vezetője; kisplasztika.)
Ferenczy Béni 1919. V. 3—VIII. 2. (Szobrászat.)
Kőszegi László 1920—1934. (Művelődés- és művészettörténelem.)
Stein János 1920— (Díszítő festészet, művészi bonctan, drapériatanulmányok, kompozíció.)
Grofesik János 1920—1932. (Agyagipari technológia.)
Csűrös István 1920—1927. (Ref. vallástan.)
Báró Vécsey Aurél 1920—1922. (R. kath. vallástan.)
Lammel Antal 1921—1923. (Természet utáni rajz.)
Lux Kálmán 1921—1922. (Mintázás.)
Merész Gyula 1921—1922. (Alakrajz.)
Konrád Ignác 1922. (Alakrajz és ékítményes tervezés.)
Leszkovszky György 1922— (Alakrajzolás és ékítményes tervezés.)
Huszka József 1922. (Ősmagyar ornamentika.)
Szent-Istvány Gyula 1922—1930. (Alakrajz és drapériatanulmányok.)
Weichinger Károly 1922— (Középítéstan; régi stílusok ismertetése és építészi rajzolás.)
Thoroczkai Wigand Ede 1919. V. 3—VIII. 2. és 1922—1934. (Építészeti tervezés; magyar otthon és népművészet.)
Szőnyi Ottó dr., 1924— (R. kath. vallástan; általános művelődéstörténelem, művészettörténelem és egyházművészet.)
Kovács János dr., 1925—1926. (Művelődéstörténelem.) 1933—1936. (Kereskedelmi és jogi ismeretek.) 1935—1936. (Általános művelődéstörténelem és egyházművészet.)
Budai Gergely dr., 1927—1934. (Ref. vallástan.)
Keresztes Tibor dr., 1927—1932. (Textil technológia)
Kürthy György 1927—1930. (Színpadtechnika.)
Pap Dezső dr., 1928—1929. (Intézeti orvos és egészségtanár.)
Reményi József 1919. V. 3—VIII. 2. és 1928— (Érem- és plakettművészet.)
Domahidy György dr., 1930—1936. (Intézeti orvos és egészségtantanár.)
Krocsák Emil 1932— (Geometria.)
Pál Lajos 1932— (Ötvösség.)
Rovátkay Lajos 1932— (Díszítő festészet és természet utáni rajzolás.)
Berg József dr., 1933—1935. (Izr. vallástan.)
Kacziány Al dár 1933— (Természet utáni és történelmi stílusokban való rajzolás.)
Pap Ferenc 1934— (Ref. és ág. ev. vallástan.)
Antal Dezső 1934— (Magyar otthon és népművészet.)
Kremer Móric dr., 1935. (Izr. vallástan.)
Schächter László dr., 1935—1936. (Izr. vallástan.)
Horn Béla dr., 1936— (Intézeti orvos és egészségtantanár.)

Tanársegédek:

Bánszky Sándor 1911—1912. (Díszítő szobrászat.)
Gállász Nándor 1912—1913. (Díszítő szobrászat.)
Gábor Nándor 1912—1914. (Díszítő festészet.)
Ortner Ferenc 1912—1913. (Díszítő festészet.)
Somló Sári 1912—1915. (Bonctani alakrajz.)
Szántó Gergely 1912—1913. (Esti rajztanfolyam.)
Szekeres Béla 1912—1914. (Grafika.)
Leszkovszky György 1913—1922. (Díszítő festészet.)
Diósy Antal 1914—1915. (Díszítő festészet.)
Tóth Gyula 1914—1915. (Díszítő szobrászat.)
Haranghy Jenő 1915—1918. (Grafika.)
Gombássy Anna 1915—1916. (Ötvösség.)
Mátéka Sándor 1916—1918. (Díszítő szobrászat.)
Hende Vince 1917—1920. (Díszítő festészet; természet utáni rajzolás.)
Biró István 1918—1919. (Lakásberendezés.)
Füsti Molnár Kata 1919—1920. (Betűvetés, természet utáni rajzolás.)
Rovátkay R. Lajos 1920—1932. (Díszítő festészet.)
Pál Lajos 1922—1932. (Ötvösség.)
Tancsik Mihály 1922— (Grafika.)
Domanovszky Endre 1931— (Alakrajz és drapériatanulmányok.)
Sárkány Lóránd 1933— (Grafika.)
Zrinszky József 1935— (Lakásberendezés és építőiparművészet.)

Textil szaktanítónők:

Dedinszky Afra 1907—1910.
Menherné Dedinszky Olga 1907—1920.
Oláh Jolán 1907—1910.
Pap Mariska 1907—1910.
Stern Anna 1907—
Teszár Irén 1907—1913.
Benke Bertalanné 1908—1910.
Csekő Rózsi 1908—1910.
Dékáni Ernőné 1908—1910.
Dózsé Jenőné 1908—1910.
Horváth Zsófi 1908—1910.
Kanizsay Adél 1908—1910.
Wallnerné Marthy Rózsi 1908—1920.
Nadeja Jolán 1908—1910.
Papp Margit 1908—1910.
Stöckl Vilma 1908—1910.
Vrana Erzsébet 1908—1910.
Bertalan Vera 1910—1912.
Vagács Aranka 1910—1912.
Sutter Katalin 1914—1927.
Winkler Margit 1918—1920.
Ferenczy Noémi 1919. V. 3—VIII. 2. (Gödöllői szőnyegszövő.)
Desseőné Frankovszky Adrienne 1920—1921.
Teibner Róbertné 1921.
Dobó Erzsébet 1921—1922.
Botfalvi B. Ilona 1924—
Kelety Eszter 1924—1936.
Nagy Sándorné Kriesch Laura 1924—1927. (Gödöllői szőnyegszövő.)
Bartus Irén 1935—

Szakoktatók:

Bárány Nándor 1910—1913. (Betűvetés.)
Örkényi István 1910—1919. (Textilművészeti tervezés.)
Kainz József 1912—1915. (Falfestési technik
Zutt Margit 1912—1914. (Textil.)
Fekete Béla 1912—1914. (Grafika.)

Joachimsthaler József 1912—1914. (Üvegfestés és zománcozás.)
Kele Vilma 1913—1914. (Textil.)
Majoros Károly 1913—1914. (Üvegfestés.)
Kalap Gyula 1915—1916. (Festés.)
Brett Sarolta 1915—1916. (Kalapdíszítés.)
Kiss Ferenc 1917—1919. (Ötvösség.)
Weiner Róbert 1917—1919. (Ékszerészet.)
Wiblinger Alajos 1917—1918. (Művésés és maratás.)
Schalamonek Károly 1921—1926. (Bútorrajzolás.)
vitéz Kajdy Emil 1922— (Bútorművesség.)
Bergmann Vilmos 1932—1935. (Jacquard-szövés.)
Ványolós Gizella 1933—1934. (Géphímzési technikák.)
Ditrói Lajos 1934. (Testnevelés.)
Czébán Jenő 1934—1935. (Testnevelés.)
Palka József 1935—1936. (Üvegfestés.)

Művezetők:

Klaczig Mihály 1902—1936. (Kerámika.)
Kuczora Flórián 1907—1912. (Bútorművesség.)
Mitterszky József 1908—1915. (Tipográfia.)
Schleich Vilmos 1910—1914. (Kerámika.)
Wilfinger Rezső 1912—1913. (Bútorművesség.)
József Jenő 1912—1918. (Kerámika.)
Fáry János 1912—1918. (Kerámika.)
Pöhlmann József 1913—1917. (Ötvös-zománcozás.)
Staffer Béla 1914—1920. (Gipszöntés.)
Zlatnyiczky József 1916—1920. (Kerámika.)
Nagy János 1916—1921. (Bútorművesség.)
Guzsák Kálmán 1916— (Tipográfia.)
Koncz Imre 1920—1923. (Kerámika.)
Kajdy Béla 1921—1922. (Bútorművesség.)
Dobos Lajos 1921—1922. (Ötvösség.)
Kopeczky Lajos 1922. (Gipszöntés.)
Sugár Henrik 1922. (Tipográfia.)
Batta György 1923— (Ötvös-zománcozás.)
Sehr József 1923— (Gipszöntés.)
Grossauer Rudolf 1925— (Bronzöntés.)

Altisztek:

Buray János 1880—1900.
Fejes József 1880—1890.
Novák András 1883—1927.
Matula István 1880—1910.
Bedecs Gáspár 1885—1924.
Huszár József 1890—1895.
Mikola Lajos 1895—1898.
Farkas Gyula 1896—1928.
Nagy Sándor 1897—1902.
Matula Lajos 1898—1925.
Klein Sándor 1899—1935.
Szentey Vilmos 1900—1916.
Rusz Miklós 1900—1910.
Menich József 1901—1908.
Szilágyi József 1906—1908.
Kecskés István 1908—1911.
Sauer Ernő 1908—1910.
Csöppü István 1910—1914.
Takács János 1910—1911.
Lukácsné Hirmann Paula 1910—1919.
Lecskó Jánosné 1910—
Juhász Mihály 1911—1918.
Piltz Ferenc 1911—1912.
Hartmann Ferenc 1911—1913.
Kővári K. Ferenc 1911—
Lilinger István 1911—1936.
László Lajos 1912—1914.
Téglás József 1912—1913.
Knipl István 1913—1918.
Pásztó József 1913—
Erhardt László 1913—1915.
Pethő András 1913—1914.
Bodor István 1914—1915.
Bong Erzsébet 1915—1922.
Horváth Erzsébet 1916—1917.
Szentgyörgyi Zsuzsanna 1915—1927.
Bodó Sándor 1916—1918.
Kerekes János 1916—1918.
Huszár Zsófia 1917—1918.
Zigler Mária 1918.
Mikes Józsefné 1918—1919.
Gudró Gyula 1921.
Sarkadi István 1922—1927.
Éder Katalin 1922—
Gaschler István 1922.
Klostermayer Márton 1922—1924.
Lafka Konrád 1922—1924.
Mokos Ferenc 1923—1936.
Bükkszegi János 1924—1926.
Buzora Pál 1925—
Lilinger Imre 1926—
Jäger Anna 1926—
Rácalmási T. József 1928—
Záhorszky Ferenc 1928—1932.
Marton Kálmán 1929—
Reményi R. József 1934—

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KIRÁLYI IPARMŰVÉSZETI ISKOLA ÁLTALÁNOS ÓRARENDJE AZ 1935—36. ISKOLAI ÉVRE

Tanfolyam	Év	Óra	Hétfő	Kedd	Szerda	Csütörtök	Péntek	Szombat
IPARMŰVÉSZETI SZAKTANFOLYAM	I.	8—9	MŰHELYGYAKORLATOK					Keresk. ism. *Dr. Kovács* 132
		9—10						Egészségtan *Dr. Horn* 132
		10—12						Szabadk.-látsz. *Kacziány*—167
		2—4	Természet utáni rajz és festés *Kacziány* — 132		*Tancsik* — 225		Síkmért-Ábr. *Krocsák* — 196	
		4—5	Művelődéstört. *Dr. Kovács*—196	Síkmért. Ábr. *Krocsák* — 196	Művelődéstört. *Dr. Kovács*—196	Betűvetés *Tancsik* — 196	Vallástan	
		5—6					Betűvetés *Tancsik* — 196	
	II.	8—10	SZAKOKTATÁS					Betűvetés *Tancsik* — 196
		10—12						Emberbonctan *Stein* - 178 - 187
		2—4	Alakrajz *Leszkovszky* — 178-187				Régi stilusok és építészi rajzolás *Weichinger*—225	
		4—5	Ékítményes rajzolás történelmi stílusokban *Kacziány* — 225					
		5—6						
	III.	8—10	SZAKOKTATÁS					Magyar népműv. *Antal* — 225
		10—12						
		2—4	Alakrajzolás *Stein* — 167					
		4—5	Ékítményes tervezés *Leszkovszky* — 132				Régi stílusok és építészi rajzolás *Weichinger* . 225	
		5—6						
	IV.	8—10	SZAKOKTATÁS					Állatrajzolás *Haranghy* Érmészet *Reményi* — 242
		10—12						
		2—4	Alakrajzolás *Stein—Simay* — 167					
		4—5	Redőzet- és jelmezrajz *Domanovszky* — 178				Szakkönyvtár	
		5—6					Egyházműv. *Dr. Kovács* —132	
MŰVÉSZKÉPZŐ SZAKTANFOLYAM	V.	8—10	SZAKOKTATÁS					Állatrajzolás *Haranghy* Érmészet *Reményi* — 242
		10—12						
		2—4	Alakrajzolás *Simay* — 267					
		4—5	Figurális tervezés *Stein* — 167			Művészettört. *Dr. Szőnyi*—126	Szakkönyvtár	
		5—6					Egyházműv. *Dr. Kovács*—132	
	VI.	8—10	SZAKOKTATÁS					Állatrajzolás *Haranghy* Érmészet *Reményi* — 242
		10—12						
		2—4	Alakrajzolás *Simay* — 167					
		4—5	Figurális tervezés *Stein* — 167			Művészettört. *Dr. Szőnyi*—126	Szakkönyvtár	
		5—6					Egyházműv. *Dr. Kovács*—132	

Szakosztályvezető tanárok:

Bútortervezés — *Kaesz Gyula*; **d. festészet** — *Rovátkay Lajos, Sándor Béla és Haranghy Jenő*; **épitő iparművészet** — *Szabla Fr. Ferenc és Györgyi Dénes*; **grafika** — *Helbing Ferenc*; **kerámia** — *Orbán Antal*; **ötvösség** — *Pál Lajos és Csajka István*; **díszítő szobrászat** — *Lux Elek, Mátrai Lajos és Simay Imre*; **textil** — *Huhits Sándor*.

Állatrajzolás (szombaton 8—12) a bútortervező és építőiparművészeti, továbbá az V—VI. évf. díszítő szobrász és ötvös szakosztálybeliekre nem kötelező. **Alakrajzolás, redőzet- és jelmezrajzolás** valamint **figurális tervezés** helyett a IV. évf. bútortervezők és V—VI. évf. építőiparművészek szakoktatáson vesznek részt.

Régi stílusok és építészi rajz óráit a textilesek és az ötvösök nem kötelesek látogatni.

Kacziány Aladár

Rádai Béla

Kemény Nándor

Kárdi Kovács Elemér

Klie Zoltán

Knopp Imre

Kosztolányi Kamilla

Kukán Géza

1.

Velencei Biennale

1932. 297. l

E festmény a déli imát. ~~ábrázolja~~ tünteti fel okkep, hol

2064. Perlmutter Izsák:
St. Pesten 1866 junius 30-án.
Ima.

Az ábrázolt parasztszoba közepén
nejével ~~imádkoznak a dél~~
tányér kanállal és kékmázas kan
~~szony fogja a visszanéző szőke~~
kezeiben sapkát tartó haja rövi
~~lénye~~ kettős elejű ~~ingének ujj~~
asszony, aki kontyba tűzött szőke ha
des-szürke kötényt ~~hord~~, a láto
kék szoknya. A háttérben, a fél
badba nyerünk kilátást. Jelzése

férfi, kinek

mellényt

visel.

Vászon, méretei 185 : 1
Vétetett az 1901: XII.
(682/901)
Elszámoltatott 1902: IV
Az elszámolást elfogadt
(592/902.)

904: IV. 29

92258-901

MDK

Kacziány Aladár

Gitana olajf.
Pasaréti részlet "

A Nemzeti Szalon tavaszi tárlatának katalogusa. 1920.Majus. 11.o.

MDK

Kacziány Aladár

Művével résztvett a kiállitason.

KmTárs. 1943. marc. - apr. tav. kiáll.
Kiállitó művészek névsora. 26.lap

Kacziány.

Müve szerepel a Mücsarnok téli tárlatán.

Pesti Napló, 1927. dec. 18.

Kaczmarczyk.

Mam przyjęcie a. Wiśniewski
tak tak stało.

Tarn. Kapłów, 1912 7. dec. 18

MDK

Kacziány Aladár /1887-/

Szent István napja. é.n., 108x74 OSZK 134

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.1960.
Műcsarnok. Kat. 27.1.

MDK

Kacziány Aladár

"Halandók,merjetek!" c.művének repr.

KMTárs.jub.kiall.1936.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Fülöp Elemérné.

A Tavaszi Tárlat portréi.

Képzömüvészet. 1926. 13.sz.

Kacziány Aladár MDK

Elmulás, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Szimfónia, olf.

Mücsarnok 1918-19 téli kiállitás

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

vallásos képet festett, megszerettséget mutat

Kemle Béla: Szent István kiállitás a Mücsarnokban.
Müvészet.-Tárlatok. 1938. 38.l.

Kaczány Aladár MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli tárlat

Kacziány Aladár, festöm.

531. Csillagok felé. Olf.

Képzöm.Társ. 1912/13 téli kiáll. Kat. 73.old.

Kacziány Aladár

MDK

Tavas i dal, olf.

Műcsarnok 1922 jubileumi kiállitás

Kacziány Aladár, festöm. MDK

784. Nöi fej.

A Gyüjtö. 1914. 5-6. sz. XIX. aukció, Kat. 184. l.

Kaczány Aladár MDK

Sárga paravent előtt, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Kacziány Aladár

MDK

Genitor meus, olf.

Műcsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDK

Kacziány Aladár

Contessa C.B. arcképe. Olajf.

Képzőm.Társ. 1912/13. téli kiall.kat. 7o.l.

MDK

Kacziány Aladár

Tavaszi misztérium, repr.

Műcsarnok 1930/31. jub. kiáll. kat.

Kacziány Aladár, festőm. MDK

Női arckép. Repr.

KMTára. 1928/9 téli kiáll.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

finom női portréval szerepel az V. teremben.

A Műcsarnok Téli Tárlatáról. - Festmények.
Képzőművészet. 1929. 16.sz. 25.1.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Ritmus. Repr.

KMTárs. A nö a müvészetben. 1936.

Kacziány Aladár, festöm. MDK

Jézus és Nikodémus. Repr.

KMTárs. Szent István kiáll. 1938.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Fiatal leány arcképe. /Mücsarnok./

Repr.

Müvész Kurir. 1937. 1.sz. 4.l.

MDK

Kacsiány Aladár

Ég madarai-mezők liliomai, toll

Megfáradottak, toll

Jó pásztor, toll

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Kacziány Aladár

a "Szövetség" tagja.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Zene, of.

Műterem őszi kiáll. 1938. okt.

Kaczány Aladár, MDK

Fiatal hölgy arcképe, olf.

Tavaszi Tárlat
Nemzeti Szalon 1921. junius

M. D.K.

Kacziány Aladár

A tavaszi nagy tárlaton, a Mücsarnok kiállitásán szerepel müve a 443 kép és szobor között.

- - -

Az ezt követő 27. számban /juli. 3-9./ a 27. oldalon 13-as számmal a müvész fényképe.

Képek, szobrok - festők, szobrászok c.
Szinházi Élet. Bp. 1921. juni. 26. - juli. 2.
X. évf. 26. sz. 23. l.

MDK

Kacziányi Aladár

Perneczy K: Képzőművészeti év története. Pesti Hirlap 1939. naptára. 113-115.l.

MDK

Kacziány Aladár festő

Szent éjszaka, festm.

Pécsi egyházm. kiáll. Dunántul, 1929, jun. 12.
5.l.

MDK

Kacziány Aladár festöm.

az elö magyar müveszetet képviseli egy jó képével.

Egyházmüveszeti kiállitások.
Mücs.-Szent Imre-kiállitás.
Képmüveszet. 1930.32.sz. 168.1.

MDK

Kacziány A.

Ritmus, akv.

Elsülyedt harang,"

Könnyek, "

Csillagok és kalászok,"

Grafikai kiáll. Műterem, 1937. aug.

3 l.

MDK

Kacziány

Arckép-művével szerepelt a Műcsarnok 1937.évi téli kiállitásan.

Pipics Zoltán dr.: Téli tarlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság,1937.jan.24. 21.l.

Kacziány

festőművész

Téli tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
A grafikai anyagban szerepel egy finom illusztrációja

Magyarság
1934.1.14.

Kacziány

Művével nevipel a Mű-
vasnok jubiláló kiálli-
tásán

Uj M. 936. V. 3.

Kacziány Aladár festő

Csaba-utca 7/c. művésznek,
1930, kt Imre Kiáll. 243
1930/31. jub. Kiáll 28.6, 331, 365, 390, 578

1934. téli Kiáll. 179, 273.
1934. nemz. képzm. kiáll. 294.

Rd, KE

3792. Fra

Sz. Fuente de Todosban 174
1828 á

Céan Bermudezné a

Térden alólig van áb
ül, kissé balra fordult, szemb
van, a melyre rajzot fektetett,
Jobb kezében tűt tart, míg b
kövű gyűrűt hord, a papir
felfésült haja, szemöldöke és
kal és virágokkal ékesített
kendő és kivágott olivzöld
fodorral és keblén csokorra
medaillonos fekete bársony

Vászon, méretei 121·7
Vétetett az 1908 május 8-ik
dély alapján (817–908) H.
180000 K-án (863–908). —
62990 sz. utalványra 1908
számoltatott 1908 június 1
jóváhagyta az 1908 jún. 20-il

Kifüggesztésére vonatkc
ban. 1910: VIII. 328 c). *Fra*
Portrait de Mme Céan Berm

Jegyzet. Másolta 1908
István, 1909-ben Basch An
Tausig Margit.

Vét. 1908

~~Chiovini Ferenc~~

~~Kacziány Aladár~~

nincs céd

K

A főváros vásárlásai a Műcsarnokban. A fővárosi vásárlóbizottság a napokban megtekintette a Műcsarnok őszi tárlatát és a következő műveket választotta ki a fővárosi gyüjtemény számára való megvásárlásra: ~~Chiovini~~ *Ferenc* „Szent László", ~~Döbrentey Gábor~~ „Szent István szövetsége", *Kacziány Aladár* „Ritmus", *Mezey Artur* „Csiki hegyek", *Mohácsy A. Győző* „Árpád vezér", *Sárkány Gyula* „Olvasó öreg", *Udvary Pál* „Terítés a vacsorához" című festményeit, *Haranghy Jenő* több grafikai művét és *Győri Dezső* „Gyermekfej" című terrakottaszoborművét.

Pesti Hírlap

1942. nov. 4.

14498

Kacriány Aladár
Kaposszy K. Gdőn abb

A BUDAI KÉPZŐMŰVÉSZEK
1948. ÉVI (márc)

CENTENÁRIUMI
KIÁLLITÁSA

KATALOGUS

Rendezik:
SZEGEDI DOBÓ ILLÉS és TSCHELIGI LAJOS
festőművészek

1	URBÁN GÉZA	Szabadság	1000.—
2	Dr. TSCHELIGI JÓZSEF	Naplemente előtt	400.—
3	~~FARKASHÁZY MIKLÓS~~	Ünnepi dal	3000.—
4	~~FARKASHÁZY MIKLÓS~~	Munka után	2500.—
5	~~HALÁPY JÁNOS~~	Balaton	1500.—
6	SZEGEDY DOBÓ ILLÉS	Béke szobor	1000.—
7	~~CHOVÁN LÓRÁND~~	Szabadság	800.—
8	TSCHELIGI LAJOS	Szabadság 1848	1500.—
9	LENGYEL GÉZA	Csendes falu	1000.—
10	METYKÓ GYULA	Malom előtt	1200.—
11	URBÁN GÉZA	Erdőben	800.—
12	UDVARDY PÁL	Kötő nő	800.—
13	VÁRDEÁK FERENC	Tavaszi napsütés	1500.—
14	~~HALASHORVÁTH ISTVÁN~~	1848. honvédsír	1200.—
15	RUBLECZKY GÉZA	Tanulmányfej (Bronz)	10000.—
16	RETY ZSUZSA	Köd	1500.—
17	UDVARDY PÁL	Virág csendélet	500.—
18	MORVAY ILONA	Szabadságharc	600.—
19	MORVAY ILONA	Forradalom	600.—
20	KACIANY ALADÁR	Önarckép	1000.—
21	Dr. TSCHELIGI JÓZSEF	Vörös malom	600.—
22	~~FEHÉR ILONA~~	Csendélet	2000.—
23	~~GYÖRFY K. JÓZSEF~~	Március 15 féltizenkettő	600.—
24	~~GYÖRFY K. JÓZSEF~~	A költő	700.—
25	~~DONNER GERTRUD~~	Candida	600.—
26	~~DONNER GERTRUD~~	1945	700.—
27	~~DONNER GERTRUD~~	Emlékezzünk. (Bronz)	2000.—
28	KASSAY FARKAS IBOLYA	Anyaság	1200.—
29	KASSAY FARKAS IBOLYA	Portré (Magántulajd.)	—
30	~~DONGÓ GYÖRGY~~	Eszterházy palota rom	1500.—
31	~~DONGÓ GYÖRGY~~	Csonka torony	—
32	~~DONGÓ GYÖRGY~~	Vár ostrom után	—
33	PODHORECZKY KORNÉL	Uszályok	5000.—
34	SELMECZY OLGA	Petőfi relief	250.—
35	TOLDI-SCHEDEL EMIL	Női fej (Magántul)	—
36	TOLDI SCHEDEL EMIL	Gyerek fej (Magánt.)	—
37	RADICH ELEMÉR	Gyenesdiási táj	1000.—
38	NEMETH LÁSZLÓ	Hajóállomás	1300.—
39	SARLAYNE H. JOLÁN	Dunaág	800.—
40	RUBLETCZKY GÉZA	Kenyeret osztó anya	6000.—
41	TÓTH GYULA	Plakettek	—
42	TÓDOR LÁSZLÓ	Boglyák	700.—
43	TÓDOR LÁSZLÓ	Őszi domboldal	700.—
44	~~FARKAS ESZTER~~	Hangulat	1200.—
45	~~FARKAS ESZTER~~	Hóolvadás	1500.—
46	~~HORVÁTH JÁNOS~~	Gombák	—
47	RETY ZSUZSA	Szenvedély	1000.—
48	PERCZ JENŐ JÓZSEF	Csatajelenet	5000.—
49	SZLÁVIK LAJOS	Halak	600.—
50	~~V. ERDÉLYSZKY JOLÁN~~	Jeges	300.—
51	TETLÁK R.	Anya gyermekével	800.—
52	TETLÁK R.	Munkás asszony	—
53	TETLÁK R.	Akt	1200.—
54	~~CHOVÁN LÓRÁND~~	Béke	800.—
55	~~FENYŐ A. ENDRE~~	A sashegy télen	500.—
56	~~FENYŐ A. ENDRE~~	Téli táj	500.—
57	~~HALÁPY JÁNOS~~	Tájkép	2000.—
58	~~FEIKSZ ALFRÉD~~	Monte Pinció	1000.—
59	~~BAGI JENŐ~~	1947 Május 1.	1500.—
60	~~BAGI JENŐ~~	1948 felvonulás	1000.—
61	TSHELIGI LAJOS	Roncsemelés 1947	800.—
62	TSHELIGI LAJOS	Margithíd 1946	800.—
63	PERHÁCS LÁSZLÓ	Kora reggel	800.—
64	PERHÁCS LÁSZLÓ	Olajmunkás	800.—
65	SZECEDY DOBÓ ILLÉS	Torockói nő	2000.—
66	KAPOSSY K. ÖDÖN	Téli táj	1000.—
67	KAPOSSY K. ÖDÖN	Őszutó	600.—
68	PERHÁCS LÁSZLÓ	Balatonon	250.—
69	MANNHEIM RÓZA	Akt	500.—
70	~~CHOVÁN LÓRÁND~~	Portré	1000.—
71	Dr. TSCHELIGI JÓZSEF	Óbudai udvarrészlet	400.—

VÁRNAI, BUDAPEST

»TOBORZÓ« ZENEMŰKIADÓ
slágerei
HANGLEMEZEN.

1. Én nem vagyok hibás . . . (Dékány—Seress) tangó
2. Van egy dunaparti favillám (Göndör—Kutas) foxtrott
3. Ne tudja meg . . . (dr. Kiss Angyal Ernő) tangó
4. Mint egy koldus, úgy állok az ablakod alatt, blues dal Erdélyi Mihály „Sárgapitykés közlegény" című operettjéből
5. Álmodva várni száz csodát, angol keringő a „Férfi mind őrült" című hangosfilmből (Márkus—Balassa—Vitéz)
6. Nincsen gondom, foxtrott a „Férfi mind őrült" című hangosfilmből (Márkus—Balassa—Vitéz)
7. Várom magát, slow-fox a „120-as tempó" című hangosfilmből (Zerinváry—Szécsén)
8. Mért szeretlek oly nagyon? angol keringő a „120-as tempó" című hangosfilmből (Zerinváry—Szécsén)
9. 120-as tempó! foxtrott a „120-as tempó" című hangosfilmből (Zerinváry—Szécsén)
10. Nincs a Dunában tarka macska, gyermek fox a „300.000 pengő az utcán" című hangosfilmből (Bárczi—Kuthy)

Hanglemezen megjelent slágereink közül bármelyik minden hangszer- és hanglemez kereskedésben kapható.

Nagysikerű zeneszámaink kottái kaphatók itt a kiadóhivatalban és a főváros minden zeneműkereskedésében.

Kedvenc zenés szórakozóhelyén kérje slágereink közül azokat, amelyek tetszését leginkább megnyerték.

ZENEMŰKIADÓ
TOBORZÓ
EDITION DE MUSIQUE
EDITIONI MUSICALES
MUSIC PUBLISHERS
MUSIKVERLAG
BUDAPEST
IV. KOSSUTH LAJOS-U. 12.
FÉLEMELET
TELEFON: 189-554

A „MŰTEREM" NAGY ŐSZI KIÁLLÍTÁSÁNAK KATALÓGUSA

„MŰTEREM"
KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSOK K. F. T.

BUDAPEST
IV., KOSSUTH LAJOS UTCA 12, FÉLEM.

TELEFON: 189-554

1938

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ: OKTÓBER HÓ 10-TŐL NAPONTA 9—6-IG
VASÁRNAP ÉS ÜNNEPNAP 10—2-IG.

KATALÓGUS ÁRA 30 FILLÉR

				Pengő
1.	H. Andrik Valéria	Kolostor	vizfestmény	70.—
2.	„ „ „	Forum	„	50.—
3.	„ „ „	Via Appia	„	60.—
4.	„ „ „	Egregy	olaj	100.—
5.	„ „ „	Egregy	„	100.—
6.	Ascher László	Alkonyat a Dunán	vizfestmény	30.—
7.	„ „	Fatörzsek	„	35.—
8.	„ „	Dömösi fák	„	30.—
9.	viski Balás László	Táj vadkacsával	olaj	250.—
10.	„ „ „	Anyaság	„	350.—
11.	Barta Mária	Virágcsendélet	„	100.—
12.	Beneczur Béla	Tükröződés	„	120.—
13.	„ „	Őszi szinek	„	100.—
14.	Biró Ilona	Arcképtanulmány	„	300.—
15.	Bokor Béla János	Szeptember	„	100.—
16.	„ „ „	Erdei út	„	400.—
17.	„ „ „	Beharangozó	pasztel	80.—
18.	„ „ „	Részlet a kertemből	„	60.—
19.	„ „ „	Julcsa néni	„	100.—
20.	Csalány Béla	Vörösberényi táj	olaj	300.—
21.	„ „	Kisbiróék háza	„	300.—
22.	„ „	Önarckép	„	300.—
23.	Csányi Lajos	Őszi napsütés	„	180.—
24.	Csürös Béla	Akt	„	280.—
25.	„ „	Napozó	„	450.—
26.	D. Relkovic Demetria	Inn völgye	„	100.—
27.	„ „ „	Laurániai part	„	100.—
28.	Demeczkyné Wolf Irma	Szántóföldek	vizfestmény	80.—
29.	„ „ „	Virágzófák	„	50.—
30.	J. Demjén Erzsébet	Pihenő akt	olaj	300.—
31.	Dér Sándor	Cigánytanya	„	250.—
32.	„ „	Olasz férfi	„	300.—
33.	b. Dimits Sándor	Zólyomi út	„	200.—
34.	Dongó György	Nyaraló nő	pasztel	300.—
35.	Edvi Illés Aladár	Őszi lombok	olaj	420.—
36.	Edvi Illés Aladárné	Dahliák	„	170.—
37.	„ „ „	Orgonák	„	350.—
38.	„ „ „	Nógrádmegyei parasztlány	„	300.—
39.	Erdős Lajos	Csendélet	„	60.—
40.	Farkas Eszter	Nyári meleg	„	600.—
41.	„ „	Elfáradtam	„	300.—
42.	Cs. Farkas Lőrinc	Magyar kisváros	„	200.—
43.	Farkas Árpád	A Lajta Magyaróvárott	„	180.—
44.	Figlár Géza	Hevesi táj	vizfestmény	20.—
45.	Fodor Ferenc	A Zinödl	olaj	80.—
46.	Füstös Zoltán	Őszi csendélet	„	200.—
47.	„ „	Csendélet	„	200.—
48.	ifj. Gampel József	Körhinta	„	150.—
49.	Gyoroki Pál	Pillangóvirág	„	300.—
50.	„ „	Dhaliák fátyolvirággal	„	300.—
51.	Győry Gyula	Legénybucsu	fa	70.—
52.	Halasi Horváth István	Első hó	pasztel	200.—
53.	Hermann Schuschny Erna	Fehér álmodás	„	150.—
54.	Horváth G. Andor	Napfelkelte télen	olaj	150.—
55.	Horváth Zoltán	Tokaji magyar	„	80.—
56.	Kacziány Aladár	Zene	„	300.—
57.	Karczag Zoltán	Vitorlás a Dunán	„	200.—
57/a.	Kató Márta	Tanulmány	pasztel	100.—
57/b.	„ „	F. J. úrnő arcmása	„	m. t.
58.	Kenéz János	Veteményezés	vizfestmény	120.—
59.	„ „	Tisza	„	150.—
60.	„ „	Delelő gulya	„	250.—
61.	„ „	Szántás	„	250.—
61/a.	„ „	Tüzérek	„	200.—
62.	Király Endre	Ferenc József csúcs	„	60.—
63.	M. Kisfaludy Mária	Alpesi verőfény	olaj	300.—
64.	Kiss Farkas Imre	Voloskai sikátorok	„	150.—
65.	„ „	Lauranai utcarészlet	„	150.—
66.	L. Kokesch Kató	Sz. P. úr arcképe	„	m. t.
67.	„ „	Gyöngyike	„	„
68.	Kotoff Olivér	Foxi fej	„	50.—
69.	Köves Boldizsár	Akt	pasztel	100.—
70.	„ „	Akt	„	100.—
71.	Lampé Sándor	Cigánylányfej	szénrajz	150.—
72.	H. Lovass Piroska	Gitározó	pasztel	200.—
73.	Manczur Viktor	D. P.—M. V.-né	olaj	m. t.
74.	Markup Valéria	Falusi utca	„	80.—
75.	„ „	Csendélet	„	80.—
76.	Mezey Ilus	Virágok	„	250.—
77.	Molnár László	Paraszt nő	szobor	100.—
78.	Molnár Tibor	Az Ember teremtése	olaj	1500.—
79.	„ „	Az uj Ádám	„	2000.—
80.	Nemes Molnár Károly	Házmester	„	60.—
81.	Novák Erzsi	Virágcsokor	„	100.—
82.	„ „	Tavaszi virágok	„	100.—
83.	Paál Ibolya	Agyag vázlat	agyag	80.—
84.	v. Pataky Ferenc	Tünő napsugár	tempera	500.—
85.	„ „ „	Litánia	„	500.—
86.	„ „ „	Kisgazda	„	150.—
87.	„ „ „	Magyar ugaron	„	500.—
88.	Pellérdy Nelli	Stokovszky Iván	olaj	m. t.
89.	Péchyné Rónay Kynga	Rallenstein	vizfestmény	„
90.	„ „ „	500 éves házak	„	„
91.	Pilényi Pillitz Oszkár	Naiva	olaj	300.—
92.	Preisz Ervin	A szomoruság	gipsz, patinázott	600.—
93.	„ „	Bontják a Tabánt 1933.	pasztel	350.—
94.	„ „	Kalocsai tavasz	„	400.—
95.	„ „	1936. ősz	„	400.—
96.	Röckel János	Miniatür képek	vizfestmények à	30.—
97.	Sassy Attila	Portrékompozició G. Edith úrhölgyről	olaj	1000.—
98.	Siuda Nándor	Tél	„	100.—
99.	Siuda Nándor	Téli alkonyat	olaj	80.—
100.	Solymássy C. Viktor	Malomvölgy Zebegényben	„	400.—
101.	„ „ „	Patak a Börzsönyben	„	400.—
102.	Szabó Csapó Márton	Sió	„	200.—
103.	Szacsvayné Pethő Margit	Nyári alkony	„	90.—
104.	Szepesyné Hrabovszky V.	Tenger	„	120.—
105.	Szöllősi Endre	Palóc Andor portré	szobor	m. t.
106.	„ „	Férfi tanulmányfej	„	150.—
107.	Szőnyi Jenő	Erdő Szödnél	olaj	100.—
108.	„ „	Tanya	kréta	20.—
109.	Szuly Angéla	Váza és nő	olaj	300.—
110.	Szücs Pálma	Cigánynő	„	200.—
111.	Tscheik Ernő	Reggel	vizfestmény	50.—
112.	„ „	Balatonmenti udvar	„	60.—
113.	Turmayer Sándor	Csibészek	olaj	250.—
114.	„ „	Halászbástya	„	150.—
115.	„ „	Férfi fej	„	200.—
116.	Vadon Benjamin	Tabáni udvar	„	250.—
117.	Vaskovits Erzsi	Farsang	„	60.—
118.	Vasváry József	Bekötött fejü férfi	rajz	m. t.
119.	„ „	Férfi képmás	„	„
120.	„ „	W.H.B. arcképe	„	„
121.	„ „	Fiatal művész arcképe	„	„
122.	„ „	V.T. úr arcképe	„	„
123.	Várdeák Ferenc	Öreg malom	kréta	35.—
124.	„ „	Szinva	olaj	150.—
125.	Walder Gyuláné	Önarckép	„	m. t.
126.	Zórád Géza	Műhely	„	100.—
127.	„ „	Kovács műhely	„	100.—
128.	Dedinszky Vladimir	Utcarészlet Martignyben	vizfestm.	70.—
129.	„ „	Utcarészlet Erlachban	„	85.—
130.	Zádory Oszkár	Faunok	bronz	700.—
131.	„ „	Hideg fürdő	„	500.—
132.	„ „	Táncelecke	„	700.—
133.	„ „	Őszi mosoly	terrakotta	500.—
134.	„ „	Táncelecke	bronz	400.—

A kiállitást rendezte:

KATÓ KÁLMÁN

a „MŰTEREM“ művészeti vezetője.

Hittannalgatok, segédlelkészek és nem lelkészi pályán élő okl. lelkészek feletti felügyelet . . . 299
Hivatalos ügyek intézése 22
Honvédkarácsony 309
Horthy Miklós ösztöndíjak elszámolása 219
Horthy Miklós ösztöndíjszabályzat módosítása . . . 242
Hulladékpapiros gyüjtése 242
Internátusi felvételi pályázatok közzététele 67
Iskolafejlesztéshez állami támogatás biztosítása . . 227

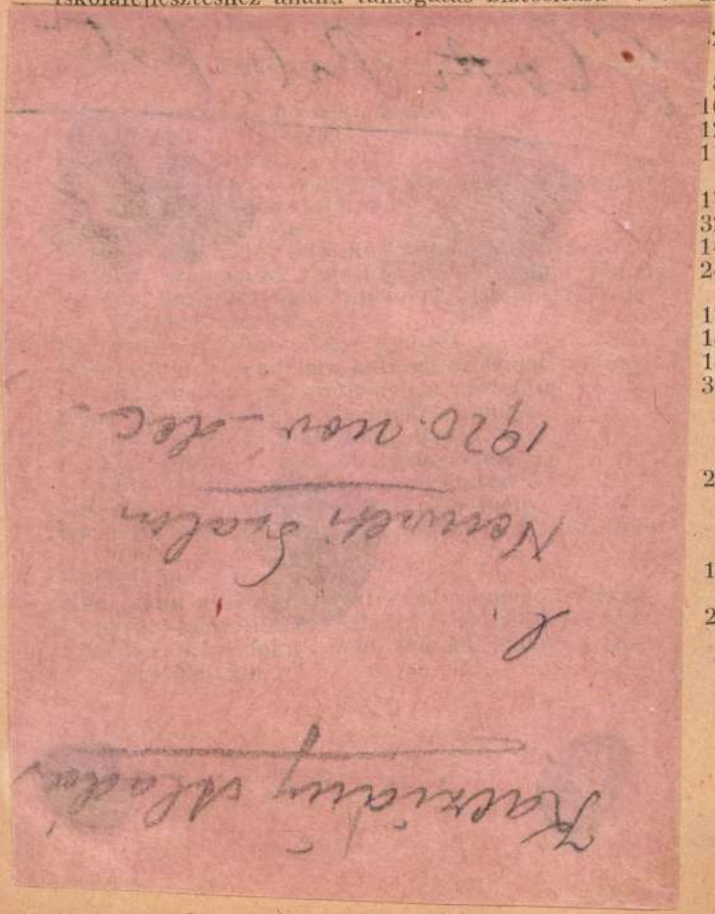

21
82
163
126
117
179
321
145
243
179
185
146
300
72
6
30
285
14
14
153
6
250
49

zointezet . . . 127, 293
Debreceni polgári fiú-iskola 187
Debreceni polgári leány-iskola 104
Demecser 105
Dévaványa : 7, 15, 204, 310
Dobra 59, 95, 185
Dobrácsapáti . . 136, 187
Egri 105
Encsencs. 187
Érbogyoszló 93
Érkeserű : 67, 95, 147, 171, 244
Érmihályfalva 275
Érselénd 136
Fábiánháza . . 23, 106, 155
Fehérgyarmat . . 147, 204
Feketeardó 83
Feketepatak . . . 15, 106
Fertősalmás 118
Fényeslitke 219
Forgolány . . 106, 171, 188
Földes : 51, 106, 359, 302
Fülpös 147, 188
Fülpösdaróc . . . 59, 106
Füzesgyarmat . . 136, 212
Gacsály 155
Garbolc 106
Gebe 106
Gemzse 188
Gulács 106, 171
Győrtelek 155
Gyula 106, 147
Gyulavári 171
Kis- és Nagygút . 31, 106
Kishodos 147, 196
Kiskereki : 31, 95, 204, 322
Kiskolcs 196
Kisléta 244
Kismarja 164
Tiszabecs . . . 23, 95, 252
Tiszabezdéd . . . 15, 244
Tiszacsege 95, 107
Tiszabökény 107
Tiszaeszlár 67
Tiszafüred . . 147, 196, 220
Tiszalök 220
Tiszamogyorós 107
Tiszasas 31, 43
Tiszaszőllős 188
Tiszaug 51, 244
Tivadarfalva . . . 119, 172
Tóti 119
Törökszentmiklós . 4, 188
Túrkeve 59, 119
Tunyog 23
Túristvándi 147
Túrricse 204, 252
Tuzsér . . . 23, 136, 212
Újfehértó . . 119, 156, 172
Újszeged 252
Vámosoroszi 31
Vámospércs . 127, 228, 322
Verbőc 244
Vésztő 23, 188
Visk. 119
Zsadány 236, 294
Zsarolyán 151

Kacziány Aladár

Műcsarnok téli tárlatain szerepelt.

A szoborcsarnok falán állitotta ki *Kacziány Aladár* a nagykanizsai tüzérlaktanya homlokzatára tervezett s a magyar mitológia tárgyköréből vett szép sgrafitto-frizének kartonjait.

M·929. XII·22.

VASÁRNAPI ÚJSÁG
ÚJ MAGYARSÁG KÉPES MELLÉKLETE
1938 junius 12

Nyár a Dunán
(KOZÁK LAJOS FELV.)

Molnár C. Pál: Szent István térít és győz

SZENT ISTVÁN-KIÁLLITÁS A MŰCSARNOKBAN

Szőke Lajos: Madonna

Jeges Ernő: Szent István

Krusnyák Károly: A korona felajánlása

A pittsburgi szerződés nagyitott mása a pozsonyi gyülésen

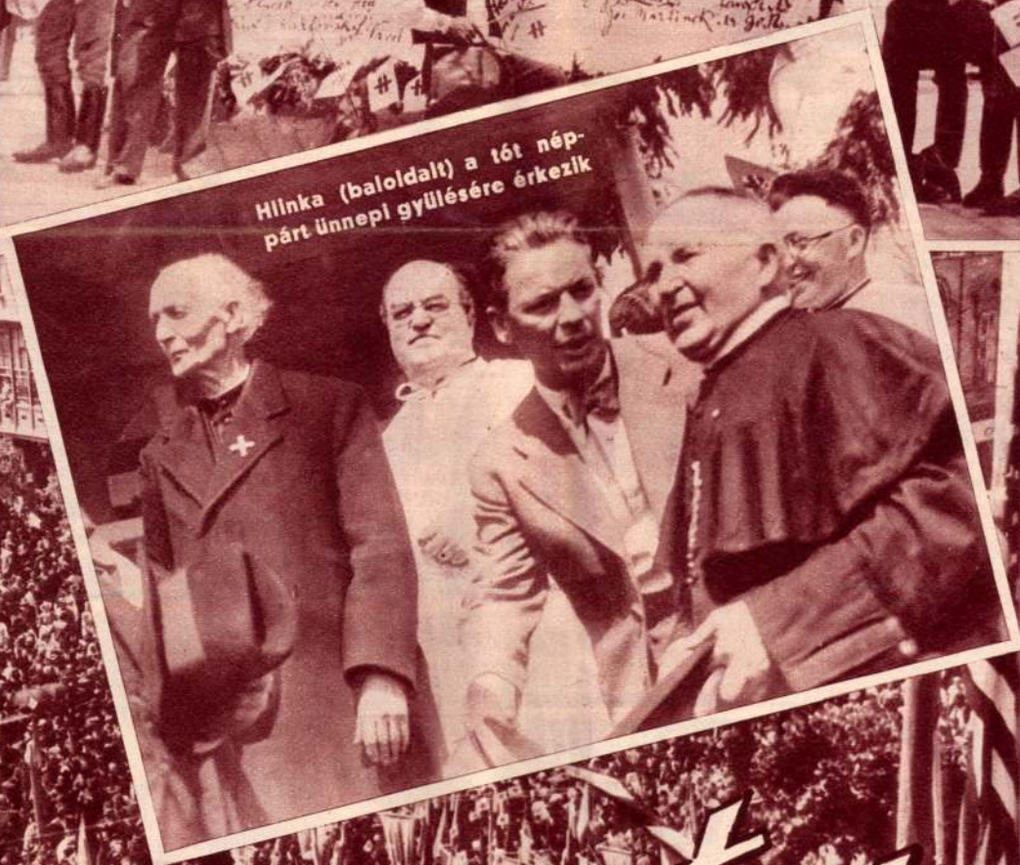

Hlinka (baloldalt) a tót néppárt ünnepi gyülésére érkezik

Függetlenséget a Felvidéknek!

(POZSONY ÜNNEPI NAPJAIBÓL)

Negyvenezren szoronganak a po-

Istókovics Kálmán: Szent Gellért vértanusága

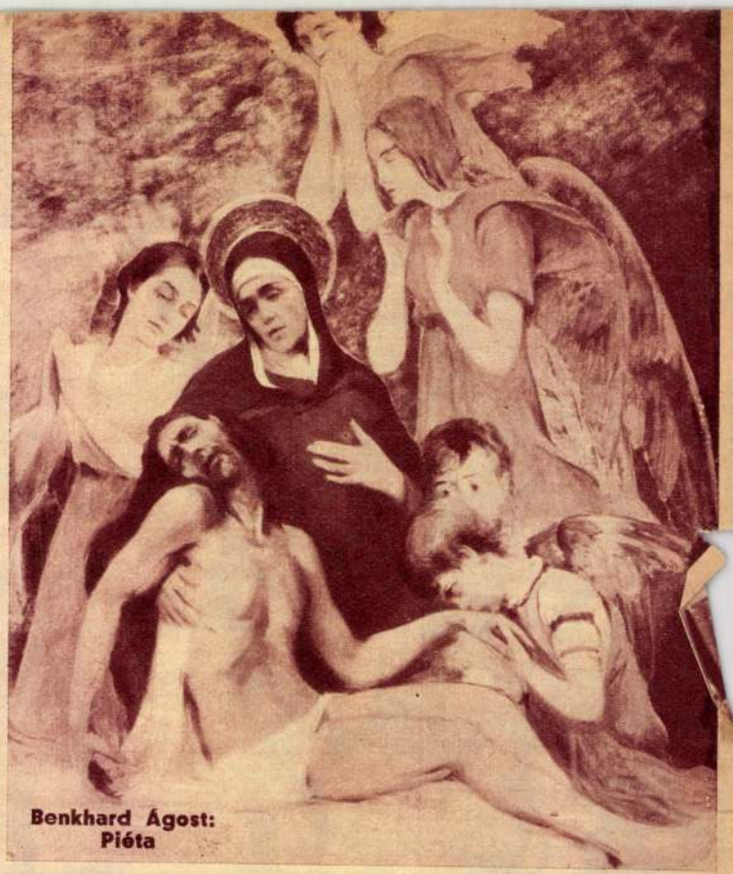

Benkhard Ágost: Piéta

Lux Elek: Magyar Madonna

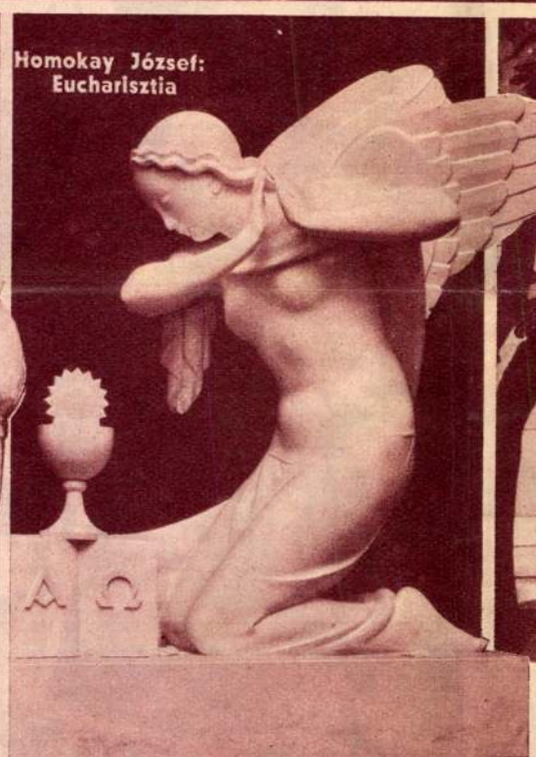

Homokay József: Eucharisztia

Kacziány Aladár: Jézus és Nikodémus

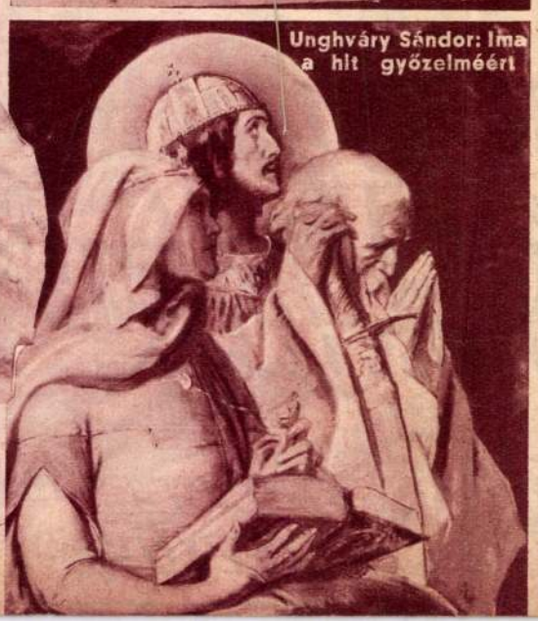

Unghváry Sándor: Ima a hit győzelméért

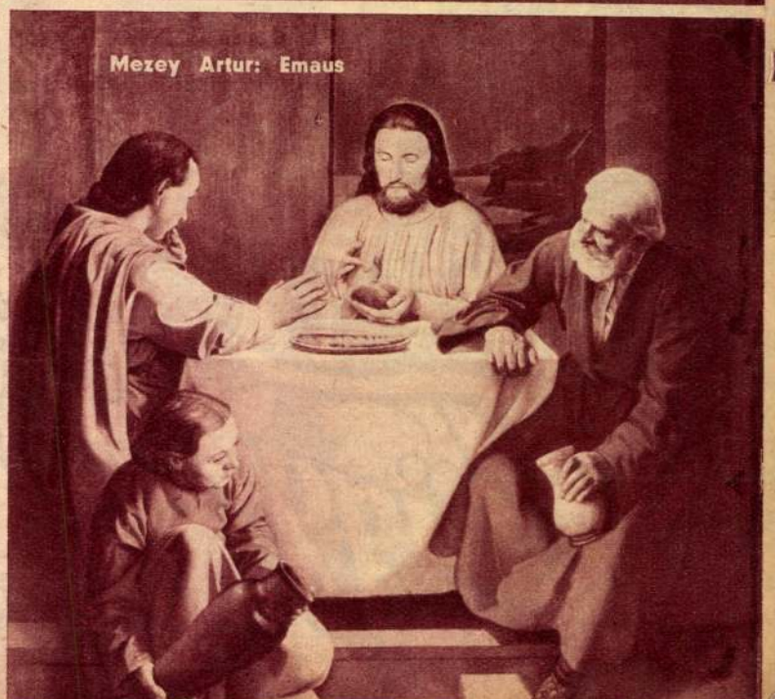

Mezey Artur: Emaus

18. A forrásnál.
19. A „Napvirágok“ ciklusból VII.
20. Napünnep. (Színes vázlat.)
21. Tanulmány „Dante álmához“.
22. A nagykanizsai tüzérlaktanya oldalfrize II.
23. Az ég madarai, mezők lilioma.
24. Tékozló fiú.
25. Tanulmány a „Szent éjszakához“.
26. Tanulmány „Orpheus gyászához“.
27. Női akt.
28. A megfáradottak.
29. A Jó pásztor.
30. A Szent ligetben.
31. Anyám.
32. A „Napvirágok“ ciklusból VIII.
33. Tájképtanulmányok.
34. „Az elsüllyedt harang.“

IX. TEREM.

KACZIÁNY ALADÁR MŰVEI.

Olajfestmények. Eladók és magántulajdonok.

35. A csurgónál.
36. Dalol a tenger.
37. Macesine.
38. A kék vizeknél.
39. Öröm. (Fügetejfestmény.)
40. Nyár.
41. Hullámverés.
42. Egyedül.
43. A terraszon.
44. Gyermekarckép.
45. Női arckép.
46. Muramenti táj.

Kacziány Aladár

47. Szerelem.
48. Stájerországi hegyek.
49. Virginia.
50. Füzes.
51. Szent éj.
52. Nő virággal.
53. Dante álma.
54. Női arckép. Magántulajdon.
55. Orpheus gyásza.
56. Flóra.
57. Női arckép. Magántulajdon.
58. Női arckép. Magántulajdon.
59. Világosság.
60. Hegyvidéken.
61. Az egri minoritarendi Szent Ferenc-oltárkép. (Vázlat.)
62. A nyíresben.
63. Víztükör.

A
KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT
RENDES TAGJAI TAGJEGYEIKKEL
ÖSSZES KIÁLLITÁSAINKAT
DIJTALANUL LÁTOGATJÁK,
CSALÁDTAGJAIK SZÁMÁRA
ÖT INGYENJEGYET KAPNAK,
RÉSZTVESZNEK A RENDES TAGOK KÖZÖTT
RENDEZENDŐ
TÁRGYSORSJÁTÉKON
ÉS INGYEN KAPJÁK A
TÁRSULAT
MŰBECSŰ KIADVÁNYAIT

BELÉPÉSI NYILATKOZATOKAT KÍVÁNATRA
AZONNAL KÜLD A TITKÁRI HIVATAL

Budapesti Hirlap nyomdája.

Szemerey Zoltán: dr. Szakács Pál

Kacziány Aladár: Női arckép

K. M. Tán 1941. nov.
arcképkiáll. Gat.

Kacziány Aladár

Csendélet, olaj

Téli tárlat. Műcsarnok, 1919-2e. 2e 1.

L A N

Könyvesboltja és tud. antiquariuma
Áll. eng. aukciók
Metszetek — Kéziratok
Kiállítási terem

BUDAPEST, IV., MÚ

TELEFON: 87-5-01.

Tekintetes

A Müemlékek O

A mai napon e
sorozatát P 600.- azaz Hatszáz
hogy a hiányzó évfolyamokat és
1866, 1875, 1884, 1893 II.fele,
ikéig teljesen kifogástalan pél
szem, hogy a hiányzó 11 évfolya

Kacziány 1. Aladár, festő, stb.
marad, l. 370. old.

K. 2. Ödön, festő, stb. marad, l. 370. old.
– Folytatólag, bekerdéssel:
Irodalom: Fieber Henrik: K. Ö. Művészet, 1907. – Műv. dolgozatai
Jegyzetek a művészi alkotás folyamatáról és Emlékeresések a multi
maradból c. a Művészet 1912. évf. jelentek meg.

Kacziány Aladár
Kaesz Gyula

~~Haranghy Jenő~~

K

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KIRÁLYI IPARMŰVÉSZETI ISKOLA SZEMÉLYZETE AZ 1936/37.—1940/41. ISKOLAI ÉVEKBEN.

Igazgató:

Szablya-Frischauf Ferenc festőművész, m. kir. kormányfőtanácsos, a bútortervező- és építő iparművészeti szakosztály vezető, valamint a „belső kiképzések tervezése I—II." és a „történelmi stílustanulmányok" rendes tanára, a vöröskereszt hadiékítm. II. oszt. díszjelvény, a Signum Laudis, a TESZ arany-érdemkereszt, a Magyar Érdemrend középkeresztjének és az állami aranyérem tulajdonosa, a KÉVE Művészegyesület elnöke, az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat tb. alelnöke, a bécsi Künstlerbund „Hagen" l. t., az Orsz. M. Kir. Rajztanárvizsgáló Bizottság, az Orsz. Irod. és Művészeti Tanács tagja, az Orsz. M. Képzőműv. Társ. társtagja, az Orsz. Ösztöndíjtanács tagja, a Magy. Képzőművészek Szöv. elnöki tanácsának tagja, a Magy. Iparművészek Orsz. Egyesületének tb. tagja, a Szerzői Jogi Szakértő Bizottság tagja, a „Magyar Iparművészet" főszerkesztője. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1912. szeptember hó 1-én; r. tanárrá kineveztetett 1914. június hó 29-én; igazgatói megbizatást nyert az 1936/37. tanévre 1936. június hó 24-én, igazgatóvá kineveztetett az V. fiz. oszt.-ba 1937. július 1-én.

Tisztviselők:

Titkár és gondnok: *Kovács János dr.* (1924. aug. 1.—1938. okt. 16.), (lásd óraadó tanároknál is).
General Miklós (1938. okt. 16.—), (lásd óraadó tanároknál is).
Ellenőr: *Rozsnyai Sándor* min. számv. főtanácsos.
Kezelőnő: *Veszely Magdolna* (1926. ápr. 1.—)
Előadó: *Mináry Pál* (1937. jún. 1.—), (lásd óraadó tanároknál is).

Tanári kar:

A) Rendes tanárok:

Antal Dezső okl. építészmérnök, v. műegy. tanársegéd, a „magyar népművészet" és a „magyar otthon" r. tanára. A „Polonia Restituta"-rend lovagkeresztjének tulajdonosa, a Budapesti Mérnöki Kamara tagja, a Magyar Nemzetpolitikai Társaság alelnöke és vál. tagja. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbízást nyert 1934. október hó 12-én, rendes tanárrá kineveztetett 1939. június hó 30-án.

Csajka István ötvösművész, az ötvös- és zománcozó-szakosztály III—VI. évfolyamainak vezető r. tanára. A Magy. Iparművészek Orsz. Egyesülete aranyérmének tulajdonosa, az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat r. tagja és a Magy. Iparművészek Orsz. Egyesületének tb. törzstagja. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1918. április hó 15-én, rendes tanárrá kineveztetett 1921. szeptember hó 28-án.

Domanovszky Endre festőművész, az „alakrajz", „kosztümrajz és történet", valamint az „emberbonctan" r. tanára. Több művészeti díj nyertese, az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat, a Képzőművészek Uj Társaságának és az Uj Művészek Egyesületének tagja. Az Iparművészeti Iskolában megbízást nyert 1931. április hó 21-én, r. tanárrá kineveztetett 1936. június 30-án.

Genthon István dr. egyet m. tanár. Szolgálattételre kirendelve a Műemlékek Orsz. Bizottságához. Az Iparművészeti Iskolában rendes tanárrá kineveztetett 1937. június 30-án.

Györgyi Dénes műépítész, okl. építészmérnök, m. kir. kormányfőtanácsos, az „építészeti szakrajz", „építészeti tervezés I—II." r. tanára, az építő iparművészeti szakosztály vezető tanára. A belga II. Lipót Rend parancsnoki keresztjének, a Francia Becsületrend (Légion d'Honneur) tiszti keresztjének, azonkívül több bel- és külföldi kitüntetés tulajdonosa, az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat, a Szerzői Jogi Szakértő Bizottság, Budapest Székesfőváros Művészeti Bizottságának, az Orsz. Irod. és Művészeti Tanács, a Magy. Mérnök- és Építész Egylet, a Képzőművészek Egyesületének, a Hősök Emlékét Megörökítő Orsz. Bizottság, a Céhbeliek Művészegyesület, a Budapesti Mérnöki Kamara tagja, a Magyar Választott Bíróság bírája, stb. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1909. szeptember hó 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1913. július hó 30-án.

Haranghy Jenő grafikus és festőművész, az „állatrajz" és „állatbonctan", valamint a grafikai szakosztály vezető tanára. A TESZ aranyérmének, azonkívül több művészeti kitüntetés tulajdonosa és díj nyertese, a KÉVE Művészegyesület, a Képzőművészek Egyesülete, a Szerzői Jogi Szakértő Bizottság, a Székely Bertalan Társaság, a Képzőművészek Orsz. Szövet-

Iparművészeti Iskola Emlékkönyve
1880–1941. Bp. 1942
27. t

ségének tagja, az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat törzs- és igazgatósági tagja, a Nemzeti Szalon Művészegyesület alapító tagja, a Vitézi Rend Zrinyi-csoportjának belső munkatársa, stb. Az Iparművészeti Iskolában tanársegédi megbízást nyert 1915. szeptember hó 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1918. december 7-én.

Kacziány Aladár festőművész, a „természet utáni rajzolás", „a történelmi stílusokban való rajzolás", az „alakrajzolás" r. tanára és az esti tanfolyam tanára. Több művészeti díj nyertese, a Magyar Képzőművészek Egyesületének rendes, az Orsz. Magy. Képzőművészeti Társulat törzstagja. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1933. január 26-án, r. tanárrá kineveztetett 1934. július 13-án.

Kaesz Gyula okl. építő iparművész, a „bútortervezés", „bútoripari szakrajz", „középítéstan I." r. tanára, a bútortervező szakosztály vezető és a faipari tanműhely felügyelő tanára. Az Olasz Koronarend Lovagkeresztjének tulajdonosa, a Magy. Mérnök és Építész Egylet, a Magy. Műhelyszövetség, a Magy. Sajtókamara, az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat választmányi és kiállító bizotts. tagja, az Orsz. Iparegyesület igazg. tagja, stb. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1919. október hó 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1932. november hó 2-án.

Kampis Antal dr. egyet. m. tanár, a „művészet- és művelődéstörténet", valamint a „magyar irodalom" r. tanára. Az Aradi Szövetség főtitkára, a Régészeti és Művészettörténeti Társulat, a Magy. Filozófiai Társulat, a Magy. Psychológiai Társaság tagja. Az Iparművészeti Iskolában rendes tanárrá kineveztetett 1938. február 8-án.

Leszkovszky György festőművész, a díszítő festő-szakosztály vezető tanára. Budapest Székesfőváros „Lotz Károly" nagy aranyérmének tulajdonosa és több művészeti díj nyertese. A Képzőművészek Egyesületének, az Orsz. Egyházművészeti Tanács, a Képzőművészeti Társulat tagja, a Cennini Társaság alapító tagja. Az Iparművészeti Iskolában tanársegédi megbizatást nyert 1913. szeptember 5-én, rendes tanárrá kineveztetett 1922. március hó 4-én.

† *Lux Elek* szobrászművész, a díszítő szobrász-szakosztály III—IV. évfolyamainak az 1919/20—1940/41. tanév I. félév végéig vezető tanára. Több bel- és külföldi művészeti kitüntetés és díj nyertese. A Képzőművészeti Társulat törzstagja, a Szinyei Merse és a Benczur Társaság, a Céhbeliek Művészegyesület, a Szerzői Jogi Szakértő Bizottság és a Képzőművészek Egyesületének tagja, a Petőfi Társaság kültagja. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1919. szept. 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1929. április hó 13-án. Meghalt 1941. február hó 16-án.

Mátrai Lajos szobrászművész, a díszítő szobrász-szakosztály I—II. évfolyamainak vezető r. tanára. A Signum Laudis, a Magyar Érdemrend tiszti keresztjének, valamint több művészeti kitüntetés tulajdonosa és díj nyertese. A Magy. Iparművészek Orsz. Egyesületének és a Képzőművészek Egyesületének tagja. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbízást nyert 1900. szeptember hó 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1908. február hó 17-én. Nyugalomba vonult 1937. június hó 30-án.

Muhits Sándor festőművész, a textil-szakosztály vezető r. tanára. Több művészeti díj nyertese. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1910. szeptember 1-én, rendes tanárrá kineveztetett 1912. augusztus hó 25-én.

Ohmann Béla szobrászművész, a díszítő szobrász-szakosztály vezető r. tanára és az esti tanfolyam tanára. A kardokkal ékesített koronás aranyérdemkereszt, a magyar, osztrák és bolgár háborús emlékérem, a római egyházművészeti kiállítás aranyérmének, az állami nagy aranyérem, stb. tulajdonosa, számos művészeti díj nyertese. Az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat választmányi tagja és propagandabizottságának elnöke, a Magy. Iparművészek Orsz. Egyesületének választmányi tagja. Az Iparművészeti Iskolában rendes tanárrá kineveztetett 1937. június hó 30-án.

† *Orbán Antal* szobrászművész, a kerámikai szakosztálynak 1919/20—1940/41. tanév I. félév végéig vezető r. tanára. Számos művészeti díj és kitüntetés tulajdonosa és nyertese. A Képzőművészek Egyesületének tagja és a Képzőművészeti Társulat törzstagja. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1919. szeptember 1-én, rendes tanárrá kineveztetett 1924. december 15-én. Meghalt 1940. december hó 27-én.

Pál Lajos ötvösművész, az ötvös- és zománcozó-szakosztály I—II. évfolyamainak vezető r. tanára, a bronzöntő-tanműhely felügyelő tanára. Több művészeti díj nyertese. Az Orsz. Egyházművészeti Tanács tagja. Az Iparművészeti Iskolában tanársegédi megbizatást nyert 1922. szeptember 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1932. november hó 2-án.

Rovátkay Lajos festőművész, az „alakrajz" r. tanára. A Károly csapatkereszt tulajdonosa. Az Iparművészeti Iskolában tanársegédi megbizatást nyert 1920. szeptember hó 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1932. november hó 2-án.

Sándor Béla festőművész, a díszítő festő-szakosztály középfokú csoportjának vezető r. tanára. A Signum Laudis és a Magyar Érdemrend tiszti keresztjének tulajdonosa. Több művészeti díj nyertese. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1899. szeptember 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1910. január hó 2-án. Nyugalomba vonult 1937. június hó 30-án.

Simay Imre festő-, grafikus- és szobrászművész, m. kir. kormánytanácsos, a díszítő szobrász-szakosztály V—VI. évfolyamainak az 1910/11—1939/40. tanévekben vezető r. tanára, az „alakrajzolás" tanára. A Signum Laudis, az állami aranyérem, stb. tulajdo

bizatást nyert 1924. szeptember 1-én, szakoktatóvá kineveztetett 1938. június 30-án.

Stern Anna a textilművészeti kivitelező technikák szaktanítónője. Az Iparművészeti Iskolában szaktanítónői megbizatást nyert 1907. július 1-én, szaktanítónővé kineveztetett 1909. március 22-én. Nyugalomba vonult 1940. június 30-án.

Zombori Ferencné Bartus Irén textil-iparművész, a női ruhatervezés és ruhavarrás szakoktatója. Textil-szaktanítónői megbizatást nyert 1935. december 1-én, szakoktatóvá kineveztetett 1938. június hó 30-án.

B) Megbízott szakoktatók:

Cseténvi Antal okl. iparművész, a festő-szakosztály tiszteletdíjas szakoktatója (1937/38—1938/39).

Nyiri László okl. iparművész, a festő-szakosztály tiszteletdíjas szakoktatója (1939/40—).

Szuchy Ferenc okl. keramikus, a kerámikai szakosztály tiszteletdíjas szakoktatója (1936/37—)

Művezetők:

Sehr József a gipszöntőde művezetője. Az Iparművészeti Iskolában tiszteletdíjas művezetői megbizatást nyert 1923. április 1-én, művezetővé kineveztetett 1938. jún. 30-án.

Grossauer Rudolf a bronzöntőde művezetője. Az Iparművészeti Iskolában tiszteletdíjas művezetői megbizatást nyert 1925. október 1-én, művezetővé kineveztetett 1938. július 30-án.

Guzsák Kálmán a tipográfiai műhely művezetője (1914. január 1—).

Altisztek:

a) *szakaltiszt:*
Kővári Ferenc (szertáros)

b) *I. osztályú altisztek:*
Lecskó Jánosné Pető Mária
Pásztó József (kapus)

c) *II. osztályú altisztek:*
Buzora Pál (segédszertáros)
Lilinger Imre
Reményi József
Foór Nándor

d) *kisegítő szolgák:*
Éder Katalin
Pátzius Istvánné Jäger Anna

e) *napszámbéresek:*
Marton Kálmán
Ráczalmási József, (szolgálatot teljesített 1941. március 9),
Bozsó János.

nosa, Számos bel- és külföldi művészeti díj nyertese. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1910. szeptember 1-én, r. tanárrá kineveztetett 1911. július hó 18-án. Nyugalomba vonult 1939. december 31-én. 1940. január hó 1.—június 30-ig, mint megbízott tanár továbbvezette a szakosztályt, illetőleg tanította az „alakrajzolást".

Stein János festőművész, az „alakrajzolás" és az „emberbonctan" rendes tanára. A Képzőművészek Egyesületének tagja, a Képzőművészeti Társulat törzstagja. Az Iparművészeti Iskolában megbizatást nyert 1920. szeptember 1-én, rendes tanárrá kineveztetett 1924. július hó 30-án. Nyugalomba vonult 1939. június hó 30-án.

Tancsik Mihály grafikusművész, a „természet utáni rajzolás", „betűvetés" és az esti tanfolyam tanára. Több művészeti díj nyertese. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1922. szeptember hó 1-én, rendes tanárrá kineveztetett 1939. július hó 1-én.

Weichinger Károly okl. építészmérnök, a „középítéstan II—III." és az „építési alaktan" r. tanára. A Károly csapatkereszt, a bronz és a nagy ezüst vitézségi érem, a bronz és az ezüst Signum Laudis, a német vaskereszt, az Olasz Koronarend lovagkeresztjének, a Signum Laudis tulajdonosa. Számos művészeti díj nyertese. New-York díszpolgára. A Budapesti Mérnöki Kamara, a Magyar Mérnök és Építész Egylet tagja. Az Iparművészeti Iskolában tanári megbizatást nyert 1922. október hó 1-én, rendes tanárrá kineveztetett 1927. május hó 6-án.

B) Segédtanárok:

Molnár Béla textilművész, a textil-szakosztály segédtanára. Az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat, a Magy. Iparművészek Orsz. Egyesületének választmányi tagja, több pályadíj nyertese. Az Iparművészeti Iskolában tanársegédi megbizatást nyert 1936. szeptember hó 1-én. Segédtanárrá kineveztetett 1941. január 24-én.

Sárkány Lóránd okl. középiskolai rajztanár, festőművész, a grafikai-szakosztály segédtanára, „a betűvetés" előadó tanára. Több művészeti díj nyertese. Az Iparművészeti Iskolában tanársegédi megbizatást nyert 1933. január hó 26-án, segédtanárrá kineveztetett 1939. június hó 30-án.

Zrinszky József okl. építő iparművész, az építő iparművészeti szakosztály segédtanára, az „épít. alaktan" előadó-tanára. Több művészeti díj nyertese. Az Iparművészeti Iskolában tanársegédi megbizatást nyert 1935. augusztus hó 3-án, segédtanárrá kineveztetett 1939. június hó 30-án.

C) Szakoktató-tanár:

vitéz Kajdy Emil bútortervező iparművész, a faipari tanműhely szakoktató tanára, a „faipari technológia" előadó-tanára. A Károly csapatkereszt, a nagy ezüst, a kis ezüst és a bronz vitézségi érem, a sebesülési érem és hadirokkant jelvény tulajdonosa. Vitézzé avattatott 1934. évi június hó 3-án. A Vitézi Rend Zrinyi-csoportjának belső munkatársa az Orsz., Magy. Iparművészeti Társulat, a Magy. Iparművészek Orsz. Egyesületének tagja, a Budapest Székesfőváros Vitézi Társadalmi Bizottsága által megbízott iskolalátogató, a Budapest Székesfőváros Asztalos Ipartestületéhez kinevezett mestervizsgáló bizottsági tag és a Hadirokkantak Orsz. Szövetségének társelnöke. Az Iparművészeti Iskolában műhelyfőnöki megbizatást nyert 1922. október hó 22-én, szakoktató tanárrá kineveztetett 1941. január 24-én.

D) Óraadó-tanárok:

Décsey Géza dr. pestszenterzsébeti r. kat. plébános, az „egyházművészet" tanára (1938/39—1939/40).

Farkas Zoltán az evang. vallástan tanára (1938/39—).

General Miklós az iskola titkára és gondnoka, a „kereskedelmi és jogi ismeretek" tanára (1939/40—).

Horn Béla dr. egyetemi tanársegéd, iskolai orvos és az „egészségtan" tanára (1936. február 1.—1940. június 30).

Jakó Géza okl. középisk. rajztanár, nyug. székesfővárosi iparrajziskolai tanár, az „agyag-ipari chemia és technológia" tanára (1941. április 1—).

Keresztes Tibor dr. a budapesti m. kir. áll. felső ipariskola tanára, a „textil-chemia" tanára (1939/40).

Kovács János dr. az iskola titkára és gondnoka, a „kereskedelmi és jogi ismeretek", az „ált. művelődés-történelem" és „egyházművészet" tanára (1933/34—1937/38).

Krocsák Emil okl. középiskolai rajztanár, festőművész, a geometriai tárgyak és a „kereskedelmi és jogi ismeretek" tanára (1932/33—1938/39).

Liska Zoltán a r. kat. vallástan tanára (1938/39—1939/40).

Mináry Pál okl. építő iparművész, az esti tanfolyamon a bútorrajz tanára (1937/38—).

Mitterdorfer Ottó a „textil-chemia" tanára (1940/41.—).

Molnár László okl. középiskolai rajztanár, a geometriai tárgyak és az „egyházművészet" tanára (1938/39—).

Orz János dr. belklinikai orvos, iskolaorvos, az egészségtan tanára (1940/41—).

Pap Ferenc a ref. vallástan tanára (1934/35—).

Prochnow Endre a r. kat. vallástan tanára (1940/41—).

Reményi József szobrászművész, a KÉVE Művészegyesület tagja, az érem- és plakettművészet tanára. (1928/29—).

Szakoktatók:

A) Kinevezett szakoktatók:

Batta György ötvösművész, az ötvös-zománcozó szakosztály szakoktatója. Az Iparművészeti Iskolában művezetői kinevezést nyert 1923. szeptember 1-én, szakoktatóvá kineveztetett 1938. június hó 30-án.

Molnár Lászlóné Botfalvi Ilona okl. iparművész, a textil-szakosztály szakoktatója. Az Iparművészeti Iskolában szakoktatói meg-

VII. TEREM.

BURGHARDT REZSŐ MŰVEI.

Olajfestmények. Eladók.

1. Cineák.
2. A behavazott Tabán.
3. September végén.
4. Naplemente az Adrián.
5. Őszi napsütés.
6. A Tabán télen.
7. San Marco.
8. Hajóállomás Velencében.
9. Részlet a San Marco-ból.
10. Téli hangulat.
11. Litánia a San Marco-ban.
12. Nyugatmagyarországi táj.
13. Templom-interieur.
14. San Trovaso.
15. Falu vége.
16. Téli napsütés a Tabánban.
17. Női arckép. Magántulajdon.
18. Téli este a Tabánban.
19. Dombvidék.
20. beckói Biró László dr. arcképe. Magántulajdon.
21. Virágzó fák.
22. beckói Biró Henrik arcképe. Magántulajdon.
23. Esti hangulat Capri szigetén.
24. Virágok.

VIII. TEREM.

KACZIÁNY ALADÁR MŰVEI.

Vízfestmények és rajzok. Eladók és magántulajdonok.

A Képzőművészeti Társulat törzstagja. Született 1887-ben, Nógrád-Surányban. Művészeti tanulmányait a budapesti Iparművészeti Iskolában kezdte 1906-ban, hol később helyettes-tanári minőségben is működött. 1909-ben, mint ösztöndíjas iparművész Rómába és Firenzébe került, hol a British Academy of Fine Arts Roma növendéke volt. Olaszországi tanulmányairól 1912-ben hazatérve, ez év őszi tárlatán jelent meg első ízben a Műcsarnokban, melynek azóta állandó kiállítója, ahol a báró Rudics-díjat és kitüntető elismerést nyert.

1. Tanulmány a „Szent éj" kompozicióhoz.
2. Flamma Aeterna. Magántulajdon.
3. Tanulmányfő.
4. Női profil. Magántulajdon.
5. A nagykanizsai tűzérlaktanya sgrafittó díszeinek tervei.
6. A nagykanizsai tüzérlaktanya oldalfrize.
7. A „Napvirágok" ciklusból.
8. A „Napvirágok" ciklusból II.
9. Magnificat. Magántulajdon.
10. A „Napvirágok" ciklusból III.
11. A „Napvirágok" ciklusból IV.
12. Akt- és fejtanulmányok.
13. Amrita.
14. Tanulmány a „Tavaszi misztériumhoz".
15. A „Napvirágok" ciklusból V.
16. Üvegablaktervezet.
17. A „Napvirágok" ciklusból VI.

Képzm. Társ. 1931. őszi kiáll.

Stein János festőművész, a Képzőművészek Egyesületének tagja, a Képzőművészeti Társulat törzstagja; az alakrajzolás, figurális kompozíció és emberbonctan r. tanára.

Szablya-Frischauf Ferenc festőművész, m. kir. kormányfőtanácsos, a KÉVE Művészegyesület elnöke, az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat tiszteletbeli alelnöke, a bécsi Künstlerbund-Hagen levelező tagja; az Orsz. Irodalmi és Művészeti Tanács elnöki tanácsának tagja és iparművészeti előadója; a Képzőművészeti Társulat társtagja, a Képzőművészek Orsz. Szövetsége elnöki tanácsának, az Orsz. Magy. Kir. Rajztanárvizsgáló Bizottság, a Képzőművészek Egyesülete s a Szerzői Jogi Állandó Szakértő Bizottság tagja; a Magyar Iparművészet szerkesztője; a lakásművészeti tervezés r. tanára.

Szőnyi Ottó dr., pápai prelátus, a Központi Egyházművészeti Hivatal t. elnöke, az Orsz. Egyházművészeti Tanács előadója, az Orsz. Irodalmi és Művészeti Tanács, a Szent István-Akadémia, a Műemlékek Országos Bizottságának és a Janus Pannonius-Társaság rendes tagja; a római katholikus vallástan, egyházművészet, általános művelődéstörténelem és művészettörténelem r. tanára. (Az 1935—36. tanévben nem adott elő.)

Tancsik Mihály okl. grafikus művész, tanársegéd; a természet utáni rajzolás, betűvetés, könyvkötészeti és bőrdíszművészeti technikák tanára.

Weichinger Károly okl. műépítész-mérnök, a Mérnöki Kamara, Magyar Mérnök- és Építész-Egylet, Céhbeliek, Képzőművészek Egyesületének tagja; a középítéstan s a régi stílustanulmányok r. tanára.

Zrinszky József okl. építő iparművész, 1935 szept. 1. óta tanársegéd; az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat és a Magy. Iparművészek Orsz. Egyesületének választmányi tagja.

Szakoktatók:

Bartus Irén, a női ruhavarrási technikák és gyakorlati eljárások szakoktatója 1935 dec. 1. óta.

Bergmann Vilmos okl. gépészmérnök, az állami Textilipar-iskola igazgatója, a Jacquardszövési technikák oktatója. Tanított 1935 június 28-ig.

Botfalvi B. Ilona, a ruhatervezés és a ruhavarrás szaktanítója.

Czében Jenő nyug. honvédszázados, az Iparművészeti Leventecsoport kiképző oktatója. Működött 1934 okt. 1—1935 jún. 28-ig.

vitéz Kajdy Emil, a bútor- és lakásberendezési kivitelező műhely főnöke, a faipari szerkezetek gyakorlati oktatója.

† Kelety Eszter, a csipketervezés szaktanítója. Meghalt 1936 ápr. 2.

Stern Anna, a textilművészeti kivitelező technikák szaktanítója.

Művezetők:

Batta György (ötvös-zománcozó műhely).
Grossauer Rudolf (bronzöntő műhely).
Guzsák Kálmán (tipográfiai műhely).
† Klaczig Mihály (keramikai műhely). Meghalt 1936 máj. 5.
Sehr József (gipszöntő műhely).

Altisztek:

a) *I. osztályú altisztek:*

Klein Sándor. Szolgálatot teljesített 1935 júl. 31-ig.
Kővári Ferenc (szertáros).
Lecskóné Pető Mária.
Lilinger István. Szolgálatot teljesített 1936 febr. 29-ig.
Pásztó József (kapus).

b) *II. osztályú altisztek:*

Buzora Pál (segédszertáros).
Lilinger Imre.

c) *Kisegítő szolgák:*

Éder Katalin.
Pátziusné Jäger Anna.
Mokos Ferenc. Szolgálatot teljesített 1936 ápr. 30-ig.

d) *Napibéresek:*

Marton Kálmán.
Ráczalmási T. József.
Reményi R. József.

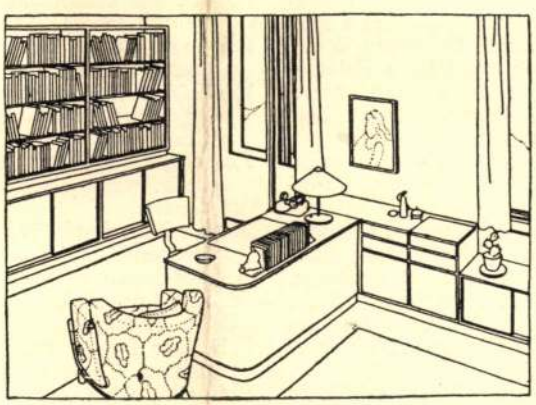

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KIRÁLYI IPARMŰVÉSZETI ISKOLA SZEMÉLYZETE AZ 1934/35—1935/36. ISKOLAI ÉVEKBEN.

Igazgató:

Helbing Ferenc m. kir. kormányfőtanácsos, grafikus és festőművész, az Orsz. Irodalmi és Művészeti Tanács, az Orsz. Egyházművészeti Tanács, a Műemlékek Orsz. Bizottsága, az Ipari és Kereskedelmi Oktatási Tanács, a Szerzői Jogi Állandó Szakértő Bizottság, az Országos Ösztöndíjtanács és a Magyar Képzőművészek Egyesülete, a Képzőművészek Orsz. Szövetsége és az Orsz. Magyar Iparművészeti Társulat választmányi, az Iparművészek Orsz. Egyesületének tiszteleti tagja; az iskola igazgatója és a grafikai szakosztály vezető tanára.

Adminisztratív tisztviselők:

Kovács János dr., igazgatósági titkár és az iskola gondnoka.
Veszely Magdolna kezelőnő.
Rozsnyai Sándor minisztériumi számvevőségi tanácsos, ellenőr.
Kriesch Gábor dr., gyakornok 1935 jún. 30-ig.
Ábrahám Ilona gyakornok 1935. júl. 31-ig.
Grandpierre Emil dr., gyakornok 1936 febr. 1—máj. 14-ig.

Tanári kar:

Antal Dezső okl. építészmérnök, a „Magyar népművészet és magyar otthon" óraadó tanára.
Berg József dr., vallástanár, az izr. vallástan tanára. Tanított 1933 okt. 1—1935 jan. 25.
Budai Gergely dr., ref. theologiai tanár, a ref. és ág. ev. vallástan óraadó tanára. Tanított 1934 jún. 28-ig.
Csajka István ötvösművész, az ötvös-zománcozó szakosztály felső fokú csoportjának vezető r. tanára.
Domahidy György dr., vármegyei tb. főorvos, iskolai orvos s az egészségtan óraadó tanára. Tanított 1936 jan. 31-ig.
Domanovszky Endre festőművész, az alakrajzolás és kosztümrajzolás óraadó tanára.
Györgyi Dénes műépítész, okl. építész-mérnök, a Képzőművészek Egyesülete és a Lechner Ödön-Társaság építész-szakosztályának elnöke; a Magyar Irodalmi és Művészeti Szövetség építőművészeti szakosztályának előadója; a Balatoni Társaság elnöki tanácsának tagja és művészeti bizottságának előadója; a Képzőművészeti Társulat törzstagja; az Orsz. Magy. Iparművészeti Társulat választmányi tagja; az Orsz. Irodalmi és Művészeti Tanács, Budapest székesfővárosi Művészeti Tanács, a Szerzői Jogi Állandó Szakértő Bizottság, a Mérnöki Kamara, Mérnök- és Építész-Egylet, Képzőművészek Orsz. Szövetsége, Magy. Építőművészek Szövetsége, Magy. Iparművészek Orsz. Egyesülete, Magy. Műhelyszövetség tagja; az építészeti tervezés és szakrajz s a családi házak tervezésének r. tanára.
Haranghy Jenő grafikus és festőművész, a Képzőművészeti Társulat törzstagja, a Képzőművészek Egyesülete, a KÉVE Művészegyesület s a Szerzői Jogi Állandó Szakértő Bizottság tagja; a díszítő festészeti szakosztály felső fokú csoportjának vezető s az állatrajzolás és állatbonctan r. tanára.
Horn Béla dr., szakorvos, iskolai orvos és az egészségtan óraadó tanára. Tanít 1936 febr. 1. óta.
Kacziány Aladár festőművész, a Képzőművészeti Társulat törzstagja, a Képzőművészek Egyesületének választmányi tagja, a Székely Bertalan-Társaság alapító művésztagja; a természet utáni rajzolás, szabadkézi látszattan s a történelmi stílusokban való rajzolás r. tanára.
Kaesz Gyula okl. építő iparművész, a bútortervezés, lakásberendezés és középítéstan r. tanára, a bútortervező szakosztály vezető és a faipari tanműhely felügyelő tanára.
Kovács János dr., a kereskedelmi és jogi ismeretek, az általános művelődéstörténelem és egyházművészet tanára.
Kremer Móric dr., vallástanár, az izr. vallástan tanára. Tanított 1935 febr. 1—jún. 28-ig.
Krocsák Emil okl. középiskolai rajztanár, festőművész, a geometriai tárgyak óraadó tanára.
Leszkovszky György festőművész, a Képzőművészek Egyesülete, az Orsz. Egyházművészeti Tanács és a Cennini Művész-Társaság tagja; az alakrajzolás és iparművészeti tervezés r. tanára.
Lux Elek szobrászművész, a Képzőművészeti Társulat törzstagja; a Szinnyei Merse és a Benczur-Társaság, Céhbeliek, Szerzői Jogi Állandó Szakértő Bizottság s a Képzőművészek Egyesületének tagja; a Petőfi-Társaság kültagja; a díszítő szobrászati szakosztály kisplasztikai ágazatának vezető r. tanára.
Mátrai Lajos szobrászművész, az Iparművészek Orsz. Testülete s a Képzőművészek Egyesülete tagja; a díszítő szobrászati szakosztály alsó fokú csoportjának vezető r. tanára.
Muhits Sándor festőművész, a textilművészeti szakosztály vezető r. tanára.
Orbán Antal szobrászművész, a Képzőművészek Egyesületének tagja s a Képzőművészeti Társulat törzstagja; a kerámikai szakosztály vezető r. tanára.
Pap Ferenc vallástanár, a ref. és ág. ev. vallástan óraadó tanára. Tanít 1934 okt. 8. óta.
Pál Lajos ötvösművész, az ötvös-zománcozó szakosztály alsófokú csoportjának vezető r. tanára.
Reményi József szobrászművész, a KÉVE Művészegyesület tagja; az érem- és plakettművészet óraadó tanára.
Rovátkay Lajos festőművész; a díszítő festészeti szakosztály alsófokú csoportjának vezető r. tanára.
Sándor Béla festőművész, a Képzőművészek Egyesületének tagja; a díszítő festészeti szakosztály középfokú csoportjának vezető r. tanára.
Sárkány Lóránd festőművész, okl. középiskolai rajztanár, tanársegéd.
Schächter László dr., vallástanár, az izr. vallástan tanára. Tanít 1935 okt. 1. óta.
Simay Imre festő, grafikus és szobrász; a monumentális díszítő szobrászati szakosztály felsőfokú csoportjának vezető s az alakrajzolás r. tanára.

KUNWALD CAESAR: NŐI AKT

A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

A Kéve régebbi keletű egyesülés és már szép sikerekre is tekinthet vissza. *Benkhard* Ágost, egyik vezető egyéniségük, a mostani tárlaton egy plein-airbe helyezett jó akttal, *Haranghy* Jenő pedig hangulatos tájképével, valamint egy cirkusz érkezését ábrázoló, a színes tömeget élénken érzékeltető kompozíciójával reprezentálják előkelő művészetüket. *Rozgonyi* László tájképein a halk tónusokat kedveli, míg Bánáti *Sperák* ezúttal kissé kemény, túlontúl hangsúlyozza a rajzos elemet; biblikus kompozíciója sikerültebb. *Barzó* Endre vásznán nagy színfelületek uralkodnak és sejtelmesen megvillanó színek. A temperamentumos *Goebel* Jenő a kiállítás keretében erőteljes „Önarckép"-évl vonja magára a figyelmet, a fiatal *Friml* Géza mint kitűnő kolorista, nagy erőssége e csoportnak. *Barcsay* Jenő csendéletei is nem közönséges kvalitásokról tesznek tanuságot. *Simay* temperái fantasztikus témákat oldanak meg bravurosan, az újabban társult *Say* Géza még nem állapodott meg festői felfogásban. Szablyáné *Lohwag* Ernesztin fínom miniatür-akvarellben ad képmásokat, Canti modorára emlékeztetve. A csoport egyetlen szoborműve egy gyertyát tartó „Leányakt" nemes mintázása *Erdey* Dezső műterméből került ki.

A Paál László-Társaság tagjai irány dolgában sokkal távolabb állnak egymástól. A tekintélyes tanári működésből visszavonult *Csizik* Gyula aprólékos, de becsületes tudású akvarelljein naturalista hűséggel jelennek meg a budai hegyek lombos erdei, míg az egyéni útakat járó *Biró* József havas tájai már sommázó előadású stilizálással vannak odavetve. Friss impressziók a Társaság egyik legerősebb művészének, *Lakatos* Arturnak pécsi és budai tájrészletei, aki ezúttal dr. Siklóssy József pompásan beállított arcképével, mint rutinos portrétista is meglepetés. Az artisztikus *Vesztróczy* Manó is legfrissebb értékeit csillogtatja Tamássy közvetlen arcképén, továbbá egy zöldes és egy kékes tónusú szép tájképén. *Rózsaffy* Dezső bravurosan oldja meg az éjjeli utcafény misztikus vibrálását. *Belányi*

értéke szerint. Ennek egyik legfőbb oka, hogy kiváló freskóiból a tárlatok közönsége legfeljebb, ha izelítőt kap, mint most a kápolnai plébániatemplom mennyezete freskójának finom színvázlatát. Architektúra Romana és a Bíboros című képe monumentális művészetének szép példái. Viszont *Kampis* Jánosnak — úgy tudjuk — a Kettős arckép az első nagyméretű vászna. Szerencsés kézzel nyúlt hozzá, s ha vannak is apróbb fogyatékosságai a nagylélekzetű festett arcképéről kell még dícsérettel megemlékeznünk. Maróthi *Major* Jenő hangulatos tájai szemléleténél az a félelem fog el bennünket, hogy a hangulat keresése a piktori mondanivaló rovására megy. *Kacziány* Aladár mintha megáállt volna biztató fejlődésében. Pedig, hogy a kifejezés eszközeinek birtokában van, azt ezen a tárlaton szereplő női arcképén láthatjuk.

Felsőeöri *Eülöp* Elemér, az Ady-síremlék pályázaton díjnyertes szép művét állította ki. *Gy.*

ENGLERTH EMIL: G. L. ARCKÉPE
A Műcsarnok Tavaszi Tárlatáról

műnek, kétségtelen, hogy sok piktori értéket halmozott össze a művész és jelentékeny fejlődésről tett tanuságot.

Szemben ezekkel a többméteres alkotásokkal, *Moldován* Béla egy kisméretű olajképpel szerepel, mely méltán tarthat igényt a monumentális jelzőre. Kisfiát ábrázolja a kép oly mély lírai erővel, ahogyan csak kivételes művészek tudják magukat kifejezni. (Kár, hogy ezen a szűk helyen nem tudunk részletek analizisébe bocsátkozni.) *Barkász* Lajos finom folthatású tájképei és *Edvi Illés* Ödön Némethy Károlyról

IV

Kéve és Paál László-Társaság.

Mind a két művészi csoport az „arany középút" elvét vallja. Egyes tagjaik visszanyúlnak az impresszionizmus formanyelvéig, sőt a naturalista természet ábrázolásáig is, viszont az újító hajlandóságuak sem merészkednek el a kubizmus formabontó törekvéseibe. Így hát a Kéve és Paál László-Társaság művészei — hogy úgy mondjam — mindenkinek egyaránt érthető nyelven szólnak.

Kacziány Aladár

TURÁNI SZŐNYEGEK elnevezés alatt nemsokára igen artisztikus és jól megcsinált csomózott gyapjúszőnyegek kerülnek forgalomba, amelyek *Horváth* István és neje által alapított műhelyben (II. kerület Zsigmond-u. 1.) elsajátított ügyességgel a középosztály dolgos hölgyei otthon készítenek. A teljesen eredeti, de a keleti szőnyegek ismeretén támaszkodó terveket *Kacziány* Aladár festőművész készíti és aligha csalódunk, ha megjósoljuk, hogy soknak fognak tetszeni. Az új műhely az O. M. Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállításán mutatkozik be először a hazai közönségnek.

Magyar Iparművészet
1921. 68. l.

Kacziány Aladár (zalavári), festő; szül. 1887 október 15-én Nógrádsurányban. 1906–1909-ben a budapesti Iparművészeti Iskolában végezte tanulmányait.

1908-ban P. P. Rubens: Férfi képmás cz. művét másolta a Képzőművészeti Múzeumban. 1909–1912-ig Rómában és Firenzében akadémiai tanulmányokat végzett. Művei közül említendő: A csillagok felé, szimbolikus kompozíció (1911–12), Genitor meus (1912), Sárga paravent előtt (1913), Ilelén (1914).

A művész közlése nyomán.

KACZIÁNY ALADÁR:

202. Ezüst madarak. Monokrom vízfestmény.
203. Ritmus. Vízfestmény.
204. ocskói Ocskay Sándorné arcképe. Olajf. Magántul.
205. Tavaszi misztérium. Olajfestmény.
206. Flóra. Olajfestmény. Magántulajdon.
207. Feleségem. Ceruzarajz. Magántulajdon.
208. Csillagok és kalászok. Monokrom vízfestmény.
209. Könnyek. Monokrom vízfestmény.
210. Dalol a tenger. Olajfestmény. Magántulajdon.

KMTárs. A nő a művészetben 1936.

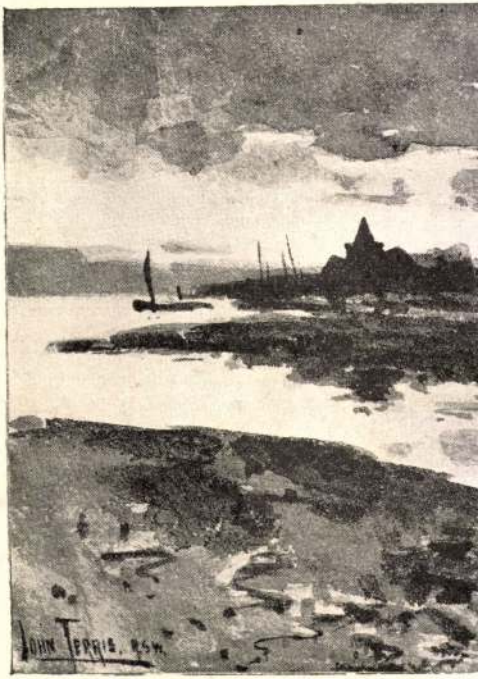

634. TERRIS JOHN.

Kacziány Aladár

Műcsarnok téli tárlatán szerepelt.

A dekorativ művészet körébe tartoznak *Unghváry Sándor* művészi szines üvegablak-tervei és még *Kacziány Aladár* szép friz-tervei, melyek a nagykanizsai tüzérlaktanyát fogják diszíteni.

Épitőművészeinknek olyan jól megy a dolguk, vagy talán olyan kevés a megbizatásuk, hogy ezuttal művészeti éhségsztrájkkal tüntetnek a Műcsarnok ellen.

Hol vannak azok a régi jó idők, mikor a művészek még ezzel a jelszóval dorbézoltak: „Szegények vagyunk, de jól élünk!"

Kézdi-Kovács László.

PH. 929. XII. 24

Kaczián

K. 2. *Aladár*, festő, * Budapest 1887 okt. 15, u. o. és Olaszországban végezte tanulmányait és nagyobbára kötött stílusú szimbolikus kompozíciókat (Öröm) és női alakokat (Virgilia stb.) állított ki Budapesten. 1919, kollektív kiállítása volt a Nemzeti Szalónban, 1931. a Műcsarnokban. A Szövetség művészcsoport tagja. Nő virággal c. képe a székesfőváros tulajdona.

Ea. G. I. 5781

Ismeretlen festő.
A XIX. századból.

702. Eötvös József báró.

Látható

Mellig, kissé balra néz. Ke
me, bajusza és leberetvált álla körüli sz
ros kabátja vörösbarna.

Vászon, méretei 68.3: 54.8
Az 1848/9-iki szabadságharc
Átvétetett az 1896: IV. 8-i

904: V. 4.

szül. Nógrádsurányban, 1887. Tanulmányait az Orsz. M. Kir. Iparművészeti iskolában, Rómában és Firenzében végezte. 1912-ben állított ki először Bpesten, azóta rendszeresen szerepel a kiállításokon. Műveivel elnyerte a Rudich-, a Herbert Viktor- és Pestvármegye díját, a Nemzeti Szalon ezüst-

nato a Nógrádsurány, nel 1887. Studiò alla Acuola superiore d'Are industriale a Budapest, poi a Firenze ed a Roma. Nel 1912 ha esposto per la prima volta a Budapest, da allora partecipa a quasi tutte le più importanti esposizioni. Ha ottenuto finora i premi Rudich, Vittorio Herbert e quello del Comitato di Pestvármegye, la medaglia d'argento

Kacziány Aladár

Csókássy

REMBRANDT

1929 jun. 12

HIREK

Június 12. — Szerda — F. János

D. e. 10. A pécsegyházmegyei rk. tanítóegyesület közgyűlése a Pannóniában.

Este ½9. Nárai Szabó Gyula dr. előadása a Balatonról a kereskedők testületében.

— **A szombathelyi püspök Pécsett.** Gróf Mikes János szombathelyi püspök, Virág Ferenc pécsi püspök látogatására ma este ¾ 8 órakor autón Pécsre érkezett. Mikes püspök előre láthatólag több napot fog Pécsett tölteni.

— **A székesegyházi énekkar vasárnapi szereplése.** Az országos Credo napi gyülést befejező hálaadó istentiszteleten a székesegyházi énekkar Renner hatalmas arányú, imponáló erejü Te Deumát adta elő a gyönyörű alkotás minden szépségét érvényre juttató kiváló együttesben. Az egyházi zenirodalom e remekmüve, különösen kolosszális ivelésü befejező akkordjaival maradandó hatást gyakorolt a jelenlevőkre. A kórust Lajos Gyula karnagy vezényelte a tőle megszokott lendülettel. Az orgonán Jaksch Ede orgonaművész mesteri játékot produkált.

— **Lelkigyakorlatok a pécsi Miasszonyunk zárdában.** Azokat a katolikus tanitónőket és hölgyeket, akik a július 2-án, délután 5 órakor kezdődő lelkigyakorlaton mint bennlakók óhajtanak résztvenni, a Miasszonyunk zárda a következőkről értesiti. Az intézet lakást és élelmezést nyújt, azonban ágylepedőt, vánkoshúzatot, nyári takarót, szalvétát, evőeszközt, 2 poharat és csészét aljával mindenki vigyen magával. A lelkigyakorlaton való részvételről kérik június 28-ig levélileg a zárda főnöknőjét (Krautszak M. Margit) értesiteni. Bentlakás díja: 12 pengő.

— **Előadás a Balatonról a nőegyletben.** N. Szabó Gyula iró a Balatoni Tudományos Társaság rendes tagja, tegnapra hirdetett előadását szerdán este ¾7 órakor tartja meg a jótékony nőegylet nagytermében. N. Szabó Gyula a Balaton egyik legkitünőbb ismerője. Akik már hallották a Balatonról beszélni, a legnagyobb elismeréssel nyilatkoznak tudásáról és kellemes előadói módjáról. A nőegyleti előadáson mindenkit szívesen látnak. Ugyancsak szerdán este fél 9 órakor a kereskedők kaszinójában tart előadást N. Szabó Gyula.

— **Körjegyzőválasztás Berkesden.** F. hó 8-án tartották meg a Berkesd, Ellend, Pereked és Szilágy községekből álló berkesdi körjegyzőségben Fischer Miklós dr. pécsváradi járási főszolgabíró elnöklete mellett a körjegyzőválasztást, melyen a kör községei egyhangú lelkesedéssel Boross László máriakémándi községi, helyettes berkesdi körjegyzőt választották meg körjegyzővé.

— **Olvassa Sziklay János dr. „Balatonunk" cimű könyvét.**

— **Eltünt a férje.** Valenta Jenőné, aki a Katalin-utca 27. számú házban lakik, ma délelőtt jelentést tett a rendőrségen, hogy férje e hó 6-án eltünt és azóta nem adott magáról életjelt. A rendőrség megindította a szokásos eljárást.

— **Az iparostanonciskola további munkálatai.** A már épülő iparostanonciskola belső berendezési munkálatait a város nyilvános versenytárgyalás útján kívánja biztositani. Ezért a tanács mai ülésén felhivta a mérnöki hivatalt, hogy az asztalos, mázoló, üveges, lakatos, valamint különböző vegyes munkákra, továbbá gépek szállítására, kárpitos, textil és villanyfelszerelési munkákra irja ki a nyilvános versenytárgyalást. A most kiirásra kerülő munkák költségelőirányzata összesen 77.488 pengő. A versenytárgyalási hirdetményt egyik legközelebbi számunkban hozzuk.

— **Olvassa Sziklay János dr. „Balatonunk" cimü könyvét.**

— **Szülői értekezlet a polgári leányiskolában.** A községi polgári leányiskolában nagyszámú szülő jelenlétében ma folyt le a szülői értekezlet. Az előadó Füchsné Futima Sarolta igazgató volt, aki rámutatott arra, hogy milyen fontos a szülők és iskola együttműködése, kérte a szülők támogatását, a nevelés terén feltárt néhány nevelési nehézségre, amelyet a mai idők hoznak magukkal. Fontosnak tartja a leányok pályaválasztását a polgári iskolai tanulmányok befejezése után. Helyes választásnak tartja a felső női ipariskolát a serdült lányok számára, mert ez kenyeret is és egyszersmind praktikus ismereteket is nyújt. A tartalmas beszéd után a növendékek szép nívójú műsorral lepték meg a szülőket. Előadásra került a „Tündérjárás" irredenta mesejáték, szereplők a IV. osztályú növendékek voltak. Néhány szép szavalat után Dudás Géza karmester vezetésével a növendékek művészies énekszámai következtek.

Halcsarnok:
Irányi Dániel-tér 5. (Buza-tér)
Balatoni ponty, harcsa, süllő

— **Uj pécsi építkezések.** A város tanácsa mai ülésén a következő új építkezésekre adott engedélyt: Kálócsy József Felsővámház-utca 75. utcai földszintes lakóház, Krausz Ernő Temető-utca 39. udvari toldalék, Resch János Postavölgyi dülő szénafélszer építés és belső átalakítás, Végh András Mohácsi ország-út 7. gyárépületnek lakóházzá való átalakítása, Kozmács Viktorné Perczel-utca 35. utcai és udvari lakóépület átalakitása.

— **Házasság.** Decleva Ilonka és Dulánszky Nándor gépészmérnök f. hó 12-én, délután 6 órakor tartják esküvőjüket a pécsi székesegyházban.

— **A pécsi tűzoltóság felszerelésének bővítése.** A város tanácsa mai ülésén felhívta a mérnöki hivatalt, hogy a hivatásos városi tüzoltóság részére egy motorikus szerkocsi, továbbá a szükséges tömlők, osztóvillák, csavarpárok és műhelyfelszerelés szállitására irja ki a nyilvános versenytárgyalást.

— **A pécsi tanítónő egyesület** június 13-án, rendes összejövetelt tart.

— **Turisták, kirándulók, balatoni fürdőzők figyelmét külön felhívjuk N. Szabó Gyula szerdai előadására. Kezdete ¾7 órakor a jótékony nőegyletben.**

— **Balesetek.** Klincsics Antal Szent Vince-utca 27. szám alatt lakó kőfejtő munkás munka közben súlyos balesetet szenvedett. A feszitővas eltörte balalkarját, sérülése 5 héten belül gyógyul. — Tóth Mihály Endre-utcai pécsi lakós, kocsis, bányafát fuvarozott. Rakódás közben egy fatönk összezúzta a kezét.

Párisi és nizzai tartózkodással julius 2.-án
társasutazás indul
LOURDESBA és LIZIOBE
Részvételi díj 580 P. mindennel. Étkezés nélkül 400 Pengő. Társasutazás rendezőség: Budapest, IV. Váci-utca 40. szám. 1087

— **A pécsi ügyvédi kamara megtartja az elnökválasztást.** A pécsi ügyvédi kamara elnökségétől a „választmány" alányomatással közzétett nyilatkozattal szemben a következő értesitést vettük: Miután a szavazatok majdnem teljes számban beérkeztek, a választmányi tagok egy része június hó 7-én — annak ellenére, hogy épp ők az elnökválasztást még 1929. április hó 30-án sürgősnek tartották — azt a javaslatot akarta ellenzésem és több választmányi tag tiltakozásával szemben keresztülvinni, hogy a június hó 16-ára kitüzött közgyülés napirendjéről az elnöki választás vétessék le. Ez a javaslat a törvénnyel ellenkezik és az Ü. R. 23. §. 29. §. és 31. §. és a kamarai ügyrend 35. §-ába ütközik. A közgyülés napirendjének megállapítása discretionalis és kizárólagos elnöki jog. A tárgysorozat módosítása tehát a választmány hatáskörébe nem tartozik. Ezért a választmányi tagok egy része által közzétett, „választmány" alányomatással ellátott és határozatnak címzett javaslat ellen kötelességérzések és az Ü. R. 31. §-a alapján is fennálló felelősségem teljes tudatában elnöki óvással is éltem. Minthogy pedig az elnök által elrendelt és közzétett tárgysorozatot az elnök hozzájárulása nélkül senki meg nem változtathatja, a választmányi tagok egy részének közlésével szemben kijelentem, hogy, a törvényesen és szabályszerüen meghirdetett közgyülést a teljes tárgysorozattal meg fogom tartani és felkérem a kamara minden tagját, hogy a törvény intézkedéseit és az ügyvédi kamara tekintélyét mindennemű törvényellenességgel szemben megóvni szíveskedjék. Nemes Vilmos dr., a pécsi ügyvédi kamara elnökhelyettese.

— **Órajavító intézet Kossuth L.-u. 4.**

— **Ellopták a pénztárcáját.** Özv. Hadnagy Jánosné, Felső Havidülő-úti lakós, ma arról tett jelentést a rendőrségen, hogy ismeretlen tolvaj kosarából ellopta a pénztárcáját 34 pengő tartalommal.

— **Főápolót keres a pécsi elmeklinika.** A pécsi egyetem rektora az ideg- és elmeklinikán megüresedett szakaltiszt-főápolói állásra pályázatot hirdet. A pályázók a szükséges okmányokkal felszerelt és egy pengő 60 filléres bélyeggel ellátott kérvényüket 14 napon beül a rektori hivatalba nyújtsák be.

A SINGER VARRÓGÉPEK MÉGIS A LEGJOBBAK!

— **A Balaton ismertetése a pécsi kereskedők testületében.** Náray Szabó Gyula a néprajzi társaság tagja, aki Pécsett már több társadalmi egyesületben ismertette a Balaton természeti szépségeit és közgazdasági jelentőségét, a kereskedők testülete elnökségének felkérésére szerdán június 12-én, este fél 9 órai kezdettel a testület helyiségében a Balaton fürdő, közgazdasági és természeti viszonyairól előadást fog tartani. Az elnökség felkéri a testület tagjait, hogy e minden tekintetben érdekes és tanulságos előadáson minél számosabban megjelenni sziveskedjenek. Az előadáson a tárgy iránt érdeklődő vendégeket is szívesen látja az elnökség.

Művészet zene

A pécsi egyházművészeti kiállítás értékei

Pécs, jún. 11. — Néhány név, egy csomó kép, szobor, rajz, és szinte teljes képét adja annak, amit magyar egyházi müvészetnek nevezünk. A müvészet ez ágával aránylag kevés müvészünk foglalkozik. Megvan az oka: Budapesten az egyetlen művészeti centrumunk, ahová minden művészi érték úgyszólván összpontosul és ahol épen ezért egyedül fejlődik ki valamelyes müvészeti élet. Viszont Budapest nem egyházi központ, nincsenek mélyen gyökerező katolikus hagyományai. Olyan baj ez, amelyen a történelem segíthet csupán, — ha tud. Budapestnek nem kell az egyházi művészet, sajnos országunk többi városainak többnyire — a művészet nem kell. Igy hát kevés azoknak a száma, akik az egyházművészet művelői.

Néhány név.

Horvay János. Pécsi születésü müvész, telve azzal a poézissel, melyet e város csodaszép fekvésénél fogva kiléhel magából. Jó Pásztora, melynek első vázlatát a Zsolnay-gyár remek kivitelében láthatjuk a kiállításon, a legszebb magyar alkotások egyike.

Rakcsányi Dezső, Székely Bertalan tanítványa, barok, templomok ihletett poétája. Kilenc méteres mennyezetkartonja a rajta gomolygó tömegek hullámzó vonalvezetésével teljes képét ad e kiváló mester képességeiről.

Márton Ferenc. Székely őserő, szédületes rajzkészség, hatalmas dekorativ ösztön. Izig-vérig magyar tehetség.

Éder Gyula, Benczúr mester tanítványa, a velencei nagy mesterek nyomában járó mély érzésü művész. Egy szóval jellemezhető: klasszikus.

Mihálovits Miklós. Nagyvonalú kompoziciója, a Keresztlevétel, egyesiti magában a természet megfigyelő művész reálitását a komponáló mester tartálmasságával.

Kampis János. Nagy skálájú, mélységesen katolikus érzésű, kiváló tudású művész. Amellett ötletes és agilis rendező, aki a kiállítás külső megjelenésének valósággal templomi hangulatot adott.

Kacziány Aladár. A Rafael előtti mesterek útjait járja. Szent éjszaka cimü vászna felejthetetlen élmény.

Leszkovszky György. Mély vallásos érzés, hatalmas rajztudás, kiváló dekorativ készség jellemzik.

Beszéljünk a többiről?

Damkó Józsefről, a templomi szobrászat régi, kipróbált művelőjéről? És itt vannak Orbán Antal, Túry Gyula, Moldován Béla, Tóth Gyula művei. Itt van Foerk Ernő professzor, a szegedi fogadalmi templom nagystilü épitője, a templom tervrajzaival, Unghváry Sándor két kora renaszánsz izü kartonjával. És a pécsiek, élükön Gebauer Ernővel, kit már nem kell bemutatni a pécsi közönségnek. Zsolnay-Szikorszky Tádéné, Mirtl Gyula, Nikelszky Géza, Fetter Károly, Klug György, Istokovits Kálmán.

Olyan gyüjtemény ez, aminő itt még soha nem volt, ami a legmagasabb szinvonalát reprezentálja a művészet legmagasabb ágának. Saját kulturája ellen vét, ki ez alkalmat elmulasztja egy igazi müvészi élménynek, ami még évek multán is továbbrezeg a néző lelkében.

A kiállítás egész nap megtekinthető a belvárosi katolikus kör dísztermében.

* **Görögtüz.** Hevesi Sándor végtelenül mulatságos vígjátékát már nem kell felfedeznünk. Jó néhány esztendeje állandó műsordarabja volt a Nemzeti Színháznak és feltünően nagy irodalmi és közönségsikert aratott és méltán. Mert a Görögtüz a kulisszák mögötti világ czernyi rejtett, titkának, eseményeinek feltárásával és a biztos szemmel megmintázott színésztipusok felvonultatásánál állandóan mozgásban tartja a közönség nevetőidegeit. Csupa kacagás, derü és jókedv hullámzott ma este a nézőtéren és ez a hangulat megfogta a müveszegyüttest is, amelynek tagjai élén a pompás vígjátéki vénéval megáldott Ditrói Icával, Alapi Nándorral valósággal frappírozták játékukkal a közönséget.

—

A színházi iroda közleményei:

* **A vén leányok.** Szerdán este I. Barrie nagysikerü vígjátéka „A vén leányok" kerül előadásra. A múlt század romantikusaira emlékeztető levendula illatú darab, még ma is a teljes üdeségével hat. A Thorossell növérek története a legutolsó pillanatig leköti érdeklődésünket, és nem egyszer könyessé válik az előbbi pillanatban még derüs kedvü nézö szeme. Phoebe Thorossell és Valentin Brown kergetödzése a világirodalom legkedvesebb szerelmi történetei közé tartozik. A vén leányok főszereplői Ditóri Ica, Mágori Dóra, Mihályi Mária és Halász Kálmán. Csütörtökön este Pohárnok Jenö dicséretet nyert darabját, a „Judit"-ot játszák Alapiék.

(:) **A II. liga gólrekorderei.** A második ligában az Attila játékosok vezetnek a gólstatisztikában, amely a szezon végén igy fest: 22 gólos: Siklóssy Attila. 18 gólos: Riff Attila. 17 gólos: Seidl Rákospalota. 15 gólos: Sänger Turul. 14 gólos: Farkas Zala-Kanizsa, Szandalszky Rákospalota. 13 gólos: Tritz Pécs-Baranya. 12 gólos: Grünfeld, Palkó Pécs-Baranya. 11 gólos: Hajós Józsefváros, Reisner Rákospalota. 10 gólos: Bakonyi Zala-Kanizsa, Dóra I. Pécs-Baranya, Fischer Turul, Harrer Erzsébetváros, Schuszter Józsefváros.

(:) **Kombinált jegyek a lóversenyre és a futballmérkőzésre.** Értesitjük Pécs városa közönségét, hogy 1 pengő, illetve 30 fillér reáfizetés mellett a futballmeccs jegye a lóversenyre is érvényes. Kombinált jegyek a Gruber-féle cukorkaüzletben (Király-utca 8.) kaphatók és a verseny napján a helyszinen is válthatók.

Az alsódunántúli mezőgazdasági kamara kerületi gazdagyülése Pécsváradon

Pécs, jún. 11. — Az alsódunántúli mezögazdasági kamara a baranyavármegyei gazdasági egyesülettel karöltve vasárnap impozáns kerületi gazdagyülést rendezett Pécsvárad községben Hoyos Miksa gróf, az országos és az alsódunántúli mezögazdasági kamara elnöke, majd Sámik József kamarai alelnök elnöklete alatt, a hatóságok és gazdatársadalmi szervek képviselői, valamint közel ezer főnyi gazda résztvételével.

Hoyos Miksa gróf elnöki megnyitójában rámutatott a magyar mezögazdaság mai nehéz helyzetére, aminek oka a termelési költségek és közterhek megnövekedésében és az értékesitési lehetöségek csökkenésében keresendö. Szükséges, hogy a pénzügyi kormány most már komolyan foglalkozzék az adóterhek fokozatos és állandó lefaragásával és egész adórendszerünk egyeszerüsitésével. Az államháztartás rendbehozatala után a kormánynak mindent el kell követnie a magángazdaság, elsösorban a mezögazdaság talpraállitása érdekében. Sürgette a kartelltörvény létesitését, hogy a gazdaközönség legalább azt tudja, hogy milyen kartellekkel áll szemben. A vasuti tarifa túl magas, itt is más politikát kellene inaugurálni. A mezögazdaság sok súlyos bajának orvosolhatása érdekében elsösorban szükséges az egységes gazdafront.

A lelkes éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után Fischer Miklós dr. járási főszolgabiró vázolta azokat a feladatokat, amelyek a legsürgösebben megoldandók a járás gazdasági viszonyainak megjavitása érdekében és ezekhez a kamara támogatását kérte, majd meleg szavakkal üdvözölte a vármegye közönsége nevében Hoyos Miksa grófot, mint az országos mezögazdasági kamara elnökét, akit ezután Benyovszky Móric gróf, a baranyavármegyei gazdasági egyesület elnöke a gazdasági egyesületek támogatásáról biztositott.

Balogh Gyula, a Faluszövetség igazgatója nivós agrárpolitikai előadás keretében mutatott rá a gazdaközönség azon hibájára, hogy nem tud összetartani. Agrártábor nincs, de egy nagy, szervezett kartell-tábor áll velünk szemben.

Mirbach Antal báró és Keinrath Zsigmond kifejtették, hogy a mezögazdaság mai súlyos helyzetén a baromfitenyésztést kell felkarolni, mint egyedüli rentabilis üzemágat.

Jäger János gazdálkodó mintalegelök létesitését kivánta, majd Patacsy Dénes országgyülési képviselö sürgette a gabona-határidös üzletek megszüntetését, a saját háztartásban elfogyasztott boroknak a borfogyasztási adó alól való mentesitését, a jogtalanul eltulajdonitott urbéres birtokoknak a jogos tulajdonosok kezéhez való visszaadását, a tejértékesités elömozditására tejszövetkezetek létesitését.

Förster Jenö, a baranyavármegyei gazdasági egyesület alelnöke gabona-tárház szövetkezetek létesitését sürgette, majd a kamarát, hogy illetékes helyen mutasson rá arra, hogy a gazdasági krizis elérte tetöpontját, szorgalmazza, hogy a gazdasági minisztériumokban hagyjanak fel a programmok kidolgozásával, hanem lépjenek át a tettek mezejére. Ennek érdekében sorakozzék a gazdaközönség a mezögazdasági kamara mögé.

Ifj. Hergenröder Antal beszélt még a gyümölcstermelés felkarolásáról, Gossmann Márton a tejértékesités nehézségeinek megoldási módjairól, majd Grösser Jakab gazdálkodó tiltakozott a 8 osztályú elemi iskola bevezetése ellen.

Sámik József kamarai alelnök a gazdaközönség nehéz anyagi viszonyaira való tekintettel a maga részéről sem tartja helyesnek a 8 osztályú elemi iskolára való hirtelen átterést akkor, amikor sok faluban még a 6 osztályú elemit sem tudják megvalósitani. Fontosabbnak tartja a téli gazdasági tanfolyamok kötelező bevezetését.

A gazdagyülést megelözöen bika, szarvasmarha és üszödíjazás volt, amelyre a gazdák a járás fejlett szarvasmarhatenyésztését jellemző mintegy 150 drb. kiváló minőségü állatot hajtottak fel. A kamara díjait, 3—3 drb. 100, 50 és 25 pengös díjat, valamint az oklevéljutalmakat a gazdagyülést követő 120 terítékes bankett keretében osztotta ki Sámik József kamarai alelnök a nyertes kisgazdatenyésztök között.

Baranyában ismeretlen hernyófajta pusztitja a búzavetéseket

Csökkent a vármegye szarvasmarha, ló és sertésállománya — Rekordhozamot ér el a takarmánytermés

Pécs, jún. 11. — Baranyavármegye közigazgatási bizottságának ülésén Gulner Elemér a vármegye májusi mezögazdasági helyzetéről a következöket jelentette:

Májusban az időjárás bár kezdetben a hó elején eléggé hüvös volt, a hónap utolsó felében jelentkező gyakori esözés és az ugyanakkor melegebbre váltó idő, a kulturnövények fejlödésének kiválóan kedvezett. Különösen az öszi buza és rozs hozta be a kései tavaszodás okozta idöveszteséget. De igen jól fejlödtek a tavasziak is sőt még a kukorica vetéseknél sem tapasztalható elmaradás. A gabonaneműek mostani állapota tehát a legszebb és legkielégitöbb és amennyiben elemi csapások nem pusztitanak mennyiségileg jó termésre lehet számitani.

Sajnos azonban a buzavetésekben ezideig Baranyában ismeretlen rágó kártevő jelenlétét állapitották meg,

a vármegye egyes részein, mely rovar hernyó alakjában a kalászok felső végétől lefelé haladva pusztit és egyes helyeken az egész kalászt lerágja. Pusztitásának mérvét még nem figyelhették meg, annyit azonban megállapitottak, hogy

csaknem kizárólag a szakálas buzában található úgylászik azért, mert a toklászokban jobban tud megkapaszkodni.

A felügyelöség rovartani intézete kérte a kártevő azonosságának megállapitására s az ellene való védekezés módjaira. Bár ezévben a védekezés már illuzóris, miután az legfeljebb a hernyó összefogdosása lehetne, ami nagyobb kártevés nélkül most már lehetetlen, de fontos lesz tudni a jövöre nézve, mert elszaporodása esetleg kiszámithatatlan pusztitására vezethet.

A takarmánytermés ezévben rekord hozamot ér el,

a természet mintegy pótolni igyekszik a mult év mulasztását. A hó végével a széna, a bibor here, és vöröshere, kaszálását megkezdték, mindenütt bö erdményt adott.

Az ezévi tavaszi állatösszeirás összefoglaló eredménye a következő:

A szarvasmarha létszáma a vármegye területén 80.000 darab, ami a mult évihez képest 1118 darab apadást jelent. Lóállomány: melegvérü 18.656, emelkedés 493, hidegvérü 30.592 a csökkenés itt 1818 darab. Igy az összes csökkenés 1325 darab. Sertés összesen 127.554 darab. Csökkenés 3984 darab. Juh 53.516 ami a mult évihez képest 239 darab szaporulást mutat. Szamár 151, öszvér 5, és kecske 744. A létszámban a tavalyihoz képest nagyobb különbözet nincs. A szarvasmarha állomány sajnálatos csökkenése a téli takarmány hiánynak, a lóállomány csökkenése, ami csak a hidegvérüeknél jelentkezett, az olasz lóvásárlásnak és talán az autó térhódításának, a sertés létszám apadása pedig a mult évi rossz tengeri termésnek tudható be, ami a kevésbbé tökeerös kisgazdákat a sertések piacra dobására kényszerítette.

Dacára a szarvasmarha állományban beállott jelentös csökkenésnek,

a tejtermelés hozamában visszaesés nincs.

Ennek magyarázata az, hogy a gazdák, inkább a rossz jószágtól váltak meg, a jót drágább takarmányozás mellett is megtartották.

A cukor és takarmányrépa vetésekben a nagymérvü répabogár kártétel a vetések fejlödését késleltette s csak a hó végén bő esözés és meleg tudta a bogár rágása alól kinöveszteni. A mezögazdasági munkásviszonyok általában kedvezőek s a napszámbérek is megfelelöek, csupán az értékesitési lehetöségek, a buza és az állatárak nagymérvü áresése okoz a gazdának anyagi nehézséget, főleg a bankkamat ujjólagos emelésével, ami helyi viszonylatban már 12½—13% kamat fizetésére kényszeriti gazdáinkat.

A jelentés kapcsán herceg Montenuovo Nándor azután érdeklödött, hogy a búzavetésekben pusztitó hernyó, a vármegye melyik részén lépett fel. Gulner Elemér válaszában kijelentette, hogy

ezideig csak a siklósi járásban észlelte a hernyó jelenlétét.

Több nagy gazdával beszélt a váratlanul fellépett kártevöről, de azok sem tudtak közelebbi felvilágositást adni, hogy a veszedelmet, hogyan lehetne megelözni. Ezért fordult a rovartani inézethez.

Balatoni süllő a Halcsarnokban és Cserhátinál a halpiacon is kapható.

A Bálics legelején a Beck-féle szőlőben
ház és villatelkek
négyszögölenként 3, 5, 6, 8 és 10 pengőért még kaphatók, kedvező fizetési feltételekkel. Ugyanott uj villák is eladók. Munkácsy Mihály-utca 18. szám. Telefon 4—44.

Sportdíjak, arany, ezüstórák, ékszerek, brilliáns-köves, ékszerek, evőkészletek, diszlárgyak
mélyen leszállitott árban **Hell S. József** műórás-ékszerész Pécs, Király-u. 20.

KACZIÁNY, Aladár

133. *Rithme* (Privatbesitz)

grafika

Csánky Ungelmal

40. l.

Horvai János

Kacziány Aladár

K

Magyarország. 1924. márc. 16.

• **(Két kiállítás.)** A Nemzeti **Szalon** termeiben rendezte első, bemutatkozó kiállítását az a kis művészcsoport, amely *Szövetség* elnevezés alatt, *Horvai* János vezetésével fogott össze. Csaknem valamennyien jó ismerősei a tárlatokat látogató, müszerető közönségnek, akik derekas munkásságuk javarészét vitték most be a Szalonba. A nagy terem legfőbb ékességei *Horvai* mester pompás szobrai. A külföldön is sokszor koszorut nyert, jeles szobrászunk pár évtizedes, nagyértékü munkásságának reprezentáns darabjait foghatja itt egybe a gyönyörködő szem. Ott látjuk remekbe elgondolt, mély ihletben fogant, megkapó *Beethoven*-jét, a szirtlelkü *Kálvin* felmagasziosult alakját, a hatalmas egyszerüségü vonalakba fogott, bibliás *Luthert*, az altissima poéta: *Dante* poétikus és grandiózus ábrázolását, *Ecce Homo*-jét, Gordonkás-át és szebbnélszebb siremlék terveit. A festők közül *Edvi Illés* Ödön, *Merész* Gyula, *Rakssányi* Dezső emelkednek ki leginkább. Edvi Illés *Zuzmará*-ja nagyon finom téli tanulmány, Merész Gyula *Törülköző leány*-a és *Rabszolgamő*-je a müvész legjobb aktjai közül való s nagyon szép egy erdőrészlete is. Rakssányi pompás interieurjeivel érvényesül leghatásosabban. *Györffy* István ceruzarajzai impozáns rajztudással ékesek. *Kacziány* Aladár festményein is a rajz foglalkoztatja leginkább a nézőt, de képeiben sok a merevség, mély problémáit még nem oldotta fel a szin és vonal meleg harmóniájában. Édes Gyula témában fel-

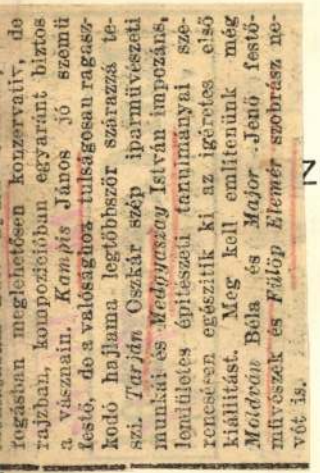

fogásban meglehetősen konzervatív, de rajzban, kompozícióban egyaránt biztos a vásznain. *Kampis* János jó szemű festő, de a valósághoz tulságosan ragaszkodó hajlama legtöbbször szárazzá teszi. *Tarján* Oszkár szép iparművészeti munkái és *Medgyaszay* István impozáns, lendületes építészeti tanulmányai szerencsésen egészítik ki az igéretes első kiállítást. Meg kell említenünk még *Moldván* Béla és *Major* Jenő festőművészek és *Fülöp Elemér* szobrász nevét is.

ZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK:

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK:

PRESZLY ELEMÉR

Kacziány Aladár

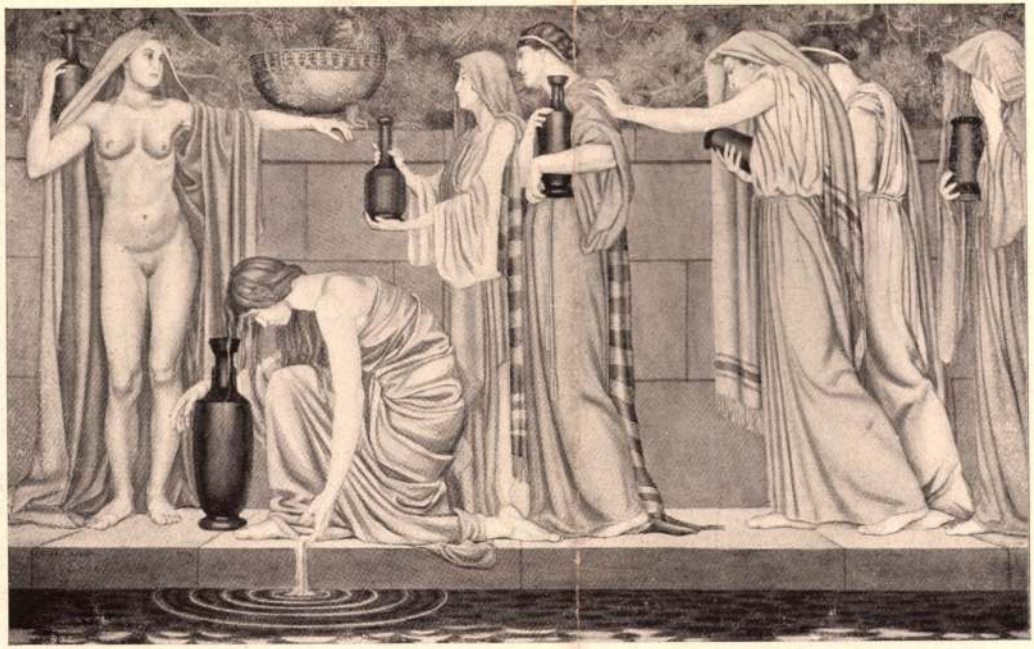

Kacziány Aladár: Ritmus.

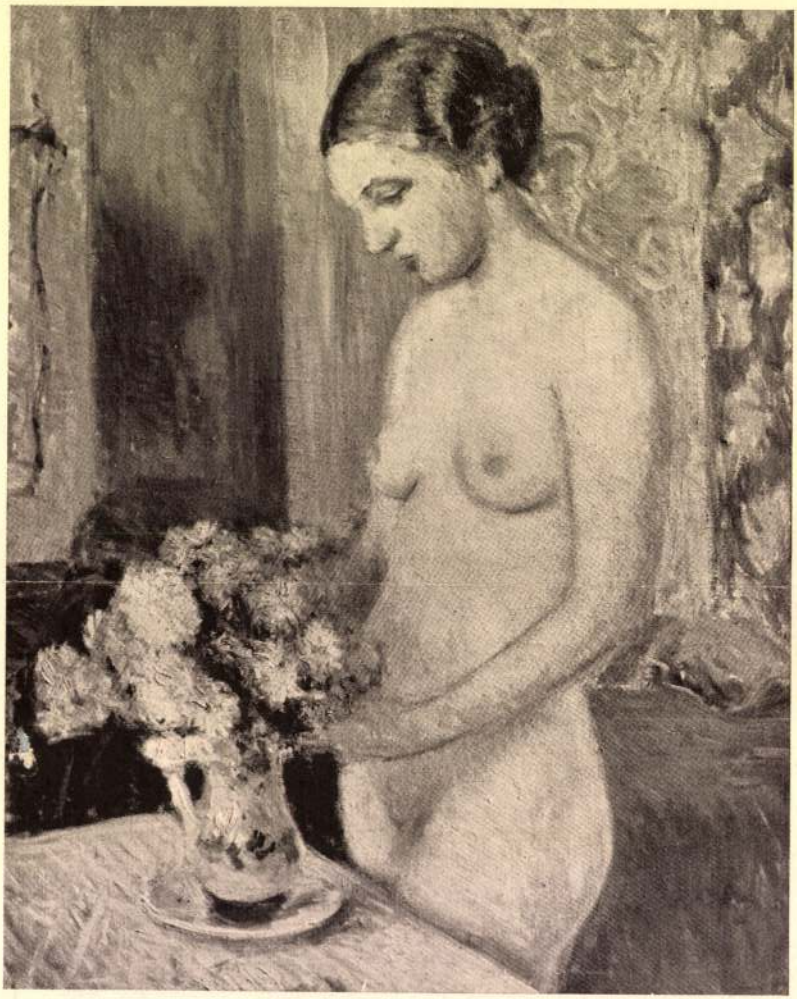

Boldizsár István: Akt.

KMTársa. A nő a művészetben
1936.

Völgységi Múzeum, Bonyhád
Bányászemlékek Gölcz Pál gyűjtményéből
(június 15-ig)

VAS MEGYE

Szombathelyi Képtár, Szombathely
Kolozsváry-gyűjtemény
(március 5-ig)
„10 év a dokumentumok tükrében"
Kortárs gyűjtemény
(május 31-ig)
Vörösváry Ákos: Első Magyar Látványtár
(március 19–április 23.)
„Hazatérők" - Molnár Sándor keramikusművész
(március 23–április 30.)

VESZPRÉM MEGYE

Bencés Apátsági Múzeum, Tihany
Szále János (1810–1870) festőművész
(április 30-ig)
Szent László király legendái középkori falképeken
a Magyar Nemzeti Múzeummal közös rendezésben
(május 30-ig)
Laczkó Dezső Múzeum, Veszprém
„Veszprémi művészek és mecénások a századelőn"
(június 15-ig)
Porcelánmúzeum, Herend
A porcelángyártás technológiája
A herendi porcelánok
(március 31-ig)

ZALA MEGYE

Balatoni Múzeum, Keszthely
Népi halászat hazai vizeinken
Kunkovács László ethnofotográfus
(április 9-ig)
Helikon Kastélymúzeum, Keszthely
„Válogatás a Habsburg-korszak kitüntetéseiből"
(május 1-jéig)

MAGYAR KIÁLLÍTÁSOK KÜLFÖLDÖN

„Nagyvárad-Debrecen képekben"

Nagyvárad, Körösvidéki Múzeum, III.16.

„Nagyvárad–Debrecen képekben" címmel 1995. március 16-án nyílik a nagyváradi Körösvidéki Múzeumban időszaki kiállítás a debreceni Déri Múzeum és a nagyváradi Múzeum képzőművészeti anyagából. A tárlat rendezője Sz. Kürti Katalin művészettörténész. A kiállítást április 16-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

MÚZEUMI SÉTÁK

HADTÖRTÉNET

Hadtörténeti Múzeum, Budapest
„Hagyományos indonéz fegyverek"
II. 1–VII. 31.

A mozgalmas történelmű és páratlanul változatos kultúrájú indonéz szigetvilág hagyományos fegyverei is sokfélék. A fegyverkészítés számos helyen virágzott a térségben. Sokféle fegyvertípus alakult ki, bár a kard, a tőr és a lándzsa valamilyen helyi változata szinte mindenütt megtalálható. A fegyverek változatossága önmagában is megragadó, de a legérdekesebb dolog mégis e fegyverek használata, és a fegyverehkez való, talán szokatlannak tűnő viszony. Sok esetben - elsősorban a törzsi területeken és a falvakban - a vágószerszámként szolgáló munkaeszközök, illetve a fegyverek felépítése és használata nem különül el élesen egymástól. Néha az is előfordul, hogy egy és ugyanaz a szerszám szolgál fegyverül és munkaeszközül. A földműves falvakban, ahol valódi fegyverek nem is feltétlenül vannak, gyakran egyértelműen munkaeszközök - bozótvágó vagy kókusznyitó kés, rizsarató sarló - töltik be az alkalmi fegyver funkcióját.
Ugyanakkor különböző fegyvertípusok - lándzsák, kardok, kriszek és kések - használati tárgyakból formális státuszúvá emelkedtek, vagy eleve ilyen célra készültek, sőt készülnek olykor ma is. A királyságokban uralkodói jelvényekként az uralkodó szakrális öröksége (puszaka) fontos részét alkották, de a társadalmi ranglétra alsóbb fokain is kifejezték viselőjük rangját, társadalmi hovatartozását. A törzsi társadalmakban is egyes fegyvereknek fontos rituális funkciója van, mint például a dajak fejvadászok vagy a batak varázslópapok kardjának. A szimbolikus értelmet nyert fegyverek szépen kidolgozottak, díszesek, s elkészítésük mindig is a helyi kézművestudás legjavát mozgósította. Az alkalmazott technikák között első helyen kell említeni a pengék damaszkolását, amely ugyan a világ néhány más helyén is ismert, de a kriszek, majd később a más pengetípusok kialakításánál is alkalmazott különleges pengeminták egyedülállóak.
Az indonéz fegyverek világába R. M. Soelaeman Pringgodigdónak, az Indonéz Köztársaság budapesti nagykövetének a magángyűjteményén keresztül nyerhetünk bepillantást.

Renner Zsuzsanna

IPARMŰVÉSZET

Iparművészeti Múzeum, Budapest
„Varde" - Skandináv iparművészet és design
III. 10–IV. 23.

A *„Varde"* című kiállítás a Tavaszi Fesztivál nyitó eseménye. A varde az északi országok tengerpartjain égő, a hajósoknak irányt mutató jelzőtüzeket

Kacziány Aladár Múzeum Hírlevel 1995/3.

jelenti. Ezt a szót választotta az öt északi ország - Dánia, Finnország, Svédország, Norvégia és Izland - hét főiskolája közös kiállításuk címéül, mely *„Az ökológia, az élet minősége és erőtartalékai"* tematikára épül.
A skandináv iparművészet és design a kézművesség és az ipar harmonikus együttműködésén, a természetes anyagok felhasználásán alapul, és egy 1950-ben rendezett kiállítás óta őrzi világszerte kiemelkedő rangját.
Hét főiskola mintegy 300 diákja és tanáraik közös munkájából született a kiállítás, a bemutatott anyag ezáltal frissebb, újszerűbb, mint a professzionisták alkotásai.
Az iparművészet és design hagyományos szakterületei szerint - fémművesség, kerámia, üvegművészet, vizuális kommunikáció, textilművészet, ruhatervezés, város- és bútortervezés, a személyszállítás ipari formatervezése - összeállított munkacsoportok speciális, filozófiailag is megalapozott, funkcionálisan körülhatárolt feladatokat kaptak.
A kiállításhoz különféle programok kapcsolódnak, amelyekben az északi főiskolák ideutazó diákjai és tanárai együtt dolgoznak a budapesti Iparművészeti Főiskola diákjaival. A nagyszabású programot öt európai nagyvárosban mutatják be. 1994-ben Londonban és Rómában aratott jelentős sikert, Budapest után Berlinben és Bécsben mutatkozik be az északi jelzőtűz, a „varde".

Király Elvira

KÉPZŐMŰVÉSZET

Gaál Imre Galéria, Budapest
Kacziány Aladár emlékkiállítás
II. 23–III. 20.

Kacziány Aladár (1887-1978) a magyar szecessziós festészet kiemelkedő alakja és utolsó nagymestere volt. Az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskolának volt hallgatója, majd ösztöndíjjal Rómában és Firenzében folytatta tanulmányait. A római világkiállításon bemutatkozó angol preraffaeliták művészete rendkívüli hatással volt munkásságára, műveiben annak folytatását fedezhetjük fel.
1912-1954-ig rendszeres kiállítója volt a Műcsarnoknak, s a Nemzeti Szalonnak, melyeknek közel száz tárlatán szerepelt.
1993-tól az Országos Királyi Iparművészeti Iskola tanára volt.
Művészi pályája során az 1921-ben készült *„Dante álma"* című képét Dante-díjjal, *„Női arcképét"* Herbert Viktor-díjjal, 1924-es *„Orpheus gyásza"* című festményét Pest vármegye-díjával tüntették ki. Rudics-díjban, a Nemzeti Szalon Ezüstérmében, s több kitüntető elismerében részesült.
Legutóbb a Magyar Nemzeti Galéria 1986-ban megrendezett *„Lélek és forma"* című kiállításán láthattuk néhány művét.
Rendkívüli alkalomnak tekinthető e kiállítás, mely közel ötven művét mutatja be. A műtárgyak nagy része áldozatkész magángyűjtők jóvoltából láthatóak, de a Magyar Nemzeti Galéria és a Petőfi Irodalmi Múzeum anyaga is kiállításra került.
A nagyközönségnek és a művész 96 éves művészettörténész özvegyének szeretnénk ajánlani e kiállítást.

Lindner Magdolna

MÚZEUMI PROGRAMAJÁNLAT

m á r c i u s

A ***-gal jelölt foglalkozások, hangversenyek stb. a Tavaszi Fesztivál programjának rendezvényei.

BUDAPEST

Bartók Béla Emlékház
(176-4472)
hangverseny:
3-án 18 órakor az Új Haydn Vonósnégyes
M.: Haydn: D-moll Vonósnégyes op.42.
Bartók: VI. Vonósnégyes
Beethoven: F-moll Vonósnégyes op.95.
10-én 18 órakor Horváth László (klarinét) és az Új Haydn Vonósnégyes
M.: Hummel: Esz-dúr Klarinétkvartett
Krommer: Esz-dúr Klarinétkvartett op.69.
Brahms: H-moll Klarinétkvintett op.115.
17-én 18 órakor a Magyar Zongorás Trió
M.: Beethoven: Esz-dúr Trió op.1. No.1.
Mendelssohn: D-moll Trió op.49.
24-én 18 órakor a Pannonia Ensemble, és Kincses Margit zongorahangversenye ***
M.: Bartók: II. Vonósnégyes
Zongoraötös
25-én 12 és 15 órakor
Ünnepi hangverseny Bartók Béla születésnapján
Az alap- és középfokú zenei intézményekben tanuló növendékek közös hangversenye ***
31-én 18 órakor Oravecz György (zongora) ***
M.: Liszt: Magyar Rapszódiák, II. cisz-moll, IV. Esz-dúr, VII. d-moll, X. E-dúr, XII. cisz-moll, XVII. c-moll

Bélyegmúzeum
(142-0960)
tárlatvezetéssel egybekötött műsor:
22-én A Víz Napja

Budapesti Történeti Múzeum
(155-8849)
„Uram, királyom" c. jelmezes tárlatvezetés 8–14 éveseknek:
18-án 10-13 órakor Középkori vásár

Heti hírmondó

A Duna televízió vasárnap 18 órakor jelentkező Heti hírmondója a Polgári Szövetség jelenével és jövőjével foglalkozik. Vizsgálja, hogy milyen változást hoz a Polgári Szövetség jövőjében a Magyar Demokrata Néppárt létrejötte. A műsor vendégei: *Orbán* Viktor, a Fidesz – Magyar Polgári Párt elnöke, *Isépy* Tamás, a Keresztény Demokrata Néppárt alapítója, *Gémesi* György, a Magyar Demokrata Fórum ügyvezető elnöke.

Új Reflektor Magazin

Vasárnap délután a Tv 2 programjában 14.30-tól jelentkezik a műsor. Néhány kérdés, amelyre a riportműsor választ keres: – Milyen tanulságokat hozott egy budapesti szolgáltató vállalat privatizációja? – Miért tettek rendőrségi feljelentést a Digitel Rt. kárvallottjai? – Hova tűnnek a gyerkek, avagy hogyan késztet menekülésre a társadalmi kilátástalanság? – Merre, „Szegény Magyarország"?

Halálozás

MIKECZ PÉTERNÉ,
született KÖVÉR KATALIN

1996. február 22-én, 68 éves korában elhunyt. Hamvait 1996. március 13-án 13.30 órakor az Óbudai temetőben helyezzük öröm nyugalomra.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy édesapánk,

STRÓBL MIHÁLY

gyémántdiplomás gépészmérnök 90 éves korában elhunyt. Búcsúztatása március 18-án 14 órakor lesz a Kerepesi temetőben (VIII., Fiumei út 16.). Öt gyermeke. Táviratcím: 1172 Budapest, Rákosliget, XIX., 9.

Szomorú szívvel tudatjuk, hogy

DR. KOLTAY GYÖRGYNÉ
sz. SZILY RÓZSA

életének 91. évében, 1996. február 28-án elhunyt. Szerettünket szűk családi körben temettük el. A gyászoló család.

Fájdalommal teli szívvel tudatjuk, hogy

DR. PÁSZTI GYULA

1996. február 25-én, életének 79. évében csendesen elhunyt, itthagyva szeretteit és a természet szépségeit. Hamvasztás utáni búcsúztatása engesztelő szentmise keretében 1996. március 14-én 16 órakor lesz a Szent László-templomban (X., Szent László tér). Gyászolják: családja, rokonsága, barátai és túratársai.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

TAKÁCS BAJAY ISTVÁN

villamosmérnök 1996. február hóban, életének 55. évében elhunyt. Kívánságának megfelelően csendben elbúcsúztattuk. Gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy

özv. GOTTLIEB LAJOSNÉ

életének 85. évében elhunyt. Búcsúztatása a Megyeri temetőben lesz 1996. III. 13-án de. 10 órakor. A gyászoló család.

A gyászoló rokonság szomorú szívvel tudatja, hogy

CSOLLÁN LÁSZLÓ

okl. gépészmérnök 58 éves korában elhunyt. Temetése 1996. március 22-én 13 órakor lesz a kelenföldi Szt. Gellért-plébániatemplom urnatemetőjében. Bp. XI., Bartók Béla út 149.

Fájdalommal tudatjuk, hogy Édesanyánk és Nagyanyánk,

ZANATHY BÉLÁNÉ
szül. HOCHREIN ANGYALKA

f. év február 22-én hosszas szenvedés után elhunyt. Csendben eltemettük.

Lévai

KOÓS MÁRIA

életének 92. évében elhunyt. Hamvasztás utáni búcsúztatása március 12-én fél 10 órakor lesz a Farkasréti temetőben.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy

özv. KACZIÁNY ALADÁRNÉ
sz. SCHULTZ DÓRA

ny. tanárnő, az „Ezüstmadarak" c. verskötet szerzője életének 98. évében 1996. február 29-én csendesen elhunyt. Temetése a Farkasréti temetőben lesz 1996. március 20-án 11.00 órakor, a gyászmise ezt követően 12.00 órakor a Farkasréti Plébániatemplomban. A gyászoló család.

Köszönetnyilvánítás

Hálával mondunk köszönetet mindazon személyeknek, akik megboldogult édesapánk, nemeskéri

ORBÁN TAMÁS

ravatalánál vagy levél útján együttérzésüket fejezték ki. A gyászoló család.

Köszönetünket fejezzük ki mindazoknak, akik

DR. TAMÁSKA LŐRINC

nyugdíjas gyógyszerész temetésén részt vettek, vagy együttérzésüket kinyilvánították. A gyászoló család.

Ezúton mondunk köszönetet mindazoknak, akik

PATAKY JENŐ

érdemes művész, a Nemzeti Színház örökös tagja búcsúztatásán részt vettek, ravatalára virágot helyeztek, vagy bármilyen módon fájdalmunkat enyhíteni próbálták. A gyászoló család.

Kacziány Aladár

Magyar Nemzet 1996 márc. 9

– Vonalban vagyok a másik készüléken, de ha megelégszik annyival, hogy eszem ágában sincs ilyesmit elvállalni, akkor felesleges visszahívnia. Ha megkeresnének, tisztelettel azonnal visszautasítanám az ajánlatot.

Dr. Horváth Gábor, a *Hivatásos Labdarúgók Szakszervezetének* főtitkára a következőket mondta:

immár másfél éve a honi futballszövetség jogtanácsosa társadalmi munkában.

– Öntől hallom ezt a „pletykát" először, de engem senki nem keresett meg, én erről a kérdésről senkivel nem tárgyaltam hivatalosan. Ha esetleg rám gondolnának, nem tudom, hogyan cselekednék, az biztos, hogy ebben a pillanat-

hogy hivatalos tárgyalást nem folytattam, de egyáltalán nem is volt téma ez a mindennapjaimban. Magam is a sajtóból értesültem arról, hogy felvetődött a nevem...

Egyes hírek szerint nem elképzelhetetlen, hogy *dr. Kamarás* István, az MLSZ elnökségi tagja lesz végül a befutó.

(a. molnár)

(1), Orgonavirág (5), Rizsa (9), Lope Bege (2) . – IX. Thalia (5), Tina Rubiro (12), Uffszi (3), Sólyom (10). – X. Stádium (7), Vanessa (6), Riga (2), Ultra Magnus (4). – XI. Szó (5), Satöbbi (7), Vallerosa (4), Udvarnok (6). – XII. Cool Eson (9), Joker (5), Parcella (7), Törzs úr (8). – XIII. Pécs (7), Róna (8), Rádiós (9), Pantera (2).

A versenyek ma 14 órakor kezdődnek.

Az elhajított kő

Kell-e félnünk a lelátókon?

Az emberben szinte észrevétlenül alakulnak ki a feltételes reflexek. Gyermeket, hölgyet már évek óta csak elvétve invitál sporteseményre, nem kívánja bajba keverni a nála is *védtelenebbeket*. Kocsijával igyekszik a stadiontól távoli mellékutcába parkolni, meccsre indulván ruházatából mellőzi a mérkőző klubok színeit, a nézőtérre belépvén, ha van módja helyet választani, előbb azt szemrevételezi, hol tömörülnek az ellenlábas drukkerhadak, s csak ezután keres ülőhelyet. A legfőbb szempont nem a játéktér tökéletes áttekinthetősége, hanem az, hogy lehetőleg a várható összecsapási fronttól távol, dobótávolságon kívül szemlélődhessen, s ha szükséges, legyen gyors menekülő útvonala is. Ha vége a mérkőzésnek, pánikszerű gyorsasággal távozik – még a békés derbik után is előfordulhat, hogy a vesztes szurkolóhad hazavonuló hordái utcai csatát provokálnak, jobb ezt is elkerülni.

Bevallja-e, vagy sem: *a rettegés benne bújkál*. Elhatalmasodik s elnyomja az örömét: a sport, a versengés, a küzdelem élvezetét. A félelem lett az úr.

Kórusban becsmérli s le is köpi a pályától lépésnyire álló *horda* a vetélytárs csapat amerikai hölgyjátékosát, mérkőzés után negyedórán át randalírozik a játéktéren és a zsűriasztal körül a százegynéhány fős *banda*, miközben a *három* rendező nem sok meggyőződéssel, formális módon védelmezi az asztalhoz szorított bíróparost. Rendőrök, ha voltak is a kosárcsarnokban, az elsők között menekültek el.

A hokidöntő után egy órával még *áll a bál* az utcán: a rohamrendőrök maroknyi bevetési egysége, alig két tucat egyenruhás igyekszik védelmezni a háromezres dunaújvárosi tábort, amidőn a Népstadion melletti parkoló buszokhoz vezető úton rájuk támad a fradisták serege. Az Erzsébet híd pesti oldalán már védtelen a hazatérő konvoj s kőzápor fogadja az autóbuszokat. Időben talán egybeesik ezzel az *orvtámadással* az az éjszaki kárfelmérés, melynek során az intézmény vezetői járják körül a sportcsarnoki *csata* helyszínét: vérző arcú, monoklis rendező, betört üvegtáblák, felszaggatott székek, első kalkuláció szerint félmilliós kár.

Egy hét, két eset. A helyzet úgy hozta, mindkét ügyben a vereséget feldolgozni képtelen Fradi-fanatikusok számlájára írható a rendbontás. A nagy számok törvénye s az elmúlt esztendők szomorú statisztikája is bizonyítja: nem véletlen, hogy ők akadtak fenn a mostani rostán. *Salakanyag* azonban akad bőven, más klubból, egyéb helyről is.

Egy hét múlva rajtol a futballbajnokság, egymásnak feszülnek az ultrák is. Naiv dolog lenne abban reménykednünk, hogy az évek során belénk idegződött *félelemreflexeinket* bármilyen ok miatt is el tudnánk feledni, ki tudnánk zárni. Úgy tűnik, azok már *örökre zsigereinkbe ivódtak*, s akkor is e reflexek vezérelnek, ha később bebizonyosodik, felesleges volt az aggódás.

A rendezőknek, a sport gazdáinak azonban *hivatali feladatuk* az előzetes félelem, a preventív stratégia, a megelőző védelem. *Elfogadhatatlan* a kis létszámú, felkészületlen és mozdulásra képtelen rendezői, rendőri gárda, miként *tűrhetetlen* az az állapot is, hogy sok ezer *igazi* szurkolót tart a *rettegés kalodájában* a néhány száz fős *vandál* mag.

A nyugat-európai stadionokban egyre kevesebb helyen látni már az évtizeddel ezelőtt épített betonbunkerek rendszerét – az *igazi* biztonságot a szurkolók szórakozására és védelmére *valóban* gondot fordító klubok adják. *Kőkemény* rendfenntartással. Szögesdrót helyett csak egy vonal jelzi a határt – s mindenki tudja, hogy nem tréfálnak, ha egy heves drukker átlépi a limest... Zártláncú televíziós kamerák ellenőrzik a szurkolók viselkedését, s ha az éjszakai rendőrőrsi filmelemzés utólag felfedez valamilyen addig ki nem szűrt rendbontást, már másnap reggel kopogtatnak az idézéssel.

Szerdán Münchenben, a *Bayern–Nottingham* meccs után a német rendőrség hat bajor drukkert tartóztatott le, mert azok náci karlendítéssel vétettek a *közrend*, a *törvény* ellen. Köpködés, fenyegető öklök, karlendítés, kőzápor s felsorolni is lehetetlen, hányfajta ocsmányság nálunk is van.

A törvény és a közrend, úgy tűnik, még *hiányzik*. A sportpályákról, legalábbis. Ezért kell félnünk továbbra is. S *ölbe tett kézzel várunk*, míg az elhajított kő agyonüt valakit, míg a rendezőre borított üvegtábla maradandó sérülést, halált okoz...

Árvay Sándor

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja

Kacziány Aladár festőművész
1887-1978

Emlékkiállítására

1995. február 23-án (csütörtökön) 17 órára

Megnyitja:
Jobbágyi Zsuzsa művészettörténész
Magyar Nemzeti Galéria

Közreműködik:
Mécs Károly színművész

A kiállítás nyitva: március 19-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

Gaál Imre Galéria
Bp. XX., Kossuth L. u. 39. Tel.: 283-0031

Meghívó

Br. Mednyánszky László: Téli hangulat.

Katona Nándor: Dunajec.

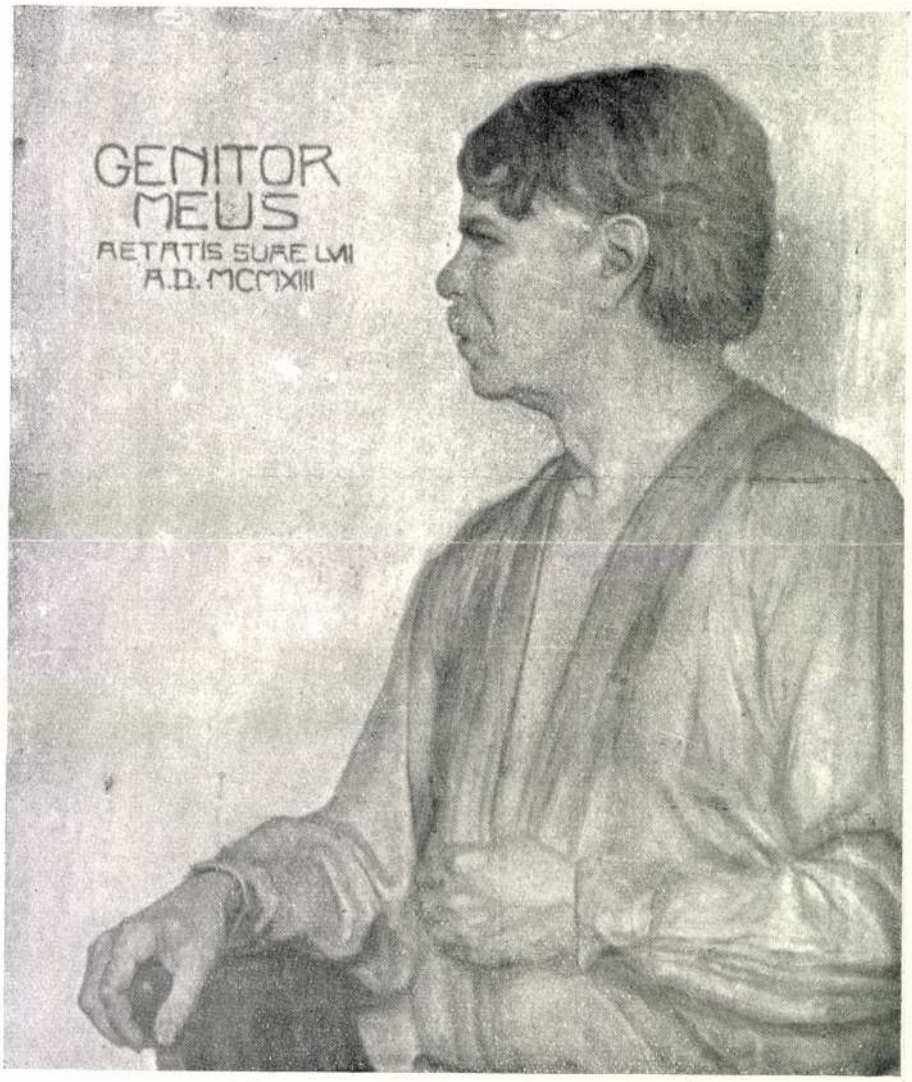

Kacziány Aladár: Genitor Meus.

Gyönyössy 112. l

Meghívó

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja

Kacziány Aladár festőművész
1887-1978

Emlékkiállítására

1995. február 23-án (csütörtökön) 17 órára

Megnyitja:
Jobbágyi Zsuzsa művészettörténész
Magyar Nemzeti Galéria

Közreműködik:
Mécs Károly színművész

A kiállítás nyitva: március 19-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

Gaál Imre Galéria
Bp. XX., Kossuth L. u. 39. Tel.: 283-0031

Remsey műveiből bús akkordokkal, őserővel harsan ki a nagy magyar szív és lélek égbetörő, fajtáját szerető, imádságos fohásza. Ez Remsey művészete mindenek előtt. Hazáját izzóan szerető magyar ember. Keménykötésű, csontos, sovány ember Remsey. Szemében örök tüzek égnek és olthatatlan lánggal szomjuhozzák az igaz magyar kultúrát. Ha beszél — dörögve viharzik ajkáról a szó, s csontos öklét rázza, miközben őserdős bozontos, ősz haja szemébe csapzik. Szeme szikrázik, s ökle levegőbe csapása nyomán szél támad. Ilyenek lehettek István király idejében az új hittel dacoló táltosok. Pedig Remsey jó keresztény. Képein sok bibliás témával találkozunk. Biblikus képei nagy benső élmények. Mintha valami őskeresztény hit egyszerű, de magával ragadó erejét bizonyítanák. Ezek a képek olyan hitről beszélnek, amilyenből csak Angelico barát, a Savonaroláért rajongó Botticelli, vagy a Poverelló életét festő Giottó merítették alkotásaik ihletét.

A spirituális-expressionizmus új, nagy alkotásai ezek a biblikus képek. Monumentálisak, s mindenek felett igaz átérzéssel alkotott művek. Remsey nemcsak festőművész, hanem imádkozva- alkotó ember. Biblikus képei közül kiemelkednek: az „Élet világossága", a „Csodálatos halfogás", a „Jézus a tengeren", a „Tékozló fiú megtérése", az „Irgalmas Szamaritánus" és az „Angyali üdvözlet". E műveiben a legmagasabb transzcendentális érzések regiszterein játszik Remsey. Az új kifejezési formák itt tökéletesek és erősek. Színgazdagsága dúslakodik, a hitből fakadó beleéléssel. Remsey a vallásos festészet magas fokán áll.

Magyar témájú műveiből drámai erővel emelkedik ki a „Sebesültek", s a „Honvéd", mely a lebírhatatlanul őserejű magyar katonát ábrázolja. Lebilincselő erejű alkotás a „Lenyügözött Hungária", ahol az ősmagyar vitézektől kezdve, vezéreink, fejedelmeink, majd királyaink vonulnak vitézeikkel, katonáikkal, a lekötözött Hungária segítségére, s országunk visszaszerzésére. Megkapó látvány Álmos, Árpád, Szt. István, majd a többi királyaink, mint megdönthetetlen félistenek, bálványkeményen ülik a lovat, s haladnak, hogy lehengereljenek mindenkit. Remsey dekorativ művészete itt domborodik ki leginkább, ebben a monumentális vizióban.

A legnagyobb meglepetés azonban Remsey legújabb műveiben éri az embert. Valóságos élmény, hogyan fordul a transzendens magasságokba vágyó alkotó érdeklődése vissza ismét a földi élet érdekességei, szépségei felé. Művészete így is rendkívüli, szinte különösen érdekes. Palettájának színeit felfokozta s úgy fest, hogy az anyagból nem marad más csak a lelke: a fény, az illanó árnyak, a rózsának illata, a lombok között átsuhanó zöld árnyékok. Csupa légiesen átfínomult, szinte zeneivé vált szín, vonal és forma. Úgyszólván áttörik a megfoghatóságok világának határvonalait. Átszellemítik magát az anyagot egy transsubstantiatióval, mely ragyogó fénnyel vonja be a mindennapi élet profán jelenségeit is.

Ez a fény valami egészen sajátos dolog Remsey új alkotó korszakában. Megszoktuk, hogy a tárgyak és jelenségek a nap világosságából nyerik színelevenségüket. Remsey műveiben a fény azonban mindenhonnan jön. A napfény mellett különös sugarak szórják be és kószálnak a képsíkon. A külső fények mellé még egy fény társul: az emberi géniusz fénye, mely csak oda hull, csak oda vetíti vakító világosságát, ahol az élet lényege található. Ez a fény egészen mágikusan viselkedik. Behatol mindenhova, ahol az élet mélységei vagy magasságai lakoznak, felbontja a lét durvábban anyagi részét, földobja, elejti, villanó sugarai látszólag játékosan illanak vonalakra, formákra, szinekre. E játék mögött azonban szent komolyság rejtőzik. A fény mindig az élet komoly szépségein nyugszik meg elhatározott akarattal.

Ez a fény ott suhan, villodzik, bujkál mesteri bűbájjal a város tömkelegéből kivillanó ibolya-

Kacziány Aladár rajza: *Az okos és balga szűzek.*

csokorra. Ugyanott rávillan a proletáranya sovány kezének kérő kézmozdulatára, pincelakások penészvirágaira s az angyali álmot látó aranyfürtű gyermek alvó arcára. Minden misztikus fényben fürdik: Cirkusz népség, csapszék lokálszagú atmoszféra. Úrnapi körmenete olyan, mint egy szentség ebben a fénytengerben.

Mint Rutherford atomrobbantó elméletének megvalósulása, úgy viselkedik a fény Remsey ecsetje alatt. A kép összes elemei dinamikus explózióval telítődnek meg. Így alakul át felbomolva a materia fénnyé, lélekké, Remsey képein.

Ilyen a ma Remseyje. Figyelmünket nemcsak felkelti, hanem ébren is tartja. Szellemi folyamatokat, részvétet és jóságot indít meg bennünk. Akár akarjuk, akár nem, magunk is eleven, alkotó részt veszünk a képekben rejlő misztikus életlényeg földerítésében.

Ily módon a művész eljut a legnagyobb eredményig. Egybeforr a mi életünkkel, a miénkké válik. Élete szétoszlik a miénkben. Ez az élet a fény, amely a lét minden sötétnek induló jelenségét az örökkévalóság glóriás aurájával borítja be.

Remsey művészete az őserőből fakadó s új korszakot teremtő magyar alkotó lélek megnyilatkozása. A napból fakadó s a napba térő művészet ez. Remsey képei a spirituális expresszionizmus oly állomásai, melyek magyar erejükkel és egyéni magukban állásukkal új korszakot nyitnak az emberiség művészeti irányának történetében.

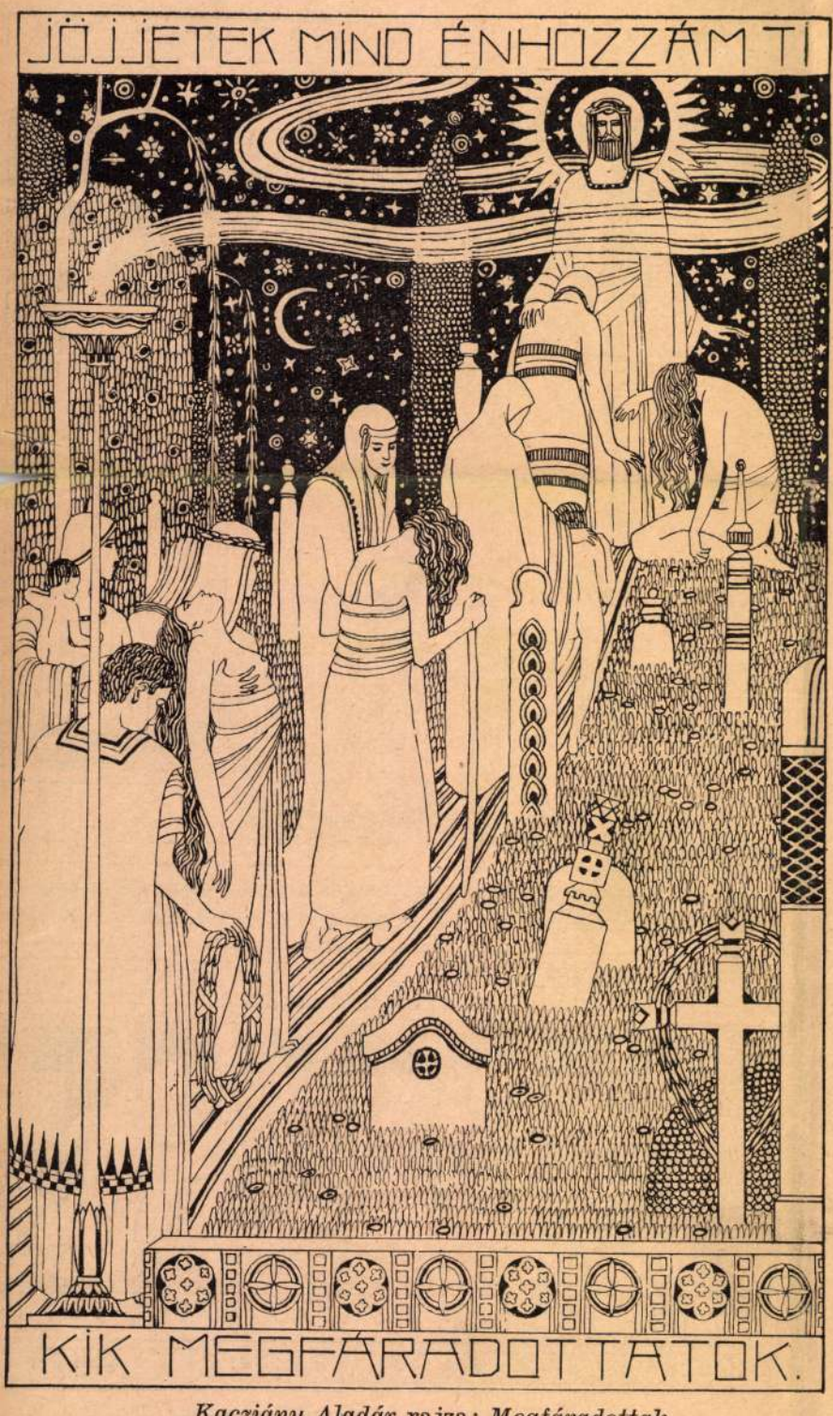

Kacziány Aladár rajza: *Megfáradottak.*

Ha fele uton meg lehetne állni

Kinek nehezebb az,
Hogy ha egy falevél
Lehullik a fáról?
Talán a levélnek,
Lehet, hogy a fának
Vagy azoknak, akik
Ködös őszi estén,
Lehullott levélen
Lábujjhegyen járnak.

Amikor a levél
Lesárgul a fáról,
Fakó mosolyával
Búcsúzik a fától.
Ideje nincs várni,
Pedig ha lehetne
Szívesen maradna,
Hogyha fel feleúton
Meg lehetne állni...

Hajdu H. András

A kort nem az évek száma, hanem a szenvedések súlyai határozzák meg.

*

Hívatása magaslatán csak az az ember állhat, ki erkölcsileg nemcsak a külvilág, hanem befelé nézve, önmaga előtt is kristálytiszta.

CHAPEAU ROGUE
BUDAPEST, VI., TERÉZ-KÖRUT 15.
helyiségeiben **szeptember 1-től DÉRY TIBOR**
közkedvelt zenekara **hangversenyez**

A művész lelke mindenkié s mégis nagyon sokszor arra döbben, hogy árva, senkié!

*

Az emberiség két csoportra osztható. Az egyik csoport: amely mindig világít; a másik: akiknek világítanak!

*

Legtöbb ember akkor szereti a harcot: ha más vergődik abban!

KACZIÁNY ALADÁR: SZENT ÉJSZAKA.

Kacziany Aladár

hogy a felépülő Műcsarnok egy részében az *állami iparművészeti gyüjteménynek* biztosít mérsékelt bér ellenében helyet. Trefort ez év február 28-i leiratában magáévá tette a Társulat javaslatát (Lt. 1874—288.) és a felajánlott telekrészt 55.000 forintért megvásárolta. A király e szerződést ugyanez év május 3-án jóváhagyta. (Lt. 1874—544.)

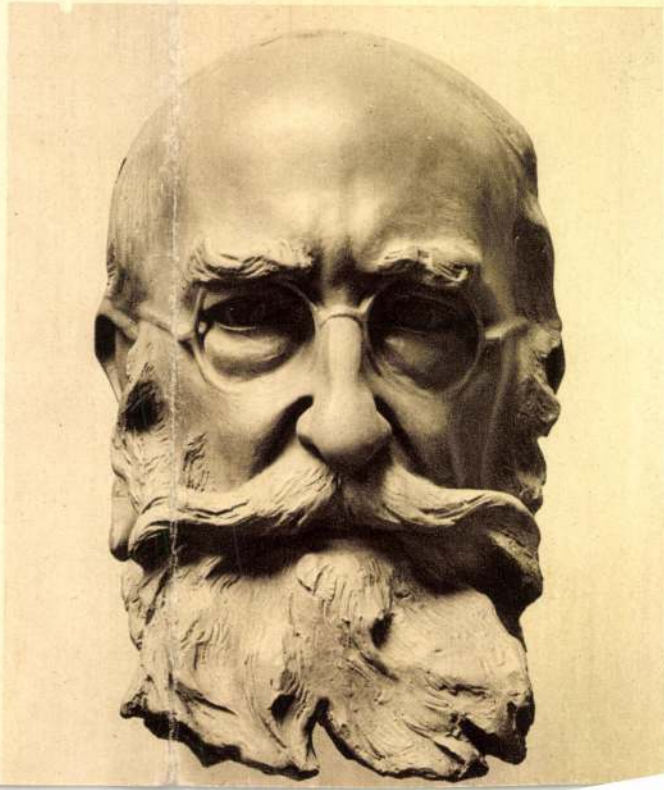

Igy juttatott fedél alá a Képzőművészeti Társulat fennállásának tizenharmadik évében négy nagyfontosságú művészeti intézményt, amelyek mindezideig hiányoztak nemzetünk kultúréletéből s amelyek kisugárzó forrásaivá lettek a későbbi

Kacziány Aladár

Vasár napi Ujság az Uj Magyarság Képes mell
1938. jun. 12

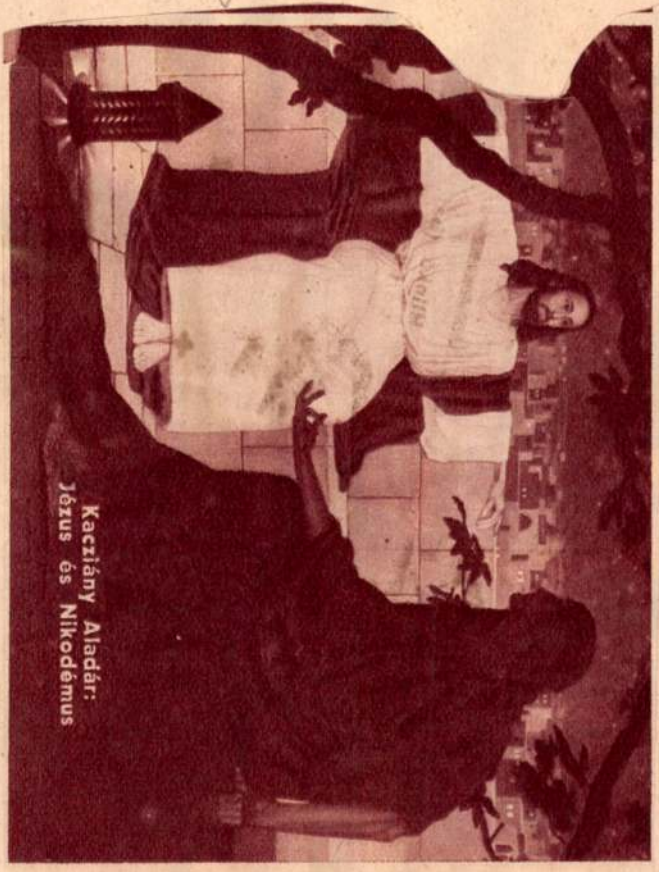

Kacziány Aladár:
Jézus és Nikodémus

Kacziány Aladár

K1

JUSZKÓ BÉLA: Szent László

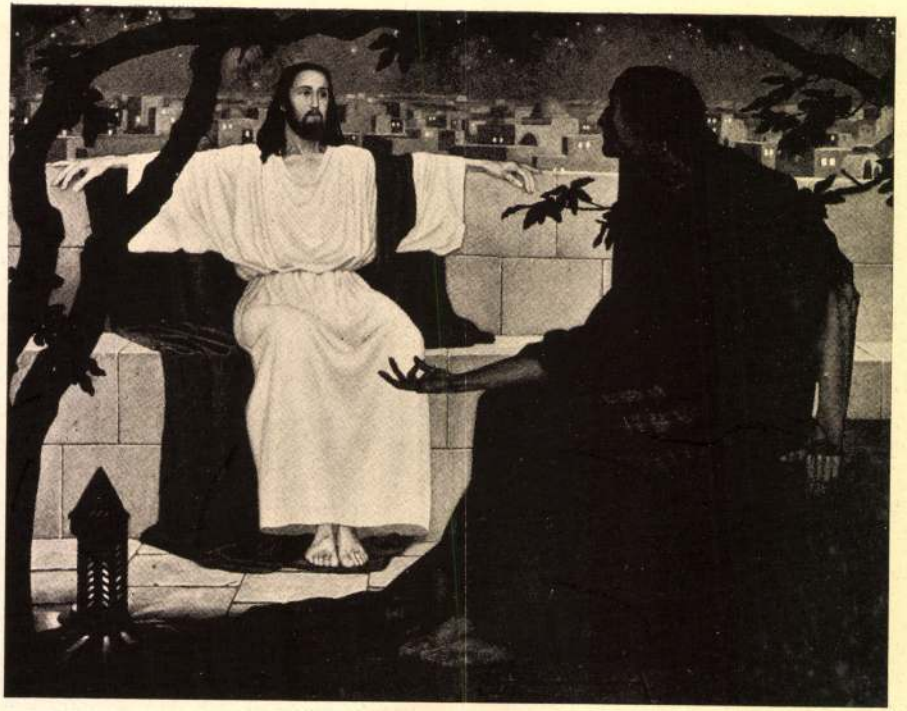

KACZIÁNY ALADÁR: Jézus és Nikodémus

Kássa Gábor: Falusi vasárnap

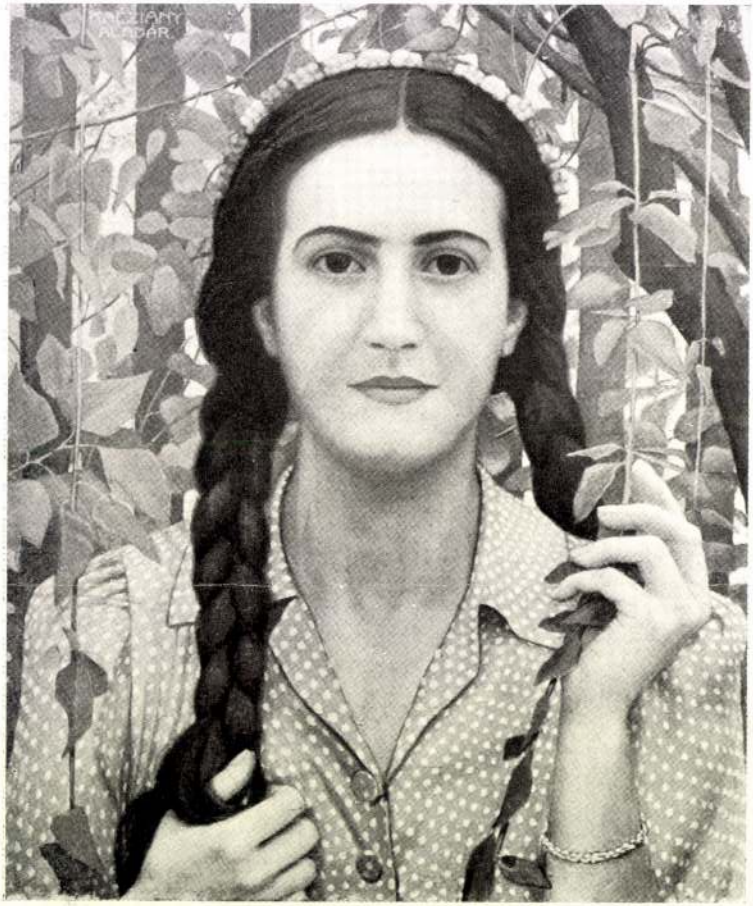

Kacziány Aladár: Lugasban

Kacziány Aladár

Kacziány Aladátné
(Polymnia)

Művész Jelenések. 1935
Uj Magyarság Karácsonyi III. 10

Kacziány Aladár

Magyarság Képes

~~[illegible]~~ mell. 1937 febr 7.

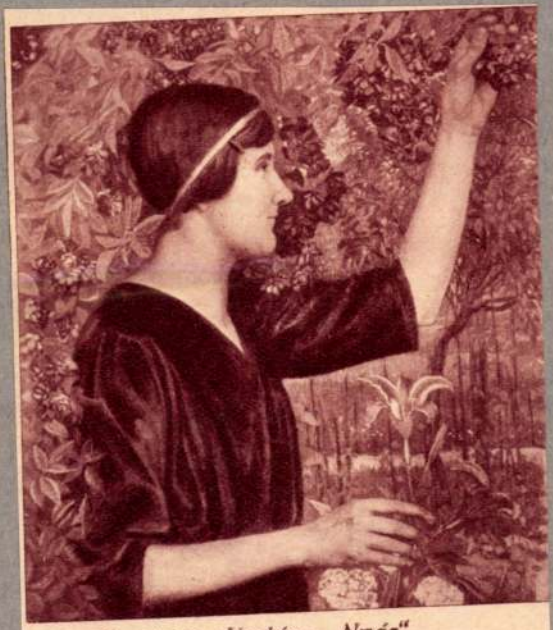

Kacziány Aladár: „Nyár"

Kárpáthi Jenő: Érkezés a hetipiacra

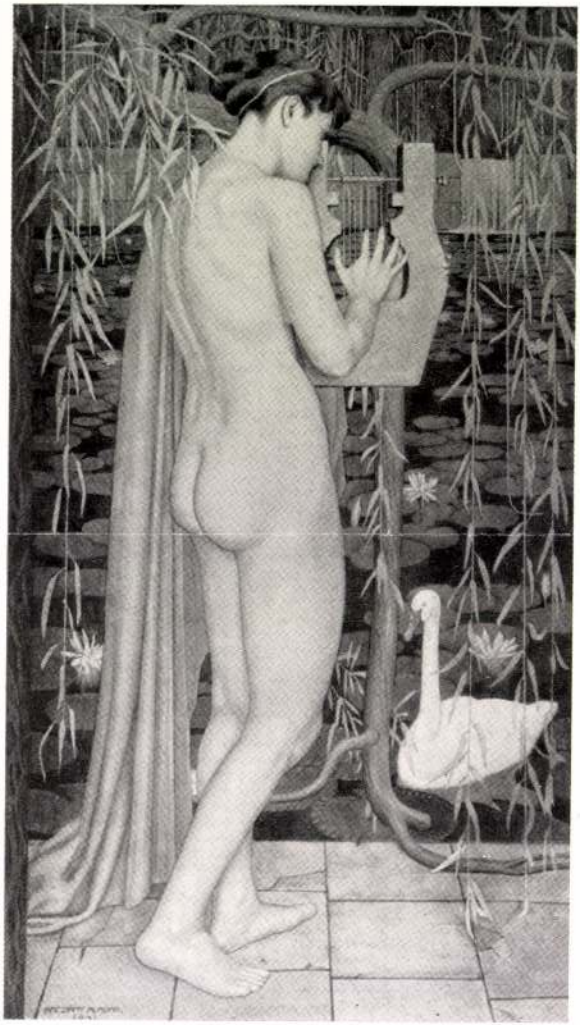

Kacziány Aladár: Adagio

Kacziány Aladár

KACZIÁNY ALADÁR: TAVASZI MISZTÉRIUM

Műcsarnok 1930/31 jub. kiáll.

IV.

VISKI JÁNOS: MAGYAROK AZ ŐSHAZÁBAN

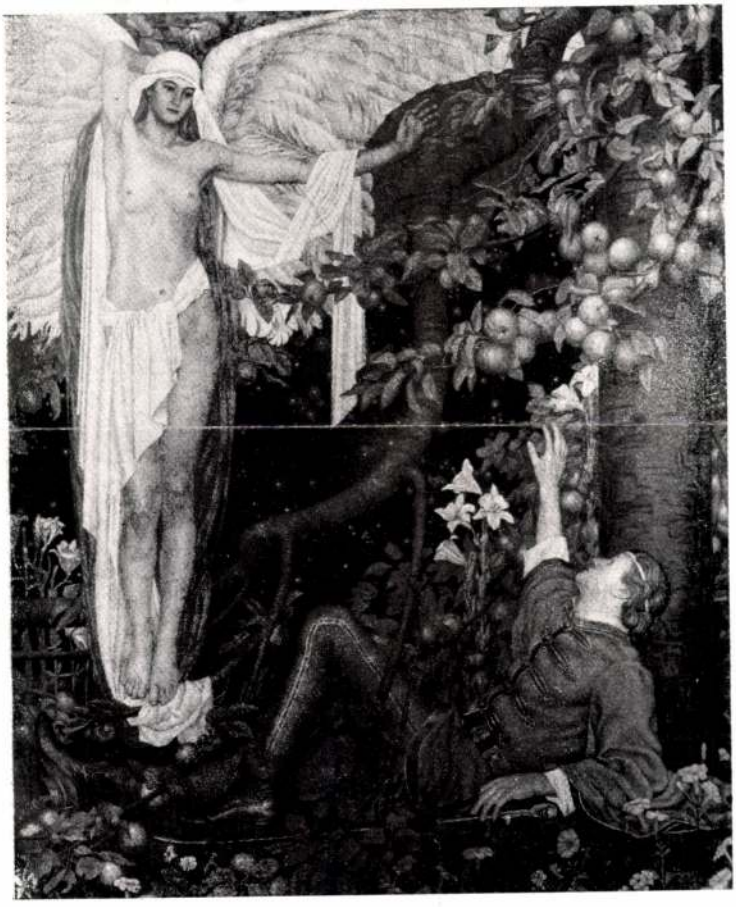

Kacziány Aladár: Csongor és Tünde

KMTárs 1942. tav. tárl.
Eat.

Kacziány Aladár

Kássa Gábor: Májusfa

MAGYARSÁG

Melléklet a Magyarság 1937 április 11-iki számához (13.)

„TAVASZI MISZTÉRIUM"

Kacziány Aladár festménye

Károly király halálának 15-ik évfordulóján rendezett gyászünnepség alkalmából hatalmas legitimista demonstrációk voltak Bécsben. (A legfelső képen Jenő főherceg tábornagyot meleg ovációkban részesíti a Bécsi nép)

Kacziany Aladár

Uj Magyarság Vasárnapja 1936
márc. 22.

Ez alkalommal egyszersmind tisztelettel közöljük, hogy a *„Magyar Művészet“* kiadóhivatala a folyóirat teljes évfolyamának beköthetése céljából ezúttal is tökéletes ízléssel kiállított egészvászon kötési-táblát bocsát tagjaink rendelkezésére. A kötési-tábla ára postaköltséggel együtt 2·80 pengő (35.000 korona).

Budapest, 1926. december hó.

A

SZINYEI MERSE PÁL TÁRSASÁG
BARÁTI KÖRÉNEK ELNÖKSÉGE

36786. — Budapest, Athenaeum.

Kacziány Aladár: Tavasz

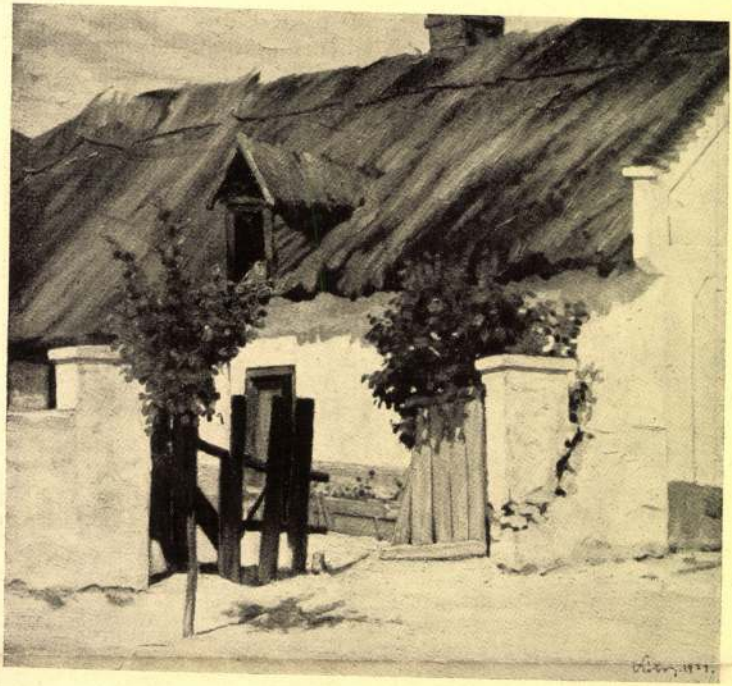

Kóbor Henrik: Öreg porta

Szabó Dezső: Szüleim. (Műcsarnok, Téli tárlat.)

nyának márványszobra fog elhelyeztetni — tányérkával a kezében — így magyarázza a művész. Az utódoknak meghagyatik, hogy a tányérkán mindig virág legyen, hogy késő unokák, messze jövendők örökkön-örökké láthassák a mennyei valót, hogy ez a vár ez asszony kedvéért épült.

Egy látogató.

Rosszindulat vagy hozzánemértés?!

Nemcsak a nyájas emberek, akiknek állítólag a téli tárlat rendeződött, de mindazok a jóizlésű emberek is, akik szeretik az igazságot, egyenesen megbotránkoztak azon a tudatlanságon, melyel a „Művészet" képzőművészeti lap „kritikája" azt a kedvező hatást igyekszik lerontani, melyet a képzőművészetnek ez az egészséges megnyilatkozása minden irányban kiváltott.

Megbotránkoztak és elítélik azt a durva hangot, mely a „kritikából" kiütközik, mely méltatlan úgy a magyar közönséghez, a magyar képzőművészethez, mint magához a laphoz, melynek célja a közönség vezetése és tanítása kell, hogy legyen.

Nem igen találkoztunk senkivel, aki ezt a rosszindulatú kirohanást komolyan vette volna, miáltal a lap elvesztette komoly kritikai jellegét, mert:

az olyan lap, mely tollát kritika ürügye alatt ilyen ártó tendenciával epébe és mocsokba mártja, hogy komoly és jogos törekvéseket szennyel fröcsköljön be, nem tekinthető komoly művészeti organumnak.

A hozzáértés hiányát pótló egy pár stilustalan gyakorlat még nem képez kritikát. Ezt azért írjuk le, nehogy cikkíró magát kritikusnak és verejtékes „művét" kritikának képzeljék.

Ha mégis elköveti ezt a meggondolatlanságot, elvárná a magyar olvasóközönség, hogy aki "írásművét" a nyilvánosságnak szánta, legalább épkézláb mondatokban közölje mondanivalóját, kerekbetört magyarságával és rossz zenéjű erőlködésével ne büntesse az ártatlan jóizlést.

A „kritika" ahelyett, hogy levett sarukkal lépne be a művészet szent csarnokába, sáros bocskoráról képzelt fölénnyel, elbizakodva szórja a már százszor hallott elcsépelt és fantáziátlan „szellemi" hulladékait.

Szabó Dezső: Grünfeld Panni.
A Balló-díj nyertese 1931-ben.

A Bory-vár Székesfehérvárott. Tervezte és építtette: Bory Jenő.

Ha ezzel összehasonlítjuk azt a közönyt és részvétlenséget, melyet sok-sok esetben a pesti kiállítások iránt tanusítani szoktak, gondolkodóba kell esnünk. Mi itt az a nagy vonzerő? A Bory-vár valami még nem látott újszerűség? Vagy tán a művészi, az építészeti látnivalóknak olyan tárháza, mely még azokat a látogatókat is meglepi, akik nagy igényekkel lépnek be a vár kapuján. Órákon át jönmegy az ember, nem tud betelni a sok látnivalóval. Lenézni pl. a kazamatába vezető csigalépcsőn, ahol 10 méter mélységben a vár kútjának vize csillog; aztán leszállni a misztikus félhomályba a föld mélyébe, ahol „Csipkrerózsika" már három éve szunnyad folyondárokkal övezett fekhelyén; végigmenni ott lenn a szobrok sorfala között, s aztán pár perc mulva megint kinn lenni a szabad ég alatt a parkban, megrakott gyümölcsfák, sötétlő fenyők és megint csak szobrok között; az valóban olyan káprázatos, mintha tündérek játszanának velünk szembekötősdit.

Szóval, a Bory-vár máris országos nevezetesség. „Hát még ha teljesen elkészül" — mondja a művész. De ehhez kell még vagy 10 esztendő és Istennek támogató kegyelme. Mert ezen művészi idealizmustól fűtött munkát csak a jó Isten támogatja. Ő ad erőt a művész kezének.

Félig-meddig már ki van építve a százoszlopos udvar, mely, ha elkészül, olyan művészi teljesítmény lesz, hogy eltörpül mellette a vár korábbi részének minden szenzációja. Egy történelmi szoborgaléria van itt kialakulóban, mely magán viseli e Szent István jubileumi év érzésvilágát, melyből az eszme két év előtt megfogamzott. A százoszlopos udvar páros oszlopain párosával állanak ezeréves történelmi multunk kimagasló alakjai. Kezdődik a sor Álmos, az ősvezérrel. Utána Árpád két fiával, Leventével és Zsolttal. Azután a szent királyi család (e kettőt képen bemutatjuk). Azután I. Géza — Szent László. Könyves Kálmán — Vak Béla stb., stb. 24 pár lesz ez a történelmi szobor-sorozat, az utolsó Tinódi, ki lantját pengetve, a nagytettű hősöket és fegyvereiket zengi. Tiz pár már elkészült a szobrokból és fennáll eredeti helyén.

A százoszlopos udvar kápolnával fog záródni melynek kupolája alatt a vár gyönyörüséges asszo-

Árpád fejedelem szobra a Bory-várban Székesfehérvárott.

Kacziány Aladár: A hegedűs.

helyén, nem pusztán, mint technikai bravur — az előadott téma hangsúlyozásának elősegítője.

Nagyon érdekes az a körülmény, hogy hozzáértés hiján minden egyébnél, ami nagyobb összeget reprezentál hajlandó a közönség tájékozásul szakér őket meghallgatni, egyedül a képzőművészet az, hol a közönség teljesen megbízik a saját, már előbb vázolt módon megrontott ízlésében és nem is tudva, hogy tévutakon jár, még a kritikát is visszautasítja azzal a merész kijelentéssel, hogy:

— Nekem tetszik, tehát jó.

És így a közönség, bízva a maga ízlésében és hozzáértésében, nemcsak hogy nem fogadja el a művész eredeti felfogását, de bámulatraméltó határozottsággal kritikusnak lép fel, kifogásol, lebirál, ha az illető festmény nem az ő megszokott „ízlése" szerint van festve és kérlelhetetlenül pálcát tör egy eredeti festmény felett, holott a hiba ott van, hogy nincs hozzáértése.

Minden komplikáltabb dolognál a közönség csak feltételesen birál, nem lévén szakember, a képzőművészet ebből a szempontból szabad terület, mindenki feltétlenül ért hozzá, itt mindenki lát, itt mindenkinek van ízlése. És ez ellen nincs apelláta. Holott a lebirált mű a művésznek talán éppen a legjobb művészi megoldást kereső műve volt.

A közönség tehát inkább tanítani akar, mint tanulni.

Mig minden egyébnél azt az elvet vallja, hogy gyakorlat teszi a mestert, e téren megcáfolja önmagát, mert ugyan mi gyakorlata lehet egy laikusnak a képzőművészet terén, ha csak a puszta megfigyelést vesszük is alapul, szemben egy hivatásos képzőművésszel, ki hajlamánál és képzettségénél fogva a folytonos dolgozás által igazán megszerzi azt a tudást, mely mesterré teheti.

A közönség nagy része, ha képet „birál", majdnem mindig csak hibát keres a festményben és örül, ha az általa vélt hibát felfedezte, ezzel akarván dokumentálni műértését, pedig talán, sőt egész biztosan csak a festői látás és a laikus már tárgyalt látásának különbözőségéről van szó, nem pedig hibáról.

Ezzel az örökös hibakereséssel aztán megrontja a közönség a maga műélvezetét, mert elterelődik a figyelme a mű szépségeiről és tért hódít itt is az az általános emberi gyöngeség, mely hajlandó mindenben inkább hibát keresni, mint a jót meglátni és elismerni. *Szász István.*

A kanadai magyarokhoz!

Nyilt levél.

Mrs. MARY TIBOLDY, Montreal, Ontario street 64.

Nagyságos Asszonyom!

Előfizetését köszönettel vettük s örülünk, hogy a „Művész Kurir"-t kanadai magyar testvéreink ilyen szeretettel fogadták. Célunk a magyar képzőművészetre felhívni a világ figyelmét, mint ahogyan azt méltán megérdemli.

Kérjük messze Magyarországtól elvitorlázott magyar testvéreinket, hogy célunk elérésében támogassanak bennünket.

Budapest, 1938. április.

Hazafias üdvözlettel:

A Művész Kurir szerkesztősége és kiadóhivatala.

Gaál Ferenc: Anikó.
(Műcsarnok, Téli tárlat.)

Látogatás a Bory-várban, Székesfehérvárott

Meglepő a benyomás, mikor a látogató először a Bory-várat megpillantja. Álom ez, vagy valóság? Talán csak operai díszlet? Kasirozott Potemkin vár?

Való ez, hideg realitás!

Elkezdődött a vár építése 1923 ban egy szép őszi délutánon és azóta folyik szün- és szakadatlanul fanatikus kitartással, középkori lassusággal, formai és szerkezeti tökéllyel. Illuzió és romantika kőből, téglából és betonból; csapongó, bugyborékoló fantázia, az épitő formák kifogyhatatlan változatossága.

Semmi sem úgy készül ott, ahogy az iskola, az elmélet tanitja, hanem ahogyan a réginél jobb, olcsóbb és egyszerübb.

Hét tornya van már a várnak, mert — mondja a művész — micsoda fölemelő élmény, tornyot épiteni, a magasba törni, a „csillagok szomszédságából a nagy világra letekinteni".

Van benne lovagterem 100 m²-es, ez most a várúr szobrász műterme.

Mert szobrász a várúr, tanár a képzőművészeti főiskolán. Van benne még három műterem, 24 szoba, 3 fürdőszoba, 6 mosdó stb. Két darab 22 méter magas kilátási torony, egyiknek vasbeton szer-

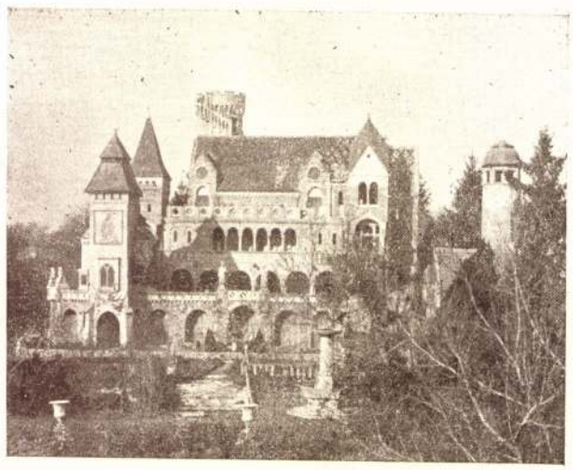

A Bory-vár.

kezetű spirális lépcsőjén feltekinteni: döbbenetes látvány. Az egész épület meg van töltve müvészi alkotásokkal, képekkel, szobrokkal. 377 műtárgy szerepel a Bory-vár tavaly megjelent kivonatos tárgymutatójában. A legjobb hangzású művésznek szerepelnek benne: Székely Bertalan, Kriesch Aladár, László Fülöp, Karlovszky, Bosznay, Rakssányi, Csók, Márk, Rudnay, Csánky, Szüle, Szánthó Mária, Major Jenő stb., stb. A szobrászok közül: Fadrusz, Zala, Strobl, Vastag és persze Bory Jenő az épitő és szobrászmester. Mert tudni kell, hogy ő először épitész. Végigcsinálta a Műegyetem tudományos és épitőművészi torturáit, s csak azután csapott fel szobrásznak. Mint végzett épitész lett a Strobl-féle szobrászmester iskola tagja. Ezelőtt pont 30 évvel. S azóta alkotja, mintázza, önti, faragja a szobrokat, szakadatlan, megállás nélkül. Képzelni való, a szobroknak micsoda sokasága gyűlt össze e harminc év alatt. Mind Bory mester lelkének szülötte, tulajdon édes gyermeke. Szívének, agyának ihletett alkotásai s e szobrok mind ott vannak együtt a várban. Már t. i. a szobrok eredeti gipszmodelljei, maguk a szobrok szerte az országban bronzban, márványban megvalósitva. Igy: az ikervári Batthyányi-szobor, a kaposvári Madonna, a szarajevói Ferenc Ferdinánd emlékek, az eszterházai Haydn-emlék, a kalocsai Szent Imre. Egész sor a Kerepesi úti temető szivbemarkoló síremlékeivel. A huszár születése. Hősi szobrok modelljei, stb. stb. Ki tudná mindezt itt elszámlálni... S mikor a művész a látogatókat egy-két órai körsétán a várban végigvezeti, az ő színes előadásával a képeket, szobrokat, épületeket elmagyarázza: mondhatjuk, hogy ez feledhetetlen gyönyörüség. De jönnek is a látogatók tömegesen. Már 3 éven át megnyiltak a vár kapui a nagyközönség előtt, hogy a művész a közérdeklődést levezesse. Szent István hetében, mindig csak a három ünnepnapon, vagyis augusztus 15, augusztus 20 án és közte, vagy ez ünnepek mellett egy vasárnapon. E kiállitások szinte hihetetlen látogató seregeket vonzottak. Volt olyan nap, hogy ezer ember váltotta meg az 50 filléres belépőjegyet. De 4—5—600 látogató egy-egy ünnepnap délutánon egész közönséges.

Bory Jenő: A szent királyi család szobra a Bory-várban Székesfehérvárott.

307.

308.

307. MEDREA KORNÉL :
TANULMÁNYFEJ.

SCULPTURE
DÉCORATIVE.
BUSTE.

308. GREFF LAJOS :
KESELYÜ.
DEKORATIV TANULMÁNY.

SCULPTURE
DÉCORATIVE.
VAUTOUR.

SZEMELVÉNYEK AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA TANÍTVÁNYAINAK EZ IDEI MUNKÁIBÓL.
TANÁR : MARÓTI GÉZA.
TRAVAUX DES ÉLÈVES DE L'ÉCOLE DES ARTS DÉCORATIFS.

Magyar Iparművészet
1909
286. e
kép

305.

305. KACZIÁNYI ALADÁR: CSODASZARVAS.
TANÁR: UJVÁRY IGNÁC.

PEINTURE DÉCORATIVE.
„LA LÉGENDE DU CERF."

306.

306. ORTNER FERENC: PULYKACSOPORT.
TANÁR: SÁNDOR BÉLA.

PEINTURE DÉCORATIVE.
DINDONS.

SZEMELVÉNYEK AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA TANÍTVÁNYAINAK EZ IDEI MUNKÁIBÓL.
TRAVAUX DES ÉLÈVES DE L'ÉCOLE DES ARTS DÉCORATIFS.

Kalziany Aladár

307.

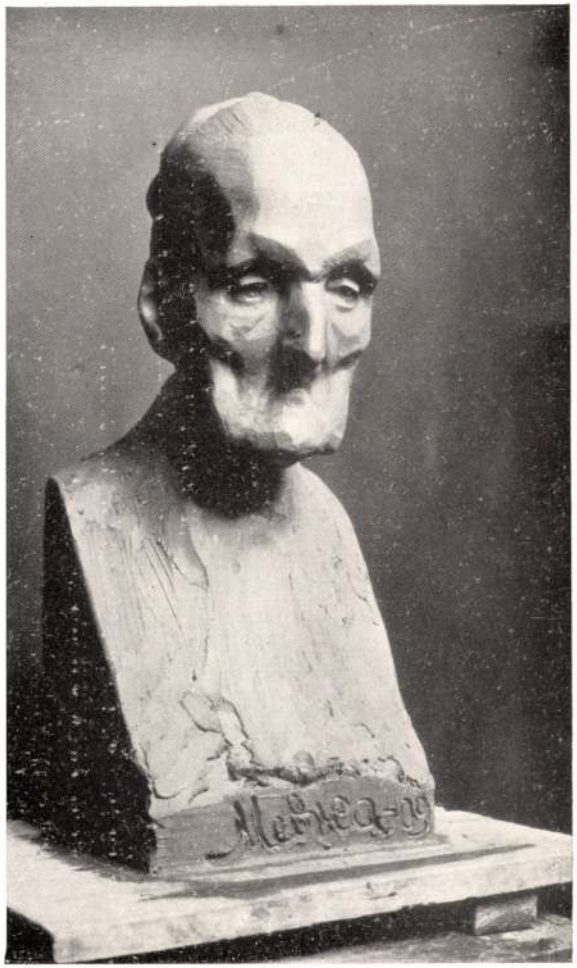

308.

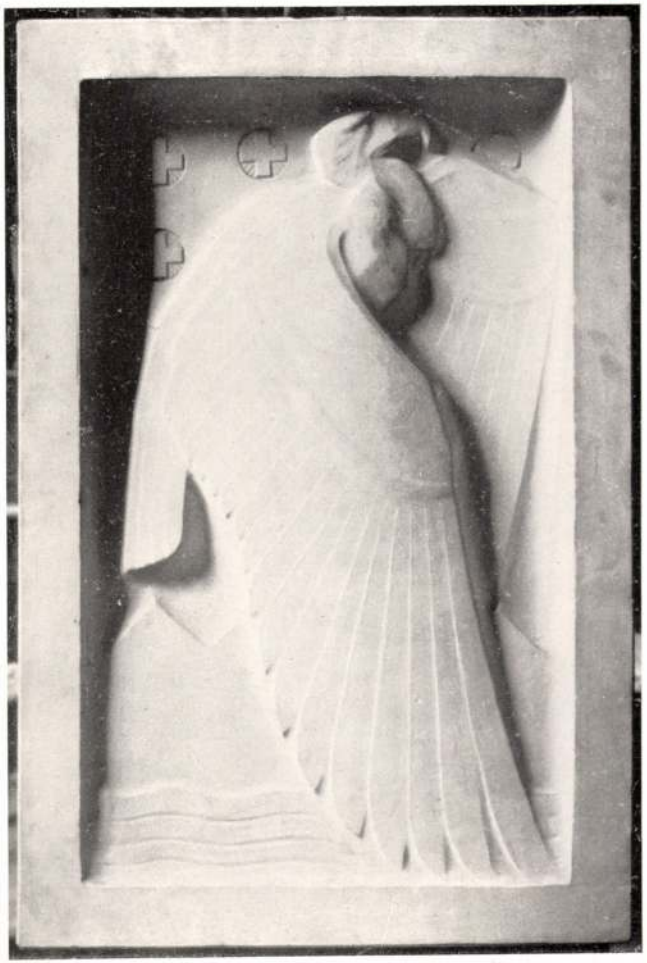

305.

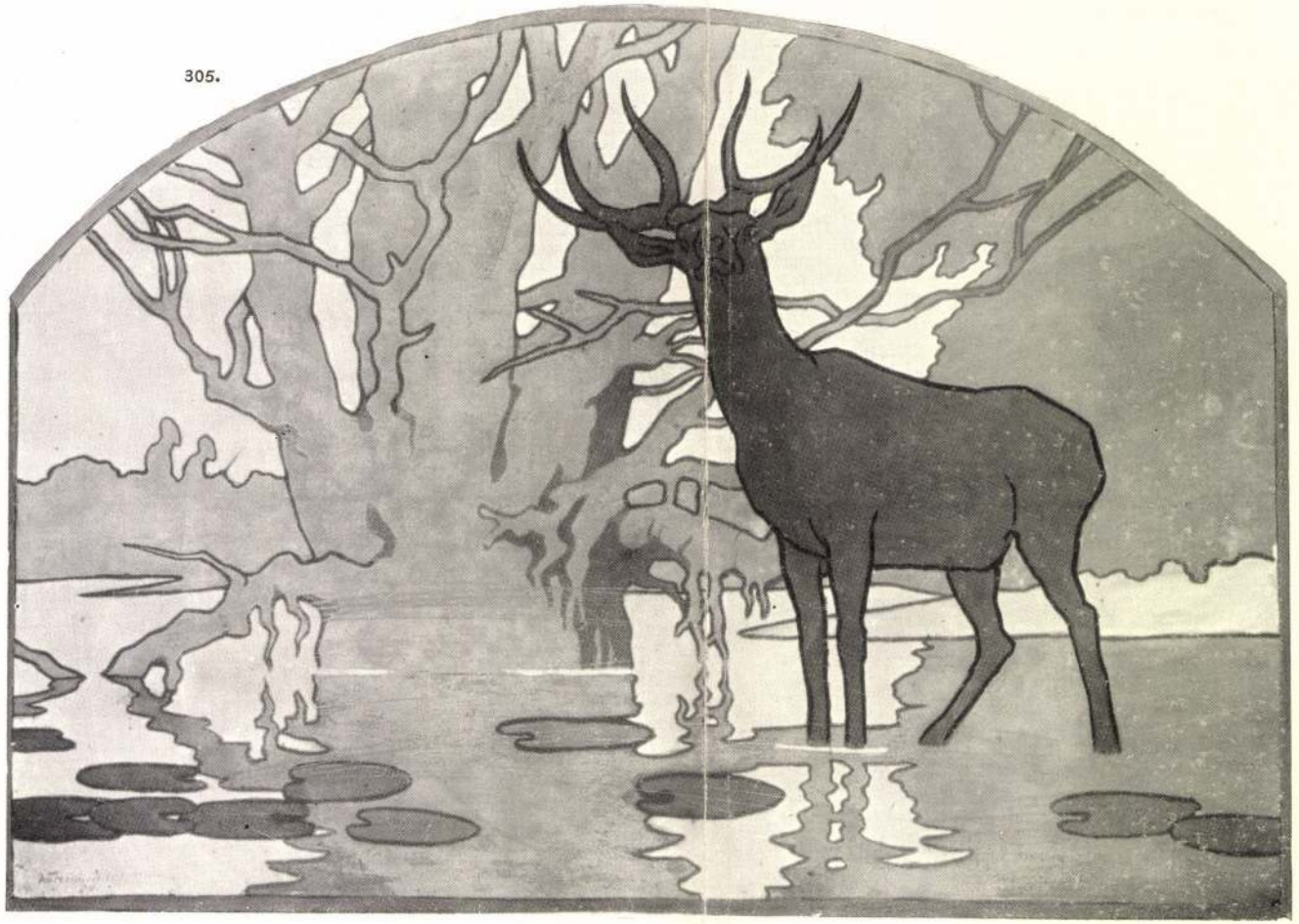

305. KACZIÁNYI ALADÁR: CSODASZARVAS.
TANÁR: UJVÁRY IGNÁC.

PEINTURE DÉCORATIVE.
„LA LÉGENDE DU CERF."

Kacziány Aladár, festőművész

Új szerzemények

Kiállítás a Magyar Nemzeti Galériában.

/.

Új Tükör, 1984. márc. 11.

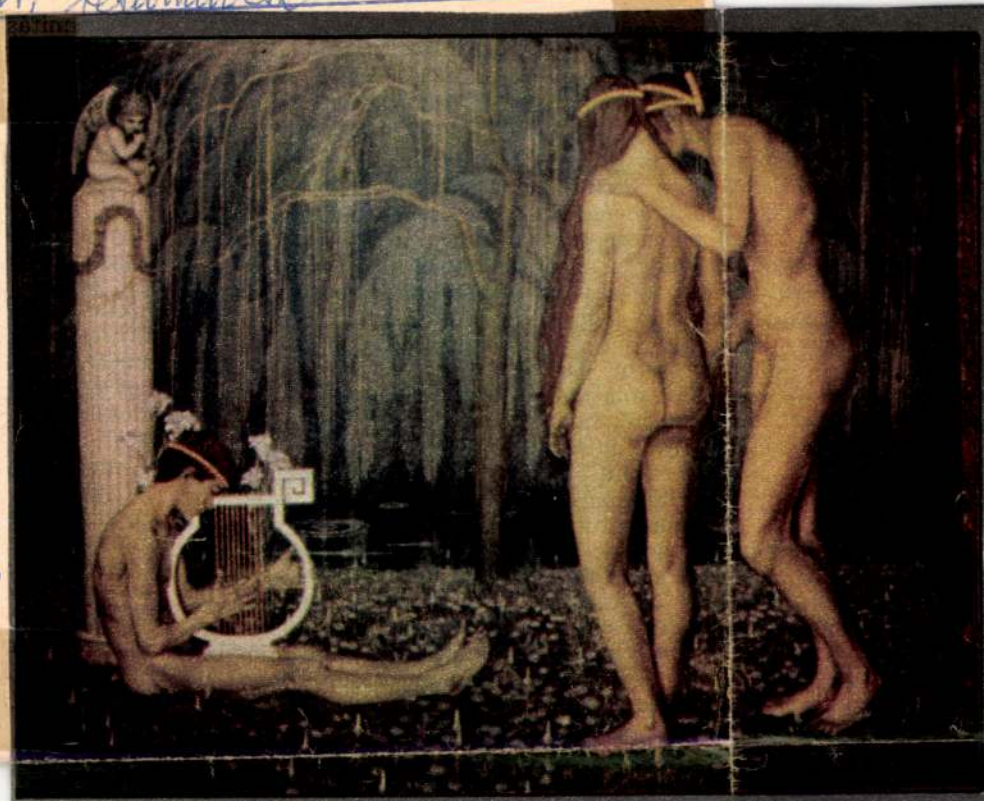

Kacziány Aladár: Szimfónia

kiadvá-

is moz-
rvezője
zetiségi
et című
velődési
legér-
is is-
a pedig
z *Élet-*
z *Élet-*
tei. A
alakú,
kötetek,
a vaj-
lom és
nányait
lő elé.
szépiro-
például
Ábel,
it, mű-
kintet-
kirato-
Béla,
Csuka
Ferenc
tanul-
Kolozsi
kai fo-

művelődés
meretét szo
gyobb terje
Könyvek is,
Imre, Laták
János szépir
nek, Csáth
írásainak,
című szajáni
teménynek,
Somlyó Zo
Sarolta írá
adásával.

A könyv
Zoltán szerk
ran megálla
a szabadkai
lődés „min
szabadkai i
mányok
gazdájaként
ságot ír, fo
keszt, iroda
tumokat ku
dez sajtó al
ban Koszto
most pedig
és Lányi S

ismert, elfeledett írásait. Zoltán szabadkai verseiben
Mindkét költőt életének és már megcsillannak érett
munkásságának egy-egy költészetének erős színei, s
szakasza fűzte a nagy bács- munkásságának egy olyan

Kacziány Géza

antikkiállítás

Műcsarnok

Hel Ervin: Képrőmű-

veszet. Bpesti Hemle

1933. 665. sz. 105. l.

állitott s a II. [illegible] foko[illegible]
nevezett
müvezető épitész, esetleg helyettes[illegible]
százötvenöt/855/ koronát fizes[illegible]
ellenben szabályszerü letéti [illegible]
tatásamellett a tárczaletétek [illegible]
lezze be s ugyanott további in[illegible]

A hivatalos másolat

Grabot[illegible]

igazgató[illegible]

N

Meghívó

A Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
szeretettel meghívja

Kacziány Aladár festőművész
1887-1978

Emlékkiállítására

1995. február 23-án (csütörtökön) 17 órára

Megnyitja:
Jobbágyi Zsuzsa művészettörténész
Magyar Nemzeti Galéria

Közreműködik:
Mécs Károly színművész

A kiállítás nyitva: március 19-ig
hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

Gaál Imre Galéria
Bp. XX., Kossuth L. u. 39. Tel.: 283-0031

KACZIÁNY ALADÁR

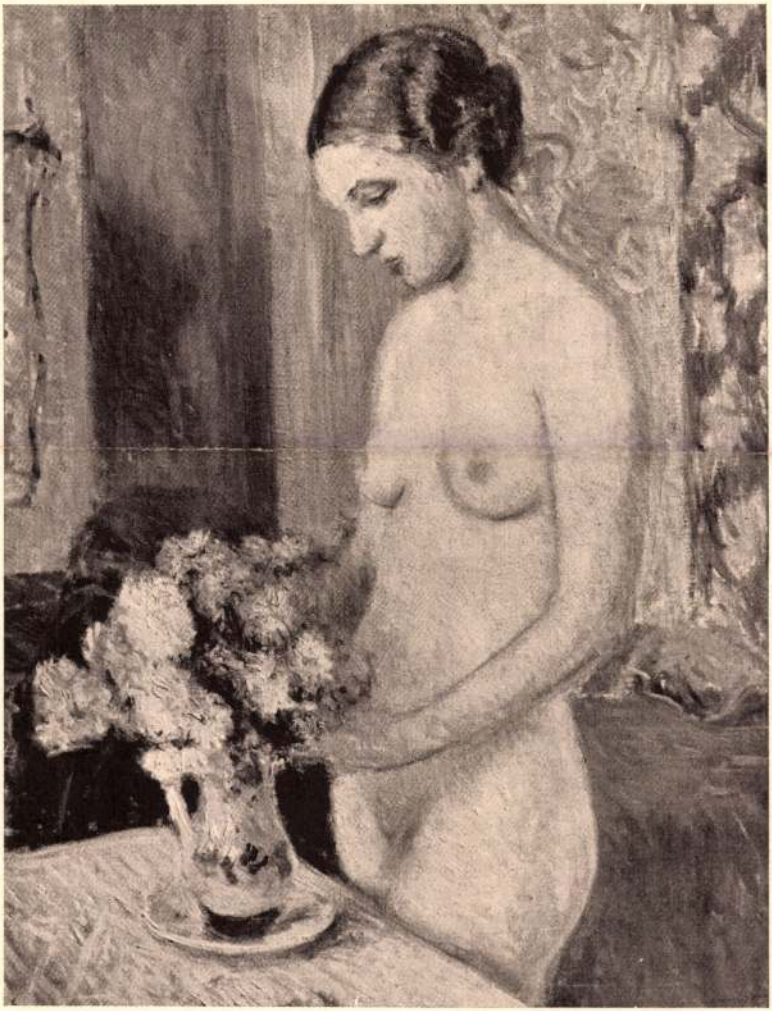

Boldizsár István: Akt.

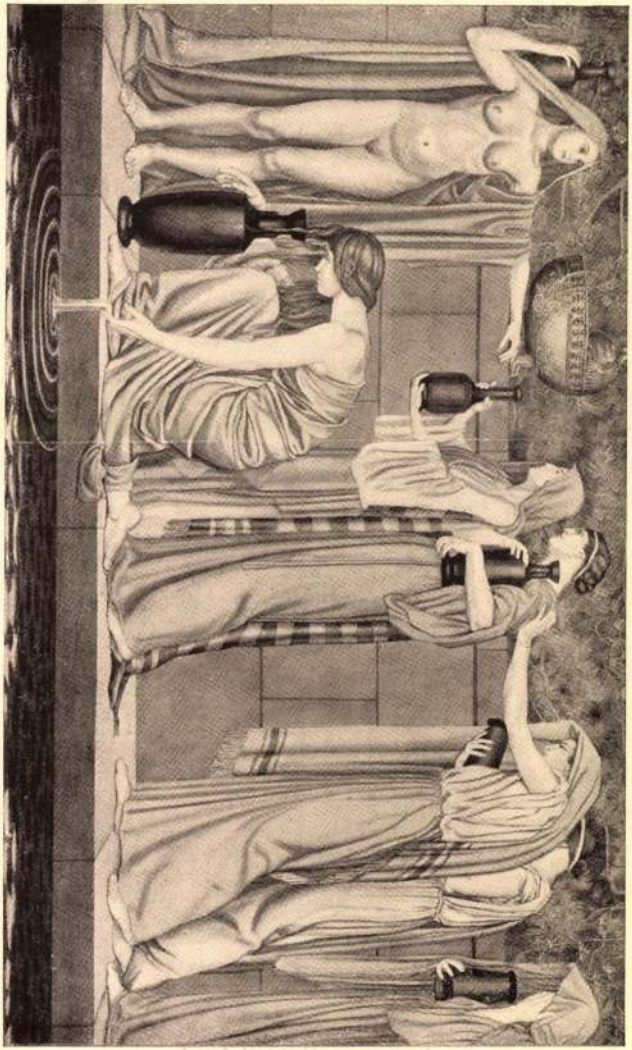

Kacziány Aladár: Ritmus.

KMTais. A nő a művészetben
1936.

Kazinczy Aladár festő

Pesti Hirlap. 1919. máj. 6. 4

K. k. d. Sportkiadóhivatal

Kocziány Aladár tartó

Prot. rzecze

1924. 189-90

Kasziány Ödön festő

Pesti Hirlap. 1920. aug. 1. 4

Kézdi: Ujmagyar történelmi képek

Kacziány Ödön festő

~~1921.~~ Pesti Hirlap. 1921. nov. 5. 6

Dante-kiállítás

Kacziány Aladár

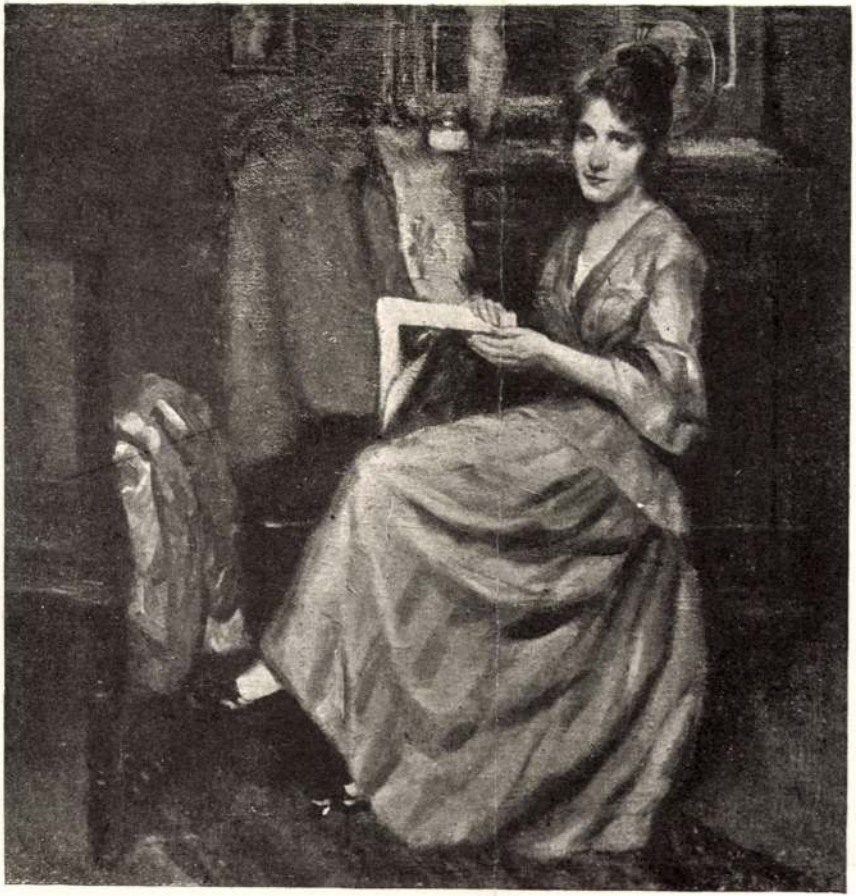

KADA ALAJOS

OLVASÁS KÖZBEN

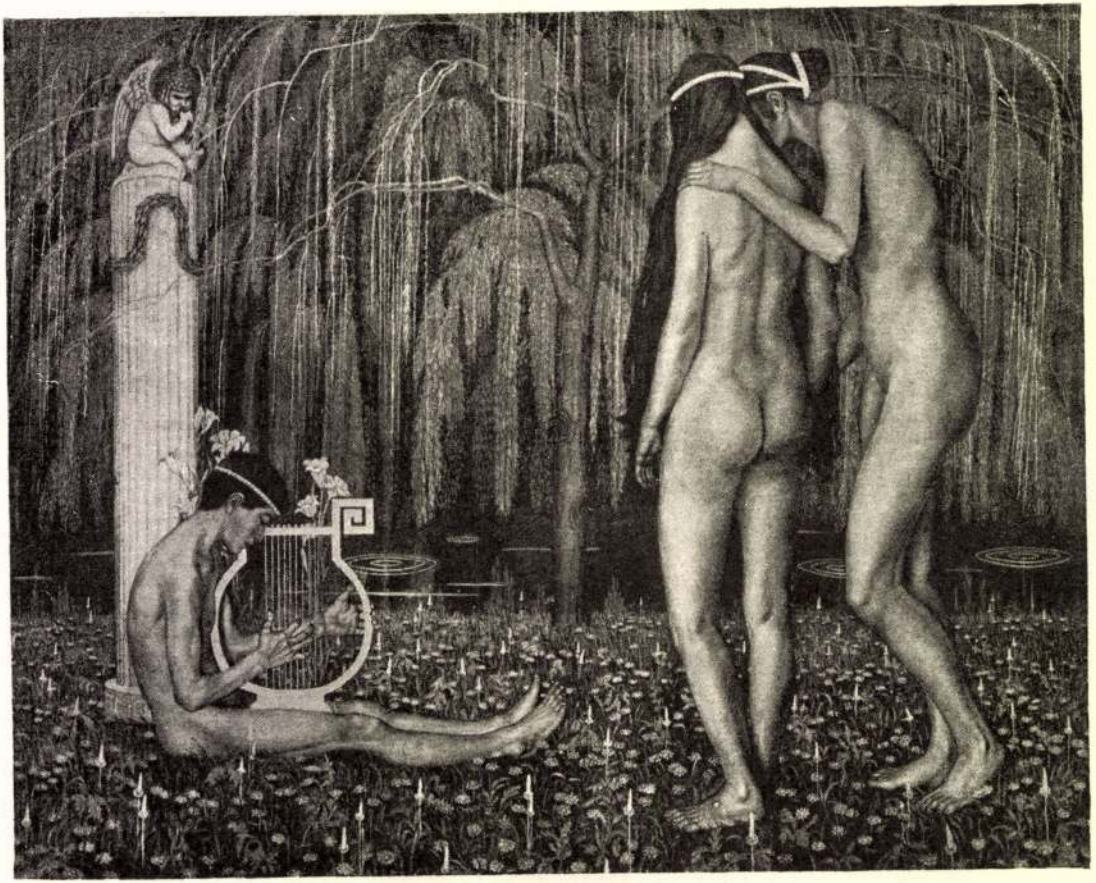

KACZIÁNY ALADÁR

SZIMFONIA

Nincsenek 1918. 82. l.

81.	**Mihályi Pál**	*Csendélet*	pasztell
82.	**Mohácsy A. Győző**	*Jármű NV. tanoncotthon terve (freskóterv)*	tempera
83.	**Pályi Jenő**	*Karikatura*	tus
84.	**Pfannl Egon**	*Szabadsághíd ujjáépítése*	ceruza
85.	**Raáb Ervin**	*Tüzek a völgyben*	vízfestmény
86.	**Reuter Ágoston**	*Nyári erdő*	rajz
87.	**Réber László**	*A sárospataki művészház*	karikatura
88.	**Roisz Vilmos**	*Lemezhengerlés*	krétarajz
89.	**Sándor Károly**	*Truman*	karikatura-tempera
90.	**Sándor Károly**	*A bürokrata*	karikatura-tempera
91.	**Sándor Károly**	*A táppénzcsaló*	karikatura-tempera
92.	**Sándor Károly**	*A termés ellenségei*	karikatúra
93.	**Sándor Károly**	*Az öntömjénező*	karikatúra-temp.
94.	**Sinkó Károly**	*Megbeszélés*	linolmetszet
95.	**Schwott Lajos**	*Rémhírterjesztő*	karikatura
96.	**Schwott Lajos**	*Az imperializmus egyensúlya*	karikatura
97.	**Szamosi Ferenc**	*Cséplés*	tollrajz
98.	**Szegő Gizi**	*Lelki kényszer nélkül*	tus
99.	**Szentiványi Lajos**	*a) Sztahánovista iskola* *b) Romeltakarítás*	rajz
100.	**Szilágyi Jolán**	*Légy éber — Zúgó tengerben — Londoni találkozó*	karikaturák
101.	**Szilágyi Jolán**	*Falánk imperializmus álma Tito*	tus-akvarel grafika
102.	**Szilágyi Jolán**	*Karikaturák*	tus
103.	**Szilágyi Jolán**	*Truman a békeangyal*	guash
104.	**Szlovák György**	*Dunaparti rakodás*	tollrajz
105.	**Szobotka Imre**	*Somsályfői építkezés*	pasztell
106.	**Szűcs Pál**	*Illusztráció József A. Anyám c. verséhez*	tus
107.	**Szür-Szabó József**	*Az amerikai életforma*	karikatúra
108.	**Szür-Szabó József**	*Tito*	karikatúra
109.	**Tarjáni S. Jenő**	*Leányfej*	rézkarc
110.	**Tedesco Anna**	*Traktoros*	rajz
111.	**Toncz Tibor**	*Koreából távozóan*	szinestus
112.	**Varsányi Pál**	*Bányászok*	fametszet-sorozat
113.	**Varsányi Pál**	*Sorozat József A. versekhez*	fametszet
114.	**Vass Elemér**	*Kis leány*	olaj
115.	**Vass Elemér**	*Őszi csokor*	olaj
116.	**Veres Géza**	*Dülő-út javítók*	krétarajz
117.	**Vertel József**	*Hídépítés*	vízfestmény
118.	**Vincze Gergely**	*Munka után*	szénrajz
119.	**Zádor Ildikó**	*Munkásfej*	szénrajz
120.	**Zádor István**	*Illusztrációk*	tus
121.	**Zilahi Edit**	*Pihenő munkás*	tus
122.	**Zsigmond Endre**	*Motortekercselőnő*	szénrajz

34.	**Gáspár Antal**	*Sorompó*	tus
35.	**Gáspár Antal**	*Kemény falat*	
36.	**Gebhárdt Béla**	*Siócsatorna építése*	
37.	**Gerő Sándor**	*Berlini ifjúsági béketüntetés után*	
38.	**Giron Emánuel**	*Rémhírterjesztők*	
39.	**Gombóné, Vasvári Anna**	*A farizeus*	
40.	**Gombóné, Vasvári Anna**	*Amerikai kultúra*	
41.	**G. Szabó Kálmán**	*Békét akarunk*	fa
42.	**G. Szabó Kálmán**	*Tihanyi halászok*	fametsz
43.	**Gosztonyiné Henik Ilona**	*Tavaszi munka*	rézkarc
44.	**Görög Rezső**	*Falujáró*	tusrajz
45.	**Gross Arnold**	*Pomázi szénaboglyák*	tempera
46.	**Györfy K. József**	*A vájár*	fametszet
47.	**Győry Miklós**	*Puskin illusztrációk*	tus
48.	**Halápy Ede**	*Ujjáépítés*	vízfestm.
49.	**Hincz Gyula**	*Új gabona*	ceruza
50.	**Hincz Gyula**	*Lapátoló*	ceruza
51.	**Kacziány Aladár**	*Öreg munkás*	kréta
52.	**Kaján Tibor**	*A püspöki kar*	karikatura
53.	**Kaján Tibor**	*Öntömjénező*	karikatura
54.	**Kaján Tibor**	*Jobboldali szoc. dem.*	karikatura
55.	**Kaján Tibor**	*Jön a világ vége*	karikatura
56.	**Kaján Tibor**	*Nevelés Nyugat-Németországban*	karikatura
57.	**Kamocsay István**	*Ifjumunkás*	szén
58.	**Kandó Gyula**	*Tanulmány*	szén
59.	**Kapos Nándor**	*Agyagbánya*	pasztell
60.	**Kassovitz Félix**	*Bajban a hajótörött*	karikatura tus
61.	**Kassovitz Félix**	*Világos okfejtés*	karikatura tus
62.	**Kassovitz Félix**	*Az ellenség keze*	karikatura tus
63.	**Kaveczky Zoltán**	*Bolgár kertészet*	toll
64.	**Kádár Béla**	*Szövetkezet alakuló gyűlésén*	tempera
65.	**Kákonyi István**	*Szüretelők*	színes fametszet
66.	**Kákonyi István**	*Hómunkások*	linoleum
67.	**Kántor Andor**	*Halászbárkák a Dunán*	ceruzaraj
68.	**Klaudinyi László**	*A gőzkalapács*	tusrajz
69.	**Koffán Károly**	*Egyedül Leninnel*	monotipia
70.	**Koffán Károly**	*Szerszám csendélet*	monotipia
71.	**Komjáti Gyula**	*Munka után kártyázó favágók*	rézkarc
72.	**Komjáti Gyula**	*Rőzseszedő*	rézkarc
73.	**Komjáti Gyula**	*Romeltakarítás 194[illegible]. Vérmező*	vízfestmény
74.	**Köpeczy Bócz István**	*Kosztümterv*	vízfestmény
75.	**Kőrösy Lajos**	*Hajójavítás*	monotipia
76.	**Kőrösy Lajos**	*Hídépítők*	monotipia
77.	**Kőrösy Lajos**	*Három munkás*	monotipia
78.	**Mészáros Jenő**	*Köd*	vízfestmény
79.	**Mészáros Mihály**	*Pihenő folyamőrök*	ceruza
80.	**Mészáros Mihály**	*Fegyvertisztítás*	ceruza

Kaczián Aladár

786. KACZIÁNY ALADÁR: Leány-fej. 36×50 80
787. —: Női fej. 35—50 . . . . 100*
788. —: Tanulmányfő. 44×55 . . 80
789. —: Voloscai részlet. 33×43 . 70

A Gyűjtő 1914.
3—4. sz.
XVIII. aukció

* u. o. 1914. 5—6. sz.
XIX. aukció.

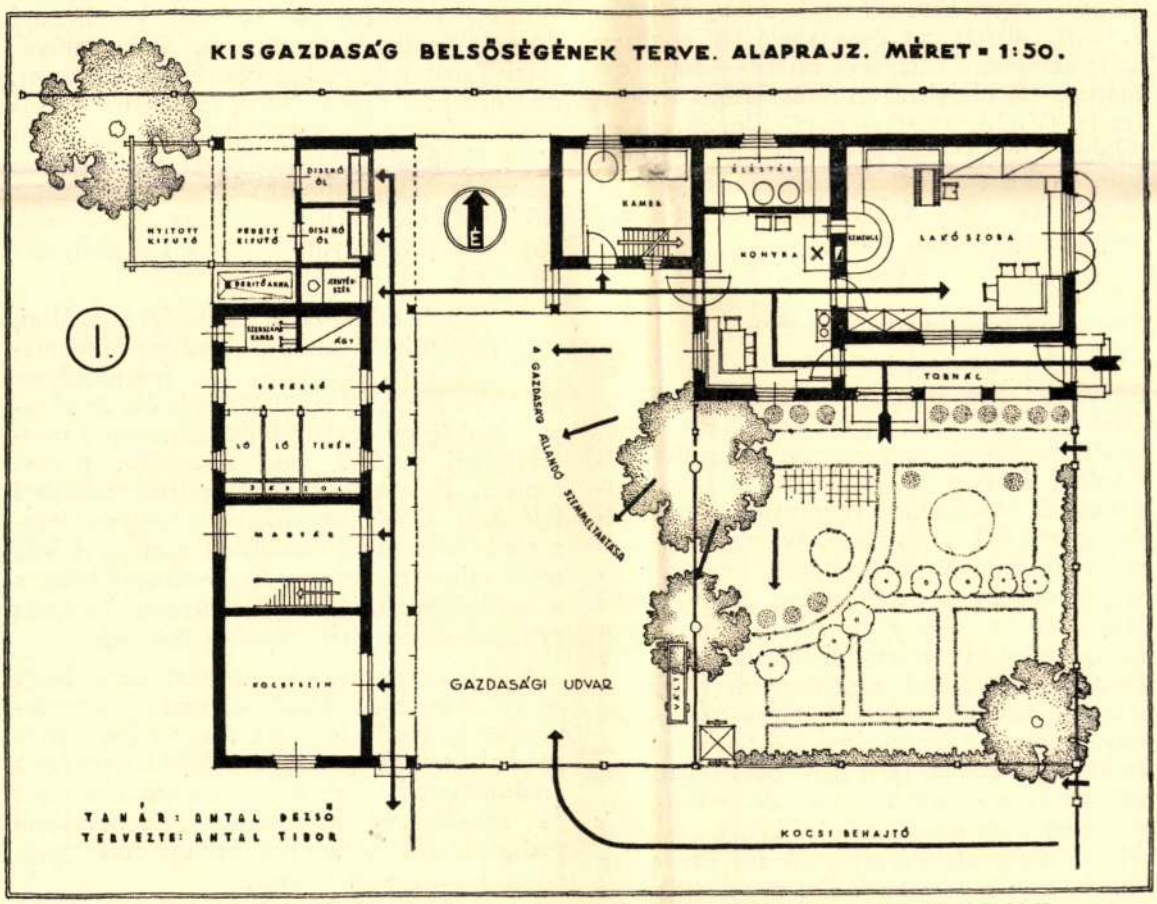

MAGYAR NÉPMŰVÉSZET ÉS MAGYAR OTTHON. TANÁR : ANTAL DEZSŐ.

Bartus Irén iparművésznő tiszteletdíjas textilszaktanítónői megbízást nyert 1935. évi dec. 1-től. (VKM. 13.575—1935. III. sz. r.)

Zrinszky József okl. építő iparművész tiszteletdíjas gyakorló tanársegédi minőségben 1935. évi szept. 1-től kezdődőleg az iskolához rendeltetett (VKM. 12.142—1935. III. sz. r.) s a lakásberendező és építőipar-művészeti szakosztályban működik.

Domahidy György dr., aki növendékeink egészségügyét hat éven át fáradságos, lelkiismeretes és szakszerű kezeléssel munkálta, 1936. évi jan. 31-ével tisztéről lemondott. Utóda *Horn* Béla dr. klinikai orvos lett, akit a VKM. 10.046—1936. III. sz. a. kelt rendeletével 1936. évi febr. 1-től kezdődően az iskolaorvosi és egészségtantanári teendők ellátásával — ugyancsak tiszteletdíjasi minőségben — megbízott.

Klein Sándor I. osztályú altiszt 36 és fél évi érdemes és hűséges szolgálat után — makacs betegsége miatt — 1935. évi aug. 1-től véglegesen nyugdíjaztatott. (VKM. 12.910—1935. Eln. sz. r.) — *Lilinger* István I. oszt. altiszt 30 éves szolgálat után — saját kérelmére betegsége miatt — 1936. évi márc. 1-től ideiglenesen nyugalomba helyeztetett. (VKM. 15.460—1935. Eln. sz. r.) — *Mokos* Ferenc kisegítő szolga magas korára való tekintettel véglegesen szintén nyugdíjaztatott 1936. évi május 1-től. (VKM. 10.933—1936. Eln. sz. r.)

*

Szervezeti szabályzat.

Az Iparművészeti Iskola ügyrendjét és ügyvitelét a Kormányzó Úr Őfőméltósága által 1924. évi febr. 14-én jóváhagyott Szervezeti Szabályzat tartalmazza. A tanulmányi, felvételi és fegyelmi szabályokat a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 1924. évi 53.159/III. a. és 1929. évi 320—05—25. számú rendeletével hagyta jóvá. Ez az új szervezeti szabályzat az 1924/25. iskolai évvel lépett életbe s úgy az iskola vezetésében (2—2 évenként választott igazgató s 3—3 évenként váltakozó rendszerben választott igazgató-tanács), mint a tanmenetben és tananyagban, a tanulmányi idő felosztásában és kiterjesztésében igen lényeges és korszerű változásokat eredményezett. Az iskola félszázados fennállásának oly kiváló erkölcsi sikerű nagy kiállítással való megünneplése ennek az új rendszernek első nagyfelelősségű bemutatkozása volt.

A művészi irányokban világszerte megindított forrongás a hazai iparművészetet sem hagyta érintetlenül. Az iparművészeti iskolákra épen ezért mindenütt igen nagy felelősség háramlott. Az újabb irányok s a hagyományos mult okos összehangolása; a népi művészetben rejlő kincsek megmentése és ízléses alkalmazása; az újabb és fejlettebb kívánalmaknak kielégítésére alkalmas új iparművész-nemzedék nevelése stb. stb. az iparművészeti oktatásban mindenütt nagyobb arányú reformot kívánt. Erre való tekintettel a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Miniszter Úr Őexcellenciája 320—05—4/1931. számú leiratával 1931 májusában az igazgatótanács misszióját megszüntette s *Helbing Ferenc* választott igazgatót bízta meg az Iparművészeti Iskola vezetésével. E megbízatással ismét az egységes művészi vezetés és irányítás korszaka lépett életbe s az igazgató megbízást nyert, hogy az új idők követelményeivel számoló új szervezeti szabályzatot dolgozzon ki s mutasson be.

E szervezeti szabályzat immár öt éve elkészült, véleményezés céljából valamennyi jelentős művészegyesületnek, Képzőművészeti Tanácsnak, szakköröknek stb. kiadatott, de a hosszas s magára a magyar iparművészeti nevelés ügyére meddő eredménnyel végződő tárgyalások alatt időszerűségét már teljesen elvesztette és életbe sem lépett. Igy állott elő az a különös helyzet, hogy iskolánknak 1931 óta jóváhagyott szervezeti szabályzata nincsen!

Az elmult öt esztendő gazdasági vajudásai, az ipari élet küzdelmei, a művészet új formakeresései és célkitűzései, az iparművészet általános fellendülése és térfoglalása az oktatásnak még gyakorlatibb és szigorúan a mesterségbeli tudásra való alapozását parancsolják. E szempontok figyelembevételével felépített újabb szervezeti szabályzattervezetünk bölcs megbecsüléssel van az iskola több mint félszázados hagyományai iránt s a műhelygyakorlatok és művészi kiképzés együttes és egyidejű végzését írja elő.

Minden reményünk megvan arra, hogy az Iparművészeti Iskola új szabályzattervezete — ha életbe lép — a magyar iparművészeti oktatásnak egészséges újjászületését fogja eredményezni; a szakmabeli képesítés, ipari és iparoktatási jogosultság szempontjából pedig az egész vonalon megnyugtató és igazságos jogállapotot teremt.

Dr. Kovács János.

számú m. kir. honvédelemügyi min. rendelet is hangsúlyozza: az a körülmény, hogy az Iparművészeti Iskola reformja a végbizonyítvány megszerzését a négyéves középvagy polgári iskolai tanulmányra épített négyéves iparművészeti szaktanulmányhoz köti, így adódik ki teljességgel az a nyolc évi tanulmányi időtartam, amely a gimnáziumi, reálgimnáziumi és felsőkereskedelmi iskolai tanulók középiskolai tanulmányi idejével egyenlő. Ennélfogva ezentúl is csak azok az ifjak kaphatják meg a karpaszományviselési kedvezményt, akik az Iparművészeti Iskola végbizonyítványát annak az évnek október 1. napjáig szerezték meg, amelyre felavattattak, tekintet nélkül arra, hogy az iparművészeti tanulmányok befejezése és a végbizonyítvány megszerzése hány tanulmányi év elvégzéséhez van kötve.

*

Ifjúsági egyesület kettő működött iskolánkban és pedig a „Turul" Szövetség kötelékébe tartozó budapesti iparművészek *„Körösfői" Bajtársi Egyesülete,* mint teljesjogú rendes tagegyesület s az Iparművészeti Iskola *Ifjúsági Köre.*

Előbbi a m. kir. belügyminisztérium 118.661/1926. VII. sz. alatt jóváhagyott általános bajtársi alapszabályzat alapján alakult meg és a keresztény nemzeti érzés és hazaszeretet jegyében tagjainak tanulmányi, kulturális, gazdasági és szociális érdekei védelmében működött. Ezen kívül a testnevelés ápolását (lövészet, vívás, szabadgyakorlatok, vízi sportok stb.) is művelte.

Az Ifjúsági Kör 1927 őszén alakult újjá a háborús és az azt követő kedvezőtlen viszonyok által rákényszerített tízéves szünetelés után. Alapszabályait a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 15.543/1926. III. a. sz. rendeletével hagyta jóvá s célját: az Iparművészeti Iskola ifjúságának egyesítését szellemi művelődésének és anyagi jólétének előmozdítására — előadásokkal, alkalmi ünnepélyek rendezésével, felolvasásokkal, bírálatokkal, az ének- és zeneművészet felkarolásával, tanulmányi kirándulásokkal igyekezett megvalósítani.

*

Az 1910. évi november hó első napján megnyilt *Diákasztal,* amely fennállása óta egyike legáldásosabb diákjóléti intézményeinknek, megszakítás nélkül működött s lehetővé tette, hogy az intézet növendékei kedvezményes áron tápláló és ízletes ebédet kapjanak. A háborút követő összemolásig a Diákasztal nagyobbarányú kedvezményeket tudott nyujtani, mert a vallás- és közoktatásügyi minisztérium évi 4000 aranykorona segélyben részesítette. Az állam pénzügyi helyzete később a költségvetésben évről-évre nagyobb csökkentéseket kívánt s így Diákasztalunk államsegélye immár két évtizede teljesen megszűnt. A Diákasztal bevételi forrásai ilyképen kizárólag a növendékek által befizetett évi 12 pengős hozzájárulási díjak s az ebédjegyekből befolyó jövedelmek. De a Diákasztal vállalatba adásának megszűnte (1933 okt.) óta még így is féláron adhatunk ebédet mindazoknak, akik a Diákasztalt igénybe venni kívánják; sőt a jelentkező szegénysorsú növendékeknek teljesen ingyenes ebédeket is. A kiszolgáltatott kedvezményes ebédek száma az 1934/35. iskolai évben 6873; 1935/36-ban 6905; összesen 13.778. Egészen ingyenes ebéd volt 1934/35-ben 1233; 1935/36-ban 1080. A Diákasztal vagyona készpénzben 15.192 P 53 f.

*

Személyi változások.

Kertész K. Róbert h. államtitkár, a művészeti ügyosztály főnöke s ennélfogva az Iparművészeti Iskola közvetlen felettese az 1934. év őszén nyugalomba vonulván, elbúcsúzott az intézettől. Iskolánk a legnagyobb hálával emlékezik vissza azokra a komoly, munkás és gyümölcsöző évekre, amelyekben közvetlen irányítónk Kertész K. Róbert ügyosztályfőnökünk volt. A magyar Iparművészeti Iskola nívójának emelkedése; súlyának elismertetése itthon és külföldön; mindennemű személyi és anyagi ügyeinknek jóindulatú felkarolása; 1924. évi szervezeti szabályzatunk és belső reformunk keresztülvitele: ezek az együttmunkálásban töltött tizenegy esztendőnek kedves és feledhetetlen emlékei.

Ugyanekkor búcsúztunk el *Rónay* Zoltán dr. miniszteri tanácsos, helyettes ügyosztályfőnökünktől is, akinek a magyar iparművészet ügyéért buzgó agilitása, szívjósága és közvetlensége mindenkor kedves emléke marad mindannyiunknak.

Tisztelettel és reményteli megnyugvással vettük a Miniszter úr Őexcellenciájának bölcs elhatározásából az intézkedést, amely szerint a művészeti ügyek felülvizsgálati hatáskörével ifj. *Wlassics* Gyula báró dr., helyettes államtitkárt, a művészeti ügyosztály főnöki tisztével pedig vitéz *Haász* Aladár dr. miniszteri tanácsost méltóztatott megbízni. Mindketten régi munkásai, ismerői, istápolói

Iparművészeti Iskola Évk
1934-36. Bp. 1936.
18, 20. e

a magyar művészet valamennyi ágazatának; kapcsolatuk pedig az Iparművészeti Iskolával már előző évekről is reánk nézve igen kedves emlékű.

A Kormányzó úr Őfőméltóságának Budapesten 1934. évi július hó 18. napján kelt legfelsőbb elhatározásával *Stein* János, az alakrajzolás és figurális kompozíció rendes tanára, a VII. fizetési osztály jellegét kapta.

Kőszegi László szolgálattételre az Orsz. Magy. Kir. Iparművészeti Iskolához beosztott állami középiskolai rendes tanár pedig az ugyanakkor kelt legfelsőbb elhatározással középiskolai igazgatóvá neveztetett ki. E kitüntetés három és fél évtized munkájának s a művészeti kultúra fórumain vívott sok küzdelemnek méltó elismerése. Kőszegi László ugyanezen év októberében húsz évi középiskolai és a magyar iparművész ifjúság esztétikai nevelése terén, nemkülönben a klasszikus művészetek védelmében csaknem másfél évtizeden át iskolánkban kifejtett hasznos munkássága után véglegesen nyugalomba vonult.

Kacziány Aladár, az iskola tiszteletdíjas tanára 1934. évi június hó 27-én rendes tanárrá neveztetett ki a IX. fizetési osztály 3. fokozatába. (VKM. 10.119—1934. III. sz. r.)

Thoroczkai *Wigand* Ede, nyug. tanár, a magyar otthon és népművészet tiszteletdíjas előadója megbizatásáról lemondván, 1934 júliusában végleg megvált az intézettől. Thoroczkai Wigand Ede egy hosszú, tapasztalatokban és alkotásokban gazdag élet nagy felkészültségével s a magyar faj és magyar népművészet izzó szeretetével jött iskolánkhoz és dolgozott meg nem alkuvó akarattal, erős hittel az építészeti formákban megnyilatkozó magyar művészi szép megteremtésén.

Helbing Ferenc igazgató a külföldi magyar intézetekről és a magas műveltség célját szolgáló ösztöndíjakról szóló 1927: XIII. t.-c. 4. §-ának 1. pontja alapján az Országos Ösztöndíjtanács tagjává az 1941. évi dec. 31-ig terjedő idő tartamára meghívatott. (VKM. 1936. évi ápr. 5-én 19.100—1936. IV. sz. a. kelt r.)

Szőnyi Ottó dr., az iskola eddigi óraadó tanára s a Műemlékek Országos Bizottságának előadója a nevezett bizottság átszervezése folytán előadói tisztsége alól miniszteri elismeréssel felmentetett s további szolgálattételre az Iparművészeti Iskolához osztatott be az 1934. évi aug. hó 30-án 21.465—1934. IV. sz. a. kelt VKM. rendelettel. — XI. Pius pápa Ő Szentsége 1936 ápr. 21-én *Szőnyi* Ottó dr.-t az egyházművészet terén kifejtett odaadó, önzetlen és buzgó munkásságának elismeréseül és jutalmául pápai prelátussá nevezte ki.

Györgyi Dénes r. tanár a Képzőművészeti Társulat Építészeti Nagy Díját; a Képzőművészek Egyesületének Művészeti Nagy Aranyérmét; a Lechner Ödön-Társaság 1934. évi Építészeti Díját s a Magyar Építőművészek Szövetségének Művészi Mesterdíját nyerte el (1936); a Képzőművészeti Társulat pedig törzstagjai közé iktatta.

Antal Dezső építészmérnök a VKM. 11.468—1934. III. sz. a. kelt hozzájárulásával az 1934/35. tanév kezdetétől a „Magyar otthon és népművészet" előadásával bízatott meg óradíjasi minőségben.

Budai Gergely dr. ref. vallástanár budapesti ref. theológiai tanárrá neveztetvén ki, itteni tisztségéről lemondott. Utódja a budapesti ref. vallásoktatási igazgatóság 320/1934. sz. a. kelt megbízása alapján az 1934/35. tanév kezdetétől *Pap* Ferenc ref. vallástanár lett.

Lux Elek r. tanár a Petőfi-Társaság kültagjává választatott a Petőfi-kultusz terén szerzett szobrászművészi érdemei elismeréseül (Koszorú, a Petőfi-Társaság közlönye 1936. évi 3. számában, 180. l.)

Kajdy Emil a bútorműves tanműhely vezetője 1934 jun. 3-án vitézzé avattatott.

Az 1934. évi 2390. M. E. sz. kormányrendelet alapján a főiskolai képesítésű állástalan ifjúságnak a közszolgálatban való ideiglenes elhelyezése és foglalkoztatása során *Kriesch* Gábor államtudományi doktor 1933 nov. 1-től (VKM. 25.659—1933. IV. sz. r.), *Ábrahám* Ilona okl. középiskolai rajztanár 1934 márc. 26-tól (VKM. 8721—1934. III. sz. r.), *Grandpierre* Emil bölcsészdoktor pedig 1936. évi febr. 1-től (VKM. 31.101—1935. IV. sz. r.) ösztöndíjas gyakornoki minőségben adminisztratív szolgálatra az iskola igazgatóságához osztattak be. — Kriesch Gábor dr. a VKM. 4337—1935. Eln. sz. r. 1935. évi július 1-én ideiglenes minőségű tanügyi fogalmazógyakornokká neveztetett ki a debreceni tankerületi kir. főigazgatósághoz; Ábrahám Ilona a 9463—1935. M. E. sz. r. 1935. évi okt. 23-tól a M. Kir. Központi Statisztikai Hivatalhoz, *Grandpierre* Emil dr. pedig a VKM. 20.428/1936. IV. sz. r. 1936. évi május 15-től a kir. magy. Pázmány Péter-tudományegyetem Kisebbségi Intézetéhez rendeltetett szolgálattételre.

* Tombor Ilona iskolatársa volt. 1930-as évek végén meghalt.

Kacziány Aladárné sz. Schultz Dóra, mélységes fájdalommal, de Isten akaratán megnyugodva tudatja mindazokkal, akik ismerték és tisztelték, hogy szeretett férje

Kacziány Aladár

festőművész, az Iparművészeti Főiskola ny. tanára

életének 91. évében, 1978. január hó 26-án visszaadta nemes lelkét Teremtőjének.

Drága halottunkat 1978. február 4-én $^1/_2$2 órakor a **Farkasréti temető** halottasházából, a református egyház szertartása szerint kísérjük utolsó útjára.

Gyászolják:

rokonai, barátai, tanítványai.

ÖRÖK VILÁGOSSÁG FÉNYESKEDJÉK NEKI!

Lakcím: 1027 Bp. II., Mártírok útja 38/a.

FNYV 13

Dr. Tóth Melinda

1014 Budapest I.

Tóth Árpád sétány 28 II. 8

1938. V. 4

Művész Kurir

Kunst-Kurier ★ Courier de l' Art ★ Courier of Artists ★ Kuriero de l'Arto

Szász Károly István művészeti szemléje

A tartalomból:

Olvasóinkhoz

Szent István kiállítás a Műcsarnokban *(esszi)*

Szász István: Kritika a kritikáról

Mártonfi-Marinovits László: Az őrült

Paleta Éva, Olt Vera, Walleshausen Éva, Kató A. János versei

Kiállítási, szinház és mozi hírek

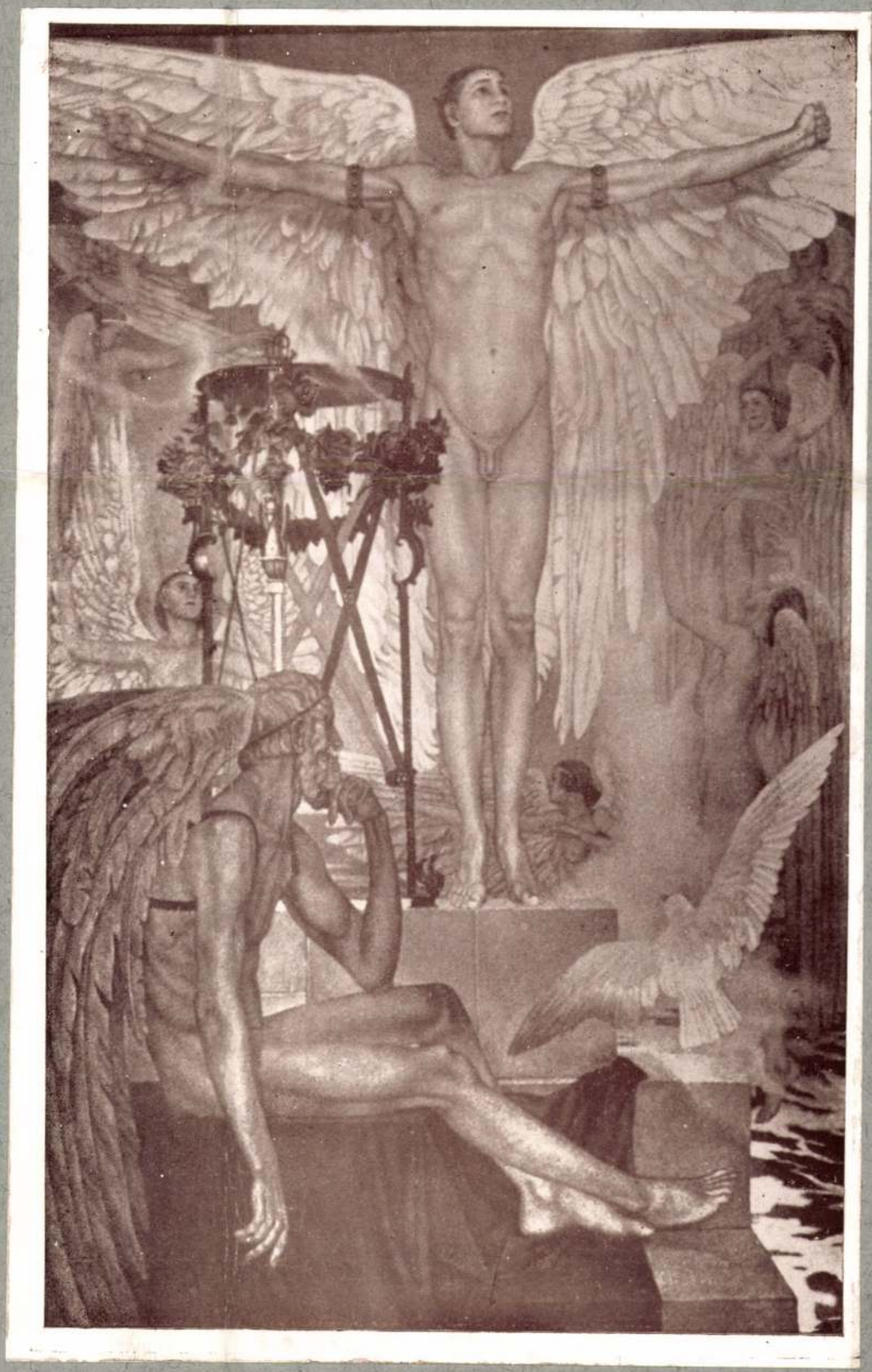

Kaczián Aladár: Daedalus és Ikarus (Műcsarnok 1936)

Egyes szám ára 1 pengő

5. év 4. szám. *1938. május—június*

Szerkesztőség:
Budapest, VII., Izabella-tér 5. VI.
Hivatalos órák: hétfőn és csütörtökön d. u. 5—7-ig.

Kiadóhivatal:
Budapest, VIII., Kender-u. 39.
Távbeszélő-állomás száma: 135-214.

Előfizetési árak:
egy évre 24 P,
vállalatoknak és jogi személyeknek egy évre 40 P, külföldre 3 dollár, a közönség részére előirányzott propaganda előfizetési **ár egy évre 8 P**

Felelős szerkesztő és kiadó: *SZÁSZ KÁROLY ISTVÁN*
Főmunkatárs: *SZÁSZ ISTVÁN festőművész*
Munkatársak: *KATÓ A. JÁNOS, dr. MAKK JÓZSEF* és *MÁRTONFI-MARINOVITS LÁSZLÓ*

Mint értesültünk, új nemzeti és keresztény alapon álló folyóirat indul. A *Turul Szövetség Szépmives Törzsének,* — amely már eddig is figyelemreméltó eredményeket ért el kulturális téren, — *Irodalmi Törzse* indítja a lapot, *„Üzenet"* címmel.

Örömmel üdvözöljük a szép és nemes gondolatot, mint ahogy örömmel üdvözölünk mindent, ami keresztény, magyar gondolat jegyében fogan.

Közelebbieket az *„Üzenet"* szerkesztőségében: Budapest, IX., Ráday-u. 5. Távbeszélő: 185-481.

1995.III.26. Új EMBER 8. oldal

sportolás tölti ki. Erre alighagyértelmű nemmel válaszolk. Nyilvánvaló, ha valaki tet kapott, azt kamatoztatnia Mindnyájan másban jeleskedk, az élet legkülönfélébb terü-

Az is egyértelmű, hogy a etre hangolt személyiség társai számára is szolgálhat val felfogásával, az ellenfél etével, megbecsülésével.

etődik azonban egy olyan

Kerék Imre:

Március hej március

uár tönkjébe
ott vasszekerce
cius hej március
üvek hadrendje

imból szabadult
ók toporognak
ot űző énekek
lói lobognak

iónyi apró
cella lüktet
ıdásos ágbogon
gyek kisütnek

Erdei pillanat

mohacsend
ztus-könnyeket
ı tövisfa
itte parányi
svillanások
tjánosbogarak
tölgyfa gyökere borzong
sze kék
imaira gondol
kök gót boltívei alól
áldozati füstje
arog
nyú szél kortyol
agos patanyomból
irvas szarván
ill az idő

Lukács Ottó:

lveszett ember

nok körülálltak
tem csontomra dermedt
illagok zihálnak
s ostorok vernek
lál bús földjén élek
ülburjánzanak gazok
ányak itt a tájak
am is csont-bőr vagyok
yérom félretolom
m — csak a Nincsen
-szemét rámfelejti
omon sír az Isten

Kacziány Aladár emlékkiállítás Pesterzsébeten

A Tavaszi fesztivál programjához kapcsolódva nyílt meg a művész kiállítása a Pesterzsébeti Múzeum Gál Imre Galériájában. *Kacziány Aladár* (1887-1979) a szecessziós művészet kiemelkedő alakja és talán utolsó nagymestere volt. Az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskolában tanult, majd ösztöndíjjal Rómában és Firenzében folytatta tanulmányait. Első nyilvános szereplése hazatérése után a Műcsarnok Őszi tárlatán volt. Olajfestményein, akvarelljein, sőt grafikai munkáin is erősen érezni az itáliai hatást. A Nemzeti Szalonban 1919-ben volt első sikeres kiállítása, ezt rendszeres hazai és külföldi kiállítások követték. Dante álma című művére Dante díjat kapott. Számos díj, érem kísérte művészi munkáját: sokáig boldog művész volt, aztán...

A II. világháború után, 1946-ban hirtelen nyugdíjazták. Félreállítását fájdalommal vette tudomásul. Visszavonult és csak magántanítványaival foglalkozott. Az életművéért 90. születésnapjára, 1977-ben érkezett hazai elismerés már megkésett: 1978-ban hosszas betegség után elhunyt.

Özvegye, *Kacziány Aladárné Schultz Dóra* a budapesti *Angolkisasszonyok* egykori tanára, költő, számos művét megörökítette verseiben, az „Ezüstmadarak"-ban. Az 1994-ben megjelent, mély érzésű versekből *Mécs Károly* művészi előadásában hangzott el néhány a kiállítás megnyitásakor.

Kacziány Aladár idős korában kezdte el önéletírását, melyet özvegye fejezett be, a művészettörténész, tanár értő magyarázatával, a képek, vázlatok történetének ismertetésével kiegészítve. *Kacziány Géza*, a művész édesapja versbe foglalta *Krisztus példabeszédeit* „Jézus összes költeményei", címmel, melyek kötetben fia öt tussal készült illusztrációjával jelentek meg. *A képen ezek közül* egyik legjelentősebb műve látható: Jézus és Nikodémus, 1937-ben készült. „Jézus jeruzsálemi lakhelyének fallal kerített udvara. A falon túl az elpihent város látszik. Fontos mozzanat a fügefa tövéhez helyezett lámpás, mely meleg fényével ellentétben áll a kékes éjszakával. Világítási, színbeli, vonalbeli és lelki ellentétekre épül a kép. János evangéliumának 3. 1—21 fejezetében választ kapunk a cselekményre" — írja *Linder Magdolna*, az általa szerkesztett, ízléses, szép katalógusban. Ebben *Gellér Katalin* is közöl *„Kacziány Aladár fény-grafikája"* címmel rövid, de igen tartalmas elemzést.

A kiállítással a rendezők a 96 éves művészettörténész tanár özvegyet kívánták köszönteni, akit nagy szeretettel vettek körül volt kollégái és tanítványai.

Schelken Pálma

KACZIÁNY ALADÁR...

ről, terveiről. Szép számú közö
jelent meg, még Galántáról, Sz
ről is érkeztek érdeklődők, k
ben régi ismerősök, a CSEMA
ottani vezetői, és jelen volt
könyvkiadók, az irodalmi foly
tok, a lapok szerkesztői, a pozs
magyar gimnázium tanárai is.
aztán nemcsak én tarthattam
koztatást, magam is kaptam tájé
tatót, leginkább a szlovákiai ma
rok kulturális gondjairól.

Miközben Budapesten folyn
magyar-szlovák alapszerződés
készületei, és a hivatalos nyila
zatok igen derülátóan beszélne
ről, hogy a felvidéki magyarság
lyen kedvező fejleményekre
míthat ennek a szerződésnek
hatóan gyors aláírása után, a
zsonyi kormány részéről valós
„kultúrharc" indul meg a kisebb
magyar kultúra intézményei e
Az immár harmadik alkalomm
kormányra került Meciár a kor
taktikát követi: Budapesten szép
reteket tesz, a Pozsonyba láto
magyar kormánypárti és ellen
politikusokat kedves mosollyal
gadja, közben pedig szabadjára
gedi minisztereinek, hivatalno
nak kisebbségellenes törekvései

A szlovákiai magyarság kult
ja ugyanis ismét veszélyben
Mindenekelőtt veszélyben van
a magyar iskolák — ki tudja
hányadik alkalommal a mögött
lévő évtizedek során. Az új
szélyforrás neve: „alternatív i
la". Ez azt jelenti, hogy a mag
tanulók, ha ennek az oktatási
mának a törvénytervezetét elfog
ja a pozsonyi parlament, olyan
kolába fognak járni, ahol csupá
magyar nyelvet és irodalmat, v
mint a történelmet tanulnák ar
nyelvükön, a matematikát és a
mészettudományos tantárgya
viszont szlovákul. Még a „mag
tannyelvű" iskolákban is. Az
ternatív iskola" a szülőre bí
ugyan az oktatási forma meg
lasztását, a magyar szülő azon
már most igen nagy nyomás
van kitéve annak érdekében, h
gyermekét szlovák iskolába íra
Mint mondják, ez bármiféle
vábbtanulás feltétele. Következ
képpen a magyar gyerekek ne
ven százaléka már most szlovák
kolába jár. Elképzelhető, hogy
„alternatív" oktatási rendszer be
zetése esetén alig marad olyan
gyar tanuló, aki a teljes tananya
anyanyelvén sajátíthatja el.

De veszélyben vannak a szlo
kiai magyarság kulturális intézm
nyei is, mindenekelőtt a Mad
Kiadó, amely hagyományosan
nemzeti kultúra legfontosabb
helyeként működik: könyveket
ki, könyvesboltokat tart fenn
Pozsonyban, Komáromban, K
sán), amellett megjelenteti a poz
nyi Irodalmi Szemle és a kassai
leti Napló című kulturális folyó
tokat. A Dobos László által veze

Kacziány Aladár

„SZÖVETSÉG"

MAGYAR FESTŐK, SZOBRÁSZOK, ÉPITÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK TÁRSASÁGA

ELSŐ KIÁLLITÁSÁNAK

KATALOGUSA

NEMZETI SZALON

1921. MÁRCIUS

A „SZÖVETSÉG" TAGJAI:

Elnök:
HORVAI JÁNOS

Ügyvezető:
KAMPIS JÁNOS

Jegyző:
EDVI ILLÉS ÖDÖN

Pénztárnok:
TARJÁN OSZKÁR

Ellenőr:
MARÓTHI MAJOR JENŐ

TAGOK:

ÉDER GYULA
FÜLÖP ELEMÉR
GYŐRFFY ISTVÁN
KACZIÁNY ALADÁR
MEDGYASZAY ISTVÁN
MERÉSZ GYULA
MOLDOVÁN BÉLA
RAKSSÁNYI DEZSŐ

MŰPÁRTOLÓ TAGOK:

BENICZKY ÖDÖN v. miniszter
és neje
Dr. MORVAI GYŐZŐ kir. főigazgató

ELŐHANG.

Hideg, dermesztő, ködös téli éjszaka borult Bruxelles városára, hol is együtt ült egy kis társaság és arról beszélgettek, hogy mi a művészet? Mindenki közölte véleményét e kérdésről társaival, csak egy kiváló belga művész ült szótlanul, theáját szürcsölgetve. Végre a társaság egyik tagja kérdéssel fordult a művészhez; hiszen mindenki iparkodott a legjobb tudása szerint hozzászólni a tárgyhoz, csak épen ő ne közölné véleményét a baráti körrel?

A mester fölkelt és kimutatott a téli éjszabába, mondván: „Látjátok ama csillagot?" A jelenlevők mosolyogtak. Az utcai lámpák gyér világa sápadtan haldokolt a ködben és ez az ember ott csillagot lát! „Pedig az a csillag ott van. Ti talán nem látjátok. De ha sikerül megfestenem, Ti is látni fogjátok . . ."

— — — — — — — — — —

Hideg, dermesztő, ködös téli éjszakáját éli ma a világtörténelem. Ádáz, áldatlan harcban állanak egymással az emberek. Nép nép ellen, nemzet nemzet ellen, osztály osztály ellen, egyén egyén ellen. Ki az, ki ez éjszakában csillagot lát, talán hajnalcsillagot? És mégis mibennünk felvilágol ez a csillag: hiába igyekszik az éj és a köd elfödni elölünk azt a tiszta ragyogást, áthatol azon a szépséget átvitágító szeretet örök eszményének tündöklése. És ha műveinkben sikerül e szent világosságot visszatükröztetni, úgy boldogan egyesülhetünk mindazokkal e világosság szemléletében, kik bennünket magukba fogadnak. Mert bár mindenünket odaadjuk mindenkinek, mégis tudjuk, hogy senki sem kapott mitőlünk semmit,

mert az a hang mit Benne művünk megérintett, öröktől fogva szunnyad Őbenne, mi csak azt a hangot rezdítettük meg, mely a vele rokon hangzást megszólaltatja és egybecsendül azzal. És minél inkább kifosztjuk magunkat, mindent, ami nekünk drága, odaadva a mi lakománkhoz, annál gazdagabb lesz a mi életünk, mert feltámadunk a belvilágok tengerében más és más alaphangban, újabb és újabb — és mégis születetlen és el nem múló összhangban.

Mi pedig Mindenkit meghivunk ami ünnepünkre és szövetséget kötünk Mindazokkal, kik velünk eszményeinkben találkoznak.

E találkozás pedig nem pusztán valami esztétikai hangulatban való gyönyörködés közös élményét jelenti, hanem az esztétikai kép hátttereként felcsillámlik a minden embert — azaz gondolkozót — belsőn egybefűző szellem örök világossága.

Ez a mi kulturprogrammunk, ez a mi utunk. És szabadságban és örömben járunk utainkon.

Budapest, 1924. március idusán.

KACZIÁNY ALADÁR.

A

„SZÖVETSÉG“

első kiállitásán

1924 márc. 16-tól, márc. 30-ig

a

Nemzeti Szalonban

kiállitott

műtárgyak jegyzéke.

Éder Gyula

1 Bellerophon. Olajf. Szépm. Muz. tul.
2 Bánkódás. Olajf. „ „ „
3 csepei Zoltán Béla ny. igazságügyi miniszter arcképe. Magánt.
4 A bünös asszony. Olajf. Eladó.
5 A királyok imádása. Olajf. Eladó.
6 Nyugvó bacchansnő. Olajf. Eladó.
7 Léda. Olajf. Eladó.
8 Golgotha. Vázlat. Olajf. Nem eladó.
9 Önarckép. Olajf. Nem eladó.
10 Női hátakttanulmány. Olajf. Eladó.
11 Női akttanulmány. Olajf. Eladó.
12 Női akttanulmány. Olajf. Nem eladó.
13 Amor. Olajf. Eladó.
14 Orpheus. Olajf. Nem eladó.
15 Fekvő női akt. Olajf. Nem eladó.

Edvi Illés Ödön

16 „Elejtették már a himet, üldözik a szarvasgimet". Eladó
17 Rege a csodaszarvasról. Eladó
18 Őszi ragyogás a Dunán. Eladó
19 Zuzmara. Eladó
20 Téli napsütés. Magánt.
21 Bakonyi részlet. Magánt.

22 T. B.-né arcképe. Magánt.
23 Hullámverés az északi tengeren. Elad.
24 Reggel a Balatonon. Eladó
25 Csendes Dunaág. Eladó
26 Dunarészlet. Eladó
27 Kora tavasz. Eladó
28 Füzes. Eladó
29 Tavaszi borulat. Eladó

Fülöp Elemér

30 Sebesült kürtös, 1918 Kaposvári művészek díjával
31 Kárpátok őre.
32 Női tanulmányfej. 1920 Rátz György díj
33 Kis lányom.
34 A zsurnaliszta.
35 Fájdalom. Relief.
36 Baba. Plakett.
37 Alphons Frh. von Senarclens-Grancy. Plakett.
38 Leányfej. Plakett.

Győrffy István

39 Bajor Gizi, a Hazajárólélekben. Ceruzarajz Magántul.
40 Csapó Kálmán arcképe. „
41 dr. Tóth István egy. tan. arcképe. „
42 bonyhádi dr. Perczel Miklós arcképe. „

43 bonyhádi dr. Perczel Györgyné urnő arcképe. Ceruzarajz Magántul.
44 dr. Széchy Andrásné urnő arcképe. „
45 dr. Manninger Vilmosné urnő arcképe. „
46 Glasner Miksa arcképe. „
47 farczádi Sándor Stefi urhölgy arcképe „
48 Tarnay Alajos zongoraművész arck. „
49 Kóbor G. Elek szobrászművész arck. „
50 Tanulmányfej. A művész tulajdona.
51 Fohász. Ceruzarajz. A művész tulajd.
52 Akt. Vöröskrétarajz. Magánt.
53 farczádi dr. Sándor László Budapest sz. főváros v. főkapitánya. A m.kir. főkapitányság tulajdona
54 Novitzky N. László arcképe. Olajf. Mt.
55 Buddha. Olajf. Eladó.

Horvai János

56 Gordonkás.
57 Dante.
58 Petőfi.
59 Calvin.
60 Beethoven.
61 Siremlékterv.
62 „ „
63 „ „
64 „ „
65 „ „

66 Siremlék vázlat.
67 „ „
68 „ „
69 „ „
70 „ „
71 „ „
72 „ „
73 „ „
74 Luther.
75 Luther.
76 Siremlék vázlat.
77 Hadi emlék.
78 „ „
79 Feszület.
80 Siremlékterv.
81 Görgey.
82 Haldokló.
83 Rákosi siremlék.
84 Ecce Homo.

Kacziány Aladár

85 Tavaszi misztérium. Olajf. Eladó.
86 Orpheus és Euridike. Olajf. Eladó.
87 Világosság. Olajf. Eladó.
88 Dante álma. Olajf. M. t.
89 Egyedül. Olajf. A kereskedelemügyi m. kir. miniszterium tulajdona.

90 Mese. Gobelin tervezet. Tempera. El.
91 Korsóvivő. Olajf. Eladó.
1921 Herbert Viktor díj
92 Női arckép. Olajf. M. t.
93 Halász bástya. Olajf. Eladó.
94 Női képmás. Olajf. M. t.
95 Flóra. Olajf. Eladó.
96 Tavasz. Olajf. Eladó.
97 Szent ligetben. Krétarajz. M. t.
98 Női fej. Krétarajz. Eladó.
99 Tékozló fiu. Tollrajz.
100 Ég madarai—mezők lilioma. Tollrajz.
101 Megfáradottak. Tollrajz.
102 Jó pásztor. Tollrajz.
103 Férfi fej. Krétarajz. Eladó.
104 Ex libris tervezet. Tollrajz. Eladó.
105 Ex libris. Reprodukció. M. t.
106 a) Csomózott turáni szőnyeg. Eladó.
b) „ „ „ „
c) „ „ „ „
d) „ „ „ „
e) „ „ „ „
f) „ „ „ „
g) „ „ „ „

Kampis János

107 Álmok kertje. Olajf. Nem eladó.
108 Beniczky Ödön v. miniszter Őnagyméltósága arcképe. Olajf. A m. kir. belügyminiszterium tulajdona.

109 Nyár. Olajf. Eladó.
110 Akttanulmány. Olajf. Eladó.
111 Magdolna. Olajf. Eladó.
112 Fürdő Diana. Olajf. Eladó.
113 dr. Nuszer Jánosné arcképe. Olajf. Mt.
114 Akt zöld saruval. Pasztell. Eladó.
115 Női képmás. Pasztell. Mt.
116 Tersztyánszky Ödönné arcképe. Pasztell. Mt.
117 Somogyi Károlyné arcképe. Pasztell. Magánt.
118 Lucifer. Pasztell. Bérczi Béla Károly ur tulajdona.
119 Paksy József dr. arcképe. Pasztell. Mt.
120 Tőkés Gyula dr. arcképe. Pasztell. Mt.
121 Nagy Ivánka arcképe. Pasztell. Mt.
122 Tanulmány. Pasztell. Mt.
123 Fejtanulmány. Pasztell. Eladó.
124 Fejtanulmány. Pasztell. Eladó.
125 Női fej. Pasztell. Eladó.
126 Akttanulmány. Pasztell. Eladó.
127 Fortuna-utca. Vizf. Eladó.
128 Talajtanulmány. Pasztell. Eladó.
129 Női akt. Tollrajz. Eladó.
130 A fekete kendő. Tollrajz. Eladó.
131 Tanulmány. Tollrajz. Eladó.
132 Női képmás. Tollrajz. Mt.

Maróthi Major Jenő

133 Borús őszi erdő, olajf. Eladó
134 Holdvilág, pasztell. Eladó
135 Naplemente, pasztell. Eladó
136 Falurészlet, pasztell. Eladó
137 Köd, pasztell. Eladó
138 Duna (Békásmegyernél), olajf. Eladó
139 Lombhullás, olajf. Eladó
140 Békásmegyer; kora tavasszal, olajf. El.
141 Felhőtanulmány, pasztell. Eladó
142 Hangulattanulmány, olajf. Eladó
143 Szélmalmok, olajf. Eladó
144 Pocsolya, olajf. Eladó
145 Eső után, olajf. Eladó
146 Jön az eső, olajf. Eladó
147 Kilátás a Bükk-hegységre, olajf. Eladó
148 Este felé, olajf. Eladó
149 Fűzfacsoport, olajf. Eladó
150 Szeles reggel, olajf. Eladó
151 Domboldal, olajf. Eladó
152 Fehér felhők, olajf. Eladó
153 Kilátás a hegytetőről. Eladó

Medgyaszay István

Az összes mű nem eladó.

154 Kastély kapuzata.
Tanulmány XIV. Lajos stilusban.

A kiállító ifjukori pályaműve 1899-ből. Wienben művészakadémiai díjat nyert. Vizfestmény

155 A forrás védőszellemének templom a. Egyiptomi stilustanulmány, 1901. Wienben első díjat nyert pályamű. Vizfestm.

156 Nagyvárosi áruház részlete. Tanulmány bécsi Wagner-stilusban, 1902.

157 Székely fejfák. Népművészeti tanulmány, 1905. Utivázlat.

158 Dunántuli ház. Népművészeti tanulmány, 1906. Utivázlat.

159 Sirbolt-templom, vasbetonból Károson, Magyaros izlésű építés, 1910. Gipszminta.

160 Kandalló terve az alsózsukk-i Teleki kastély átépítéséhez, 1905. Vázlat.

161 Falusi templom. Népművészeti tanulmány 1906. Utivázlat.

Merész Gyula

162 Rabszolganő, olajf. Eladó

163 Törülköző leány, olajf. Eladó

164 Babócsai erdőrészlet, olajf. Eladó

165 Ponte Vecchio Firenze, olajf. Eladó

166 Somogyi téli tájkép, olajf. Eladó.

Moldován Béla

167 Munka, olajf., magánt.
168 Öregasszonyok, olajf., eladó
169 Alpár Gézáné arcképe, olajf., magánt.
170 Alpár Géza arcképe, olajf., magánt.
171 Ábel Lili arcképe, olajf., magánt.
172 Missis Ranken arcképe, olajf., magánt.
173 Önarckép, olajf., eladó
174 Öreg magyar, olajf., eladó
175 Atyám, olajf., magánt.
176 Bibliás asszony, olajf., eladó
177 Varró nő, olajf., eladó
178 Fürdőző, olajf., eladó
179 Borus idő, olajf., eladó
180 Téli táj, olajf., eladó.
181 „1918." olajf., magánt. 1918 Tolnai Simon díj
182 Magány, olajf., eladó
183 Lux Elekné arcképe, magánt. 1922. Kitüntető dúm.
184 Gyermekfej olajf., eladó

Rakssányi Dezső

185 A tervezett szerajevói Ferencz Ferdinánd emlék-templom belseje, magt. fejfőr festészeti díj
186 Részlet a bécsi Pétertemplomból, eladó
187 Interieur, eladó
188 Estély után, magántulajdon

189 Az előcsarnok, magántulajdon
190 A főoltár, eladó
191 A mellékhajó, eladó
192 Az emlékmű, magántulajdon
193 Templomfestés, eladó
194 A kórus, eladó
195 Átrium, eladó
196 Menyezetterv (tempera), magántulajdon
197 A József telefonközpont falképének kartonjai (részletek),
198 A József telefonközpont kapcsolótermében lévő falkép szinvázlata, (krétarajz)
199 Székesfehérvári felsővárosi plébániatemplom falképeihez készült karton
200 Székesfehérvári felsővárosi plébániatemplom falképeihez készült karton
201 Elemi isk. történelmi falikép, kőnyomat
202 „ „ „ „ „

Tarján Oszkár

203 Szentségtartó, nem eladó
204 Kehely, nem eladó
205—208 Oltárgyertyatartók, nem eladó
209 Oltárkereszt, nem eladó
210 Strucztojásos serleg, aranyozott ezüst, eladó

211 Serleg, babérdisszel aranyozott bronz, eladó
212 Serleg kövekkel aranyozott bronz
213 Kehely zománcdisszel, nem eladó
214 Virágtartó, aranyozott bronz foglalatban, zománccal, eladó
215 Domboritott bronztál, repülő hallal, eladó
216 Domboritott bronztál, hős cincérrel, eladó
217 Domboritott bronztál korallokkal, eladó
218 Mellkereszt zománccal, nem eladó
219 Bonbonnière bronzból, korallvirággal, eladó
220 Bonbonnière bronzból, ezüsbogárral, eladó
221 Bonbonnière elefántcsont és ezüst. Komló calcedonból, eladó
222 Bonbonniére elefántcsont és ezüst filigrannal, eladó
223 Zománcozott násfa, aranyból, nem el.
224 Melltű ezüstből, amethysttel, eladó.

VÉSZI,
TELEF.
105-03.

305.

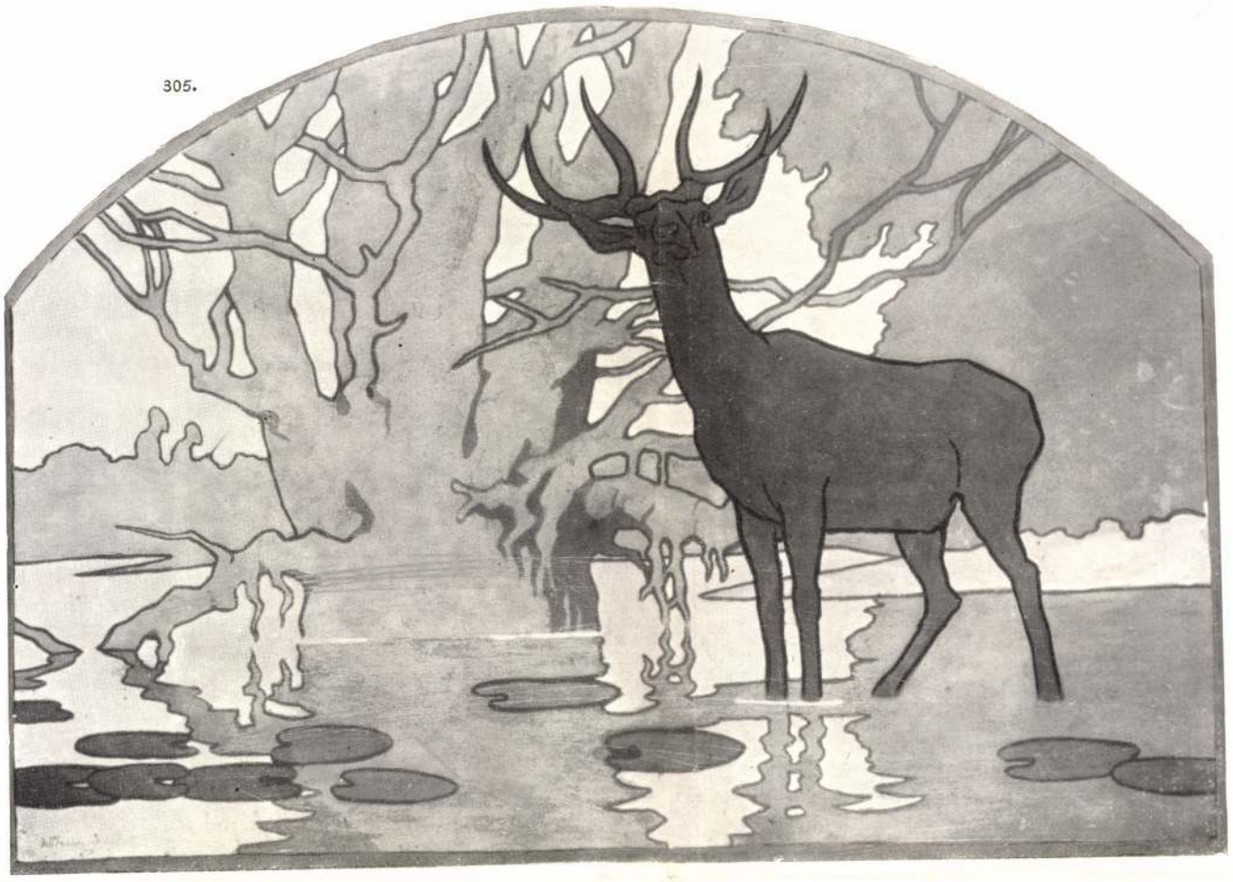

305. KACZIÁNYI ALADÁR: CSODASZARVAS.
TANÁR: UJVÁRY IGNÁC.

PEINTURE DÉCORATIVE.
„LA LÉGENDE DU CERF."

306.

306. ORTNER FERENC: PULYKACSOPORT.
TANÁR: SÁNDOR BÉLA.

PEINTURE DÉCORATIVE.
DINDONS.

SZEMELVÉNYEK AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA TANÍTVÁNYAINAK EZ IDEI MUNKÁIBÓL.
TRAVAUX DES ÉLÈVES DE L'ÉCOLE DES ARTS DÉCORATIFS.

307.

308.

307. MEDREA KORNÉL : TANULMÁNYFEJ. — SCULPTURE DÉCORATIVE. BUSTE.

308. GREFF LAJOS : KESELYÜ. DEKORATIV TANULMÁNY. — SCULPTURE DÉCORATIVE. VAUTOUR.

SZEMELVÉNYEK AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLA TANÍTVÁNYAINAK EZ IDEI MUNKÁIBÓL.
TANÁR : MARÓTI GÉZA.
TRAVAUX DES ÉLÈVES DE L'ÉCOLE DES ARTS DÉCORATIFS.

KACZIÁNY ALADÁR

(1887-1978)

festőművész

emlékkiállítása

Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája 1995. február 23 - március 19.

Életrajz

Kacziány Aladár 1887. október 15.-én Nógrádsurányban született, édesapja dr. Kacziány Géza író, tanár, az Országos Magyar Pedagógiai Könyvtár és Múzeum elnöke volt.

Középiskoláit a Budapesti Református Főgimnáziumban végezte, majd 1906 és 1909 között az Országos Magyar Iparművészeti Iskola díszítő-festészeti szakosztályának hallgatója lett. Tanárai Papp Henrik, Udvary Géza, Ujváry Ignác voltak. 1909-től 1911-ig ösztöndíjjal Rómában folytathatta tanulmányait a British Academy of Arts in Rome növendékeként, majd 1912 szeptemberéig Firenzében a „R. Instituto de belle arti Scuola libera del nudo" állami akadémián.

Hazatérvén a Műcsarnok Őszi tárlatára az „Ad Astra" (Csillagok felé) s a Contessa C.B. arcképe c. műveivel jelentkezett. E kiállítás volt a művész első nyilvános szereplése, ezt követően azonban rendszeres kiállítója lett a Műcsarnoknak.

Az első világháború művészi pályáját megzavarta, katonai szolgálatra való alkalmatlansága révén a Vöröskereszt Egyletében működött, majd 1918 tavaszán mint a Sajtó-Hadiszállás művészcsoportjának vendége a Piave-frontról tudósító rajzokat készít. 1919-ben a Nemzeti Szalon kollektív kiállítást rendezett műveiből, melyen komoly elismeréssel nyilatkoztak művészi eredményeiről. 1920-ban a Nemzeti Szalon választmányi- és zsüritagjává, a Képzőművészek Egyesületének rendes-, 1930-ban zsüri- és 1931-ben választmányi tagjává nevezték ki. 1931-től a Magyar Képzőművészek Társulatának örökös tagja lett. Az 1924-es esztendő nagyon fontos volt számára, ekkor hívta életre a Spirituális Művészek Szövetségét, mely magyar festőkből, szobrászokból, építészekből s iparművészekből állt, s mely első - igen sikeres - kiállítását 1924 márciusában rendezte a Nemzeti Szalonban. E művészi közösséget a Nemzeti Újság így mutatta be: „...A Spirituális Művészek Szövetsége azért alakult meg, hogy a „l'art pour l'art" művészeti elvvel szemben bizonyságot tegyen arról, hogy a művész belső célja nem a formák és felületek változásainak megfigyelése, hanem....hogy híd legyen Isten és ember, a véges és a végtelen között....a művészetek örök célja az embertárs felemelése a magasabb és tisztább érzések világába."

Tagja lett a Cennino Cennini s a Benczur Társaságnak. Hazai (Pécs, Szeged, Szombathely, Eger) kiállításokon való intenzív szereplés mellett ott volt a Kultuszminisztérium által rendezett hágai, amsterdami, stockholmi, helsinki, bécsi, tallini, rigai magyar kiállításokon, valamint a Velencei Biennálé (1932) magyar osztályán, majd Bolognában s Rómában. Az Országos Magyar Királyi Iparművészeti Iskolában 1930-tól rendes tanárként működött. Természet utáni rajzot és festést, szabadkézi látszattant, ékítményes rajzolást történelmi stílusokban, valamint alakrajzot tanított.

1931-ben az OMKT gyűjteményes kiállítást rendezett műveiből. 1933-ban feleségül vette Schultz Dórát, az Angol Kisasszonyok Sancta Maria Leánygimnáziumának tanárnőjét.

Pályája során 1921-ben Dante álma c. művét Dante-díjjal jutalmazták, a szintén 1924-es , Nemzeti Szalonban kiállított, Pivány Elliről készült „Női portré"-ját Herbert Viktor-díjjal. Az „Orpheus gyásza" 1924-ben Pest vármegye díját nyerte el. A „Flóra" 1925-ben Rudics József alapítványi díjban részesült. A „Szent éj" 1928-ban kitüntető elismerést kapott. A Nemzeti Szalon 1931-es tárlatán „Női arckép"-évél (mely feleségét ábrázolja) ezüstérmet nyert, s 1940-ben a „Tavasz" c. képet kitüntető elismeréssel jutalmazták.

A II. világháború befejeztével 1946 szeptemberében szomorú szívvel vette át a Magyar Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium kényszernyugdíjaztatási határozatát. E méltatlan elbocsátással szemben értetlenül állt. Visszavonult s csak magántanítványaival foglalkozott.

1954-ben a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja felvette tagjai sorába. Az ötvenes évek végén festette soha ki nem állított művét „Az élet vándorai"-t , melynek megfestésére egy életen át készült. A nagyszabású képet azonban csak 1957-ben fejezte be (a festményt egy chicagoi magángyűjteményben őrzik). 90. születésnapján életművéért a kultusztárca kitüntetésben részesítette, mely - ki nem mondottan ugyan, de mindenki számára tudottan - megkésett.

1978. január 26-án otthonában hunyt el, hosszan tartó betegség után.

KACZIÁNY ALADÁR

(1887-1978)

festőművész

emlékkiállítása

Pesterzsébeti Múzeum Gaál Imre Galériája
1995. február 23 - március 19.

A katalógus a Nagyházi Galéria és a Szivárvány Kereskedelmi Rt. HUMANIC
támogatásával készült.

A katalógust összeállította és szerkesztette Lindner Magdolna.
Tanulmányt írt Gellér Katalin.
Készült a Dimenzió Reklámstúdió & Nyomda műhelyében.
A fotókat Mester Tibor készítette.

Címlap: Kacziány Aladár - Dante álma 1921

Szeretném köszönetemet kifejezni Kacziány Aladárné Schultz Dórának, aki nemcsak felesége, tanítványa, művészetében társa, tanulmányútjain kísérője, a művész halála után életművének gondozója volt - és az ma is -, hanem a művész szellemiségével s lelkével teljesen azonosulni tudó asszony, aki tanárnő s költő is egyben.

Megköszönöm Gellér Katalinnak a lehetőséget, hogy e már hagyományokkal rendelkező Galériában helyet biztosított ennek a tárlatnak s szakmai segítséget nyújtott munkámhoz.

Köszönöm a Magyar Nemzeti Galéria Festészeti-Grafikai-Szoborosztályának s Adattárának a művek kölcsönzéséhez nyújtott segítségüket.

Köszönetet mondok a Petőfi Irodalmi Múzeumnak, a Sárospataki Református Múzeumnak s a Hadtörténeti Múzeumnak a művek kölcsönzéséért, továbbá a magángyűjtőknek és családtagoknak, akik hozzájárultak a tulajdonukban lévő művek kiállításához, hogy minél teljesebb képet kapjon a látogató.

Vezető a kiállításhoz

„Amit az alkotó művész közrebocsát, nyilvánosság elé tár, azt kivétel nélkül minden embernek szánja. Olyan mint az ősi napisten, mindenkinek világít."

- írja Kacziány Aladár jegyzeteiben.

Kacziány Aladár igen jelentős dokumentumot hagyott ránk, idős korában elkezdett önéletírását, melynek utolsó lapjai 1967. május 2-án íródtak, s a Szövetség 1925 áprilisában megrendezett kiállítási beszámolójáig követi nyomon életútját, művészi tanulmányait. Felesége 1979 tavaszán folytatja e visszaemlékezéseket a művészettörténész szakmai hozzáértésével. Gondos leírást ad művekről, azok születési körülményeiről, s leírja férje vívódásait egészen a művész haláláig.

Ez az életrajz, a most megrendezett kiállításnak is alapirodalma, s nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a kiállított művekről némi magyarázatot kapjon a látogató. (Az idézetek e biográfiából származnak.)

A színhely Róma, 1910. Kacziány Aladár, Szimfónia c. képét kezdi komponálni, melynek végleges megfogalmazása 1918-ban volt először kiállítva a Műcsarnokban. (1. kép)

Ugyanakkor dolgozik az Ad Astra, helyesebben a „Per ardua ad astra" vagyis az Ideál felé c. kompozíción, mely „...minden művésznek és magasba törő embernek a szimbóluma". E képben ismerte fel Kőrösfői Kriesch Aladár Kacziány Aladárban szellemi rokonát. Stróbl Alajos egy időre kölcsönkérte a képet epreskerti műtermébe.

Tanulmányozza a trecento és quattrocento nagymestereit, a barokk kor remekeit, fontos inspirációk érik, mégis az 1911-es római világkiállítás, a magyar pavilon, Mestrovic felfedezése, Ignazio Zuolaga és Gustav Klimt megjelenése s az angol preraffaeliták érintik meg legmélyebben.

Firenzében folytatva tanulmányait, elkészíti Vágy c. kompozícióját, dekoratív felfogásban.

Az 1914. évi tavaszi tárlatra készül, amikor a Székesfőváros megvásárolja a Szt.István napjára tervezett románstílusú stilizált plakátot. A szent királyt lovon ülve, az apostoli keresztet magasra emelve ábrázolja, fején koronával, hátán a hímzett palásttal. E plakátot a Monarchia városaiban 1914-ben mindenütt látni lehetett.

Az 1918/19-es tárlaton már szerepel a Szimfónia. Komoly rajzi kvalitásai, ritmikus vonalvezetése, letompított kékes koloritja zenei hangulatot teremtettek. Kézdi Kovách László „Szép költői álom"-nak nevezi.

A Műcsarnok 1920-ban rendezett kiállításán a Tavaszi Misztérium c. nagyméretű, tulajdonképpen stilizált angyali üdvözletet ábrázoló képe nagy sikert aratott. (A kép 1945-ben elpusztult, a két főalakhoz készült tanulmányfej jelen kiállításon látható.)

Az 1920-as évek Kacziány Aladár belső fejlődésének jelentékeny fordulópontját jelentik. Érdeklődéssel figyeli a Schauer Viktor bútortervező iparművészhez járó társaságot, akik bizonyos vallásbölcseleti kérdésekkel foglalkoznak. Gnosztikusok. E közösség, Schmitt Jenő Henrik vallástudományi munkásságával foglalkozott. Hamarosan Kacziány Aladár emberi és művészi fejlődése a Schmitt által kifejtett modern tudományos gnoszticizmussal szorosan összeforrott.

1. kép
Szimfónia 1918

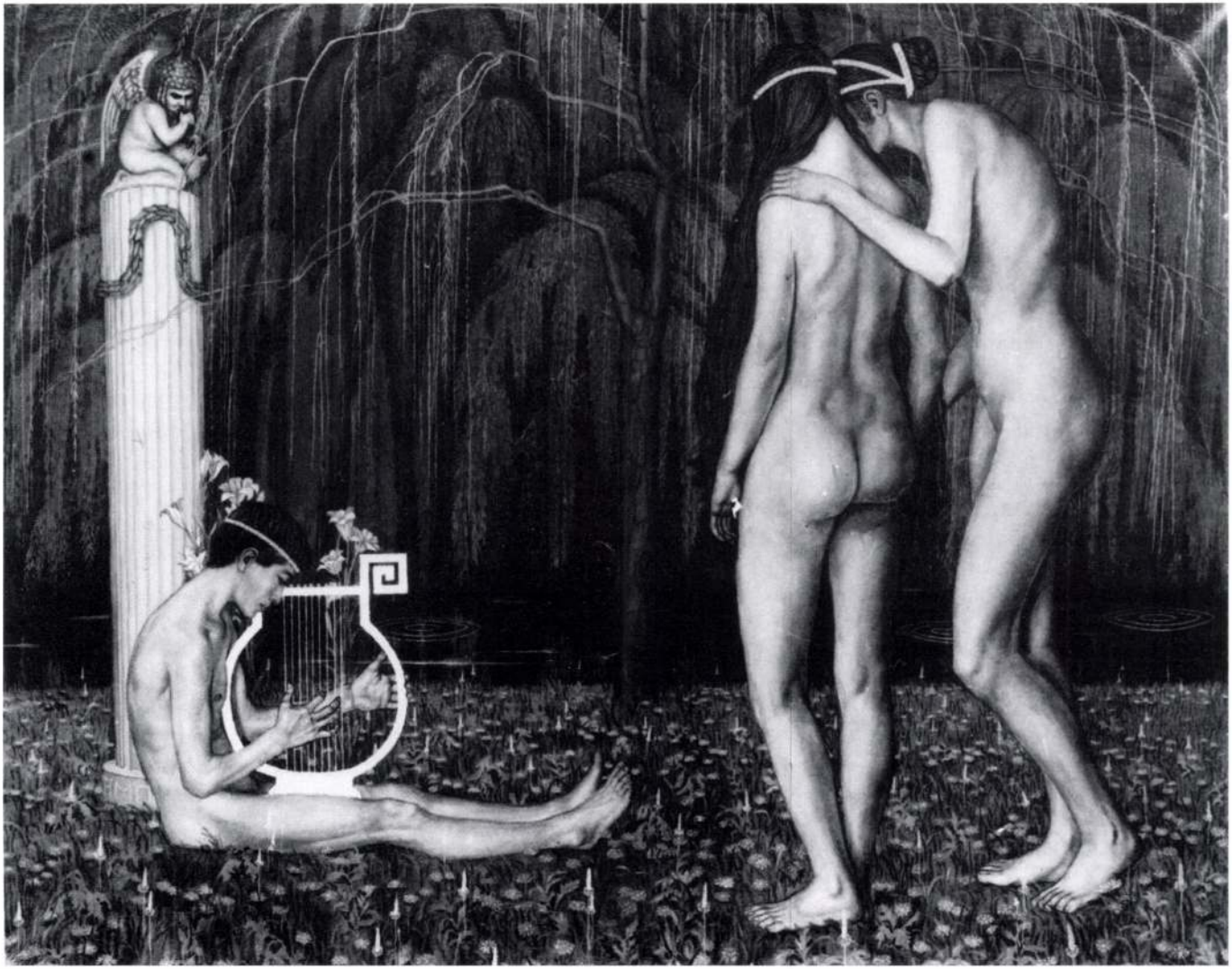

2. kép
Orpheus gyásza 1922

Mint a Református Gimnázium növendéke, a gondolatszabadságnak bizonyos megbecsülése csillant föl benne. A művészettel való kapcsolata segítséget nyújtott tépelődéseiben. 1920. nyarán a Schmitt tanítvány, dr. Kepes Ferenc ügyvéd által tartott előadásra hívta meg Kacziány Aladárt Schauer Viktor. Kepes Tolsztojra utalt Kacziány felmerülő kérdéseivel kapcsolatban.

„... a művészet hivatása, hogy az emberi belsőség felé forduljon és annak rejlő titkait bontsa ki a művészet fátyolos tükörképeiben." - írja önéletrajzában Kacziány Aladár.

(Kepes Ferenc 1938-ban készült portréja a kiállításon látható.)

1921-ben az egész kultúrvilág Dante Alighieri halálának 600. évfordulójának megünneplésére készült. Kacziány Dante emlékművet tervezett, Medgyaszay István műépítész volt ebben társa, ám csak a vázlatok készültek el, a megvalósítás elmaradt.

A Nemzeti Múzeum Dante kiállítására azonban megfestette Dante álma c. kompozícióját, melynek témája a Vita Nuova-ból vett jelenet. Az álmodó Dantéhoz a Szerelem Istene hozza az alvó Beatricét. (Jelen kiállításon, az egyik krétarajz stúdium látható.)

Kacziány Aladár édesapja, Kacziány Géza versbe foglalta Krisztus paraboláit, azaz példabeszédeit, mely „Jézus összes költeményei" címmel, az 1920-as évek végén jelent meg. A festő öt tussal készült illusztrációt készített a kötethez, a bizánci mozaikok stílusában. (Négy közülük szerepel a kiállításon, a hiányzó darab a kiállított könyvben látható.)

Hosszas vívódás, sok vázlat előzte meg monumentális kompozíciójának megszületését, az Orpheus gyászát. A ravatal oldalpárkányán aktban ábrázolt Orpheus ül, bal kezével és fejével Eurüdikére borulva, míg jobb kezével líráját pengeti. A kép görög gyászt ábrázol. (2. kép)

3. kép
Polymnia 1932

A kép sikeres bemutatója után, Kacziány a Garda tóhoz utazott, s többek között egy triptychon formájú kompozíció tervével foglalkozott, melynek témája a malcesinei ciprusok közöt felbukkanó táj. Az előtérben aktban ábrázolt fiúcska látható, a két oszlop posztamentumon Homeros és Dante büsztjei néznek össze. A kép Öröm címmel szerepelt a Szövetség 1925-ös kiállításán.

1926-ban Alkotás utcai műtermében már készen állt legjelentősebb kompozícióinak egyike, a Szerelem. Karjait felfelé táró Pszükhé fogadja az égből hozzá ereszkedő Amort. A lebegő alak vonalát és szárnyai hajlatát követve a kép fönt íves záródású. Az alakok kettős megvilágításban látszanak, ennek következtében igen plasztikusak.

Érdekes megbízatást kapott 1929 nyarán Medgyaszay Istvántól, hogy az általa épített nagykanizsai tüzérlaktanya homlokzatának díszítésére, sgraffito-fríz terveket készítsen. A témát megadták: jelenetek az ősmagyarok életéből. A megoldás teljesen síkszerű, a kontúrral komponál, a dekoratív művészet körébe tartozó darabok ezek.

Ugyanebben az évben kapta Szmrecsányi Miklóstól az Egri Minorita Templom jobboldali kereszthajójába készítendő, Szt. Ferenc oltár megfestésére való felkérést. A megfeszített Krisztus a keresztről lehajolva magához öleli Szt. Ferencet. Kacziány Aladárnak a barokk templomhoz kellett igazodnia, a tárgyválasztás is barokkos, misztikus jelenet, csoda, elragadtatás. Az oltárkép a megrendelők teljes elismerését váltotta ki.

Az 1931-es Nemzeti Szalon-beli kiállításon, menyasszonyáról egy nagysikerű olajportrét s egy mesterien finom profil ceruzarajzot állított ki. (Lsd. Arckép: Profil)

Az 1931. évi őszi tárlat Kacziány Aladár művészpályájának egyik legjelentősebb állomása. Először itt állította ki a Napvirágok c. illusztráció ciklus nyolc monochrom vízfestményét. Ezek a lapok Nagy Sándorral, a gödöllői mesterrel való összehasonlításra inspirálták a kritikusokat, s a kiállításon való közös szerepeltetésük mögött szándékos rendezői elv húzódott meg. Kiegészítői voltak egymásnak, mindkettőjük művészete grafikai tudáson nyugszik. Nagy Sándor síkszerű, míg Kacziány dekoratív elgondolása háromdimenziós. E képek felesége verseit illusztrálják. A vonal, mely a műnek fő szervezője, a valőr helyett a formák közti összefüggések meghatározója.

1932-ben festette Polymnia c. kompozícióját, mely D. G. Rossettit, W. Morrist idézi. Menyasszonyát festette Polymniának, a líra múzsájának. A kép szabadban készült. A kompozíciós vonalak hozzávetőleges kört adnak, melyhez jól illik a képet lezáró tompa ív. (3. kép)

Csendes reggel c. festményét, mely felesége édesanyját ábrázolja, nászajándékul adta társának. „Olyan, mint a szelíd, odaadó, magát áldozó szeretet." - írja Kacziány Aladárné.

A Napvirágok ciklus szellemében készült az Ezüstmadarak c. diptychon formában komponált fedőfehérrel, szépiával árnyalt ceruzarajz. E kép „...egy belső élménysor - a búcsútól a viszontlátásig - súlytalan finomságú vetülete." (4. kép)

Jézus és a szamariai asszony c. nagyobb akvarell kompozíciója 1935-ben készült. János Evangéliumának 4. fejezetében elbeszélt találkozás a kép témája, s a „kettejük első tekintetváltását megelőző pillanat a jelenet kezdete".

Másik nagyobb méretű vízfestménye a Ritmus. A képen a víz mentén haladó, ill. féltérdre ereszkedő hét korsót vivő női alak. „Erőt keresnek az élet vizénél, vagy feledést a Léthe mentén?" - nem tudjuk. „Ritmikus a lépés, a hajlás, a drapériák omlása, a karok mozdulata, az ujjak játéka."

Egyik legjelentősebb műve a Jézus és Nikodemus, 1937-ben készült. „A színhely Jézus jeruzsálemi lakhelyének fallal kerített udvara. A falon túl az elpihent város látszik." Fontos mozzanat a fügefa tövéhez helyezett lámpás, mely meleg fényével ellentétben áll a kékes éjszakával. Világítási, színbeli, vonalbeli és lelki ellentétekre épül e kép. János Evangeliumának 3. 1-21. fejezetében választ kapunk a cselekményre. (5. kép)

A Végtelen c. kompozíciónak - melynek eredetije akvarell - színvázlata van kiállítva. „A tiszta rajzú, halk színezésű kis lapon Divina Commedia játszódik le Pokollal, Tisztítótűzzel, Mennyországgal."

1939-ben kezd modelleket keresni, s alkalmas hátteret Tavasz c. képéhez. A megvalósult képen az alakok életnagyságúak. A fa törzse mellett felemelt baljával áll egy szárnyas gyermeklány. Őrá tekint az oldalágon ülő fiatal lány. Az alakok klasszikus arányúak. E kép a Tavaszi Misztériummal rokon. A képet vitéz nagybányai Horthy Miklós húszéves kormányzását megünneplő kiállításon mutatták be. (6. kép)

5. kép
Jézus és Nikodemus 1937

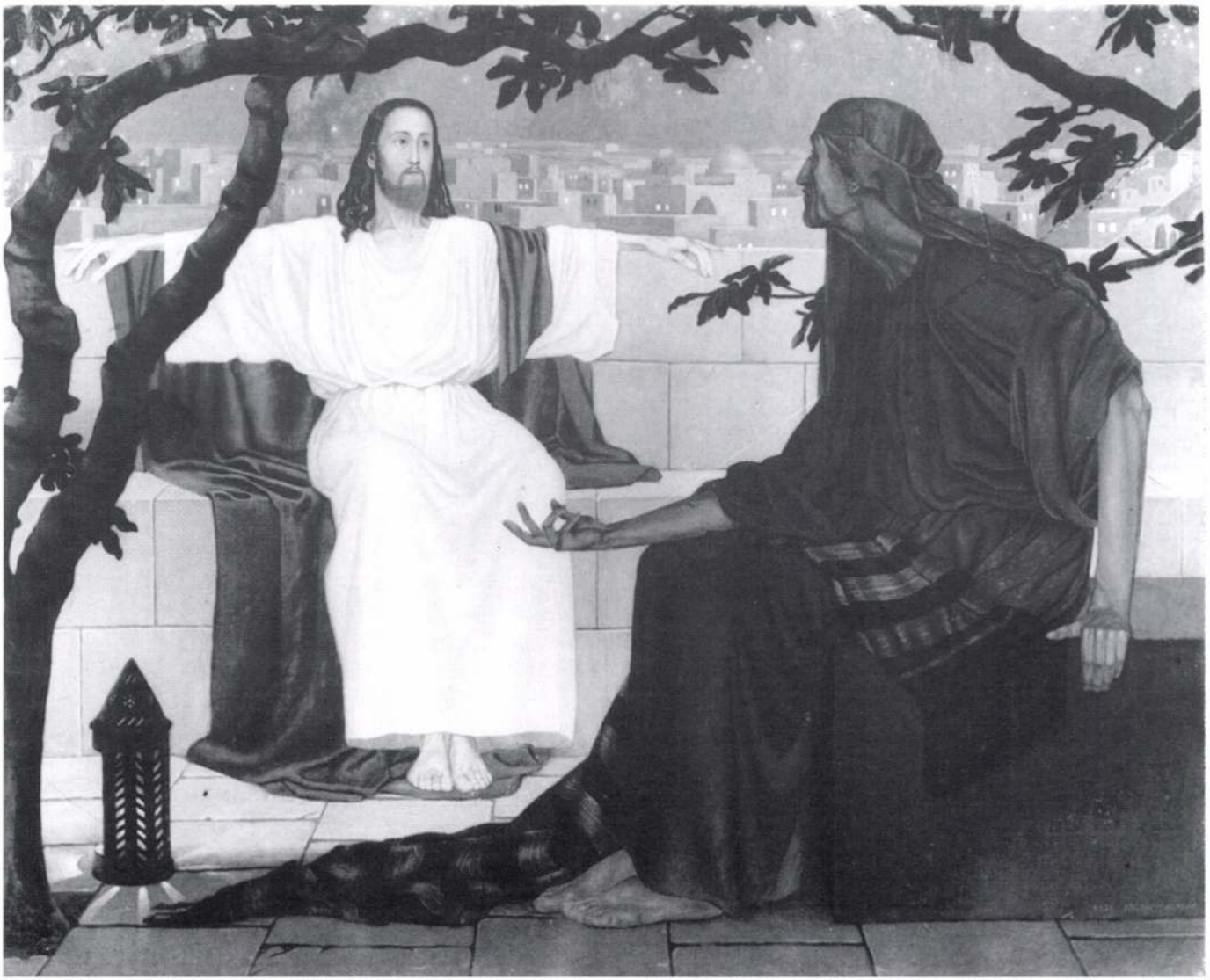

6. kép
Tavasz 1939

8. kép
Noli me tangere 1943

1941-42 Kacziány Aladár pályájának ismét fontos állomása, a Csongor és Tünde keletkezési ideje. Dr. Esterházy Pál herceg hazai tárgyú történelmi, esetleg mondai tárgyú műre írt ki pályázatot. Ez alkalomból született meg e festmény. A képen Csongor királyfi előtt megjelenik Tünde. „Páratlan lélektani pillanat, amelyben az esendő földi ember a transzcendens világra rácsodálkozik." (7. kép)

„Ne illess engem, mert még nem mentem föl Atyámhoz." (Jn. 2. 16-17.) Jézus és Magdolna találkozásakor hangzik el e mondat, mely "Noli me tangere" c. kompozíciójában válik láthatóvá. A kompozíció harmadik alakja a feltámadás angyala. „Tekintete mint a villám és ruhája mint a hó." (Mt. 28. 3.) (8. kép)

Befejezésül , Zene c. 1948-ban festett akvarelljét említem, mely „...abba az eszményi világba enged betekintést, amelyet Kacziány Aladár szelleme alkotott. A kompozíció a festő-poéta látomása, egy képzelt hellén világ nosztalgikus megálmodása."

A szobrok, melyek kiállításra kerültek, kivétel nélkül Kacziány Aladár baráti köréhez tartozó szobrászok alkotásai.

Dr. Pipics Zoltán, aki Kacziány Aladárt cikkeiben rendszeresen méltatta, a Magyarság 1931. május 24-i számában ezt írja: „ Az eszmének és formának ez az egysége, a fantáziát ecsettel követni tudó elhivatottság boldoggá tehet egy olyan festőt, akiben a művész és az ember maga is egy egységben olvad össze." - Úgy gondolom, Kacziány Aladár boldog volt.

Lindner Magdolna

7. kép
Csongor és Tünde 1942

„Mi lenne, ha a fény kialudnék a szent berekben?"

(Kacziány Aladárné, Schultz Dóra) [1]

Kacziány Aladár „fény-grafikája"

Már a kortárs kritikusok is elsősorban rajzosságát, gondolatiságát és dekorativitását emelték ki. A gödöllőiekhez hasonlóan megkésett preraffaelitának tekintették, figuraformálását száraznak és fáradtnak találták.

Első publikált munkáján, melyet az Iparművészeti Iskola tanulójaként készített, a magyaros szecesszió témakörét és dekoratív formálását követte (Csodaszarvas) [2]. Itáliai tanulóéveinek köszönhető az antikvitás és a reneszánsz iránti fokozott érdeklődése. A római világkiállításon megismert preraffaelita művészcsoport egész életművére döntő hatást gyakorolt.

Gulácsy Lajosnak szintén a századeleji Itáliában kibontakozó szubjektív preraffaelitizmusával, Dante-imádatával szemben Kacziány az akadémiák neveltje maradt. Műveit a történeti stílusokból való szabad válogatás, a historizáló szemlélet határozta meg elsősorban. A reneszánsz táblaképek aprólékos természetleírását a nazarénus és preraffaelita mesterekhez hasonlítható rajzos, szigorú szimmetriára épülő műveiben folytatta. Az akadémikus sablonná merevedett klasszikus formákat szecessziós dekorativitással elevenítette meg.

Fő témakörei a csillagok, a fény felé törekvő ember, fiatal leány tájban, nő virággal, nő lanttal, tavasz és zene allegóriák - a szimbolizmus és a szecesszió kedvelt toposzai. Orpheus és Eurüdiké, Pallas Athenae, Daedalus és Icarus, Polymnia mellett keresztény témákat is feldolgozott. Témakörei nem változtak a huszas, harmincas években sem. Ugyanúgy hű maradt a szecesszió minden művészeti ág egységét hirdető ideáljához. Frízt tervezett a nagykanizsai tüzérlaktanyába, s szőnyeg- és üvegablakterveket is készített.

Kiegyensúlyozott szimmetrikus elrendezésű kompozíciói szinte mindíg ugyanarra a sémára épülnek. Dermedt mozdulatlanságba kényszerített figurái gondolati tartalmak hordozói. Portréi alanyait is „magasabb" szférába emeli: Polymnia c. festményén feleségét múzsaként jeleníti meg, ismert ideáltípushoz alakítja. A rajzosságot és a kompozíció geometrizáló szabályosságát érzelmi töltésű fénymisztika ellensúlyozza például a Dante álma c. festményén. Felesége verseihez készített illusztrációi közül az Ezüstmadarak c. költeményt illusztráló monochrom vízfestménye képi metafórák sorozatára épül: a madarak röpte, az angyalok szárnya, a hárfa húrjai halk harmóniába olvadnak.

Grafikáin az androgyn figurák belső, lelki egységet alkotnak, a szellem, a fény felé való sóvárgás megtestesítői, a lélek misztikus történetének szereplői. Művészbarátjáról írt sorai saját művészetét is híven jellemzik: „...minden igazi művész fejlődése...hasonlata annak az örök fejlődésnek, melyet a szellem a világtörténelmeken át tesz meg a maga fénye felé, eszmenap felé törő útjában." [3]

Kacziány magyar hagyományhoz is csatlakoztatható. Nap- és fényszimbólikája Komjáthy Jenő és illusztrátora Nagy Sándor romantikus panteizmusának, fénymisztikájának egyeneságú folytatója. Összekötőjük Schmitt Jenő Henrik gnoszticizmusa, új, Nietzsche tanait integráló emberképe, mely az ember belső tökéletesedésének, istenülésének hitén alapul. Kepes Ferenc, aki Schmitt Jenő Henrikről tanulmányt írt, Kacziányék baráti körébe tartozott.

Nagy Sándor grafikáinak kör-motívumai, napszimbolikája a kortárs mesterek közül elsősorban Fidus (Hugo Höppener) és Nádler Róbert munkáival mutatnak rokonságot. Kacziány is ebbe a körbe csatlakoztatható. Formailag Kőrösfői Kriesch Aladár szikár rajzosságának, preraffaelitizmusának is a folytatója.

A század elején induló mesterek életművében nem ritka a szecessziós szimbolizmus páratlanul hosszú utóélete. Talán itt lenne az ideje, hogy e jelenség okait is keressük. A régi ábrázolástípusok továbbélését magyarázza a világháborús helyzet kiúttalansága, az értékek pusztulása, melynek védelmét, őrzését vállalták a művészek. Kacziány műveiben a múzsák szerepe, ahogy a görög mítoszban, a fájdalmak feledtetése, a „szent berek" őrzése.

Gellér Katalin

[1] Kacziány Aladárné Schultz Dóra: Polymnia. Kacziány Aladár festményéhez (1932. júl. 28.) In: Kacziány Aladárné Schultz Dóra: Ezüstmadarak Bp.1994

[2] Reprodukálva: Magyar Iparművészet 1909. 285.

[3] Kacziány Aladár: Előhang. A „Szövetség" II. kiállítása Nemzeti Szalon 1925. ápr. 10.

Műtárgyjegyzék

Festmények

1. **Contessa C.B. arcképe**
o. v. 54x52,5 cm
J.j.f.: K.A. 1912 Firenze
Kiáll.: 1912/13 OMKT
1919. III. NSz
MNG

2. **Krisztus siratása** 1910 Firenze
o. v. 50x70 cm
mgt.

3. **Tavasz** 1910 Róma
o. v. 50x100 cm
J.j.l.: Kacziány Aladár
mgt.

4. **Vágy** 1912 Firenze
o. v. 144x122 cm
J.b.l.: Kacziány Aladár
Firenze 1912
Kiáll: 1918, 1919 NSz
PIM

5. **Pallas Athenae** 1912
o. v.
Kiáll: 1919 NSz
mgt.

6. **Szimfónia** 1918
o. v. 101x130 cm
Kiáll: 1918/19 OMKT
1919. III. NSz
1981 Vándorkiáll.
1989 Londoni magyar kiáll.
MNG

7. **Templombamenők** 1919
o. v. 29x39,5 cm
J.j.l.: Kacziány Aladár
Kiáll: 1919 NSz
mgt.

8. **Öröm**
o. v. 126x220 cm
J.b.l.: Kacziány Aladár 1924
Kereten fent:
Szent örömében a gyermek játszik, mint az élet
lent:
Mennyből a földre, földről a mennybe táncol könnyedén
Kiáll: 1925 NSz
1930, 1931, 1939 OMKT
mgt.

9. **Szerelem (Hajnal az Adrián, Ámor és Pszükhé)** 1926
o. v. 203x150 cm
J.n.
Kiáll: 1926 Műcsarnok, angol-magyar tárlat
1930 NSz
1931 OMKT
mgt.

10. **A kútnál**
o. fa 49x32 cm
J.b.l.: Kacziány Aladár
mgt.

11. **Arckép** 1930
o. fa 43x32 cm
J.j.f.: MCMXXX
Kiáll: 1930, 1931 Műcsarnok
1932 Velence-Biennale
1930 NSz
É-Európa vándorkiáll.
Kitüntetés: Nemzeti Szalon ezüstérme 1931. június
mgt.

12. **Polymnia**
o. v. 80x74 cm
J.b.l.: Kacziány Aladár 1932
Kiáll: 1934, 1935 OMKT
mgt.

13. **Csendes reggel** 1933
o. v. 72x80 cm
Kiáll: 1934 OMKT
mgt.

14. **Jézus és Nikodémus** 1937
o. v. 103x133 cm
J.j.l.: Kacziány Aladár
Kiáll: 1938 Szt. István 900 éves évf. Műcsarnok
mgt.

15. **Almafa alatt**
o. v. 78x53 cm
J.l.k.: Kacziány Aladár 1937
Kiáll: 1937 Műcsarnok
mgt.

16. **Tavasz**
o. v. 186x150 cm
J.j.l.: Kacziány Aladár 1939
Kiáll: 1939, 1940 Műcsarnok
1942 Benczúr Társ. jub. kiáll. Műcsarnok
Kitüntetés: Képzőművészeti Társulat Kitüntető Elismerése 1940
mgt.

17. **Vázlat az „Emmausi vacsora" c. képhez**
o. v. kartonra rag. 29x31,5 cm
J.j.l.: Kacziány Aladár
mgt.

18. **Kepes Ferenc arcképe** 1939
o. fa 48,5x38,5 cm
J.j.f.: Kacziány Aladár 1938
Sárospataki Ref. Múzeum

Akvarellek, rajzok

1. **Vázlatkönyv** 1901-ből
K. A. akvarelljeivel (30 db)
p. akv. 180x265 mm
Sárospataki Ref. Múzeum

2. **Camposanto**
p. cer. 390x285 mm
J.b.f.: Kacziány Aladár 1908
mgt.

3. **Idős férfi portréja**
p. cer. 420x295 mm
J.j.l.: Kazciány Aladár 1908
mgt.

4. **Női portré**
p. cer. 420x295 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár Firenze 1914
mgt.

5. **Freskóterv** a jánoshegyi Erzsébet Kilátó díszítésére (Erzsébet királyné Korfu szigetén)
p. akv. 430x320 mm
J.b.f.: Kacziány Aladár 1912
J. lent: „Egyedül hallgatom tenger mormolását"
Sárospataki Ref. Múzeum

6. **Kacziány Gézáné arcképe**
p. cer. 450x305 mm
J.b.k.: Kacziány Aladár 1911
Sárospataki Ref. Múzeum

7. **Szent István plakát** 1914
p. litogr. 1070x740mm
Kiáll: 1960 Műcsarnok
MNG

8. **Tanulmányfejek a Tavaszi Misztériumhoz**
Szűz Mária
p. cer. 280x190 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár
Angyal
p. cer. 280x190 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár
mgt.

9. **Kacziány Géza arcképe**
p. cer. 410x265 mm
J.j.f.: Kacziány Aladár 1917
Sárospataki Ref. Múzeum

10. **Jézus példabeszédeinek illusztrációi**
p. toll. 215x135 mm
1. **Okos és balga szűzek** 1920
Kiáll: 1920 NSz
1931 OMKT
1973 Prága
1976 Berlin
1986 MNG
MNG
2. **Megfáradottak**
mgt.
3. **A Jó Pásztor**
Sárospataki Ref. Múzeum
4. **A mezők lilioma**
Sárospataki Ref. Múzeum

11. **Anyám** 1921
p. kréta
Kiáll: 1921 Magyar Stúdió
1931 Műcsarnok
mgt.

12. **Tanulmány a „Dante álma" c. képhez**
p. cer. 800x700 mm
J.b.f.: Kacziány Aladár 1926
mgt.

13. **Ex libris**
karton, toll 160x220 mm
J.j.l: Kacziány Aladár, 1922
MNG Adattár

14. **Új Élet művészeti folyóirat címlapkép-terv**
p. tus, kartonra rag. 250x170 mm
J.n.
MNG Adattár

15. **Elsüllyedt harang** 1925
(G. Hauptmann mesedrámájához készült illusztráció)
p. akv. 500x260 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár
Kiáll: 1925 NSz
1930 Spirituális Művészek IV.kiáll.
1931 Műcsarnok
MNG

16. **Balatoni nádas** 1925
p. cer. fehér kréta 390x490 mm
J.j.f.: Kacziány Aladár
mgt.

17. **Gesztenyefa**
p. cer. 390x480 mm
J.: Kacziány Aladár
mgt.

18. **A nagykanizsai tüzérlaktanya frizeinek tervei** (5 színvázlat)
karton, akv. 275x475 mm
210x590 mm
215x625 mm
250x655 mm
250x655 mm
Jelenetek az ősmagyarok életéből
Kiáll: 1929/30 OMKT
1931 Műcsarnok
Hadtörténeti Múzeum

19. **Római koldusasszony**
p. cer. 395x370 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár
j.f.: Izohina Maza
Via de Velluti II. No.6
mgt.

20. **Profil**
p. cer. 540x700 mm
J.b.l.: Kacziány Aladár 1930
Kiáll: 1930, 1931 Műcsarnok
mgt.

21. **Kisfiú portré**
p. színes cer. 510x390 mm
J.j.f.: Kacziány Aladár 1931
mgt.

22. **Kislány portré**
p. színes cer. 510x390 mm
J.l.k.: Kacziány Aladár
mgt.

23. **Napvirágok ciklus** 1931
Versillusztrációk
szépia, fedőfehér
Kiáll.: 1931 Műcsarnok
1. **Kavicsok dala**
320x180 mm
mgt.
2. **Nunquam retro**
260x100 mm
mgt.
3. **Együtt**
280x180 mm
mgt.
4. **Könnyekről**
340x210 mm
mgt.
5. **Pünkösd**
260x330 mm
mgt.
6. **Vedd szívemet, az aranygitárt**
310x170 mm
PIM
7. **Nyár**
360x240 mm
mgt.
8. **Napvirágok**
360x300 mm
mgt.

24. **Az Esterházy villa kertjében** 1933
p. akv. 350x250 mm
J.b.l.: Kacziány Aladár
mgt.

25. **Vázlat a Jairus lányának feltámasztása c. képhez** 1934
p. cer. akv. 265x290 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár
Sárospataki Ref. Múzeum

26. **Ezüstmadarak** 1934
p. monochrom vízfestmény
diptychon, 370x450 mm
1. **A várásról**
2. **A visszatérésről**
J.j.l.: Kacziány Aladár
Kiáll: 1934 Műcsarnok

27. **„Halandók merjetek"**
Tanulmány a Daedalus és Icarushoz 1936
p. kréta
Sárospataki Ref. Múzeum

28. **Ritmus**
p. akv. 1190x723 mm
J.b.l.: Kacziány Aladár 1936
Kiáll: 1936 Műcsarnok
1942 OMKT
MNG

29. **Végtelen** (Mennybemenők, Szimbólikus kompozíció) 1938
p. akv. 412x365 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár
Kiáll: 1986 MNG - Hollandia
MNG

30. **Női akt korsóval**
p. cer. 590x480 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár
mgt.

31. **Vázlat a Csongor és Tünde c. kompozícióhoz** 1942
p. akv. 260x320 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár, 172-es sorszám
mgt.

32. **Vázlat a „Noli me tangere" c. képhez** (Magdolna) 1943
p. cer.
J.j.l.: Kacziány Aladár
mgt.

33. **Önarckép** 1946
p. színes cer. 465x410 mm
mgt.

34. **Zene**
p. akv. 1090x890 mm
J.j.l.: Kacziány Aladár 1948
mgt.

35. **Változat „Az élet vándorai"-hoz** 1957
p. cer. 310x590 mm
J.b.l.: Kacziány Aladár
mgt.

Szobrok

1. **Lux Elek: Női fej**
bronz, 33,5 cm
MNG

2. **Pásztor János: Ad Astra**
bronz, 49,2 cm
MNG

3. **Stróbl Alajos: Géniusz**
márvány, 35x21 cm
MNG

4. **Sámuel Kornél: Fortuna**
bronz, 44 cm
MNG

5. **Szentgyörgyi István: „Vas t` en"**
bronz, 33,5 cm
MNG

Rövidítések:

OMKT - Országos Magyar Képzőművészeti Társulat
NSz - Nemzeti Szalon
MNG - Magyar Nemzeti Galéria
PIM - Petőfi Irodalmi Múzeum
mgt. - magántulajdon
J.j.l. - jelezve jobbra lent
J.b.l. - jelezve balra lent
p. - papír
o. - olaj
v. - vászon
akv. - akvarell
cer. - ceruza

4. kép
Ezüstmadarak 1934

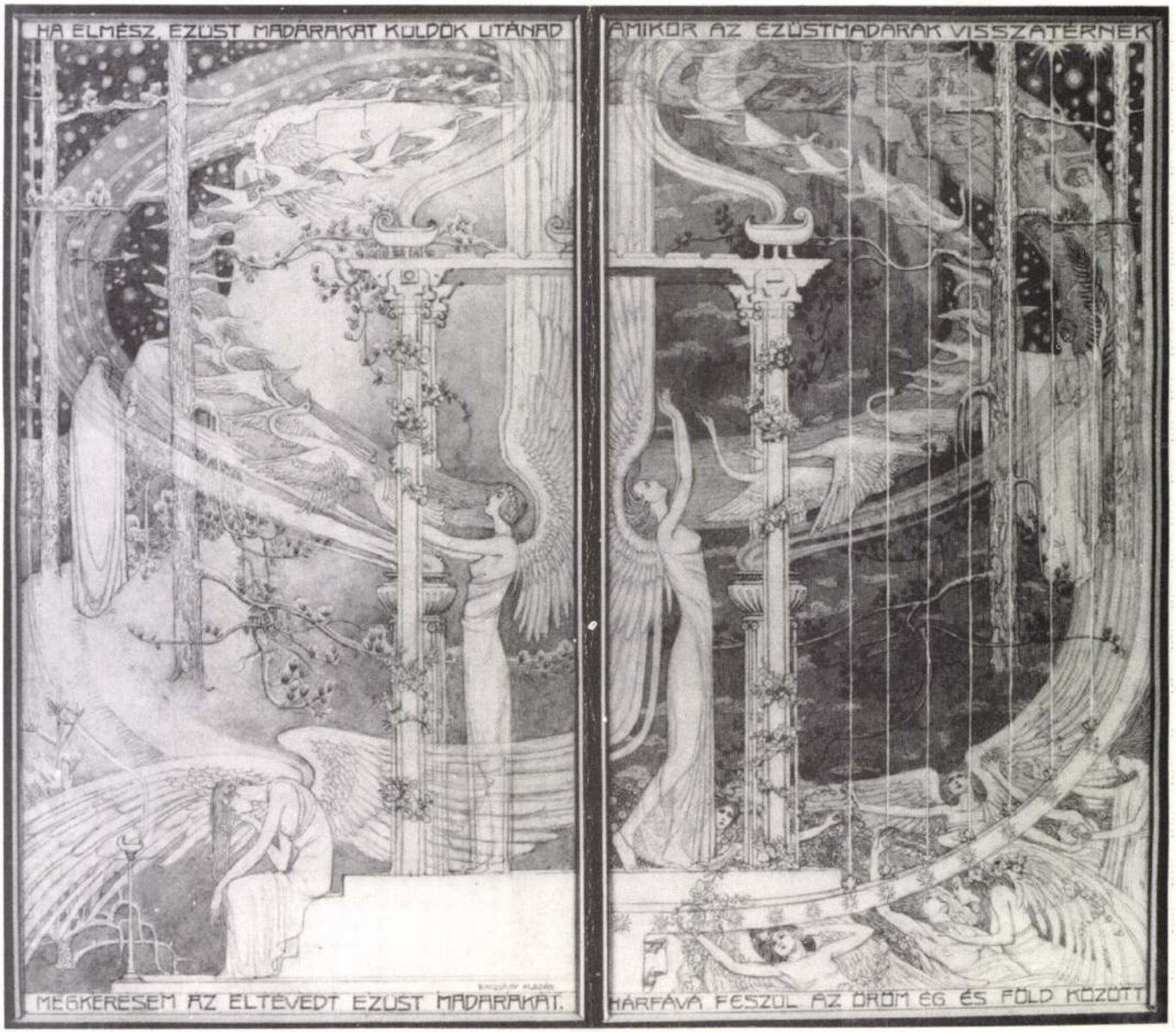

Kacziány Aladár

Koll. kiállítása a KMTárs 1931. évi őszi tárlata keretében.

A Katalogusban rövid életr. és 67 művének tárapuntatója.

L. Könyvtáramban.

Kacziány Aladár

1919. márc. koll. kiállítása volt a N. Kalonban.

Hul. 1887. Művészi tanulmányait a bpesti iparművészeti iskolában kezdte, majd állami ösztöndíjjal Italiába ment, hogy ott mint díszítő festő képezze magát tovább. Ihen a római angol művészakadémia, majd a firenzei Accademia di bell'Arti és az Accademia Internationalenak volt növendéke. Harom évi olaszországi tanulás után vissza tét Budapestre, hol 1912 állított ki elöször a műcsarnokban. Fenti koll. kiállításán 46 műve volt kiállítva.

Nemzeti Kalon 1919 márc.

kiáll kat.

~~Arch. Ert. X. 94.~~

Kacziany Aladár

Lugasban c. képe

repr.

Szépmüvészet

1942. II. 22.

Kacziány Aladár

kiáll.

Nemzeti halon

1919. márc.

Fov. kept.

Kacziány Aladár

Noli me tangere!

c. kéje repr.

KMTars. 1943. tav.

Kiáll. Eat.

Kacziány Aladár

festő

élet-

l.

Karczagmagyállam

612. h.

Gyvzsaly, rovásos VI. 175.

Kacziany Aladár

cród
2

Mihályi Ernő dr.

Krisztusarc a mü-
vészetben.

Pannonhalmi Szemle

1941. 113 l.

Gerevich PA, 232. l. (Gerino da Pistoia-. — Rónay, Maria: Die Schätze des Christ) lichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l.

SELLINO (firenzei festő, 1422 körül —1459)
lvária (106. kép)
ícsos felső és alsó lezárással.
tempera, 88×41·5 cm.
taurálta Endrődi Sebestyén, 1916.
Gerevich: Az Újság, 1916. júl. 20, 3. l. — Lepold—Homor 97. l. — Gerevich PA, 230. l. (Pesellino.) — Van Marie X. kötet. Hága, 1928., 500. l. (Pesellino.) — Décsei Géza: Könyvismertetés. MM, V., 1929., 172. l. — Benesch Belved. 70. l. (Niccolo Alunno.) — Rónay, Maria: Die Schätze des Christlichen Museums in Esztergom. A Műgyüjtő, V., 1931., 6. l. — Toesca: Francesco

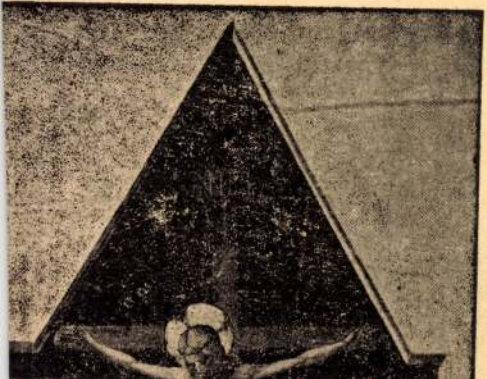

Kacziány Aladár

vród
z

Az Ujság

1919. márc. 6

(c. a.: Négy festő a Nemzeti Szalonban.)

Jegyzetek.

[1] Leutschoviae 1806—1808. — 670. lap.
[2] Rupp Jakab: Magyarország helyrajzi története. Pest, 1872. II. kötet, 108—118. lap.
[3] Wenczel Gusztáv: Magyarország bányászatának kritikai története. 93—94. l.
[4] Dr. Szekeres Kálmán közlése.
[5] Wenczel i. m. 351—352. l.
[6] Rupp i. m.
[7] Mikulik József: Magyar kisvárosi élet. — 5. l.
[8] Bartholomaeides i. m. 672—673. l.
[9] Országos Levéltár. N. R. A. 1553. és 87. sz.
[10] Mikulik i. m. 7. l.
[11] Rozsnyó város jegyzőkönyve 1520—1580.
[12] Városi alapszabályok 1574. 49. pont, 1603. 43. pont.
[13] Egyházmegyei levéltár.

[32] Mikulik i. m. 187. l.

[33] Mihalik József: Adalékok hazai ötvösségünk történetéhez. Archeologiai Ért. 1893. 327. l.

[34] Kapossy János: Magyarországi ötvösök a XVIII—XIX. században.

[35] Mihalik József: Tanulmányok a régi hazai ötvösség köréből. Archeologiai Ért. 1901. 104. l.

[36] Mikulik i. m. 195. l.

[37] Szóbeli közlés.

[38] A katolikus gimnázium értesítője 1893—94.

[39] Szkalos Emil: A rozsnyói evangélikus egyház története.

[40] Városi alapszabályok 1603.

Kacziány Aladár

XXI. aukció
A Könyv 1915. 63. l.

382. KACZIÁNY ALADÁR:
* Római részlet. 100
383. —: Tanulmányfej. 100
*

XXII. aukció
u. o. 1915. 112. l.
* Olasz felvételek 40.—
és * *

XXIV. aukció
u. o. 1915. 1722
* Nyári kiáll

Tápiosáp, r. k.

142

Kacziány Aladár

Arvecsi Csámok aukció kat.

39 a. - 1927. okt.

~~Balassagyarmat VIII. 115.~~

Kacziány Aladár
~~Spiritualis Müveszek~~
Szövetségének Tagja
Műcsarnok

1932. febr-marc. kiáll. 169
1932/33. téli kiáll. 337, 738

Kárpáti Aladár

Thieme Becker

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

T. EUROPA- RT.

Az Önök terjesztésében lévő kiadványokból részemre az alanti példányszámot kérem küldeni:

Collisban *vagy*
Postán *(nem kívánt rész törlendő!)*

Magyar Nemzet		Film, Színház, Irodalom	Független Magyaror.	Képes Sport	Magy. Rejtv. Ujság	Sztár		
köznap	vasárnap							

Kelt.....

.....

aláírás.

K

~~Horvay János~~

Kacziány Aladár

Kampis János

Márton Ferenc

Mihalovics Miklós

részt vettek a Szö-
vetség pécsi egyházművé-
szeti kiállításán 1929-
juniusában.

Nikpkiáll

Avrább

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA

BUDAPEST, IX., HŐGYES ENDRE-U. 10.

.....szám

.....

Kacziány Aladár

KACZIÁNY ALADÁR: NŐI ARCKÉP

KMTárs. 1928/29. téli Eiall.

BOSZNAY ISTVÁN: TÉLI ÁLOM

Kacziany Aladár
fotó
II. Margit körút 38/a

MKSz 1947

Kaciány Aladár: Angyali üdvözlet
A Műcsarnok jubiláris kiállításáról. Foto G. R.

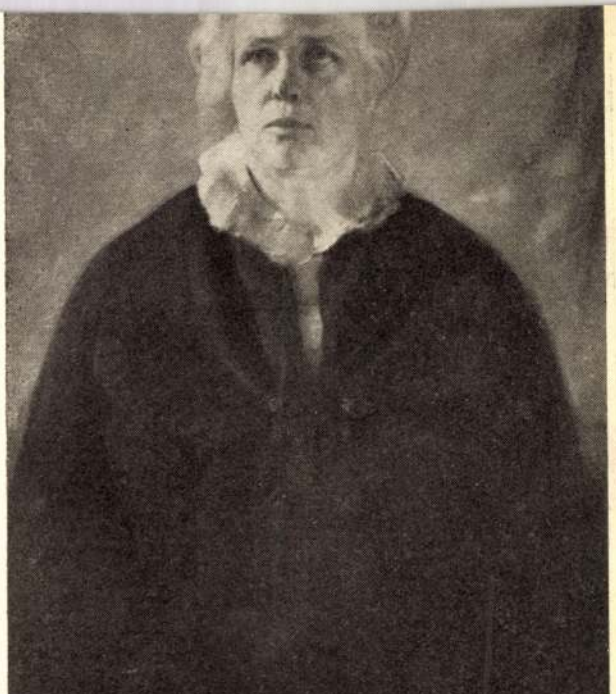

Molnár Dániel: Imádkozó
A Műcsarnok jubiláris kiállításáról

Kacziány Aladár

Kacziány Aladár: Női arckép

Képzőm. Társ
1945, arckép Kiadl

Szemerey Zoltán: dr. Szakács Pál

Kacziány Aladár

KACZIÁNY ALADÁR: NŐI ARCKÉP

BOSZNAY ISTVÁN: TÉLI ÁLOM

Kacziány Aladár

Tavasz. Kacziány Aladár olajfestménye. A Műcsarnok Téli Tárlatán kitüntető elismerésben részesült

Tél a művészetben.
(Budapest, 1940.)

Allegorikus szobor. Medgyessy Ferenc alkotása
Debrecen, Déry Muzeum

Kacziány Aladár K.

Műcsarnok Kunst 1937. I. 2. 4. C.

Kacziány Aladár: Fiatal leány arcképe. (Műcsarnok.)

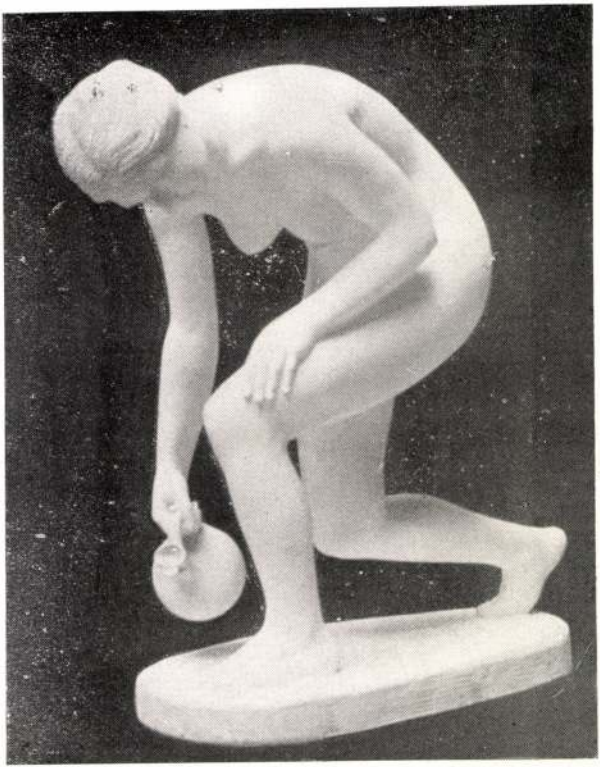

nagyrápolti Rápolthy Lajos: Vízmerítő leány. (Műcsarnok.)

kifelé valamely ok miatt ezt nem is teheti meg. Innen van az, hogy egy kellő önkritikával biró művész bizonyos kétkedéssel áll meg befejezett műve előtt, hogy vajjon jól végezte-e dolgát.

Kacziány János

1.

Szabad Művészet

1950.10.415.1.

Kacziány Aladár

Műcsarnok
1914. tav. kiáll. 308
1915. tav. kiáll. 86
1918. tav. kiáll. 384
1918-19. téli kiáll.
1919-20. téli kiáll. 306, 398.
1920-21. téli kiáll. 499
1921. tav. kiáll. 314, 317
1922. jub. kiáll. 567.
1922. őszi kiáll. 272
1925. tav. kiáll. 59.
1925-26. ősz kiáll. 272
1926. angol-mag. kiáll. 526.
1926. őszi kiáll. 346, 355, 356, 360, 365
1926. téli kiáll. 82
1927. tav. kiáll. 575, 600
1928. tav. kiáll. 317, 318, 329
Akrotér n. 81
1928/29. téli kiáll. 249
Akrotér n. 31
1929. tav. kiáll. 265, 266, 267

Szepsi ötvösvéh pecsétje XVII. sz. VI. 294

Kachiany Aladár

A kútnál c. olajf. repr.

Magyar Nemzeti Művészet

1938. 2. sz 25. l.

Kacziány Aladár

A hegedüs c. képe repr.

Művész Kurír

1938. 3. 7. 29. l.

A kalocsai érsekuradalmi mérnö

353/1941.M.sz.

Tekintetes

M ü e m l é k e k O r s

Kacziány Aladár

Jézus és Nikodemus c. képe repr.

Magyar Nemzeti Művészet. 1938. 1. sz.

3. l.

Kacziany Aladár

Tamulmány. (Honzú haju, nagyszakállú férfi feje), olaj.

Műcsarnok 1938. őszi tárlat

Repr.

Magyar Nemzeti Művészet

1938. 5 sz. 93. l.

Marianne Weber

Tannhäuser. (Marie
Wolfs) Oper.
Weimarer 1938. 8°
Heft

Beer-
Meyer Meyer.
Münster
1938. 8°. 23 S. C.

Kacziány Aladár

Jézus és Nikodémus
c. képe repr.

~~r. ües. kiáll, tól~~
Pipics 208. l.

54. HORVÁTH BÉLA: Téli hangulat a Sasheg
55. NAGY VILMOS: Thán Márta. Magántula
56. GÁCH ISTVÁN: Női arckép. Magántulajdo
57. GYÖRI DEZSŐ: Anya. Gipsz.
58. GERHARDT ALAJOSNÉ: Falurészlet Hé
Vízf.
59. HORVÁTH JÓZSEF: Jób. Vizfestmény.
60. VIRKER FERENC: Debreceni öreg ház. P

ények. Az eladó művek vételárai a terem sarkában vannak kifüggesztve.

MERLE PÁL: Varró leányka.
KÓ PIROSKA: Holdfény.
IS ERZSI: A lienzi templomból.
H ISTVÁN: Dr. vitéz nagyenyedi Borsos óné. Mgt.
LYA CELESZTIN: Istálló belseje.
ÉSZ GYULA: Dr. Karafiáth Jenő. Mgt.
LER RÓBERT: Magyar szegénység.
ÁN GÉZA: Dr. Kertesi Elekné. Mgt.
LER RÓBERT: Tokaji utca.
ÁN GÉZA: Kunz Román. Magántulajdon.
YAR MANNHEIMER GUSZTÁV: Albano kén.
YAR MANNHEIMER GUSZTÁV: Holdkelte.
OR JÁNOS LÁSZLÓ: Waldman Ervin. Mgt.
LE PÉTER: Leány korsóval.
OR JÁNOS LÁSZLÓ: Nádler Pálma. Mgt.
ASSER CLARISSE: W. M. arcmása. Gipsz.
ántulajdon.
TULY BÉLA: nagybányai vitéz Horthy Mik- kormányzó. Mgt.
MKÓ JÓZSEF: Miki. Terracotta. Mgt.
OR JÁNOS LÁSZLÓ: vitéz Kozma Ferencné. ántulajdon.
NCZ JÁNOS: Fejkötős hölgy.

Kacziány Aladár

Csongor és Tünde
c. képe repr.

KMTárs tav. tárl. kat.
1942. ápr.-máj.

Előadást tartott . Hol és miről

.....

Cikke, tanulmánya, könyve jelent

.....

Milyen társaságnak, szövetségnek

.....

Szerkesztője, főmunkatársa, munka

.....

Cserkész, levente vagy ehhez has

.....

Esetleges másfajta felemlítésre

.....

A kérdésekre adandó feleletek m
zendő az 1940-1941. iskolai év

!!!!Ez az adatgyüjtő iv <u>legkésőbb</u> n

Kacziány Aladár

~~Műcs. Miáll, tól~~
Pipics 56. l.

Kacziány Aladár

iparművészeti iskolai tanárnak a VIII. f. o. jellegét adományozták.

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1937. 125. l.

Greco: Toledo látképe — — — — — — — 121
Greco: Orgaz gróf temetése — — — — — — 122
Pátzay Pál: Dunai szél — — — — — — — 123
Horvay János: Irinyi emléktábla — — — — 124
Ligeti Miklós: Tüzéremlékmű — — — — — 125
Csorba Géza: Ady emléktábla — — — — — 126
Pátzay Pál: Gróf Zichy Jenő emléktába — — — 127
Körmendi Frim Jenő: A merengő — — — — 127
Antal Károly: Julián barát — — — — — — 128
Dunaiszky László: Lendvay Márton — — — — 129
Beck Ö. Fülöp: Ifjúság — — — — — — — 129
Szeged: Szabadtéri játékok — — — — — — 130
Horvay János: Öreg honvéd — — — — — 131
Zsáhody Csiszér János: Csengery Antal — — 131
Van Gogh: Tájkép — — — — — — — — 132
ifj. Vastag György: Gróf Hadik András — — — 133
Van Gogh: Börtönudvar — — — — — — 133
Reményi József: Báró Eötvös emléktábla — — 134
Sóváry János: Korsós leány — — — — — 135
Csorba Géza: Napozó — — — — — — — 135
Ottrubay Melinda — — — — — — — — 136
Lenck Á. Béla: Hát akt — — — — — — 136
Lenc Á. Béla: A művész neje — — — — — 137
S. Gráf Magda: Rassay Károly — — — — — 137
Sikorska Zsolnay Júlia: Nyárfás puszta — — 138
Idrányi Tibor: Ausztriai emlék — — — — — 138
Gyulay Dezső: Tájkép — — — — — — — 139
Gyulay Dezső: Kert a napsütésben — — — — 139
Kenedi Kern Andor: P. M. arcképe — — — — 140
Vadnay Géza: Téli táj — — — — — — — 141
Révész István: Tájkép — — — — — — — 141
Gyimessy Gy. Imre: Tere-fere — — — — — 141
Darvas Lajos: A Cárpátia gyártelepe — — — 142
Darvas Lajos: Selyem- és bélésárúgyár gyártelepe 143
A Magyar Ruggyantaárúgyár Pálma plakátja — 143
Lakatos Arthur: Csomózott magyar szőnyeg — 144

Kacziány Aladár

életr. orch.

Pipics Szaz

144, 145. l.

Kacziány Aladár

Csodaszarvas
(semmi csoda nincs
rajta)

Repr.
Értimisk 1908/9
VIII. t.

Kacziány Aladár

festő

1906.

Címtár 1930. 84. l.

Aigner

Mellig, ~~[illegible]~~ kisré
„A" betűvel s oldalt tolla
Ingének gallerja lehajtott,
lénye felett szalag~~[illegible]~~ hala
aláírásának másául:
„I.M.
alól balra: „GED. BEI J.
s jobbra: „Kriehube
848."

Könyomat, az alak
Köre rajzolta: Krie

Ltfra 8

Kacziány Aladár

élecrajz

írod

Csokássy 93. l.

10187.

zett tojásdad medaillonban. A
st takarja és alól a szentség
relvények képeznek diszt. Felirata

ippay.

: 16.3 cm.

00.
1.

tovább

~~Beszédes László~~

Kacziány Aladár

Kisfaludi Strobl Zs

Major Jenő

Medgyessy István

Murányi Gyula

Pásztor János

Strobl Alajos

Szamosi Soós

Szentgyörgyi István

Telcs Ede

Zádor István

vod

De Nieuwe Courant

(Vlága) 1921. máj. 3.

Déry B: Kultur 1921

propagandánk a hulfoldon. Bp. 1921. 30 – 33. l

4904

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Ákos, Szilágy vm.	Ev. ref. templom; déli torony V. em. alaptája, déli oldal fal metrete; V. em. ablak részlete-zése; fries rész-let.

Kacziány Aladár

keresk.-min.-tól külföldi tanulmány utra 1600 K.

Eritimisk 1909/10.8.1.

519.
516. Stróbl Alajos.

Sz. Liptóujvár közelében 1856 j

516. Deák Ferencz ravatala.

Laki

Négyszögletes compositió, me
~~E ravatal~~ ~~Tetején~~, fejjel
zét mellére teszi és egyszerü lepel
kán egy angyal ül, homlokán csillaggal,
halotra nézve, annak lábaihoz pálma
~~emlék két hoszoldalán~~ e szavakat ol

Gypszminta, hosszúsága 19
Készitette: Stróbl Alajos.
A müvész ajándéka 1894: V
L. az 1894: X. 4-iki 4832

Kacziány Aladár

vód

Boross Mihály: Nagy Sándor és Kacziány Aladár. Képzőművészet 1931.

43-44. sz

Koll. kiállítása alkalmából.

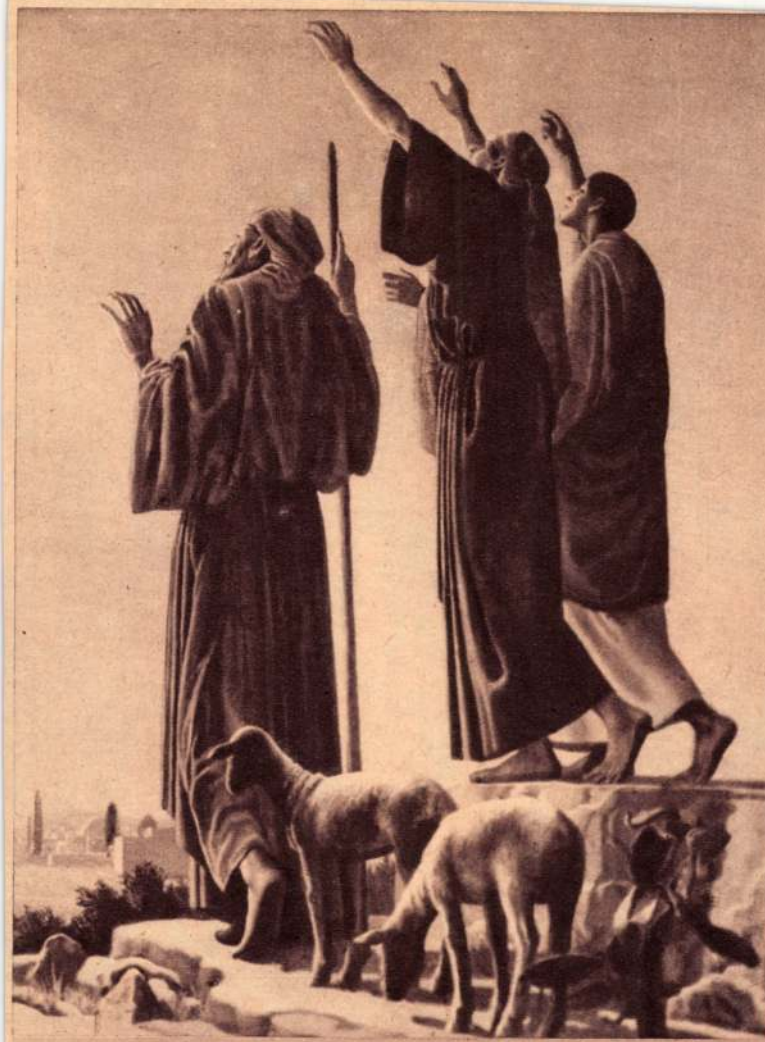

Kacziány Aladár: Fényesség lőn

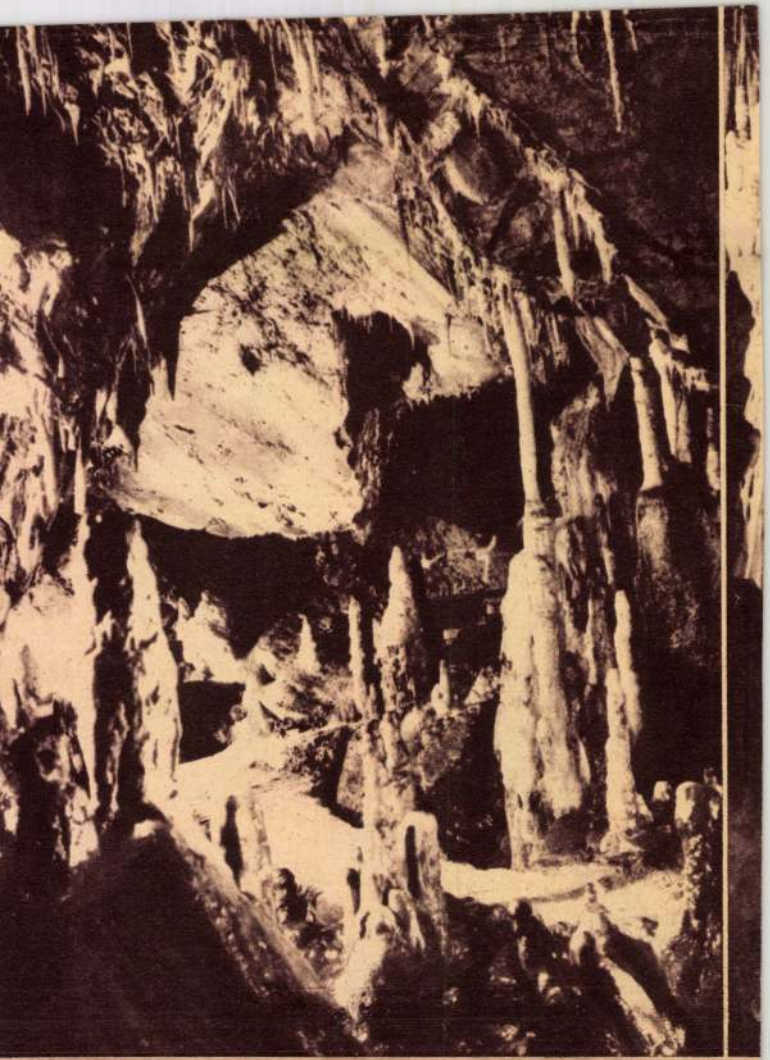

Részletek a jósvafő

Új Magyarság Karácsonya 1934 dec. 25

Kacziány Aladár

festő

Műcs. kiáll, 1912tól

Pipics 115 l

1906
1887
49

1903
1887
16

Kacziány Aladár,

Zalavári

fertő

r. 1887 ben Nográd surány-

ban.

Az ipar.mű. veszeti isko-

lában Pap Henrik,

Udvary Géza és Ujváry

Ignácz voltak tanárai.

wiod

z

Krück I. 582.

Radisics Jenő II. 57

353/1905 sz. (1905 máj. 1.)

Hivatalból Wosinszky Mór, orsz. felügy. bpesti úti-
számlája érvényesítő végett áttérezik a számvevőséghez
(feladatott póstán. V. 2.)

Kacziany Aladár

círód
z

Ki-kicsoda?

379. l.

NYOMTATVÁNY

Budapest

úrnak

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután ½6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

Kacziany Aladár

l.

Réval XX. 438. l.

Kacziány Mádár

l.

Lex Magy Társ

266. b. l.

Kacziány Aladár

arck. repr.

Lex Magy Tás

35. tábl.

Beschreibende Darstellung

der älteren

Bau- und Kunstdenkmäler

der

Provinz Sachsen

und angrenzender Gebiete.

Herausgegeben

von der

Historischen Commission der Provinz Sachsen.

Kacziány Aladár

„Holandók, menjetek!"

c. festménye repr.

RMTársjub. kiáll.

1936. máj. — jún.

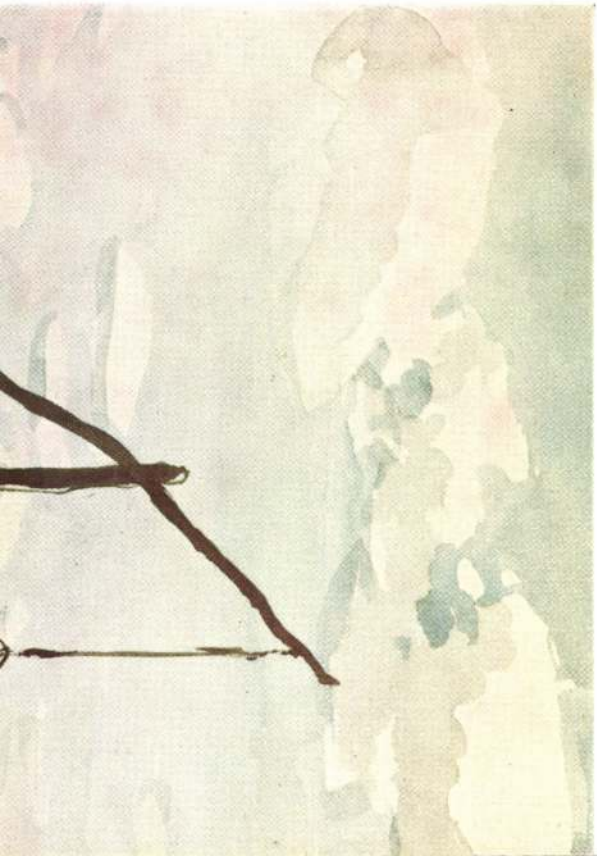

Kacziány Aladár

A Műcsarnok Horthy Miklós jubileumi kiállításán megkapta a kitüntető elismerést Tavasz c. kompozíciójára

Uj Magyarság
1940 jan. 14.

VÁRMEGYEI SZOCIOGRAFIÁK
SZERKESZTŐSÉGE ÉS KIADÓHIVATALA:
BUDAPEST, VIII, RÖKK SZILÁRD UCCA 16.

TELEFONSZÁMOK:
130–611 és 137–594.

POSTATAKARÉKP.
CSEKKSZLA. SZ: 47573

Nagyságos

GENTHON ISTVÁN urnak,
egyetemi m. tanár,

B u d a p e s t .

Müemlékek Orsz. Bizottsága.

Kacziány Aladár

Mücsarnok Bpest

1912-13. téli kiáll. 492, 531.

1913-14. téli kiáll. 402

Alvens V. 242.

Kacziány Aladár

a Szövetség tagja, ennek
1925. ápr. kiállitásán
12 ~~mm~~ olajf. kiállitva
köztük
Örom,
Virginia,
Emmaus felé

Nagyváradi nyilvános könyvtárak
létesítésére, kísérletek V. 289-293.

a városi tanácsnak a

a balatoni muzeumegyesület elnökségének a

a tiszai ág.h.ev.egyházkerület püspöki hivatalának a

a városi tanácsnak a

a főgimnázium igazgatóságának a

az Erdélyi Orsz.Muzeum érem- és régiségosztálya igazgatóságának a

Kacziany Aladár

Művészeti lexikon

370 l.

Sr. 172(8).

Kacziány Aladár

Magyar Művészet
1925. 169

Istria IV. 220

Kacziány Aladár

koll. kiállítás a Mü-
csarnokban 1931. évi
őszi kiáll. keretében -

Életrajz. 67 mü.

Kacziány Aladár

Nő virággal, olajj

Tm. Bp. 1932

Potasi Sieber.

3052

537

a sz.nban 2097 és a leltárban 3052. -- Eltz Mária grófnő hagyománya 1864 május 20-án.

3052. ~~48.~~ **H. Bürkel.**

(Sz. Pirmasensben 1802. május 29-én. † Münchenben 1869. junius 10-én.)

Kovácsműhely.

Az előtérben balról van a nyitott kovácsműhely, hol ~~tetején kövekkel, padlásán szénával és virágokkal~~. az ülő mellett a mester ~~dolgozik és~~ veri az izzó vasat ~~a bal kezében levő kalapácsesal~~. Közelében két kerék ~~van a~~ támaptottaka falhoz ~~támasztva~~. A ~~műhely előtt~~ kútnál, egy szőke és ~~egy~~ barna leány foglalatoskodik, egy pipáló öreg férfi ~~pedig kancsójával~~ a vizet fogja fel. A vályúban füles korsó, a keresztbe tett deszkán veder, a földön üst és kissé idább ~~egy~~ kakas tünik szemünkbe. Jobbról egy heverő tehén, ~~egy~~ szamár, ~~egy szürke~~ és ~~egy felmálházott pejló~~ képez csoportot. ~~Ez utóbbit épen patkolják. A~~ nátsó lábpár innensőjét a gazda tartja, a ~~mellettük~~ terdelő kovács a szeget veri ~~a~~ míg az inas segédkezik. ~~A szerszámot a földre rakta a segéd,~~ a guggoló kutya előtt két csirke szemezget ~~a~~ egy jobbra megy. A műhely körül fák diszlenek; a középtérben, ~~jobbról~~ a falu temploma ~~előtt~~ jobbról, öreg asszony és podgyászt vivő férfi közeledik, kik előtt

A lovak körül a felmálházott pejt épen patkolják. Hátsó lábainak pedig

[illegible]

, ki a horszámot a földre rakta,

A udvaron

Kacziány Aladár

MAGYAR MŰVÉSZET

1925. 169
1931. 492

3436. ~~Lindberg Erik.~~
~~Sz. Stockholmban 1873~~

Adelsköld Cl. A.

~~a nevezett~~ (mellig ~~látható~~, balra
va[illegible] Haját előre fésüli, bajus
rövid, arcza ~~sedig~~ beretvált.
kendő ékköves tűvel és kabát.
~~Az éremnek babérgalylyal diaz~~
FOTOGRAFISKA FÖRENINGEN STOCK

Bronz-érem, méretei 4.
Vétetett az 1907. janu
50 Kán (160-907).--

Kaczmarczyk Aladów

U. 1009

Kacziány Aladár

wód

Pester Lloyd

1940. jan. 14.

Genthon István

Bernáth Aurél

II/2 pole

Kacziány Aladár
Kacziány Ödön
Katona Nándor
Kató Kálmán
Kárpáthy Jenő
Kézdi Kovács László
Kisfaludi Strobl Zs.
Kotász Károly
Kövesdy Géza
Kunffy Lajos
Kunwald Cézár
Lakatos Artur
Leidenfrost Pál
Littkey Antal
Lux Elek
K. Madarász Adelina
fordits

~~Heyer Artur~~

Kacziány Aladár

~~Geiger Richard~~

~~Gy. Sándor József~~

~~Glatz Oszkár~~

~~Haála Gyula~~

~~Harazi István~~

~~Hadzsi Olga~~

~~Hajdúné Anna~~

~~Hellenbrandt Berta~~

~~Hellebrandt Ilona~~

~~Heyer Artur~~

~~Holló Alajos~~

~~Horvay Ödön~~

~~Horvai János~~

Kacziány Adrien

K

P

Kovácsi tárgyal

MOB Kvt. 2465.12

Kacziány Mádi

[Iparm.Isk.Évk.]

1930-34. 43.l.

BUDAPESTEN, VII
MÚZEUM-KÖRÚT
6. SZ.

Kacziány Aladár

Szabad Művészet

1950.11.2.425.l

elnök.

en: (VII., Dohány-utca 76.) minden hétfőn esti 7
áz és hirlapok a tisztelt körtagoknak mindennap
et szivesen adunk kölcsön minden hétfőn 6—8 és

esetében az uj lakóhely czimét a jegyzővel szóval

ló tag nem bir cselekvő és szenvedő

Kacziany Aladár

Ritmus c. Egyé

repr.

Ösevö. 1936. II.

erf. 16. 4. 5. l

	Bevétel		Kiadás	
	Kor.	fil.	Kor.	fil.
.márcz.27	95.	04		
.havi fizetése			60.	00
.ellátmány	300.	00	124/1915 M.O.B.n.	
rilisi fizetése			60.	00
jusi			60.	00
.ellátmány	1.500.	00	186/1915 M.O.B.	
kért			14.	40
értékesebb				
hordásáért				
és tsainak			20.	40
niusi fizetés			60.	00
láért			3.	88

Kacziány Aladár

l.

Magy. Tpanu

1941. 101 l.

Rechnungs-Auszug für die Landes

Fol. 21/249.

Erfüllungs

1914		*Sie empfingen:*
23/10.		1 Topographie d. Histo mäler Böh
13/11.		1 Bau- u. Kunstdenk Sachsen
11/12.		1 Kunstdenkmäler de denburg,

A feluámító
átvé

tovább

Kacziány Aladár

K

~~Edvi Illés Aladár~~

~~Feiks Alfred~~

~~Ferenczy Károly~~

~~Glatz Ondrár~~

Göth Móric

Kacziány Aladár

Koszta József

Kunwald Cézár

László Fülöp

Mednyanszky László

Merész Gyula

Nádler Róbert

Romek Árpád

átvevl

~~Déry Kult 1921~~

24. I.

13/Pg

Hagai magy. Köpzőg. kiáll.

Haagsche Courant

1921. apr. 30.

KACZIÁNY Aladár

Lindner Magdolna: „Lélekkel keresve az egész világ." Kaczián Aladárról az emberről és a művéről. In: Felfedezett és felfedezésre váró életművek. Szombathely, 1998. 15–22. o.

1229 IV/2
1250 VI/mesta

Kacziány Aladár, festöm.

Vizfestmények és rajzok:

14. Tanulmány a "Tavaszi miszteriumhoz".
15. A "Napvirágok" ciklusból. V.
16. Üvegablaktervezet.
17. A "Napvirágok" ciklusból VI.

Kacziány Aladár müvei.
Képzöm.Társ. Kat. 22.l. - 1931.Öszi kiáll.

Kacziány Aladár

szintén külön gyűjteménnyel szerepel a fiatalabb mester,

„Dante álma" „A kék vizeknél"
„Szent éj" „Orpheus gyásza"
„Dalol a len" „Tavasi misztérium"

Nagyon finom női fejekkel, ablaküveg terveckkel: „Napvirágok" c. ciklus és a „Tavasi miszt." várlatai val szerepel a MAPE kiállításán.

Kézdi Kovács L.: A Műcs. őszi tárlata.

P. H. 931. X. 20.

MDK

Kassiányi Aladár
festő

Hollósy Simon leveléből.

MMM Évkönyve 1951, 180l.

1/. MIK

Kacziány Aladár, festöm.

1887-ben szül. Müv.tanulmányait a bp.-i Iparmüvészeti iskolában kezdi meg.
Állami ösztöndijjal majd Itáliába megy, h.ott mint diszitö festö képezze magát tovább. Itten a római angol müvészakadémia, majd a firenzei Academia di bell' Arti és Academia Internazionale növendéke volt. % évi olaszorsz.tanulás után visszatér Bpestre.
Nemzeti Szalon.-Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenö és Tamássy Miklós gyüj.csop.kiáll.
1919.márc. Kat. 3.l.

MDK

Kacziány Aladár, festőm.

3. Pallas Athenae. Olf.
4. Genitor meus. "
5. + Kovács Lydia irónö arcképe. "

Nemzeti Szalon.-Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenö és Tamássy Miklós gyüj.csop.kiáll.
1919.márc. Kat. 3.l.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

6.	Siratás.	Olf.
7.	Helene.	"
8.	Vágy.	"
9.	Tavaszi zsolozsma.	"
10.	Anyám arcképe.	"

Nemzeti Szalon. -Kacziány A.,Kampis János,Kárpáthy Jenö, és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll.-a. 1919.márc.- Kat. 3.l.

Kacziány Aladár, festöm.

11.	Firenzei férfi.	Olf.
12.	Contessa C.B.arcképe.	"
13.	Szimfonia.	"
14.	dr. Sághy Gyula arckép.	"
15.	Virágok közt.	"
16.	Csendélet.	"

Nemzeti Szalon. -Kacziány A.,Kampis János,Kárpthy Jenö, és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll.-a. 1919.márc.- Kat. 3.l.

MTK

Kacziány Alajár, festőm.

17.	Rohamcsapat a Piavenál.	Olf.
18.	Elmulás.	"
19.	Őszi napsütés.	"
2o.	Friss szántás.	"

Nemzeti Szalon. «Kacziány A.,Kampis János,Kárpáthy Jenő, és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll.-a. 1919.márc.- Kat. S.l.

7/.

Kacziány Aladár, festöm.

21.	Virágzó fák.	Olf.
22.	Kora tavasz.	"
23.	Bujkáló napsütér.	"
24.	Virágmezö.	"

Nemzeti Szalon.- Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenö és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll. 1919.márc. Kat.4.1.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

25.	Templombamenök.	Olf.
26.	Angyali üdvözlet.	Tempera.
27.	Flamma aeterna.	Krétarajz.

Nemzeti Szalon.- Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenö és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll. 1919.márc. Kat.4.l.

9/.

Kacziány Aladár, festöm.

28.	Temetörészlet.	Szines krétarajz.
29.	Füzfa tanulmány.	Ceruza rajz.

Nemzeti Szalon.- Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenö és Temássy Miklós együjt.csop.kiáll. 1919.márc. Kat.4.l.

MDK

1c/ .

Kacziány Aladár, festőm.

30.	Szomoru füz.	Ceruza rajz.
31.	Női tanulmány.	Krétarajz.

Nemzeti Szalon.- Kacziány Aladár, Karpis János, Kárpáthy Jenő és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll. 1919.márc. Kat.4.l.

11/. MDK

Kacziány Aladár, és gelenczei Czakó Rudolf

32. Magyar Madonna. Olf.

Nemzeti Szalon.-Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenö és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll. 1919.márc. Kat. 4.l.

12/. MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Szemelvények egy mese-illusztráció sorozatból:

33.A Balatoni halász. Tollrajz.

34. A vizikirály. Szinezett tollrajz.

35. Don Sebastiano. Tollrajz.

Nemzeti Szal. - Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenö és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll. 1919.márc. Kat.4.l.

13/. MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Szemelvények egy mese-illusztráció sorozatból

36. Az Alhambra csarnokában. Szin.tollr.

37. A Csodalepke. Tollrajz.

38. A titok. Tollrajz.

Nemzeti Szal. - Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Janö és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll. 1919.márc. Kat.4.l.

EDK

Kacziány Aladár, festőm.
Szemelvények egy mese-illustráció sorozatból.

39.	A csend.	Tollrajz.
40.	Üldözve.	Szin.tollrajz.
41.	Vizi malom.	Tollrajz.

Nemzeti Szal. - Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenő és Tuzsáky Miklós gyüjt.csop.kiáll.
1919.márc. Kat.4.l.

MDK
15/

Kacziány Aladár, festöm.

Szemelvények egy mese-illusztráció sorozatból.

42.	Betyártanya.	Tollrajz.
43.	Betyártámadás.	Szin.tollrajz.
44.	Rablólovagok vonulása.	Tollrajz.
45.	A véres kard.	Szin.tollrajz.
46.	Zsigmond király bevonulása.	" " "

Nemzeti Szal. - Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenö és Tamássy Miklós gyüjt.csop.kiáll. - 1919.márc. Kat. 5.l.

MDK

Kacziány Aladár, fest-növ.

Szemelvények az O.M. Iparműv.Isk. tanítványainak az idei munkáiból.

305. Csodaszarvas. Tanára:Ujváry Ignác.
Repr.

Magyar Iparművészet.1909. 285.l.

MDK

Kacziány Aladár

Öröm

esszi: Derű a művészetben. M.Nemz.Művészet. 1939. 2.sz. 34 l.

MDK

Kacziány Aladár

Esős délután, olaj
Leányfej, olaj
Női fej, "
Olasz utcarészlet, olaj

Pihenő, olaj

Szt. György Céh XVII. auk. 1914. márc.
66 l.

MDK

Kacziány Aladár

Szent ligetben, rajz

M. Akv. és Paszt.festők Egyes. 8. kiáll. N.Szal.
1921. ápr. lo l.

MDK

Árverési Csarnok aukc. kat. 1934. szept.

MDK

Kacziány Áladár

Tanulmányfő, olaj
Voloscai részlet,"
Zárdaudvar, "

Szt. György Céh XVII. auk. 1914. márc.
66 1.

MDK

Kacziány Aladár
Tanulmány

KMTárs 1938. őszi kiáll.
11 l.

MDK

Kacziány Aladár

Öreg munkás, kréta

I. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 195o. aug.
9 1.

MD K

Kacziány Aladár, festö

Költöimképeivel szerepel.

Pipics Zoltán dr.:A képzömüvészek egyesületének jubileumi kiállitása.-Mücsarnok.-U.M. 1934 dec.8. 21.1.

MDK

Kacziány Aladár, grafikus.

Nöi fej. Rajz.

A Budai Képzömüvészek Karácsonyi Kiállitása. 1947.
Kat.

MDK

Kącziány Aladár, festö

Nöi tanulmányfej. Ceruzarajz.

Mücsarnok. IV.Képzömüv.kiáll. "A Magyar Müvészetért".
1943 máj.16-3o. Kat. 2o.1.

MDK

Kacziány Aladár festő

KMTárs őszi kiáll. 1938. nov. Mücs. 35 l.

Kacziány Aladár

MDK

Nő virággal, olf.

Műcsarnok 1932. Budapest közönségének képzőművészeti gyűjteményéből rendezett kiállítás

Kacziány Alqdár MDK

Zene, olf.

Mücsarnok 1934 Nemzeti Képzőművészeti Kiállitás

MDK

Kacziány Aladár

Amsterdami és hágai magy. kiáll. kat. 1921.

MDK

Kacziány Aladár

Tavasz, of.

Horthy jub. kiáll. Műcs. 1939. dec.

22. 1.

MDK

Kacziány Aladár

Tavasz, of.

Horthy jub. kiáll. Mücs. 1939. dec.

22. 1.

MDK

Kacziány Aladár

Részlet a Halászbástyáról, of.

N.Szal. őszi tárlat. 1921. szept.

18 l.

MDK

Kacziány Aladár, festö

Kertben. lo.1
Végtelen. Vizf.

KMTárs. Téli tárl. 1938.febr.-márc. Gyüjt.kiáll.
Bp,Mücsarnok. Kat. 27.1. lo.1

MDK

Kacziány Aladár, festö

Nöi arckép. Olf.
Profil. Ceruzarajz.

Nemzeti Szalon.-Tavaszi tárlat. 19[illegible].junius. Ka/t.

MDK

Személyi változások.

Kacziány Aladár

Iparművészeti Főiskola Évk. 1934-36.Bp.1936.
17-20.o.

Kacziány Aladár MDK

Ezüst madarak, monokrom vizf.

Műcsarnok 1934 Téli kiállitás

Xeeskány Aladár

Bábot madarek, monokrom vizs.

Kacziány Alodár

Kiállít

Áj M. 1942. IV. 19.

T. Cim!

A Müvészettörténeti Dokumentációs Kö
ráskiadvány-sorozatát. A sorozat első

"Magyar Tanácsköztársaság Ké
cimü levéltári publikáció jelent meg, a
Müvészeti Osztályának iratanyagát és
iratanyagának a képzőmüvészetre vona

Értesitjük, hogy ezenkivül intézetünk k

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete, mely a Dokumentációs Kö

Továbbá kapható

"Müvészettörténeti Tanulmányo
cimü kötete. Ára: 45.- Ft.

A felsorolt kiadványok megvásárolható

Kacziány Aladár

MDK

Csendes reggel, olf.

Műcsarnok 1934 téli kiállitás

Kaczmarczyk Aleksander

Chemiker Professor, Dr.

Kacziányi Aladár MDK

Dr. Sághy Gyula udv.tanácsos arcképe, olf.

Műcsarnok 1915. tavaszi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Forrásnál, olf.

felsőeöri Fülöp Elemérné arcképe, olf.

Kék vizeknél, olf.

Mücsarnok 1929 tavaszi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

A nagykanizsai tüzérlaktanya frizeinek tervei

Mücsarnok 1929/3o téli kiállitás

Kacziány Aladár

MDK

Magnivicat

Mücsarnok 1929/30 téli kiállitás

Kacziány Aladár

MDK

Szerelem

Műcsarnok 1926 Angol-magyar kiállitás

MDK

Kacziány Aladár, festö

Daedalus és Icarus.	4.l.
Lugasban.	5.old.
Dr.Demel Aladárné.	5.old.

Mücsarnok.-KMTárs. Öszi Tárlat. 1942. okt.-nov.-Képes tárgymutató keretében a Benczur Társ.jub.kiáll. -Vastagh Éva emlékkiáll.-Haranghy Jenö gyüjt.kiáll.

Kacziány Aladár, festö

Ezüst madarak.	Monokrom-vizf.	lo.l.
Végtelen.	Vizf.	"
Krisztus és a samariai nö.	"	"
Tavasz.	Olf.	"
Ritmus.	Vizf.	"
Adagio.	"	"

Mücsarnok.-KMTárs.Öszi tárlat.-1942.okt.-nov. Képes tárgym.keretében a Benczur Társ. jub.kiáll. -Vastagh Eva emlékkiáll.-Haranghy Jwnö gyüjt.kiáll.

MDK

Iparművészeti Isk.személyzete 1934-35-1935-36.

Kacziány Aladár festőm.

Iparműv.Isk.Évk. 1934-36. Bp. 1936.

MDK

Kacziány Aladár

Anyám, kréta

Magy. Studio 1. graf. kiáll. 1921. márc.

MDK

Kacsián Aladár festő.

Munkásasszony. Cerusarajz.

Műcs.-Tav. Tárlat a Műcs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10 - jun. 4. Jegyz. 11. l.

Kacziány Aladár MDK

Női arckép, repr.

Mücsarnok 1928/29 téli kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Női képmás, olf.

Műcsarnok 1928/29 téli kiállitás

MDK

Kacziány Aladár

Lugasban, repr.

KMTárs. 1942. őszi tárl. kat.

MDK

Kacziány Aladár

Képzőművészet 1928. 8-9. sz. 83.l.

Kacziány Aladár MDK

Tavasz

Mücsarnok 1939 dec-1940 január

Kacziány Aladár MDK

Tavasz, repr.

Műcsarnok 1939 dec-1940 január

Kacziány Aladár.

A Műcsarnok téli tárlatán portrait-műre szerepelt.

Pesti Hirlap, 1928. dec. 19.

Kacziány Aladár.

Az Esztergomban megnyílt egyházmű-
vészeti kiállításon festményével szerepelt.

Magyarság, 1928. Nov. 10.

Kacziány Aladár.

A Műcsarnok téli tárlatán női arcképe szerepel, mely a régi flamand és az új alasz festészet neoklasszicista befolyását mutatja. (anlitve.)

Magyarság, 1928. dec. 16.

Kacziány Aladár.

Esztergomban a Szövetség társasága egyházművészeti kiállítást rendez, melyen műve szerepelni fog.

Uj Nemzedék, 1928. Nov. 11.

Kacziány Aladár

A Műcsarnok téli tárlatáról képe szerepelt.

Ujság, 1924. dec. 16.

Kaviány Aladár

A Nincsenek téli tárlatán képe szerepelt.

Vasárnap, 1924. dec. 16.

Kacziány Aladár MDK

Öröm

Mucsarnok 1939 Derű a művészetben

MDK

Kacziányi Aladár: Csodaszarvas.repr.

Magyar Iparmüvészet 1909. 285-286.o.

Kacziány Aladár

Budai részlet, of.

Korai tavasz, of.

Arv.Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 23 l.

MDK

Kacziány Aladár

A csillagok felé, of.

Akt kiáll. OMKT. Mics. 1925. dec. 24. l.

MDK

Kacziány Aladár

Magdolna tanulmány, cér.

KMTára 1943. tav.kiáll. 22.o.

Kacziány Aladár MDK

festő

Képzőművészet 1928. 83-84.o.

Kacziány Aladár: MDK

Ritmus

A fővárosi vásárlásai a Miccarnokban.
Pesti Hirlqp 1942. nov. 4.

MDK

Kacziány Aladár

Nagai m. képzm. kiáll. Haagsche Courant 1921. ápr.

MDK

Kacziány Aladár, festő.

1 olaj festm. sv. emmel.

Ungerska Konstutställningen i Konstakademien

Stockholm, 1922 maj. - Jegyz. 25-l.

Kaczidny

Kiállít

M. 932. XII. 18.

. . . . . .

. . . . . .

Ezekről megjelent kritikák, méltatá

. . . . . .

. . . . . .

Milyen kitüntetéseket kapott . . . .

. . . . . .

Szerepelt-e külföldi kiállitáson, mel

. . . . . .

. . . . . .

Vol-e 1954 után külföldi tanulmányut

. . . . . .

. . . . . .

Kaczián Aladár

E. K. 932 XII. 21.

Kér

Név: . . . . . .

Születési év: . . . . . Hely: . . . . .

Hol, mikor és kinél tanult: . . . . . .

Önálló kiállításai: . . . . . .

Mely kiállításokon vett részt: . . . . .

Hol jelentek meg kritikák vagy méltatás

MDK

Kacziány Aladár

"Szent éjszaka" c, műve, kitünteto elismerést kapott.

Kézdi Kovács László: Egy év története.

Évk.KMT. 1929. 18.1.

Kacziány Aladár MDK

Csend az erdőben, olf.

Mücsarnok 1927 tavaszi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Világosság, olf.

Műcsarnok 1927 tavaszi kiállítás

Kacziány Aladár MDK

Terraszon, olf.

Műcsarnok 1926őszi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Leányfej, olf.

Emmaus felé, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Öröm, olf.

Műcsarnok 1926 őszi kiállitás

Kacziány Aladár

"Jöve egy Samaria-beli asszony vizet meriteni", vizf.

Műcsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll.

Kacziány Aladár MDK

Ocskay Sándorné, olf.

Mücsarnok 1935 téli és Székely Bertalan emlékkiáll

Kacziány Aladár MDK

Jézus és Nikodemus

Mücsarnok 1938 Szent István kiállitás

Kacziány Aladár

MDK

"Halandók, merjetek!"

Feleségem arcképe

Műcsarnok 1936 Jubileumi kiállítás

Kacziány Aladár MDK

Végtelen, vizf.

Műcsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Kacziány Aladár MDK

Nyár

Mücsarnok 1939 Derü a művészetben

Kacziány Aladár MDK

Jézus és Nikodémus, repr.

Műcsarnok 1938Szent István kiállitás

Kacziány Aladár

MDK

Tanulmány

Műcsarnok 1938 Őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Kertben

Mücsarnok 1938 Téli tárlat

MDK

Kacziány Aladár, 1887--

Szent István napja

1885-1960. M. plakáttört. kiáll. Mücs. 1960.

Kacziány Aladár MDK

Tanulmány a Jézus és Nikodemus c.kompozicióhoz, ceruza

Műcsarnok 1938 Szent István kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Tanulmány a Jézus és Nikodemus c. kompozicióhoz, ceruzarajz

Műcsarnok 1938 Szent István kiállítás

Kacziány Aladár MDK

Ritmus, repr.

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Kacziány Aladár MDK

"Halandók merjetek!", repr.

Mücsarnok 1936 Jubileumi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Dalol a tenger, olf.

Mücsarnok 1936 Nő a müvészetben c. kiáll.

Kacziány Aladár MDK

Flóra, olf.

Feleségem, ceruzarajz

Csillagok és kalászok, monokrom vizf.

Könnyek, monokrom vizf.

Műcsarnok 1936 Nő a művészetben c. kiáll.

Kacziány Aladár MDK

Ezüst madarak, monokrom vizf.

Ritmus, vizf.

Ocskay Sándorné arcképe, olf.

Tavas i misztérium, olf.

Mücsarnok 1936 Nő a müvészetben c. kiáll.

NDK

Kacziány Aladár, festöm.

Kora tavasz. Olf. J.l.þ.

Árv. Közl. 1931. 3.rk.sz. 87.l.

MDK

Kacziány Aladár, festőm.

Dante álma. Olf.

Budai Vigadó.- Képzőm.kiáll. 1921.okt. Kat. 4.l.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Leányfej. Olf.
Agg harcos. "

Mücs.-OMKT. 1921. Tavaszi kiáll. Kat.15.l.

MDK

Kacziány Aladár

Flóra

Tav. kiáll. Műcs. 1925. máj. 35. l.

MAGYAR NEMZETI MÚZEUM — NÉPRAJZI MÚZEUM
ETHNOLÓGIAI ADATTÁR
Budapest, VIII., Könyves Kálmán körút 40
Telefon: 331-142

MDK

Kacziány Aladár

Flóra, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 7 l.

MDK

Kacziány Aladár

Magyar Nemzeti Művészet 1938.4.sz. 63.l.

Kacziány Aladár MDK

Flóra, olf.
Feleségem ceruzarajz
Csillagok és kalászok, vizf.
Könnyek, monokrom vizf.

Mücsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a müvészetben kiáll.

Kacziány Aladár MDK

Dalol a tenger, olf.

Mücsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a müvészetben kiáll.

Kacziány Aladár MDK

"Halandók merjetek!"
Feleségem arcképe

Műcsarnok 1936. máj-jun. Jub. kiáll.

Kacziány Aladár

MDK

Ezüst madarak, monokrom vizf,
Ritmus, vizf.
Ocskaa Sándorné, olf.
Tavaszi misztérium, olf.

Műcsarnok 1936. okt.-nov.
A nő a művészetben kiáll.

Kacziány Aladár festőművész

Ezüst madarak

Ritmus

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Kacziány Aladár festőművész

Flóra

Feleségem

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Kacziány Aladár festőművész

Csillagok és kalászok

Könnyek

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Mücsarnok

Kacziány Aladár festőművész

ocskói Ocskay Sándorné arcképe

Tavaszi misztérium

"A nő a művészetben"kiállitás katalógusa.1936.Műcsarnok

Kacziány Aladár festőművész

Dalol a tenger

"A nő a művészetben" kiállítás katalógusa. 1936. Műcsarnok

MDK

Kacziány Aladár

1933- term.u. rajzolás

Az Ipm. Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparműv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 46 l.

MDK

Kacziány Aladár

"Halandók, merjetek!" c.kép repr.

Az Orsz.Magy.Képzőm.Társ.jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója.1936.maj-jun.

MDK

Kacziány Aladár

"Jöve egy Samaria-beli asszony vizet meriteni"
Vf.

Téli Kiállitás. Mics. 1935. nov.
28.1.

MDK

Kacziány Aladár

ecskái Ocskay Sándorné, of.

Téli Kiállitás. 1935. nov.-dec. Mücs.
18.1.

Kacziány Aladár MDK

Dante álma
Hársak alatt
(Rlymnia) Polymnia

Műcsarnok 1934. dec. 1935 jan.
Jubileumi kiállitás

MDK

Kacziány Aladár, festö

294. Zene. Olf.

Bp.Műcs.-OMKT. Magy.Képzőműv.Kiáll. 1934.ápr.29.-jun. 17.
Kat.14.1.

Kacziány Aladár MDK

Polymnia, olf.

Műcsarnok 1932/33 téli kiállítás

Kacziány Aladár festőművész

Polymnia

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Műcsarnok 1934.

Kacziány Aladár festőművész

Dante álma

Hársak alatt

Jubileumi kiállitás tárgymutatója. Ecsenek. 1934.

Kacziány Aladár MDK

Nyugszik a tó, olf.

Mücsarnok 1932/33 téli kiállitás

MDK

Kacziány Aladár

Képzőművészet 1931. 43-44. sz. 188.l.

MDK

Kacziány Aladár

A N. Szalon tavaszi tárlata. Képzőművészet 1931. 42. sz. 164.l.

M.D.K.

Kacziány Aladár

"Tavasz misztérium" c. alkotásának repr.-ját bemutatja a lap a Mücsarnok Téli Tárlatáról.

Szinházi Élet. Bp. 1931. nov. 15-21. XXI. évf. 47. sz. 101. lap.

MDK

Kacziány Aladár

Gyüjteményes kiállitása a Műcsarnok őszi tárlatán.

Cikk: Tárlatok.

Képzőművészet 1931.évf. 43-44.sz. 183.l.

MDK

Kacziány Aladár

Bánhidy Ilona, cer.

KMTára kiáll. 1941. dec. Mdcs. 9.1.

KACZIÁNY ALADÁR

Pihenő. Olajf. 52x67.
Római részlet. Olajf. 29x48
Tanulmányfő " 44x55
Voloscai részlet. 33x43.Olajf.
Zárdaudvar. Olajf. 68x82

Szent György Céh XVII.aukc.kat. 1914. márc.
66.oldal.

KACZIÁNY ALADÁR

Esős délután. 32x41 Olajf.
Leányfej. 44x55 "
Női fej. 35x5o

Olasz utcarészlet. Olajf. 14x24.

Szent György Céh XVII.aukc.kat. 1914. márc.
66.oldal

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Szimfónia. Repr.

Müvészet. 1918. 82.l.

MDK

Kacziány Aladár

Csendéleteket küldött a Műcsarnok kiállítására.

Művészet, 1918. 53-54.l.

Kacziány Aladár MDK

Elmulás , olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás.

Kaszián y Aladár MDK

Szimfónia, olf.

Műcsarnok 1918-19. Téli kiállitás

MEK

Kacziány Aladár, festöm.

Budai részlet.	Of.
Nöi tanulmányfö.	Of.
Melodiák.	Vf.

Nemz. Szal. 1919. okt.kiáll. Kát. 7.1.

MDK

Kacziány Aladár, festőm.

Flamma aeterna .	Kretarajz.
Gránátdobók.	"
Tanulmányfej.	"

Nemz. Szal. - A MAFE VI. kiáll. - Kat. 1910.febr. 13.1.

Kacziány Aladár MDK

Madonna zöldben, olf.
A tékozló fiz, tollrajz
Az okos és a balga szüzek, toll
Az elveszett bárány, ~~toll~~

Egyház és müvészet
Nemzeti Szalon 1919.

Kaczián y Aladár MDK

Megfáradottak, toll
Az égnek madarai és a mezők lilioma, toll.

Egyház és müvészet
Nemzeti Szalon 1919.

Kacziány Aladár MDK

Egyedül, olf.

Mücsarnok 192o-21. Téli kiállitás

Kacziány Aladár MDF

Egyedül, olf.

Műcsarnok 1920-21 téli kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1919-2o. téli tárlat

Kaczány Aladár MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Női tanulmányfő, olf.

Műcsarnok 1919-2o. téli tárlat

Kacziány Aladár

Női tanulmányfő, olf.

Mücsarnok 1919-2o téli kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Női tanulmányfő, olf.

Műcsarnok 1919-2o téli kiállitás

MDK

Kacziány Aladár

Női arckép, of.

N. Szal. Téli Tárl. 1920. dec.
10.1.

Kacziány Aladár MDK

Leányfej, olf.

Mücsarnok 1921 tavaszi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Agg harcos, olf.

Műcsarnok 1921 tavaszi kiállitás

MDK

Kacziány Aladár, festőm.

Határszéli fenyvesek közt. Olf.

Budai Vigadó. - Képzőm. kiáll. 1921. okt. Kat. 7.1.

MDK

Kacziány Aladár, festőm.

Szentlélekben. Krétarajz.

Budai Vigadó. -Képzőm.kiáll. 1921 okt. Kat.ll.l.

MDK

Kacziány Aladár, festö

Kora tavasz. 5o x 35 Olf.

Templomdombon. 45x4o "

Áll. Árv. Csarnok.-M.Képzöm.Egy.kiáll. 1932.dec.15.-17.
Kat. 8.l.

MDK

Kacziány Aladár

Ex libris

Csomózott turáni szőnyegek.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Jó pásztor, toll

Férfi fej, kr.

Ex libris terv, toll

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Tékozló fiu, toll

Ég madarai - mezők lilioma, toll

Megfáradottak, toll

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

MDK

Kacziány Aladár, f.

Két kiáll. Magyarság 1924. márc. 16.

MDK

Almásy-Tel. 2.muk. 1939. nov.

MDK

Kacziány Aladár

részt vett a Szövetség pécsi egyházm. kiáll.
1929. jun.

Nik p kiáll.

MDK

Kacziány Aladár

Szent éjszaka c. müve kitüntető elismerést kapott

A Tavaszi Tárlat dijnyertesei. Képzőművészet 1928. 8-9.sz. 109.l.

M.D.K.

Kacziány Aladár

"Emmaus felé" c. a Műcsarnok őszi tárlatán kiállított képéről karikatura a lapban signatura nélkül.

"Igy rajzoltok ti" c.
Szinházi Élet. Bp. 1926. nov. 8-14.
XVI. évf. 45. sz. 43. lap.

Kacziány Aladár MDK

Terraszon

Műcsarnok 1926. Őszi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Leányfej
Emmaus felé

Mücsarnok 1926.Őszi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Az elsüllyedt harang, vizf.
Öröm

Mücsarnok 1926. Őszi kiállitás

MDK

Kacziány Aladár

Kat Nagykörös 1926. kiállitáson vett részt

MOB Kvt. 2465.sz.

MDK

Kacziány Aladár, festö

Flóra. Of.

MNK-Műcs. Tavaszi Kiáll. és Gyüjt. Kiáll. Igazgatóság.
Kat. 7.1.

MDK

Kaczián Aladár

Nagyméretű vaszna a Műcsarnok tarlatan.

D.A.: A Műcsarnok akt-kiall.

Magyarság,1925.dec.6. 21.l.

Kacziány Aladár

A "Szövetség" kiállitásáról, -melyet a Nemzeti Szalonban rendeztek-, Szokolay Béla ir, -Lay. sign.-val.
Az alant felsorolt hat müvészt csupán, mint a tárlat résztvevőit emliti, munkájukat külön nem ismerteti:

Major Jenő, Kacziány Aladár, Edvi Illés Ödön, Győrffy István, Moldován Béla, Baksányi Dezső.

Fenti kritikában szereplő valamennyi müvésznevet lásd: Kron Jenő nevénél.

ÉLET, Bp. 1925. május 24. XVI. évf. 11.sz.

Táblakép. Flóra. Kaczány Aladár

Magyar Művészet 1925. 169. o.

Festő, XIX sz. e. f. /?/

Donát

Ehrenreich Ádám metszvénye: Ürményi József országbiró arcképe, Donát után, 1818

Századok, 1874. 26-44 o.
Nagy Iván: Magyarország képzőművészete

Kacziány Aladár festő

Magyar Müvészet 1925.169.o.

Festő, akvarellista, XIX sz.e.f.

Gál XXX Gusztáv

a pesti müegyesület 184o-es tárlatán

Századok 1874. 26-44 o.

Nagy Iván: Magyarország képzőművészet

MDK

Kacziány Aladár

Olivák és ciprusok, of.

Leányakt, cer.

SZÖVETSÉG 2.kiáll. N.Szal. 335.kiáll. 1925. ápr.

MDK

Kacziány Aladár

Campo santo, of.

Olasz utca, of.

Dolce far niente, of.

SZÖVETSÉG 2.kiáll. N.Szal. 335.kiáll. 1925. ápr.

MDK

Kacziány Aladár

Öröm, of.

Virginia, of.

Kék vizek, of.

SZÖVETSÉG 2.kiáll. N.Szal. 335.kiáll. 1925. ápr,

MDK

Kacziány Aladár

Malcesine, of.

Garda tó, of.

SZÖVETSÉG 2.kiáll. N.Szal. 335.kiáll. 1925. ápr.

Kaczián Aladár MDK

Öröm

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

Kaczián Aladár MDK

Nyár

Műcsarnok 1939.
Derü a művészetben kiáll.

MDK

Kacziány Aladár

/e.a./: Thorma János "Március idusa". A Mücsarnok téli tárlata. Ujság 1938. 7.1.

MDK

Kacziány Aladár, festőm.

Angyali üdvözlet. Repr. 65.l.

Művészet. - A Műcsarnok jub.kiállításáról.
XXX. 1936. 3-4.sz. 65.l.

Kacziány Aladár, festöm. MDK

Tavasz. Repr.

KMTára. -Horthy jub.-kiáll. 1939-4o.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Tavaszi misszterium. Repr.

Mücsarnok. 1936/31. jub.kiáll.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Tavasz. Olf. Repr.

A Mücsarnok téli tárlatán kitüntetö elismerésben részesült.

Tél a müvészetben. Bpest.1940.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Adagio. Repr.

KMTárs. 80 éves jub. kiáll. 1941. febr.-ápr.

MDK

Kacziány Aladár, festőm.

Női arckép. Repr.

KMTárs. 1941. nov. arckép-kiáll. Kat.

Kasziány Aladár grafikus

Szabad Művészet. 1950 IV. 11. 420-429

Rabinovszky Mánusz: A grafika és az
I. Magyar Képzőművészeti
Kiállítás

MDK

Kacziány Aladár./1887- /

"Szent István Napja."é.n.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
27.l.

Szacsiány Aladár
festő

M.D.K.

A Művészeti Lexikon héri
a művész adatait a zol-
vasóktól.

— : —

Művészet, 1966 január – 48 lap

M.D.K.

Kacziány Aladár /1887-

365. Nő virággal. Olajf. 64x44.5 fa.

Háborus mütárgyveszteség-jegyzékek. IV. füzet.
MUMOK. Bp. 1952. 25. l.

MDK

Kacziány Aladár,festö
1887-

Álló nöi akt lanttal. Jel. Vizf.

v. Ernst Muzeum VI.müvészeti aukció. Kiáll. 1947
Kat. 17.1. okt.12-19.

Kacziany Aladar, festo

Az Orsz.M.Kir.Iparmüvészeti Iskola tanarai,tanársegé dek,/segédtanárok/,-Kacziany Aladar,-1933-1944,-Termé szet utani rajz,történelmi stilusokban való rajz,alak rajz,bonctan,épitményes rajz 53.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparmüv.Iskola/1880-1944/ oktatasi rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Kacziány Aladár
(Czerhátsurány 1887 – ?

„Dante álma" o.v. 87 x 69 cm
J. f. j.: Kacziány Aladár Védett.
kiállítási ár: 8000 ft.

BÁV 57.Képaukció Bp.1982.május

Kacziány Aladár (Csekhatsurány, 1887- ?

„Csongor és Tünde" o.v. 110 X 90 cm

s. l. j. Kacziány

kikiáltási ár: 8000 ft.

BÁV 60.Képaukció Bp.1983.május

Kaczuány Aladár, festöm. MDK

Lugasban. Repr.

KMTárs. 1942. öszi kiáll. Kat.

Kacziány Aladár festőm. MDK

"Csongor és Tünde" Repr.

KMTárs. 1942.tav.XX tárlat. Kat.

Kacziány Aladár MDK

Anikó, ceruza

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Kaczián Aladár

MDK

Erdei pihenő

Műcsarnok 1943. nov-dec.
Téli kiállitás

Kacziány Aladár

MDK

Andanté
Tanulmány az "Andante" cimü képhez, ceruza

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

Kaczány Aladár MDK

Andante, repr.

Műcsarnok 1944. márc-ápr.
Tavaszi tárlat

MD

MDK

Kacziány Aladár

Kertben. Olajf.

VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiall.Kat.
Műcsarnok.1944.Jun.1-18-ig. 26.1.

MDK

Kacziány Aladár

Csongor és Tünde, repr.

KMTárs. 1942. tav. tárl. kat.

MDK

Kacziány Aladár

Képzőművészet 1934. 38.1.

MDK

Kacziány Aladár

A Képzőm.Társ. fennállásának nyolcvanéves jubileuma alkalmából kiállítást rend. a Műcsarnokban. Alkotásával résztvett a kiállításon.

Lesséni Abonyi Ernő: A Képzőm.Társ.jub.kiáll.

Magyarság, 1941.márc.2. 13.l.

KACZIÁNY ALADÁR

Fiatal leány arcképe.

Téli kiállitás képes tárgymutatója. Műcsarnok 1937.

MDK

Kacziány Aladár

Jézus és Nikodémus, repr.

Szent István-kiállitás a Mücsarnokban. Uj Magyarság képes melléklete. 1938. jun.12.

MDK

Kacziány Aladár

Szent éjszaka c. munkájáért kitüntető elismerést kapott

Aktuális képzőművészeti események. Pesti Hirlap 1928 évi Kincsesháza. 65.l.

MDK

Kacziány Aladár

A Szövetség kiáll. Székesfehérvár. Képzőművészet
1928. 1o. sz. 137.l.

KACZIÁNY ALADÁR

49o Magnificat.

KMTárs. 1929/3o. téli kiáll.kat. 21.oldal

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

A XI. terem kis szobájában: művei a jelentékenyebbek közé tartoznak.

Chroniqueur:
Mücsarnok. -Téli tárlat.
Képzömüvészet IV évf. 26. sz. 28.1.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Genitor Meus. A.D. 1913. Repr.

Gyöngyössy 112. l.

MDK

Kacziány Aladár

Orpheus, repr.

Csókássy.

MDK

Kacziány Aladár, festőm.

ez a harmonikus összetételü kis művészcsoport ismét szimpatikusan szerepel.
"Csend az erdőben" c. képe poétikus,finom hangulat.

IV. Szövetség. Tavaszi Tárlat.
Képzőmüvészet. ? I.évf.1.sz. 10.1.

Kacziány Aladár festőművész

Kacziány Aladár: Szimfónia, olaj, vászon, 109x137 cm. 1918

56 - ld. Művészet, 1984. jún.

Kecskeméty Akadémia
festő

A főiskolán Szalóky Sándor mestere volt.

Tóth Ervin: Szalóky Sándor akvarelljei és textiljei.
Művészet, 1971.november - 43.oldal

MDK

Kacziány Aladár, festöm.-

Lelki rokonság füzi a praeraffaelista müvészet hez. Világos,áttetszö kompozició, gondos megfigyelö, pontos rajz. Nem váli unalmassá nála az apró részletekig menö kidolgozás.

"Orpheus és Euridike"

"Dante álma"

Említésre méltók az ö tervei szerint készült csomózott szönyegek is.

M.V.:

aA "Szövetség" elsö kiáll. -a a Nemzeti Szalonban

"Élet". 1924.ápr.14. 8.sz. 157.l.

Kacziány Aladár

festőművész

Spiritualis Művészek kiállítása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Költői gazdagságban az elsők közül való nemcsak a Szerelem c.nagy vásznával,de a Napszerelem c.illusztráció-sorozat monokron lapjainak gyönyörüen megrajzolt gondolataiért is.

Pesti Hirlap
1930.V.28.

Kacziány Aladár
festőművész

Spirituális Művészek kiállitása - a Nemzeti Szalonban - képével szerepel. Szerelem c.hatalmas kompoziciója a tárlat reprezentativ darabja,becsületes,sőt tehetséges naturalista munka,szimbolizmusa nem ismeretlen,két három évtizeddel ezelőtt nagy dijat érdemelt volna ezzel a képpel.

Nemzeti Ujság
1930.V.29.

Kacziány Aladár

A „még mindig fiatal müvészek" rendeztek kiállitást a Nemzeti Szalonban.
F.T.Z. /Felvinczi Takács Zoltán/ kitünő, komoly rajzolónak tartja a müvészt, de olajfestésü arcképeit is inkább szines rajzoknak látja. A "praeraffaelitákon nőtt fel!" Igen sok az intimitások iránti érzéke.

A HÉT, Bp. 1919. márc. 13.
XXX. évf. 11. sz. 170-171. lap.

Kacziány Aladár

A preraffaelitákra emlékeztető, nemesen előkelő "Szent ligetben" c. rajzával, komoly értékü müvel jelentkezett a Nemzeti Szalonban rendezett tárlaton, amelyet Kun Imre ismertet: "Aquarellfestők és Pasztellfestők Kiállitása" cimmel a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1921. ápr. 10.
XXXII. évf. 10. sz. 173-174. lap.

Kacziány Aladár.

a Spirituális müvészek egyesületének tagja 1925.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületék története,kézirat.

Kaczány Aladár MDK

Az elsüllyedt harang, vizf.

Műcsarnok 1926. őszi kiállitás

Kacziány Aladár, festőm.

MDK

müveszete is a grafikai tudason nyugszik.
Otletgazdagság vezeti, a fantazia szarnyan csapong
Hihetetlen pontossággal reszletez, Nagymaretü képei
a miniaturák szorgálmával teszi hasonlóvá. Pikturá-
ja nyilt, levegös.

Boross Mihály: Nagy Sándor gyüjt. kiáll. ?
Képzőmüvészet. 1931. 43-44. sz. 189. l.

MDK

Kacziány Aladár,festö

a komponáló müvészek közül kiemelkedik.

Daedalus és Ikarus.Szinekben nagyon finom.
Tavasz. Kiforott költöi egyéniség bizonyitéka.

Kampis János:Öszi tárlat a Mücsarnokban. Magyarság.
1942.okt.11. 15.1.

2048-909-20 1782-909-6

Műtörténeti-képtár.

425. Tűzoltó-készülék.

Egy darab ~~vörösrézből~~ kúpalakú Minimax-készülék az I. számú teremben a felszereléssel együtt.

Becsértéke.....60 K

Vétetett az 1908:I.20-iki szamla alapjan a Minimax gyártól (85-908).-- Kifizettetett 1908:I.28-an a 40 sz. nyugtára.-- Elszámoltatott 1908:VII.26-án 216 sz. alatt.

Kacziány Aladár

keresk. min.-tól
külföldi tanulmány –
utra 1600 K

Értímisk

1911/12. 2 y. l.

1/.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

A KMT törzstagja. Szül.1887.Nográd -Surány-
ban. Tanulmányait a bp.-i Iparmüv. Iskolában kezd
te. 1906-ban. Később helyettes tanári minöségben
is müködött. 1909-ben mint ösztöndijas ip.müv.
Rómába és Firenzébe került,hola British Academy
of Fine Arts -Roma -növendéke volt.
1912-ben tért vissza olaszországi tanulmányutjáról és most jelent meg elsö,izben a Mücsarnok-
ban. Itt a báró Rudics-dijat és kitüntetö elis-
merést nyert.

Kacziány Aladár müvei.
Képzöm.Társ. 1931.öszi kiáll. Kat.22.1.

Kacziány Aladár, festöm.

Vizfestmények és rajzok:

1. Tanulmány a "Szent éj" kompozicióhoz.
2. Flamma Aeterna. Mgt.
3. Tanulmányfö.
4. Nöi profil.
5. A nagykanizsai tüzérlaktanya sgrafitto diszeinek terve.

Kacziány Aladár müvei.
Képzöm.Társ. 1931.öszi kiáll. Kat.22.l.

Kacziány Aladár, festőm.

Vízfestmények és rajzok:

6. A nagykanizsai tüzérlaktanya oldalfrize.
7. A "Napvirágok" ciklusból.
8. A "Napvirágok" ciklusból II.
9. Magnificat, Mgt.

Kacziány Aladár művei.
Képzőm.Társ. 1931.őszi kiáll. Kat. 22.l.

MDK

Kacziány Aladár, festöm.

Vizfestmények és rajzok:

10. A "Napvirágok" ciklusból. III.
11. A "Napvirágok" ciklusból. IV.
12. Akt- és fejtanulmányok.
13. Amrita.

Kacziány Aladár müvei.
Képzöm.Társ. Kat. 22.l. - 1931.Öszi kiáll.

Kacziány Aladár

nagy kompozíciókban keresi dekorativ feladatokat. Jól rajzol, finom effektusokat produkál.

Gy. T.: Az őszi tárlat kollektiv anyaga.

8. ó. u. 931. X. 21.

Kacsóh Aladár
komoly pályafutása kétségen felüli.

Őszi párlat a Művészarcokban.
Est, 931. X. 18.

Kaciany Aladár

egyen együtteményével jelentkezik.
A dekorativ grafika mestere.
Festményei is fantázia dúsak, gondolatterhesek.
Elvont essmekörű pikturáját pontos naturalizmussal teliti.

(b.m.): Őszi tárlat. - Pállya Celeszbin 50 éves jub.-a.
E. K. 931. X. 18.

Kacziány Aladár

iparművészt az angol praerafaeliták
mellemében fogant stilizáltrajzu kartonjai
előnyösen képviselik a MAPE kiállitásán.

– io: A Müs. őszi tárlata.
P. N. 1931. X. 18.

2/. MDK

Kacziány Aladár, festöm.

A Képzöm. Társulat 1912. év téli tárlatán jelenik meg elöször. Azóta mind a Társulatnak, mind egyéb tárlatoknak állandó kiállitója.

1. Csaillagok felé. Olf.
2. Sárga paravent elött. "

Nemzeti Szalon.-Kacziány Aladár, Kampis János, Kárpáthy Jenö és Tamássy Miklós gyüj. csop. kiáll. 1919. márc. Kat. 3.l.

Kaziány Aladár

1930-ban festette az egi minorita templom melléholtár képét.

Voit Pál szb.: Heveszmegye műemlékei II. köt.
Magyarország műemlékei topográfiája VIII. köt.
Budapest, 1972.

2478

MDK

Kacziány Aladár, festőm.

Tavaszi misztérium c. művének szemlélete egyre erősebb Puvis de Chavannes-képzeteket idéz fel, részben a francia mester gyöngéivel.

X.-XIII. terem.-Műcsarnok.
Képzőművészet. 1931. 37. sz. 44. l.

MDK

Kocziány Aladár

A elsülyedt harang, vf.

Emmaus felé, of.

SZOVETSÉG 2.kiáll. N.Szal. 535.kiáll. 1925. ápr.

1905. September 15.

Az Orsz. Képzőművészeti Panácsnak: Segner Lajos Rembrandt „Szent családjáról készített másolata és Csányi Gizella Rómer Flórist ábrázoló képe megbirálás végett megküldetik (827/1905.)

Kacziany Alardar

Életi Nemzeti Szalon 1919 márc

~~Szinház utcza Kolozsvárt I. 139~~

~~Szuola X. 200.~~

Kacziány Aladár

A művész tehetsége a "Virágok közt", a "Szimfonia", a "Tavaszi zsolozsma", és a "Csillagok felé" c. alkotásaiban mutatkozik meg igazán,-mondja a kritika. Kifogást emel azonban alakjainak merevsége ellen: "szárazak, inkább fáradtak, mint erőteljesek."

Élet, Bp. 1919. márc. 16. XI. évf. 11. sz. 259-260. lap.

MDK

Kacziány Aladár festőm.

Ipm. Isk. személyzete 1936-7-1940-41.
Ipm. Isk. évk. 1880-1941. Bp. 1942. 27-30.l.

Kacziány

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.
Rajzkulturájával értelmezi a portrét.

Magyarság
1934.I.14.

M.D.K.

Kacziány Aladár, bpesti festő

1930-ban festi az egri minoriták templom Szt. Kereszt mellékoltárát.

Heves megye műemlékei I. írta Voit Pál.
Magyarország műemléki topográfiája VII. köt.
Szerk.: Dercsényi Dezső.
Bp. 1969. Akadémiai Kiadó, 347. old.

Kacziány Aladár

Katol.Szemle.1930.157-64.l.

Kacziány.

Műveiat.

VI. évf., 1907.

69-70.

Kacziány Aladár
Orpheus, olaj

Őszi Tárlat. Műcs. kiállítása. 1922. nov. 21 l.

Kacziány Aladár
A jó pásztor, tollrajz
Ég madarai, mezők liliома, tollrajz
Az élet vándorai, tollrajz
Tékozló fiu, tollrajz

Magyar Studio avató kiállitás. 192o. lo 1.

[illegible] a helyet is fel-
vántottár

Irodalom: Berovszky 100 l.

Kaczány Aladár
Flóra, olaj

O.M.K.T. 1925. május. 7 1.

Kacziány Aladár
Női tanulmányfő, olaj

Téli tárlat. Mücsarnok, 1919-2o. 16 1.

Kacziány Aladár festőmüv.

Ijjas A: Őszi Tárlat. Nemz. Ujs. 1942. okt. 11.
15 l.

Kacziány Aladár
Elmulás, olaj

O.M.K.T. 1918-19. évi kiáll. Mücs. 12 l.

Kacziány Aladár
Szimfónia, olaj

O.N.K.T. 1918-19. évi kiáll. Műcs. 14 l.

Kacziány Aladár festő

Siklóssy L. cikke. Pesti Hirlap, 1942. okt.1o.
5 l.

Kacziány Aladár festőmüvész
Flamma aeterna
Gránátdobók } kréterajz
Tanulmányfej
Magyar Aquarell és Pastellfestők Egyesülete
VI. kiállitása, 1919 február

(118. l. 5839. sz.) Egy XVIII. századi bejegyzés szerint a kéziratot Ludewig Könyvtárából 18 márkáért vették meg.

Az első két levél hiányzik.

1a lap. Felső szélén a XVIII. századból, Foucault bejegyzése: „Ex Abbatia Moissiacensi."

28b lap: „Quale incastello lucullano sit scelus in Paulum . . ." *Q* iniciálé (22×22 mm) zöldkeretű körben, piros alapon, négy zöld levélből álló egyszerű motívum. A betű alsó szárát kis piroszöld színű sárkány képezi, amelynek farka csomóba bogozódva, kis levélkében végződik.

166a lap: „. . . Vivat in eternum codicem qui scripserat istum, mercedem a Domino percipiatque suo."

168a lap (Későbbi bejegyzés.): „Epistolae Gregorii M. sive s. papae ab ann. 589. ad 604. maximi momenti sunt, editae cum inter alia Gregorii magni opera, tum etiam in tomis conciliorum. Cum vero plurimae suppositae sint vel interpolatae, inspersis multoties commentis: igitur nihilomnius hic codex magni est favendus. Cimeliis subtractus abbatiae Moissiacensis et aere meo redemptus est MDCCXXII. J. P. Ludewig Fridericianae cancellarius.

Catalogus praestantissimi thesauri Librorum typis vulgatorum et manuscriptorum Joannis Petri de Ludewig . . . . . publicae auctionis lege finitis nundinis Lipsiensium vernalibus 1746 . . . . . Libris addidit et indicibus illustravit M. Joannes David Michaelis. Cum praefatione illustris viri Christiani Wolfii. Halae Magdeburgicae, Sumptibus Bibliopolii Lüderwaldiani. MDCCXLV. 86. l. — Ocsovszky

Kacziány Aladás festőművész
Tavaszi misztérium, olajf.
Magyar Reprezentativ kiállitás
Nemzeti Szalon, 192o, nov.

24522. — K. M. E. Ny.

MDK

Kacziány Aladár

Iparművészeti Isk. Évkönyve. 188o– 194. Bp. 1942.
XV-XVI.[1] Képek.

Kacziány A. festőmüvész
Akt
Tárkányi Jenő gyüjt. pótkatalógusa, 1919

Sankciójának

M. o. B.

gálatkészségemről biztosits

Fogadja Méltóságod ő

Méltóságos

K e r t é s z

h.államtitkár urnak, a

elnökhe

Kacziány Aladár MDK

Szent éjszaka

Micsarnok 1930 Szent Imre emlékkiállitás

Kacziány Aladár

Arckép, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Kaczány Aladár

MDK

Öröm

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Kacziány Aladár [redacted]

Dante álma, olf.

Milenarnok 1930/31 jubileumi kiállítás

Kacziány Aladár MDK

Profil, ceruza

Mücsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Zöldben

Adagio, vizf.

Schultz Aurélné

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Végtelen, vizf.

Millenarnek 1940 A magyar művészetért c.kiáll.

Kazinczy Ádám

Végbelem, vtsf.

Kacziány Aladár

A Nücsarnok 1942-ben rendezett téli tárlatán szerepelt.

Új Nagyarány 1942. XII. 8.

MDK

Kacziány Aladár

Tavaszi misztérium, of.

Orpheus és Euridike, of.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Világosság, of.

Dante álma, of.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Egyedül, of.

Mese, gobelin terv. temp.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Korsóvivő, of.

Női arckép, of.

Szövetség 1. kiáll. N.Szsl. 1924. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Halász bástya, of.

Női képmás, of.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

MDK

Kocziány Aladár

Flóra, of.

Tavasz, of.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Szent ligetben, kr.

Női fej, kr.

Tékozló fiu, kr.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1924. márc.

Kacziány Aladár

A csurgónál, olf.

Dalol a tenger, olf.

Macesine, olf.

A kék vizeknél, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Az ég madarai, mezők lilioma

Tékozló fiu

Tanulmány a Szent éjszakához

Tanulmány az Orpheus gyászához

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár festő

Szöveg emeliti, mint nógrádi származásut, akit méltatlanul mellőznek.

Emlitek müve nincs.

Korács János:
„Tanulságos lapozgatás a Műrészeti lexikon második kötetében".

Nógrád, 1966. aug. 10.

Kacziány Aladár

A Műcsarnok 1927-es tavani tárlatán a „Szövetség" csoport tagjaként szerepelt.

? 1927. IV. 1.

Kacziány Aladár MDK

Tavaszi misztérium, olf.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Tavaszi misztérium, repr.

Műcsarnok 1930/31 jubileumi kiállitás

M.D.K.

Kacziány Aladár

A lap "Tavaszi Tárlat" cimmel, /kozma/ sign.-val közölt beszámolója emliti a kiállitáson szereplő müvész nevét.

Szinházi Magazin, Bp. 1943. márc. 31.-ápr. 6. VI. évf. 15. sz. 2.lap.

Kacziány Aladár MDK

A teraszon, olf.

Gyermekarckép, olf.

Női arckép, olf.

Muramenti táj, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Öröm, fügetejfestmény

Nyár, olf.

Hullámverés, olf.

Egyedül, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Szerelem, olf.

Stájerországi hegyek, olf.

Virginia, olf.

Füzes, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár

Szent éj, olf.

Nő virággal, olf.

Dante álma, olf.

Női arckép, olf. I-II.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár · MDK

Világosság, olf.

Hegyvidéken, olf.

Az egri minoritarendi Szent Ferenc-oltárkép vázlata

A nyiresben, olf.

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Viztükör, olf.

Tavaszi misztérium, olf.

Ősszel, olf.

Koratavasz, olf.

Szent Ferenc és a madarak, olf.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Tanulmány a Szent éj kompozicióhoz

Flamma Aeterna

Tanulmányfő

Női profil

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

A nagykanizsai tüzérlaktanya sgrafittó diszeinek tervei

A Napvirágok ciklusból I-VIII.

Magnificat

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Anyám

Tájképtanulmányok

Az elsüllyedt harang

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Női akt

A megfáradottak

A Jó pásztor

A Szent ligetben

Mücsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár

A forrásnál

Napünnep, szines vázlat

Tanulmány Dánte álmához

A nagykanizsai türézlaktanya oldalfrize II.

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár

MDK

Akt és fejtanulmányok

Amrita

Tanulmány a Tavaszi misztériumhoz

Üvegablaktervezet

Műcsarnok 1931 őszi tárlat

Kacziány Aladár

MDK

Daedalus és Icarus

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

Kacziány Aladár

MDK

Lugasban

Dr. Demel Aladárné

Mücsa nok 1942 Őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Ezüst madarak, monokrom, vizf.

Végtelen, vizf.

Krisztus és a samariai nő, vizf.

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

Kacziány Aladár MDK

Tavasz, olf.

Ritmus, vizf.

Adagio, vizf.

Műcsarnok 1942 Őszi tárlat

Kacziány Aladár

MDK

Lugasban, repr.

Mücsarnok 1942 Őszi tárlat

Kacziány Aladár

Férfiarckép, ceruza

Női arckép, ceruza

Önarckép, ceruza

Műcsarnok 1942-43 téli kiállítás

Kacziány Aladár

MDK

Magdolna-tanulmány, ceruza

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Kacziány Aladár

MDK

Noli me tangere, repr.

Műcsarnok 1943 tavaszi kiállítás

Kacziány Aladár MDK

Noli me tangere!, vizf.

Mücsarnok 1943 tavaszi kiállitás

Kacziány Aladár

Erdei pihenő

Műcsarnok 1943 Téli kiállítás

Kacziány Aladár

Anikó, ceruza

Műcsarnok 1943 Téli kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Női tanulmányfej, ceruzarajz

Műcsarnok 1943 A magyar művészetért c.kiáll.

Kacziány Aladár, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán nemzeti érdekü gyüjteményét. A 19.-20.sz. magy. képzőművészetének keresztmetszete. 388 mü, 180 művés: Kacziány egy müvel szerepel. 227.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Kacziány Aladár

Szombathelyi egyházművészeti kiállításon neve szerepel

PH.930.IV.H.

Kacsiány Aladár.

A Budai Társaskörben rendezett kiállításon műnei szerepelnek.

Pesti Napló, 1927. dec. 4.

Kassiány Aladár.

A Budai Tárcsalatban rendezett kiállításon minei szerepelnek.

Pesti Napló, 1927 dec. 4.

Kacziány Aladár

válogatott alkotásainak kiállítása
a tárlat egyik attrakciója lesz.

A Műcsarnok őszi kiállítása.
M. 931. IX. 23.

Kacziány Aladár
együttemennyel kerepel az őszi fárlaton.

m. v.: A Mücs. őszi fárlata.
N. U. 931. X. 18.

Kacziány Aladár

művészete a női arcképekben jelentkezik a legelevenebb oldaláról.

Flóra c. képmásában a rajz melegebben nél hozzánk.

Nagyobb kompozíciói közül a legtöbb régi ismerősünk.

Ybl Ervin: Őszi fárlat.

B. H. 931. X. 18.

Kacziány Aladár

a fiatalabbak között az álmokban elők
művészetét képviseli. Inkább rajzoló
mint festő. Legértékesebb munkái kompozi-
ciói ha készített gondos és alapos tanulmányai.

(e. a.): A műcs. őszi tárlata.
Újság. 931. X. 18.

Kacsány Aladár

Kollekciója művészi munkásságát mutatja be a MAPE kiállításán

– io.: A Műcs. ő.mi Tárlata
P.N. 931.X.18

Kaczmány Aladár

gyűjteménnyel vesz részt a tárlaton.

Kezdi Kovács L.: A Mücs. Őszi tárlata.

P. H. 931. X. 18.

Kacziány Aladár

festőművész

Vigasszkiállitás - Nemzeti Szalonban képével szerepel

Est,1931.VI.21.

Kacziány Aladár

Nemzeti Szalonban - Tavaszi Szalon kiállításon képével szerepelt.

Budapesti Hirlap 1931.VI.21.

Kacziány Aladár

Tavaszi Szalon kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Pesti Napló 1931, VI.21.

Kacziány Aladár

Tavaszi Szalon - Nemzeti Szalonban - képével szerepel / női arcképe és mesterien finom "Profil" c. ceruzarajza/

Pesti Hirlap 1931.VI.21.

Kacziány Aladár

Tavaszi kiállitás - Nemzeti Szalonban - képével szerepel

Ujság 1931.VI.el.

Kacziány Aladár

nagy mint Nagy Sándor, – az absztrakciók világában jár és kifejezésben dekoratív. Tudatos keresése a partalmi – és formai összhangnak jellemzik műveit.
MAFE kiállítás.

Pipics Zoltán dr.: A Műcs. őszi tárlata.
M. 931. X. 18.

Kacziány Oladár

Kompozicióklal nezepel „A nő a művészetben". Liáhításom a hűnarmetben

Magyarság 1936 X. 24

KACZIÁNY Aladár budpesti festő 1930-ban festi az egri minorita templom Szent Kereszt mellékoltárát. /Voit kézirat 1958./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Kacziány Sladár

Friz terveivel szerepel
a [illegible] téli tóstatán.

P. H. 929. XII. 24.

Kacziány Aladár

terepel a „nő a művészetben"
c. kiállításona hűvarnatban

Lyság 1936 X. 24

MDK

Kacziány Aladár

Andante, vf.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Műcs.

Kacziány Aladár

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

E s t .
1930.XII.21.

a

Kcziány Aladár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.

Két klasszikus elmélyedéssel megfestett vászna: Dante álma és a tirptichonszerüen elképzelt Öröm / meleg, földközi tengeri ganulatával.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Kacziány Aladár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Dante-je csupa költészet.

Magyarság
1930.XII.21.

Kacziány Aladár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Kitünő portréval

Magyarság
1930.VII.31.

Kacsóh Aladár

szerepelt a Műcsarnok Téli Tárlatán.

W. L. 1939. XII. 17.

Kacziány Aladár MDK

Andante, vízf.

Tanulmány az Andante cimü képhez, ceruza

Mücsarnok 1944 Tavaszi Tárlat

Kacziány Aladár MDK

Andante, repr.

Mücsarnok 1944 Tavaszi tárlat

Kacziány Áladár

Bánhidy Ilona, ceruza

Műcsarnok 1941 Téli kiállítás

Kacziány Aladár MDK

Ingeborg, ceruzarajz

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

MDK

Kacziány Aladár MDK

Adagio, repr.

Mücsarnok 1941 Jubileumi kiállitás

Kacziány Aladár MDK

Női arckép, repr.

Mücsarnok 1941 Arcképkiállitás

Kacziány Aladár

Arcképtanulmány

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Kacziány Aladár

Női arckép

Műcsarnok 1941 Arcképkiállítás

Kacziany Aladar von MDK

Flora

Wien, Kunstlerhaus 1924. Mai-Juni

Kacziány Aladár

MDK

Flóra

Műcsarnok 1925. Tavaszi kiállítás

Kacziány Aladár MDK

Tavaszi misztérium, terpentines olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

Kacziány Aladár

MDK

Tavaszi misztérium, tepentines olf.

Műcsarnok 1920. tavaszi kiállitás

MDK

Kacziány Aladár,

a N.Sz.által rend.63 csop.kiáll. egyik-másikán müveivel szerepelt. 1919.

A Nemz. Szal. 4oo-ik ,jub.és a KÉVE XX-ik kiáll.-a. 1929.febr.

MDK

Kacziány Aladár

7 drb csomózott turáni szőnyeg

Szövetség I. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Kacsiány Aladár

Férfi fej, kr.

Ex libris tervezet, toll

Ex libris

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

Kacziány Aladár MDK

Orpheus, olf.

Mücsarnok 1922 őszi tárlat

MDK

Kacziány Aladár

"Lugasban" c.műve. Repr.

Szépművészet, 1942. 11.sz.

MDK

Kacziány Aladár

Szent éjszaka

Kézdi Kovács L.: Egy év története. Évk. KMT. 1929. 18.1.

Kacziány Aladár.

a"szövetség" magyar festők, szobrászok és iparművészek társaságának tagja. 1924-ben alalkult.

Bende János.

a Képzőművészeti egyesületek története. kézirat.

Kacziány Aladár.

Müveiből kiállitást rendezett a Nemzeti Szalon 1919-ben.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

MDK

Kacziány Aladár

Női arckép

KMT 1928. tav. kiáll. kat. 18.1.

MDK

Kacziány Aladár

Nyár

Szent éjszaka

KMT 1928. tav. kiáll. kat. 18.l.

MDK

Kacziány Aladar

Végtelen, vizfestmény

"A Magyar Művészetért" Képzőm.Kiall.Kat.
Műcsarnok, 1940 Dec. 15 - 1941 Jan.12. 22.1.

Kacziány Aladár MDK

A csillagok felé

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

MDK

Kacziány Aladár

A csillagok felé.

Műcsarnok, 1925/26. Akt kiáll. 24.1.

Kacziány Aladár MDK

Flóra

Műcsarnok 1925 tavaszi kiáll.

Kacziány Aladár MDK

Verginia, olf.

Mücsarnok 1926 őszi kiállitás

MDK

Kacziány Aladár MDK

Női arckép, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

MDK

Kacziány Aldár

Grafikaival vett részt a Műcsarnok 1943/44 évi téli tárlatán.

Pipics Zoltán: Téli tárlat a Műcsarnokban.

Uj Magyarság, 1943. nov. 21. 14. l.

Kacziány Aladár MDK

Nyár, olf.

Szent éjszaka, olf.

Mücsarnok 1928 tavaszi kiállitás

Kacziány Aladár

„Csillagok felé" c. mű se nerepel a húzaznok aktkiállításán

(emlitve)

Nemzeti Cijság 1925 XII. 8

MDK

Kacziány Aladár

Szent ligetben, kr.

Női fej, kr.

Tékozló fiu, toll

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Női képmás, of.

Flóra, of.

Tavasz, of.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Tavaszi misztérium, of.

Orpheus és Euridiké, of.

Világosság, of.

Szövetség 1. kiáll. N.Szgl. 1921. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Korsóvivő, of.

Női arckép, of.

Halászbástya, of.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

MDK

Kacziány Aladár

Dante álma, of.

Egyedül, of.

Mese, temp.

Szövetség 1. kiáll. N.Szal. 1921. márc.

Kacziány Aladár

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Biblikus kompoziciója.

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

Kacziány Aladár

festőművész

Téli Tárlat - Műcsarnokban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.XI.16.

MDK

Kaciány Aladár

Önarckép

Budai képzőművészek cent.kiáll. 1943.márc.

MÜDK

Kacziány Aladár,

Szerelem, of.

Angol-magyar kiáll. Mücs. 1926. máj.

37. l.

MDK

Kacziány Aladár

"Szerelem" c. nagy vászna a Spirituális Művészek kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

Cikk: Spirituális Művészek.

Képzőművészet, 1930. 32.sz. 169.lap

MDK

Kacziány Aladár
művei:

"Halandók, merjetek!"
Feleségem arcképe. Magántulajdon.

Az Orsz. Magy. Képzőm. Tars. jubileumi kiáll.
képes tárgymutatója. 1936. máj-jun. 30.1.

M.D.K.

Kacziány Aladár: Legyen békesség! /A müvész tulajdona./

Szinnyomás, -- festménye után.

Panoráma. Bécs. 1927.jul.17. 29.sz. Boritékkép.

MDK

Kacziány Aladár

"Az okos és balga szűzek" c. rajza.Repr.

"Megfáradottak"c. rajza. Repr.

Öserő, 1936.szept. 19, 20.l.

MDK

Kacziány Aladár

Fenyvesek alján, of.

Fenyő tanulmány, "

Tavaszi napsütés, "

Domboldalon, "

K.Szal. őszi tárl. 1920. szept. 17. 1.

Kacziány Aladár

Növendékeinek munkáiból:

Természetutáni rajz és festés.

Ehitményes rajzolás történeleni stílusokban.

Az O. M. K. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930–1934, 13. l.

Kacziány Aladár festőművész

A természet utáni rajzolás, szabadtéri látszattan s a történelmi stílusokban való tervezés óraadó tanára 1933. I. 26 óta.

Az O.M. Kir. Iparművészeti Iskola évkönyve 1930-34; 43 l.

Kacziány Aladár MDK

Szent István napja, é.n.

Mücsarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Kaczíány Aladár

Szalóky Sándor mestere volt.

Tóth Ervin; Szalóky Sándor akvarelljei; Mügyüjtő. 1971. 4. sz. lo. l.

Kacziány

Portréval szerepel a
műcsarnok téli tárlatán

Uj Magyarság 1937 I. 24

Kacziány, A.
Istőmüvész

Tavarzi Tárlat – Műcsarnokban

Magyarság
1929 III. 3

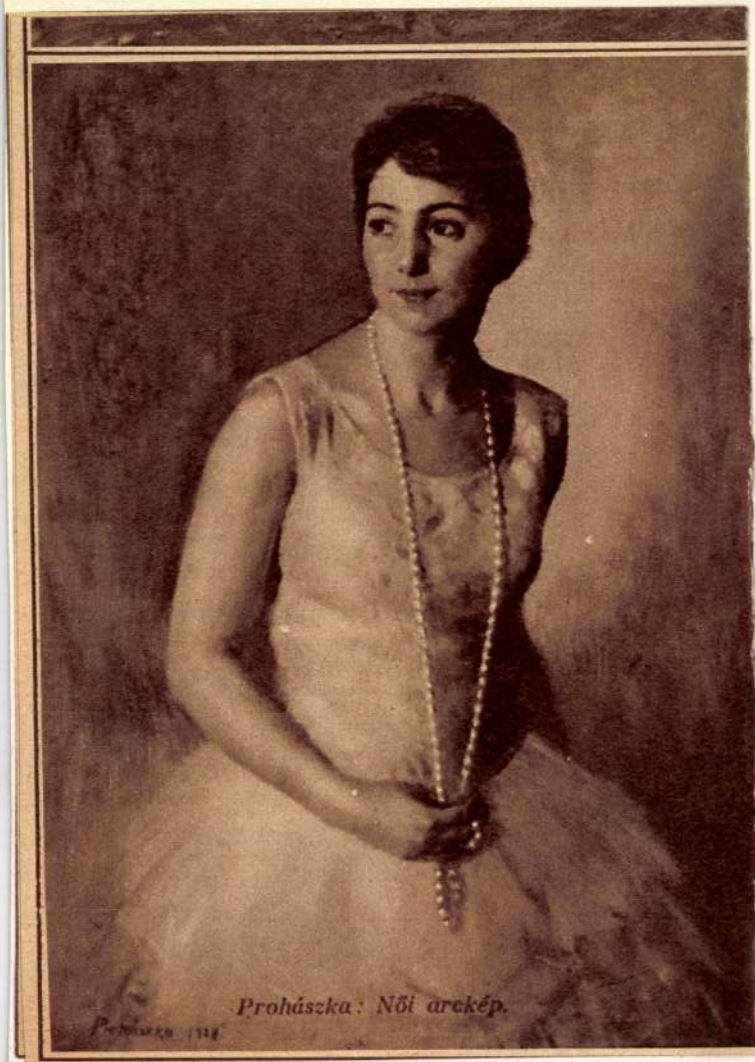

Prohászka: Női arckép.

Kacsóny Aladár

„Nyár" c. műve szerepel a
hűcsarnok téli Tárlatán
(emlitve)

Magyarság 1937 I. 31

Kaczián Gladás

festőművész

Kiállítás Balassagyarmaton - a városháza nagytermében - képeivel szerepel.

Nemzeti Ujság
1929.VI.5.

Kaszián Aladár

festőművész

Kiállítás Balassagyarmaton - a városháza nagytermében - képeivel szerepel.

Magyarság
1929.VI.4.

Kacziány Aladár

Nő virággal, o.

Fővárosi Képtár háborús veszteségeinek jegyzéke

1952

Kacziány Aladár (1887-)

Nő virággal.
Olj.f.64x44.5 fa Ltsz:2269.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Kacziany Aladár

l.

Magy. Iparm.

1938. 119 l.

241. MARCZALI HENRIK: Az 1790/1-diki
242. "MÁRIA-REMETE-KÁPOLNA". A Pest
gyéhez tartozó Hidegkut mellet
243. MARTIN's Naturgeschichte.Gross
..Kohler.Mit über 1500 farbige
Stuttgart,1901.Fbők.
244. MASARYK TH.G.: Zur russischen
sophie.Soziol.Skizzen.2k.Jena,
245. MATHEMATIKAI MÜSZÓTÁR. Közre b
Budán,183[illegible].
246. MATOLCSY-VARGA: The national i
1936/37.Foreword by D.de Laky.
247. MAUROIS ANDRÉ: Anglia történet
248. MAYER ANTON: Kanada.Berlin,193
249. MEILICH JÁNOS: Szikszai Fabrici
1590-ből.Bp.1906.
250. MEYER C.J.: Handbuch der Pharm
1838.Vk.
251. MEYER EDUARD: Ursprung und Anf
u.Berlin,1921.3 fvk.
252. MIHALIK A.: Gioielli di Santa
a Cividale.10 képtáblával.Bp.1
253. MIHÁLIK GUSZTÁV: A könyvnyomta
gazdasági életünkben.Bp.é.n.
254. (MILLENIUM) Képek az 1896.évi
Bp.1896.2r.Fvk.
255. MIKSZÁTH KÁLMÁN: Jókai Mór éle
256. MORVAY GYŐZŐ: Magyarázó tanulm
Nagybánya,1897.
257. MOUREY GABRIEL: Essai sur l'ar
Paris,1921.
258. MÖLLER KÁROLY: Építészeti akus

Katziáni Áladár MDK

Női arckép, ceruza

Műcsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK

Kacziány Aladár

A csillagok felé, of.

Akt-kiáll. 1925. dec. Mücs.

Kacziány Aladár

MDK

Csongor és Tünde

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállítás

Kacziány Aladár

Csongor és Tünde, repr.

Műcsarnok 1942 Tavaszi kiállitás

Kacsiány Aladár

Kiállít a Műcsarnok őszi tárlatán,
említve Tavak-kompozícióját.

Új Magyarság 1942. X. 11.

Kacziány Aladár

festőművész

Képzőművészeti Társulat jubileumi kiállitása - a Műcsarnokban - képével szerepel.
Tavaszi misztérium.

Pesti Hirlap
1930.XII.21.

Kacziány Aladár

Gyüjteményes kiállitása a Műcsarnokban.

P.H.931.X.18.

Kacziány Aladár

Szerepelt a Műcsarnok őszi tárlatán.

NM 1926. X. 24.

Kacziány Aladár

„Kertben" c. műve szerepel a
hűnarnok téli. Tárlatón (emlitve)

Est 1938 II. 6

Kacziány Aladár

Szerepel a Műsarnok
téli Tárlatán

Esti Kur. 1938 II. 9

Kacziány Aladár

„Zene" c. képe nezepel
a „hűtezem" csoport-
kiállításán (emlitve)

Nagyarság 1937 X. 12

Kacziány Aladár

Szerepel a „Műterem"

kiállításán

Ujság 1937 VI. 1.

Kaczián Aladár

Festménye nekrepel a
műcsarnok akt kiállításán

Nagyarság 1925 XII-6.

Kacziany Aladár

Képzőművészeti Társulat téli kiállításán a Műcsarnokban szerepelt.

mentális pikturát pedig Kacziany Aladár a nagykanizsai tüzérlaktanya festői díszeinek terveivel

BH. 929. XII. 22.

Kacziány Aladár

Műcsarnok téli tárlatain akvarelje szerepelt.

M·929·XII·22·

Kacsiány Aladár

„Tavasz" c. kompozíciójával kitüntető elismerést nyert a Horthy Miklós jubileumi kiállításon.

M. h. 1940. I. 16.

Kacziány Aladár

Szerepelt a Műcsarnok Őszi tárlatán.

Újság 1926. X. 24.

Kaciány Aladár

Szent Imre-emlékkiállításon a Mű-csarnokban szerepelt..

NM. 930.VII.13.

Kaczián Aladár

MDK

Munkásasszony, ceruza

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Kacziány Aladár

"Dante álma" és "Polymnia" c. művei

a Magyar Képzőművészek Egyesülete jub.kiállításán.

Pesti Hirlap, 934.XII.13.

Kacziány Aladár MDK

Kertben, olf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kacziány Aladár

MDK

Andante, vizf.

Műcsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Kacziány Aladár

Festménye, a Magy.Képzőművészek Egyesületének jub.kiáll.-én.

Ujság, 934.XII.8.

Kacziány Aladár

MDK

Öreg munkás, kréta

Műcsarnok 1950. I. Magy. Képzőm. Kiáll.